

په نجه كان يه كتری ته شكینین

دیوی ناوه‌وی روداوہ‌کانی کوردستانی عراق ۱۹۷۹-۱۹۸۳

نه‌وشیروان مسته‌فا ئەمین

توتە، برای توتە، بالابەرزه، دۆشاورمژە، ئەسپێکوژە، پینچ برا برون.

توتە وتی: بابچین بو دزی!

برای توتە: لە‌کوی؟

بالا بەرزه وتی: لە‌مالی خوا!

دۆشاورمژە: حدرامە.

ئەسپێکوژە وتی: لە‌دینی ئیمەدا هیچ شتی حدرام نیە.

لە‌ناو خۆیان دا بو بە شەریان، چواریان یەك کەوتن بو‌راوانانی پینجەم.

ناوهرؤك

۱. نهوى يەكەمى ۷۹ (ل ۷ - ۳۴)
 ٲنكى ناوهرؤك. كۆمەلە و كارى فېكرى. كۆمەلە و كاروبارى رېكخراوېى.
 كۆپونەوى كۆمىتى سىركردايتى. ئىران لە دوا قۇتاغى ئىنقىلاب دا. گىرانەوى حدكا.
 گىرانەوى ئىمام خومەينى. ٲادگانى مەھاباد. نەورۆزى سەنە. شەرى نەقىدە. حىش: ئاردى
 ناو دېك. جىياونەوى بۆتتەو. سېروان و زېرىنجۆ.

۲. يە بۆنى مردنى مەلا مستەفاو: مەلايى و جەلالى لە تەرازو دا. (ل ۳۵ -

(۱۱۶

۳. نهوى دوەمى ۷۹ (ل ۱۱۷ - ۱۴۵)
 خۆدزىنەو. كوچى عەروپ. تەقوىى ئىرانى. بۆردومان. رىگى حەشېشە.
 سەفرى مامجەلال بۆ تاران. ھاتى صەددام. «دەھدە» ى سورپا و عىراق. كەلكى بارىكى.
 شەرى ۳ مانگى كوردستان. دادگانى خالخالى. ناوژى مامجەلال. ھەپتەنى نومايندەگى
 خەلكى كورد. خواستەكانى كورد. ٲېكەينانى حەك. گەشگۆزى حەك - ھەس. شەفىق
 و قورەھرازە. كېتەلى سېچن. كۆنگرى نۆھەمى ٲارتى. دەٲشېد ھېرست لە ناوهرؤك.
 كارى ھەرى.

۴. سالى ۸. (ل ۱۴۷ - ۱۸۰)
 لە تېرمېنالى فرۆكەو بۆ چايرى ستور. كۆنگرى چوارەمى حدكا. كۆپونەوى
 سىركردايتى يەكەتى. يەكەتى و حدكا. سەفرى مامجەلال بۆ دەرەو. «علاقانى امى».
 دامىزاندى رادېو. نەخشەخانە. بۆردومان. زىندان. دروستكردنى خانوى تازە. گىرتى
 ٲېگانە. گروھى حەوت نەفىر. جەنگى عىراق - ئىران. شەرى راگەباندن. ھاتى لىشكرى
 ٲارتى بۆ دولەتو. جوقد و جود. جەمىل رەنجبەر و ٲىرانە رەش. ستارى سەعېد خەلف.
 ھەرىنەو لە چەلمېن فرىن دا.

۵. سالی ۸۱ (ل ۱۸۱ - ۲۳۲)

بۆچی چوم و توشی چی بوم. گاریاری کۆمەلە. بەکەمین کۆنفرەنسی کۆمەلە. حدک و پدک. لاک. گەل. تیکچونی بەکیتی و ئیران. پەشیوانی ھەلومەرجی کوردستان. بەکەمین شەری جود - بەکیتی. پاسۆک و. بەکیتی. حەسک و بەکیتی. حشع و بەکیتی. لەشکرکەشەکە سەپد کاکە. گەلە کۆمەکی ی چوار قۆلی جود. ئاکۆیەتی. ھەندی و شەری جوگرافی. وەرتی.

۶. سالی ۸۲ (ل ۲۳۳ - ۲۷۷)

شیرکۆ و چلورەفرۆشەکان. دیمەن بە تاش. مەیتەرۆلۆجی. ھەولی ناستیونەو. ئەنوەر حەسەن و قازان. بەکەتیی نوسەرانی کوردستان. ھەولیکی سەرنەکەوتو لە گەل حەسک. مەیدانی ئازاد. خۆپەشاندانی شارەکان. قاسملو و ناوژی. خواستەکانی بەکیتی. شۆرشێ ھێ موسیقا. ریککەوتنی پەنگ - پدک. دوھەمین کۆنفرەنسی کۆمەلە. پیکھەنانی بەکیتی شۆرشگەرەن. ھەبزی پەشتیوان. پیکھەنانی مەلەندەکان. بەکیتی و حکومەت. سۆشیال دیموکرات. تۆری پەپەرەندی پەتەل. تەفسیری قورئان.

۷. سالی ۸۳ (ل ۲۷۹ - ۳۳۵)

ریککەوتنی ۱۹ قۆلی. سەپد صادق و بالاتەبران. کەمەنیککی کویر. دارەکەیی حەسک. شەمال و بەداوان. شەر لە شارباژێر. شەری بەکەمی جود. تەفسیری جود ھێ روداوەکان. ئیتیبامەکانی حشع. خۆشناوەتی. سەماقۆلیەکان. حەسەن مارگەر. رقی ئافرەت. ئاژاوەی ناو ئەدیپان. شیرکۆ ھیکس. حەسۆ لە جاسوسان. ھاتنی مامجەلال ھێ خۆشناوەتی. جەمال تاپەر. شەری دوھمی جود. ھەنگەوانی. شەرە جینیو بە ھوکی تۆکی. حەسۆ لە کۆنەکووتر. گەبرانی پارزانپەکان. پەرەو ئاسۆس. پەری مەرگە. مەلەندە پەک لە ناو شەری عێراق و ئیران دا. شەر لە ۳ مەیدان دا. ئازادکردنی پەتواتە. مفاوھە لە گەل ھەعس.

۸. پەلگە (ل ۳۳۷ -)

کورتکراوه کان

پاسۆک: پارتی سوسیالیستی کورد

پدک: پارتی دیموکراتی کوردستان

توع: التجمع الوطنی العراقی

جود: الجبهه الوطنیه الديمقراطیه

جوقد: الجبهه الوطنیه والقومیه الديمقراطیه

حاع: الحركه الاشتراکیه العربیه

حدکا: حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران

حسک: حیزبی سوسیالیستی کوردستان، سهرهتا ناوی:

حیزبی سوسیالیستی یه‌ک‌گرتوی کوردستان یه.

حشع: حیزبی شیوعی عێراق

کاژیک: کۆمەڵەی نازادی و ژيانمەوه و یه‌ک‌گرتنی کوردستان

سازکا: سازمان انقلابی زحمتکشان کوردستان ایران، به کوردی:

کۆمەڵەی شۆرشگیری زه‌حمه‌ت‌کێشانی کوردستانی ئێران

قم: قیاده موه‌قفه‌ته (سه‌رده‌می پارتی بهم ناوه ناسرا یه)

کۆزه‌ک: کۆمەڵەی ره‌نج‌ده‌رانی کوردستان

لاک: لاشکری ئیسلامی کورد

م: مه‌له‌به‌ند

م س: مه‌کتبه‌ی سیاسی

م ع: مه‌کتبه‌ی عسکری

م ق ث: مجلس قیاده الشوره

ه: هه‌رم

پنک: یه‌کتبه‌ی نیشتمانیه‌ی کوردستان

نیوهی یه کممی ۱۹۷۹

بنکمی ناوزهنگ

ناوزهنگ تا نعتا ناوهاندتر و قهرهباختتر نبر. زهلی و قولهمرمی باره گایان تی دا دانرا.

له ناوزهنگ، جگه له مامجهلال له نعتامانی سرگردایه تی: سالار، مهلا بهختیار، عومری حاجی عبدالله، فاضیل کریم، هیره ها د. محمود علی عوسمان و قادر جهاری و، ژماره بهک له کادره گانی کومله وهکو سهد کریم، نهرهیم جلال، رهاز کز بهونوه. رسول مامندیش هات بهه زهلی. بهلام بهشداری کویونوه گانی سرگردایه تی نهته کرد. وستان کاره کان ریک بهه بهنوه. من کاروباری کوملم ههله سوراند. سالار و جعفر له گیل مامجهلال کاروباری مکتبی سیاسیان نه کرد. د. محمودیش له زوری کویونوه کان دا بهشداری نه کرد. له میو به مکتبی سیاسی نوینری بزوتنوهی تی دا نهمبو، قادر عسزیزیان دانا به به نوینری بزوتنوه لای م س. بهلام قادر نه نعتامی سرگردایه تی بزوتنوه به، نه هی سرگردایه تی به کیتی. له زوری کویونوه کان دا بهشداری نه کرد، بهلام له همریان دا وهکو پی بان وت به کیشی دروست نه کرد و، زورجار له گیل مامجهلال قسهیان له بهک نه گیرا.

کاروباری پیشمرگه به ملازم عومر و راگه باندن به فاضیل سپیدرا.

ناوزهنگ ناوهاندی تی دا نبر. همومان له خیهوت دا بهین. خیهوته گان زور قهرهباخ بهن. له بهر نهوه هم مشوری خیهوتی زورترمان نه خوارد و، هم هی خانی دروست کردن. پیشمرگه لادیبه گان شاره زاتر و گورجو گولتر بهن له خانو دروست کردن دا. هر زو نوان هندی نوایان به خزیان ساز کرد.

من و، ملازم عومر، حمسه سعید، هوری جهار.. خیهوتیکی گورمان ههلا و، له نایلوغان گرت. نایلوغانیکی نهستورمان راخست به له سهری نهووستین بهکی بهک بهتانیسمان ههبر. چرای غازمان له نهرانهوه به نعتا. خیهوته گمان له پال شاخه کدا ههلا به، زوری پی نهچو نهره کدی به به ناوهزی، کانی بهکی تی دا تقی به، به جیوگا ناووزیه گمان به دهرهوه به کرد.

له ناوزهنگ چمند جیگاهه گمان دیاری کرد خانه گانیان تی دا بهکری. سالار و فاضیل مان راسپارد به خهریکی دروستکردنی خانو بهن. خانه گان نهگرجی له همان ناوچدا بهن، بهلام له ۳ لای جیواوزدا دروست نه کران. دهسته بهکیان فاضیل به خزی و مامجهلال و د. محمود و، دهسته بهک سالار، به خزی و عومر و من و، دهسته بهک علی نامبخان به پیشمرگه گان. هندی له فرماندهی کهرته گانی ههرمی پاریزگاریش له نزیک نبر باره گایانوه خهریک بهن. شوینه گان به ناوی سریر شیکره کانهوه ناو ترا بهن: سالارناو، جعفرناو، علفشاو... تم ناوانسمان به خوشی لی ناو، بهلام سالار و جعفر (فاضیل) پییان ناخوش به، له بهر نهوه وازمان لی هینا. خانه گان، له گیل

خانوی تنگ و تاریک و دواکوتوی جوتیاره‌کان دا هیچ جیاوازه‌کییان نپو، به همان
کمرسته و همنده دروستکرا پون.

*
من شو مساویه کارم زور بو: نویسن و سهرپرستی چاپ و پلاو کردنویدی
پلاوکاروکان، به تایهتی و مرزنامی «کومله». وهامدانویدی زوری شو نامانی له
ریکخراوه نهینه‌کان و، له هیرم و لقه‌کانوه نه‌گه‌بشتن. بپنین و گفتوگو له گیل شو کادر
و پشمرگه و هاوولاتیانی بژ نیشوکار نهاتن. تایپ و رونیوکه‌بشی حمه سعید و
هاوری جهار نهان کرد.

به لاسوه گزنگ نپو له کوی بم. گزنگ شو بو نوایه‌کم هبی ستاری تی دا بگرم
و نهشه‌کانی تی دا بکرم. له پیر شو نوونده گویم نه‌دایه شوینی ژهان و نوونده‌پش کاتم
نپو خمریکی دروستکردنی خانو و، گپروگرفتنی رژیانی پیوسته‌کانی باره‌گا و،
پشمرگه‌کانی بم. راستیه‌کی نمرکی باره‌گا شو شاخه چوله زور بو: داپنکردنی نان و
خواردمینی، سوتعمینی، رایخ و پیخف، پیری کردنی میوان. من حمزم نه‌کرد، بژ شویدی
لو دودپسریانه دور بم، خانوی به کوملمان هبی پیکوه پین. به‌لام سهر شویدی
زوری برادره‌کان، تمنانت هندی له لپرسراوه‌کانیش، خویندنه و نویسن و چاپیان به
کاری ماندوکمر دانغنا، لایان واپر تمیش سرگرمیه‌که بژ خوخلانندن وه‌کو دامه و
نیزنیف و تاو‌له!

که خانوه‌کسان: ژوریکی درو و دالاتیک، سیری گپرا، هیشتا تر بو چوینه
ناو‌پسوه. شوینه‌کسان تنگ و میوانان زور بو. شو زیستانه به‌فر زور باری، من له پیر
دورگای دالاته‌کدا ننوستم.

*
ساواک له تیران دهسلاتی نما بو، خمریک بو هلمشوها. به ناسانی به تیران دا
هاتوچو نه‌کرا. نیمه ندرسی هندی له دوسته‌کانی ناو تیرانان نارد بو بژ هفتالانی دهره
بژ شویدی به ریگای شو دا، بژ پشداری له کپونویدی کومپیتی سرگردایه‌تی دا،
بگرمینه کوردستان. سالار به همان ریگدا گپرا پوهه. زیستانی ۷۸ - ۷۹ عومر
شیخ‌موس، عومر مستفا، د. فوناد معصوم، د. کمال خوشناو، عادل موراو گه‌بشته
ناوزنگ. کمال و عادل هاتنه لای نیمه. شوینی تریش چونه لای مامجه‌لال.

*
کومله و کاری فیکری
شو مساویه‌تی له قندیل بوین چمند و تاریکم نویسی به ناری کومله‌پوه چاپ و
پلاومان کردنوه لهوانه:

- دهراره‌ی پیوستی بونی ریکخراوی تایه‌تی چینی کریکار و ره‌چمدرانی

کوردستان (۱۲ ل)

- مسله‌ی نندانه‌تی (۹ ل)

- ریکخستنی پنگ به‌پز بکمن!

ریکخستنی کملک به‌پز بکمن و، به‌گیتی به‌روا، زیست، ریکخستن و کردوه له

ریزه‌کانی دا، به دی به‌پنا!

- فرماندهانی قزناغی نیستای خیماتان

نم زنجیره وتاره، که هر یه گه یان نامیلک بهک بو، له ماوه بهکی کورت دا به دواى بهک دا پلاو کرانموه، کاریکی باشی له کادره کان و، تیکرای ریکخستن کرد. بوژانویه بهکی تی دا به دی هینان و، ریزه گانی بهک و به گگرتو کردن. بهلام نمسانه بهس نمبون نمبو پلاو کراوه بهکی دوری دهریکمین. بز نموی «کومله» باشتیر بناسری له ناو خملک دا بهرامان دا پلاو کراوه که پشمان وه کو ریکخراوه کیمان نای «کومله» بی و، هر وهرزه ژماره بهکی لی دهریکمین.

«هوالنامه» که بز دهنگواس ترخان کرا بو، من وتاره کانیم ناماده نه کرد و، سهرپرستی له چاپدانیم نه کرد، بز نموی دستم بز کومله به تال بی، تیرتر دستم لو هملگرت و، خوم بز دهرکردنی کومله ترخان کرد.

*

ژماره یه کمسی کومله له وهرزی پایزی ۱۹۷۸ دا دهرچو. باس و به به ته گانی بهرتی بو له:

سروتار: به بزندی وهرزمانی کوملهوه (ل ۱ - ۲) فاشیسته کان سوپاکه یان بز کوی نمیرن: بز (جهیدی شمالی و بانی جولان) یاخود بز چپاگانی کوردستان؟ (ل ۳ - ۵) خیماتی گلان: نیران: جزیره ی نارام یا گزمی خون؟ (ل ۶ - ۱۲) به به تی جزواو جور: به سهر ناوی حمامیشموه په پناه تی وهما ناگری. خومهینی دهرنه کمن و پیشوازی له شاهانو نه کمن. رؤمی عیراق چمند مرؤف دوسته. دهرگاگانی نوتونومیه درؤزنه که نمو دسه لاتانی دراوه تی که نین. (ل ۱۴ - ۱۵) له ده فستری سهروروی دا: جهمهاله رهش، بهلگی قارهمانه تی (ل ۱۶ - ۲۳) باسیکی تیوری: چون مارکسیزم - لینینیزم فیر بین؟ (ل ۲۴ - ۲۹) نازادی بز تیکوشهرانی کوردستان. بزینباخی ستولیبین، بزینباخی به عسی (ل ۳۰).

*

بو شارفا بون له ربهازی گؤفاره که و، مههست له دهرکردنی لیردا سهروتاری به کمین ژماره ی وه کو خزی نموسموه:

به بزندی وهرزمانی کوملهوه

له رؤژه لاتنی ناوهراست دا نه نمویه که نمزی که نیشتمان بهکی له دواى به کم جهنگی جیهان بهیموه به پی ی قازانجه ستراتیجی، سیاسی، تابوری و په ترولیه گانی نیمه پیرالیزمی جیهانی و کؤنیه پرستی تورک، عرب، فارس و کورد، بی گوی دانه نارمزی دانیشتوانی ناوچه که، به سهر دهرله ته گانی تورکیا، نیران، عیراق و سوریا داهش کراوه.

نه گمرچی نم نه نمویه به همسوی به سهر به کموه، به ژماره، له هملک میللت و نه نموی تری رؤژه لات زؤتره و نیشتمان بهکی له کزن دا مهلمندی شارستانی تی بو و، خاکیکی به پیت و فیری هبه و خنیشی له زؤر کؤنوه له پیناری رزگاری دا له خیماتیکی بی وچانی خویناوی دابه به جزریکی نموتز که به شیکی گموروی میژوی جهنگی ناوچه که پیک دیت له پیکادانی نم و میلله تانی دراوسی و له شکره گانی بیگانه و داگیرکر، بی نموی سهرکوتنهی نموتزی به دس هینا پیت و گه به شیه به به کیک له

نامانجه نەتەوەپەکانی.

پەلام سەرەرای چەوساندنەوی سەختی نەتەوایەتی و داھەشکردن و پەڕپەڕ کردنی سیاسی و ئابوری و زمان و فەرھەنگ، سەرەرای سیاسەتی فەرمانۆش کردنی ئابوری و کۆمەڵایەتی، سیاسەتی راگوزان و جی پی گوزین و دەرەدەر کردن و جنسیە لی سەندەنەو، پرسی کردن و ھەژار خستەن و ملک و مال زەوت کردن، بە نەازی لە ناو بردن و تەفرۆتەناکردن و تەواندەنەوی... ھیشتا:

- لە سەر زەوپیەکی پێکەوە پەستراودا ئەژی کە مەلەبەندی کۆنێتی و بە درێژی میژو تیا جیگیر بوو و گەشی کردو و پی گەپشتو.

- چکە لە جیوازپەکی کەمی نیوان لە ھەجەکانی، بنچینی زمانیکی پەگگرتوی ناخافتن و لە پەک گەپشتنی ھەبە، کە ئەشی بێتە زمانی نەتەوایی نوسین و ناخافتن.

- میژوێکی شارستانی و جەنگی و سیاسی ناوکۆی ھەبە.

- خواوەنی خوورەوشتی کۆمەڵایەتی، نەرت و داپی لە پەکچوی شپەوی ژبان، فۆلکلور و ھەرور... کە خۆی لە پێکھاتنی سایکۆلۆجی لە پەکچودا ئەنۆینتەو.

- سەرەرای سنوری سیاسی و لە پەک داپەنی ئابوری و پەستراوەی بە چەند رۆمی جیا جیاو بنچینی ئابوریەکی پەگگرتوی ھەبە کە تا نەستاش خۆی لە بازارگانی قاپاخی سەر سنۆرەکان و ھاتوچۆی خەل و ھۆزە رەوئەکان و ھاتوچۆی کرێکارانی لادی دا ئەنۆینت.

ئەم مەللەتە کە رەنگە لە دنیای ئەمرودا، تەنیا نەتەوێ گەورە بیت کە ھیشتا نەک بە مافی سەرەستی چارە خۆنوسین و رزگاری نەتەوایی نەگەپشتو، بەلکو لە نەشتەمانەکی خۆشی دا بە بێگانە و ناھەز ئەمرەدەرت و مافی مان و خەسلاندن و گەشەکردنی نە، مەللەتە پەش پەش و دەلەکی تەبە کە ناوی: کورد.

گەلی کورد لە خاکەکی خۆی دا بێگانە، پی پەشە لە ھەمو مافیکی نەتەوایی و دیموکراتی، پگەر لە ھەمو مافیکی مرۆفی ئەم سەردەمە، ولاتیکی بە پیت و جوان و دەولەتەندی ھەبە کە شوێنیکێ جوگرافی گەرنکی ھەبە و داھەشکراو و لە چەند سەردەو ئەچەوسینرەتەو:

- چەوسینەرەکانی ھاوئەتەو: دەرەبەگ، ھورجوازی کۆسەمۆپولیت و کۆمەراووری کورد.

- چەندە کۆنەپەرت و چەوسینەرەکانی نەتەو دەسەلاتدارەکان، بە تاپەتی ھورجوازی ھەرۆکراتی.

- نەیمەرەلیم و کۆلۆنەلیم نوێ.

لە ھەر تەوێ گەل و نەشتەمانەکەمان ھەرەکو لە ریزی ولاتە ھەرە دواکوتوکانی دنیاداپە، ھەرەھا لە ناو ھەر پەکێک لەو دەولەتانە بە سەریشیان دا داھەش کراو لە ریزی ناوچە ھەرە دواکوتوکانی ئەو ولاتەش داپە.

نەیمە گەڕەگەسانە و خەبات ئەکەپن بۆ گوزینی ئەم دۆخە ئالەمارە. خەبات ئەکەپن بۆ نەپشتنی چەوساندەو بە ھەمو شپەکانیەو: ھی رەگەزی، نەتەوایەتی، چەنایەتی، دینی، ھەزەبی...

خەبات ئەکەپن بۆ گوزین و نەپشتنی پەپەندە زامانە نیوان کورد و کورد، ھی

نیوان کورد و حکومت ده داگیر کرده‌گانی کوردستان، هی نیوان کورد و نیمپریالیزی جیهانی.

نیمه نمانوی به خوشی و تهری وه‌کو مرؤف، به سهرستی و نازادی دور له چوسانوه و نازار و زۆرلیکران له سر خاکی هاووپیراغان به ناشتی بۆین. خهباتی کۆمەڵەمان له پێناوی نهم نامانجه رها و پیرۆزانه‌دا، که نامانجی گەله‌کمانه..

خهباتی وەرزناسی «کۆمەله» پش که کۆنونهوی فراوانی کادرازی کۆمەله له تشرینی دوهمی ۱۹۷۸ دا به‌ریاری دهرکردنی داوه، به‌شیکه لهم خهباته رها و پیرۆزی کۆمەڵەمان و گەله‌کمان.

وهرزناسی کۆمەله له قوتناغیکا دپته کۆری خهباتوه که خهباتی گەله‌کمان گه‌بشتوته به‌زترین و بالاترین پلوی، واته پلوی خهباتی چه‌کدارانه، واته لابه‌لا کردنی ناگه‌کی سروشت دوژمنانه و سهره‌کی نیوان به‌رجوازی به‌روگرانی ره‌گه‌زپهرست و شوژینی عهره‌بی عه‌یراق و نه‌توهی کورد له ره‌گای به‌کار هینانی زه‌ه‌روزه‌نگی شورشگیرانه و چه‌که‌وه.

کۆمەڵەمان، لهم قوتناغه گرنه‌گ و به‌هه‌خداره‌ی میژوی کوردستانی عه‌یراق دا که روه‌ری فرمانه میژویه‌گانی سهرشانی به‌وه، له مه‌بدانه جیا‌جیا‌گانی خه‌بات و تیک‌وشانی سیاسی، ئایدی‌پولوژی، پێش‌مه‌رگه‌یی، ره‌که‌راوه‌یی.. دا هه‌ول ئه‌دات به‌ تو‌او‌کردنی نهم ته‌رکانه له ره‌گه‌ی دهرکردنی وهرزناسی کۆمەله‌وه که نه‌به‌ت نو‌ینه‌روه‌ی ره‌بازی سیاسی، فه‌یکری، پێش‌مه‌رگه‌یی کۆمەله و هه‌لگری مه‌شخه‌لی به‌رورا‌گانی نو‌ به‌ت و هه‌ول ئه‌دات له به‌ر تیشکی چرای مارکسیزم لینینیزم دا ره‌گه‌ی سهرکوتنی خه‌باتی گەله‌کمان رو‌شن به‌کاتوه و به‌شدار به‌ت له گه‌پاندنی مه‌رجه‌گانی سهرکوتنی دا.

دهرکردنی وهرزناسی کۆمەله سه‌به‌مین ته‌قه‌للای کۆمەله‌به‌ به‌ دهرکردنی به‌لاو کراوه‌که‌ی ده‌وری ره‌که‌په‌یک، که به‌پته زمانی حالی که‌لک و به‌یروا و هه‌لوسته‌گانی نو‌ ده‌به‌ریت له روداوه‌گانی کوردستان و عه‌یراق و دنیا‌دا.

ته‌قه‌للای یه‌که‌م - دهرکردنی ئالای سور به‌ له سالی ۱۹۷۳ دا که شه‌هیدی نهمر هاو‌ری شه‌هاب شه‌یخ نو‌ری ده‌وری سهره‌کی گه‌یرا و له دوا‌یی دا به‌ ه‌زی هه‌لو‌مه‌رجی نو‌ کاتوه هه‌ر ۳ ژماره‌ی لی به‌لاو کرا‌یه‌وه.

ته‌قه‌للای دوهم - دهرکردنی ئالای شورش به‌ که له ته‌به‌لولی ۱۹۷۷ دا ژماره‌ی یه‌که‌می به‌ ده‌س پێش‌که‌ری و ره‌نجی شه‌هیدی نهمر هاو‌ری شاسوار جه‌لال (ئارام) چاپ و به‌لاو‌کرا‌یه‌وه، به‌لام شه‌هید به‌نی هاو‌ری ئارام یه‌کی دهرچونی به‌لاو‌کراوه‌که‌پشی خست.

ته‌قه‌للای سه‌به‌م - دهرکردنی وهرزناسی کۆمەله‌به‌ که نه‌مه ژماره‌ی یه‌که‌مه و، نو‌مه‌سدان وایه به‌ هه‌ول و خه‌باتی هه‌مه‌ لابه‌کمان به‌توانین هه‌چ نه‌بی هه‌ر وهرزی ژماره‌یه‌کی لی دهرکه‌ین.

*

ژماره‌ی دوهمی کۆمەله له وهرزی زستانه‌ی ۱۹۷۹ دا دهرچو. به‌س و به‌به‌ته‌گانی به‌تی به‌ له:

سهرتار: له یادی قاره‌مانه‌کی نهمرا (ل ۳۱) چه‌ند رواله‌تیکی نو‌ی ی په‌یلاته‌گانی

دولت یز به گواچونی شورشی کوردستانی عیراق (۳۲ - ۴۰) بزچی و مرزنامه کمان ناری فراوه «کۆمئله» (۴۱ - ۴۴) ره گزهرسته کانی عیراق پیشکوتن و ئاودانی دهینه کوردستانهوه (۴۴) گرتنی هیلای راست و دروستی سیاسی و ئایدیولوجی سرکوتن نههینته دی (۴۵ - ۴۶) روله قارمانه کانی کوردستان به خوینی گمش میژوی نوی ی گهله کمان نفوسنهوه (۴۶) له دهفتیری سروروی دا: نههیه گرش شیخ نوری، لوتکی بلندی بیروباور (۴۷ - ۵۳) فاشیسته کانی عیراق چزین رهفتار له گهل هاوپیمانه کانیان نهکن؟ (۵۳) نهی کی له کی بهوریت؟ (۵۴ - ۵۵) کارهدهسته فاشیسته کانی عیراق حورمندی پیمان و ریککوتنه جیهانیه کان ناگرن (۵۵) وهرن به دهنگ نازادیخوازانی عیراق و کوردستانهوه (۵۶ - ۵۹) پانهکه و دو ههوا (۵۹) خباتی گهلان: نیران - چاره نوسی شورش (۶۰ - ۶۴)

*

ژماره ی سهیمی کۆمئله له وهرزی زستانی ۱۹۷۹ دا دهرچو. پاس و باهته کانی بریتی بو له:

سروتار: گهلانی قارمانی نیران! به کسمین سرکوتنتان پهروز و ههمو روژیکتان ههر سرکوتن بی (۶۵) بهرو پیکهینانی حیزبی پیشرومی کریکاران و ره نهجدرانی کوردستان (۶۶ - ۱۱۷) باهتی جزواوجز: نازار و بههار (شهر). نهی نازادیخوازانی دنیا وهرن به دهنگ نازادیخوازانی کوردستانهوه. روله قارمانه کانی کوردستان به خوینی خزیان میژوی نوی ی گهله کمان نفوسنهوه. سروروی بز هاوری د. بهختیار خالید. خوینی شهیدان خانای موعینی و محمد حسین کهریمی به فهرز ناچیت (۱۱۷ - ۱۱۸)

*

ژماره ی چواره می کۆمئله له وهرزی بهاری ۱۹۷۹ دا دهرچو. پاس و باهته کانی بریتی بو له:

سروتار: ناشهتالی ۱۹۷۵ - بهرومی بهکی تال بهلام پر تهجرومی هیزا (۱۱۹ - ۱۳۱) له سالروژی شهید بونی هاوری محهممد نهمین پولا (۱۳۲ - ۱۳۴) فروقیله کانی شورشی چواشه شارها بن (۱۳۵ - ۱۴۰) هندی له گهروگرفته کانی نهستای جمنگی پارتیزانی (۱۴۱ - ۱۴۶) له دهفتیری سروروی دا: هیزی بیروباور له بهراسهر باروت و قورقوشم و پولا دا (۱۴۷ - ۱۵۴) شهید بونی ماسوستا عزیز محمودی قارمان (۱۵۴)

*

بهشی زووی باهته کانی تم چوار ژماره به (به ناوی جواسهر یان به بی ناوا) من نویسومه یا من ئاماده کردوه. د. جعفری شفیع (به ناوی پوشو) له ژماره ی به کسمی و دوهمی دا دو وتاری دریزی له سر راپهرینه کمی نیران و، ماسجهدال (به ناوی توانا) هندی پاسی تهووی و، د. محمود (به ناوی هیزا) هندی کووته تعلیقی نویس. نهتر کۆمئله بهردوام دهرنهمو. هندی له هاویریکانی ترش، لهوانه: فاضیل کهریم (به ناوی ج. صادق)، ملا بهختیار (به ناوی هاوکی ئاواره)، دواپهر فرهههون عهبدولقادش بهشداری نویسین بون.

به کارهینانی وشعی «ومرنامه» شتیکی تازه بو. ئهمانیست هندی وشه و

تېگېشتنى ديارىكراوه كړو: «روژنامه» يې پلاوكر اړوى روژانه، «حسنتنامه» يې پلاوكر اړوى حسنتانه، «مانگنامه» يې پلاوكر اړوى مانگانه، «وېرژنامه» يې پلاوكر اړوى ۳ مانگه و، «سالنامه» يې پلاوكر اړوى سالانه له روژنامې يوازې كورې دا پېچسپېښې نېپاره كړي او وېرژنامه كې يان ناو ناپوښ: وېرژنامه.

كومېله و كاروباري رېكخراوې

دواى نېوى نارام هات يوه شاخ همېر رېكخستنيان پكې خست يې له ژېر ناوې «كومېستې هملت» دا. چمنډ خمتې تر و كسې كمش په جېا لېمان هېرن. جمال تاير (سېركېوت) دېنېموزې كزومېستې هملت يې. پاش ماوه پكې نېم كزومېسته پېمان كړد په «كزومېستې سېركرداېتې رېكخستني ناوڅو».

جگه لم كزومېسته په دو رېكخستني گمورې ترمان هېو په كېكېان «كومېستې راپېرن» يې كه حېسېن كوېستاني لېپرسراوېان و، نېوى ترېان خه تېك يې د. خسرېو خال (زوراب) لېپرسراوېان يې.

كومېستې راپېرن تېزېكې فراوانې رېكخستني له چومان، قسرى، گه لاله، رېوانډز، شېفلاوه، هېولېر.. هېو.

كومېسته كسې زورابېش تېزېكې رېكخستني فراوانې له نېندازيار و پزېشك و ماموزستا و نفېسر و موچېخوړى گموره له سلېمانې و هېولېر و پېغداد دامېزانډ يې.

رېگېمان داېو په همېر گادړه سېاسې و پېشمېرگه پېه كاني پكېتې هر كسې له لاي خوېموه، چمنډې له تواناي دا يې، كسېانې دلسوز رېك پخا و، پېروو روى ناوه ند يا دېزگا رېكخراوېه پېه كاني پكېتېوه. نېو رېكخستنه تازانه ماوه پكې له ژېر سېرېرېشتې خومان دا نېماپوه، نېگېر په تېواوې دلنېا پوښايه له خاوينې رېزه كاني نېنجا پېروو روى پكې له رېكخراوېه كاني شار نېكرانېوه.

سالانې ۷۶ - ۷۹ هېزاران تېكزوشمېرې تازه هاتنه رېزې رېكخراوېه كاني كزومېلهوه په دېهان شانه، شانې سېرېكې و رېكخراوې تازه پان له سېرانسېرې كوردستان دا دامېزان. سېرگړداېتې پزوتنېوه و، لقه كاني پكېتې پش هر پكېه پان له لاي خوېموه چمنډېن تېزې رېكخستنيان پېكېوه نا يې. پكېتې رېكخراوېكې سېاسې يې زياتر لېوى پېشمېرگه يې يې و، خېهاتېه پېشې نامالچې سېاسې هېو نېك عسكېرې. هر له سېرېتاوه باورمان واېو كه نېمې خېهاتې چكدار يې پش تېوانې يې له خېهاتې سېاسې، چونكه خېهاتې سېاسې نېگېر پش تېوانېكې چكدارې نېمې پېعس په ناسانې ورد و خاشې نېكات. هر له پېر نېوه ترسې داوودېزگا سېركو تېكېه كاني پېعس له رېكخراوې نېپېنېه كاني شار زورتر يې وېك له رېكخراوېه ناشكراكانې پېشمېرگه. پېو پېرې درنډاېه تېمېوه سېزاخې نېكېردن و، له هېرېپېه ك سوسې پكرداېه په گرتن و نېشكېهېه و كوشتن هولى نېدا له رېگورېشېوه دېرېان پېنې.

*

سالي ۷۶ رېكخراوېك له سلېمانې گېرا ۱۲ كسېان لې نېعدام كړدن لېوانه: ياسېن مېه مېد حېسېن، نېسما عېل قاسم عېلى، مېه مېد قاسم عېلى، خسرېو عېبوللا، نېسېرېدېن نېجمېدېن، مستېفا قادېر، مېعلا مېجېد، قېره پېون عېبولقادېر.. نېمانه

پهوندیپان له گڼل فخره‌ادی مه‌لا ر‌ف‌زا ک‌رد ه‌و. ف‌هره‌اد ز‌مانی لی د‌ا‌ه‌ون.

س‌ره‌ت‌ای ۷۷ ع‌ه‌د‌ول‌لا ح‌س‌ن گ‌ه‌را و ه‌ه تش‌ک‌ه‌ج‌ه ک‌و‌ژ‌ا.

س‌الی ۷۷ ر‌ی‌ک‌خ‌را‌و‌ی‌ک له ه‌ول‌یر گ‌ه‌را چ‌ند ک‌س‌ی‌ک‌ان لی ت‌ه‌د‌ام ک‌ردن ل‌وان‌ه:
ع‌وس‌مان گ‌چ‌ک‌ه که ه‌ه تش‌ک‌ه‌ج‌ه ک‌و‌ژ‌ا. پ‌ه‌و‌ن‌د‌ی‌پ‌ان له گ‌ڼل م‌و‌خ‌ت‌اری ی‌د‌کی له گ‌ره‌گ‌ه‌ک‌انی
ه‌ول‌یر ک‌رد ه‌و. م‌و‌خ‌ت‌ار ز‌مانی لی د‌ا‌ه‌ون.

س‌الی ۷۸ ر‌ی‌ک‌خ‌را‌وی «ه‌ل‌زی س‌ور» له پ‌غ‌دا گ‌ه‌را و چ‌ند ک‌س‌ی‌ک‌ان لی ت‌ه‌د‌ام
ک‌ردن ل‌وان‌ه: ج‌وام‌یر س‌ی‌ام‌یر، س‌ل‌ان د‌ا‌ود، ع‌ه‌د‌ول‌س‌ه‌لام ع‌ه‌د‌ول‌ر‌ف‌زاق، س‌ه‌لام، ش‌ی‌ر‌و.
پ‌ه‌و‌ن‌د‌ی‌پ‌ان له گ‌ڼل کا‌وه ف‌ان‌ج ک‌رد ه‌و. کا‌وه ز‌مانی لی د‌ا‌ه‌ون.

س‌الی ۸۰ ر‌ی‌ک‌خ‌را‌و‌ی‌ک له ه‌ول‌یر گ‌ه‌را ل‌وان‌ه: ک‌ر‌یم ر‌س‌ول، ط‌ه‌ا ف‌ن‌قی ی‌وس‌ف،
ن‌ی‌س‌ا‌ع‌ی‌ل ح‌س‌ن. ک‌ر‌یم‌پ‌ان ه‌ه تش‌ک‌ه‌ج‌ه ک‌و‌ش‌ت و ت‌وانی ت‌ر‌ان ت‌ه‌د‌ام ک‌رد. ن‌م‌ان‌ه
پ‌ه‌و‌ن‌د‌ی‌پ‌ان ک‌رد ه‌و ه‌ه ج‌د‌ال ک‌اک‌ر. ج‌د‌ال ز‌مانی لی د‌ا‌ه‌ون.

ج‌گ‌ه له م‌ان‌ی که ه‌ه ک‌و‌م‌ل ن‌گ‌ه‌ران، ه‌ه س‌د‌ان ک‌سی ت‌ر ه‌ه ب‌یان‌وی ها‌و‌ک‌اری له
گ‌ڼل ر‌ی‌ک‌خ‌س‌تن و ها‌و‌ک‌اری له گ‌ڼل پ‌ش‌م‌ر‌گ‌ه ت‌گ‌ه‌ران و ز‌د ج‌ار له س‌ی‌داره ت‌د‌ران.

*
د‌وی ل‌ی‌ک‌ول‌ن‌م‌وی ه‌م‌و ت‌و ر‌ود‌ا‌وانه ب‌زمان د‌ر‌ک‌س‌وت که ه‌زی ت‌م ت‌اش‌ک‌را‌ه‌ون‌انه
چ‌ند ش‌ت‌ی‌که:

۱. پ‌ه‌و‌ندی ک‌ردن ه‌ه ن‌ز‌ک‌ر‌انی د‌ا‌و‌د‌ز‌گا س‌ر‌ک‌وت‌ک‌ره‌ک‌انی ه‌م‌س.

۲. ت‌ی‌که‌لا‌و‌ک‌رد‌نی ک‌اری ر‌ی‌ک‌خ‌را‌وه‌ی و ک‌اری پ‌ش‌م‌ر‌گ‌ی.

۳. ش‌ی‌وهی ه‌ره‌می ر‌ی‌ک‌خ‌س‌تن.

ب‌ز ت‌م‌وی ن‌ی‌تر ر‌ی‌ک‌خ‌را‌وه‌کان له ل‌ید‌انی د‌و‌ژ‌ن و ق‌و‌ی‌انی د‌انی ی‌ی ه‌وده ب‌پ‌ار‌یز‌ن،
ر‌ی‌وش‌ونی ن‌و‌مان د‌انا ب‌ز ک‌ار‌ک‌ردن.

*
ج‌یا‌ک‌رد‌ن‌م‌وی ک‌اری پ‌ش‌م‌ر‌گ‌ی له ک‌اری ر‌ی‌ک‌خ‌را‌وه‌ی
ر‌ی‌ک‌خ‌را‌وه‌ک‌انی ک‌و‌م‌له ه‌و ک‌اری س‌ی‌اسی ت‌م‌ر‌خ‌ان ک‌را ه‌ون. ت‌ر‌کی س‌ره‌ک‌ی‌پ‌ان
ه‌لا‌و‌ک‌رد‌ن‌م‌وی ب‌ی‌ره‌وا‌وری ک‌و‌م‌له و پ‌رو‌پ‌ا‌گ‌ان‌ده ه‌و ب‌ز ی‌ه‌ک‌یتی و ج‌ول‌ت‌م‌وه‌که و، ر‌اک‌ی‌ش‌انی
ک‌م‌سانی ت‌ازه ب‌ز ر‌یزی ت‌ی‌ک‌و‌ش‌ان. ب‌ز ت‌م‌وی ت‌وشی ل‌ید‌ان ن‌ه‌ن، ن‌م‌ان‌ه ت‌ی‌که‌لا‌و ت‌ش‌ه‌ک‌ران ه‌ه
پ‌ش‌م‌ر‌گ‌ی نا‌و‌شار.

ر‌ی‌ک‌خ‌را‌وه‌ک‌انی نا‌و‌شار س‌ر‌چ‌ا‌وه‌ی‌د‌کی گ‌رن‌گی پ‌ی‌گ‌ه‌ب‌اند‌نی ک‌ادر و پ‌ش‌م‌ر‌گ‌ه ه‌ون.
ه‌روه‌ها س‌ر‌چ‌ا‌وه‌ی‌د‌کی گ‌رن‌گی نا‌گ‌اد‌اری ج‌و‌ز‌ا‌و‌ج‌و‌ر و ز‌ان‌ی‌اری ه‌ه ت‌رخ ه‌ون له س‌ر
ه‌ل‌وم‌رجی س‌ی‌اسی، نا‌ه‌ری، ک‌و‌م‌له‌ی‌د‌تی، س‌پ‌ای ع‌راق.
پ‌ش‌م‌ر‌گ‌ی نا‌و‌شار له م‌ف‌ره‌زی ت‌ای‌ه‌تی دا ر‌ی‌ک‌خ‌را ه‌ون. ر‌اس‌ت‌م‌و‌خ‌و ب‌س‌ترا ه‌ون ه‌ه
ل‌ی‌پ‌ر‌س‌را‌وی س‌ر‌ک‌رد‌ای‌ه‌تی نا‌و‌خ‌و‌پ‌ان ه‌ه نا‌و‌ندی ک‌و‌م‌له‌وه.

*
گ‌و‌رن‌ی ش‌ی‌وهی ه‌ره‌می ه‌ه ت‌ن‌ز‌ی‌ح و ه‌ی‌شو
ر‌ی‌ک‌خ‌س‌تنی ک‌و‌م‌ل‌ش‌و‌ه‌کو ر‌ی‌ک‌خ‌س‌تنی ح‌ی‌زی ش‌ی‌وهی له س‌ر‌ ب‌ن‌چ‌ی‌ن‌ی
د‌ا‌ه‌ش‌ی‌ونی ت‌ی‌د‌اری و ر‌ی‌ک‌خ‌س‌تنی ه‌ره‌می له س‌ره‌وه ه‌و خ‌وار‌م‌وه د‌ام‌س‌ز‌ا ه‌و. ت‌م ج‌و‌ره
ر‌ی‌ک‌خ‌س‌ته که ه‌ر ل‌ید‌انی د‌ا‌و‌د‌ز‌گا س‌ر‌ک‌وت‌ک‌ره‌ک‌انی ه‌م‌س ت‌ه‌ک‌وت‌ن، ت‌از‌اری ز‌د‌ی‌ان ی‌ی

نهگه‌بشت به تاييه‌تی نه‌گمر يه‌کی له گسراوه‌کان يا زياتر خزی له پير نه‌شکجهدا پي نه‌گسراوه و قسمي به‌گرايه. له سزنگي نيموه زور له ريک‌خراوه تازه‌گاني کوميله، به تاييه‌تی له هولویر، پير ليدان کموت.

ريک‌خستنی «هیرمی» مان گزری به ریک‌خستنی «هیشویی» و «تیزبهي» له ریک‌خستنی هیشویی دا بز نمونه:

أ له سلیمانی دائمنیشت چمند کسپکی ریک خست بو يه‌کيکیان ب بو.

ب له هولویر چمند کسپکی ریک‌خست بو يه‌کيکیان ج بو.

ج له نووردوگاکانی گيرميان چمند شانه‌يکيان دام‌زاند بو.

لهم‌جزوه ریک‌خستنه چمند هیشویی جی‌وازی لی نه‌کموتوه بی نه‌وی هيجيان نه‌وانی تر بناسی. لم ریک‌خستندا وه‌کو گوی نه‌شدرايه شوين و شار، گوی نه‌شدرايه کار و پيشه و، ژن و پهاو، تیکه‌لاو بو له پيشی جی‌واز و تمعنی جی‌واز و دانېشتوانی ناوچی جی‌واز.

له ریک‌خستنی تیزبهي دا چزن دنکه‌گانی تیزبهدکه يه‌ک به يه‌کوه به‌ستراون، لهميش دا شانه و کزيمته نيه و، زه‌لامی تنيا له گدل دو کس پيوه‌ندی هه‌به يه‌کيک له سرو خزی و يه‌کی له خواروی خزی.

هه‌ندی جبار له ناو هیشووه‌گانی ریک‌خستن دا بز سه‌لامه‌تی زياتر پيره‌وی ریک‌خستنی تیزبهي‌ش نه‌کرا و، هيردوکیان تیکه‌لاو نه‌کران.

هيرچنده پيوه‌ندی کردن دژوار و زوری نه‌خایاند به‌لام له چاو هه‌مو شيره ریک‌خراوه‌يه‌گانی ترا سه‌لامت تر بو. کمتر دوژمن زه‌فیری پي نه‌برد.

*

گژبونوه‌ی کومیتي سهرگردايه‌تی

دوای کارسانی هه‌کاری سهرگردايه‌تی توشی جوړی له هه‌لو‌شان بو، پيوستی به ریک‌خستنه‌وه هه‌بو. له مېژ بو کژبونوه‌ی سهرگردايه‌تی يه‌کيتی نه‌کرا بو. داوا له نه‌ندامه‌گانی ده‌روه کرا به تيران دا به‌گيرينه‌وه بز کژبونوه. تيران بی سرو به‌ری تی کموت بو به ناسانی هاتوچوی پي دا نه‌کرا. دژسته‌گافان له تيران هه‌ندی نا‌درسيان بز نارد بوین بز نمو جزوه هاتوچوانه به‌کاریان به‌نين. به‌و ريگايدا عومير مسته‌فا، عومير شېخ‌موس، کمال خوشناو، عادل موزاد، فوناد معصوم... گه‌بشته ناوژه‌نگ.

بار و دژی يه‌کيتی پياچونوه‌يه‌کی هه‌مه لايه‌نه و قولي گه‌وه‌ک بو، کاروباره‌گانی يه‌کيتی لقوبوی زوريان لی کموت به‌روه و، نه‌که‌کان زور و جوړاوجور بو، ده‌زگا سهرگردايه‌تیه‌کان پيوستیان به پر کردنوه و به‌يزکردن هه‌بو.

له ناو سهرگردايه‌تی يه‌کيتی دا دو قه‌لی به‌غدايي: عه‌بدولره‌زاق ميرزا عه‌زيز، عادل موزادی... تی دا‌بو. عه‌بدولره‌زاق نه‌عات به‌روه، عادليش لم کژبونواندا زيز بو روسته تاران.

*

که‌وه‌کی به‌کر پيرۆت

شا وه‌کو دوا چاره، حکومه‌ته‌که‌ی جنيرال نه‌زهاری لی خست، له ۹ ی کانونی دوهمی ۷۹ دا شاپوری به‌ختیاری کرد به سروکی وه‌زيران.

شاپور، تلمنی ۶۳ سال و، سرؤکی حیزی نهران بو، که بدهکی له حیزه‌گانی «جبهه‌ی میلی» بو. له وه‌زاره‌ت‌ده‌کی موصددق دا جیگری وه‌زیری کار و، به توه‌می سوکاپه‌تی به «مقامی سملت‌منت» ۳ سال زندانی کرا بو. شاپور بملینی گورینی زود شتی دا، چونکه له لایهن شاره‌ دانرا بو خومه‌ینی دژی وه‌ستا و، داوای کرد دریوه به قیام بدری. حیزی نهران و جبهه‌ی میلی حاشایان لی کرد. «قیام» تا نه‌هات زه‌تر تشه‌ینی نه‌کرد و، گه‌یشت بوه نه‌و کمرتانی خملک که له ژانی کؤمسل دا کاربگر بون، وه‌کو مانگرتنی کس‌یکارانی نه‌وت و، له نه‌لجایی نه‌وش دا کسمسونه‌وی دهره‌نانی نه‌وت و دهره‌ه‌تی دارایی نهران. مانگرتنی کارکرانی بانکه‌کان. مانگرتنی رۆژنامه‌وانه‌گانی تاران و، راوه‌ستانی هه‌مو رۆژنامه‌کان. مانگرتنی کارکرانی رادیو و تله‌فزیون. سره‌رای مانگرتنی بازار.

له‌و سرده‌مه‌دا ولاخ بۆ راپهراندنی کار و پهریستی باره‌گاکانی پشیموگره و ره‌به‌ی و سئنگره‌گانی هیزه‌گانی حکومت هیزه‌کی به‌نرخ‌ی گوزانه‌وی کملوپل بو. باره‌گاکه‌ی به‌کر په‌رۆت له نزیک گۆره‌شیر بو. به‌رزایه‌گانی گۆره‌شیر هیزی نهرانی لی بو. کهره‌کی به‌کر په‌رۆت به‌لسه‌ به‌و هه‌لی تیزان بو بۆ گۆره‌شیر. سه‌ریاره‌ نهرانه‌کان کهره‌کیان وه‌کو دمه‌کوته‌کی به‌ نرخ، گل دا‌ه‌وه‌ بۆ خویان. به‌کر جوابی بۆ نارد بۆن کهره‌کی بده‌نوه. گورپیان نه‌دا‌ه‌ویه. له‌ سر نه‌وه‌ چه‌ سه‌ریان سه‌ریاره‌گانی گرت و کهره‌کی لی سئندنه‌وه. پاش چهند سیماتی سه‌ریاره‌گانیان نازاد کرد بو.

به‌ختیار به‌یانیکی ده‌رکرد مامجملالی تاوانهار کرد به‌ دمه‌موردانه‌ کاروباری ناوخۆی نهران. حکومتی عیراق جولانه‌کسانی له «تعمیم اعلامی» به‌هیزدا خنکانه‌ بو. له‌ میژ بو ده‌زگاکانی راگه‌باندن هه‌چ باسیکی جولانه‌وی کوردان نه‌کرد بو. هه‌رچونی باسیان به‌کردینه‌یه‌ هه‌ر پیمان خۆش بو ته‌نانت نه‌گه‌ر به‌ هۆی ریکوته‌کی وه‌ه‌یشنه‌وه‌ به‌ویه. له‌ بۆنه‌یه‌کی وه‌ها دا شیخ رما وتویه‌تی:

بۆ کهری نه‌لعاتی هه‌ری کرد له‌ سه‌رمان شیخ حسن
سه‌یری کمن یاران! چ گۆنه‌یه‌کی گه‌را نهم کهره‌؟

* نهران له‌ دوا قوناغی ئینقیلاب دا

له‌ کاتی قیام دا، شار و ناوچه‌گانی کوردستان، هه‌ندیکیان تارام و هه‌ندیکیان جموجولیکی کهمی تی دا بو. له‌ کاتیک دا له‌ سه‌رانه‌ری نهران دا ساواک کرا بونه‌ کونه‌وه‌ و، له‌ هه‌ندی جی داووده‌زگاکانیان پی پیچه‌ا بونه‌وه‌، کهمی له‌ زور شونی کوردستان ساواک هه‌روه‌کو چاران هوکمرانی نه‌کرد.

کوردستانی نهران بۆشایی سیاسی و ریکه‌راوه‌یی تی دا بو. کاده‌گانی حدکا هه‌شتا له‌ عیراق و ولاتانی تری نه‌ورپا بون. کۆمه‌له‌ی شورشگری زه‌مه‌نه‌نکیشانی کوردستانی نهران (سازمان انقلابی زه‌مه‌نکشان کوردستان ایران: سازکا) ژماره‌یه‌کی کهم کادری هه‌بو، نه‌پشویه‌ست خۆی تاشکرا به‌کات و هه‌ندی په‌رورای سه‌ریان هه‌بو دهره‌ری کاری جه‌ماده‌یی و سیاسی و ریکه‌راوه‌یی. ریکه‌راوه‌ نهرانه‌گانی وه‌کو حیزی توده‌، جبهه‌ی میلی، چریکی فیدایی و موحاهیدینی خملک له‌ کوردستان نه‌بون. چهند

مهلا پدک له مهبلدانی سیاسی دا چالاک بون و، خملک. لموان کز پوښتووه، وهکو شیخ عیزه دینی حوسه پنی له مهلباد، مهلا شیخ جهلالی برای له بانه، نهممدی موفتی زانه له سنه... کاتی غمینی پلوریان و هندی له گیراوه سیاسیه کان، دوی پوردانیان، گرانووه مهلباد، مهلا شیخ عیزه دین رهبری کړونووهی پیشوازی کړه کانی کرد.

په هلمو شاندنی ساواک و رویشتنی شا و، دانانی شاپوری بهختیار په سروزیریان و، گرانووهی خومه پنی و تیکچونی وزارت هکمی بهختیار، په کردهوه له کوردستانی نیران دا دسهلاتی حکومت نمای بو. له زوری شاره کانی کوردستانی نیران دا «شورا» پان له پیاوه ناسراوه کانی شاره که پیک نهغینا بو پریوهردنی کاروباری شاره که پان.

*

گرانووهی حدکا

کادره کانی حدکا دهستان کرد په گرانووه بز کوردستان. د. نوره حماني قاسلو، سکرتیری حیزب، گرایوه. زوریان له قهلازوه نهغانت و، په نژیک نیمدا تی نه پیرین، بی نوهی خزبان له نیمه پگه پینن.

تمنیا کسبان که له گرانووه دا له ناوزنگ سردانیکی کورتی کردین «هیمن» بو. نوه پدک مین جار و دواچار بو من هیمن بهینم. له گدل مامجه لال و هاوریکانی تر پیشوازی بهکی گلمان کرد. هیمن لوو سردانه کورتدا له گدل من لوتنی نواند، له ناو قسه کانی دوشتی پاس کرد: پدکیکیان پاسی نوو وتاری کرد که له ۱۹۷۲ دا دمه باری زارواوه کانی کوری زانیاری کورد له غیبه نناوه بز حفته نامی هاوکاریم نارد بو. وای پیشان دا که بزچونه کانی په دل بون. هیمن نوو کاته له کوری زانیاری کاری نه کرد. بیگومان نیمه نیشانی زیره کی بو نوو همو ساله نیمه له پیر ما بو. دوه میان وتی: «شیریکم بز شهاب و، شیریکشم بز لهیلا قاسم نویسه» شیره کی بو شهابی دانا بو پدیکیان تبهلکیش بو له گدل نیره پدیکنی نالی که غلی: «نستیره کانی راده کشین وهک شهابی نور» نوهی بز لهیلا پشی دانا بو، چوارینمیک بو. نازانم بز موجهامدلی نیمه «تیرتجالی» دای نا بون، پان پیشتر دای نا بون و له پیر هلمومرجی سیاسی عیراق بلاوی نه کرد پونوه، چونکه له هیچ پرهیمیک تری دا بلاوی نه کرد پونوه.

لوو وتاردا که له سر «زارواوه کانی کز» نوی بوم، پیشنیارم کرد بو پیر له داتاشینی وشه تازه کوره و، پیر له ویرگرتنی وشه بیگانه، وشه خزمالیه کان کزیکرینوه و ریز بکیرین و پراورد بکیرین له گدل زارواوه زانسته کانی زمانه کانی کدا. نوهی همو له جی ی دهنری و، نوهی نهو نینجا وشه بز دایتاشری یا بخوازی. وهکو غونه پدک له جیهی کردنی نم منتهوه بز کزکردنوهی وشه کوردی لیردا په پادی ماسوستا هیمن هندی زارواوی جوتیاری که نهجسته خانمی زانستی کشتوکالوه تومار نه کم.

گنم له داجاندنوه تا هارین

گنم، په ماده پدکی ستراتیجی دانه نری بز ژبانی مرؤف و، هپونی له ولات دا په نغنازی کانی ژبانی دانیشتون، پدکیکه له موجه سره که پدکانی داینگردنی «ناسایشی خوراک» که نمیش کزله که پدکی پنهو تپی «ناسایشی نه توهی» و.

پیش نوهی مه کپندی جوت و درونه و ناشی ناگر دای. پرهیم هینانی گنم

کاریکی سخت بو. نمرز به ناماده ندرکرا. نمرز ندرکمر چمند سالی بی ندرکیلرا بی پنی نملین: «بهیار»
خالصی به شیخ محمود نملی:

بهیار کیلان و گای لمر، پیر و کچ خواستن، زن و تدبیر،
سهگ و جز، نمسپ و نیسقان، جرج و ناو کانی
ندرکمر یک سال بی ندرکیلرا بی: «هور» و، ندرکمر یکججار کیلرا بی «شیف»
پیشینان وتویانه: «شمر له شیف و ناشتی له خمرمان»
ندرکمر دو جار کیلرا بی: «وورد».

نمرز به دو گاجوت یان به دو نیستر ندرکیلرا. دزگای جوت پیک هات بو له
«گاسن» که له ناسن دروست ندرکرا بو کیلان و، به «هوجار» نیسترا به «مزان» و
مزانش به «ویژانبهر» نیسترا به «نیبر» وه. نیبر (: نییل، نیله) «کدلمه» ی ملی
گاکانی به یکوه نیست. جوتیار به «نمقیزه» گاجوتدکانی لی نمغوری و بو هاندانیان هو
هزی لی ندرکدن. پیشینان وتویانه: «هو هو حساب نیه، کو کو حساب»

داچاندنی گنم پشت به باران نیستنی. پیشینان وتویانه: «چی پچینی، نوه
ندرویتوه». دوی «وهشاندنی توو» چاوروانی بارانی پدله نهون. نینچا گنم «چدکمره»
ندرکا و سدر دهر نهینی. پیش نموی گول بکا پی ی نملین: «قمرسیل». هندی جار
کارزوله و بدرخزلهی بو لمور تی ندرکمن. گنم «بنج» ی له خاک دابه و «سروت»
لاسکه که پیتی و «گول» ندرکری. پیشینان وتویانه: «به هزی گوله گدغیکوه چندها گوله
مروژ نار نمخواتوه». سدری همور دغکیکی «داسو» پدی پیوه.

ندرکمر باران به نمندازی پیوست بهاری و خاکدکی «ریژون» و به «پیت» بی،
نوساله «هات» نهی و گنم به «هرشت» نهی. هرشت له برهن داتاشراوه، گنم پدکوده یا
زیاتری بریوه. ندرکمر باران له نمندازی پیوست زیاتر بهاری «ژهنگ» له بنجدهکی نداد.
ندرکمر له نمندازی پیوست کمتر بهاری، یا نافهتی بو بی وهکو سون و کیسده «شیره»
کی نمون نهی به «کویرو» و یان کولله که هموی نمخو، نوساله «نمها» نهی.
ندرکمر زو داچینرا بی و، زو گموره بوی «همراش» و، ندرکمر درهنگ داچینرا بی
و، درهنگ گموره بوی «کودی» به.

بو نموی له چاوهزار به دور و، له زومری ناحمز و نهیار پاریزاو بی قورنان له ناو
پدلی گمدهکدا هلنشواسرا و، بو نموی چوله که و مدلی زیانمخوری لی دور بهخمنوه
«داهول» یان داتمن. داهول زلامیکه له پیرو دروست ندرکری.

که بی ندرکمی دروینه ندرکرا. بو دروینه خاوهنی گنم هندی کسی به کری ندرکوت
پیان نموت: «پاله» یان «مزور» پیشینان وتویانه: «له بی کسی دا رهجب سهرپاله».
یان له گدل به کیکا ریک ندرکوت تا له هلگرتنی خمرمان نمینوه کاری تی دا بکا
هرامهر به بهشیکی بهرمههکی پیان نموت: «سپان». پیشینان وتویانه: «شا به
سپانی خزی راناگری»، همروها: «داس له سپان نمشارنموه»، همروها: «خزمی
خزوری سپانی لهتکه هموی ی مالی شبخه»

گوله گنم که تازه بی ندرکات و هیشتا فمریکه، هندیکی لی ندرودن و به ناگر
هلی ندروزین، نهی به «گولهروزه» (قمرخمرمان).

«دروینه» به کۆمەل «گەله درمو» یان به تمنیا ئەکرا. «درو» به دەس و به «داس» ئەکرا. دروینه کەر بۆ ئەوەی دەستی پڕێندار نەبێ «قەبغان» ی له دەس ئەکرد و، بۆ ئەوەی خۆڕ کاری تی ئەکا «کلاوقۆزی» له سەر ئەکرد. قەبغان له ناسن و کلاوقۆزی له لهاد دروست ئەکران. له کاتی درویندا سەیان هەر قوڵی گەنم که به داس ئەبێ له شوینی خویا له سەر ئەز دانهی، پێیان ئەوت: «گۆلم» یان «سواله» دای ئەوی چەند گۆلمیکی ئەبێ کۆی ئەکردنوه ئەبێ به «مەلۆ» و چەند مەلۆیهکی کۆ ئەکردوه ئەبێ به «شارا». گۆلم چەپکێکه به دەس و مەلۆ به باوش و شارا به کۆل هەڵسه گێری. له شارا کانهوه به کۆل «کێشه» ئەکری بو سەر «خەرمەن». له هەندێ ناوچه به خەرمەن ئەلین: «جۆخین».

جیگای خەرمەن له سەر ئەزیکێ رەق ناماده ئەکرا و خاوین ئەکرا بوه «کرشه» هەکان به خری هەڵسه چەتران.

«گێزه» به گا یان به ئەستەر یان به جەنجەر ئەکرا. جەنجەر به ئەستەر رانه کێشرا. ئەگەر گێزه به گا بکرایه سێ تا چوار گایان به تمنیشتی پەکوه نەهستهوه و «گێزهوان» به نەقیزه لی ی نەخوڕین. ئەو گایه له ناوه راستی خەرمەنه کەدا به به کۆله کەبه کەوه بەستراوه ئەوه، پی ی ئەلین: «گای بته».

حاجی قادر له هاسی سولتان عەبدولحەمید ئەللی:

حاکمی رێگری مەعموره به، قازی دزی رۆژ،

وزەرا و وکەلا گورگن رەعەبەت گەله به

بۆ رەعەبەت ئەمه، ئەم گێزه و دەرەکی داناه

زەجر و تەوبیخی مەکه، چوئکی خەتای «گای بته» به!

گای بته ئەگەر راهاتو پی باش گێزه ئەکا و، ئەگەر خراپ پی گێزه که نەشیوینی.

«گێزه شەوین» لەمعه داکوتوه.

شوکی فەزلی به شیخ محمود ئەللی:

گێزه شەوینی که گای کۆنی به بادا له کنت

چاکه هەر لی ی خۆری، سەیری دەم و کاویزی ئەکری

به زەلامی زۆخۆرد و پەهیز، بەلام پی پەرهم ئەلین: «ئەللی ی گای گێزه ئەکرا»

کێشه و گێزه دو کاری سەخت و ئالۆز و ماندو کۆرن. بۆیه ئەگەر کاری دۆزار پی

ئەلین: «گێزه و کێشه زۆره»

دای ئەوی خەرمەن کوترا و، دان و پوشه کە له پەک جیسا بوهوه، ئەکری به

«تارم» ئیواران به فینکی که «های شەمال» هەلی کرد «شەن» ئەکرا. پێشینان بۆ پیاری

هەلبەرست وتیانته: «له هەر لایه کوه با پی، ئەز شەن ئەکا». شەن وه کو پەنجەکانی دەس

له شۆلی دار یان له ناسن دروست ئەکرا و، دەسکیکی درێژی هەبو. کوتراوه که ئەدرا به پەر

با. دانهکی قورسه له شوینی خۆی دا پەر ئەهوه و خەرمەنه که «سور» ئەبو و، «کا» به کەمی

سوکه با ئەبێرد و دور ئەکوتوه. پێشینان وتیانته: «له سوری دۆزانده، ئەهوی له لای

تی هەلبهینتوه». «لاها» ئەو گەفیه که با به توپکلهوه پردویتی.

گەنم به جیسا و کا به جیسا خەرمەن ئەکرا. گەفیه که بۆ ئەوی ئەگەر دزی لی بکری

دیار پی تا ئەگێزرا بوه به تەختیهکی لوسی یان «شەقل» ئەکرا.

هەر له سەر خەرمەنه که له پیش دا به «کمو» (گەلگەر، سەرن) گێزاویانه گەلتەک

و نه گوتراوه گڼی لی چیا نه کراپوه، نینجا جاريکی تریش په «پېژنگ» (؛ قسلبیر) نه پېژاپوه پز نموی «سرگزږ» دکی پگرن. پېشینان وتوبانه: «قسه پېگپوه، پېپېوه، نېنجا پېوژده». گلگېر شاستره له پېژنگ. پېشینان وتوبانه: «پری روژ په پېژنگ ناگېرت»

حریق له ستاېشی شېخی پورهان دا تللی:
پز کفناری سموزه یی دپوری گوللی روت شین ده کم
خاکی کزی عیشتت په پېژنگی سرم پېژاپوه

دوای پاکگردنی نه پېورا. گنم په «رڼه» و «تغفار» نه پېورا. پز نموی په چاوپوه
نمی له کاتی پېوان دا ژماره کانپان له گیل ناویکی پېروژدا لیک نندا. پز نمونه له رمی
پدکم دا نه پانوت: «پدک هر خواپه» و، له رمی چوارم دا نه پانوت: «چوار پاری
پېغه پېر» نېتر په مجوره.

گنم په «تېر» و «هېر» و «جسوال» نه گویزابه پز مال و، کپا په «روشکه»
نه گویزاپوه پز «کادان» و ترخان نه کرا پز نالیکي ناژول و ولاخ. پېشینان وتوبانه:
«نموی له مشک پی جوال ندری». پز زورخوی هواتنچی تلپن: «نه گېر کاکه هی
خوت نېه کادانه که هی خوته». پز کاری پی هوده تلپن: «کا له پوش نه پېوژي». پز
هېلگېرسینمېر شمر و فیتنه تلپن: «ناگری بن کا» په. پز پدکی شتی خملکی که په
خوزایی پېخشنی تلپن: «خېنجر له کا نندا»

گنم هندیکي هېله گېرا پز «پنه تپو» ی وېزی داهاتو و، هندیکي نه کرا په
«ساویر» و هندیکي پز خواردنی خزان نه کرا په «کمندو» یا «چال» و هندیکېشی
نفرؤشرا.

پز هارېن نمېرا پز ناش. ناش په ناو نه گېرا. ناشمون له نرخي هارېنی دا پاری
نمېسند، پېلکو «مزه» ی وېر نه گرت. مزه پېشیکي دپارېکراوی «هاراش» «که پو گلی
نداپوه. پېشینان وتوبانه: «ناش له خېمالنیک و ناشمون له خېمالی»، هېروه: «ناشی
نمزان خوا نه پېگېزی»، هېروه: «ناش په نوره نه گېری».

نارد په «هېلهک» نه پېژاپوه و «کپدک» (؛ سوس) ی لی نه گېرا.
نالی تللی:

دپورانپه، وېک هېلهکی سودا، سېری گېژم

پز په ده قبقي مه تله هېرچی دپېژم

نارد پز نان و کپدک ترخان نه کرا پز ولاخ. له ناردی «په پېز» نانی باش و له
ناردی «پی پېز» نانی خراب دروست نه کرا.

* گېرانموی تیمام خومېینی

خومېینی له پارسپوه تارانی هژاند پو، گرنګی دمزګای راگېاندنی نمزانی. وېکو
هېکېل تللی: نو کاتې له نو فېل لا شاتو پو، زوری کاتې له پېر عدده سې تلفظون دا
په سېر نمېر، روژی ۴ تا پېنچ گفتر گزی روژنامېوانی نه کړد و، لو ۳ مانگېدا تا
گېراپوه تاران زیاتر له چوار سېد گفتر گزی روژنامېوانی له گیل هزګانی راگېاندن:
رادیو، تلفظون، روژنامه.. کړد پو. پی پی سی، پدکی پو له گرنګسیني نو دمزګایاندی

رای گشتی نیرانی دژی شا و، به قازانچی شورش نوروزان.

نو تاکتیکی خومهینی بز بدکخستنی همو خلیک دژی شا و، بز بیلاینگردنی نیرتمش به کاری هینا، تا نغندازه‌ی کی زور سرکوتو بو. دسه‌لانی شا و داوودیزگاگانی پرمو هملویشان نهمون. خومهینی خزی ناماده کرد بز گرانموه.

که وهختی گرانمودی هات، خومهینی له گیل چندن کسی له دسوپه‌ونده‌کانی له‌وانه: نهمولخسینی بنی صدور، نهمراهیم یزدی، قوطیزاده.. و نریکی ۱۰۰ روزنامانوان به فروکه‌ی کی «نهمیر فرانس» پرمو تاران به ری کتون. کس نهمینزانی چیپان لی به سر دی: فروکه‌ی کیان پرم ندریتموه، یان به سه‌لامه‌تی له تاران نهمیشیتموه؟ خومهینی له نهموی سرمودی فروکه‌ی کی دوی نهموی نویزی کرد، دوشه‌کیان بز راخست، نهمیر نوست و، تا گه‌بشتنه ناسمانی تاران هملنستا. چندن ملیون کس چو بون بز پیشوازی.

هملندی شتی سه‌یر لم سفیره نهمگرنموه. وه‌کو:

– لئو کاتندا که له فروکه‌ی داهیزی و پی ی نایموه سر نهمری نهمران یه‌کی له روزنامانوانه‌کان لی ی پرسی: «دوی نو همو سه‌اله دوریه که نیستا هاتیتموه بو نیشتمان‌ه‌کی خوت و بدمجوره پیشوازی لی نه‌کن، هستت چیه؟» له وه‌لام دا وت پری: «هیچ!»

– موحسینی ره‌فقدوست، که دواپی بو به وه‌یری پاسداران، نوتومویل‌ه‌کی نهمام خومهینی لی خورپه بز نهموی له فروکه‌خانموه بیبا بز شوینی خوی. له ریگا زه‌هللا‌حیک قولی خوی هملکردوه و، به خال و میل نمخشانندوبتی، دپته پرمده‌ی میان چندن جاری دهست نهمالی به جامی پیشموه نوتومویل‌ه‌کی خومهینی دا و، به خیر هاتنمودی نهمام نه‌کا و جنبو به دایک و ژن و کچی شا تمدا، چندن جاری نهمه دوباره نه‌کاتموه، ره‌فقدوست جامه‌ی کی لای خوی دانداتموه و، بز نهموی دوری بختاتموه به توره‌ی پوه پالی به کاپراوه نمنی. نهمام نملی: «بز وای لی نه‌کی؟». ره‌فقدوست نملی: «بی نهمی نه‌کا». نهمام نملی: «لی ی گری با قسبی خوی یکا، هیر کسی به زمانی خوی عیبادت نه‌کا!»

*

له پرم قسره‌ی یی ریگا نهمیان‌توانی به نوتومویل‌ه‌ی دورپه به رویشتن بدن. به هالیک‌زیتسر چو بز «بهمشتی زه‌را» و، دوی نهمیش بز «حوسه‌نیسه» یه‌کی تاران. لئوپه کاروباری شوریه‌ی کی پرمپه نهمرد. به گرانمودی پیشموای شورش حکومه‌ته‌کی به‌ختیار همرسی هینا و، مهادی بازرگان و‌زاره‌تیکی تازه له سر داوای نو دام‌زواند.

سوردانی وفدی یه‌کی‌تی له خومهینی

دوی سرکوتنی شورش به چندن روزی، له کزتابی شوباتی ۷۹ دا ده‌ستی نوتنراپه‌تی یه‌کی‌تی که پیک هات بو له: عوممر مستفا، د. فوناد معصوم، فاضل کرم له ناوره‌نگوه چون بز تاران بز سوردانی نهمام خومهینی، د. جمعه‌ری شفیعیش بز ترجومه له گیلان چو.

پیشتریش له پاریس وه‌فدیکی یه‌کی‌تی که پیک هات بو له: د. فوناد معصوم، عادل مورا، نهممد باهرنی له تشینی دومی ۷۸ دا سوردانیان کرد بو. نهمجاره‌یان عادل نمخرا پوه نهم وه‌فدوه، لعمه ناره‌عت بو.

وه‌فده‌که، له دیداره‌کدا پشتیوانی یه‌کی‌تی نیشتمانی له شورش نهمران دهرنهمرن،

دیده‌ارکانی پارسی به بیر نه‌یننوه، داوی لی نه‌کمن که پشتیوانی بکا له خبباتی گلی عیراق به گشتی و خبباتی گلی کورد به تایه‌تی و، پیوسته‌ی‌کانی جولانه‌ی‌کدی نه‌خنه پیش چاو.

خومه‌ینی نملی: «من کابرایه‌کی روحانیم پاش چمند روژیکی تر نه‌چمه‌وه بز قوم، نهو شتانه‌ی نه‌وه داوی نه‌کمن کاری ده‌وله‌ته»

نه‌وانیش تکی لی نه‌کمن دستور به دولت پدا کاره‌کانیان بو جیه‌جی بکا. حوسه‌ین نه‌وی خومه‌ینی، نهو زهمانه زور نزیک‌ی پاپسری بو، نه‌ویش له دانیشته‌کدا نه‌بی، نیمام به حسین نملی: ناگاداری ده‌فتیری بازرگان بکا کاره‌کانیان جیه‌جی بکمن. لهو کاتدا موه‌ندیس مهن‌دی بازرگان سروزیری نیران بو.

روژی داوی ناگاداریان نه‌کمن، که ده‌فتیری بازرگان کاره‌کانی به‌رو روی داروشی فروهر کرد‌وه سهردانی نهو بکمن. فروهر وه‌یری کار و سروکی هیزی میلیته‌ی نیران بو. وه‌ده‌که سهردانی فروهریان کرد. په‌وه‌ندی له نیران حکومتی نیران و ده‌کیتی دا دروست بو.

قسه‌کانی خومه‌ینی وه‌کو «فتوا» حساب نه‌کران، له بهر نه‌وه نه‌نبر قسه له قسه‌کانی دا بکری و، موناقتشی قسه‌کانی بکری. بزیه نه‌وی نه‌چو بو‌لای و، به‌یوستایه پاسیکی له باری سرنجی خویوه بز رون بکاتوه، نه‌و دس پیشکفری بکرایه له قسه کردن دا، بیروراکانی و خواسته‌کانی پاس بکرایه، داوی نهو که خومه‌ینی قسه‌ی نه‌کرد، باده‌که کوتایی پی نه‌عات و دائه‌فرا. زور کس نه‌مه‌ان نه‌شزانی.

*

جولانه‌وی کورد له عیراق دا لهو کاتدا داهش به‌وو. لایه‌کی بنمالمی بارزانی و، لایه‌کی تری ده‌کیتی بو. بنمالمی بارزانی و، سمرانی پارتنی، تاوانبار بون به‌وی دؤستی شا و هاوکاری ساواک بون، له ناو نیران دا به‌دناو بون. مه‌لا مسته‌فا له نه‌سریکاوه بروسکه‌ی‌کدی پیروزیایی و پشتیوانی بز خومه‌ینی نارد، به‌لام هیچ رزؤنامه‌ی‌کدی نیرانی به‌لای نه‌کردوه، ناچار خویان به پاره وه‌کو «نه‌علان» له هندی رزؤنامه‌ی تاران دا به‌لویان کرده‌وه. زوری نه‌خایاند بنمالمی بارزانی له گمل سمرانی شورش و، کاربه‌دستانی تازه‌ی نیران دؤستایه‌تبه‌ان تازه کرده‌وه.

تازه کاره‌ساتی هه‌کاری قهوما بو، ده‌کیتی و پارتنی به خونی سمری ده‌کتری تهنر بون. هه‌ردولایان له لای کاربه‌دستانی نیران هه‌ولیان ته‌دا، نیران به لای خوی دا راه‌کیشی و لایه‌کی تر له لای نیران به‌دناو بکا. زوری نه‌خایاند لایه‌نی سپه‌میش، که حسک بو، په‌یدا بو. نه‌وانیش، به هزی محه‌محمد رحیم (خاله حاجی) وه، گه‌بشته لای سمرانی شورش و، دره‌خپیان نه‌کرد له هه‌ولیان بز به‌دناو کردنی هه‌ردولای ناکوک. به داوی نه‌وان دا هندی کس و تاقمی تریش هاتنه کاپوه.

له ناو ریکه‌فراوه کورده‌ی‌هه‌کانی عیراق دا، ده‌کیتی دو نو‌قته‌ی لاوازی هه‌بو، نه‌پاره‌کانی به تاسانی نه‌پانتوانی لای نیران بو دژایه‌تی ده‌کیتی به گاری به‌پهن: ده‌کمیان، هاوکاری پیشه‌سهرگه‌کانی ده‌کیتی بو له گمل حدکا و کزمه‌لمی زه‌حه‌تکیشان دژی داوودزگا‌کانی نیران. له‌م باره‌به‌وه هه‌ر ناگادار به‌کیان هه‌پایه، داوی لی زیاد کردن و زل کردن، ته‌مان گه‌پانده کاربه‌دستانی نیرانی. دوه‌میان، ده‌کیتی چمپ بو، له ناو نه‌ویش دا

ریکخراویکی مارکسی - لنینی تی دا بو، تاوانبار کردنی به کیتی به کومونیزم، که سمرانی شورش له تهران دا به دوژمنی دین و نیسلامیان دانغا، گاریکی ناسان بو. نه گبر ریکخراوه کورد به کانی عیراق، له لای نیرانیه کان دژی به کتری قسه بیان نه کرده و، نه پنه کانی به کتری بیان بز نیران ناشکرا نه کرده و، به دهنگیکی به کتر تو داواکانی خزیان به خستاپه ته به رده میان، به گومان ریزی کوردی عیراق زیاتر نه بو، له واندهش بو زوری داواکانیان که به تی بو له پشتیبانی سیاسی و یارمیتیدانی مادی دژی به عس، جهجهی به واید. به لام هرزو پارتی، بز نه وی باویری گار به دهستانی تهران به دس به پنی، بو ژانده نه وی ریکخراوه کان و هیزه کانی، خزی خسته خزمه تی تهرانوه.

*

خملکی کوردستانی تهران، بو به کمین جار بو، هست به نازادی به کن. چنندن تاقمی سیاسی له شاره کانی کوردستان دا کموتنه هملی پیکومانی ریکخستن. کادره کانی حدکا که تازه گبرا به نه وه، خمریکی کز کرده نه وه و سازدانی خسلک و پیکومه نانی ریکخراوی ناشکرا بون. کادره کانی کومله می شورشگیری زحمه تکیشانی کوردستانی تهران (سازکا) پیش خمریکی پیکومانی «ریکخراوی چه تر» بون به ناوی جیا جیاوه. چریکی فیدایی و، حزبی توده و، دهیان ریکخراوی تری وه کو: سازمانی موجهایدین، پیکار، وه ده تی کومونیست.. خمریکی خز ریکخستن بون. نهمش ره نگدانوهی هلمو مریجی سیاسی تاران بو.

له ناو نم ریکخراواندها، سازکا، له چاو نه وانی تر دا له همویان زیاتر کادری خوشناو و ناسراوی هبو، هر له ناو تهران دا ما به نه وه، ناوکیکی پچوکی ریکخراوه بیان هبو. زه میندی گمشه کردن و به رستندنی نعمان له همویان له پارتی بو، به لام به هزی جزوی به رگر کرده بیان و شهوی گار کرده نیانه وه نیانتوانی بهن به گسوره ترین هیزی کوردستانی تهران. له کاتیک دا حدکا به هوی نو ناویانگوه که له سدرده می قازی محه محمد و جمهوری می مههادوه به میرات به زیان به جی ما بو، له ماوه به کی کورت دا هزاران کسپان کو کرده و، هزاران چه کداریان ریکخست و، توانیپان بهن به هوکرانی راستمینی زور شار و ناچه. نم زله ونه کتوپره سمرانی حدکای غمرا کرد بو.

*

قازی و مهلا

حدکا له لایمن قازی محه محمد و پ د ک له لایمن مهلا مستمفاوه دامسزورنراوه. قازی محه محمد دوی تیحدام کرانی نیتر حیز به کی. ماوه به ک کز بو، تا سرکموتنی شورشی تهران خزی بز ریک نمخرا به وه. به لام کس له کادره کانی حدکا هرگیز بهریان له وه نه کرده بو وه که به کی که له بنمالی قازی به کن به سروزکی حیز به کیهان، نه گمرچی زور کسی ناسراویان تی دا بو. به پیچموانی پارتی که هر له سدره تاوه مهلا مستمفا و، دوی مردنی نموش کوره که بیان کرد، به سروزکی خزیان. به گومان نهمه نیشاندی پیشکومتی فیکری حدک ی تهران بو له چاو پدک ی عیراق دا.

*

لهو زماندها پهنهارمان بز سازکا و بو حدکا کرد که:
- ره ژانمه به کی کوردی - فارسی ره ژانده له تاران دس به کن. بهلنمان پی دان بز

کاریکی وها نیمش هاوکاریان بکمن.
- په کیستی پېشویی پز خویندکاران، لوان، نافرتهان، ساموستانان.. دروست بکمن.

- له ناو خوږیان دا تمبا و گونجاو پز و، له گډل کارمېدستانی تازهی نیران هېول بدمن په زمانی نرم بدوین و، په گفتوگو کیشه کانیان چاروسر بکمن.
هېرودلایان گالتهمیان په پېشنهارة کانی نیمه نهمات. لایان واپو، چونکه نیمه له پاش چمندین سال خدبات هیچ سرگوونیکمان په دوس نهمناوه، تدجرویدی کوردستانی عیراق پز نموه ناشی چاوی لی بکری یا سودی لی وروگیری و، تهگبیره کانهشمان په کملکی کوردستانی نیران ناپمن.

* سازکا په پېنانوی نمودی کادره کانی ناشکرا نهمن، له پاتی نمودی ریکختنیکي سیرانسری، په ناوی خزیوه، له هېمو شاره کانی کوردستان دا داپمزرینی، له هېر شاره په ناویکی جېاوازوه، ریکخواویکی داممزانده له گډل ریکخواوی شاره کانی تر پدهوېندی نمبو. ناوه کان دریځ و، له ژپانی سیاسی دا بېلگکی توندروی پون. وهکو:

- جمعیت دفاع از حقوق خلق کرد، له ورمی.
- جمعیت دفاع از حقوق زحمتکشان و حقوق ملی خلق کرد، له سقز.
- جمعیت مبارزه برای آزادی و حقوق ملی خلق کرد، له بزکان.
- جمعیت دفاع از آزادی و حقوق زحمتکشان، له نهمده.
- جمعیت راه رهایی زحمتکشان در کردستان ایران، له مهاباد.
- جمعیت دفاع از آزادی و انقلاب، له سنه.
- اتحادیه دهقانان مریوان.

* کمال فوناد دهرپاری نم هېمو ناوه دریځ و جېاوازانه قسه بکې خوشی گېراپوه:
کابرا بکې رېپوار له ریگایدک توشی کابرا بکې سته بی نمبی، لی ی نمپرسی: «پرا ناوت چیه؟» نملی: «په نملفاز گډل عمجېو و نملفاو گډل شېرینوه، مېروم جمنایی باوکم نامی نیاگم موللا محمد محمد نسیمی شه کمری؟» کابرا په توره بېموه تی ی نمخوې: «نېژم نامت چس!» په کسر نملی: «حمله»

حیکمت له جېاوازی ناوه کان و، لم ناوه دریژانه چی پو؟ نه گسر پز نمویی که خېلک نم کومیتانه په سرېمخو له سازکا و، کاری جمنامو پزانی، سیرانی سازکا لمودا په هله چوپون، هېمو کس نمو کومیتاندی په دهسکردی سازکا نهمزانی.

* پادگانی مهاباد

روژی ۵۷/۱۲/۱ ی نیرانی، سرکرداېتی حدکا پلاتیکي دانا په هاوکاری چمنده نمفسرېکی کورد دوستی په سر پادگانی مهابادا گرت. ۱۸ تانک و ۳۶ توپي سنگین و هیزاران پارچه چدکی تی دا پو. حدکا هېشتا زور لاواز پو نهمپوانی په ریکوپېکی دهست په سر کملوپلی ناو پادگانه کدا بکری. خېلک رژانه ناوی تالتهان کرد و، نموی پز حدکا مایوه تمنیا نهم شتانه پو که خېلک پېپان نهمه گسزراپوه. حدکا، وهکو حمېزب،

کملکچکی نموتزی له چەک و دەسکوتەکانی ناو پادگان و مەنەگرت، بەلام نەم کارە کە تەنیا ۸ رۆژ دواى سەرکوتنى شورش روی دا، دەلاقەیکى گەورەى کردە نەوان سەرانى شورش و کوردەو، بە تاپەنى حدکا کە، وەکو کاربەدەستانى نەران تەپانوت، ههچ دەوریکى نەو بو له «قیام» دا دژی شا، کەچى دواى سەرکوتنى «قیام» راستوخۆ کەوتە دوژمنایەتى «نەنقیلاب».

*

نەورۆزى سنە

نەحمەدى موفتى زاده، کە لایەنگرەکانى خۆى بە «عەللامە» ناویان نەبرد، له سنە بەهەزترین کەسایەتى گوى لى گەراو بو. دژی رەكخراوه چەمەکان بو بە گشتى، بە تاپەتى دژی رەكخراوه مارکسەدەکان بو، له گەل حدکایش نەوانى نەو، خۆى لوان بە زلتەر نەزانى. تاپەتەستى سونى شارەزا بو، کەشى نەتەواپەتى کوردی بە لاه گزنگ نەو. له دواى سەرکوتنى شورش بو بو بە ناوەندىکى دەسەلات له ناو شارى سنە و دەورەشستى دا. ژمارەیکى زور تاپەتەستى له دەورى خۆى بە ناوى «مەکتەبى قووتان» وە کۆ کرد پەروە. کاربەدەستانى شورشى نەرانیش هەندى ناخوندی شەعەبان بە نوینەرایەتى خویان نارد بو بۆ سنە، نەوانیش «دەفتەر» پان دانا بو دەسەلاتەکانیان له سەر و هەمىو دەسەلاتەیکووە بو، کاپرايەک سەرپەرشتى نەکردن ناوى سەفەمەرى بو.

حدکا، سازکا، چەریکى فەدایى، پەیکار، تودە و زور رەكخراوى تەرش له سنە بارەگایان دانا بو چالاکییان نەتواند.

له نەوان لایەنگرانى موفتى زاده و لایەنگرانى سەفەمەرى دا هەندى کەشە روی دا، بو بو بە هۆى تیکەلچەرنى چەکدار. نەمە تەشەنەى کرد. خەلک هەلیان کوتا بە سەر داوودەزگاگانى حکومەت. «شەهەربانى» پان چەک کرد و، چوئە سەر «پادگان» ى سنە نەویش بگرن. پادگانى سنە گەورە و قەرەباڵخ بو. هەزى پەلاماردەکانیش نارەكۆپەیک و تیکەل و پیکەل بون. زورى بۆ تالان چو بون. پادگانەکە خۆى نەدا بە دەستەو بەرگەرى کرد و، له کرماشانەو بە هالەکوپتەر هەزى پشتیوانیان بۆ هات و، نەگەرا. بەلام شار کەوت پەو دەس خەلک و، خروشانەکە نە نیشەت پەووە. له تارانەو دەستەیکى نوینەرایەتى پاپەتەرز کە پەیک هات بو له: ئایەتوللا سەید مەحمودى طالقانى، نەبوخەسەنى بەنى سەدر، هاشمى رەفەسنجانی.. چون بۆ سنە بۆ لیکولینەو له هۆى شەهەکە و، گەتوگۆ له گەل نوینەرانى رەكخراوه سەپاسەکان.

نوینەرانى رەكخراوه سەپاسەکان له ناو خویان دا یەکگرتو نەبون، بەرنامەیکى سیاسى هاویشیان نەو، هەر یەکەیان شتیکی نەوت و شتیکی داوا نەکرد، هەموشان دژی سەرگردایەتى دینی شورش بون. ئیمانویست له سنەو نەران بگۆزن. سەرەنجام پیکەتان له سەر نەوى کە دانیشتوانى سنە خویان شورایەک هەلبژێرن بۆ بەرپەرەردى شارەکەیان و، له تارانەو کەسیان بە سەردا نەسپین.

لەو رۆژانەدا چەندین گۆڕنەوى جەماوەرى فەراوان کەرا بو، نوینەرانى رەكخراوه سەپاسەکان قەسە، پان وەکو خویان ئیمانوت «سوخەنرانى» پان تى دا نەکرد، له یەکى لەو گۆڕنەوانەدا کە دەیان هەزار کەسى تى دا نامادە بو، غەنى بڵوربان قەسەى کرد بو. غەنى بڵوربان زیاتر له ۲۰ سال له زیندانى شادا بو بو، له رۆژانى قیام دا نازاد بو، نەگەرچى

له سرکرداېدېتى حدكا يو بېلام په پيروياور توده يې يو، په هوى سالانى درېزى زیندانه
له دنيا داپړاو و يې ناگيا يو له گورانه گاني هلمو مېرغى كوردستان. قسه گاني پېچواندى
چاودروا نېپه گاني خلك و، خواسته گانيان نه يې. هزاران كس په يه ك دنگ قسه گاني يې
نېرن و هاوار نه كمن: «مامه غمى بلوريان، پېژموه يو زیندان!»

*

شمېرى نغځده

حدكا ويستى په خوږپشاندا نېكى سياسى - چه كدار باره گامې له نغځده پكاتوه.
يو نمو مېسته له هغو شاره گاني كوردستانى نيرانوه چه كداره گاني خوى بانگ كړد يو
كوښموه له شارى نغځده. زوړاېدېتى دانېشتوانى نغځده نازمېن و، كورد كېماپه تېه له ناو
شاره كېدا. نم خوږپشاندا نېكى حدكا يو په هوى ترس و وروژاندنى نازمېسېگان.
چه كداره گاني نوانېش دامېزان. خوږپشاندا نه كه يو په شمېرى كورد و نازمېرى. شمېر چمن
روژېكى خاېاند و، سدان كسى تې دا كوژا و، سدان مال و دوگاني تې دا تالان كړا.
زوړى كورده گاني نغځده ناوړه بون.
نم روداوه سمرغې مې راكېشا. كموقه لېكولينموى پېوه ندى كورد و نازمېرى.
كمرسته پكې زوړم له لا كو پوهوه. كتيبې «كورد و عجم» ي لې پېدا يو.

*

گرتنى پادگانى مېهاد له ۵۷/۱۲/۱ و، گمارژدانى پادگانى سنه له
۵۷/۱۲/۲۷ و، هلمگېرسانى شمېرى نغځده ۳۱ فروردېن ۵۸ (۷۹/۴/۲۴) نم روداوانه
په دواى يه ك دا كه هېشتا حكومتى شورش خوى نه گرت يو، پيروياېدى زوړ خراپى له
لاى سمرانى شورش و كارېدېدستانى نيران دروست كړد.

بشدارانى قېام، سمرمراى جېواوې پيروياور و پاېدى كوزمېلاپه تېيان، تنيا له سمر
په ك مسېله رېك بون، نموش: دوژمنابېتى شا يو، نه گېنا پېرنامه پكې پېشه كې يا
ناماده كراوېان نېو يو قوزاغى دواى شا. تنيا كس كه پېرچاوى روڼ و نه يزانى چى نموى
خومېنى يو، خومېنى پش له همويان په دېسلاتر يو. ململانى له سمر دېسلات له ناو
پالى دېنېى دا، ململانى له نېوان پالى دېنېى و پالى نېدېنېى، له ناو سرگرداېدېتى
شورش كېدا هېشتا په لادا نه كوت يو. جوړى روژمى داهانوى نيران و، جوړى دارشتنى
پېوه نديپه گاني له گڼل دنياى دوهوه، گرنگترېنى كېشه گاني ناو سرگرداېدېتى يو. نموى
خومېنى و سمرانى ترى شورش كه پېريان لې نه كړد پوهوه: مسېله نېتوايدېتى يو.
شمېره گاني مېهاد و سنه و نغځده، خواسته سياسېپه گاني كورد كه دران په
نوينمرانى حكومتى شورش و خومېنى، كارېدېدستانى نيرانى هوشيار كړدوه.

*

حشع: ناردى ناو درك

له ۹ ي نېسانى ۱۹۷۳ دا حكومتى بمعس «پېمانى دوستانېتى و هاوكارى» له
گڼل پكېتى سؤفېت نېمزا كړد. نم هنگاوى بمعس په لای سمرانى حشعوه نمونده
گرنگ يو، نېتر همو جوړه هاوكارپه كې يو حلال نه كړد. بمعس يو پتو كړدى روزه گاني
ناوخرېشى ويستى «جېبه» په ك له گڼل پارتى و حشع نېمزا پكا. لم جېبه پېدا:
۱. بمعس له پېراردانى سياسى ناو جېبه و دولعت دا، «حېزى قاتېد» و،

حیزه‌گانی تر حیزه‌ی دهم نه‌بون. هه‌مو ره‌خنده‌ک له داووده‌زگا‌گانی حکومت و حیزه‌ی ده‌سه‌لاتدار نه‌بو له ناو چوارچیمه‌ی جهمه‌دا نه‌بریده‌ ده‌روه.

۲. ریک‌خستنی سیاسی له ناو هیزه‌چه‌کداره‌کان دا: جه‌پش، جه‌پشی شمع‌بی، شوره، نم‌ن.. به‌ تنفیا پاوانی به‌عس نه‌بو، هیچ حیزه‌یکی که بزی نه‌بو حیزه‌په‌تیه‌بان تی دا بکا.

۳. ریک‌خراوه‌پیشمیی و دیموکراتیه‌گانی کس‌یکاران، جوتیاران، قوتابیان، ماموستایان.. نه‌بو یه‌ک به‌خرین.

۴. هوکمی عیراق له ریگای «مجلس قیاده‌الشوره» وه به‌ تنفیا له ده‌س خوی دا نه‌بی.

له ناو سر‌گردایه‌تی پارتی دا هه‌بو، به‌ تابه‌تی هه‌ندی له‌وانی وه‌زیر بون، به‌شدار بونی لیم جهمه‌په‌دا به‌ چاک نغزانی، به‌لام مه‌لا مسته‌فا بی سیودو رته‌ی کرده‌وه. حشع به‌و مرجه‌قورسانه به‌ تنفیا له گه‌ل به‌عس چوه جهمه‌په‌وه، به‌لام «به‌ره‌یکی سیاسی نا‌په‌رامبه‌ر» بو.

* سالی ۱۹۷۴ که شعری به‌عس و کورد ده‌ستی بی کرده‌وه، دو‌سال زیاتر به‌ حشع هاو‌په‌یمانی به‌عس بو. چالاک‌ی قانونی ده‌س بی کرد بو: ریک‌خراوه‌گانی پاره‌گای ناشکرایان له‌ شاره‌کان دا دام‌غزاند بو، روژنامه‌ی «طریق‌الشعب» و هه‌فتنامه‌ی عه‌ره‌بی - کوردی «الفکر‌الجیدید - به‌یری نوی» ی له به‌غدا ده‌رنه‌کرد و، له به‌رده‌ا به‌بون به‌ نغدام و، به‌ دو وه‌زیر: عامیر عه‌بدوللا و موکهره‌م تاله‌بانی، به‌شدار ی له وه‌زارت دا و، به‌ چند نغدامی: یوسف هه‌متا، شیروان عه‌لی نهمین، نهمه‌د حامید قادر، نهمه‌د دلزار، نه‌په‌راهم حاجی محمود، هه‌مه‌ سعید هه‌په‌ب، قادر ره‌شید، خه‌یری عه‌بدولهمید قازی، محمود فه‌قی خه‌ر، سامیه‌ شاکیر، له داووده‌زگا کار‌تۆنیه‌گانی هوکمی زاتی به‌عسی دا (مه‌جلیسی تنفیزی و مه‌جلیسی ته‌شرعی) دا، به‌شدار ی کرد بو.

حشع له سه‌ره‌تا‌دا هه‌بوی زوریان له سه‌ر هاوکاری خویان و به‌عس هه‌لچنی بو، «په‌یمانی دۆستایه‌تی و هاوکاری» له گه‌ل یه‌که‌تی سوؤفیت و، «ریگای ناسه‌رما‌پداری» به‌عس و دروشمه‌ به‌ره‌کداره‌گانی، به‌ جو‌زی سه‌ری له سه‌رانی حشع شه‌واند بو، کسه‌یکی خاوه‌ن نغزمو‌نی درۆی وه‌کو عه‌نزیز مه‌حه‌مه‌دی سه‌کرته‌ری یه‌که‌می کومیته‌ی ناوه‌ندی حیزه‌که، چاوه‌روانی نه‌وه بو سه‌ددام سه‌ین به‌پته «کاسترو» ی عیراق و، سه‌ره‌نجام حیزه‌ی شه‌وعی و حیزه‌ی به‌عس ته‌که‌لا و به‌ن و، به‌ن به‌ یه‌ک حیزب.

له مله‌لاتی ی به‌عس و کوردا سالی ۱۹۷۴، حشع هه‌مو قورسای خوی خست به‌وه لای به‌عس. له سه‌ر ناستی دنیا، هه‌ولیکی زوری دا، شورش کورد به‌دنا و بکا و، له هه‌مو حیزه‌به‌ کومونه‌ستی و سه‌سیالیه‌سته‌گانی دنیا‌ی دا‌به‌ری. له سه‌ر ناستی ناوخوش، هه‌ره‌چه‌کی بی کرا له بواری سیاسی، راگه‌باندن، چه‌کدار، ته‌نانت کو‌کردنوه‌ی ده‌نگویاس و هه‌وال به‌ حیزه‌ی به‌عس و ده‌زگا نهمینه‌گانی کردی.

* حشع سالی ۱۹۳۴ دام‌غزاوه. له ۱۹۳۴ وه تا سالی ۱۹۷۹، کاتی جیا‌په‌نوه‌ی له به‌عس، تنفیا ۳ جار کۆنگره‌ی گرتوه.

کۆنگره‌ی سێیەمینى حیزب، له تهمنى ٤٢ سالیى حیزب دا، له ژێر دروشمى: «دەس له ناو دەس بۆ پیشەوە بەرەو دامەزراندنى سۆشیاڵیزم له عێراق دا» له ناوهراستى نایارى ٧٦ دا له باره‌گای، حیزب له گهره‌کى مسیح له بغداد به ناماده بونی ٣٠٠ تهن‌دام به‌سترا. به‌لگه‌نامه‌کانى کۆنگره‌که به زورى ترخان کرا بو بۆ پیا هه‌للانى دهمکوتەکانى هوکم و، به‌ره.

عەزیز محەممەد لێو تەقەڕەدا که به ناوی کۆمبێستى ناوه‌ندپێشوه له به‌رده‌مى کۆنگره‌دا خوێندپێشوه له چەند جیگایه‌کى دا به‌مجۆره باسێ جۆلانەوى کوردی کرد:

«وایقف فى مقدمة منجزات الجبهة وضع قانون الحكم الذاتى لمنطقة كردستان

وتصفية التمرد البعثى الرجعى فيها»
 - «ان انهيار التمرد الرجعى المسلح خلق امكانية موضوعية افضل لتطبيق الحل السلمى - الديمقراطية للمسألة الكردية»

د. موكرم تالهبانى، كه نه‌وسا به‌کى بو له دو وه‌زیره‌کەى حشع له ناو وه‌زاره‌ته‌کەى به‌عس دا، له ستایشى نه‌و عه‌فه‌دا که به‌عس بۆ به‌شدارانى جۆلانەوه‌کەى ده‌رکرد، سه‌ر وتاریکی به‌ عه‌ره‌بى له ژێر ناوێشانى: «اشداء على الكفار رحما - بینه‌م» بۆ گوژارێ «ڕۆژى کوردستان - شمس کوردستان» نوسى. له وتاریکی که‌دا که به کوردی بۆ هه‌مان گوژارێ نوسى بو به‌ بۆنه‌ی گرتنى دو کۆنگره‌ی جیاوازی کۆمەڵه‌ی خوێندکارانوه به‌ هه‌ژى ناگۆکى به‌کەستى و پارتیسه‌وه، نه‌م دو لایه‌نى شو به‌هاند بو به سه‌گه‌کانى له‌پلان و ته‌په‌لو.

پێخوشه‌حالى ناشکرای حشع به تیشکانى بزوته‌وه‌ی کورد و، په‌شتیوانى له ریه‌که‌وتنى جه‌زائیر، له لایه‌ک بۆ رازى کردنى سه‌رکردایه‌تى به‌عس، به تابه‌تى صددام حسین و، له لایه‌کى تروه له به‌ر نه‌وه بو وای نه‌زانى نه‌و بۆشاییه گه‌وه‌یه‌ی له نه‌ه‌جایى ناشه‌تالى سه‌رکردایه‌تى بارزانى دا دروست بو، به‌مان پر نه‌کریته‌وه. نه‌مه خه‌یالیکى به‌تال ده‌رجو. به‌عس نه‌په‌وست خۆی بۆشاییه‌که پر به‌کاتوه. که له مه‌سه‌له‌ی کوردا به‌ک چاو به‌وه و، نه‌یتر نه‌شیکى به حشع نه‌ما، که‌وته تنگ هه‌له‌چنێن به په‌نکه‌کانى حیزب و، نازاردانى نه‌ندامه‌کانى په‌له‌کانى خواره‌وه.

کۆمبێستى ناوه‌ندى له نازارى ١٩٧٨ دا کۆمپونه‌وى ته‌واوى نه‌ندامه‌کانى کرد و، راپه‌رتیکى ده‌ریزى له سه‌ر هه‌لومسه‌رجى جیهانى و، عه‌ره‌بى و، ناوخۆ به‌لاو کردوه. مانه‌شتى راپه‌رتکه نه‌مه بو: «صيانة التحالف الوطنى وتعميق المسيرة الثورية مهمة كل قوى شعبنا التقدمية».

سه‌ره‌تا راپه‌رتکه به‌مجۆره ده‌س پى نه‌کا:

«شهد العالم خلال السنة المنصرمة - منذ انقضاء الاجتماع الكامل الاعتيادى للجنة المركزية فى ١٨ / شباط ١٩٧٧ - استمرارا لعملية تغير ميزان القوى لصالح القوى الثورية العالمية، وفى طبيعتها المنظومة الاشتراكية.

فقد تحققت فى بلدان المنظومة الاشتراكية، وفى مقدمتها الاتحاد السوفيتى، انجازات كبيرة فى تنفيذ خطط تطوير الاقتصاد الوطنى على طريق تعزيز اسس المجتمع الاشتراكى المنطور، وبناء القاعدة المادية والتكنيكية للشعبوية، وازدادت منجزات ضخمة فى ميادين العلم والتكنيك، وتعزيز القدرة الدفاعية، وتوطد التلاحم والتعاون الوثيق بين الاحزاب الشعبوية

فی بلدان المنظومة الاشتراكية، ویتعزز التكامل الاقتصادي فیما بینها.»

له بانی هیلومرچی ناوخذوا دواى نعوى ستایشی سیاسه تی عیراق نكالا
دوژمنایه تی پیلانه کانی نیمپریالیزم و سوسیونیزم و کزنه پورستی دا، بانی خوزش پونی
گوزمراشی زور له کمرته کانی گیل و، بدهیجانی مافی شارستانیی نافرستان، نكالا، نهیجا
نغوسى: «دوواصل العراق سياسته المعادية للامبريالية، على الصعيد الدولي، وساند سياسة
التعاضد السلمي والانفراج الدولي ونزع السلاح، و عارض بحزم سباق التسلح وانتاج القنبلة
النووترونیه. وقدم الدعم السياسي والمادی لحركات التحرر الوطني فی اسيا وافریقیا وامریکا
اللاتینیه. وكان موقف العراق فی منظمة الامم المتحدة ووكالاتها والمنظمات العالمیه بارزا فی
الدفاع عن مصالح الشعوب والتصدی للسياسة الامبريالية.

ان مسیره العراق التقدمیه هذه تثير حقد الدوائر الامبريالية والصهيونیة والرجعیه،
التي راحت تخطط، ضمن الهجمة الشرسة على حركة التحرر الوطني العربیه للتأمر على
العراق. واصبح العراق هدفا مباشرا لهذا التأمر، خاصة بعد التطورات الاخیره، فی اوضاع
المنطقة، اثر زياره السادات للقدس المحتله وتزايد المساعي لاحياء الاحلاف العسكريه الرجعیه
- الامبريالية، وتوريد السلاح الامريکی بكميات هائله ونوعیات متطوره الى الانظمة الرجعیه
فی المنطقه.

ومما له دلالتة الخاصة، بهذا الصدد، اتساع الحمله الفكریه والاعلامیه الامبرياليه -
الرجعیه ضد العراق. اذ دأبت وسائل الاعلام، بشكل ملحوظ مؤخرا، فی بعض الدول الرجعیه
فی المنطقه والقوى الرجعیه والیمینیه فی الداخل، على السعي لشق الصف الوطني، واثارة
الخلاعات بین اطرافه، ومهاجمه الجبهه الوطنیه والقومیه التقدمیه، والتحالف بین حزب البعث
العربی والحزب الشیوعی العراقی. وتسعیبر العداء للشیوعیه والتشکیک بعلاقات الصداقه
والتعاون مع الاتحاد السوفییتی، ومهاجمه تعزیز القدرات الدفاعیه للعراق، والتهدید باثارة
المصاعب الداخلیه وتقديم المساعدات للعناصر المعادیه للسلطه الوطنیه.»

هیرکس به چاوی بهرورد و رمخنوه لم راپورته ورد بهیتوه بهزی به جمماویری
حشع دا دیتوه، چ سرکردایه تی هیهو، و، چونی سرکردایه تی کردوه، دهراری حینی
بهس همو بزچونه کان پیچموانه دهرچون:

- عیراق له چوارچیهی سیاسه تی نمیریکی دا پهیمانی جیزانیی له گیل شا مور
کرد بو، بز نعوی کیشتی کوردی له کول بهیتوه و، دهستی بهتال بی بز دوژمنایه تی
سوریا، چونکه سوریا لهو کاتندا دژی ریککوتنی «فصل القوات» ی نیسرائیلی -
عربی بو.

- عیراق خیریکی دوستکردنی چدکی کوشتنی به کومیل بو: چدکی ناوکی،
کیمیایی، بایولوجی.

- عیراق سیاسه تی پیکوه ژیان به ناشتی ندرت بو، له گیل دراوسپکانی: سوریا
و نیران ناوکوک بو، زوری نهخایاند هیرشی کرده سیر نیران جینگیکی خونیواوی دروی
هیلگیرساند له هوردو میللت سمدان هزار کس کوژا و، سمدان ملیار دولار زیانی
ماددیهان لی کوت.

- ستایشی بهکیتی سؤفیت و پیشکوتنی ناهوری و تهنولوجی به راست دهر
نچو، چونکه نعویش همرسی هینا و، که حشع بهر لیدان کیموت نه سؤفیت و، نههیچ

ولایتیکی تری «منظومه» ی ولاتانی سوسیالیستی له سیری ههله نهدایه و، له سیری نهکردوه.

*

بعمس لهو کاتمه هات پونه سهر کار دهستی به سهر ههسو رۆژنامهکانی عیراق دا گرت بو:

- الشوره، رۆژنامهی سهرکردایهتی حیزبی بعمس بو.
- الجمهوریه، رۆژنامهی وزارهتی ئیعلام، واته رۆژنامهی حکوممت بو.
- الساخ، رۆژنامهی پارتی بو، دواى دهس پی کردنوهی شمر بعمس خۆیان به ناوی حیزبه کارتۆنییهکانی کوردوه دهیان نهکرد. دواپتر ناوهکهیان گۆزی به العراق.
- طریق الشعب، رۆژنامهی حیزبی شیوعی بو.
- حهفتهنامه و مانگنامه عهرهیی، ئینگلیزی، کوردی، تورکمانی که له عیراق دهرنچون، ههسویان مولکی دهولت بون، رۆژنامه و گۆفاری نازاد یا مولکی تایبهتی نهما بو.

- الراسد، کۆلکه رۆژنامهیهکی عهرهیی بو له پاشمارهوی رۆژنامهکانی سهردهسی عارف، کهپراپهکی قهلمسفرۆش به ناوی: مصطفى عبداللطيف الفکیکی، ناو به ناو به فهرمانی بعمس، بۆ باسی باپهتیکی تایبهتی، پلاوی نهکردوه.

دواى پلاوکردنوهی راپورتهکی حشع، «الرصد» ههر چوار لاپهههکی ژمارهی ٤٢٨ ی رۆژی ٢٩ ی نیسسان - ١٢ ئایاری ١٩٧٨ ی بۆ بهرپرچدانوهی ئهم راپورته تهرخان کرد بو. به مانشتیکی گهوره نوسی بوی: «نهج غهر موضوعی علی حساب الحقیقه: مناقشه نقدیه للتقریر السیاسی للجنة المركزيه للحزب الشیوعی العراقی». ديار بو بعمس ئیتر نیشتی به حشع نهما بو، گهری پی نهکرد، حشع ئهبو له فیکهی خۆی تی بهگهشتایه.

ههسو ئهم مدح و سهناهه، حیزبی بعمسی رازی نهکرد، له مانگی مایس دا ٣١ ئهنامهی حیزبی شیوعی، به تاوانی ئهوهی له ناو ریزی هیزه چهکدارهکانی عیراق دا ریکهستنیان دروست کرد بو، به ئیعدام حوکم دا و ئیعدامی کردن و، کهوته گرتن و راوانانی ئهنامهکانی. سهرکردایهتی حیزب چارهروانی هیرشی وهای نهئکرد له بهر ئهوه ههچ پلاتیکی نهبو بۆ خۆپارستن. ههسو ههولهکهیان ئهوه بو عفریز مههمهد چو بۆ بهینی صهدهدام بۆ ئهوهی تکهی لی بهکات نهگهر ههر ئیعدامیان نهکات، له رۆژی دامفرانندی حشع دا ئیعدامیان نهکات، بهلکو جیههیی کردنهکی چهند رۆژی دوا بهخات، بۆ ئهوهی ئهو یادهیان لی تیک نهچی و سوکاپهتیان به سهردا نههت. ئهنامهانی سهرکردایهتی به دواى بهک دا چونه دهرهوی عیراق. به ولاتانی سوشیالیستی و بهمین و لوبنان و سوریا دا پلار بونوه. چهند کیمیکیان له بهغداد و کوردستان ماپونوه. دزگاکانی ئهمن شیوعیهکانیان زهلیل نهکرد، نهیان گرتن و پاگانیهان پی نهکردن و، نهترافیان پی نهوین.

لهو ههلوهرجه سهختدا که شیوعیهکانی تی کهوت بو، مهلا ئهمهدی بانیهیلاتی: ئهنامهی کومبتهی ناوهندی حشع، له شوباتی ١٩٧٩ دا گهپشته ناوزهنگ. مامجهلالی بهینی. مهلا ئهمهد نهپهرانی حیزبهکهیان به تهمای چهپ و چی نهکا. لهو کاتدا دهسهلاتی حکومهتی ناوهندی له کوردستانی ئیران دا نهما بو. حدکا خهریک بو دهسهلاتی پهیدا

نکرد. چو بز نهران لموی سردانی حدکای کرد. به تعمای نموه بو کادر و نمندامه راونراو و لبقومواوه کانیان له کوردستانی نهران دا نیشتهجی بکا تا ناسوی سیاسی رون نمیشتموه و، دهرته کموی که په پهره نده گانی نهران نموان و حیزی بهس به کوی نهگا. وا دهار بو حدکا به دمنگیموه نهعات بو. مهلا محمد گمراهده ناوزهنگ پاره گایهکی پچوکی دانا. سرگردایهتی بهکیتی هندی چهکیان به دهای دایه و، خورجی ژبانی پاره گایهانی وهکو همو پاره گایهانی تری بهکیتی دایه کرد. تاک و تورا شیوعیهکان نهگهشته پنهکدهکی خویان و، بهکیتی «تعلیمات» ی دایه به همو ریکخراوه کانی و پشیمه رگه کانی له هر کوی بهک هر شیوعیهک پیوستی به یارمندی بو کومهکی بکمن، به تابهتی بز دهرهز بون له چنگ داوده زنگایهانی بهس. له نمندامانی کومیتدی ناوهندی حشع؛ فاتح رسول و توما توماس و، هندی له کادره ناسراوه کانیان گهشته ناوزهنگ. بهمجوره سدان شیوعی دهرهز کران و، زوری پی نمپو ژمارهیان گهشته چند سد کسی.

مامجهلال و هاوریانی تر به خوشبیهکی زورهه جیابونهوی بهس و حشع یان وهرگرت. بهکیم، چونکه لایان واپو به هاتی حشع بز شاخ، پشتیوانی بهکیتی سؤفیت و همو حیزه شیوعیهکانی دنبا له گدل خوی نهیانی بز شاخهکانی کوردستان. دوهسیان، بزچونه کانیان سهارهت به حیزی بهس و سروشتی ژمهکی و، پاشمروژی هاوپهیمانیستی شیوعی - بهس، به راست دهرچو بو.

له مانگی نیشان دا بههاندین نوری و کمریم محمد به دوا ی بهک دا گهشته ناوزهنگ. همدوکیان له سوریاوه به ریگای تاران دا هات بون. نموان هاوریانی خویان و نیمهیان ناگادار کرد که حشع بهاری داوه خهاتی چهکدار بکا بز روخاندنی ژمی بهس و، نیمانهوی بهریهکی سیاسی فراوان له همو هیزه عیراقیهکانی نهاری بهس پیک بهین. بههاندین و کمریم زور نمانوه گمراهده بز نهران لمویه چونوه بز سوریا. مهلا محمدیش زوری وختهکه له نهران بو، به زوری فاتح رسول له ناوزهنگ بو. تا نمو کاته جگه له ناوزهنگ له هیچ جیگاههکی تر پنهکیان نمو و، هیشتا مفرهزی چهکداریشان دروست نهکرد بو.

سمرانی حشع به بهک چاو سیری بهکیتی و پارتییان نهکرد. له ناکوکی نیوان بهکیتی و قم دا، نیمانهویست دهوری ریش سهی بهین. کموته هولدان بز نموهی له گدل قم یش دوستایهتی دایمزیین. قم نمو کاته هیزهکی سیاسی بهدناوی دایراو بو له هیزهکانی تر، پیوستی به دوستایهتی حشع همو، بز نموهی ناویانگی خوی چاک بکا له ناو کوزه پیشکومتخوازهکان دا، حشع یش چونکه له گدل بهس هاوکاری کرد بو دژی شورشی کورد و پارتی، نیمهویست نمو راپورده ناشیینهی خوی له گدل پارتی پاک بهکاتهوه. راستیهکههیشی حشع پیوستیهکی زوریان به پارتی همو، چونکه نموان له بادینان نیمانتوانی بز کاری حیزی و هاوچوژی سوریا، ریگیان بهدن یا ریگیان لی بگرن. سمرانی حشع بهرامهر بهس باوهریان واپو؛ بهس لمو زورهه خراپ بو که له مانی داوه.

له هموی سهرتر نموهو، حشع نموسا و نیستایش خوی به نویتری (تیار) ی دیموکراتی داتنا. که هیزهکانی موعارهضی عیراقی پۆل پۆل نهکران بز (تیار) ی قومی

عربی، دینی، کوردی... نو خوی به نوینتری تمییری دیموکراتی دانمنا. له کاتیک دا کۆمونیسم، په تایهتی لهو زمانه دا، باویری به دیکتاتوریهتی پرولیتاریا همو نکه به دیموکراسی.

من خنوم پیشتیر هیچ تیکه لاوییه کم له گمل سمرانی حشع نهو، کسم له سرکرده گانیان له نزیکوه ندی بو، و، نمناسی، بهلام له سمردهمی «اتحاد الشعب» و «نازادی» یوه تا سمردهمی «طریق الشعب» و «الفکر الجدید» و «الثقافه الجدیده» بردهوام روژنامه و بلاو کراوه ناشکرا و نهپهه کانم خویند هونوه و، چارویری روتی سیاسی و ناکوکییه کانی ناو ریزه گانیانم کرد بو. زور له هاوریکانم که پیشتیر ناوی هندی له سرکرده کانی حشعی بهست بو، که دهیان سال نمناسی کۆمیتهی ناوه ندی و، مهکتبهی سیاسی یون و، له سوځیت خویند یویان و، سردانی چمندین کۆنگرهی جیهانیان کرد بو، وایان نمرانی نمنانه سیاسی زانا و پلمست و، فلهلسوفی هملکوتون، تین و توویمیکی سیاسی و نایدیولوجی به جولانوه که نمدن. دواي ناسین و ناشنا یون، وهکو نملین: «دهنگی دهوژل له دور خوښه» دمرکوت زوری نمنانه کسانه بی ناگا یون له روداوه کانی کوردستان و عراق و ناوچه که و دنیا. سمرچاووی سردهکی روژنپیریان هندی له نامیلکه و کتیه کانی «دار التقدم» و، سمرچاووی ناگاداری و زانپارییه گانیپیان بهشی عربی رادیوی موسکوز بو.

* جیابونموهی بزوتنموه

نیسه له خوښی روخانی شا و سرکوتنی گهلانی نیران دا یوین، هزار و پدک هیوای سوز و سورمان له سر هملچنی بو، له پر پدکیتی دهلاکویهکی تی کومت. نووړوی ۷۹ رسول مامند پاره گاکه خوی له زلی وه گوږایوه بز گوږمشیر و، د. محمود عدلی عوسمانیش له ناوزه نگوه چو بز لای. بهمجوره بزوتنموه جیابونموهی خوی له پدکیتی راگه باند و، د. محمودیش دورکوتنموهی خوی ناشکرا کرد و، «بزوتنموه» و «کومیتهی ناماده کردن» پیکوه کومتنه هولی دروستکردنی چینزیکه تازه. چمند روژی یو حازم له سورپاره هات بو. حازم نو زمانه «امین سر» ی «قیادهی قطری» ی چینزی بهعسی سر به سوریا و، لیسپرسراوی «مکتب شوون العراق» یو له «قیادهی قومی» له شام. هولیکی زوری له گمل دا یون، جیابونموه که بیان دوا بهخن و، نو پکوتنه ناوړی بز چاروسرکردنی ناکوکییه کانی نیوان پدکیتی و نیوان. هوله کی سیری ندرت بو.

نم تاقمه لم جیابونموه به تمای چمند شتی یون:
- لایان واپو ندرتو له پدکیتی جیا بهنموه و، سمربخوی سیاسی و ریکخراوهی و پیشمرگه بیان همی، زورتر گشته ندرت و زیاد ندرت و، بههیز نمن.
- لایان واپو ندرتوان خمتی سیهم له نیوان جلالی و مهلالی دا دروست پکمن و، هاروسنگی نیوان نم دو حیزه تیک بدن. زوری پیشمرگه کانی همدولا و، نمنام و کادره گانیان که له ناکوکی نم دولا یه و، شیری براکوژی بهزار یون، له مان کز نمنموه.

- لایان و ابو حکومتی عراق ناماده به به ریگای گفتوگویی سیاسی چارمیری
 کیشمی کورد بگا، بهلام بهکیتی بز رازی کردنی سوریا و توج درهزه به شهر نهدا، نهگبر
 نعمان سرهمو بن به جیا له بهکیتی نهتوانن له گئل بهعس ریگ بکمون.
 بز جیاپونموه که پشیمان چمند بهیانویهکیان نهیناپوه:
 - مامجهدال تاکرموه، گوی ناداته سرگرداهتی به کومهل، بیروراکائی خوی
 نسمپینی، توره نمیی و ریزی شعوری هاوریکائی ناگری.
 - مامجهدال به لای کومهلدا دانهشکینی، کومه له له سر حسابی بزوتنموه به هیز
 نهکا. له داهشکردنی چدک و پاره‌دا زورتر بهشی کومهلده نهدا، کومه‌له‌پش «ماوی» و
 «مطرف» ن، دژی دین و مدان و، دژی ناغا و سروک عشیره‌تن.
 هیچ همول و تمه‌له‌پدک بز پشیمان کردنموه‌بان لم هنگاوه سیری نه‌گرت. سور
 بون له سر هملوستی خزیان، حدگایش، به تابه‌تی د. قاسملو، که شو کاته به‌بون به
 هیزیکی گسرنگ له ناچه‌کدا، هانی داپون و بهلینی داپونی یارمه‌تیه‌بان بدات و
 کارناسانیان بز بکات.

*

رَسُول ماممند له سهرتادا که چوه گورده‌شیر و جیاپونموه بزوتنموه له بهکیتی
 راگه‌باند، له تمدنسانی سرگرداهتی: تاهیری عملی والی، حاجی حاجی نه‌پراهم، سه‌بد
 کاکه، قادر عزیز، ملا ناصیح و، د. محمودپش، قادر جباری و عدنان موفتی له گئل
 رویشت بو. به همویان ۱۵۰ کسبک نه‌بون. جیاپونموه رَسُول شتیکی چاوهرانکراو
 بو، بهلام رویشتی د. محمود بز همومان کتوبر بو، چونکه هیچ کائی باسی شتی وای
 نه‌کرد بو. بهلام دواپی دهرکوت د. محمود دستیکی بالای همبو له هاندانی رَسُول و
 هاوریکائی دا بز نم کاره. نیمه که دانه‌شتین بز لیکولینموه کیشه‌که و، دپارکردنی
 هملوستی بهکیتی لغوان، گه‌پشتینه شو باومره ماده‌م لغوان به هاوخباتی نیمه رازی نین
 خواحافزبان بی و، همرکسبکی کش نه‌روا بز لایان ریگی لی نه‌گرن خوا حافیزی بی.
 نم کاره هیزه‌کائی بهکیتی و ریگخراوه‌کائی بزوتنموه له سرانسیری کوردستان دا
 لغت کرد و، پشیوی و ناژاوهی قو‌لی خسته ناو ریزه‌کائی پیشمهرگوه. پاش چمند روژی
 همدی له فرمانده‌کائی پیشمهرگه‌پش جیاپونموه خزیان راگه‌باند. به کرده‌وه بهشی
 همرنوزی سرکرده‌کائی بزوتنموه و، ریگخراوه‌کائی و کادره‌کائی و پیشمهرگه‌کائی‌ان لیسان
 جیا پونموه. عومر مستفا مایه‌وه، نه‌وش کسی له بزوتنموه به دوره‌وه نه‌بو.
 مامجهدال حفزی نه‌ه‌کرد شو راسته بهملینی که: بزوتنموه له بهکیتی جیا بزتموه،
 به‌لکو نه‌پوت نیمه بالیکی بزوتنموه به و بزوتنموه راستمینه له گئل بهکیتی ماون. له گئل
 کاک عومر قسیمی کرد بز نه‌وهی بزوتنموه دروست بکمنوه. نامه‌بان بز همدی له
 کادره‌کائی شار نوسی که له ریزی بزوتنموه‌دا کاربان نه‌کرد و، زوریان کوزه جه‌لالی بون
 بهنه دوره‌وه. به دواپی بهک دا هاتن. له راستی دا بزوتنموه‌کئی نعمان له چاو نه‌وهی رَسُول
 دا لاواز و، تا راده‌پدک دروستکراو بو، نه‌پتوانی کادر و فرمانده‌کائی بزوتنموه
 راه‌کیشتموه بز لای خزی، همرگیز نه‌پتوانی شو بزشاپیه له ناو بهکیتی دا پر بکاتموه که
 به جیاپونموه رَسُول و هاوریکائی دروست به‌بو.

*

سپروان و زیرینجو

شوی ۲۹ - ۳۰ ی نسانی ۷۹ جاشه‌کائی زیراین، به سرکرده‌تی حمه خانی حاجی دارا، بؤسه‌یکی گوره‌یان له نزدیک ناوایی زیرینجو له دهشتی شاره‌زور دانا. سپروان (فیه‌بصل تالهبانی) و، تاقسی له پیشمرگه‌کائی همری کمرکوک که له سرکرده‌تیهوه نه‌گمرانهوه بؤ هری قهره‌داخ کوتنه ناوی. پیشمرگه‌کان له ناو عهره‌بانهی تراکتوریک دا سوار بویون. له بؤسه‌کدا ۵ پیشمرگه: سپروان (فیه‌بصل تالهبانی)، صدیق تیسراهیم (حاجی چاوشین)، حسن محمد خاوی بی، علی چلبی، نجات رحیم کریم و، دوه‌اولاتی: کوژران و، نهوانی تریان زور به زحممت دهریز بون. حمه‌خان وه‌کو دوابی درکوت جاش - پیشمرگی پارتی بو، که قم له ناوچه‌یدا چاند بوی.

سپروان، هاری ی کومله و، ده‌کی بو له پیشمرگه‌کائی مفرزه‌کائی سره‌تای ده‌سپه‌کردنه‌وی خه‌باتی چه‌کدار. له پیشمرگه‌تیهوه دهستی پی کرد بو، بو‌بو به فرماندهی مفرزه و، کورت و، نینجا فرماندهی همری کمرکوک. ده‌کی بو له باشترین فرمانده‌کائی پیشمرگه. شاره‌زاییکی زوری له ناوچه‌که و دانیش‌توانی و، هیزه‌کائی دوژمن دا پیدا کرد بو. سرکرده‌تی ده‌یان چالاکي کرد بو. داوودزگا سرکوت‌کوره‌کائی رژیم به تایه‌ستی جه‌یش زور به داخ بون لی ی. له مایسی ۷۹ دا هاته ناوژنگ. ساوه‌یک مایهوه، چند روژیکی میوانی من بو. لهو بی سر و هریدا که نیرانی تی کورت بو، زوری پادگان و پاسگاهان تالان کرا بون، چه‌ک و تفائی جه‌نگ له بازاری شاره‌کان دا نفروشان. هندی چه‌کی سوک و ناوچی و نارنجوک و مین و هوکی توکی مان بؤ همری‌کئی کری و، گهرامه بؤ ناوچه‌ی قهره‌داخ.

سپروان له ناو پیشمرگه و خلک دا خۆشه‌یست بو، کوژرانی زهره‌یکی گوره بو له کومله و ده‌کیتی.

نم خه‌زانه تیکۆشهره له شۆرش دا زهره‌ی زۆریان لی کورت. جگه له سپروان، براکانی تری: نه‌یوب و غریب و عومر، همره‌که‌یان له مه‌دانیکی تیکۆشان دا کوژران.

*

به پهنی مردنی مەلا مستفاره:

مەلایى و جەلالى لە تەرازودا

رۆژى ١ى مارتى ١٩٧٩ ئاژانسەکانى دەنگوباس پلویان کردووه که مەلا مستفای بارزانى لە نەخۆشخانەى واشتتون گۆچى دواى کردووه. ئهم هەواله چاوهر وانگراو بو، چونکه له مەژ پو مەلا مستفای توشى سەرەتانی سى پوو، هەر پو پەناوشه له ئێرانوه چو پوه ئهمەریکا و لەوى ماپووه. رۆژنامەى «دەپلى تەلەگراف» ی لەندەنى له ژماره رۆژى ٣ى مارت دا نوسی پوی که بارزانى له سەر حسابى «سیا» تیسار کراوه. پەلام ق م ئهم هەواله پە درۆ خستەوه و، نوسی که خۆیان خەرجى نەخۆشخانە کەمان داوه، داوايان له رۆژنامە که کرد به درۆ خستەوه کەمان پلاو پکاتەوه، رۆژنامە که پشت گوی ی خست.

گۆچى مەلا مستفای له کوردستان و، له ناوچه که و، له ناو حیزه کوردپەکانى کوردستان دا، به جۆرى جیا جیا دەنگى داپوه.

نارەیانگى مەلا مستفای و پارتى له ئێران دا باش نەبو. به نۆکەرى شا و ساواک ناسرا پون. له ناو کوردا به پەرسى خۆینى سەپسانى موعینى و چەندین کەس له کوردەکانى ئێران ناسرا پو. هەر لێهر ئەوهش له خۆپیشاندانى شارەکانى کوردستانی ئێران دا، پەکی لەو هۆتافانەى دواپەرەیان ئەکردهوه:

قبادەى موهەتە - گۆرگه له ناو مێللەتا.

کى پو کاک سولەپمانى گوشت؟ بارزانى پو بارزانى

له کۆپونەوى نوینەرانى شورای شارەکانى کوردستان دا له مەهاپاد پەکی له داواکانیان له نوینەرانى حکومەتى ئێران دەوکردنى سەرانى قبادەى موهەتە پو.

مردنى مەلا مستفای له ناو ئێران دا به جۆرى جیاواز دەنگى داپوه. رۆژنامەکانى تاران، به تاپەتى ئەوانەى لای چەپ پون، به خرابى له سەریان نوسی. قەسەکەریکى حدکا له رۆژنامەکانى تاران دا دژى قەسەى کرد و، کۆمەلەى زەحمەتکیشان پەپانیکى درۆى له سەر دەوکرد کردووه کانی مەلا مستفای پەرامەر کردەکانى ئێران به پەر هینا پوهوه. پەلام هەلوێستى رەسمى حکومەتى ئێران جیاواز بو. رێگەیان دا تەرمەکەى له ئهمەریکاوه پەپنێوه پز تاران و، حکومەتى ئێران خۆى به هالیکۆپتەر گوزاپانوه پز شنز و، رێگەیان دا به پارتى ئهمه پکا به موانسەپەتیک پز خۆپیشاندانى سیاسى و چەکدار.

بەنمەلەى بارزانى و سەرانى پارتى و یەستیان ئهم روداوه پکەن به پهنی کرینەوى ئابروى خۆیان. سالى ١٩٤٥ که بارزانپەکان چوئەتە ئێران به هۆى نەخۆشى تیفوسه چەند سەد کەسپکیان لى مرد پو، له شنز نۆژا پون. تەرمى مەلا مستفایان به فروکه هیناپوه تاران و، حکومەتى ئێران به هالیکۆپتەر گوزاپوه شنز. پارتى هەر دۆستپکیان له کوردستانی ئێران دا هەبو نامەیان پز هەمويان نوسی، هەروها هەمو بارزانپەکان و ئەندامەکانى پارتى و چەکدارەکانیان پانگ کرد له شنز کو پەنێوه. مەراسیمى ناشتنى تەرمەکەیان به جى هینا. چەند کەسى پەم پۆنپوه شەپریان خویندوه و مەسعودپش له

باتی پنمهاله کعبان سپاسی به شداره کانی کرد.

بهیگومان مهلا مستمفا بهکی بو له گموره ترین سرکرده کانی کورد لم قهرندا. له ناو خفلیکی کوردستان دا له ههمو سرکرده کانی که زیاتر پشتیوانی لی گراوه، له ههموان زووتر سرکرده بختی جولانوه کی کردوه و، له ههموان زیاتر له سیاسهتی ناوهوی عیراق و، له سیاسهتی کوردی دهلتهانی ناوچهیی ئیران و تورکیا و، دهلتهانی گموره: بهریتانیا، بهکیستی سؤفیت، ئهممیریکا دا دهوری ههوه.

به زور زمانی جهاواز، و تار و نامیلکه و کتیب له سر مهلا مستمفا و بارزانیه کان نوسراوه. زوری ئهم کتیبانه بهلایم نهن، یا دهویشه کانی بارزانی نوسپوهانه به ستایش و پیا ههلدان، یا دوژمنه کانی نوسپوهانه به شکاندن و سوکابهتی پی کردن. ههتا ئیستا بهوگرانی مهلا مستمفا و لیکولینوه بهکی بهلایم، پشت ئیستور به بهلکه کانی کورد خزی و، به بهلگی ناو ئاروشهفه کانی عیراق، ئیران، تورکیا، بهکیستی سؤفیت، بهریتانیا و ئهممیریکا، له سر خزی و جولانوه کانی نهنوسراوه. بهیگومان ئهنه ناتموایه کی گموره به له روشنبهری کوردی دا.

نوانی هاوچهرخ و هاوکاری مهلا مستمفا بهن، کعبان شتیکی نوتزبان له سر نهنوسیره. ههندیکیان مردون و ههندیکیشبان به ریگاهون بهرو مردن. رهنگه زور مسئلهی گرنگ که رونکردنوهی به میژوی کورد پیوست بی، به مردنی ئهنانه بهچته ژیر گل.

به مردنی مهلا مستمفا دهوری پنمهالی بارزانی له ناو جولانوهی کوردا تهاوار نهو. ناکۆکی نیوان بهکیستی و پارتی همرما. به تیگهیشتن له پیشینهی میژویی ئهم ناکۆکیسه لهردا به پیوستی ئهزانم ئاگاداریه کانی خۆم، که ههندیکیم له کتیب و سرچاوهی جزاوجوز وهرگروه و، ههندیکیم له هاوکاره کانی بیستوه و، ههندیکیشی خۆم تیا ژهاوم، بهم بهونههوه بهگیرمدهوه. خۆزگم ئهوی ئهم بهسی من ئهنوینتوه، بهسهکی ههژاری موکریان یسی ئهنویندوه که کردویهتی به پاشهکی چاپی تارانی «شهرفنامه» به ئهوی تیگهیشتنیکی باشتیری له لا دروست بهی. هیوادارم له پاشهروژا کسانانی که لیکولینوهی زانستی له سر لایهنه جهاوازه کانی ژهانی مهلا مستمفا بنوسن.

*

شیخ محمد مهدی بارزانی

ناوی پنمهالی بارزانی له میژو نهبه کهورته ناو میژوی سیاسی کوردهوه. رهچله کیشبان به دور ناچی. ههرچهنده هندی نوسهری تازهی کورد، رهچله کیان ئهنهوه بو سر میره کانی ئامیدی و، لهوانیشوه به سر خلیفه کانی عههباسی، بهلام جگه له ئیدهیه کی بی پناغی مهلا مستمفا خوی، که له سالانی دوایی ئهنی دا کردویهتی، هیچ بهلکه بهکی میژویی پشتیوانی لم چهروکه ناکا. بهیگومان مهلا مستمفا ئهوی خلیفه کانی عههباسی بی یا نهی هیچ له مسئله که و، له ههلسنگاننده کان ناگوری.

ناوی ئهم پنمهالهیه، به یه کهمین جار له سهردهمی شیخ عهبدولسهلام (۱۹۱۴) دا کهورته ناو ناوان.

شیخ عهبدولسهلام برا گهوری شیخ ئهمهد، مهلا مستمفا، شیخ محمد مهد صدیقی، شیخ باهر به و، کوری شیخ محمد مهد بهو. شیخ محمد مهدیش کوری شیخ عهبدولسهلام.

نعمانه شیخی نیرشادی تعریقتی نقشه بیرون له بارزان. لومړی سردمدار سیدان خانقا و ته کچه له کوردستان دا هېږه. شیخانې بارزان تعریقتیان له شیخانې نهری ودرگرتوه و، خانقاي بارزان سر په خانقاي نهری پوه. دوی روداوه کانی. ۱۸۸۰ که خانقاي نهری تېکچو، شیخ عویدوللای نهری و کوره کانی دور خزانوه پو حېجاز، خانقاي بارزان نېتر نازاده کی زورتی هېږه. بېلگه کی نوسراو له سر شیخانې بارزان و خانقاي کمان، که بېگرمتموه پو سردمی پېش شیخ عبدالولسلا، ژبانی کومعلايه تی، سیاسي، فرهنگیان روڼ پکاتوه، له پلر دس دا نېه. عوسمان صبري، نديپ و سکرتېری پارتی دېموکراتی کورد له سوریا، چېروکی کی له سر مردنی شیخ محمد نوسپوه، نېی له خویانی بېست بی، چونکه ماوه پک له ناو بارزانيه کان دا ژباوه.

عوسمان صبري له ژماري ۱۷ ی دوهمین سالی گوزاري «روڼاهي» ریکوتي ۱ ی نای ۱۹۴۳ که له شام له لایمن «مېر جملادت بندرخان» ووه چاپ و پلاو کراوه تموه، نم چیروکی پلاو کړدتموه.

*

شیخی بارزانیان چون هملفراند؟

نعمرو له ناو کورده کانی خوارودا کاتی باسی شیخی بارزان نه کمن، پېار شیخ محمدی پېر نه کورتموه که په خودانی بارزان ناسراوه. نم شیخی که هملفرانواوه، شیخ محمدی خودانی بارزان نېه، بېلگو شیخ محمدی پاوکی تی. دهرهق خودانی بارزانی ش، له ژماره کانی تر دا، من زانېنی خوم نموسم.

نم چېروکی که نموی بېگرمتموه، شتیکی خه بالی نېه، بېلگو شتیکی قوموا و راسته. له پېشوه من نم چېروکم له دمی شیخی گارسی شیخ نورهمان بېست، پاشان دورودر پرسیم و دوايي که چومه پنچویناوانی، قسه کانی شیخی گارسی رحمتی په تواوی راست دهرچو.

شیخ محمدی بارزان په کی پو له شیخه کانی تعریقت، لومړی شیخانې که نازان شیخانې تی و موریدایه تی چیه، په تنیا له نوازینی میللت کدک ودرنه گرن و، خویان له ژر ناوی شیخانې تی دا په سر کوردی هژاروه نه کمن په گسوره و ریگای دهرپاریکی شاهانه پو خویان و ریگای معزایه تی پو کوره کانیان خوش نه کمن. سردرای نمیش شیخ محمد مرؤفیکي برادایي نېو له زور شیخ چاکتر و باشتو پو. وهک شیخه کانی ترمان ری ی بی فرمانی خوی نه گرتوه، نه گتر گوناحیکیشی هېوی، نوه پو بی نوهی هیزیکي معنوی هېی، خوی په خاوهن معنویست پېشان دابو و له قسزای زیهار دا زور کسی په مورید له دوری خوی کو کرد پوهوه، هر نم گوناحمش پو که پو په هزی هملفراندنی.

له سردتای سدهی بېستیم دا له قسزای زیهار شیخ محمدی بارزان له ناو عمشېرته کانی مزوری، شېروان و پروزیان دا ناوېانگیکی باشی پېدا کرد پو، خدکی نوی نمونده پان خوش نموست، له پناوی شیخ و داخوآزپه کانی دا، مردنیان په بدختیارپه کی گسوره دانما. سردرای دلپاکي خدکی، دلچاکي و روخوشی شیخ نم خوشموستمی رزو په رزو زیاد نه کرد. همو رزو دوی نوی نوی نیواری، شیخ ناموزگاری دېنی موریدکانی نه کرد و، دژواری رزو قیامت و ناگری دوزخی په پېر نمینانموه.

شیخ، رژی له رژیان له ناو ناموژگاریه‌کانی دا باسی راہونی جمنای مەھدی ئەکا، لەوی دا بەکی له مورێده به سالاجوکان ناو و سیفەتەکانی مەھدی و چوێدتی و دەمی راہونی له شیخ ئەپرسی، شیخ بێم جزوہ وەلامی مورێدەکی ئەداتەو:

- مەھدی، له دواي پیغەمەر چاکترین پیاری خوايە، ناوی محەممەد، ملی له هی ھەمو کەس درێژترە، گونای رومەتی نوری لی ئەباری، ھەروەک شەشیر ناگیری تەفەنگیش کاری تی ناکا، کاتی ھەلسانی زۆر نزیکە. رەنگە ئەمرو ھاتیبەتە دنیاو. ئەو رژیی که خوا فەرمانی پی ئەدا دەرئەکوی..

مورێدەکی تر ھەلەستی و ئەپرسی:

- قوربان! ھو شێویدی که ئەمە له شەخمان بێست، جەجالیش وەک مەھدی ھەلەستی و کەرەکەشی زۆر خێرايە، ئەتوانی به رژیی ریگای سالیک ھەری. گەلێز، جمنای مەھدی چۆن لەم زالمە رزگار ئەبی؟

بێگومان ئەو کاتە شیخ باسی جەمال و کەرە خێراکە پی مورێدەکانی کرد ھو، شێویدی رزگار ھونی مەھدی به ھێردا ئەھات ھو، بەلام وا بەکی له مورێدەکان ئەپرسی و پرسبارەگەش ئەبی وەلامی ھەریتەو. ئەزانین له لای شەخان ئەدا کاتی شیخ ھینی ھەمو گورگەکان چاربان تی ھەری و چاوەرانی وەلامیکن، شیخ پی رامان ئەلی:

- ئەفری، ئەفری کورم ئەفری...

له ھێچ کتێبێک دا ھیکایەتی فرینی مەھدی نەبە. بەلام ھو ئەوی شیخ خزی به ئەزان پێشان ئەدا ئەمە و ت مورێدەکانیش باوەرمان پی کرد، بەلام نازانم خواپیش ئەم درویدی له شیخ قبول ئەکرد یا ئە.. ئەمە له سەرئەجامی شیخ دا ئەبینن. دواي ئەوی شیخ ناموژگاریه‌کانی ئەواو ئەکا له مزگوت دەرئەچی و ئەپی ھو دێوہان.

ئەوانە پی کە مالی شەخی بارزانیان ھینیو ئەزانن شوینی دێوہانی شەخ چەند ھەرزە. قاتی خوارووی مزگوتە، ھی دووم خانەقاہ (تەکی) و، ھینی سەبەمیش دێوہانە. کاتی شیخ له مزگوتەو ئەپی ھو دێوہان، مورێدەکان له ناو خۆیان دا له سەر ناموژگاریه‌کانی ئەو رژیی شیخ (سیفەتەکانی مەھدی) ئەدوین. ئەبانوێست بزانن کە ئەم سیفەتە له کی دا ھەبە. له ھەر ئەوی ئەو سیفەتەکانی شیخ باسی کرد ھون ھەموی له خزی دا ھەبون، ھەندی له مورێدەکان ئەلین: ھەبی و ئەبی شەخی ئەمە خزی مەھدییە. ھەندیکی تریان ئەلین: کە شیخ راستیی له ئەمە شارووتەو تا ئەمرۆ لیمان ھشاریتەو، ئەگەر ئەو مەھدی ھوایە خزی پی ی ئەوتین. له سەر ئەم قەسە ھەری گەورە ئەلی:

- ئەی ناہتە ھەرتان کە شیخ وتی: «دەمی راہونی زۆر نزیکە، لەوانە ھە ئەمرۆ ھاتیبەتە دنیاو و ئەو رژیی کە خوا فەرمانی پی ئەدا دەر ئەکوی». بەلی شیخ، مەھدی خزی، بەلام به فەرمانی خوا دەرئەکوی.

برای دووم له سەر قەسەکی سورە کە شیخ مەھدی نەبە. ئەم گەفتوگۆیەمان دروہ ئەکیشی و له ھەردو لا کەسیان ناتوانی ئەوی تر ھەنیتە سەر قەسەکی خزی. ئەوسا ریش سەبەک له مورێدەکان به ھەردو ھرا ئەلی:

- کە عەقل ھەبی ھەوێست ناکا ھەم شێوہ به گۆ بەکتری دا ھەچن. ناہتە ھەرتان شیخ وتی: تەفەنگ کار له مەھدی ناکا. وەرین ھەچن ھو دێوہان بیدەینە ھەر تەفەنگ، ئەگەر مەھدی پی گولە ناھەری.

نم ناقلی بارزان بهری لهو نه کړد پوهه که نه گډر شیخ مهدی نهی، پمه نمری. تمه به بهری هردو پرايش دا نهات. قسمی همویان له سر نم ته گپه نهی به پک. شمش پیاو تفنگه کانیان هلته گرن و نمچه دپوه خان. له پر هر شمشیان لولای تفنگه کانیان له شیخ نکمن و پلغه نمخته سر پله پیتکه.

له دنگی تفنگان و راچله کینی دوی نو، شیخ تپکه بهشت که تمهانه به بی بهختی نه پکوزن. پویه په کسر هلته ستی و را نکا. مورده کان له پور درگا نه پگرن. سیر نکمن همو گولده کان به جله کانی کوتون و به لمشی نه کوتون. دوی نم تجرو به به نیر گومانان ناهنی که شیخ مهدیه.

پلام هندیک له مورده کان دپسان ناپانوی پاور پمه بهین، بزه له نیوان تمهان و توانی تر (توانی پاوریان به مهدیه تی شیخ هیناره) نهی به دمه قالی. نوسا نو ناقلی که ریگی تفنگ به شیخوه نانی پیشانی مورده کان دپور نه کوتی به نپان و نملی:

- ناپا نم قسانمی نیوه پیوست پم دمه قاله به نکا؟ ناپته بهرتان شیخ وتی: مهدی نه توانی پفری؟ ورن با تاقی پکهنوه.

نم قسه به نهی به میشکی همویان دا و پیکوه نمچه لای شیخ و پم شیوه داواکمانی پی نملین:

- قوریان زورمان پاورمان وایه که شیخ مهدیه، پلام هندی پی نیمان له ناو نیمدا هین پاور پمه ناهین. تمهانوی شیخ نم گومانه پان له دل درگا

- من چون نه توانم نم گومانه پان له دل دریکم و کی پی ی وتون که من مهدیم؟

- قوریان دلی نیمه همو نملی تو مهدیت. نمی شیخ نه پوره دلی چل موسلمان له سر هر شتیک پی به پک نو شته راسته و درو نه؟ هر گومانی له دلی هندی له مورده کان دا هپی نه توانی تو پم فرینه له دلپان دریکمی.

- کوره نیوه چن نمحقن، من چون نه توانم پفرم؟
نوسا ناقله کدی بارزان، نو مورده کدی که پیشتر ریگی تجرو به تفنگه کدی پیشانی هاوړیکانی دپور، نملی:

- گلی موریدان! له پور نموی دمی راهونی مهدی هیشتا نهاتوه، بزه شیخ خزی ناشکرا ناکا، پلام نیمه نه توانین تاقی پکهنوه. ورن با دست و قاچی شیخ پگرن و له سر خانقاوه پفری پده پنهو خواری، نو کاته ناچار نهی پفری
هیشتا ناقله کدی بارزان قسه کدی تمواو نه کړد پور مورده کان دست و لنگی شیخ نه گرن و پی نموی گوی پدنه داد و هاواری نو رهینه له سر خانقاوه نه پهاوړن پز خواری.

شیخ محمد که زهلامیکی که ته پو به سلامه تی ناکاته حموشه. هردو دست و قاچیکی و ملی و پستی له شمش جیگاهه نشکی و شیخ به راستی نهی به مهدی! دوی نموی وقان پشت و ملی شیخ شکا پو، نیر پیوست ناکا پلین روژی دواپی گیانی به گیانکیش سپارد و و لمشی به گورا نو کاته نم شیخ نمحمدهی که به خودانی بارزان ناسراوه تمعنی شمش سال پو. عوسمان صبری

*
 نم چپروکه هندی لایمی پاورمی بارزانیه‌کان و شیخه‌کانیان رون نه‌کاتوه.
 عوسمان صبری وه‌کو پالینی دا، پر له ژماره‌کانی ترا زانیارییه‌کانی خوی له سر خودانی
 بارزان بنوسی، پهلنه‌کی به جی نه‌پناوه. هزکی چی بوه، دیار نه.
 نم چپروکه راست بی یان هه‌لستران، نوپاله‌کی له نستوی عوسمان صبری دایه،
 که به دریایی ژبانی و هدنا مردیش دلسوزی مه‌لا مستفا بو.

*
 شیخ عبدالسه‌لام
 له دوی مردنی شیخ محمد، شیخ عبدالسه‌لامی کوری له جیگای دانیشته.
 عبدالسه‌لام برا گهوری شیخ محمد، محمد صدیق، شیخ باهز، مستفا بو. بارزان
 گوندیکه کتوتوه نیوان رواندز و ناگری و سنوری تورکیا و له بهینی هردو رویاری زی
 ی پادینان و روکوچک دایه.

شیخه‌کانی نموی توانی پویان هندی له عه‌شپره‌ته‌کانی ده‌وری خویان له‌وانه:
 شیروانی، دوله‌میری، مزوری، پهرۆزی، نزاری و، به‌شکی گوردی و همرکی بهنجی، به‌پینه
 سسر پاورمی خویان. ئه‌وانی چوپونه سسر ری و ره‌وشتی شیخی بارزان، خویان به
 «میلله‌ت» یک دانغا که دلسوزی و گوپراپلی بو شیخی بارزان پیکمهی نه‌پستن، له‌ناو
 خویان دا هاوکاری پیکرییان نه‌کرد، به‌دهنگ پیکمهی نه‌چون و ژن و ژنخوازیان نه‌پا له‌ناو
 خویان دا نه‌کرد. به شیخی «بارزان» پشیمان ئه‌وت «خودان» که به‌رزترین ده‌سلاتی دینی
 و دنیایی ئه‌وان بو. «خودان» واتمی خاوه‌ن و، جوړیکه له «صاحب‌الزمان» ی شیعه.

شیخ عبدالسه‌لام پیاویکی هه‌لکوتو بوه. له سهرده‌می ئه‌ودا بارزان نه‌په‌یتی
 په‌پداکرد، نفوزی زیادی کرد، «خودان» بو نه‌په‌شتنی زولی کومه‌لایه‌تی له‌ناو میلله‌ته‌کی
 خوی دا هه‌ندیک ره‌فرۆمی ناپوری، کومه‌لایه‌تی کرد، مولکیه‌تی زه‌ویاری هه‌لو‌شاندوه
 کردیه خاوه‌نیتی گشتی هه‌مان، ژن و ژنخوازی ناسان کردو ماره‌یی هه‌لگرت، هه‌ولی دا
 عه‌شپره‌ته‌کانی ژیر ده‌ستی خویان چه‌کدار کهن، بارزان به‌پوه په‌ناگای زورلیکراوان.
 شیخ عبدالسه‌لام نیوانی له‌گه‌ل مسیحیه‌کان خوش بو، حورمه‌تی نه‌گرتن و،
 له‌گه‌ل مسیحیونیره‌کانی ئینگلیزیش پرایان: «ویگرام» دوستانه‌تی خوش بو. له کتیه‌که‌پان
 دا: «کوردستان: به‌شکی شارستانه‌تی» بای نم دوستانه‌تی نه‌کهن.

شیخ عبدالسه‌لام په‌پوهندی له‌گه‌ل ره‌کخراوه سیاسیه کورده‌کانی نه‌ستهمول هه‌پوه،
 که دوی نه‌نقیلابی عوسمانی (۱۹۰۸) دامه‌زایه‌ن، به تابه‌تی له‌گه‌ل شیخ عبدالقادی
 شهمزنی، که ناشانه‌تییه‌کی دهرینه‌ی به‌مه‌اله‌پیان هه‌پوه. پلاو کراوه‌کانی نم ره‌کخراوانه
 نه‌گه‌په‌شته خانقاکه‌پان له بارزان.

په‌کی له هه‌وله نه‌شتانه‌تییه‌کانی شیخ عبدالسه‌لام ته‌له‌گرافیکه که بو کار به‌ده‌ستانی
 عوسمانی تاردوه ده‌پاره‌ی هندی مافی روشنبیری و به‌پوه‌په‌راپه‌تی و دینی کورد، پی
 نه‌چی نه‌می به هاندان و بز په‌شتیوانی له شیخ عبدالقادی شهمزنی به‌پی، که نه‌وسا
 په‌شوای بزوتنه‌وی نه‌توه‌پی کورد بوه له نه‌ستهمول.

دالده‌دانی زورلیکراوان له بارزان و ره‌فتاری خودان له‌گه‌ل مه‌لله‌ته‌کی و،
 ره‌فرۆمه‌کانی که به‌پوه به هوی په‌زاری سهرۆکی عه‌شپه‌رت و شیخه‌کانی ده‌روپه‌شتی و،

گازانندی پرمردومی نوانه لرهفتاری خودانی بارزان له لای کاربدهستانی تورک، همدروها ناردنی نم تلهگرافه و کمپونووی دهسلاتی عوسمانی لئاوچهکه، کاربدهستانی عوسمانی له موسل توره نکهاو، بریار تمدن شیخی بارزان تمی بکمن و ناوچهکه بهیسنموه ژیر دهسلاتی حکومت. فتریق محمد محمد فاضیل پاشای داغستانی سرکردایتی هیزیکی گهروی عوسمانی نکها بو هیرشی سر بارزان. عمشیرهتهکانی دراوسیی بارزان نکه هاوکاری عهبدولسلاام ناکمن، بملکو نالیکاری عوسمانی نکهمن بو داگیر کردنی ناوچهکه. بارزانیهکان چمن روژیک پهرهنگاری ههرشهکه نکهمن، سرهنجام خویمان پی راناگیری. شیخ عهبدولسلاام خوی نمشارتموه پنا نماته پهر مارشمعمون له ههکاری. مارشمعمون دالدهی نندا. داغستانی بارزان داگیرتهکا، همدی له گوندهکانی تالان نکهاو نمسوتینی و، همر کسی پرمدرس نکهوی به دلی نمیا بو موسل. لئاو دیلهکان دا مالا مستفا و دایکی ندهگیرن.

شیخ عهبدولسلاام به نهیسی گهراپوه بارزان چهکدارهکانی لهچای شیرین کوکردهوه، کوهه پلاماردانی هیزهکانی عوسمانی، ناچاری کردن له ناوچهکه بکشینوه. والی نوی موسل به نهمی لهگلی جولاپوه، کوهه گشتوگو لهگلی، دیلهکانی پمدان، همدی زهمیری بو بژاردن، ژبانی ناسایی گهراپوه بو ناوچهکه.

له ۱۹۱۳ دا والی موسل سولهیمان تعظیف، که روشنبهریکی کوردی «نهیحاد» ی بو، هیزیکی گهروی ناره سر بارزان بو گرتنی شیخ عهبدولسلاام. سرخهلهکانی کورد، به تابهتی فارس ناغای زیهاری، هاوکاری لشکری تورکیان کرد. شیخ نمجارهش خوی نندا به دستهوه و سهرلغوی خوی شاردهوه، به نهیسی چو بو راژان بو لای سهد طهای شمزینی و، سهردانی سمکری کرد و، پیکوه چون بو تغلیس بو دیتی جینشین قیسیری روسیا، بو نهوی داوای پشتیوانی لی بکمن. کاربدهستانی تورک خهلاتیکیان دانا بو بژ نو کسی شیخ عهبدولسلاام به زندویتی یا به مردویتی بگری. شیخ له گمرايمودا له گوندهکی ناوچی سؤما برادوست له لایمن کابراپهکی شوکاگهوه لهگلی ۳ پاسهوانی دا به فیل له خمو دا گهران، و له پایزی ۱۹۱۴ دا له «سپرو» تسلیمی کاربدهستانی عوسمانی کردن. لهیوه به گهراوی برانه زندانی موسل. پاش محاکمههکی روکش له ۱۴ی کانونی بهکمی ۱۹۱۴ دا شیخ عهبدولسلاام و هاویریکانی له دار دران.

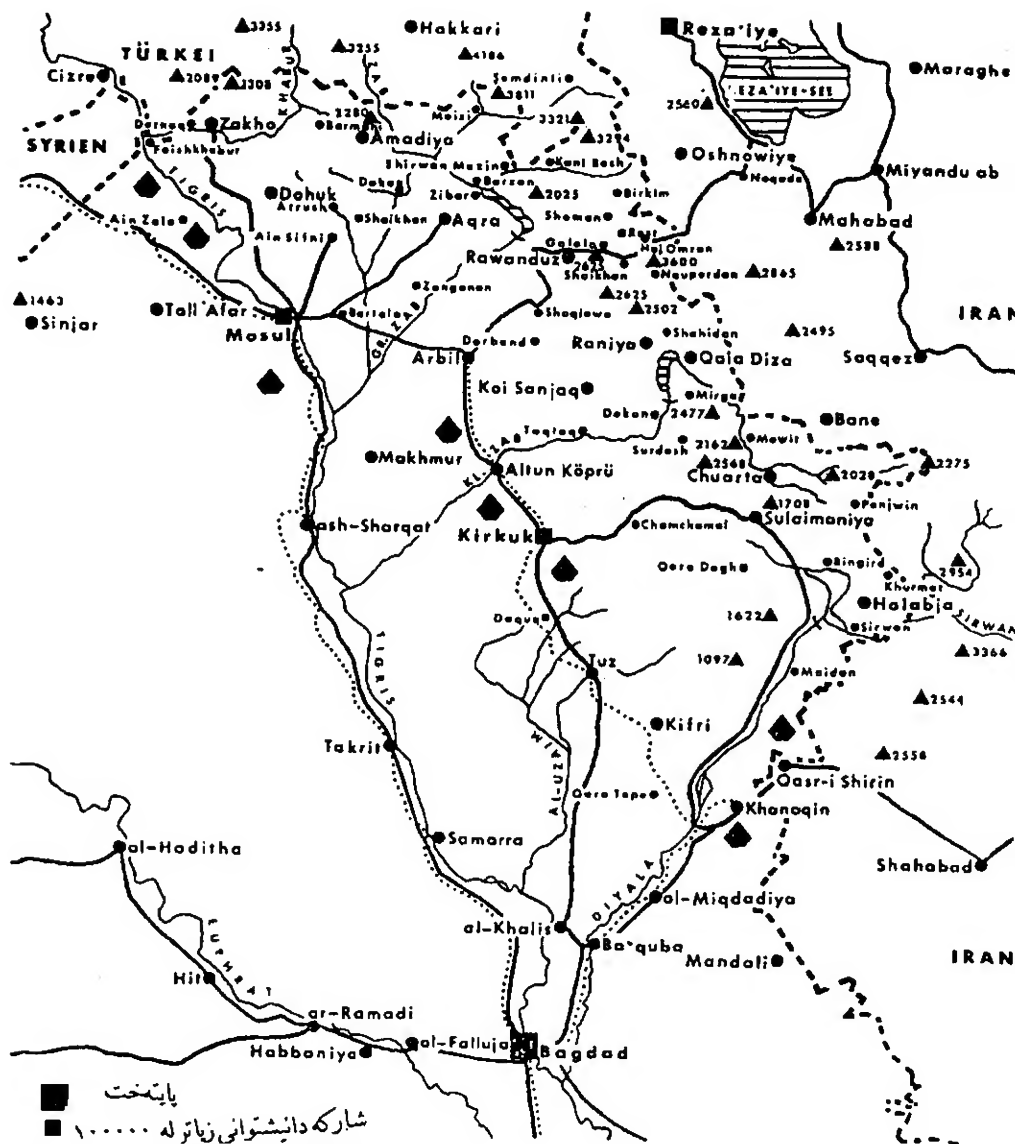
*

شیخ محمد

لهپاش ههلواسینی شیخ عهبدولسلاام، شیخ محمدی برای جیگای گرتوه. شیخ محمد دومین کوری محمد و، براگهروی محمد صدیق و شیخ باهز و مالا مستفا بو.

شیخ محمد سالی ۱۸۹۶ له بارزان له دایک پوه، سالی ۱۹۱۴ که عهبدولسلاامی برای له موسل ههلواسرا، شیخ محمد له جیگای نو بو به «خودانی مهلهتی بارزان».

شیخ محمد خوندواری نهو، بهلام له پرمهردنی کاروباری بارزانیهکان دا شارمزا بو، جیگای پروای همویان بو، گهراپیلی بی چمن و چونیان نکهرد، تنانیت مالا مستفاو براگانیشی که نمچون بو زیارهتی نهو لهپردهمی دا به «چوک» دا بین. بهلام

کوردستانی عیراق

1 : 2 5 0 0 0 0 0

0 100 km

رؤشنه‌پرسی گشتی نه‌بو، شارم‌زای کاروباری سیاسي کوردستان و عیراق و دنبا نه‌بو، هه‌روه‌ها شارم‌زای کاروباری جمنگی نه‌بو. بایه‌غیشی پی نه‌ئەدا. هه‌ولی ئەدا خوی و عه‌شیره‌ته‌که‌ی له کاروباری سیاسیه‌وه نه‌گلبن، به‌گوشه‌گیری دور له کارته‌کردنی ده‌ورو پشت به‌ین.

له‌سهرده‌ی عوسمانی دا به‌هوی هه‌لواسینی پراکه‌ی و له‌شکرکشی عوسمانیه‌که‌انه‌وه بو سه‌ر ناوچه‌که‌هان، هه‌لوستی له حکومه‌ت سه‌له‌ی بو، به‌روای پی نه‌ئه‌کردن و دوا‌ی هاتی نه‌نگه‌ل‌یه‌ش ۱۹۱۸ د‌ه‌سان هه‌لوستی له پهرسه‌ندنی ده‌سه‌لاتی حکومه‌ت سه‌له‌ی بو، به‌ناگاداری نه‌م هه‌ندی له بارزانیه‌که‌ان به‌شداری دانانی نه‌و به‌سه‌یه‌ه‌ون که له ۱۴ ی تشرینی ده‌می ۱۹۱۹ له «به‌یره‌که‌په‌ره» بو حاکی سیاسي موس‌ل کولونیل به‌یل و حاکی سیاسي ناگری کا‌پتن سکوت دان‌او هه‌ردوکه‌هان کوژان، له‌ده‌س به‌سه‌راگرتنی شاری ناگری ی‌ش دا به‌شدار به‌ون. هه‌روه‌ها توشی چمن ته‌که‌هلچونی چه‌که‌دار به‌ون له‌گه‌ل تاسو‌یه‌که‌ان کا‌تیک نه‌نگه‌ل‌یه‌ست له ناوچه‌که‌انی نه‌وان دا نه‌شته‌جی به‌ان به‌کن. دوا‌ی نه‌وه تیه‌تر له بارزان گوشه‌گیری هه‌لو‌وارد، خوی له کاروباری سیاسي و حکومه‌تی هه‌ل‌نه‌ئەقورتان‌د.

شه‌یخ نه‌حمه‌د هه‌ولی دا نه‌وته‌که‌انی شه‌یخه‌که‌انی بارزان دایان هه‌نا بو به‌چه‌سه‌پینی، هاوکاری به‌که‌تری، دامه‌زاندنی په‌وه‌ندی له‌سه‌ر به‌نچه‌پینی دادپه‌روه‌ی و وه‌که‌یه‌کی، گو‌برایلی بی چمن و چونی مه‌للەت به‌ز خردان، پارێزگاری مه‌للەتی بارزان له ته‌یخزانی نو‌فوزی حکومه‌ت و به‌سو باوه‌ری ده‌روه. هه‌ولی ئەدا مه‌للەتی بارزان وه‌کو گو‌مه‌له‌یکی داخ‌راو به‌نیه‌تیه‌وه، نو‌فوزی ده‌وله‌تی تی نه‌یه‌ت، له‌به‌ر نه‌وه؛ ده‌ی دامه‌زاندنی ده‌سه‌لات و ده‌زگا نه‌یادیه‌که‌انی حکومه‌ت و، ده‌ی دامه‌زاندنی قوتابه‌خانه و، ده‌ی ته‌که‌لاوی بو له‌گه‌ل کاربه‌دەستانی حکومه‌ت له شاره‌که‌ان، ته‌نا‌نت پراکه‌انی نه‌خسته به‌ر خوه‌ندن بو نه‌وه‌ی فه‌یری خوه‌نده‌واری نه‌ین، هه‌روه‌ها ده‌ی چالاکی پارتایه‌تی بو له‌ناو بارزانیه‌که‌ان دا.

شه‌یخ نه‌حمه‌د نو‌یژ و حه‌جی له سه‌ر بارزانیه‌که‌ان هه‌لگرت. نه‌مه‌ش له لایه‌ن دراوسه‌که‌انه‌وه به له دین ده‌روچن دان‌ه‌را.

ناوچه‌ی ژبانی بارزانیه‌که‌ان مه‌له‌به‌ندیکی شاخاویه، نه‌زی گشته‌که‌الی که‌مه، به‌روه‌می زوری نه‌یه. سازوچین و کو‌کردنه‌وی تزی کنگر و، ناژه‌لداری، به‌تایه‌تی راگرتنی به‌ن، به‌که‌یک بو له سه‌رچاوه‌که‌انی ژبانیه‌ان، له‌به‌ر نه‌وه له سه‌ر مه‌سه‌لی له‌وهرگا و پاوان هه‌مه‌شه له‌گه‌ل عه‌شیره‌ته‌که‌انی دراوسی پان‌دا؛ به‌رادوست، زه‌باری، سووچی، هه‌رکی، ره‌که‌انی ... که‌شیه‌ان به‌وه.

*

شورشی بارزان ۱۹۳۱ - ۱۹۳۲

له هاوینی ۱۹۳۱ دا به‌رادوستیه‌که‌ان هه‌رشه‌که‌یان کرده سه‌ر گو‌نده‌که‌انی: کرکال، کوله‌ک، به‌کی، له ناوچه‌ی شه‌روانه‌که‌ان، هه‌ندی خاتویه‌ان سوتان‌دن، ناژه‌ل و گاو گو‌تالیه‌ان به تالان به‌ردن. هه‌زیکه‌ی بارزانیه‌که‌ان به‌سه‌روکه‌یه‌تی مه‌لا مسته‌فا چو‌ن به‌ دو‌یه‌ان دا، له ده‌شتی هه‌رتی په‌لاماریان دان تالایه‌که‌انه‌ان لی گه‌ران‌ه‌وه.

زنجیره‌به‌ک ته‌که‌هلچونی چه‌که‌دار له نه‌وان به‌رادوست و بارزانی دا روی دا مه‌لا مسته‌فا که برا به‌چوکی شه‌یخ نه‌حمه‌د و پراکه‌انی تری بو وه‌کو قاره‌مانی نه‌و شه‌رانه ناوی ده‌رکرد. قانیه‌قامی زه‌بار بو ناو‌ی کردنی هه‌ردو عه‌شیره‌ت سه‌رانی هه‌ردوکیانی پانگ

کرد. شیخ محمد چونکه له کوزنوه له حکومت بدگومان بو، همدروها گومانی نهکړه که قانینقام بهلای دوژمنه‌ګانېان دا داپشکینی، خوی نهچو، بدلکو پدکی له براګانی له جیګی خوی نارد. له پمانی ۹ ی کانونی پدکسمی ۱۹۳۱ دا هیزکی جدهشی عیرانی که پاره‌ګاکې له «پله» بو په سرګردایدی عقید برقی العسکری دوری گوندی بارزانی ګرت و داوای له شیخ محمد کرد خوی پدهستموه پدا. شیخ محمد ناماده نهو خوی پدهستموه پدا، بارزانپه‌ګان هیلانکوتاپه سر هیزه‌ګانی عیراق و شکاندیان.

جموجولی سپایی په هوی زستانپوه راوستا. له ۱۲ ی کانونی دومی ۱۹۳۲ دا نه‌مېومنی وزیران په پمانی یاخی بونی شیخ محمد و پلاماردانی نمو عشمیره‌تانی سیریان پز دسه‌لاتی حکومت دانننواندوه و، په پمانی ندانی پاچموره.. بو دامفراندنی «آداره مدنیه منظمه» که مېهستی مخفیری پولیس و دزګای مدیری ناحیه بو پریاری دا جدهش پنه‌رته سر بارزان، جیمجی کردنیشی سپارد په ووزاره‌ته‌ګانی دفاع و کاروباری ناوخذ.

له ۱۰ ی مارتی ۱۹۳۲ دا ووزاره‌تی داخلپه نینزاری شیخ محمدی کرد که له ساوای ۴ روژدا بو دهرینی ګوپرایلی و دلسوزی بو حکومت له پهردهمی قانینقامی زیباردا ناماده بی، همدروها حاکمی سیاسی نینگلپزش هسان داوای‌لی کرد. پلام شیخ محمد ناماده نهو پچی چونکه نترسا پېګرن، بدلکو خوی بو پدگری ناماده‌کړد. له ۱۵ ی مارتی ۱۹۳۲ هیزی زمینی عیراق په پارمندی فروکه‌ګانی پهریتانیا هیلان کوتاپه سر بارزان، ناوایپه‌ګان زهری زوریان لی کسوت، پلام نیمان‌توانی شیخ محمد پګرن، وه نیمان‌توانی پدتموای دست پسر ناوچه‌کدا پګرن. دو فروکې پهریتانی کوتنه خواری، پدکپکیان فروکوانه‌ګانی تی دا مرد و، نوی کهیان دو فروکوانی په پهره‌شوت لی دابهزی و ګیران. کاپتن هولت بو پوردانی فروکوانه‌ګان چو بو دپدنی شیخ محمد، لپهرامبر نازاد‌کردنی ۲۵ بارزانی ګیراودا پهردران. داوی نمو شیخ محمد. شیخ محمد هیچ خواستی سیاسی پا نه‌تویدی له حکومت نهو، بدلکو نه‌پوست: «عفو» پکری و وازیان لی بهین له شونی خویان پوین، حکومت دست وهرندانه کاروباری ناوچه‌که‌پانوه، له ناکوکی توان و عشمیره‌ته‌ګانی تردا بهلای دوژمنه‌ګانی دا دانمشکینی. پلام حکومت هیچ پدکی له خواسته‌ګانی قبول نهکړد و، داوای خوپدستمودانی بی مخرج و، ریګه نه‌ګرتن له دامفراندنی دزګاکانی پولیس و نه‌داریان لی کرد.

داوی چمند پیکادانیک جیش له ۱۸ مایسی ۱۹۳۲ دا په بی شر بارزانی ګرت و پشردوی کرد پز چمند شونیکی تر. شیخ محمد پریاری دا خاکی عیراق پچی بهیلی و پچپته تورکبا. نامده‌کی مال‌تاوایی پز قانینقامی زیبار نوی. له‌ګل ۴۰۰ خیزان روژی ۲۲ ی حوزه‌برانی ۱۹۳۲ پهرینه‌ه گوندی ګرانه لئاو تورکبا که سربازګه‌پدکی تورکی لی بو، لموی چه‌که‌ګانسان دانا. کارپده‌ستانی تورک شیخ محمدیان پرده نمنسره، چمن مالپکیان ګویزانوه نمرزوم، پاش ماویدک مالا مستفقار بارزانپه‌ګانی کهیان ریګه دا پګرینه‌ه ناوچی شمزنان.

لشکرکیشی جدهشی عیراق دژی شورشی بارزان ۳ مانګ و ۵ روژی خایاند. ۶ فوجی پیاده و ۲ پطریپدی چپایی و که‌تیه‌پدک سواره پشدار بون که همدی نه‌پکرده:

۲۰۵ نفر و ۴۴۳۷ سرباز. به هموی ۴۸ کسبان لی کوژا (لوانه ۳ نفر) و ۷۸ کسبان برنار بو. له شورشگیرانی بارزانیش ۱۹ کس کوژاوه.

*

لیبوردنی گشتی و دور خزانوهی شیخه‌کانیان

تورکیا و عیراق و پهرتانیسا کموته گشتوگو بو دیاریکردنی چاره‌نوسی بارزانیه‌کان. سهره‌لجام عیراق له ۱۳ ی نیسانی ۱۹۳۳ دا «لیبوردنی گشتی» بز دموکردن. مه‌لا مستمفا و شیخ محمد صدیق و نولوه‌گ له گیل ۲۰۰ کس که له ۲۹ ی حوزه‌برانی ۱۹۳۳ دا له شیروانی معزن خزان به دستوه دا. دوی توانیش شیخ نهمند گمراهوه.

عیراق شیخ نهمندی له موسل دس به‌سهر دانا و پاش ماوه‌ه‌ک ریگهان دا بگم‌رتوه بارزان. تاقمیک له بارزانیه‌کان به‌سهرکردایه‌تی خلیل خوشه‌وی به چه‌کداری له ناوچه‌کدا مایوتوه، تسلیم نه‌هون، چونکه بهر لیبوردن نه‌کوت بون، عیراق نه‌ترسا سهرلغوی راه‌په‌رنیکی چه‌کدار به‌قومی. شیخ نهمند و پراگانیان بانگ کردنه موسل له‌وی ده‌سهر گل درانه‌وه، بو داپه‌نکردنی ژانیان حکومت موچه‌یه‌کی کسبی بو پهرینه‌وه. له کوتابی ۱۹۳۶ دا گوژرانوه بو به‌غداد و له ویه پرانه ناصریه. که جینگی جیهانی دوهم هه‌لگیرسا، پهرتانیسا نه‌ه‌وست کورد نارام به‌کاتوه و له‌گه‌لی نهم بی، شیخ نهمند و پراگانی لاسر داوای خویان له ناصریه‌وه، که شاریکی عهره‌بی بو، گوژرانوه بو سلیمانی، که شاریکی کوردی بو (۱۹۳۹)، نه‌وسا دورخراوه‌کان به ژن و پیاو و، گوره و منالوه ۸۶ کس بون.

*

بارزانیه‌کان له سلیمانی

مه‌لا مستمفا به منالی نه‌مرا بوه بهر خویندن. هه‌رگیز خویندن مه‌لایه‌تی نه‌م‌ریند بو و، لای هیچ کس و له هیچ مزگوتیکیش دا «ته‌جازه» ی مه‌لایه‌تی وهرنه‌گرت بو. مه‌لایه‌تی‌ه‌کی له نازناویک زیاتر نه‌بو. نه‌و ماوه‌یه‌ی له سلیمانی بو هه‌ندی دهرسی لای مه‌لا عه‌بدوللای چروستانی و هه‌ندی دهرسی لای مه‌لا مستمفای صفوت خویندن.

مه‌لا مستمفا ناتومید بو له‌وی ریگای به‌دن بگم‌رتوه سهر چه‌گاوریگای خوی له بارزان، خزان ته‌عین کرد بو به «قزلچی غابات» و هه‌ندی له خزمه‌ه‌کانیشی به «حس‌حسی شو». نه‌و موچه‌یه‌ی به‌یان بهی بونه‌وه به‌شی ژانی نه‌ه‌کردن. به‌یری له‌وه کردوه به بی موافقه‌تی حکومت به نه‌ینی بگم‌رتوه بارزان و، زور بز حکومت به‌ینی ریگای شیخ نهمند و بارزانیه‌کان به‌دا بگم‌رتوه ناوچه‌کانی خویان. شیخ له‌تیفی حه‌فید له مه‌لا یارمه‌تی دا. چهند کسبکی بز هاودنگی و شارفازی له گیل نارد، لوانه محمی ساله سور، مه‌جیدی قالمی حه‌مامچی، تا به لای په‌نجوین دا، به نه‌ینی به‌گه‌ه‌ننه بانه له ده‌وی نه‌ران.

مه‌لا مستمفا رژی ۱۲ ی ته‌موزی ۱۹۴۳ سلیمانی به‌چی هه‌شت به‌ره‌و بانه و مه‌هاباد و به لای نه‌ه‌ده‌دا بز ناوچه‌ی شنز و، له ویه چه‌وه ناوچه‌ی برادوست له ده‌وی عیراق و رژی ۲۸ ی ته‌موز گه‌شته‌وه بارزان.

مه‌لا مستمفا له ریگای گم‌رانوه‌ی دا بز بارزان، چهند کسبکی له‌و بارزانیه‌نی له

گونه‌گانی نزدیک نموده و شنز دانیشیت بون، له گمل خزی برد بوهوه و، له برادوستیش ناقمی بارزانی له حکومیت قاچاخ بون نوانیشی دوزیهوه. نمانه همنو پدکیان گرتوه. مدلا مستمفا، به هوی نامیر مخفهری شیتنوه خزی هوالی بز حکومیت نارد کوا؛ گه‌شختنوه ناوچه‌که و، له پیر خراپی هلمویرجی ژانپان و، ره‌فتاری کاره‌دستان هلاتره، نیاززی شمر و خراپی نیه و، ناماده‌به به گفتوگوز همنو گپروگرفته‌کان چارمسر پکا. حکومیت خواسته‌گانی مدلا مستمفای پشت گوی خست و، شیخ محمد و بارزانیه‌گانی له سلیمانیه دور خستوه بز حبلله.

به دریایی مانگی تاب و نهلول به ناوچه‌کدا گمرا، تا نعات هیزه‌کی زیادی ناکرد. مدلا مستمفا که زانی حکومیت گوی ی نادانی کموته گوشاوردن. له مانگی تشرینی پدکم دا کموته پلاماردانی مخفهره‌گانی ناوچه‌که. هندی له بارزانیه‌کان بو بون به پولیس، لیم مخفهرانددا پلاو بونوه، نهمیش کاره‌کی مدلا مستمفای ناسان ناکرد. مخفهره‌گانی: شاندمر، خیرمزوک، بهره‌که‌پره، زیت، چمی، سیلکی، مهرز، نرگوس، طبل، شنگیل، کانی بزت، بیدپال، شیروان، ریزان، شپته، بیدارون، کانی رهش.. گبران. بارزانیه‌کان پر چهک بون و هیزه‌کیان گموره بو. پلام مخفهره‌گانی: میرکه سور، بارزان، پله، که له وانی تر گرنگتر بون ناکبران. عیراق لیوایدک سمریازی جهیشی نارد بز میرکه سور. نهم لیوایه رزانی ۶ و ۸ و ۱۰ ی تشرینی دومی ۴۳ به پشتیوانی فرژکه، چمند هیرشیکی کرد، پلام له همنویان دا شکا، راستیه‌کی چمند نهمسریکی کوردپروور لیم لیوایددا بون، لوانه: نوری مدلا مارف، نوره‌حمان قازی، نوری مدلا حدکم، نوری محمد طمعا.. به نهینی هاوکاریان له گمل مدلا مستمفا ناکرد.

*

پیوهندی و گفتوگو له نهوان مدلا مستمفا و کاره‌دستانی عیراقی و بمریتانی دا دستنی پی کرد. داواکانی مدلا مستمفا له سنوری گپروگرفت و خواسته‌گانی عهشیره‌تدهی دهرنشمپو. داوای ناکرد: ریگای شیخ محمد و بارزانیه‌کان پدیری پگمینهوه شوینه‌گانی خویان و، لیم سردمددا که خوراگ به هوی جهنگی جیهانیهوه به «کارتی تمسین» داپش ناکرا، پمشی نمانیش نازوقه‌پان بز داپین پگری. فمرمانه‌رانی تمسین لیم کاتدا پارپان به قوتی همزاران ناکرد.

*

هیزی هیوا و شورشی بارزان هیزی هیوا، گموره‌ترین ریکخراوی سیاسی نوسای کورد، وستی گمشه به جولانده‌که پدا له بزوتنوه‌یه‌کی خپله‌کی داپراوهه بیگوری بز بزوتنوه‌یه‌کی سیاسی ندهتویی. پدیوهندی له گمل مدلا مستمفا دامزواند. بز پشتیوانی له شورش و تاوانبار کردنی حکومیت له بغداد پدیانی دهرته‌کرد و، پیرخبروهی به سفارته‌ی دهوله‌ته گموره‌کان نندا.

جولانده‌ی کورد له و زماندا پی پیشوا بو. بزشایی سرکرداپتی تی دا دروست بوو. شیخ محمود له کوردستان دور خراپوهوه و، دستنی له کاری سیاسی هلمگرت بو. ره‌فیت حبلمی که بو بو به سمرزکی هیزی هیوا، له ناو حیزه‌کی دا جیگای پی لیژ بوو، حیزه‌گه‌پیشی خریک بو هلمشوه‌شا. کسبکی وا هلمته‌کموت بو نهم بزشاییه پر

پکاتوده. لئو کاتندا کورد پیوستی به پدکی بو. پان وهکو ئوو زمانه وتویانه به «زعمیم» ههبو، رهبری پکا. حزبی ههوا و نفیسه و روشنبیرهکانی کورد ئیم «زعامت» ههبا به شیاوی مهلا مستفا نغانی و، ههرو زمانه به «زعمیم مهلا مستفا» ناویان ئهبرد.

*

لئو کاتندا ههشتا دوهمین جهنکی جهانی به لادا نهکوت بو. پشپوی و ناارامی به قازانجی بریتانیا نهبو. بریتانیا داوای له مهلا مستفا کرد، دس له شورش ههلبگری، ههروشمی لی کرد، که درێژدان به شورش دژی عیراق، واته دوژمنایهتی بریتانیا و دولهتانی هاوهدیمان و، داوای له حکومهتی عیراقیش کرد کهشهکه به خوشی چارهرسر پکا.

*

نوری سمعید، له ۲۵ ی کانونی پدکمی ۴۳ دا وهزارهتیکی نوی ی پیک ههنا. ۳ کورد له وهزارهتهکی دا بو. دوانیان: ئهمهد موختار باهان و عومهر نهظمی، پههوندیهان به جولانهوی کوردهوه نهرو، بهلام سی بهمهیان، سیاسی ناسراوی کورد: ماجید مستفا بو، که ماوهپدکی درێژ هاوکاری شیخ محمود بو له شورشهکانی دا و، دواپهتر پاش کوتایی شورشهکانی شیخ محمود چو پوه ناو دهزگای پهروههراپهتی عیراقیه، کرایه وهزیری دولت. چارهرسرکردنی کیشهی کورد بهم سهپهردا.

*

ماجید سردانی شیخ ئهمهدی کرد له ههبله. داوای لی کرد پدکی له کوردهکانی بهیری بۆ لای مهلا مستفا بۆ راگرتنی شمر و دانانی رهوشوینی گهتوگو. شیخ ئهمهد، محمد خالیدی نارد و، دوا موافقهتی مهلا مستفا، رژی ۲۹ ی کانونی پدکمی ۴۳ گهراپوه. به دواي ئهمدا ماجید مستفا رژی ۷ ی کانونی دوهمی ۴۴ چو بۆ سردانی مهلا مستفا له میرگه سور. ماجید دواي پدک رژی گهراپوه بهفغداد.

ماجید مستفا له دپههتی بارزانی دا هانی دا، که له باتی خواستی نارچهیی داوای مانی نهتهویی پکا و، نفیسههکانی پههوندی پش هههان ناموژگاری و داوایان له مهلا مستفا نهکرد و، بهلنهیان نهاده هاوکاری پکن و، له جموجولی جهیش و حکومت ناگاداریان نهکرد.

دواي ئهمه نهتر، ناوهروکی شورش بارزان خهریک بو نهگورا. نهگهر تا ئهوسا شورشیکی خهلهکی بو، دژی زولی کومهلاههتی و، له پیناوی چهسهپاندنی دادی کومهلاههتی دا، بو به شورشیکی کوردی خاوهن داوای سیاسی.

*

له سهر داوای ماجید وهزارهتهکی نوری سمعید له دانبهشتی رژی ۲۵ ی کانونی دوهمی ۴۴ دا بهیری دا چهند نفیسههکی کورد، که تا ئهوسا له ریزی جهیش دا بون، دانهی به نفیسهه پبههوندی له ناوچهکانی کوردستان دا. ئهمانه زوریان ئهمدای حزبی ههوا بون، کران به نفیسهه پبههوندی: بههادین نوری بۆ سلیمانی، ئهمین رهواندزی بۆ رهواندز، عهززهت عهزیز بۆ بارزان، مستفا خوشناو بۆ بهله، مههرحاج ئهمهد بۆ ناگری، مهجید علی بۆ نامیدی، سهید عهزیزی شههزینی بۆ میرگه سور، فوئاد عارف بۆ پشدر. حکومت دهسلاتی سهپایی و شارستانی داپهتی بۆ چاودهیری جویری دا بهشکردنی نازوقی

تعمین و، رفتاری کاربردستان و، نهیلن فرمانبرانی حکومت رفتاری خراب پکن.
نم نفسمرانه بسترا یوز به وزیری دولت، ماجید مستفاده.

*

روزی ۱۲ ی شویاتی ۴۴ شیخ محمد و خیزانه کمی و دستوپهونده گانی گرانوه
بازارن.

روزی ۲۲ ی شویاتی ۴۴ ملا مستفا گمشته بغداد. لم سفیردا وهی،
نوری سمعید، سفیری بریتانی، وزیری پهوندهدار، سرانی چیزی هیوا و، گملی
کسایمتی کورد و عمرهی.. پنی. سردانه کمی حفته پکی خایاند و گنرایوه بازارن.
پهگومان نمده سرکوتیکی سیاسی گوره بر له زانی ملا مستفادا گزینیکی
گمروهی به دی هینا. له کاپرایدکی خپله کی ناواره و دس به سری موحتاجی موچی
حکومت بو به پیشوایدکی نه توهی، جیگی تومیدی کورد و، جیگی پایخ پی دانی
حکومته گانی عراق و بریتانیا.

*

نوری سمعید گشتیکی بز کوردستان کرد. له کمرکوک له گمل سرانی خپله گانی
کورد کو پوهه، پلینی سلانندی مافه نه تروایتیه گانی کوردی پی دان.
وزارت، سهارت به مافه گانی کورد، له ناو خوی دا ناگوک بو. له دمرهوی
وزارتیش له ناو هندی له کوره نه توه پورسته گانی عسرب دا نارزایی هبو. له ۳ ی
حوزه برانی ۴۴ دا نوری سمعید دهستی له وزارت هلگرت و، سمعیدی پاچچی
وزارتیکی نوی ی پیک هینا.

نم وزارتیش دو کوردی تی دا بو؛ محمد موختار و توفیق وهی، بهلام
ماجیدی لی دور خرایوه. کاری نفسمرانی پهوندهیش تروا بو، داوایان لی کرا بگرنهوه
شونه گانی خویان له ناو جیش دا.
همو لایان وایو که حکومتی تازه پلینه گانی حکومتی پیشو سهارت به
مافه گانی کورد جیبجی ناگا.

*

نفسمره گان چالاکی سیاسی زوریان دس پی کرد. هندیکیان له بازارن مانوه بز
هاوکاری ملا مستفا و، مستفا خزشنار و میرحاج چون بز کوردستانی تیران و، عزت
عزیز چو بز سوویا بز پهوندی له گمل چیزی خویون، بز به دسهینانی پشتیوانی بز
جولانه و کهمان.

ملا مستفا له نهوی درمی سالی ۱۹۴۴ دا، له گمل هندی له نفسمره گانی
هاوکاری، گشتی سیاسی دس پی کرد بز سردانی همو سرانی تیل و پساوه دس
ریشته گانی زهاری، سورچی، هرکی، خزشنار، شملاره، دشتی هولیر. هر لم
گشتدا سردانی سمعید قزاز، موتمصرینی هولیری کرد.

حکومتی عراق له گشته کمی ملا مستفا و، چالاکی نفسمره گان کموته گومان
و پزاره. هیزه گانی جیش و شورطی ساز ندا.

*

له ۱۷ ی تشرینی به کمی ۱۹۴۴ دا ملا مستفا یادداشتیکی دا به وزیری

کاروباری نارغز. کورتەگەیی نەمە بو:

۱. بەگخەستنی ناوچە کوردنەشینەکانی کەرکوک، سلێمانی، هەولێر، دهوک، خانەقین.

۲. دانانی وەزیریکی کورد لە وەزارەت دا کە پەرەسی کوردستان بێ.

۳. لە هەر وەزارەتیک دا جیگەریکی وەزیر لە کورد دا بنێ.

۴. کاروباری رووشنیری، ئابوری، کشتوکال، جگە لە کاروباری جەیش و شورطە، لە دەسلاتی ئێم وەحە ادارە بێ.

بۆ بەگەمین جار خواستەکانی مەلا مستەفا لە داوای تاپەتی و خێلەکیهه گورا بۆ بۆ خواستنی سیاسی و، لە پاتی کورد ئەدا. کار بەدەستانی حکومەت ئێم گۆزینەیان بە فەیتی ئفسەرە کوردەکان دا ئێنا.

عێراق گەوتە راوانان و گرتن و دورخستنەوی ئفسەرەکانی گومانی لی ئەکردن. بەلام ئێوان لە چالاکی نەگەوتن و، عێزەت عەزیز، مستەفا خۆشناو، مێرحاج ئەحمەد، مەحمەد مەحمود، جەلال ئەمین بەگ.. دا ئێنا پال مەلا مستەفا.

لە ۱۵ ی کانوونی دوهمی ۴۵ دا ئفسەرەکان ریکخراویکی تازەیان بە سەرۆکایەتی مەلا مستەفا بە ناوی «هەینەتی ئازادی» مە دا ئێزانە. پەرنامەگەیان بە کورتی بۆتی بۆ:

۱. بەگخەستنی عەشیرەتەکان.

۲. رزگار کردنی کوردستان بە ریکای سیاسی.

۳. دا ئێزانەتی پەڕەندی لە گەل حیزە سیاسیەکانی کورد.

۴. دانی خواستەکانی کورد بە نوێنەری سیاسی دەولەتانی بێگانه.

۵. کاری راگەیانەن و پلاو کراوە.

۶. خەبات دژی سیاسەتی ئێستێماری عێراق.

۷. ریکخەستنی هیزی چەگدار.

*

ئێم هەینەتە، وەکو لە نامەکانی دا بۆ سەرکردایەتی حیزبی هیوا و لێدەکانی دا دەرنەگەوی، ئێبو سەرکردایەتی شورش پکا. لەو کاتەدا حیزبی هیوا هەبو، ئێم ئفسەرەنەیش هەمویان ئەندامی هیوا بون، بۆچی ریکخراویکی تازەیان دا ئێزانەدووە. رەنگە بەکی ئەم دو هۆیدی هەبوی: یان لە توانا و وێستی حیزبی هیوا نا ئۆمید بون سەبارەت بە بەشداری و سەرکردایەتی شورش، یان ئێم هەینەتەیان دا ئێزانەدووە پاسکی جەنگی شورشەکە و، حیزبی هیوا پاسکی سیاسی جۆلانەووەکی بێ.

*

لە نامەیک دا کە لە ۳ ی کانوونی دوهمی ۴۵ بە ئیمزای سەرۆکی حیزبی هیوا بۆ مەلا مستەفا نوێسراوە، ئێلی: «هەموو پزوتنەوێکی نەتووبی ئەگەر بە ریکووبی بە بێ ی پەرنامەیک ورد ریک نەخیری، بێگومان ئەنجامەیک سەرگەردانی و مەلویانی و سەرئەگەوتن ئێبی. هەروەکو ئێهەش ئێزانن پزوتنەوێ نەتووبی ئێبی سەرکردەیک و دو دەستی پەهیزی هەبی: دەستیک سیاسی و دەستیک چەگدار.»

*

نم نالوگزوانه هیزیی هیوایان شلمقاند و، توشی تنگورچلممدهکی ناوخزی قولیان کرد. ناژاودی تی کموت و په کیتی ریزه گانی تیکچو. له سر دو مسملی سمره کی له ناو خویان دا ناکوک پون: «کمسیان، پشتیموانی له شوزشی بارزان بکری یا دهمستی لی هملگیری، دواي نموی دهرکموت ټینگلیز دوژمنایه تی نه کات؟ دوه میان، کورد له خیماتی روزگارخوازی دا پشت به ټینگلیز یان به په کیتی سزفیت بهیستی.

نوسا و ټیستایش، پی نموی هیچ هملگیدهک به دستمویه پی، زور کس ماجید مستفا تاوانبار نه کمن به نژکمرایه تی ټینگلیز و، به پیلانگیران بز تیکدانی هیزیی هیوا.

*

نه گنچی هیمه تی نازادی له گیل هیزیی هیوا پپوهندی به هیزی هبو و، داواي لی کرد نامه و بیرخرمویه پدا به سفارته تی دولته گموره کان، به لام خوزشی کموته چالاکی: بیرخرموی بز حکومتی عیراق نوسی، داواي لی کرد کزپونموی هیزه گانی پلاوه پی بکا و، مافه گانی کورد بهیلمنی. نامه یز سفارته تکان نوسی. بهیانی ناراستمی گلی عیراق کرد دهرای رهای خیماتی کورد. ټیشوکاری به سر نندامه گانی دا داهش کرد.

*

به دریایی ۳ مانگ له مارتومه تا حوزه بران چمنین په کتره پنین له نیوان مهلا مستفا و تفسرانی پهرتانی و کارمدهستانی عیراقی دا و، له نیوان هندی له تفسره گان و، نوینرانی پهرتانی و عیراقی دا پر. لم دپه نیبانددا داواپان له مهلا مستفا نه کرد: ریگه له موناومره و لشرکپشه گانی جهش نه گری. تفسره کورده گان پهریمویه سر کاره گانی خویان له ناو جهش دا.

نیشتمانپوروانی کورد هیواپه کی زورپان له سر مهلا مستفا و جولانمویه کی هملچنی پر.

*

وهکو له نامه یی رژی ۳ ی مارتی ۱۹۴۵ دا که به ټیمزای سمره کی هیمه تی نازادی بز هیزیی هیوا نوسراوه، هیمه تی نازادی پهرنامه یی بز شوزش ناماده نه کرد، کورته خاله سمره کپه گانی:

- مانگی مارت به مانگی شورش داهنن.

- هیزیی هیوا دمهلاتی هیمی نامه و بهیان و یادداشت به ناوی «زعیم» موه پلاو

پکاتمویه.

- پپوهندی له گیل نوینرانی دوله تانی. بیگانه پکن.

- دواي دم پی کردنی جولانمویه که، به ناوی هیمه تی نازادپوه بهیانیک بز گلی

عیراق دهریکمن نامافه گانی رون پکاتمویه.

- توانمی ټپانوی پشدار بن له تفسر و روشنیر پهرن بز لایان.

- له گیل دم پی کردنی شوزش دا نم کارانه بکری: مانگرتنی قوتاپیان له

شاره گان. خنپیشاندان و بهیان دهرکردن له همو شاره گانی کوردهستان دا. تیکدانی

ریگایان و پهرنی تلی تلگراف و تمقه له ناوهنده گانی حکومت. هاوکاری نه کردن له گیل

حکومت و، له ناوردنی توانمی هاوکاری نه کمن.

*

حیزی هیوا به ناوی خزی و زمعیم و به کیتی لاوانوه بهمانی بز گلی عیراق و،
نفسمرانی جدهش دهرکرد و، پادداشتی بز سفارته کانی نفسمریکا، فهرنسا، به کیتی
سؤفیت و چین نارد.

*

بارزانیه کان به چه کداری هاتوچی داوود مزگاکانی حکومه تیان نه کرد. رژی ۸ ی
نابی ۴۵ له ناو مخفری میرگه سوودا له مشتمریک دا له سر نازوقمی تمسین وهلی
به گ کوژا. وهلی به گ خزی نژیکی خودان و، به کی له پیاهو ناسراوه کانی بارزان بو. له
ناو مخفره کدا بو به شهر و چمند پولیسیک کوژا و، مخفره که گهرا. بارزانیه کان، له
تولی خونی وهلی به گ دا، له چمند جیگای تر هملیان کوتایه سر مخفره کانی
ناوچه که. نهروانی بارزانیه کان و عیراق تیک چو.

حکومت نهزاری مهلا مستفایان کرد تاوانبارکان تسلیم بکا و، خزی له
هردهمی کاربهستانی حکومت دا ناماده بی. له همان کات دا حوکی عورفی له ۱۹ ی
تاب دا له موسل و هولیر راگه بندرا و، جدهش خزی ناماده کرد بز لشکرکشی.
رژی ۲۵ ی نابی ۴۵ به کمین پیکادان له قولی رهوانز روی دا.

سر له نوی شهری بارزانی - عیراقی هملگهرساوه.

مهلا مستفا همر هیزه کانی و نفسمره کانی هاوکاری له دوری بارزان کو کرد
بهوه و، جده به کی لی دامزاند بو بز به رنگاری هیرشی گموری جدهشی عیراق. بی
نچی نامالهی سره کی پاراستنی ناوچی بارزان بوی، نه گینا نهو: هیزه کانی له سنکمردا
دانم سزینی بز شهری جده بی له گمل جدهشی عیراق، هیزه کانی و هاوکاره کانی له
سراسری کوردستان دا بهاره بی بکا. چالاک پشمرگهی له همر شینه کان بنوین.
عیراق همر هیزه کانی خزی به پشتیوانی هیزی ناسمانی له سر بارزان کو
کردهوه. بیگومان هیزی خبله کی ناریکویی بی پشتیوان و بهارمتی، چمند نازا و
له خن بودو بی، له هردهم جدهشیکی نهزامی دا، له شهریکی جده بی دا، خزی بی
راناگیری.

*

کشانهوی بارزانیه کان بز تیران

دانوسندنی بارزانی - عیراقی تیکچو، جدهشی عیراقی لشکرکشی دهس
پیکرد (نابی ۱۹۴۵ - تشرینی به کمی ۱۹۴۵). بارزانی بریاری دا بهر له بهرینی بهفر
و گهرانی ریگاکان به کشتیه کوردستانی تیران (تشرینی به کمی ۱۹۴۵) که نهوسا له
ژیر دسهلاتی سؤفیتی دا بو. رژی ۱۱ ی تشرینی به کمی ۱۹۴۵ له کیلهشین ناوا
بون.

*

لیم لشکرکشی بهمانی جدهشی عیراق دا ۵ جدهفل لهوا: لیراکانی ۱ جگه له
فوجیکی، لیراکانی ۳ و ۴ و ۵ و لهوای ۱۵ جگه له فوجیکی، فوجیکی لهوای ۱۴ و
۵ فوجی شوره و، هیزی عشاری کورد، بهشدار بون. به همری ۳۷۴ کوژاو و
بهرداریان همر. له شورگهرانی بارزان ۲۲ کس کوژاوه.

*

مهلا مستمفا له كوردستانی ئيران

پارزانیه‌كان چونه ئيران له ناوچه‌كاني شنو، نهغهده، تهرگومر و مهرگومر بلاو پوتوه. كاربه‌دستانی سۆپیتی ناگادار بون له ئالوگۆری نامه و هاتوچزی نوینیرانی بارزانی و پهریتانیا بۆ لای په‌گتری. باوه‌ریان به مهلا مستمفا نهبو. گومانیان لی نه‌کرد به ئه‌یتی ئه‌نگلیز چو بیهته ئیران بۆ ناژاوه نانهوه. له بهر نهوه داواپان لی کرد ماوه‌یه‌ک خزی ون بکا و، له بهرچاروان نه‌مینی. قازی محمد و سهرانی دیموکراتیش گوپیان نه‌دانی. مهلا مستمفا چوه میراوی سرده‌شت دانیه‌شت.

مهلا مستمفا خه‌ریک بو ناتومید بی. دونامه‌ی بۆ ئه‌براهیم محمد نارد په‌که‌یکان بۆ خزی و نه‌وی تهران بۆ باه‌معلی شیخ محمود. داوی لی کرد بو نامه‌که‌ی به باه‌معلی به‌گه‌یه‌نی. ئه‌براهیم محمد و هاوهریکانی له ژ ک لقی کوردستانی عه‌راق نامه‌که‌یان کرد پوهوه. مهلا مستمفا داوی له باه‌معلی کرد بو قسه له گه‌ل کاربه‌دستانی عه‌راق بکا له‌یان خوش بهی بۆ نه‌وی به کۆمه‌ل به‌گه‌یه‌نهوه و ته‌سلیمی حکومه‌تی عه‌راق به‌نهوه. نه‌گه‌ر ههر له‌په‌رودنیه‌شیان بۆ دهرناکه‌ن و ئاماده‌ن به‌گه‌یه‌نهوه عه‌راق و به‌چه زه‌ندانوه به‌و مه‌رجه‌ی حوکمی ئه‌حماده‌کانه‌ان بۆ به‌گورن به مونه‌به‌د. ئه‌براهیم محمد نامه‌که ناگه‌یه‌نی به باه‌معلی له هاتی نهوه به یارمه‌تی شیخ له‌تینی شیخ مه‌حمود مه‌زه‌ته‌یه‌ک نه‌فوسن به ناوی کورده‌کانی عه‌راقه‌وه، به زۆر سه‌روکی عه‌شه‌ره‌ت و په‌یاوی ناسراوی کوردستانی عه‌راقی ئه‌مزا نه‌که‌ن، که‌وا مهلا مستمفا نوینه‌ری کورده‌کانی عه‌راقه و ریزگرتن و یارمه‌تی دانی واته ریزگرتن و یارمه‌تی دانی کورده‌کانی عه‌راقه. داوی گه‌یه‌شتنی ئه‌م مه‌زه‌ته‌یه ئه‌نجا قازی محمد لا له مهلا مستمفا نه‌کاته‌وه و، بانگی نه‌که‌ن بۆ مه‌هاهاد و، پارزانیه‌کانیان کرد به په‌شمه‌رگه و پله‌ی «جه‌نرال» یشان دا به مهلا مستمفا.

چوار لک له پارزانیه‌کان په‌یک هه‌نرا و، نه‌فسه‌ره کورده‌کان بون به فه‌رمانه‌ده‌یان و، پاریزگاری لای سه‌فزه‌یان پی سه‌په‌ردرا. ئازاپانه‌و به دله‌سوزی تا روخانی حکومه‌تی کوردستان ناوچه‌که‌یان له هه‌رشه ئه‌ره‌تشی ئیران پاراست.

*

دامه‌زاندنی پارتی

ئو ماوه‌یه‌ی له مه‌هاهاد بون به چاولیکه‌ری هه‌یه‌ی دیموکراتی کوردستانی ئیران. مهلا مستمفا و نه‌فسه‌ره‌کانی هاوکاری له گه‌ل هه‌مه‌زه عه‌بدوللا قسه‌یان کرد به په‌ک بۆ دامه‌زاندنی هه‌یه‌یکی له‌و به‌هته که جیه‌گی هه‌مه‌ریکه‌خواه کورده‌کانی عه‌راق به‌گه‌یه‌نهوه. بۆ ئه‌م مه‌به‌سته هه‌مه‌زه عه‌بدوللای ناردوه بۆ کوردستانی عه‌راق. هه‌مه‌زه په‌پوه‌ندی له گه‌ل سه‌رکه‌ردایه‌تی هه‌یه‌یه‌کانی: شورش، رزگاری، لقی کوردستانی عه‌راقی ژ - ک... کرد بۆ په‌که‌گرتن له‌م هه‌یه‌یه‌ی نوێ به‌دا. له ۱۶ ی ئای ۱۹۴۶ دا له به‌غدا په‌که‌سه‌ین کونه‌گه‌ی دامه‌زاندنی «پارتی دیموکراتی کورد» به‌سترا. له‌م کونه‌گه‌یه‌دا پروژیه‌ی ئو په‌روگرامه‌ی هه‌مه‌زه له ئه‌رانه‌وه هه‌نا بوی په‌سند کرا و، کومه‌یه‌یه‌کی ناوه‌ندی بۆ هه‌له‌به‌ه‌ردا و، مهلا مستمفاش به سه‌روکی هه‌یه‌یه‌ی داترا. زۆری سه‌رکه‌رده و نه‌ندامه‌کانی شورش و رزگاری چونه ئه‌م هه‌یه‌یه‌ تازیه‌پوه. ئه‌براهیم محمد نه‌گه‌یه‌ی له‌م کونه‌گه‌یه‌دا به‌شداری کرد، به‌لام له‌و کاته‌دا ئاماده نه‌بو ریکه‌خواه‌که‌ی خزی: ژ ک هه‌له‌به‌شه‌یه‌وه و ته‌که‌لاوی پارتی بهی. که جه‌مه‌ریه‌تی مه‌هاهاد روخا پارزانیه‌کان خویان نه‌دا به‌ده‌سته‌وه، که‌وتنه‌ گه‌فتوگه‌

له گهلا نهران، مهلا مستهفا چو بۆ تاران، شا و سهرهزهران و، گهروه نهفسهرانی نهرتهش و، سهفهری نهفسهریکای بهنی. داوای له سهفهر کرد بو که خوی و ههمو عهشهره ته که ی به پهنایهر له نهفسهریکا وهرهگیرین. سهفهر داواکهی جیههیی نه کرد بو. نهران داوای له مهلا مستهفا کرد: چهک دا بهن و، له نزیک ههمدان نهشتهجی بهکرین. مهلا مستهفا به روالهت رهزامهندی خوی بۆ دهری بون، بهلام وت بوی دوا بهیار له دهس شیخ نهحمده دا به، نهیی نهویش موافقهت بهکا، بهم بههانه به گهرایهوه ناو بهارزانهکان.

شیخ نهحمده رازی نهو بهی بۆ ههمدان، بهیاری دا به پرواتهوه بۆ عهراق. نهران پهلهی بو نهه هیزه چهکداره، که به مهترسی نهزانی بۆ سهر خوی، ههلهوهشیینی، نهوانیش نهپانهو بهست کات به سهر بهرن تا زهستان تی نهپهری و ریگه بهفرایه کانی کهلهشین - دالهتیه نهکهرینهوه، بو نهوهی به خوشی له نهنجاهی ریکوتن له گهلا عهراق یاخود بهشهر بهکهرینهوه ناوچه کانی خویان. کار به دهستانانی نهرانی نههمدان لی وهر نهگرتن، داواپان لی کردن: یا دهسهجی چهک دا بهن و بهچه ناوچهی ههمدان خهریکی کشتهوکال بن، یاخود دهسهجی بهکهرینهوه بو عهراق.

*

بهارزانی نهکهرینهوه بۆ کوردستانی عهراق

نهرتهشی نهرانی وهستی به زور چهکسان بهکا و بهسانگو بهزتهوه بو دهرهوهی کوردستان، چمن تیکهلهچونی چهکدار له نهران هیزه کانی بهارزانی - نهرانی دا روی دا. بهارزانهکان بهرگهریهکی تازا بهنهان کرد و، به دهه شهروه بهروه سنووی عهراق کشانوه (نیهسانی ۱۹۴۷). وهکو بهلالی نههمین بهگ چهند جهر نهیگهرایهوه: ههندی له نهفسهرهکان زور له گهلا مهلا مستهفا خهریک بون بۆ نهوهی قانیهی بهکن نه بهر له خو به دهستهوه دان بهکانهوه و، نه بهر له پهنایهر بۆ پهکیتی سۆفیت، بهلکو درهوه به شورش بهدا. مهلا مستهفا گوی ی لی نهگرتن. له میژوی نوی ی کوردا چونی مهلا مستهفا بو سۆفیت به قارمانهتیهکی بی وهنه دانهتری، کهچی ههچ کس ناپرسی: بۆچی مهلا مستهفا نهماپهوه و، هیزه کانی به ناو کوردستان دا بهلاز نهکهرهوه و، درهوهی به جهنگی پارتیزانی نهدا، له کاتبهک دا زیاتر له ۵۰۰ چهکداری گهلهیی گیانهاز و گهرایهلی له گهلا بهوه و، ههمو هیزه چهکداره کانی عهراق لهو کاتدا نهتهگه بهشته ۱۰ هزار کس؟

عهراق ناماده نهو لهپهردنی گشتی «عفو عام» یان بو دهریکا، زوری لی نهکردن بی قهدهو شهوت تهسلیم بهن. مهلا مستهفا ۵۶ چهکداری لی ههلهواردن و کهوته ری بهروه ناوچهی بهارزان، شیخ نهحمدهش له گهلا ههمو بهارزانهکانی که دا به خاوهیخیزانهوه خویان دا به دهست عهراقهوه. به پی ی «بهپانی رهسی» حکومهتی عهراق: ژماره ی نهو بهارزانیانهی له روژانی ۱۷ و ۱۸ ی نیهسانی ۱۹۴۷ دا به بی قهده و شهوت به دو کاروان خویان به دهستهوه دا بهیتی بو له ۱۵۵۰ پیاو و، ۱۶۸۶ نافرته و، ۱۳۲۹ مهال. بهارزانهکان پۆل پۆل کهران. ههندهیکیان له دهشتی دهپانا، شوینهکی دور له بهارزان، نهشتهجی کهران، شیخ نهحمدهو ههندهیکی تریان درانه دادگا و هوکی جیا جیا دران. شیخ نهحمده خوی هوکی نههمدا درا.

مهلا مستهفا ۳ ژنی ههبر. ههمویان گهرانهوه عهراق. دوانیان له گهلا کوردهکانیان تا ماوه بهک گهران و دواتر دهس بهسهر دانزان. سی بهمیان که کهچی مهحمود ناغای زهپاری

بو له گډل مسعودی کوری چووه مالی هاوکی له موسل. له کاتی شورشی بارزان دا محمود ناغا جاشی چهکداری حکومتی عیراق بو.

*

چونی بارزانی بز سؤفت

مهلا مستمفا نهپتوانی عیراق والی بکا «لیپوردنی گشتی» یان بو دهریکا، پاش نهوی ناتومید بو به ناو سنوری نیرانی - تورکی دا کموته ری پهره پهکیتی سؤفت. ثم ری پسوانه دریوه ۵۲ رژی خاپاندوه. کارپدهستانی سؤفتی چهکیان لی وهرگرتن و، پهرش و بلاویان کردنوه به ناو گومارهکانی سؤفتی دا. دهرهاری ژبانی مهلا مستمفا له سؤفت زور کم نغزانی، خزیشی زور کمسی هاس کردوه. سهرانی پارتی واپان هلاو نهکردوه که جمنتراله له لشکری سورد، هلام تلپن تا سردنی ستالین قسای کړدوه، دواي مردنی نو نینجا گوزمراپان نهختی باشر بوه و، نازادهکی کمیان دراوهتی.

*

نیعدامی ئفسرهکان

شیخ محمد نیعدام نکر، هلام به حوکمدراوی له زندانی بهصرا گلدرایوه تا شورشی ۱۴ تهموزی ۱۹۵۸. ۴ لو ئفسرانهای هاویشی شورشی بارزان بون: عیزت عبدالعزیز، خهبروللا عبدالکریم، مستمفا خزشار، محمد محمود هلاوسران. پهر له هلاواسپیان به چند سعتای به کومل نامهپهکیان بز مهلهتی کورد نویسه. نامهکیان ۴ بنده، له پهکیکیان دا داوا له گملی کورد نهکن: «دواي جهالت نهکوی». همر توانی شارزای پیروچونی ثم ۴ شهیده بون، تلپن: «مستفیان له - جهالت - سرکردهتی مهلا مستمفای بارزانی بوه».

*

سروکایدتی پارتی

پارتی دواي نهوی له کونگره پهکمی دا مهلا مستمفای هلهژارد به سروکی خوی، له دو کونگره تریشی دا: کونگره دوم (مارتی ۱۹۵۰ له بغداد) و کونگره سیهم (کانونی دوهمی ۱۹۵۳ له کمرکوک)، سروکایدتهکی نوی کردوه. به دریایی نو ماوهی مهلا مستمفا له پهکیتی سؤفت بو (۱۹۴۷ - ۱۹۵۸) بی نهوی سرکردهتی پارتی و مهلا مستمفا ناگایان له پهکتری بی، پارتی پروپاگاندهکی بهرلوی بز مهلا مستمفا نهکرد، وهکو قارهمانی نهشتمانی کورد و، کاوهی سدهی بیستم و، جمنترالی لشکری سوری سؤفتی، له بهمان و وتارهکانی دا به شان و شکوی بارزانی دا هلشدا و، وینهکانی هلاو نهکردوه. همزه عبدالللا نامپلکهیکی به عهری له سر شورشی بارزان نوی، هر نو زمانه پارتی هلاوی کردوه و محبروم محمد نمین کردی به کوردی. مهلا مستمفا لای خلک کرا بو به سرکردهکی ئفسانهای له شکان نهاتو و، بگره به «پتکی پهرستراو». بیگومان نمعه نیشانهی لاوازی کسایدتی سرکردهکانی ئوسای پارتی بوه، که هپچان به خزیان دا رانتهپرمون سروکایدتی پارتی و، سرکردهتی جولانهی کورد بگره دس و، بز کسایدتهکی نهخوندواي خپلهکی دور ولاتی چاره‌نوس نغزانویان به جی هشت بو.

*

۱۴ تهموز و بارزانی

بز پهرزانی له شورش ۱۴ تهموزی ۱۹۵۸ مەلا مستەفا له رۆژانی یەکمە دا تەلەگرافیک بە سەرکردایەتی شورشەکه نارد، لاینگری و پشتبوانی خۆی دەری بو، داوای کرد بو ریکای بەدن بگەڕیتەوه بز عیراق بز خزمەتی جەمەوریەت. رۆژنامە کوردەکانی ئەو کاتە بروسەکهەیان بلار کردەوه. نوینەرەکانی پارتی: ئیبراھیم ئەحمەد و عەلی عەبدوللا له سەردانی کارمەستانی عیراق دا داوای بەردانی بارزانیه گەراوەکان و گەرانەوی ئەوانی دەروەیان کرد بو.

شورش ۱۴ تهموز لیسوردنی گشتی بو هەمو بارزانیهکان دەرکرد، چ ئەوانی له زیندان بون و چ ئەوانی لەدەروە پناهر بون. شیخ ئەحمەد ئازاد کرا له ئار خەلک دا وەکو قارەمانی نیشتمانی سەیری ئەکرا. رۆژنامە کوردەکان لەسەریان ئه‌نوسی، وینەیان بلاونەکردەوه، گفتوگۆیان لەگەڵ ئەکرد. شیخ ئەحمەد هیچ ئارەزوێ سیاسی نیشان نەدا. تا نیستاش وا باوه عەبدولکەریم قاسم مەلا مستەفای هیناوه‌تەوه و، عەبدولسەلام عارف موافیق نەبو له سەر گەرانەوی. عەزیز عوێهلی پش له بێرخەرەوه‌کی دا وا ئه‌لی. بەلام ئیبراھیم ئەحمەد، که ئەوسا سکرێری پارتی و، خۆی چو به داوای بارزانی دا بز هیناوه‌ی روداوه‌که به جزیکی تر ئەگیریتەوه.

مەلا مستەفا دو جار به بروسەکه داوای له سەرکردایەتی شورش تهموز کرد بو: ریکای بەدن بگەڕیتەوه عیراق، بەلام هیچ وەلامیکیان لی نەگەرا پەوه. ئەمانیش به بابەعلی شیخ مەحمود ئه‌لین، که ئەوسا وەزیر ئەبی له وەزارەتەکی قاسم دا، داوا له کارمەستانی بکا کارناسانی گەرانەوی بکەن، ئەویش هیچ دەنگیک نای. مەلا مستەفا تەلەگرافیک بە ئیبراھیم ئەحمەد ئەکا، داوای لی ئەکا: ۳ پاسپورت، بز خۆی و میرحاج ئەحمەد و ئەسەد خۆشەوی پەیدا بکا و، موافقەتی کارمەستانی عێراقیان بز وەرگیرن بز گەرانەویان.

ئیبراھیم ئەحمەد به هۆی کەریم قەرەنییەوه ئەچی بز لای تاهیر یەحیا، که ئەوسا بەروەری گشتی پۆلیس ئەبی، داوای لی ئەکا لەو رۆوه پارمەتی بەدن. ئەویش پێشیاریان بز ئەکا که سەردانی ئەبو ئەحمەد بکەن، ئەو ئەتوانی کارەکیان بز جیبەجی بکا. مەبەستی له ئەبو ئەحمەد عەبدولسەلام عارف ئەبی، که ئەوسا جیگری سەروکی وەزیران و وەزیری کاروباری ناوخو بو. به تەلەفون دێدەنیه‌کیان بز ریک ئەفا. مەسلەکه له گەل عارف هاس ئەکەن. به روی خۆشەوه گویان لی ئەگری و، بەلێیان ئەداتی کارەکیان بز جیبەجی بکا. به تەلەفون له گەل دزگای پەنەندەدار قەسە ئەکا بز راپەراندنی کارەکیان. ئاسۆگارێشان ئەکا که له ریکای گەرانەوه‌دا به قاهیرەدا پەنەوه بز ئەوهی عەبدولناصیریش بپێن، بزانی بەروزی ئەو چیه له سەر کێشی کورد. ئیبراھیم ئەحمەد به داوای کارەکا ئەچی و پاسپورتەکانی بز نامادە ئەکەن. رۆژی ۱۷ ئەیلول، ئیبراھیم ئەحمەد سکرێری پارتی و، نوری ئەحمەد طەعا به نوینەرەتی کۆمیتەتی ناوەندی پارتی و، شیخ صادقی بارزانی، به فروکه ئەگەنە پراگ: پاتەختی چیکوسلواکیا.

مەلا مستەفا له سەر داوای خۆی له روسیاوه بەری کرا بو بز پراگ لەوی چاوەرانی گەرانەوی ئەکرد بز عیراق. له کۆشکێک دا له گوندیکێ نزیک شاری پراگ دانرا بو. ئیبراھیم ئەحمەد و هاوڕیکانی له میوانخانە پارتی کۆمونیست داتەبزیان. پاش چەند

روژی به فروګه چونه قاهره. لږ کاتدا فایق سامرائی سفیری عراق تهې له مبصر، به هژي توبوه لوی سرورک عهېدوناصران بڼی. ناصر رهنی وا تهې که شپوهی پریوه بردنی «محافظات» له مبصر پکړی به نمونه بز چارسری کیشی کورد له عراق دا. له قاهره به ری کتون، روژی ۶ ی تشرینی په کسمی ۱۹۵۸ گهښتنه پغداده. مهلا مستعفا وهکو قارهمانی سرورکوتو پېشوازی کړا.

مهلا مستمفا له كوشكه كمى نورى سمعيد دانرا. قاسم مانگى ۵۰۰ دینارى بۇ خۇى و ۱۵۰ دینارى بۇ عوبىدوللاى كورى و ۵۰ دینارى بۇ لوقمان پریسوه. مانگى نیسانی ۵۹ بازارنیه كان، ئوانى له په كىتى سۇفیت هون. به كىشتى گهشتنوه بهصرا. پیشوازی حكومتى و حیزبیان لی كرا. بۇ ئوانیش مانگى ۳۵ دینار بۇ سەلت و ۵۰ دینار بۇ خیزاندار سوچهیان بۇ بردرایهوه. هدرهوه بۇ شیخ محمد ۱۵۰ دینار و همو ئوانى له گىلى گىرا هون له نیوان ۳۰ تا ۵۰ دیناریان بۇ پریسوه. زیاتر له ۶۰۰ تفنگچیسان دانى بۇ پارىزگارى خزان.

* گهراڻهوي ٻارزاني لہ شيعري کوردي دا

له ژیر تنفسیږي نو پروپاگانده زوره‌دا، که چندین سال یو سرانی پارتی یز مهلا مستمفایان کرد یو، که گمراهیو خملک وډو کاره‌مانی نه‌تووی کورد پېشوازی کرد. روژنامه و گوډاره‌کانی نو سردمه: ژین، هه‌تار، پېشکومتون - التقدیم، خبیات، نازادی، روژی نوی، پلیسه، نوروز... پاهت و پاسی زوریان له سر نوی. نه‌گړچی زوری هملانه به شان و بالی بارزانی دا، بهلام یز یدکی که پیوی له سر نو ماویه پکزیل‌تووه کمرستدی به نرخیان تی دایه. شاعیره ناوداره‌کان: کامران، دیلان، کاکلی فلاح، هزار، قدوری جان و، شاعیره لاوه‌کان: شېرکو پیکس، جمال شاربازی... شیعری دریان له ستایشی بارزانی و به پوندی گمراڼو‌پوه دانا. تمنانت پشی کوردی رادپوی به‌غداد که هندی لم شیعرائی به دنگی شاعیره‌کان پلاو نه‌کردوه، شیعریکی درژی کارپراهی فیلی، ناری مهلا نامدار یو، پلاو کردوه له دوی همو پندیکی شیعره‌کی دا تم دیره دوباره نه‌کردوه: «هاتوه خزش هاتوه، شیر و شکر هاتوه، نه‌کپور وه‌طنچی هاتوه»

میرحاج نحممد که پدکی له تفسیره چالاکه‌کانی حیزبی هیوا بو و، بهشداری شورشی بارزان بو، له گهلان چو بۆ مه‌هاباد و، لومیش فیرمانندی پدکی له فیرمه‌ده‌کانی حیزبی بارزانیان بو، له گهل مه‌لا مستعفا چو بۆ پدکیستی سۆفیت و، ههر له گهل نومیش گمراهه‌وه بۆ عیراق، پارتی کردیان به ئێندامی کۆمیتهی ناوه‌ندی، به‌لام میرحاج هه‌تا مرد توخنی کاروباری پارتی نه‌که‌وت و، تیکه‌لاری سیاسه‌ت نه‌بو، وه‌کو نه‌هاتوت له گمراهه‌وی دا و ت بوی: «کاری سیاسی له گهل مه‌لا مستعفا نا‌کری».

دوای شورشى ۱۴ ی تدموز به ماوه پەکی کم ناکۆکی له نیوان نه تهمه پرسته گانی عەرب و شیعوی و دیموکراته کان دا له سەر کیشی «وهده» له گهڵ کۆماری عەرەبی یەکگرتو (سوریا و مېسەر) دروست بو. مشتومڕیکی توند دامەزرا که ناخۆ عێراق «وهده» پان «ئێتیحاد» بکا. شیعیه کان به توندی دژی هەردوکیان بون. قاسیش زۆتر

عیراقی بو تا عیرهب. نم مشتومره بو به کیشیدهکی گموره. نه تهموه پهرسته کان و یتیان له ریگای پیلانگیرانهوه نم گاره بکین. له ۸ ی مارتی ۵۹ دا له موسل پاخیبونیکي سپایی به سرکردا هتی عهقید شواف روی دا. پاخیبونده که به توندی سرکوت کرا. بارزانیه کان لم سرکوتکرده دا بهشدار بون و، هندی چهکیان له «مقاومه شعبی» ودرگرت. ریکخراوی «مقاومه شعبی» هیزکی چهکدار بو له خهک دروست کرا بو بو سرکوتکردهی نه باره کانی حکومهتی قاسم و، له زیر نفوذ و دسهلاتی حشع دا بو.

* کۆنگره‌ی چواره‌می پارتی

له چین و ئهلمانیای دیموکرات له پال پارتی کومونیست دا هندی ورده پارتی سیاسی تر ههبن، وهکو قواره‌یهکی روکش و دروستکراو، بو سلفاندنی هاریه‌مانیتی پرولیتاریا و بورجوازی پهچوک له قوتناغی دامه‌زاندنی سوشیالیزم دا، هه‌لرا بونهوه. له دوا‌ی شورشی ۱۴ ی تهموز حشع به جزوکی چاره‌ی نه‌کراو پهری سهند و گموره بو، زور لوانی چهپ بون لایان وایو دهوری هیزه سیاسیه‌کانی تر نهماره و، نه‌گهر مایی نه‌ی بون به قوتابه‌خانی په‌گه‌باندنی دوستی شیوعی، وه‌کو له چین و ئهلمانیای دیموکراتی کراوه. ههمزه عه‌به‌لوللا، سکرته‌ری پارتی و هندی له هاوریکانی لم پاومردها بون. به ناشکرا به لای حشع دا دایان نه‌شکاند.

له رۆژی ۱ ی ئاپاری ۵۹ دا «خه‌بات» ی ئورگانی پارتی به مانشیستی گموره نوی: «سلاو له چینی گریکار و پهره‌وه‌کی». مه‌به‌ست له پهره‌وه‌کی چینی گریکار: حشع بو. به‌که‌تیه‌کانی: لاوان، قوتابیان، ئافه‌تان، گریکاران، جوتیارانی کوردستان، هه‌لو‌شه‌ترانهوه و چونه ناو ریکخراوه عیراقیه‌کانهوه که به دس حشع وه بون. پاسکی نه‌توه‌یی ناو سرکردا هتی پارتی له گه‌ل نم پاسکدا له پهره‌وه‌کانی و مملاتی دا بو، به‌لام توانای به‌کلایی کردنه‌وی نه‌بو. مه‌لا مستمفا (له ۳ ی حوزه‌یرانی ۱۹۵۹ دا) تاقی چه‌کداری ئارده سر باره‌گای هیزب له شقامی «موتنه‌یی» له به‌غدا، ده‌ستیان به سر باره‌گا‌کدا گرت و، ههمزه و هاوریکانی: نه‌ژاد نه‌حمه‌د، خه‌سه‌ره توفه‌ه‌ه‌بان.. به زور دهرگرت و، نه‌ه‌راهیم نه‌حمه‌د و هاوریکانیان له جیگا دانان. نه‌مه‌ش به‌که‌مه‌ین جبار بو زور به کار به‌ه‌ینه‌ری بو به‌لا داخه‌ستنی نا‌کو‌کیه‌ نایدبولوجی و ریکخراوه‌یه‌کانی ناو هیزب.

دوا‌ی نه‌وه کۆنگره‌ی چواره‌م (تشرینی به‌که‌می ۱۹۵۹ له به‌غداد)، ههمزه و هاوریکانی به به‌که‌جاری له پارتی دهرگرت. سرکردا به‌ته‌به‌ک هه‌له‌یه‌ردا جیگای ره‌زامه‌ندی بارزانی بو. مه‌لا مستمفا ههمیشه باه‌ه‌ه‌یک تابه‌تی نه‌دا بهو کسانێ گومانی جاسوسی په‌کی له ده‌ولته گموره‌کانی لی به‌کرا به. لم کۆنگره‌به‌دا مه‌لا مستمفا د. موراو عه‌زیز، که کوردیکی ئه‌رانی بو، دانا به نه‌ندامی م س چونکه گومانی لی نه‌کرد جاسوسی سۆقه‌ت بی.

* کۆنگره‌ی پینجهمی پارتی

سالی ۱۹۶۰ که پارتی نه‌جازه‌ی کاری قانونی درا کۆنگره‌ی پینجهمی له ۵ - ۸ ی مایسی ۶۰ دا له به‌غدا به ناشکرا به‌ست. مه‌لا مستمفا بو نه‌وه به‌شدارێ کۆنگره نه‌ی

پان خزی قورس راهگری گهرا بومه بارزان. دستمهک له نوینمرانی کونگره چون به دوی دا بز بارزان و، به هزار تکا و پارانوه نینجا رازیان کرد بیته کونگره، که هات پریش وت بوی: «حز نهکم سه روکی قصبه بم و سروکی نیوه نهم! حز نهکم پیم بلین: حیز به و، حز ناکم پیم بلین حیزی به». نو روژه مهلا مستمفا نه بوست گهوهی خوی و پچوکی نوان بملینی، سمرانی پارتی نم سوکایهتی پی کردن و جنیوانه پان قبول کرد و، کونگره پهنجم به تیکرای دنگ مهلا مستمفا هلهواردوه به سروکی پارتی. بهمانه کدی قبولکردنی نم سوکایهتیهش نه بو: قاسم حیزی شیوعی و وهلمنی دیموقراطی لت کرده، گره کیتی پارتی پش لت بکا، بز نهوی په کیتی ریزه گانی حیزب بپاریزن و نهمیلن پیلانه کدی قاسم سر بگری، نهمه پان کرد.

بپگوسان نهمه ناتوانری به نیشاندی هستکردنی سرکرده کانی پارتی به لپرسراوهتی حیزی و نیشتمانی دابری، بملکو بملگی لاوازی کسایهتیهان بوه. نه گهر سرکرده کانی پارتی نوسا نم سوکایهتیهی قبول نه کرده، خوی به بی بارزانی ملی ریگای خبهاتی بگرتایه، با حیزبکی پچوگتریش بویه لهوی که ههبو، لهوانه بو روتی روداو کانی کوردستانی عیراق به هاریکی کدا پرویشته. لهو سرده مهلا چند حیزی تر له عیراق دا ههبون، به قهواره و نفوز و دمهلات له پارتی به حیزب تر بون، ههمویشبان کسایهتی شارستانی رهبری پان نه کرد نهک شیخی عهشیرهت، لهوانه: محمد محمد حسین رهمنی (ماموستای سهرتایی) رهبری حیزی شیوعی عیراق و، کامل چادرچی (مهندس) رهبری حیزی وهلمنی دیموقراطی و، صدیق شهنشهل (محامی) رهبری حیزی نیستقلال و، فوئاد ریکابی (مهندس) رهبری حیزی بهس.

مهلا مستمفا لم کونگره بدها وتی: من تنیا ۳ (مرشح)م هده بز کومیتیهی ناوهندی: ناهیدی شیخ سلام، هاشم عفرای، نیسماعیل عارف. همرسیکیان هلهوپردان. لعمش دیسان مهستی سوکایهتی بو به حیزب و کومیتیهی ناوهندی.

*

روژنامهی «الثوره» بهغدادی که سر به قاسم بو وتاریکی نوسی داوای تواندهوی کوردی کرد بو. روژنامهی «خبهات» نم باسی زل کرد و نارمزا بیهکی زوری له ناو کوردا خولقاند. مادهی دوهی «دستوری کاتی» عیراقی به بشی له نهتوهی عهرپ داننا، خبهات له وتاریکی دا لم مادهی کولی بوهوه. نوسی بوی عهرهیی عیراق بشیکه له نهتوهی عهرپ و، کوردی عیراق بشیکه له نهتوهی کورد. له سر نهمه نهبراهیم محمد که سرنوسری خبهات بو درا به دادگا.

*

تیکچونی قاسم و مهلا مستمفا

مهلا مستمفا له دواي گهرانه بومه هملیکی زوری نندا قاسم له خوی رازی بکات و، کاریکی وهانکات دلی برهمنی، له خویشاندانیکی گهوهدها که له بهردرکی سهرای سلیمانی بز پیشوازی له هاتنی بارزانی کرا، له شونی وتار دانوه توره بو لهو کسهی وینهی نهوی بهرز کرد بوهوه. به توره بونهوه داوای له کابراکه کرد وینه کدی دابگری و، وتی: «من سهریازی زعمیم عهملوگریم». وهکو بههادین نوری له یادداشت گانی دا نهگیریتوه له بونه کدی ترده به قاسمی وتوه: «من قهتانی قوندهره کاتتم». نیوان خوشی قاسم و مهلا

مستفا درویشی کیشا تا محمد ناغای زیباری کوژدا.

عبدالکریم قاسم له کاتی حیره‌کاتی بارزان دا له چله‌کان دا سرپرشتیکری چه‌کداره به‌کره‌گیراوه‌کاتی عشیره‌ته کورده‌کاتی سر به حکومت بوه. که مەلا مستفا وه‌کو قارمهانی نهموه‌یی کورد گهراپوه بو عیراق سردانی قاسمی کرد. قاسم له ناو ناموزگارپه‌کاتی دا بو بارزانی داوای لی کرد بو: «عفاالله عما سلف» واز له دوزمنه‌تی کون بهینی. به دواي تولدا نه‌گه‌ری. سردانی مالی هه‌مو نوو سروک عشیره‌تانه پکا که کاتی خوی شیران له گه‌ل کردوه. هه‌مویان ناشت په‌کاتوه و دوستایه‌تیان له گه‌ل پکا.

شیخ محمد خودانی بارزان حزبی نه‌ه‌کرد مەلا مستفا تیکه‌لوی سیاست بی، به‌لام مەلا مستفا «طسرح» ی زل و زوری هه‌بو. مەلا مستفا نه‌پوست «طسرح» ه سیاسته‌کاتی خوی (گه‌روهی کورد بی) و «طسرح» ه عشیره‌تیبه‌کاتی خوی (گه‌روهی بارزان بی) په‌یکوه به‌گه‌نجینی. بز رازی کردنی شیخ محمد، مەلا مستفا چمند بارزانه‌کی نارد محمد ناغای زیباری یان له جاده‌به‌کی موسل دا به ناشکرا کوشت. نهمه په‌چواندی ناموزگارپه‌کاتی قاسم بو بز مەلا مستفا، نه‌وش په‌که‌مین درزی کرده په‌وه‌ندی مەلا مستفا و قاسم‌وه.

شمی توله‌سندننوهی بارزانه‌کان له گه‌ل عشیره‌ته‌کاتی دراوسه‌یان دهستی بی کرد. شمر له گه‌ل ریکانی، نه‌روهی، برادوست، زیباری.. هه‌لگیرسا. ریکه‌راوه‌کاتی پارتی پشتیوانه‌یان له بارزانه‌کان نه‌کرد. بروسکی پشتیوانه‌یان به خه‌لک نه‌سزا نه‌کرد. روژنامه‌ی خه‌بات به‌لاری نه‌کردوه. شه‌وعه‌گانه‌ش پشتیوانه‌یان له بارزانه‌کان کرد و، خست بو‌پانه چوارچه‌روی شمی کونه‌په‌وستی و دهره‌به‌گه‌وه. هندی لم عشیره‌تانه به کومل پنهانان بز تورکیا و تهران برد. نه‌تر هه‌لومهرجی کوردستان به‌رو گرژی و ده‌سپیکردنی شمر نه‌روشت.

*

مەلا مستفا بز به‌شداری له تاهه‌نگه‌کاتی شورش نوکته‌پر له ۶ ی تشرینی دوهمی ۱۹۶۰ دا چو بز په‌کیستی سؤفیت تا ۱۳ ی کانونی دوهمی ۱۹۶۱ مایه‌وه. هندی نه‌لین بارزانی لم سهرمه‌دا به‌لینی پشتیوانی له سؤفیت وهرگرتوه و، هندی‌کیش نه‌لین سؤفیت هه‌چ جوړه به‌لینیکیان بی نه‌داوه، به‌لکو داوایان لی کرده کیشه‌کاتی له گه‌ل قاسم به ناشتی چارمه‌ر پکا.

مەلا مستفا که گهراپوه عیراق، دواي ماره‌به‌ک به ناوی سردانی شیخ محمد‌وه نه‌تر به په‌کجاری به‌غساده‌ی به جی هه‌شت و گهراپوه بارزان دانیه‌شت. به رواله‌ت «گزه‌گیری» هه‌لوارده بو، به‌لام له راستی دا کهوت بوه په‌په‌وه‌ندیبه‌کی فراوان له گه‌ل ناغا و به‌گزاده‌کاتی کوردستان. هانی نه‌دان خویان چه‌کدار به‌کمن و، به چه‌کداری له جاده گشته‌کان دا خویان په‌شان به‌من.

*

وه‌فدی ناغا‌کاتی کوردستان

هه‌راو هورهای شورش ۱۴ ی نه‌موز نیشت به‌وه. شه‌وعه‌کان ده‌سه‌لاتیان کم به‌وه. له هندی جی کهوت بونه به‌ر هیرشی قاسم. ناغا و به‌گزاده‌کاتی کوردستان خه‌ریک بو خویان نه‌گرتوه و، له ناو خویان دا کهوت بونه هاتوچو و به‌کتر به‌نین.

و هندی که گمراهان پیکمونه نا بز سردانی بهغداد و بهینی مسئوله کانی حکومت. میبستی سهره کی نم و هندی دهسکاری قانونی نیسلاحی زهرای بو، بهلام نو خواسته بان له ژیر هندی خواستی سیاسی و کو مافی نمتوایه تی دا داپوشی بو.

و هندی که چوه بهغداد. سمرانی پارتی و روزنامه ی «خهبات» نم و هندی و چالاکیه کانی پشت گوی خست. روزنامه ی «اتحاد الشعب» ی حشع هیرشی کرده سمران. نمانه بان به کزنه پیرست دانغا. بهلام روزنامه ی عربی - کوردی «صوت الاکرد» - دهنگی کورد «روژانه ناری نندامانی و هندی که و چالاکیه کانی بهلاو نه کرده. روزنامه ی «دهنگی کورد» عومیر جلال حمویزی دهری نه کرد که پاریزه یکی کزیی بو.

و هندی که شتیکی به شت نه کرد و، قاسم ناماده نهو به کومهل بهانینی و، گوی ی له خواسته کانییشان نه گرت، چوژن هات بون بهو جزره گمرانوه بز کوردهستان. له نار نواندا تنفا صدیق بهگی میران توانی به تنفا دهنی قاسم بکا.

*

هلگیرسانی شورشی نهلول

پیرهندی نیوان مهلا مستفا و قاسم ساردی و گرژی تیکوت بو. مهلا مستفا نهویست قاسم ناچار بکا پیروندی له گهل چاک بکا. سالی ۱۹۶۰ له کزونهوه بهکی فراوانی کومپته می ناوهندی و نهحتیاته کانی و لجنی تفتیش و موراقعه بکا. که مهلا مستفایش بهشار بو. لم کزونهوه بکا مهلا مستفا هیرشی کرده سر قاسم و، داوای له حیزب کرد خزبان بز بهرنگاری ناماده بکمن و، هندی کار بکمن، و کو: بهینی خهتی تملفون و کارها، تیکدانی ریگا و پرد.. بز نموی قاسم ناچار بکا خواسته کانیان جیهی بکا. هندی له نندامانی م س وت پویان کاری وها نهیسته هوی هلگیرسانی شهر بی نموی نیمه خومان بو شورش و بهرنگاری ناماده کرد بی.

*

مهلا مستفا هندی له کاوانییه کانی راسپارد بوسه بهکیان بز صدیق میران دانا، له نیوان کوری - شمللاوه دا کوشتیان. دوی کوشتنی محمد ناغای زهاری، نیمه دوهمین سروزکی عمشیرت بو، به فرمانی مهلا مستفا بکوژی. صدیق بهگی میران گمراهی ناغاکانی خوشناو و، له سهرده می پاشایه تی دا نایب و، ماوه بهک بو خوی له گهل قاسم ریک خست بهوه و، دیدنی کرد بو. له سر کوشتنی نو فرمانی گرتنی سکرتری پارتی تیراهیم محمد دهرچو، به سهری دا روزنامه ی عربی «خهبات» و حقه نامه ی کوردی «کوردستان» داخران، چونکه سرنوسری بهکم و، خاوهن نیتمیازی دوم بو.

مهلا مستفا له پشتی سرگردایه تی پارتیهوه کموته هاندانی سروزکی خیله کان بز خویشاندانی چه کدار. نمانه خویان به هوی «قانونی نیسلاحی زهرای» و، هلدته کاندنی رژیم دهر بهگی له قاسم و شورشی ۱۴ تهموز به داخ بون. له زور جی عشنائیر به چه کداری کوپونهوه. و کو تلین: پارزانی له «دول» یک و مدکتبی سیاسی، لو کاتدا، له «دول» یکی تر بو. نوان کسونهوی چه کداری خیله کانی کورد و، همسو جسوره پیکادانیکی چه کداریان پی کاریکی زیانهخش بو، نه بشیان نوزانی نم خوسازدان و خویشاندانه مهلا مستفای له پشتوهیه، نوانیش و کو شیوعیه کان وایان نوزانی نیمه پیلانی نیمپریالیزم و نوکمره کانی، پیلانی تیرانه بز نانوهی ناژاوه.

م س مامجهدالی نارد پز هلمسنگاندنی هلمومرجی کوردستان و، خاوردنوهی
 گرزی. که گهشته کوردستان و کوپونوهی چهکداری هوزه کوردهکانی دی و، چاوی به
 نامی مهلا مستمفا کموت، که بو عهباسی مامسند ناغای ناکیوی نویسی بو، دهراری
 سازدانی خپلهکانی ناوچهکه، نموش نهر پیردای خوی گوری و، پشتیوانی له داواکمی
 مهلا مستمفا کرد و، هاته سر پاومری نموی نهر کاتی دسپیکردنی شورش هاتوه.
 ماوهپک تی پیری مامجهدال هیوالی نهو. به دواي مامجهدال دا، م س عوممر
 مستمفای نارد، که تازه له کاتی گویزانوهی دا، له گیسراری هلات بو. نموش که
 هلمومرجی شورشگهرانی کوردستانی بیتی ماهوه و، شوبن ههلاکه کموت.
 چهکدار له همر شوینه گرنهکانی کوردستان کوپونوهی، پارتی دهستی له
 کوکردنوه و هاندان و ریکخستنیهان دا نهو. ناریکوپیک و بی سمرور بون. مهلا
 مستمفا هاتی داپون. وای نغزانی نممه قاسم نترسینی و، سمرهنجام ناچاری نکا، پز خا و
 کوردنوهی هلمومرجی نالوزاوی کوردستان داوای پارمستی لی بکا، نموسا نموش
 مریجهکانی خوی به سردا نمهپینی.

*

حکومتهی قاسم له ۹ - ۱۱ تهلوی ۶۱ دا فرمانی دا به کمرتهکانی جدهش له
 جادهکانی دهرمندیخان و دهرمندی پازیانوه پهر و سلیمانی بکشین. فروکی جفگی پش
 کموته فرین به سر خوپیشانانی چهکداری عماشنیردا. پاش تقوتزقبیکی کم هیزی
 عماشنیر کموته چولکردنی سفنگرهکانی و هلاتنیکی ناریکوپیک. جدهش پيشرویی کرد
 و، شوینهکانی گرت. کادر و نمندامهکانی پارتی پش که تیسرویی شمیران نهو، به
 شوبهپکی عسکری ریک تخرابون، نموانش هیوایان به هیزی عماشنیر بو. که عماشنیر
 شکا نموانش شکان و پهرهوازه بون. نمندامانی مهکشمی سیاسی و کومیتهی ناوهندی
 پارتی وهکو ناردی ناو درکیان لی هات بو، هر پهکهپان کموت بوه شوبنیکوه: نیبراهیم
 نعمد و نوری شاهوپس له بهغداد، مامجهدال له چمی ریزان، عوممر مستمفا له
 دهروریری بهتواته، مهلا عمو له سفین و، محمدی حاجی تاپهر له له نزیک ماوهت،
 حیلمی عملی شریف له دهرمندی بیلوله، عملی حمیدی، عملی عسکری، نعمد عبداللا
 له بادینان بون. هندی ناومی پچوکی تریش به سمرانسری کوردستان دا پلاو بوونوه.
 پارتی شیرازی له هر پهک هلموشا. بارهگاکانی داخران و ژمارهپهکی زور له
 نعمد و لاپنگرهکانی گهران و، له سلیمانی بارهگای حیزبهکهپان کردن به زبندانی
 نعمداهکانی.

*

کۆری روژنامووانی قاسم

له ۲۳ تهلوی ۱۹۶۱ دا قاسم لهو کونفره نسه روژنامووانیهدا که به بونهی
 هلمگیرسانی شورش کوردیه بهستی، وتی: «.. له زمانی منوه به رولهکانی گیل
 راهگهمن، نم پزوتنوه به جهاپونوه خوازه، نینگلیز له پشتیانوهیه و نمریکاش دواپان
 کموتوه. بلمگی برینرهوه مان هیده نموه رون نهکاتوه کی له پشتی نم جولانوهیهوه...
 جولانوه که له ناوبرا، هندی تاقم و دهستی راکردو ماون، سهرهکانی نموانش لغاو
 نهپین.. سابهت بو حکومهتی بریتانی و لایینی تر له پشتی نم جولانوهیهوه..»

سفارتهای بریتانی دایکانه و نمریکا ش هارمیشتی...
 قاسم لور کاتند! دو کیشی گوروی له گدل ولاتانی رلژناوا هبو: کیشه له گدل
 کومپانیاکانی نوت و، نیشه له گدل کویت. دوی کشانهوی هیزهکانی بریتانیا قاسم
 کویتی کردوه قهزابهکی بمصره و شینی کویتیشی به قانیمقام دانابو، هیزیشی ناماده
 کرد بو بژ گرتنی. نهمش ناکوکبهکی تری لهنیران قاسم و بریتانیاو همو دهرهتانی
 عبریهی و دهرهتانی نارچهکه لوانه نیران و تورکیا دروست کردبو... قاسم نهریست وای
 دهرخا بزوتنوهی کورد به هاندانی نینگلیز و نمریکا له تولی ۱۴ تهموز دهرچون له
 پهمانی بمغدا و ناگورکی له گدل کومپانیاکانی نوت و داواکردنوهی کویت ... دا دهستی
 پی کردوه.

لور سردمهدها وا باو بو، هردهیک له ناسمان بکوتایهته خواری، نهمهریالهمزی
 جیهاننیهان پی تاوانبار نه کرد. له هر نوه هتقی بو گومانیهان لی بکا. بلام نمریکا
 قازالجهیکی له دوستایهتی کوردا نهبو، بگره دوستایهتی کورد دلی دو دزستی گرنگ: نیران
 و تورکیای، لی نهرهلیجاند، که هر دوکیان نهمدای سنتو و، بدهکیهان به بالیکی گرنگی
 ناتو دانمرا.

نمریکا و نینگلیز زور زو قاسمان به درو خستهوه.

*

هملویمستی سزفیتی له شورشی کورد
 که شورشی نهلول دهستی پی کرد. بدهکیتی سزفیت لپی بی دهنگ بو، نه
 هملویمستی دوژمانندی برامهر بزوتنوهی کورد دهری، وه نه پشتیوانی لی کرد. لم
 مسئلهدها نه پشتیوانی له قاسم کرد و نندوی راوستا، بملکو گوی خوی لی خواند،
 پلاماری توندوتیژی کارهدستانی عیراق بو دامرکاندننوهی شورشی کورد و، بو
 سرکوتکردنی چالاکیهکانی شح دهستی پی کرد بو، له گدل نوهش دا پسیپورهکانی
 سزفیت له عیراق دا خبریکی کاری خویان بون، پهموندی ناسایی سزفیتی - عیراقی
 بپردوام بو، بدهکیتی سزفیت به ناری بجهیهنانی گفتهکانی خویوه همو چدک و تفاق
 جهنگی پیوستی شعری نمری و ناسمانی دژی کورد بو جهیشی عیراقی دابین نه کرد،
 قاسم به چدکی سزفیتی دروژی به جهنگی کوردستان نهدا.

*

شیخ محمد و شورش
 گورهترین تاوانی شیخ محمد نوه بو لی ی بگزی بجهیتوه ناو عهشیرهتهکی
 خوی و سرپرشتهیهان بکا، نوهیشی بژ لوا بو. حکومت موچهی مانگانندی بو خوی و
 همو دست و پسهوندهکانی بری بووه، له بارزان خانوی بو کرد بوئوه، بهریزوه سهری
 نه کردن. نهگرجی ملام مستمفا سرورکی پ د ک بو، بلام شیخ محمد نه نهیمیشته نه پ
 د ک و نه هیچ پارتیهکی تر له ناو «میللت» ی بارزان دا چالاکی سیاسی بنویتن و له
 هیچ بارزانیهکی قبول نه نه کرد بجهته هیچ جهیزیکوه. لهرچاوی خلک نارهمایی خوی له
 ملام مستمفا نهشاردوه، که نهموی سر له نوی بارزانی و کورد له بلامره بگلیتی، شیخ
 محمد همیشه دلسوزی و گورایلی خوی بو کارهدستانی عیراق دهرنهری.
 که شورشی نهلول دهستی پی کرد (۱۹۶۱) شیخ محمد له بارزان دانهشهر،

بشداری هیچ خو ناماده کردنیکی نه کرد بو. بهلام هیزی ناسمانی عیراق بارزانی بوردومان کرد. له گئل نموش دا شیخ محمد پروسکه بهکی بو عبدالله کوریم قاسم نارد، دلسوزی خوی و عیشیرهتی بارزانی بو نموو حکومتی عیراقی و، نارهزایی توندی پترامیر مهلا مستمفا و دسپهکردنی شورش دهری. هیرهوا به دنگی خوی له نیستگهی رادهوی بهغداده داوی له گملی کورد کرد: «نالوز بالوز» نه کمن، داوی مهلا مستمفا نه کمن و بگمینهوه ناو «عیل و عهالی خو» بان. همولی دا نهملی زوزایهتی بارزانیهکان له جولانهو کندا بشدار بن و، ناوچهی بارزانی له روی چالاکي و هاتوچی پیشمرگدا داخست بو نموی کار بهدستانی عیراق رازی بکا. کاتیک عیراق کموته دروستکردنی «وحدات غیر نظامیه» له عیشیرهته کوردهکان دژی شورشیهلول، شیخ محمدیش موافقهتی کرد بارزانیهکان «وحدده» بهک بیک بهین به سروکاههتی شیخ محمد خالیدی کوری. نم «وحدده» به له هندی شمی گزنگ دا بشداربون لهوانه گرنتی گملی عملی بهگ و چای کورک.

شیخ محمد جوامیریکی راستگز و سرراست بو. دلسوزی باوهرهکانی خوی بو. گوی ی نهندایه مالی دنبا، تمنانت پاری کاغزی له بهکتری جیسا نهته کردوه، بو «میللت» ی بارزان بی نندازه دلسوز و، له رفشار و بریارهکانی دادپروور بو، لهناو بارزانیهکان دا پایهکی پیروزی هبو، سمرهراي نموی گملیک کارماتی بهسر هاتبو، توشی گمران و سورانیکی زور بوو، بهلام پیاویکی ساویلکه بو، روشنپیری گشتی نمبو، دمستی ورنهندایه کاروباری سیاسهتی گشتیهوه. دوا سالهکانی تمننی خوی به گوشهگیری له ناو بارزانیهکان دا بهسر برد و، له سهرهتای سالی ۱۹۶۹ دا نمخوشی تینی بو هینا. حکومت به هالیکزپتر گویزایهوه بز نمخوشخانهی نین سینا له بهغداد. رژی ۱۱ ی کانونی دوهمی ۶۹ له نمخوشخانه کزچی داوی کرد و حکومت ترمهکی به هالیکزپتر هینایهوه بز بارزان و لموی ناشتیا.

بانگوانزهکی شیخ محمد کاریکی گمروی له بارزانیهکان کرد. زوریان وازیان له مهلا مستمفا هینا. مهلا مستمفا ناوچهی بارزانی به جی هشت. روی کرده چپاکانی بادینان. لمو کاتدا عملی جمعی و محمد عبدالله و عملی عسکری (که هوسپکیان نندامی کومیتهی ناوهندی بون) له بادینان بون. له گئل مهلا مستمفا بهکیان گرتهوه. مهلا مستمفا عملی جمعی و عملی عسکری نارد بز تورکیا «صافی پناهی» بز وهرگرن. تورکیا ناماده نمبو به پناهر وهریان بگری. عملی جمعی نم رازهی مهلا مستمفای درکاند، له بهر نمو رقی لی هملگرت، له بهکمین همل دا کوشتی.

شیخ محمد قبولی نهته کرد مهلا مستمفا له ناوچهی بارزان بی، مهلا مستمفا له ژیر گوشاری شیخ محمدی برای و جههشی عیراق دا به ناچاری روی کرده ناوچهی بالهکاههتی. دوری مخفیری رایات گیرا. پاش تابلوقعدانیکی درو گیرا. نممه ناوچه بهکی فراوانی نازاد کرد.

*

خاموشی بالی به سر ناوچهکانی سلیمانی و کمرکوک و هویلردا کیشا بو. هیچ چالاکیهکی پیشمرگهی، سیاسی، ریکخواهی گزنگی تی دا نمبا بو. مهلا مستمفا نم خاموشی به «مونامره بهک» دائمنا که سمرانی پارتی ریکیان خستهوه بز نموی جههش

دستی به تال بی یز تیکشکاندنې شو. محمد توفیق، رهبري حزبې دیموکراتي کوردستان و هاوریکانې، دنې مهلا مستعفايان نندا دژې حزب. کموتنه دهرکردنې بلاوکراوهک په ناوې «ديسان بارزاني» نم بلاوکراوه په ترخان کرا هو یز ستايشي سرکردایتي بارزاني و، شکاندنې سرگردایتي پارتی و، قولکردنوهی ناکوکسپه گانېان. هوالی چالاکي پیشمرگه گانې بادینانی قسبه نه کرد و، توانج و پلاری له پارتی نه گرت. راستسپه گسې هزی نم خاموشسپه تیکشکانې ریکخراوه گانې پارتی و، نهک مونامهروی سرکرده گانې.

*

کڅبونوهی کڅمیتي ناوهندی

له مانگی کانونی په کمسې ۱۹۶۱ دا زلرایتي نغندامانی کڅمیتي ناوهندی پاش چمند مانگ له پهک دایران له گوندی عمودالان له نریک چمی ریزان کڅ بونوه. لم کڅبونوه پدا بریایان دا:

- جولانوهک له پامش بگرن، ریکی پخمنوه و سرکردایتي بکن.
- دروشمی دیموکراسی یز عیراق و نوتونومی یز کوردستان پلری بکننوه.
- پاره گای م س داینین و، ریکوشونی دهرکردنوهی خبات و بلاوکراوه گانې پارتی داینین.

لم کڅبونوه پدا بریایان دا دستسپه کی نوینرایتي په سرکرایتي عملی عیدوللا بنیرن یز لای مهلا مستعفا یز نغیشتنی گله بیه گانې و، پتو کردنوهی پیدوندی نیوان سرک و سرکردایتي.

مهلا مستعفا یز پاریزگاری عملی عیدوللا له گرانوه پدا تاقمی بارزانی له گیل نغیري. دهمو په پانیسپهک له ناوچې برادوست توشی چمند جاشیکی سوفیه گان نین. نغی په تقوتوق. عملی عیدوللايان لی دائمیری دوی دو رلژ نینچا نی دوزنوه. مهلا مستعفا له سر نم روداره وت یو: «تاوا داوا نهکمن حزب قیادهی شورش بکا؟ که توشی شر بون له پاتی نوهی قیادهی شورهک بکا، خوی پیس کرده»

*

پارتی دوی شو کڅبونوهی کڅمیتي ناوهندی کموته خوریکخستنوه و خز سازدانی پیشمرگه یی و ریکخراوه یی و راگه باندن و، لق و ناوچه گانې ریک خستوه. ریکخراوی شاره گانیشی به نهی زیندو کرده و، له هندی شار پیشمرگسې ناوشاری دامیزانند.

پارتی له ناو پزلیسه گانې هولیر و سلیمانی دا ریکخستنې زوری دامیزانند و. له دهوری نوری ۱۹۶۲ دا په پاره متی نیوان دهان مخفیری له قزاقانې چوارتا، پنجوبین، قمره داخ نازاد کرد. سدان پارچه چدکی دس کموت و، دهان عریف و سدان پزلیس و، چمندین نغسمر هاتنه ریزی جولانوه کسوه. ناوچه بیه کی فراوان له هیزه گانې حکومت نازاد کرا. نمه نهگرنسپه یز نازایتي و دلسوزی پزلیسه گان، نهگینا کمالی شیخ غریب له پنجوبین و عیدولوهاب نه تروشی له چوارتا، که دواپی بون په دسلاتداری ناوچهک، ناماده نهون به خوشی مخفیره گان تسلیمی پیشمرگه بکن، بلکه له زیر گوشاری پزلیسه گان دا تسلیم بون.

جولانموره که تا نعمات بهیتر تر نبود. پارتی له سر شیوهی جدید له دسته (۱۰) پیشمرگه، پهل (۳۰) پیشمرگه، لق (۱۲۰) پیشمرگه، یکی خستن و، چمند هیزکی پیک هینا: هیزی رزگاری به سرگردایهتی مامجدهلال له چندی ریزان، هیزی کاره به سرگردایهتی عومر مستمفا له پستواته، هیزی خببات به سرگردایهتی عدلی عسکری له چوارتا، کمرتی ۳ و ۴ ی قهروداخ به سرگردایهتی کسمال موختی، کموته کاری پیشمرگانه.

ملا مستمفا لور کاتدا به ناوچهکانی بالهکاپهتی، خوشناوهتی، تاکزیهتی... دا، نهگرا. نهپهشت نوو جزره ریکخسته پیشمرگهپیه پخیره ناوچهکانی ژیر دهسلاتی نموده. خیزی به همو هیزهکسی ثنوت لشکر و، هر لشکر یکی کسرد بو به چمند قولچکموه، سرقولی بو دانا بون.

*

نارهزایی ملا مستمفا له م س

ملا مستمفا له همو جیگاهک و له همو کوز و کوملیک دا به ناشکرا دژی مهکتیمی سیاسی، به تاپهتی دژی نیبراهیم محمد، قسهی نهکرد. نمهی لای روژناموانهکانیش پاس نهکرد. زور پاسی لم بایهته له کتیبی: «گهرانی به نار پیاره نازاکان دا» ی روژناموانی نمهریکی دانا تادم شمیت و، کتیبی: «شمی کوردهکان» ی روژناموانی پهرتانی دهپید نادهسمن دا هیه. جنیوی ناشیرینی پی ندان و توهمی ناروای مخلاقی به پال ندان.

له نار جولانمورهکدا به کردهوه دو سرگردایهتی و، دو شیوهی جیواز له ریکخستن و پهریوهردی جولانمورهکدا هیهو:

یهکیپکان، سرگردایهتی ملا مستمفا بو، که شونیک دپاریکرای نبود، له ناوچهکانی بالهکاپهتی، خوشناوهتی، تاکزیهتی نهگرا و، لویوه سرگردایهتی همو هیزهکانی بادینانی نهکرد.

نوی تریان، مهکتیمی سیاسی بو، که پیک هات بو له نیبراهیم محمد، نوری شاهیس، عدلی عبدالل... که بارهگاکه له تشکوتی مالومه بو، لویوه سرگردایهتی همو ریکخستهکانی پ د ک و پیشمرگهکانی سلیمان و کمرکوک و هولیری نهکرد. کموته دهکردنی «خببات» و بهیان و پلار کراوه.

ملا مستمفا، بدم گهرانه، جگه له ناوچهکانی بادینان، چزمان، رهواندز، شفقلاوه و تارادهک قهلازه و رانهی هینا بوو ژیر دهسلاتی خزی، له شونیک دانئممزرا گروک بو. له مش دو مهستی هیهو: یهکسمان، خواراستن له هیرشی تاسمانی عیراق. دوهمیان، نمیرست به شنبی و هنگاو به هنگاو تنگ به م س هلیچنی و، ناوچهکانی ژیر دهسلاتی ثنوتیش بهینه ژیر دهسلاتی خویوه.

بۆچونی ملا مستمفا بۆ حزب، وهکو بۆچونی بو بۆ عیشیرت. چۆن ئهنگامانی عیشیرت نهی بی چمن و چون گهریایلی فرمان و ناموزگاری و قسهکانی سرۆکی عیشیرت بن، نهی ئهنگامانی هیزیش به همان دلسوزی گهریایلی فرمان و ناموزگاری و قسهکانی سرۆکی حزب بن، لهوهتی گهرابوهوه بۆ عیراق، له چمند کوز و کپونمودها نهوت: «من شای پهرتانیانیا نههم رهزیک بی دهسلات هم، یا سرۆکی حزب ناهم یا نهگهر

سروژی حیزب بوم نهی سروکیکی راستهقینه بم» له مهش مهستی نهوه بو ههمو دهسهلاتهکان له دمس خوی دا بی و، هیچ کاری بی ناگاداری و رهامندی نهو نهکری. له ولاتیکی دواکوتوی وهک. کوردستان دا، هیچ سنوریک نیه بز دهسهلاتهکانی «سروژی راستهقینه».

*

م س لئو ماوهیدا تشکوتی مالومدی کرد بو به پاره‌گای خوی. سرکرده‌په‌یه‌کی ناوهندی سیاسی، پیشمهرگیی، ریکخراوه‌یی، راگه‌پاندنی دامه‌زاند بو. به دفرگای بیتل له گیل ههمو هیزه‌کانی پیشمهرگه و لقه‌کانی پارتی په‌په‌وندی روژانه‌ی ههمو. نیسراهم نه‌ممه‌د، به په‌په‌موانه‌ی مه‌لا مسته‌فا، له شونی خوی نه‌مجه‌ولا، به دره‌زایی نهو ماوه‌یه سهردانی هیچ ناوچه و هیز و لقیکی نه‌کرد.

*

روژنامه‌ی «الشوره» ی به‌غدادی که سر به قاسم بو، نه‌مهریکا و نه‌لمانپای روژناوای تاوانهار کرده‌بو په‌وی نه‌پانه‌وی مه‌سله‌ی شورش کورد له کوری گشتی نه‌توهه‌د کگرتوه‌کان دا پاس بکهن، روژنامه‌که سفیری نه‌مهریکی کهله به‌غداد ده‌رکرا‌بو، نه‌تیها‌م نه‌کرد په‌وی له کونفره‌نسی دیپلوماته‌کانی نه‌مهریکا له نه‌تینا خه‌ریکی په‌په‌ونده‌بو بو نه‌م مه‌سله‌یه. سفیری نه‌مهریکی له حه‌زه‌پیرانی ۶۲ دا ه‌مواله‌کسی به توندی به دره‌ خه‌سته‌وه، وتی: «ولاته‌ یه‌کگرتوه‌کان باه‌خ به شوره‌که‌ی مه‌لا مسته‌فای بارزانی نادا و هیچ نیازیکی نیه نه‌م مه‌سله‌یه به‌خاته‌ به‌رده‌می نه‌توهه‌د کگرتوه‌کان»

*

په‌په‌وندی له گیل نه‌یران
صالح یوسفی له به‌غداد له گیل سفاره‌تی نه‌یران په‌په‌وندی دامه‌زاند. به دوا‌ی نه‌مه‌دا شه‌مس‌دین مو‌قتی له خا‌نه‌قی‌نه‌وه به نه‌ینی چه قه‌سری شه‌یرین و گه‌را‌په‌وه به‌غداد. زه‌مینه‌ی دروست‌کردنی په‌په‌وندی له گیل نه‌یران ساز بو. سالی ۱۹۶۲ عومهر مسته‌فا و عملی عه‌سکهری نامه‌ی مه‌لا مسته‌فایان به‌د بز نه‌یران. نه‌یران به نه‌ینی په‌په‌وندی له گیل م س دامه‌زاند و، نه‌مه‌سهریکیان بز په‌په‌وندی تارده لایان. نه‌مانه‌ش نه‌وره‌مه‌مان روتیه‌مان کرد به به‌ره‌رسی په‌په‌نده‌یه‌کانیه‌ان. په‌په‌نده‌یه‌کانیه‌ان زه‌وه به نه‌ینی و له گیل ساواک بو. نه‌یران چاوپه‌وشی لی نه‌کردن تازو‌قه و داووده‌ره‌مان و که‌ره‌سته‌ی چاپ له بازاری نه‌یران بکرن و، له سنوهریکی ته‌سک و نه‌زاتراو‌دا هاتو‌چو‌ی ده‌روهه بکهن. بز په‌که‌مه‌ین جار که‌مه‌ال فو‌ناد له‌م ریک‌په‌وه سهردانی کوردستانه‌ی کرد.

مه‌لا مسته‌فا نه‌مه‌ی پی خوش نه‌بو، نه‌په‌وست په‌په‌ونده‌ی له ریک‌گی خه‌په‌وه بی.

*

په‌په‌ونده‌ی به‌عس و شورش
به‌ری حه‌یزه قه‌وسیه‌کانی عه‌ره‌ب له عه‌یراق دا له ژهر درو‌شمی: «با اعداء الشیوعیه اتحدوا» ریک که‌وت بون عه‌بدولکه‌ریم قاسم به‌رو‌خه‌ن. نه‌گه‌رچی به تاشکرا له به‌پان و به‌لاوکه‌راوه‌کانی خویان دا هه‌رشیه‌ان نه‌کرده سر شورش کورد و، به باخه‌په‌ونیکی کوه‌نه‌په‌وست و شه‌ویی ده‌ستکردی قاسمه‌یان دا‌ئمه‌ا بز دو‌رو‌خه‌سته‌وه و له‌پدانی نه‌فسه‌ره نه‌توهه‌په‌رسته‌کانی عه‌ره‌ب، به‌لام له هه‌مان کات دا به نه‌ینی په‌په‌نده‌یه‌ان له گیل دامه‌زاند

بو. تاهیر یحیا به ریگی کمرم قهرنی له گیل م س پیوهندی کرد بو، پیک هات بون له سسر نهوی؛ که بزوتنهوی نهتوه پهرسته کانی عهروپ هر کاریکان کرد بز روخاندنی قاسم، جولانهوی کورد له دژبان رانهوستی و، نهوانیش له یه گمبین بهمان دا دان به مافی نهتوهی کوردا بنهن له سسر بنچینهی نوتونومی.

*

مانگرتنی خویندکارانی زانستگای بهغداد

له دوا حفته کانی ۱۹۶۲ دا هندی گهروگرفت له یهکی له قوتابخانه کانی بهغدادا روی دا بو، به عسبه کان، که لو کاتدا خهریکی دانانی رهوشینی روخاندنی قاسم بون، نه بهمان قزستهوه بز ریکخستنی مانگرتنیکي گهروهتری خویندکارانی زانستگای بهغداد. سسرکردایهتی پارتی له چوارچیهی نو په پیوهندهدا که له گیل بهری نهتوهی، به تایبهتی بهعس دایان مسزاند بو، داوایان له «یهکیستی قوتابانی کوردستان» کرد: لو مانگرتندا دژی قاسم به چالاکی هاوکاری له گیل «الاتحاد الوطنی لطلبه العراق» بکا. بهری نهتوهی عهروپ نم یهکیستیه بهمان بز کزکردنهوی خویندکاره کانی خزان له ریکخراویکی تایبهتی دا، دژی «الاتحاد طلبه العراق» که له دهس شیوعیه کان دا بو، دامسزاند بو. حشع دژی نم مانگرتنه راوهستا و، خویندکاره کانی لایهنگری، لو شوانانی نه بایستوانی، دروهیان به دوام نندا. نو کاته من خویندکاری پزلی یهکمی بهشی زانستی سیاسی بوم له زانستگای بهغداد و، نهندامی ریکخراوی قوتابانی پارتی و لیژنهی بهغدادی یهکیستی قوتابان بوم.

مانگرتنه که تا روخانی قاسم به نهقیلابی شوبات دروهی کیشا.

*

نهقیلابی شوبات

له ۸ ی شوباتی ۶۳ دا قهومییه کانی عهروپ به نهقیلابیکی خزانوی هاتنه سسر کار، عهبدولسهلام عارف بو به سسرکومار و نهمحمد حسسن بهکر به سسروهزیر. بهیانی یهکمی بهمان خویندوه، بهلام پاسی نوتونومی تی دا نهبو، له گیل نهویش دا صالح یوسفی لپهرسراوی پارتی له بهغدا و، نهندامی م س، به ناوی پارتیهوه پروسکه بهکی پشتیوانی بز سمرانی نهقیلابه که لیدا سسره تاکه یه: «تلاحمت ضربات ثورتنا بضریات ثورتکم...» دهس پی کرد بو. لو کاتدا سمرانی نهقیلاب خهریکی پاکتاوکردنی شیوعیه کان بون و، هیشتا چاره نوی نهقیلابه که بهمان به لادا نهکوت بو.

*

روخانی قاسم و هاتنه سسرکاری بهعس له لایهن ههمو ناحیزانی رژیمی قاسمیه به خوشبهکی زورهوه پیشوازی کرا، لهوانه نههمریکا. کار بهدستانی بهعس له روژی یهکمی جولانهوه که بانهوه بانگهوازی کوشتاری شیوعیه کانیان دهکرد، په پیوهندی نهوان عیراق و یهکیستی سؤقیبت به توندی گرز بو، یهکیستی سؤقیبت و پارتیه کومونیسته کانی دنیا ههرشیکی پروپاگهندهی فراوانیان دژی کار بهدستانی نهقیلابی شوبات دهس پی کرد. سسرکرده کانی نهقیلاب بهر له جولانهوه که بهمان له گیل سسرکردهایهتی بزوتنهوی کورد ریک کوبتون لیسر نهوی له بهمانه کانی یهکمین جولانهوه دا مافی نهتوهی گیلی کورد لیسر بنچینهی نوتونومی بهملیقن بهرامهر به پشتیوانی جولانهوی کورد له کوده تاکه یه نهوان.

شمر له نیران کوردو عیراق دا راووستا گفتوگوی سیاسی بو دوزینهوی چارهسیری ههبنانه دهستی پی کرد.

ئهمهریکا به لاپهه گزنگ بو دمهلاتی بهعس بیتی، چونکه سنوری دانا بو نفوزی سؤژیستی له سیاسهتی دهروهی دا لههر نهوی بزوتنهوی کورد، بهکبک بو له هو گزنگهکانی روخانی عهدولکهریم قاسم و نهگهر درزه بکیشی بهکبک نهی له هو گزنگهکانی روخان یا ههچ نهی لاوازکردنی ههر رژیمیکی له عیراق دا دمهلاتدار بی، لههر نهو وهزیری کاروباری دهروهی ئهمهریکا دین رسک نامهیهکی ئاراستهیی حکومهتی بهعس کرد که ههول ههمن بهگنه لاپهلاکردنی ههبنانه، ههروهه راسپاردهیهکی دههیشی بو بازارانی نارد که شمر دهس پی نهکاتهوه، ههول پدا ناگوکهکانی خوی لهگهلا دمهلاتدارانی بهغدا به ریگی دانوستان بهلادا بهخات.

*

گفتوگۆی کورد - بهعس دهستی پی کرد.

به نوینهراپهتی مهلا مستهفا و سهکردهپهتی پارتی مامجهلال چو بز بهغداد. سهرانی ئهینقیلابهکی بیتی و، بز به دههبنانی پشتیوانی عهروپ چو بز قاهره بز بهبنی سهروک عهدولناصر و، بز جهزائیر بز بهبنی سهروک ئهممه بن بهیلا.. مهلا مستهفا ئهم سهفهری پی خوش نهو.

رؤی 5 ی مارت وهفدی حکومست که پیک هات بو له: طاهر بهحیا (سهروکی ئهرکانی جهیش) و قوتاد عارف (وهزیری دهولت) و عدلی ههدهر سلیمان (سهفیری عیراق له واشینگتون) چون بز نزیک رانیه بز دهپتی مهلا مستهفا و سهرانی شورش. خواستهکانیان دانی. گهرانهوه بهغداد.

حکومست ئهمجاره «وهفدی شهعی» نارد. رؤیانی 7 و 8 ی مارت وهفده شهعییهکی حکومست له چوارقورنه له گهلا مهلا مستهفا و سهرانی شورش چهند جاری کزونهوه. له سهر ههندی شتی سهههتایی ریک کهوتن.

بهعس نهو بهلینهی به کوردیهان داو سههههت به مافی ئوتونومی به بهیانوی نالهاری ههلهوهیجی سیاسی و، نارازی بهنی ناصر و ناصریهکان نههناپه دی. ئهمهش بهکهمین بههمانشکینی بو. جمال الاتاسی لهو پهشهکهیدا که بو کتیهکی منذر موصلی: «عرب و اکراد» نوسیری له زمانی سهرانی بهعسیهوه، به تابهتی عدلی صالح سهعهدهوه، دان بهم بههمانشکینهی نهی.

بهعسیهکان، له ماوهیهکی کورت دا: شهعیهکانیان پاکتاو کرد و، قهومیهکانی هاوخهباتی خزیان له کار دور خستهوه. نهانویست تا به تهوای جیگیر نهن و هیزهکانی خزیان ریک نهخنهوه گهچهلای کورد بهیلاپهکن، به تابهتی به هیوای نهو بهن له سورپاش بهعس کاروبار بهگریته دهس.

له 10 ی مارت دا «المجلس الوطنی لقباهه الثوره» بهیانیکی دهکرد بز لهیوردنی تهوانی «.. قاموا بالحرکه المسلحه الکردیه فی المنطقه الشمالیه..» و، رؤی 11 ی مارت بهیانیکی دههاری کیشهی کورد بهلاو کردهوه، مافی نهتهوهی کوردی له سهر بهنچینهی «لامهرکیزی» سهلانده «.. یقر الحقوق القومیه للشعب الکردی علی اساس الامهرکزیه، وسوف یدخل هذا المبدأ فی الدستور الموقت والدائم عند تشریعهما..».

چوین بۆ سەردانی مامجەلال. ئەمانەست بزانین رەوتی وەحەدی عەرەبی بە چی گەشتووە و چارەنۆسی کورد لەو وەحەدەیدا چی ئەبێ؟ لە مامجەلالمان پرسی. مامجەلال وتی: «نە نێستا و نە پاشەرۆژی نزیك وەحەدی عەرەبی نابێ» و تاقان: «ئەگەر بۆ؟» ئەو بە دلنایابووە سور بو لە سەر ئەوێ نابێ.

مامجەلال ئێزنی لە بەعسپەکان وەرگرت بچی بۆ سەردانی عەبدولناصر. رێگەیان دا. مامجەلال ناصری بینی و چو بەسەوت کۆنگرەپەکی رۆژنامەوانی گرت. خەریکی گەرانووە بو بۆ بەغداد. جەنەرال تەیسوری بەختیار، سەرۆکی پیشوی ساواک، کە تازە لە شا جەیا پەوێوە لە بەسەوت ئەبێ. مامجەلال هوشیار ئەکاتووە و، ناگاداری ئەکا کە نەگەڕێتووە بەغداد چونکە بەعس نیازی گرتنی هەبە. دواي ئەم هەوالە بە چەند رۆژیکی کەم بەعس لە ناكاو پەلاماری کوردستانی دا و هەمو ئەندامەکانی دەستەیی نوێنەرایەتی کوردی گرت...

ئەم کارەیی بەعس لە کاری دەولەت نەئەچو، بەلکۆ لە کاری باندی مافیا ئەچو. ئەمە بێ باوەڕپەکی قوڵی لە لای سیاسەپەکانی کورد دروست کرد. وای کرد سەرائی کورد باوەر بە پەلێنەکانی بەعس و گەشتی سەرکۆردەکانی ئەکەن و، گومان لە هەمو هەنگاو و بەرەر و رێکەوتنپەکیان بکەن.

*

هەلگیرسانەوێ شەڕ
بەیانپیی ٩ ی حوزەیرانی ١٩٦٣ بە بەیانپەکی درێژ «المجلس الوطني لقياده الثورة» ی بەعس شەری لە گەل کورد راگەیاندا. مەن لەو کاتەدا هێشتا لە بەغداد بوم، لە ترسی گرتن لە گەل هەندێ لە هاوڕێکانم چوم بۆ هەولیر و، لەوێ بە پەنکەیی پیشمەرگە لە پەلکانەیی دەشتی هەولیر پەروە مەلومە. هاوڕێکانم کە لە بەغدا ماوەنوو زۆریان گیران، بەکەیکیان: محەممەد صەدیق عەبدولرحمان، کە پەیکووە خۆپەندگەر و، لە کاروباری رێکخراوەیی پارێ و قوتابیان دا هاوکار بوین، دواي گەرائی بە ئەشکەنجە کوشتیان.

*

کارەپەستەستانی بەعس لە بەیانپیی رۆژی ٩ ی حوزەیران دا لە ناكاو، هێرشێ زەمینی و ئاسمانی گەورەیان بو سەر کوردستان دەس پەیکرد، لەو کاتەدا هێشتا نوێنەرایەتی کورد لە بەغدا بو دانۆستان ماوەنوو، بەعس نوێنەرەکانی گرت، لە هاتی گەشتوگو بو دوزینووی چارەسەری هێمانە لەژێر ئەشکەنجە و ئازاردا نامەیی پەشیمانی لە بزوئەوێ کورد و نەرەزایی دژی بارزانی بە صالح یوسفی و عەبدولحەسەین فەهلی نوسی و، هەندەیکانی بۆ قەسە کردن هەناپە سەر تەلفەزیوین. لە کوردستان پەپەرویی سیاسەتی ئەفری سوتای کرد، بە هەزاران کەسی گرت و بە سەدانی کوشت، چەند گەرەکی کوردنەشتی لە ناو شاری کەرکوک تەخت کرد، کۆپرانە پۆردەمانی سەدان گوندی کرد، بە کۆرتی شەریکی هەلگیرسانەووە، کەدەزگاگانی راگەیانندی سۆقیتی بە شەری «جەنۆساید» یان دا ئەنا. کەچی ئەمریکا ئەک گوشاری بو سەر بەعس ئەهێنا بو راگرتنی شەڕ لایەلکردنی ناکوکیەکانی لەگەل بزوئەوێ کورد بە ناشتی، بەلکۆ پەشتەوانی لە حکومەتی بەعس کرد. تۆرکەیا رێگەیی دا بە فروکی عێراقی پەچیتە ناو خاکی ئەوانوو بو راوانانی پیشمەرگە.

*

ههنگیرسانوهی شهر و، توندوتیژی ههڕشه‌کانی هه‌عس نا‌کو‌که‌کانی ناو‌خ‌زی کرد به ژیره‌وه. مه‌لا مسته‌فا له‌و هه‌لو‌مه‌رجه‌دا، که نا‌و‌چه‌ی بازوان که‌وت به‌و هه‌ر هه‌رشه‌کی سه‌خت، هه‌ر نه‌توانی به‌رگه‌ری به‌کا، نه‌ه‌نه‌توانی شه‌ری هه‌عس و، له‌ هه‌مان کات دا شه‌ری م س به‌کا.

*

هه‌عس و سۆفیت

ده‌سه‌لاتی هه‌عس له‌ نا‌وه‌وه که‌وته قه‌تله‌وامی شه‌وعه‌به‌کان، ته‌گه‌ره‌دان له‌ کاری په‌سپور و شارمه‌زاکانی سۆفیتی و، راگرتنی ریکه‌وته‌نه‌ نا‌ه‌وری، بازه‌رگانی، ته‌کنه‌کی، رو‌شنه‌په‌ره‌کانی سۆفیتی - عه‌یراقی سالاتی ۱۹۵۹ - ۱۹۶۰ و، هه‌ول‌دانی گرینی چه‌ک و تفاق‌ی جه‌نگی له‌ به‌رتانیا و، کردنه‌وه‌ی ده‌رگای کار به‌و کومه‌پانیاکانی به‌رتانی، شه‌ریکی، نه‌لمانی و ژاپونی.

له‌ده‌روه‌ش، هه‌رشه‌کی فراوانی په‌روپاگهنده‌ی دژی «نه‌سته‌مه‌اری شه‌وعی» سۆفیتی و ولاتانی نه‌وره‌پای رو‌ژه‌لات ده‌س به‌ی کرد، هه‌ولی دا په‌په‌وه‌نده‌کانی له‌گه‌ل نه‌سران و تو‌رکیا و ده‌وله‌تانی نه‌وره‌پایی رو‌ژئا‌وا باش به‌کات، دانی به‌ که‌وت دا نا و، به‌په‌نی له‌گه‌ل مبه‌ر ته‌که‌چو.

به‌که‌یتی سۆفیت خه‌ریک به‌و هه‌مو نه‌و جه‌نگه‌ په‌پانیه‌ی له‌ ۱۹۵۸ - ۱۹۶۳ له‌ عه‌یراق دا دا‌یه‌مه‌زاند به‌و له‌ده‌س به‌دا، عه‌یراق له‌ روی هه‌لو‌سته‌وه په‌رامبه‌ر سۆفیت به‌چه‌سته‌وه دو‌خ‌پانی سه‌رده‌می نوری سه‌عه‌ید.

موسکۆش که‌وته:

- ده‌سه‌په‌کردنی فراوانترین هه‌رشه‌ی په‌روپاگهنده‌ی دژی رژیمی هه‌عس.

- که به‌هه‌عس جه‌نگی کورده‌ستانی ده‌ست به‌ی کرده‌وه، هانی مه‌نگه‌ولپای دا دا‌وا له‌ ریکه‌خراوی نه‌ته‌وه په‌که‌گرتوه‌کان به‌کا، به‌و له‌دوانی جه‌ین‌واسپه‌دی کورده‌ له‌ ژهر سابه‌ی رژیمی به‌عسی عه‌یراق دا، له‌ خولی ۱۸ که‌په‌نه‌وه‌ی گه‌شتی دا، به‌لام پاش چه‌ن رو‌ژی دا‌واکه‌ی خوی که‌شه‌په‌وه، چه‌ونکه مبه‌ر به‌و نه‌وه‌ی مه‌سه‌له‌ی کورده‌ دو‌رایه‌کی نا‌وه‌وله‌تی په‌په‌دا نه‌کا، دا‌وا له‌ سۆفیت کرد به‌و نه‌م دا‌وا به‌که‌شیته‌وه.

- کاته‌یک سو‌ریا «له‌وای په‌رمو‌ک» ی نا‌رد به‌و په‌رمه‌تیدانی جه‌په‌شی عه‌یراق له‌ دژی کورده‌، به‌که‌یتی سۆفیت نه‌ته‌کی دا به‌ سو‌ریا و نه‌یران و تو‌رکیا ده‌پاره‌ی گه‌له‌که‌مه‌که‌یی چه‌وار قولی دژی گه‌لی کورده‌ له‌ عه‌یراق دا.

- هه‌روه‌ها مامجه‌لالی، سه‌روکی نو‌ینه‌په‌ته‌ی کورده‌ به‌و دان‌وسه‌ندن له‌گه‌ل رژیمی به‌غداد، که له‌و کاته‌دا له‌ نه‌وره‌پا به‌و پانگ کرد به‌و گه‌سته‌وگو به‌و موسکۆ. نو‌ینه‌په‌ته‌ی سۆفیتی له‌ گه‌سته‌وگو له‌گه‌ل مامجه‌لال، په‌شته‌وانی خویان له‌ خه‌پاتی ره‌وای کورده‌ له‌ په‌ناوی په‌ده‌په‌تانی عه‌یراقه‌کی ده‌مو‌کراتی و کورده‌ستانی تو‌تونه‌م دا ده‌په‌ری، دا‌واپان لی کرد کورده‌ درو‌ژه به‌ خه‌پاتی شو‌رکه‌گه‌رانه به‌دا، نه‌وانه‌ش په‌رمه‌تی مادی و مه‌عنه‌وی نه‌ده‌ن، هه‌روه‌ها ده‌سته‌په‌کی نو‌ینه‌په‌ته‌ی پ د ک پان به‌ سه‌روکه‌په‌ته‌ی سه‌کرته‌ری پارتی نه‌په‌راهیم نه‌حه‌مه‌د پانگ کرد به‌و سه‌رده‌انی به‌که‌یتی سۆفیت، نا‌ه‌و‌گه‌اری به‌زوتنه‌وه‌ی کورده‌پان کرد، که په‌په‌وه‌نده‌کانی خوی له‌گه‌ل دنیا فراوانتر به‌کا، به‌لام په‌په‌وه‌ندی له‌گه‌ل نه‌سه‌راته‌یل دروست نه‌کا، هه‌روه‌ها دا‌واپان لی کرد په‌رمه‌تی شه‌خ به‌ده‌ن به‌و نه‌وه‌ی له‌و کارمه‌ساته‌ی تی ی که‌وته‌وه

دهریت و سرلمنوی خوی ریک پختوده.

وزیری کاروباری دهرودی سؤفتی گرومیکو، لمو نوتدا له ۹ تهموزی ۱۹۶۳ که داپوی به سفیره‌کاتی دول‌تانی تیران و تورکیا و سوریا نویسیوی: «پدکیتی سؤفت ناتوانی دستوسان راپوستی پرامسیر پوروداوانی له لای خواروی سنوریموه نفعومین...»

دزگاکانی راگه‌پاندنی سؤفتی و دوله‌تانی سوسیالیست و حیزه کومونست‌ه‌کاتی دنیا لسمر نم ناوازه هواله‌کاتی جنگی کوردستانیان پلاو نه‌کرده‌وه، حیزی پدعسیان به جینوساید دزی گملی کورده تاوانبار نه‌کرد، و نه‌پانوت جینوساید و پیشیلکردنی مافه‌کاتی مروف پرامسیر گملی کورده له عیراق دا ناشی به مسئله‌ی ناوخو داپنری، چونکه کارپده‌ستانی عیراق په‌مانه جیهانیه‌کاتی ندموه پدکرتوه‌کان و راگه‌پاندنی جیهانی ی مافی مروف و... شکاندوه.

هاوزمان له‌گدل تپکچونی پدپوهندی عیراقی - سؤفتی، پدپوهندی تیرانی دوی چمندن سال گروزی هلمبرونگانیکي گرنکی تپکوت، خاوپنموی جنگی ساردی سؤفتی- نمیریکی لسمره‌تای شسته‌کان دا به تایپتی دوی «تنگرچملمی ساروخی کوبا» که نمیریکاش ساروخه‌کاتی خوی پپی رنزامندی تورکیا له تورکیا کشاپدوه - پرامسیر ساروخه‌کاتی سؤفتی له کوبا، هاوپه‌مانه روزه‌لاتیه‌کاتی نمیریکا به سیاستی خویان دا چونموه، شا به ناری «سیاستی مستقلى ملی» پوه هوالی دا جوریک له هاوسنگی له نیوان پدپوهنده‌کاتی له‌گدل نمیریکار له‌گدل پدکیتی سؤفتیت دروست پکا، وه کموته هولدانی دروستکردنی پدپوهندی نابوری، بازرگانی، تدهکنیکی، له‌گدل پدکیتی سؤفتیت . له ۲۷ ژوئیسى ۱۹۶۳ دا پدکمین ریکوتنی نابوری تیرانی- سؤفتی نیمزرا کرا بو دروستکردنی پنداو و، دو نیستگی کاره‌با و، پروژده‌کی ناودیری.

*

سامجهدال که چوپو پز دپتی ناصر، دوی سردانی لوئتان و نوروپا و پدکیتی سؤفتیت، به ریگای تیران دا گمراپوه کوردستان.

ژماره‌پدک سیناتور و کونگرسمان له نمیریکا داوپان له کامران پددرخان کرد بو که مولا مستفا سردانبکی نمیریکا پکا، نه‌گمر نمو نه‌توانی کارپده‌ستیکي شورده‌که پچی، نیبراهیم محمد و سهد عزیزى شلمزینی به ریگای تیران دا چونه نوروپا.

نیبراهیم محمد به نیازی گشتیکي سیاسی بو له نوروپا و نمیریکا. نیبراهیم محمد لم گشتدا، پز پدکمین جار له گدل کارپده‌ستانی تیرانی، به تایپتی ساواک، دانیشیت. سردانی موسکوی کرد و، نوینمیریکی نیسرائیلی بیتی و، هولیکي سرنه‌کوتوی سردانی نمیریکای دا.

نیبراهیم محمد و سهد عزیزى شلمزینی، که نموسا نندامی م س بو، چون بو پدکیتی سؤفتیت. نوینمیرانی سؤفتی داوپان لی کرد بون، له گدل شهوعیه‌کان نمر بن و هاوکاریان پکمن. به‌لام نیبراهیم محمد به توندی ره‌خندی گرت بو له هلموستی حشع پرامسیر مسئله‌ی کورد و، له پشتیوانی حشع له قاسم. پدکیتی سؤفتیت پلینی هندی پارمستیان دا به تایپتی چورده‌پدکی کم پاره و، نیستگی‌پدکی رادپو، به‌لام سردانه‌که پدگشتی سسرکوتنیکي زوری پدمست نه‌پنا، به تایپتی چونکه زوری پی نه‌چو

هلمومرجی ناوخری عیراق سەرلەنوی بە قازانجی بەکیتی سۆڤیت گورایەوه.

*

ئینقیلابی عارف

لە ۱۸ ی تشرینی یەکەمی ۱۹۶۳ دا بەعس روخا. موشر عەبدولسەلام عارف و تاقمی لە جەنەرالەکانی جەیش دەستیان بە سەر کاروباری عیراق دا گرت. حکومەتی نوی موشر عارف هەمو لاوازی و گەروگرەفتهکانی حکومەتی پیشوی بەعسی بە مەرات بۆ بە جی ماو، بگرە لاوازتر بوو. ئینقیلابی بەک لە دوی بەک ریزەکانی جەیشی کلۆز کرد بو، جەنگی کوردستان پێوە پاریکی گران بە سەر ناویری عیراقەوه. لە هەمان کات دا هلمومرجی کوردستانیش بە هزی سیاسەتی نەزری سوتیناری بەعسەوه خراپ بو، ئابڵوقە ناویری و رەشەگیر و رەشەکوژی و ویرانکردنی ژمارەبەکی ژۆ دێهات و سوتاندنی هەمو خەلە و خەرمانی کوردستان، خەلکی پەڕیشان کرد بو.

جەیشی عیراق ئەگەرچی شەری رانەگرت بو لە گەل بزوتمەوی کورد، بەلام بە هزی ئالوگۆزی سەرکۆردەکانی و گەروگرەفتهکانی ناوخرەوه جاری لە هلمومرجیک دا نەبو بە توندوتیژی جاران درێژ بە شەر بەدا. پەڕەندی لە نیوان محافظی سلیمانی و مەلا مستەفادا بۆ راگرتنی شەر دەستی پێ کرد. ناصر ئامۆزگاری موشر عارفی کرد بو کێشی کورد بە ناشتی چارەسەر بکا و، بەکیتی سۆڤیت و ئەمریکایش، هەر بەکەیان لە لای خۆیەوه، لە هەرزولایان راسپارد بو، کێشەکانی نیوانیان بە ناشتی بە لا دا بختن. لەم کاتەدا ئیبراھیم ئەحمەد و سەید عەزیزی شەمزی لە گەشتی سیاسی بۆن لە ئەوروپا. دوی ئەم روداوە ئوانیش گەرانەوه کوردستان. تەنیا دەولەت، کە ناشتی پێ ناخۆش بو، ئێران بو.

*

پیکهاتنی موشر - بارزانی

لە ۱۰ ی شوای ۱۹۶۴ دا رادبوی بەغداد بەپانیکی موشر عارفی خۆیندەوه و، بەپانیکی پشتیوانی مەلا مستەفاپشی بە دودا خۆینرایەوه.
بەپانەکی موشر عارف ۹ خال بو ئەمە کورتبەکەیت:

۱. اقرار الحقوق القوميە لاخوانا الاكراد ضمن الشعب العراقي فی وحدہ وطنیہ واحدہ متاخبہ وتثبیت ذلک فی الدستور.

۲. پەردانی گەراوەکان و دەرکردنی لێبوردنی گشتی.
۳. گەرانەوی پەڕەبەراپەتی بۆ ناوچەکانی ژۆرو.
۴. گەرانەوی ئەمرانەرهکان.
۵. لاپردنی کۆتوپەڕەند لە سەر گوزانەوی خواردەمەنی.
۶. دەسکردن بە ئاوەدانکردنەوی ناوچەیی ژۆرو.
۷. بۆاردنی زەمەر و زبانی ئوانی زەویەکانیان بو بە ژیر ئای دوکان و دەرەندەپخانەوه.

۸. دانانی رینگو شوینی گەرانەوی ئاسایش و ئارامی بۆ ناوچەیی ژۆرو.

۹. وەزارەتە پەڕەنەدارەکان ناوەرۆکی بەپانەکە جێبەجێ بکەن.

مەلا مستەفاپش لە بەپانەکی دا نوسی بوی:

«... بز به جیهینانی نارمزی سرکومار... سهارت به پاراستنی پهکیتی ریزی نیستمانی و، ریگرتن له رزانی خوینی بی تاوان و، بز کوتایی به شمزی براکوژی و، به هزی سابت بونی پاکي نیازی دسهلاتی هوکمران، بریارمان دا دس پیشکمری پهکین بز راگرتنی شم و، داوا له براکام پهکم بگرمونه سر جیگاوریگای خویان و پهکومونه سر کاری نازاد و سدرمزاندی پیشویان، به مدیش هواری دسهلاتی نیستمانی ندری دس پیشکمری پهکا بز .. گیرانوهی ژبانی ناسایی و ناسایش و نارام بز ناوچهکه و، همدستی هلی داتنان به مافه ندمونهپهکائی هاوولاتیبانی کوردا له ناو گلی عیراق دا له پهک پهکگرتنی نیستمانی دا...»

لور کاتدا که نم بهمانانه خوندراومه من له گیل نریکی ۱۰۰ کوتایی له چوخاخ له کونگری «پهکیتی کوتایانی کوردستان» بوم. عدلی حمیدی، لپرسرای نویسی لقی ۴ ی سلیمانی، له گردنوهی کونگریکه و همدی له کارهکائی دا پشدار بو. که پرسپارمان لی کرد دهرهاری راگرتنی شم و گفتوگزی کورد و حکومت، بی ناگایی خزی پشان دا. مالا مستمفا بی ناگاداری و پرس م س شمزی راگرت بو و، لم گفتوگزیپش چند مهستیکی هبو:

۱. نهویست دسستی بهتال بی بز به لاداخستنی ناکوکی له گیل م س و، پهکلاهی گردنوهی ململانی دسهلات له ناو بزوتنوهی کوردا به قازانجی خزی.

۲. کوردستان له چند مانگی هیرشی بهعیسی دا کومت بوه ژیر گوشاری سختی تابلوقمی نابوربو. خواردمهینی و سوتمهینی زور گران و به زحممت دس نهکومتن. بهعس خمله و خرمان و پوش و پاوانی کوردستانی سوتاند بو، زور شوینی ویران کرد بو. خلیک به گشتی له ژبانیکی سخت و دژواردا بون. نهویست خلیک پشویهکی پیا بیتوه. هلمومرجی ژبان له بارزان زور سخت بو، لم روهه گوشاری شیخ نهحمیدی له سر بو.

مهستی سرهکی مالا مستمفا له گفتوگزی پهکلاپکردنوهی ململانی دسهلات بو له گیل سرتیر و سرکردایهتی حیزب. مالا مستمفا وای له کارهدهستانی عیراق گهپاند بو، که نمو: هیچی ناوی، نهپوی ناسایش بگرمونه ولات و، نویش بگرمونه بهرزان خریکی شوانی بی، بهلام نیسراهم نهحمید و توان به هیچ رازی نابن، نهگرم نم کوسپه لاهری گیروگرفتهکه چارهر نهگری.

*

مالا مستمفا به همر شپوهپهک نهویست، له ململانی دا له گیل م س حکومت به لای خزی دا راپکشی و، باوری موشر عارف به دس بهینی. مالا مستمفا بز به جیهینانی مهستهکائی خزی له هیچ قسهپهک نهسلهسمیوه و، له هیچ بهلینیک نشهپونگیاموه. زور چار نم قسه و بهلینانه لای چاودیریکی بهلایم به شتی نابجی دانفران، بهلام همیشه هاوکارهکائی بزبان به فلسفه و حکمت، تاکتیک زیرهکانه ژماردوه. مالا مستمفا خزی تفسیریکی تری هبو بز نم مسئلهبه، نهپرسی: «قسه چیه؟» خزی وهلامی ندایوه، نهپوت: «قسه پایه! نویان له قون و نمیان له دم درنهی!» بم تیگهپشته هیچ درخی نشهکرد له ستایش کردنی موشر عارف و رازی کردنی دا.

- عارف دژی ژبانی حیزبایه‌تی بو، به چاو لیکنری ناصر و الاتحاد الاشتراکی العربی» داصمزانده بو. نهمیش دژایه‌تی خزی بۆ حیزبایه‌تی راگه‌باند.

- عارف نه‌بویست داووده‌زگای به‌یروبه‌یرایه‌تی و پزلیس به‌گه‌یتموه ناوچه نازاد کراوه‌کان، نهمیش فەرمانی بۆ فەرمانده‌کانی پېشمەرگه دهرنه‌کرد کارناسانی گه‌رمانه‌یان بکهن.

- عارف نه‌بویست پېشمەرگه پلاوه‌ی لی بکهن و به‌گه‌یتموه سهر کاره‌کانی خزیان، نهمیش داوای ههمان شتی لی نه‌کردن.

- نوینه‌ره‌کانی حکومت جاریک پاسی نوروژیان کرد بو که بیکهن به جه‌ژنی رسمی، مدلا مستعفا هملی دا‌بویه که پهبویست به نوروژ نا‌کا چونکه وه‌کو به عه‌ره‌یی وت بوی: «لنا عیدان، عید رمضان و عید قوریان»

- بۆ به‌یروبه‌یرچدانه‌وی پروپاگانده‌ی نه‌یاره‌کانی که: «بارزانی کوردی به پرتقال فرۆشته» به‌یانیکی به کوردی دهرکرد بو له چاپخانه‌ی کامهرانی چاپی کرد بو تبی دا نوسه‌بویتی:

«له گزهبونه‌ی به‌کهمی به‌ینی نه‌به و نوینه‌رانی مبری دا که نوینه‌رانان به‌یتی بون له نوینه‌ری پارتی و عه‌شایهر و سه‌ره‌خ‌زکان، حکومتی عیراق دانی ناوه به هملی میللته‌ی کوردا و له به‌یانی سه‌ره‌ک کومار سیاده‌تی مشیر ال‌رکن عه‌دالسلام محمد عارف دا پلاو کراوه‌تموه و به‌یاری ته‌واوی حکومتش ته‌ویه که هملی مشروعی گه‌لی کورد وه‌کو شه‌عیبک به ته‌واوی هدات له ناو چوارچیوی کوماری خۆشه‌یستی عیراق دا، وه نهمیش گه‌تی سیاده‌تی سه‌روک کومار به راست نهمانین و لامان وایه که هه‌رگیز له گه‌تی خزی که داویتی پهمیمان ناهیتمه‌وه چونکه هه‌رگیز به‌یاریکی پیاو و موسلمانیکی پاک و جی ی به‌روایه و (المؤمن و مؤمنه) وه‌ک له همدیشی شریف دا فهرموایه.

.. نهمیش نه‌یستا چاوه‌روانی نه‌جیامی نهم داوایه‌ی خۆمانین و لېشمان رونه که حکومەتقان نه‌یتی باشه و ده‌ست درێژ نا‌کاته سهر حقوقی مشروعی میللته‌ی کورد..

له نه‌جیاما به پهبویستی نه‌زانم که پستان به‌ییم.. که کاروباران که سودی گه‌لی کورد وا به ده‌ستیکی پاکی نهمینه‌وه هه‌تا هه‌تایه هملی میللەتقان نه‌فروشراره و نه‌نه‌فروشری وه له ری ی ته‌وه هه‌مه‌دا بارزانی له پیش ههمو که‌سیکه‌وه گه‌یانی له سهر ده‌ست به‌وه و ههمیشه خزی فیدا نه‌کات بۆ گه‌لی کوردی قارمان.»

ههم قسانه نه‌بویست حکومت لهو مللته‌یه‌دا به لای خزی دا دا‌هشکینی.

مدلا مستعفا له نه‌خشه‌که‌ی دا سه‌ره‌کوتو بو: حکومتی به لای خزی دا داشکانه و، خزی وه‌کو ناشیخ‌خواز و، نه‌یراهیم محمد و هاوڕیکانی وه‌کو شه‌رخ‌واز نه‌هاتنه به‌رچاو.

*

لیوا عه‌شرین

له دوا‌ی ده‌س به‌یکردنی شورشه‌وه له‌وا‌ی عه‌شرین به سه‌ره‌کرده‌تی زه‌عیم صدیق مستعفا هه‌ترا به‌ه سلیمانی. نهم له‌وا‌یه له درنده‌ترین که‌رته‌کانی جه‌شی عیراق بو. زۆر که‌سی به بی تاوان کوشت و زۆر که‌سی به‌ی تاوان گرت و، چن‌دین گوند و ناوایی ویران کرد. له ههر شه‌ریک دا که نه‌شکا نه‌گه‌را‌به‌وه ته‌له‌ی له دانیه‌شتوانی سلیمانی نه‌کرده‌وه. ناو به ناو له ناو شاردا پلاو نه‌بونه‌وه و کو‌یرانه نه‌که‌بوتنه گه‌رتن و لیدانی خه‌لک. که نهم هه‌زه

پلاو نموده خدک بز نموی له گیچدل و شمیری پاریزاو بی دوکانیان دا نمخت و رهوار دستنی نهکرد به راکردن. خدک راهات هون که نمسه نمبر همرکس بهپرسسبایه چیه؟ نهپانوت: «نمز قلیشاونمویه». نمویش دستنی نهکرد به راکردن و خوزشاردنوه له ناو کولانهگان دا.

بهپانی ۹ حوزهیران نم لیوايه «منع التجول» ی راگه باند. زؤر کس نهپانزانی بو وهکو رفؤانی تر چوپونه بازار، پا له دهپاتهکانی دهوری سلیمانیسموه هات هون بز ناوشار، زؤری نمسانه کوژران. هلمومرجی نمو رفؤانه نمونده سمخت بو کس نهپشتهتوانی کوژراو و مردو بها بز گورستان به ناچاری له ناو حموشی مالهکانی خویان دا نهپان شاردموه. له نطجاسی نم منعه تمجولدها همرکسپکیان بهر دس کموت گرتیان. چند هزار کس گیران. زیاتر له سد کسپان کوشتن و همندیکشیان زنده به چال کردن و، نموانی ترشیان له ناو تمویلدهکانی «تاولی سواری» دا گرت و ۵۲ سمعات نان و ناویان نمدانی. سالی ۶۴ نم لیوايه گویزایمویه بز شونیکي دور له سلیمانی. زوعیم صدیقی فرماندهی لیواکه بهیست هوی له نزیک عمریت کمپنیان بز داناه. مهلا مستمفا شفیقی محمد ناغا و چند بهشمهرگهپکی له گدل ناردن بز نموی به سهلامهتی رهپیان بکمن.

*

نیمراهیم محمد و سهد عزیز گمرانمویه کوردستان، له گدل نمدامانی تری م س: نوری شاونمیس، علی عبدالولا، عوممر مستمفا، جلال تالمهانی، چونه رانیه بز دپدهنی مهلا مستمفا و گفتوگو له سر جزوی ریککوتنی له گدل حکومتی عراق.

م س له مهلا مستمفایان پرس که ناخو جگه لمو دو بهپانه هیچ ریککوتنیکي نهپنی دهراری سلطاندنی مافی نمویهی کورد له بهین دا هیده؟ مهلا مستمفا پی ی دانهگرت که جگه لمو دو بهپانه ناشکرايه، شتیکی تر له بهین دا نیه.

م س لای واپو که نمو بهپاندی عارف خواستهکانی کورد ناهینته دی، حکومتی عارف له هلمومرجیکی نارهکی و دهرکی لاواز دایه، کورد نهگمرچی به هوی شمیری ۵ مانگی بهمسیمویه وهعی خراپه، بهلام هیشتا هلمومرجی نم پاشتره نهتوانی گوشار بز سر عیراق بهپنی نؤتونومی بهسلیمانی. بارزانی پش سور بو له سر نموی که وهعی خدک خراپه و ماندون، ناتوان دریژه به شهر بهدن، همرهها نمهریکا و روس نهپانموی نمو حکومته نروخی و له گلی ریک بکمون.

م س نهیوست مهلا مستمفا قانیع بکا: پادداشتیک دهراری مافی نهتمویهی کورد ناماده بکمن و، وهفدیکي خاوهن دهسهلات دروست بهکری بز گفتوگو له گدل حکومت. مهلا مستمفا نمچه ژیر باری نم داواپانمویه.

لمو هاتوچیانمدا که نویهرانی حکومت نهپان کرد، نمدامانی م س محافظی سلیمانی عبدالزاق محمودیان بهنی. بهلام گفتوگوکهپان بی نطجام بو، چونکه بهرورای مهلا مستمفا له گدل نموان به تموای جیواوز بو. ناچار خویان له ۲۰ مارتی ۶۴ دا پادداشتیکي درپیان دهراری خواستهکانی کورد دا به حکومت. مهلا مستمفا ناماده نمبر نیمزای بکا، به وهفدی حکومتیشی وت که نمو له سر نمو پادداشته موافیق نیه.

*

گفتوگوکانی بهرزانی - عارف ناریکوپیک و بی سهرهبر بو. همرهولایان

په پوستان به کات و، په راگرتنی شمر و، هر لایه کښیان مېهستی تایهتی خزی هېو.
 م س له هلسنگاندنی پنکې سیاسي و پشمېرگمې و رېکخراوه یی خزی دا به
 هملدا چوړ. تا چمند حفتېهک لویو پیش هسو بهیان و بلاقراوه کانیان بم دیره
 کوتایې پی نهینا: «نېتر بز پیشموه له ژیر نالای پارتی مان دا به سروکایهتی بارزانی»
 و، له هسو شمره کانی ۶۳ دا به شانازییه کی زوړوه باسی قارمانیهتی «کاوهی سدهی
 بیستم» یان نویس پر. لایان واپو چونکه «خوځان له سر هق» ن و، نوو نېتر بهسه بز
 روکړد نویس بارزانی له دسهلاته کانی و، سازدانی خلک له دزی.

*

بز چار سمرکردنی ناکوکیه کانی نیوان سمرزک و سکر تیر، چمند کسی له
 کادره کانی پارتی کموت پونه ناوړی لوانه: د. محمود عدلی عوسمان، حبیب محمد
 کریم، د. فواد جلال، جمال شالی. مریجی سمره کی مالا مستفا بز پیکهاتن له گدل م
 س نوو پر: نېهرهیم محمد له سکر تیری حېزب لا بهری و، مامجهدال له جیگای داېری.
 لوانه پر قوبولکردنی تم داواپي مالا مستفا، ناکوکیه کانی کسی خاو بکړدایهتوه و،
 روداوه کان پر ناقاره خوځاییه دا نرویشتناپه که روشتن. بهلام نېهرهیم محمد و،
 نئمانسانی تری م س به لاساریه کی زوړوه تم پیشنیاریان به بیانوی «شرعیه تی
 حیزبی» ووه رت کردهوه، له کاتیک دا زوړ له میو پر خوځان رېگایان دا پر به مالا
 مستفا، کاتیک همزه و هاوریکانی له سمرگردایهتی حېزب دمرکرد، تم شرعیه ته به
 تفنگ بشکېنی.

کونفره نسی ماووت

م س له ۴ - ۹ ی نیسانی ۶۴ دا له ماووت کونفره نسیکی هست. نزیکې ۷۰
 کس له نویترانی لق و ناوچه کانی پارتی و نویترانی رېکخراوه کانی قوتایپان و
 ماموستایان ناماده پون. فوادی مالا محمود و من به نویترایهتی په کیتی قوتایپانی
 کورستان بشدار پون.

له قهرمانده کانی پشمېرگه: مامجهدال، عومر مستفا، حبلی عدلی شریف،
 بشدار نهون، له ناو هیزه کانیان دا ماپونوه، چونکه مدترسی هملگراوه و پاخی پونیان
 لی نهکردن. صالح یوسفی و، حسین فدیلی، که تازه له زیندان دمر چو پون، توانیش
 نهات پون.

نېهرهیم محمد، نوری شاولیس، مالا عبداللای نېسماعیل، له «هلو» کانی ناو
 کونفره نس پون. نوری شاولیس له وهلامی په کیک دا که نهگمر مالا مستفا هیرشی بز
 هینان چی نهکن؟ وتی: «له سر پرده کی قشان ره شاشی داتېستم شریان له گدل نهکم
 دهگمر به سر لاشه کم دا تی پېرن.»

هندی کس پیشنیاریان کرد وهکو دوا تمقللا بز بهلاداخستنی سیاسي
 ناکوکیه کان وفدیکی کونفره نس پچی بز لای مالا مستفا، «هلو» کان به ناهدلی و له
 ژیر گوشاری زوړایهتی نئمانسانی کونفره نس دا قوبولیان کرد. وفده که که پیک هات پر
 له: محمد خیلای، عبداللای زبیری، عدلی سنجاری... چو و گراپوه. هیچ نتجایمکی
 نهو. مالا مستفا له ناو تواندا نېهرهیم محمدی به عدلی ته گېرکرد داتما، نهویست
 له پیشموه لو پدا و، مامجهدال له جیگای داېری. هر بز نوو مېهسته نامده کی بز

مامجهدال نوسی بو، داوای لی کرد بو بچی بۆ لای نو، واته بۆ لای «حق» و له گهلا «باطل» نهیی و ئایهتیکێ قورئانی بونوسی بو که نوح له کاتی توفانهکدا به کورهکهی نهلی: «یا بنی اربکب معنا ولا تکن مع القوم الکافرین».

کونفرهنس بریاری دا مهلا مستهفا له دهسلاتهکانی روت بهکاتهوه: دهسلاتی گهتوگۆ و ریککوتن له گهلا حکومهتی عیراق، دهسلاتی لاهردنی فرماندهکانی پيشمرگه، دهسلاتی گرتنی کۆنگرهی پارتی.. بهلام ئهوش به بروسکهک بهک که تبهی دا نوسی بوی: «بهو سبهتهی رهئسی جهزب و قانیدی عامی پيشمرگه و وهگهلی مهللته» بریاری دا: «عوممر مستهفا له هیزی کاوه و، عهلی عسکری له هیزی خهبات و، کهمال موغتی له هیزی قهردهاخ و مامجهدال له هیزی رزگاری لاهبات و، له جبهگای ئهوان کافی نهیوی، نوری معروف، رهشید سندی، نوری مهلا حهکیم.. دا بهی..»

وهکو داوی ئهمان گهرايهوه: ئهوانهی له ناو پيشمرگهکاندا بون، به تابهتی مامجهدال و ههلی و عوممر مستهفا، ئهمانزانی نفوژی مهلا له ناو پيشمرگهکاندا به هیزه، له بهر ئهوه ئهمان ئهویست پهروهندی پارتی له گهلا مهلا مستهفا تهک بهچی، بهلکو له گهلا ئهوه بون ههرچونی بهی له گهلی بهسازین.

بهبارهکهی کۆنفرهنس بهی نهکرد و، فرمانهکهی مهلا مستهفا جبههیی بو.

*

به داوی کۆنفرهنسی ماوهت دا م س له رۆژی ۱۹ ی نهسان دا، بهبهانیکی دورودرۆی دهکرد به ناوێشانی: «اتفاقیه المشر - پارزانی: اصالح ام استسلام؟» لهم بهماندا به درۆی ناوهروکی بهمانهکانی مارشال عارف و مهلا مستهفا شی کرا بهوه و، ههندی قهوهیان له بروسکهکانی بۆ فرماندهکانی پيشمرگه ههنا بهوه و، هۆکانی ناکوکیبهکانی خۆیان له گهلا ئهوه به درۆی رۆن کرد بهوه و، ههندیکهشپان له بهبارهکانی کۆنفرهنس دهبارهی روتکرد نهوی مهلا مستهفا له دهسلاتهکانی نوسی بهوه. هههر کارهکهیان به «خهیدمهتوه دان» دانا بو نهک به «ریککوتن»

سهرنای بهشیک بهمانهکه ئهم پرسپاره بو: «لهذا لا نتراجع امام البارزانی هذه المره؟» بهانهکهشپان بۆ نهکشانهوی ئهمجارهیان ئهوه بو: مهلا مستهفا ئهوی کۆتایی به شۆرش بهیستی، بهلام ئهوان ئهیانوی درۆ به شۆرش بهدن. هههر ئهوه جارانهی نهیوه له بهردهمی مهلا مستهفادا بهکشینهوه کهشاپونهوه، ئهمجارهیان که ئهوه بهکشینهوه نهکشانهوه. ئهمش ههلهیهکی کوشنده بو کردیان زهریری گهوهی دا له جولا نهوی کورد و له پاشهروژی خۆیان.

داوی ئهمهیش بهبهانیکی ترهان دهکرد دهبارهی دهستوری تازهی عیراق.

*

عارف له ۴ ی نهسانی ۱۹۶۴ دا دهستوری کاتبهی ۲۷ ی تهمووزی ۱۹۵۸ ی ههلهمشاندوه و دهستوریکهی کاتبهی تازهی بهلا کردوه. له سهردهمی جمهوری دا ئهمه دوهمین جار بو حکومهتی ئهتیکهلاب دهستوری کاتی دا ئهنا و، بهی پرسی خهلاک و ههلهواردنی نوێترانی گهلا، پاشه رۆژی عیراق و مانگی کوردی دهاری نهکرد. دهستورهکهی عارف له چار ئهوی قاسم دا، نهگهرچی درۆتر بو، بهلام بۆ دواوه چونیکی گهوه بو، به تابهتی له بهاری مافه نهتوههیهکانی کوردا.

درباره‌ی عرب‌های پستی عراق دستوره‌کمی عارف له مادده‌ی پدکمی دا نئلی: «... والشعب العراقي جزء من الامة العربية هدفه الوحدة العربية الشاملة وتلتزم الحكومة بالعمل على تحقيقها في اقرب وقت ممكن مبتدئة بالوحدة مع الجمهورية العربية المتحدة» له کاتیک دا مادده‌ی دومه‌ی دستوری قاسم وت بوی: «العراق جزء من الامة العربية»
درباره‌ی مائه‌کائی کورد مادده‌ی نوزده‌همنی دستوره‌کمی عارف نئلی: «العراقيون لدى القانون سواء، وهم متساوون في الحقوق والواجبات العامة لا تمييز في ذلك بسبب الجنس او الاصل او اللغة او الدين ويتعاون المواطنون كافة في الحفاظ على كيان هذا الوطن بما فيهم العرب والاكراد وقرر هذا الدستور حقوقهم ضمن الوحدة العراقية» له کاتیک دا مادده‌ی سیهمنی دستوره‌کمی قاسم نوسی بوی: «يقوم الكيان العراقي على اساس من التعاون بين المواطنين كافة باحترام حقوقهم وصيانة حرياتهم ويعتبر العرب والاكراد شركاء في هذا الوطن وقرر هذا الدستور حقوقهم القومية ضمن الوحدة العراقية»

*

هه‌ندی له هه‌له‌کائی م س
م س له ماوه‌ی چهند سالی رابوردودا هه‌ندی هه‌لی تاکتیک‌ی کرد بو، یز چه‌کدار کردنی هیزه‌کائی چه‌کی له خه‌لک سهند و، هه‌ر کس چه‌کی هه‌بویه‌ی لی و ویر نه‌گرت، نه‌مش توربه‌نیک‌ی زوری خولقاند بو، له هه‌مو ده‌بانه‌کان دا زه‌کاتی له جوتیاران نه‌سهند و، ئابونه و یارمه‌تی له سهر دانا بون. له هه‌مو گونده‌کان دا داوای له خه‌لک کرد بو «هیزی نه‌بدار» پیک بهین که نه‌رو ئه‌رکی پیشمرگه‌ی به دی بهین.
م س له گه‌ل هیزه‌کائی خزیشی ره‌فتاری باش نه‌بو، به پیشموانی مه‌لا مسته‌فاوه که هه‌میشه له گه‌ران دا بو به ناو خه‌لک و پیشمرگه‌دا، نه‌وان له نه‌شکوتی مالومه و دواپه‌تر له عیساوی دایان کوتا بو، فرمانيان یز پیشمرگه‌ دهر نه‌کرد، بی نه‌وی ته‌که‌لایان بین و له گه‌روگرفت و سکالا و گله‌به‌ه‌کانیان تی بگن و هه‌ولی چاره‌سریان به‌دن. وه‌کو پهبوست ریزی فرمانده‌کانیان نه‌گرت، به تابه‌تی هه‌ندی لهو نه‌فسه‌رانی له ژبانی پیشمرگه‌ی به‌تی دا له‌بانه‌تویی زوریان نه‌نواند بو، له یارمه‌تیدانی پیشمرگه‌دا که‌موکوری زور هه‌بو، به چهند مانگ جاریک یارمه‌تیه‌کی کم نه‌دران.

*

ته‌یاره‌کائی م س
مه‌لا مسته‌فا زیره‌کانه توانی ناره‌زایی خه‌لک و پیشمرگه و هه‌ندی له نه‌ندانانی پارتی و، ناره‌زایی حه‌شع و کازیک و حه‌زینی ده‌موکراتی کوردستان و سه‌روکی عه‌شیره‌ت‌ه‌کان و، مانده‌ بونی خه‌لک له شه‌ر و ئابله‌وه‌ی ئابوری... به‌قوزیت‌ه‌وه.
سه‌روکرا‌یه‌تی ئه‌براهیم نه‌حمه‌د جگه له مه‌لا مسته‌فا، له ناو کوردستانی عیراق دا، چهند دوژمنی تری هه‌بو:
- نازانه‌کائی ناو پیشمرگه، به تابه‌تی هه‌ندی له نه‌فسه‌ره‌کان که پیک‌ه‌وه به نه‌ینی «تکتل» پکیان دروست کرد بو.

- حه‌شع. ناکۆکی پارتی و حه‌شع کۆن بو. حه‌شع پارتی به حه‌زینیکی هورجوازی نه‌توه‌بی داننا، پارتی به‌ش چهند جاری داوای هه‌لو‌ه‌شاندنه‌وی لقی کوردستانی حه‌شی کرد بو. له ده‌سپه‌کردنی شه‌روش دا حه‌شع هه‌لو‌ه‌ستی سه‌لپی بو. لایه‌نگره‌کانیان له هه‌ندی

شونى كوردستان چەكپان بۇ حكومت له دژى شۇرش ھەلگرت. كه ئىنقىلابى شوبات
 فرمانى قەلاچۇ كوردى بۇ دەركردن، وستان له كوردستان ھەنگە داينىن و ھىزى چەكدار
 پىگمە ھەن. ھەلوستى مەلا مستەفا و مەكتەبى سىياسى لىم مسئلەيدا جەوازا بو: مەلا
 مستەفا دالدى دان و، كارناسانى بۇ كوردن، بەلام ئىبراھىم ئىمەم رىگى نەدان،
 ھەنگەكانيان داخستق و چەكدارەكانيان چەك كوردن. له ھەندى شونى شەم و پىكادان روى
 داو، له ھەردو لا كوژان.

- كاژىك، لىوھى دامەزرا بو پارتى بە ھىزىكى نەتەوھى فەرىكە ماركسى و،
 پارتى یش ئىوانى بە «كوردكوژ» دائەنا. لاپان واپو ھەلىكى له بار ھاتۆتە پەيشەو بۇ زال
 بونى پالى نەتەوھى و تىكشكاندننى پالى ماركسى له جولانەوى كورد.ا.
 - ھىزى دەموكراتى كوردستانى ئىران. ئىمەم توفىق و كادر و پەشمەرگەكانيان
 زۆر بە گەرمى پەشتەوانىيان له مەلا مستەفا كورد. ھەندى له ناسە و بەپاندەكانى مەلا
 مستەفا ئىمان تەپانوسى. له سەنگەسەر ئىمان بون بە ئىشكىرى گىراو سەپەكانى سەر
 بە ئىبراھىم ئىمەم.

*
 له عىراقىش دا حكومت لىو مەملەتەيدا پەشتەوانى له پالى نەوى مەلا مستەفا
 ئەكرد دژى پالى توندروى ئىبراھىم ئىمەم و، له ئاستى عەربى دا عەبدولناسر و، له
 ئاستى جەپھانىى دا بەكىتى سۆفیت و ئىمەرىكاش پەشتەوانىيان له چارەسەرى ناشى ئەكرد
 و، ھەنگاوەكانى بارزانىيان پى باش بو.

*
 ھەلوستى سۆفیتی له ئىنقىلابى عارف
 دەسلەتى بەعس تەنبا ۹ مانگ ژبا. له ۱۸ ی تشرى دەمى ۱۹۶۳ دا مارشال
 عەبدولسلام عارف كە سەركومارى عىراق بو لەسەردەمى دەسلەتى بەعس دا، خوى
 ئىنقىلابىكى ساز كورد، ھىزى بەعسى دور خستەو، رژىمى نوى دەستى له دوژمنەپەتى
 سۆفیت ھەلگرت، پەپەندەپەكانى عىراقى لەگەل مەسەر باش كوردەو، ھەروەھا پەپەندى
 عىراقى - سۆفیتی بۆدەو ئاستى سالانى ۱۹۵۹-۱۹۶۳.
 ئىو گروگەدى سۆفیت بو پەشتەوانى بۆتەنەوى كورد له عىراق دا دەستى پى كورد
 بو بە تەوازى نەپشتەو و، ئىو پەشتەوانى تاشكراپەدى له شەع ی ئەكرد ئىوش سنووىكى بو
 دائىرا. سۆفیت نەپەست رژىمى نوى جەپنى و جەپگەر پى، بەكىك له گەرنەگەرىن
 گەروگەرتەكانى ھوكمى عىراق مسئلەى كورد بو. سۆفیت له بارزانى راسپارد كەشەى
 خوى لەگەل عىراق بە خوشى لا پەلا پكات و، شەر لەگەل عىراق راھەرى، ھەروەھا له رىگى
 نەسەروە له موشىر عارفەيان راسپارد كە كەشەى كورد بە ناشى چارەسەر پكات و شەر
 لەگەل كورد راھەرى. تەنانت ناموژگارى شەع یشەيان كورد رەكخستەكانى خوى
 ھەلوپەشەنەتەو، پەچىتە ناو «الاتحاد الاشتراكى العربى» پەو كە موشىر عارف له سەر
 شەپەرى مەسەر خەرىكى دوستكردنى بو. كەوتەو چەكداركردنى جەپەشى عىراقى و،
 كەوتەو جەپەجى كوردنى ئىو پەروژانەى تەواو نەپەون. جگە له سۆفیت، ئىمەرىكاش له
 بارزانى راسپارد بو شەر لەگەل عىراق بوستەنى و كەشەى كورد بە ناشى چارەسەر پكا.
 خروشوف پروسكەپەكى كورتى بو موشىر عارف لىدا سەپارەت بە راگرتنى شەر

له گڼل كود. يو نوموړى تاي ترازوى مسملاى ي ناوخوى نم دو بالى ناو په ك جولانمونه په قازانجى پرموونديده كاني خوى، واته جيگير پوني نارام و ناسايشي رزم له عيراق دا، په لادا پخت، لمباتي نومى هولى ريگخستنومى همدو پال پدا، په ناشكرا له دوزگانى راگمپاندى سؤفتمونه پشتيوانى له كاره كاني بارزاني كردو دوى باله كى تر دوا كه په قسلى توان: «ناويان نه كرده ناشى نيمپرياليزمونه».

پشتيوانى سؤفتمى له بارزاني دپاره هر قسه يو، نوموش يو نمونه يو پالى پيوه بنين پرمو ريگوتن له گڼل عارف، نم پشتيوانى بارزاني په دريواى ۲۰ سال تجربوى كود يو هيجى لى سموز نميو يو، له همدان سال دا بارزاني له پرامبهر «پاره» و «چدك» دا په نيران و نيسراپلى فروشت. بارزاني له سنوريكى دپار كراودا ريگى دابو په پوني سياسى و چدكدارى حشع له ناوچه كاني ژير دمسلاى خوى دا، لموش چمن مسمبستىكي هيو، په كيكپان يو نموى بهانكا ته دسكه لاي همرشه له نيران و نيسريكا، په كيكى ترپان يو نموى حشع دنگرپاسى پمپروندپه كاني دمرووى بارزاني له گڼل ولاتانى ناحمزي سؤفتم پگمپنمونه په په كيتى سؤفتم. پهمپن پوني پمپروندى بارزاني له گڼل نيران (۱۹۶۴) و له گڼل نيسراپل (۱۹۶۵) وه هولديانى ناشكراى يو دروستكردنى پمپروندى له گڼل نيسريكا، سؤفتمى وا ليكرد كه نيتر بارزاني وه كو سالانى ۱۹۶۱-۱۹۶۴ فمراموش نكا. پلكو كسانيك تررخان پكا پمپروندى پمروموى له گڼل هيو، جاروپار راسپارده، نامه، پاره ... بهمنى و بهات.

*

كؤنگره ششم

مدلا مستفا پؤ نموى «شمريعت» ي حيزى په برياره كاني خوى پدا پيوستى په پشتيوانى سمرگرداپته كى تازه يو، پؤ نمو سمرگرداپه تپه پيش پيوستى په گرتنى كؤنگره حيز يو. پيروى ناوخوى پارتى همدان پيروى كؤنگره ناشكراى پينجم يو له پغددا، كه تا نموسايش كارى پى نه كرا. لمو پيروى دده سلا ته كاني سمرگ، سكرتير، كوميتتى ناوهندى، كؤنفرانس، كؤنگره، دپارى كرا يو. پستنى كؤنگره پيوستى په همدى ديسپلېن و ريوشونى نيزامى يو، پلام مدلا مستفا نه پوت: «نه گمپر بلدى نموموش پتوانى پيروى ناوخو داپنى، من كه سمرگى حيزم پؤچى ناتوانم پيگوزم؟»

مدلا مستفا پى نموى گوى پداته ممرجه دپار كراوه كاني ناو «پيروى ناوخو» پؤ پستنى كؤنگره ششمى پارتى، له ۷ ي تهموزى ۱۹۶۴ دا قمره پانچپه كى تيكل و پيكلى ۴۰۰ كسى له قهلا دزه كو كرده وه. همدپكپان نندامى پارتى يون، پلام زؤريان نندام نمبون، يا ممرجه كاني پشدارپونى كؤنگره پان تى دا نمبو. له ناو توانندا نندامى كاژيك و حشع هيو.

لم كؤنگره پدا له نندامانى كوميتتى ناوهندى پيشو تنيا: هاشم عفرابى، صالح يوسفى، عېمېدولحسين قېلى، نوسمان عيسا بارزاني، نيسماعيل عارف، په شدار يون. صالح و عېمېدولحسين تازه له زندان دمرچو يون، معلوم نمبو ماني نندامه تپيان ساره يا نه. ۱۴ كس له سمرگرداپتى پيشوى حيز په تاوانى خپانت دمركران، لموانه: نيسراهم محمد، نورى شاهه پس، على عېدوللا، عومر مستفا، جهلال تالپاني، حېلى على شريف، مدلا عېدوللا. سيد عزيز شمسزى و على عېدوللا كه لمو ناوچه پدا يون

همردوکیان دوس به سر داتران. سرکردایه‌تیه‌کی تازی بز حیزده که دانا له: حبیب کمریم، د. محمود علی عوسمان، صالح یوسفی، ئیسماعیل عارف، عهبدولی سوزان، صدیق نمین، عومر شریف، شیخ محمدمدی هوسین، عزیز عهقرای، هاشم عهقرای، د. فوناد جهلال، علی سنجاری، بدوللای قهیلی..
همروه‌ها بیریان دا بچنه سر «ئیمپراتوریته‌ی ماوت» وه‌کو مه‌لا مستفای بی ی ثنوت.

حبیب محمد محمد کمریم، له نامه‌یه‌ک دا که له ۱۱ / ۵ / ۱۹۶۴ دا بز شمس‌دین موفتی ده‌باری هه‌لومرجی ئو رۆژانه نویستی: «فان البارزانی ومن یتبعه من البسطاء والمتأخرین عقلاً والانتهازیین فی واد الحزب والعناصر المدركة الواعیه فی واد اخر، وهو بعقلیته الفردیه المشائیه الاقطاعیه متفق علی مجموعه من الاجراءات الملتویه مع الحکومه، وان قواته تهاجم مقرات الحزب وفروعه وتعتقل الاعضاء البارزین وتجره الکواد من اسلحتهم وبشکل فی بعض المناطق لجانا محلیه - داود صائغیه - وفق خطه تهدف الی تکیون حزب مطیع له طاعة عمیاء یكون اداة فی یدیه یستعملها کما یشاء ویرید...»

حبیب خزی بو به سکرته‌ری ئم حیزه!
دوای ئم کۆنگره‌به ده‌سه‌لاته‌کان به ئواری کئوته دس مه‌لا مستفای و، ده‌زگا سرکردیه‌کانی پارتی، ئه‌گه‌ر له‌وو پیش وه‌کو دا ده‌زگا (مؤسات) کیمی ده‌سه‌لات و نرخیان هه‌بێ، ئه‌وا بون به قه‌واری بۆش و کارتۆنی، مه‌لا مستفای به ئاره‌زی خزی نه‌یگۆڕین و، هه‌لی ئه‌سوراندن و، بز گه‌فتوگۆش ئه‌وانی ئه‌نیه‌ردان وه‌کو نوینه‌ری مه‌لا مستفای ئه‌وان، نه‌ک وه‌کو نوینه‌ری حیزب یان گه‌لی کورد.

*

مه‌لا مستفای به درێژی سالانی ۶۴ - ۶۶ له گه‌ران دا بو. ناوچه‌کانی رانییه، قه‌سه‌لده‌زه، دوکان، چوارتا، پهنجسۆن گه‌هرا. به رۆژ ئه‌نوست و، به شمو داته‌نیشت بز ته‌لجامدانی کاره‌کانی.

خزی وای پێشان ئه‌دا پیاویکی خاوه‌ن باوه‌ری ئیسلامه. ریزی زۆری له مه‌لا نه‌گه‌رت و، لایه‌نگری ئه‌وه بو شعر و کێشه و ناکۆکی له سر پهنجینه‌ی «شعر» چارسه‌ر به‌کری. له هه‌مان گات دا به دزی خه‌لکوه «مه‌شروبات» یشی ئه‌خواردوه.

ناوی هه‌چکام له کوره‌کانی، جگه له دلشاد، کوردی نه‌یه. هاوسه‌ره‌کی ئه‌دیس دو کوردی پیکه‌وه ئه‌بێ، ئه‌یانوی مه‌لا مستفای ناویان لی بنی. مه‌لا مستفای داوا ئه‌کا ناویان بنهن «ذوالکفل» و «ئیسرافیل». ئه‌دیس ته‌رسی مه‌اله‌کانی له پاشه‌روژدا بون به گالته‌چی مه‌لان. له تاوا په‌نا بز یه‌کی له هاوکاره نه‌یکه‌کانی مه‌لا مستفای ئه‌با که به‌لکو تکیای لی به‌کا ناویکی تریان بز بدۆزیتوه. دوای رجا و تکا ناوه‌کانیان نه‌گۆڕن.

ئو کاته هه‌شتا زۆر کس نه‌شاره‌زی مه‌لا مستفای بون، له کاتی گه‌فتوگۆدا که بیاوته‌یه: «مامۆستا». مه‌لا مستفای تیره‌ری جێبۆی قورسی به کاها ئه‌دا و، ئه‌نجا ئه‌بوت: «من مامۆستا نه‌م، علی مه‌ردان مامۆستایه، ئه‌بیراهیم ئه‌حمه‌د مامۆستایه» زۆر کس جێبۆی پێسیان خوارد تا فیه‌ر بون له پاتی وشه‌ی مامۆستا «ئغه‌نی» یان «ئغز خولام» به کار به‌هێن.

له دانه‌شته‌کانی دا هه‌میشه چه‌قز و هسان و داری له لا بو. به دم قه‌سه کردنه‌وه

خبر یکی تاشینی داره که نمبو. دارجگهری لی دروست نکرده و، ناو به ناو نم دارجگهرانی
بز یادگار به دیاری نمدا بهم و بمو.

زرد شارمزا بو اه ژبانی لادی و، دل و دهرونی دانیشستوانی دبهات و کاروباری
عمشیره تکان دا. نمیزانی چهبیان له گمل پاس نکا و چونیان نمودنی. خنوشی زرد
سمرگروشته و چیرۆک و قسمی پهبشنانی نغزانی. خنزی له سواری و، له راگرتنی نمسپی
رسمن و مرداری بو. رموی نمسپ و رانمهری گهری هببو. خنوشترین رابواردنی راوی
هراز و راوی خمهگرو بو. خمه گرو گهانداریکی خنوشکه وکو قوری و بزغزه. لای هممو
پارزانیهکان کوشتنی وکو نمزکیکی ثانی وا بو.

که بهیستایه ناغابهک پان پهاویکی دهسرویشتی ناوچهکه ناپوت بکا، ههزکی
گهری له گمل خنزی نمرد و، به ناری دزستایه تهمو به میوانی. چهند روژی خنزی و
ههزکمی نانی کابراپان نمخوارد تا ناپوتی نکرده.

حنزی نکرده هاوکارهکانی بشکینی و همموپان کهموکورپیان هبی و، چار بهرو
ژی می نمبو. که شکاتبان له لای نمو له بهکی بهکرده له سمر دزی، له باتی نموی
بهگوری، پان بانگی بکا بو لهپرسینموه. نمپوت: «باشه نممپان بهشی خنزی دزیوه، کهمی
تیر بوه نیتتر کهمتر دزی نکا. نهگهر بهکیکی تازه دانهیم نمو له سمرهتاوه دس پی نکا و
زورتر نمدزی.» زور جار نموانی تاوانبار بون به دزی بانگی نکرده بز لای خنزی، له باتی
نموی حسابیان له گمل بکا، نمپوت: «تو قسمهکی واپان به پال داوی، دیاره موحتاجی»
همندی پاری به خلالت نمدايه. نموی پاری لی ودرنگرتایه بهر غزهپی له برانموه نمهاتوی
نمکوت.

گومانی له هر کس همپایه که جاسوسی روس، نینگلیز یا نممهریکایه ریزی
زیادی نکرده و نریکی نمخستوه له خنزی، به تمعی نموی راپورتی باشی له سمر بنوسی.
له هممو کور و کومسلیک دا به ناشکرا نمپوت: «کورده پهاوی تی دا نهبا». زرد
جار هیرشی نکرده سمر قازی محمدمد. بز نموی دمسلاتی خنزی بنوینی، زورجار پاسی
نازایدتی خنزی و شارمزاپی و بهلمهستی له دانانی پلاتی جمنگی دا، به جوریکی پر
«موهالغه» ی له پاور نمهاتو، نهگهراپوه. تمنیا مهبستیشی لم موهالغهمه نموه بو که:
به دانیشستوهکانی بهلمینی له روی خنزی دا کس ناویری پلی وانیه. له دانیشستنیک
قهرهبالغ دا نملی: «تزهپکمان له حکومت گرت بو داوام له عیزمت کرد محسکمرهکمی
پی تزهپاران بکات. تزهپکی تی گرت سمری کرد. تزهپکی تری تی گرت کورتی کرد.
گولللی تزهپکان کم بون. به عیزهت و تزهپک خنوم تزهپکم دامسزان و گوللهبهکم
گرت محسکمرهکه له ناوهراستی محسکمرهکمو دا». نوری محمد طمعا له کورهکه دا
نمبی. مولا مستمفا روی تی نکا نملی: «نوری وانموا» کاک نوری نملی: «بهلی نمزینی
لمو کاتدا که تو تزهپکمت پیوه نان قزعهپان دابش نکرده هر مصلحت و قاپ و قاچاخ بو
نمچو به ناسمان دا». عیزهت عزیز بهکی له نمفسره هملکوتوهکانی جهشی عیراق بوه
و، دهری له بهرتانیا دی بو.

همندی جار به معناره هاوکارهکانی خنزی نمشکاند. جاریکیان له دانیشستنیک
گهره دا رو نهگانه کورهکه و نملی: «من و نم پهاوه همدوکمان ناومان مستمفايه و، به
همردوکمان به قهره چولهکهبهک مهبکمان ههبا»

گزینگیترین پیوانه لای مهلا مستمفا بز هلسنگاندنی خملک، راده‌ی دلسوزی نو
کسه بو پدرا مبر به خزی. نویدی دلسوزی خوی بز بهسلاندا به نیشتر گوی ی نهمدا به
رهفتار و، هلسوگوتی. هرچه کی بگردا به لی ی نهم پرسیوه.

*

داهینانی نمریتی دزیو

سالی ۱۹۶۴ له مېژوی پزوتنوی سیاسی کوردستانی عیراق دا نویتدی
وهرچرخانیکي شومه، شونواره‌گانی وکو ره‌گی گولی له جولانوی کوردا جیگیر بو.
ناکۆکی نیوان سروزکی حزب و سکرتری حزب شۆز بوهوه ناو ناخی ریکخواوه سیاسی و
پیشمرگه‌په‌گانی پارتی و، له نهمام دا ناو خملک و جولانوی کورد و، بو به سدره‌تای
شمریکی ناوخزی له پزانوه نهماتو.

مهلا مستمفا چمند نمریتیکی دزیوی له جولانوی کوردا داهینا، وکو: پنا بردن
بز چدک بز به لاداخستنی ناکۆکی سیاسی، پنا بردن بز دوژمن بز به بهلاداخستنی
مملاتی ی دسهلات له گملا نهماره‌گانی، کوشتنی نهماری سیاسی، له پاتی گفتوگۆی
سیاسی شمره جنوبی ناشرین..

۱. شمری ناوخزی له پزانوه نهماتو.

مهلا مستمفا هیزکی گوروی کۆ کردوه له بارزانی و، عشانیری ناوچه‌که و،
پیشمرگه‌گانی پارتی و، له مانگی تهموزی ۱۹۶۴ دا چوه سهر پاره‌گای م س له ماوت.
لوقمانی کوری سهرپرستی راستوخزی لشکرکشیپه‌کی نه‌کرد. دواي تمقوتۆکی کم
هیزه‌گی م س شکا. کشاپوه نهران. نهران چدکی کردن و پیشمرگه‌گانی برد له ههمدان
له نوردوگایه‌کی کردن و، چمند کسی له کار به‌دسته‌گانش: نهمراهیم نهمند، عومبر
مستمفا، حیلی عملی شمریف، جلال تالهبانی، نوری نهممد طمهای برد بز تاران. نوری
شاوره‌س که له سهر پردی قمشان رهشاشی دانه‌بست، لور کاتمدا له سلیمانی بو، له ریگای
به‌غدادوه بز تداوی چو بز نوردوپا.

۲. پنا بردن بز دوژمن بز بهلاداخستنی مملاتی ی ناوخز.

پنا بردن بز دوژمن بز بهلاداخستنی مملاتی ی ناوخز.
لور ههرشدا که سروزکی پارتی ریکی خست، هیزه‌گانی به نازوقمی حکومت تهر
و، به تهممندی حکومت پزشته کردو، به ناگاداری و به ناو حکومت دا گواستموه بز
سهر ماوت.

سکرتری پارتی و هاوریکانیشی که بهرگی ههرشه‌که‌پان نه‌گرت پناپان برده بهر
نهران.

پنا بردن بز عیراق و پنا بردن بز نهران، له نیوان تم دو لایمدا دژی به‌کتری بو به
نمریتیکی جلال له لای هوردوکیان.

۳. تیکچونی به‌ها بهرز و پیروزه‌گانی کوردا به‌تی.

چمند باندی، به ناوی «لیژنهی پیشمرگهی ناوشار» له کانی ماسی دروست کرا،
«کانی ماسی» کاریزیکه کپوتوته خواروی سلیمانی نزیک گوندی قهره‌توژغان. ناوشاری
سلیمانی به ناو له ژیر دسهلاتی حکومتی عارف دا بو، بهلام کانی ماسی شونیکي نازاد
و له ژیر دسهلاتی شورش دا بو.

به‌پرسه‌گانی تم لیژنهبه بریتی بون له: حهمره‌شی نهمه شانه، محمودی شا

محمدهمد، و مستا گورونی که با چپی... نمدانش چمند باندیکیان له سر سمریه همره
 بدناوه کانی سلیمانی دوست کرد، لهوانه: عوسمی نامه، ساله سپک، حممه علی فمره ج،
 حسینی فارس، نمدینی فارس، سهلاهی فاته قهسور، نحه سی سر، بهگری خانم،
 عومیری ماف... نامزگاری و فمرانی راستوخویان له بهاره گای بارزانی، یا راستتر له
 مدلا مستفا و مرته گرت، دهسلانکی بی سنوریان داپونی. نمرکی سره کپیان بهلاوکردنوهی
 ترس و تۆقاندن و سرکوتکردنی نه بهاره سیاسیه کانی بارزانی بو.

چالاکیه کانی نهم باندانه بریتی بو له:

- بهلاماردان و پشتکینی سمدان سال، لهوانی نمداسی پارتی بون و، گرتن و
 فراندن و راوانانی سمدان نمداسی پارتی له لاینگرانی م س و، کوشتنی همدیکیان.
 - سمرانه سمدن و راووروت و برینی شوانی به ناشکرای مالی کسانانی بی

دهسلات.

- بهلاماردانی نمدامه ناسراوه کانی حشع و گرتن و فراندنی همدی له کادر و
 نمدامه کانیان و، کوشتنی همدیکیان بهوپیری درندایه پیوه لهوانه: نوره حممانی سالی خله
 پنجو، که به زیندوبتی سوتاند بویان.

- له سانیش سهرتر تاشینی بری همدی لهو گه نهمانی قژیان دریو کرد بو، یا
 پانتولی جوانیان له بهر کرد بو، رنگ کردنی قاج و نۆنزی نوو کچانی کراسی کورتیان
 له بهر کرد بو.

کاره کانی باندی کانی ماسی له همره لایهک دهنگی داپوهوه. زور کس هاواریان به
 مدلا مستفا برد و شکایتان له لا کرد. مدلا مستفا به پاککردنوهی خزی لم تاوانانه
 بهمانیکی دهرکرد بی ناگایی خزی دهری و، به ناو چمند کسبکی کسمی له همره
 بهدناوه کانیان دهرکرد. بهمانه کهمان به شوینه گشته کان دا هملواسی. بهلام بهمانه که به
 خاوکردنوهی توربهون و نارفازی خملک بو، نهگینا هیچ کس لهمانه نه به راستی له
 پيشمرگایهتی دهرکران و، نه لیکولینوهه یان له گهل کرا. خزیشان به شاناز پیوه نهانوت
 نوان چکه له سروک بارزانی کسمی که ناناسن و، کاغزی کس ناخویننوه.

4. داهینانی «اغتيال» ی سیاسی

مدلا مستفا نهممد ناغای زبیری و صدیق میرانی خوشنای به هزی ناکوکی
 عیشانی پیوه کوشت. له سالانی شورش دا به هزی ناکوکی سیاسیه تاقمبکی له
 کادره کانی پارتی کوشت. علی حممدی، نمداسی کۆمیتهی ناوهندی و لپرسراوی لقی
 سلیمانی و محمودی حاجی توفیق، نمداسی لقی سلیمانی، دواپیتر عوسمان عوزیری و
 مهجد شوانی له زیندان دا کوشت و، ساله کانی دواپیش به فمرانی نوو نهممد عهبدوللا،
 نمداسی کۆمیتهی ناوهندی و، نهممد رهشوانی نمداسی لیژنی ناوچه له ناو شاری هملیر
 و، خالیدی حاجی فمرجی کۆکزی له ناو هملیجه دا کوژان..

«نیفتال» برهنگی قولی کرده ناو کۆمیلی کوردهوه. سهربرای نوهی دوژمنایهتی
 له ناو حسینه کان دا قولتر نه کرد، دوژمنایهتی خویناری له نیوان همدی عیشیرت و
 بنهمالدا دوست کرد. لهره دا دو نهمه یان پاس نه کم:

- مدلا مستفا، عوسمان عوزیری کوشت. عوسمان کادری راگه باندن بو. نمداسی
 پارتی بو. له رادیوی بهغداد کاری کرد بو. شاعیر و نوسر و روناکبیر بو. چو بهه ریزی

پیشمرگه‌ها به رادپوری کوردستان به دلسوزی کاری نه‌کرد. له سر نه‌ودی برآزای حاجی برآیمی چهره‌گا بو گرتیان و له زندان دا کوشتیان. سال وەرگه‌را پاسکی م س دستیان به سر چمند ناوچه‌هیک دا گرت و، چمند کسپکیان له کادره‌گانی پاسکی مه‌لا مسته‌فا گرت، له‌وانه: سیامه‌ند و ملکۆ که بارزانی و، عومر شریف کمرکوکی بو. نه‌مانه له کرۆه له زندان دا بون. خرمه‌گانی عوسمان چونه سر زندانه‌که و به زۆر دهریان هینان و له تۆلی خونی عوسمان دا همرسپکیان کوشتن. مه‌لا مسته‌فا نهم داخه‌ی له دل گرت. دوا ی ۱۱ ی بازار همر خه‌لی چهره‌گای بۆ میوانی بانگ کرد بۆ باره‌گانه‌ی خۆی له ناوهردان. له سلیمانیه‌وه به ری گه‌وتن بچن بۆ لای. له ریکای خه‌له‌کان بۆسه‌هیک بۆ دانان. ههمریان له نۆتومویل داهازانده و، له ههمان شوین دا ههمریان کوشتن.

- چمژای علی کاتب له هه‌له‌به‌هه‌ خاله‌دی حاجی فهرجی کوشت. له تۆلی نه‌مه‌دا کۆکۆبه‌کان له سلیمانی ئازادی برای چمژایان کوشته‌وه.

۵. داهینانی موهاتمرات له گه‌توگزی سیاسی و هیزبایه‌تی دا

مه‌لا مسته‌فا په‌پاریکی جنهورش و دم پيس بو، وشه‌ی «قوندر» ی له قسه‌گانی دا به زوری به کار نه‌هینا، لای وا بوه له ناو کوردا توهمه‌ی دزی و داوین په‌پاسی کاربگه‌رتنه له توهمی سیاسی، بۆ شکاندنی دوژمه‌گانی نهم ریکایه‌ی به کار نه‌هینا. که پاسی ناکوکیه‌گانی خۆی نه‌کرد له گه‌ل نه‌براهیم نه‌مه‌ند و هاوڕیکانی له ناو خه‌لک دا تاوانباری نه‌کردن به‌ودی: «سواری ژنی خه‌لک نه‌بن، سواری پیشمرگه نه‌بن و، سواری په‌کتری نه‌بن ..» یان «له کاتیک دا پیشمرگه و خه‌زانه‌گانیان نان نه‌به‌په‌خۆن، نه‌وان دزیان له مالی مه‌للته و شورش کردوه ..»

نهم قسانه‌ شه‌ادی سه‌رکرده‌ی جولانه‌هیک نه‌بون، هندی کسی نه‌یکه که پی ی نه‌لن نهم قسانه نه‌کا، مه‌لا مسته‌فا نه‌لی: «کورده له‌وه تی ناگات که به‌لیم من ناکوکی سیاسیم له گه‌ل نه‌براهیم نه‌مه‌ند هه‌به، به‌لام له‌وه تی نه‌گا که به‌لیم دزیان کردوه و، خه‌لکیان گاهه و گانیان داوه .. من دوژمه‌گانی خۆم به‌م ریکاهه نه‌شکیم.»

هه‌ردولا گه‌وتنه داهینانی ناووناته‌وه له په‌کتری. له نوسینه‌گانیان دا په‌کتریان به خیانته و جاشایه‌تی تاوانبار نه‌کرد. زارای «جه‌لالی» و «مه‌لای» و «تاقه‌که‌ی جه‌له - به‌له» و دواپه‌تر «جاشه‌گانی شه‌ستوشش» و «مه‌لا چۆمه‌ی» بون به وه‌ی سه‌رزار. هه‌زاری موکریانی، شیخ مه‌مه‌دی هه‌رسین، سه‌عید ناگام له داهینان و خوشکردنی ناگری نهم شه‌ره چنیه‌دا ده‌وری سه‌ره‌که‌یان هه‌بو. سه‌هر نه‌وه‌به نه‌مانه هه‌رسپکیان به ریکه‌له‌ک نه‌رانین. له کوردستانی عه‌راق دا جگه له خه‌زانه‌گانی خه‌زان کسوکاری تر و خرمیان نه‌بو دلیان بۆ کۆژوانیان به‌سوتی. نهم نه‌ریته ناشه‌ینه بو به به‌شی له چالاکی هیزه‌کان.

هه‌ردولا که په‌کتریان به جاشایه‌تی تاوانبار نه‌کرد، هه‌ره‌که‌یان دو هیزی خاوه‌ن به‌رنامه و ریه‌ازی سیاسی و ریکه‌خستن و به‌نکی جه‌ماوه‌ری بون. هه‌ر په‌که‌یان هه‌زاران رۆشه‌په‌ر و جه‌تیار و گرێکاری لی کۆ به‌هه‌وه. هه‌ره‌که‌یان به‌هانه و به‌یانوی خۆی هه‌بو. شه‌ری ناوخۆی نه‌وان نهم دو به‌الی پارتی وه‌کو شه‌ری ناوخۆی نه‌وان دو عه‌شه‌ره‌تی بارزانی و زه‌باری، یا نه‌نانه‌ت هه‌مه‌ر جولانه‌هیک و عه‌شه‌ره‌ته کورده‌گانی سه‌ر به حکومه‌ت نه‌بو. نه‌گه‌رچی بارزانی و لایه‌نگه‌گانی هه‌له‌یک زۆریان داوه بۆ سوک کردنی مه‌سه‌له‌که به‌هه‌مه‌ قه‌لی ناکوکی شورش و جاشی ۶۶ وه‌ه و، جاشی ۶۶ یش وه‌کو هه‌مه‌ر جاشه‌گانی تری

کوردستانی عیراق له قەلم بەدەن. بەلام ئەمە شەهەندێکی نامەعقول بو، هەر له لای لایەنگەر کەڵە رەقەکانی خۆیان ئەههوارە.

*

مەلا مستەفا دواى ئەوى م س ی دەرکرد بۆ ئێران رێگای بۆ ئەخت بو. خۆی به ئەنیا بو به دەستەلاتاری بەکەم له بهیاردانی شەر و ناشتی دا، له دامەزراندن و بهینی پهوهندی سیاسی دا، له دانان و لایەردنی کاربەدەستانی شۆرش دا. هەندی داوودەزگای به ناوی: مەجلیسی قیادەى ئۆرە، مەکتەبی سیاسی، مەکتەبی ئەنقیزی، مەکتەبی عەسکەری، دروست کرد. مەکتەبەکان شتی کارتونی و روالەت بون. دەستەلاتەکان هەمو له دەس خۆی دا کۆ بهوه.

حکومەتی عیراق هەندی هەنگاری هاوشت: گهراوهکانی بهردا، مەرچەخۆرهکانی گهراپهوه سەر کاره‌گانه‌کان، خۆبەندکاره‌کانی گهراپهوه زانستگا، زەرەر و زیانی هەندی له زەرەر لی کەوتوه‌کانی دوکان و دەرەندێخانی بژارد، مەسعود مەحمەدی دانا به وه‌زیری کاروباری سەرۆک. بەلام هه‌ج هه‌نگاویکی له مه‌یدانی سه‌لماندنی مافه نه‌توه‌په‌یه‌کانی کوردا نه‌ئا. ئەمەش له ئار خەڵک و سەرگه‌ڕاوه‌تی تازه‌دا مەزموونی دروست کرد بو. چەند نامەیه‌ک له نیوان مەلا مستەفا و حکومەت دا ئالوگۆز کرا. بۆ به درۆ خەستەنوی رەخنە سیاسیه‌کانی م س ی پادەداشته‌کی دەراره‌ی مافه‌کانی کوردا به حکومەتی عارف، هه‌چی کەمتر نه‌بو لهو پادداشته‌ی پێشتر م س ی ناماده‌یان کردبو. ئەم پادداشته صالح یوسنی و شوکەت عەقراوی و عەگه‌د صدیق به‌ریان بۆ به‌غدا، بەلام مەلا مستەفا به عەگه‌دی وت بو: «له لاره به کاربەدەستانی عیراق بلی، مەلا مستەفا پاره‌ری بهو پادداشته نه‌ه، به‌لکو له ژێر گوشاری دەرۆپشته‌کە‌ی دا ئه‌زای کردوه، بۆ ئەوی نەلین کوردی فرۆشته.»

عەبدولسەلام عەرهبه‌کی سوننی نه‌توه‌په‌رستی به‌رچاو‌تەنگ بو، رقی له کورد و شیعە بو. به ئەم‌ای سه‌لماندنی هه‌ج مافه‌یکی کورد نه‌بو، به‌لکو هه‌روه‌کو سه‌ری عەبدولمەسید، به‌کی له وه‌زیره‌ نزیکه‌کانی له به‌روه‌په‌یه‌کانی خۆی دا نو‌سبه‌تی: عارف به هه‌ج جۆری پاره‌ری به مافی کورد نه‌بو.

*

رێکخراوه‌ سیاسیه‌کانی پارتی به زۆری له گەل م س ی بون. دواى کەشانه‌ی ئه‌وان بۆ ئێران، چەند کەسێکی کۆمیتەى ناوه‌ندی که له کوردستانی عیراق ما بون، له‌وانه: عەلی عەبدوللا، نوری شاه‌ه‌س، زه‌یه‌بی له به‌غدا مەکتەبی سیاسیه‌یان پێک هه‌نایه‌وه، و گۆشەرێکیان به ناوی «په‌شروه» به کوردی و، لقی به‌غدايش به عەرهبی «باه‌ز» ی دهره‌کرد. ئەحمەد عەبدوللا له پادێنان و، مەحمەدی حاجی تاپەر له سلیمانی و، مەلا عەبدوللا ئه‌سماعیل له هه‌ولێر. درۆه‌یان به کاری رێکخراوه‌یی دا. له کوردستانی عیراق دا دو رێکخراو به ناوی پارتیه‌وه کاریان ئەکرد و، هه‌ردوکیان خۆیان به «شه‌ری» نێزانی.

*

دواى شکاندن م س، مەلا مستەفا دەستی گراپه‌وه بۆ دامەزراندنی په‌وه‌ندی له گەل دهنای دهره‌ودا.

*

له گڼل شمېرېکا

مېلا مستنفا لای واپو دنيا په پنځمې شمېرېکا و روسيا نډگمړی و، پز داپېنکړدنی سېرکمون، نېمې پشتېوانی پدې لېم دو زلېهېزانه په دېس بهېنری. لېو کاتېوه که له سؤفېت گېراپووه هېچ هېواپدېکی په پشتېوانی سؤفېتی نېما پو. هېولی نېدا پشتېوانی شمېرېکې په دېس بهېنری. نېمې نېنېشاردووه و، هر له سېره تاي دېس پې کړدنی جولانېوه کوه هېولی پز داپو. له سېره تادا نېمې سؤفېتی راسپارد نېم کاره په نېنېام پگېنېنې. نېمې سؤفېتی دوچار، پز نېم مېهېسته، هېولی دا. چارېک چو پز بهېروت و چارېک پز تاران. هر نېمېش پو رؤژنامېوانی شمېرېکې دانا تادېم شمېتی هان دا سېردانی کوردهستان پکا و، له گڼل خزی هېنای.

مېلا مستنفا له گفټوگزانې دا له گڼل شمېت (۱۹۶۲) چنډ چار داوای پارمېتی شمېرېکې کړد. شمېت له گېرانېوهی دا په زېنېهېره چنډ وتارېکې له رؤژنامې «نېویورک تېمېس» ی شمېرېکې دا پلاو کړدووه. نوسې پوې مېلا مستنفا داوای پارمېتی له شمېرېکا نېکا. عېراق نېمې کړد په کېرېمې پړوپاگانده دؤی جولانېوهی کورده و، رؤژنامېکاني پېنډا هېرېشان کړده سېری. مېکټېې سېاسې له «خېهات» دا نېمېان په درؤ خېستوه و، گفټوگزېدېکې کورټېان پلاو کړدووه که گواپه پارزانې لېوه زېاتر هېچې تری نېوتوه و، نېوی تری هېلېستراوی رؤژنامېوانه که خزیه تی. مېلا مستنفا نېم په درؤ خېستېوهې پې ناخؤش پو، چونکه خزی نېم داوایې پې شېرم نېو، حاشایېشې لی نېه کړد.

تا سالانېکې زؤر شمېرېکا هېچ پاپېنېکې په جولانېوهی کورده و په مېلا مستنفا نېنډا و، تاساده نېو هېچ چؤره پېوهنډېهېکې له گڼل داپېزېن، پېلام هر کؤلی نېدا و، له رېگای شای نېران، کارېدهستانې نېسرانېل و، شای نوردونېوه هېولی نېدا دېرگای شمېرېکای لی پکړېتوه.

* له گڼل نېران

نېران له ۱۹۶۴ په دواوه پېوهنډی راستمؤخزان له گڼل مېلا مستنفا، وهکو دېسېلاتې شمېری واقېع، دامېزانډ. دواي نېمې پېوهنډېان تا نېهات په هېزتر نېو. شېمېسېدېن موفتی له تاران پو په نوېنېری مېلا مستنفا. پز پدېکېمین چار سالی ۱۹۶۵ سېره راي نېوهی چنډ هېزار دانه تېننګې پرنمويان داپه، هېنډی چدېکې قورسېشېان داپه له شمېرهکاني دا په کارېان بهېنې. نېمې عېراقی ترسانډ و، تېنګوچېلېمېهېکې دېپلوماسې له نېوان هېرو دولت دا دروست کړد.

نېران هېمېشه پز جولانېوهی کورده له عېراق دا گرنگېهېکې تاپېهې هېوه. لېو کاتېدا که مېلا مستنفا نېنېه تواني ککک له سېره کاني تورکېا و سورېا وېرېکې، نېران پز نېو وهکو تېنېا دېروازې دنېا پو. حېزې دېموکراتې کوردهستان که له ناکوکې سېروک و سکرټېردا پشتېوانی پې چن و چوېنېان له سېروک کړد پو، کورته پېر گوشار و تېنګ پې هېلچنېن. مېلا مستنفا نېنېه تواني هاوسنګې له نېوان شا و دېموکرات دا راپکړې. نېو لاپدکېان هېلېرې. دېموکرات پز نېو کککېکېان نېما پو، شا و ساواکې هېلېوارد.

*

له گڼل نېسرائیل

نېسرائیل له گڼل حکومته کانی عرب له شمر دا بو، کوردېش له عېراق دا له گڼل حکومتېکې عربې دا له شمر دا بو. نېسرائیل نېبرېست نو «دوژمنی دوژمنه» پکا به دوستی خزی. پدکم چار له گڼل نېبراهیم محمد له نوروپا قسه پان کرد بو. پلام نعمانی دسلائی نو له سر نوزی کوردستان، پپوهندی له گڼل نو بی سود کرد بو. سالی ۱۹۶۵ نېسرائیل چمند نوینرېکی نارد بز کوردستان بز دېدنی مېلا مستمفا. نېتر پپوهندیکې همیشمېپان دامزاند. مېلا مستمفا لای واپو: جوله که نفوزیکې گموره پان همېه له همو دنیا دا، په تایېدنی له نممرېکا، په هېوا بو نېسرائیل ددرگای دوستایدنی له گڼل نممرېکا بز پکاتموه.

*

هېلگېرسانموی شمر

نو گروې م س کرد بوی له سر نموی مېلا مستمفا تاقه تی درېزه پی دانی شورشی نمواوه و، له گڼل عارف رېک کموتوه بز نموی کزتابی په شورش بهینی راست دهرنچو. بگره مېلا مستمفا که خزی له «دی» له داپک و، له «دی» گموره و، له ناو شاخ و عېشېره تدا پی گمېشت بو، هورگېز لو ژپانه ورس نمېو که له گڼل سروشت و تېگېشت و نارموزی نو تگولېجا. تگېر هر پاسی ورس بون پکرایه «سپاسیه کانی نمشکوت» که رزؤ نامووانی پېرتانی دېفید نادمسن ناری لی نا بون، که همو شاری و خرندهواری ناخزی ندېو بون، لو ژپانه بېزار بویون.

ورده پېکادان لم لاو نمولا دوستی پی کردهوه و، شمری کورد - حکومتی عېراق له ۱ ی نېسانی ۱۹۶۵ دا هېلگېرسانموه.

په هېول و تېقلای ناوخر و، ناوېژي نېران، مېلا مستمفا له حوزه پیرانی ۶۵ دا رېگی دا په لایمنگرانی م س - جگه له نېبراهیم محمد و سېد عېزیز شمرزنی - هموپان پگېرنموره کوردستانی عېراق. پېشمورگه کانپان نارد بو مېلانه کانی شمری رواندز و، سرکرده کانپان: عوممر مستمفا، حېلی عېلی شریف، مامجېلال، عېلی عسکری دس په سر نارد بز دوله رقه و، پاش ماوه پک نوزی شاورېس، عېلی عېدوللا، نوزی محمد طمھاش، چونه لایان.

*

مېلا مستمفا ناماده نمو هېچ نمری و لېبوردنیکې راستمقینه پرامېر پاسکی م

س بېونی:

- نئی نمېشت په ناوی پارتېوه کار پکن.

- نئی نمېشت پارتېکې تازه داپموزین و درېزه په کاری سیاسې پدن.

- له ناو حېزه کمې خزی و داوودزگا کانپشی دا جېگې نمنه کردنموه.

نممانی له دوله رقه دس پسر پی نیشوکار دانا بو. رېگی نمندان پی نیچازه پم لاو نمولادا برون. له پاتی نموی سر له نوی له داوودزگا کانی شورش دا کار و فرماتپان پی پېسېری هولی ندا سوک و رسوایان پکا. شیخ محمد مدی هرسین له وتارو کانی دا په «گېجر و گوجدر» ناوی نېردن. هېلېستی مېلا مستمفا لم دس پسرانه پم گفتوگېدا دمره کموی:

چمژن دېته پېښووه. نوررحمان روته، که دوستی نعمان و نړی کی مهلا مستمفا نهی،
نعمین بډ لای مهلا مستمفا نیجازه پان بډ ویری، په بډنی چمژنوه بچن بډ بهینی
ژنګانپان. نوررحمان نهی بډ لای و په ناتومیدی ته گمیتووه بډ لایان. هر له دوروه که
روته درته گموی، عملی عبداللای ی نه پرسی: «ها روته! شیریت پان روی؟» روته
لوت تدا په پکا و قسه ناکا. سړی ته گفته سړ تلپن: «چی وت؟»

روته تللی: «وتی نیجازه پان نادم.»

تلپن: «نهوت بډی نیجازه پان نادا؟»

روته تللی: «قسه پکی ناشیرنی کرد بډ گیرانوه ناشی!»

زوری لی ته گمن روته ناچار نهی بډیان پگهریتووه، تللی: «وتی نیجازه پان نادم

بډ نموی ژنګانپان حیز بډا؟»

عملی عبداللای لو کاتدا پپاسه تهکا له پهر خڼموه تللی: «پهکو که پیاویکی بی

تدبه!»

نوری شاهه پس په کسر هلی دابویه وت پوی: «گواوه خڼی تجرویدی هدی. پانزه

سال له سؤقت پوه!»

نو کاته نوری شاهه پس، عملی عبداللای، عملی عسکری، نوری محمد طحا

ژنپان هپو، توانی کپان هیشتا ژنپان نهپنا بو.

بډ نموی نوری شاهه پس پشکینی ناردی له ناوشاری سلیمانی تقیمپان له ناهیدی

شیخ سهلام کرد. ناهیده له گیل دوزگا نمینپه کانی حکومت تیکه لای پیدیا کرد بو.

ناهیده پرندار بو نمرد. پلام مهلا مستمفا له کوزه گشتپه کانی خڼی دا نهوت: «من
ناردومه تفقه له.. پکمن کچی پهر قولی کموتوه.»

*

سالی ۱۹۶۵ منیش وهکو خوندکاره کانی تری زانکزی بغداد گراموه بغداد بډ

نموی درپه به خوندن بدم. همر نو خوندکارانمی چوپونه ریزی شورشووه له زانکو

دورکرا پون. منیش پکی بوم له دورکراوه کان. مهلا مستمفا لیسته پکی دابو په حکومت،

ناوی زیاتر له ۶۰ خیریندکاری تی دا بو. هندپکیان هیچ په پوهنده کپان به

پشمدرگا پتیموه نهو، خڼان له پهر تمیلی یا هڼی تر له خوندن به جی مابون، کچی

ناوی من و چمند خوندکاریکی تری، که له شورش دا بوین پلام له گیل مهلا مستمفا

نهوین، تی تمخرا بو. نو کاته د. عبدالعزیز دوری سمرۆکی زانکو بو. هوبلیکی

زورمان دا تا ویرگیرانوه.

له ۱۶ ی تیلولی ۱۹۶۵ دا جنرال عارف عبدالرزاق هوبلی نینقیلابی دا پلام

سمرکوتو نهو، په سواری فبروه هلات بډ میصر. لو کاتدا من له «نعمنی عام» له

بغداد گیرا بوم. رشید موحسین، که نوسا هاوکاری عارف عبدالرزاق و، دواپی بو په

پکی له داسیزنمرده کانی توج (التجمع الوطنی العراقی) پدروپهری گشتی «نعمن» بو.

دواپی تم روداوه موشر عارف، نوررحمان پنازی راسپارد وزارت پیک بهینی. له دواپی

۱۴ ی تدموزوه نموه پگمین جار بو کسپکی «مدنه» بهی په سمرۆکی وزیران. پناز

مامزستای قانون و، باوهری په رژیم پارلمانی هپو. لای واپو کانی نموه هاتوه

دهسلاتی سوپایی کوتایی پی بهینی.

«نمى» مسئله كمى حوالى «محكمه امن الدوله» كرد بو. لمانه بو حوكميكى گرانم به سردا پدىن. هاتنى بهزاز بۇ من خهبرى پىوه بو، چونكه به بۇنمى جىژنى ۱۸ ى تشرىتموه چىند ووجه پىك گهراى سىاسى بهردا، پىكپىكان من بوم كه به كمفاله تىكى زور قورس به بوم.

*

به بونموى موشير عارف
روژى ۱۳ ى نىسانى ۶۶ موشير عارف له هالىكز بهردا سوتا. جىمىراله كانى جىمىش كۇبونموى بۇ دانانى پىكپىكى تر له جىگای نمو. نوره حمانى برايان هلىوارده به سر كۇمار و، نمىش نوره حمان بهزازى داناپموى به سىرۇكى و فزيران.
جولانموى كورد سىرمراى گىروگرفته كانى ناوخۇى بوو به فاكتمىكى گىرنگ له سىاستى ناوهكى و دىرهكى عىراق دا. پىشوانى تهران له مەلا مستىفا زىادى كرد بو به شىوه پىكى نموتز كه عىراقى نىترساند و، پروتىستى رسمى داپوه. بهزاز لای واپو كه گىروگرفتى كورد به شىر چارسىر ناكى و، له كۇنفره نىسكى رۇژناموانى دا وتى: نىگىر چل پىنجا كورد به شاخموه پىنجا گىروگرفته كه هىر نمىنى، چىند جار باسى رىگى گىتوگۇى كرد بۇ چارسىرى كىشى كورد. له هىمان كات دا پىهوه ندى و تالوگۇرى بهردا له نىوان سىركردا پىتى بارزانى و حكومتى بهزاز و، له نىوان مەكتىبى سىاسى و حكومتى بهزازدا كرا.

*

له ناستى لاسارى و رەقى مەلا مستىفا دا نمىو تاقىمە كى م س نىرمى بنوىن و، بۇ نموى مەلا مستىفا له خۇيان نوروژىن و، ناچارى نەكىن له سر حمانى مافه كانى كورد (تتاول) بۇ دوژمن پىكا، قازانچى خۇيان و جولانموى كه و كورد لموه دا بو: چالانكى سىاسى حىزه كمپان راپگىر. بهلام نىمانىش ناماده نمىن مەيدان بۇ مەلا مستىفا چۆل پىكىن.
رىكخواره كانى نىمان له شاره كان و له ناو پىشمرگىدا درىوى ندا به كار كردن. مەلا مستىفا گومانى لى نەكردن و، به مەترسى دانىنان، خىمى بو له گىدل حكومت هاوكارى پىكىن و دژى نم راپوستن. له ناو لقە كانى نم حىزه دا نىستىفتا پىك كرا بو كه نموانه بهو جۆره بى نازادى و بى كار پىننموى، پاى هلىن بۇ لای حىزه پىكى خۇيان. زۇرا پىتى دىنگى داپو نىگىر مەترسىان هاته سر هلىن.

*

مەلا مستىفا روژىك مەفرىزه پىكى بارزانى نارد بو بۇ دولمرقه به دوى: مامجەلال، حىلمى، عومىر مستىفا، عىلى عىسكىرى دا بۇ نموى پىانگوىزنموى بۇ لای نىدرىسى كوردى. بارزانىه كان له پىش دا سىردانى هىباس ناغا نەكىن و ناگادارى نەكىن كه بۇ مەبىستىكى وها هاتون. هىباس ناغا تى نىگا نىمانىن بۇ كوشتن. مامجەلال و هاورىكانى له مەبىستى هاتنە كمپان ناگادار نەكا. نموانىش له ناو خۇيان دا قسه نەكىن و، وا رىك نەكىون جارى نموانى مەترسىپان له سىره هلىن و، نموانى تىش له نىركىترىن هىل دا خۇيان دىرياز پىكىن. مامجەلال، عومىر، عىلى، حىلمى به ۴ قولى له ۲۸ ى كانونى دوهمى ۶۶ دا هلاتن و، له پىشموه له ناو سلىمانى دا، له چىند جىگاپىك كه بو خۇشاردانپان ناماده كرا بو، خۇيان شاره دوه. پاش ماوه پىك حىلمى بۇ بهغداد و عىلى

بۇ كىركوك چون.

ئەوانىنى لە دۆلە رەقە مابونمۇ: نۇرى شاۋەيس، نۇرى ئەحمەد طەھا، عەلى عەبدوللا، لە ژىر مەترىسى ژيان دا نامە يەككىيان بۇ مەلا مستەفا نوسى، نارەزاپىيان لە راكردنى ھاۋرىكانىيان دەمرى و، نامادەيى خۇيانىيان دەمرى بۇ ھاۋكارى لە گەلىيان. نامەكە زۆرتر لە پاكانە ئىچو، لە گەل لىدونىكى درېۋدا لە خەبات دا ھلاو كرايەو.

دۋاى ئەمە مەلا مستەفا كەوتە راۋان و گرتتى ھىمۇ ئەوانى گۇمانى لى ئەكردن. ھىندى لە پىشمەرگەكان و فەرماندەكانىيان كە سەر پە مامجەلال بون و مەلا مستەفا فەرمانى گرتتى بۇ دەرئەكردن، خۇيان ئەمەدا پە دەستەو. پاخى بون لە ناو پىشمەرگەدا دەستى پى كەرد.

راكردەكانىش كەوتتە چالاكى: سەرگەداپەتى ھىمۇ رىكخراۋە نەپىيەكانىيان گرتە دەست. دەستىيان كەرد پە دەرگەردنى «خەبات» پە غەربى و، «خەباتى كوردەستان» كە ئورگانى حەزب و «رەزگارى» كە گۇفارى پىشمەرگە و «پىشرو» كە گۇفارى تېۋرى پە كوردى. لە گەل حەزبە غەربىيە قەۋمىيەكانى عىراق و، لە گەل ئەرەحسان بەزازى سەروەزىرانى عىراق پىۋەندىيان دامەزئەند. دۋاى چەند مانگى ئىبىراھىم ئەحمەد، كە لەو كاتەدا لە تاران پە، گەرايەو بەغداد.

لە ۱۹۶۴ ھە ئامانجى يەككى مەلا مستەفا لە ھىمۇ گەشتوگۇكانى لە گەل ھەكۇمەتى عىراق لە ناۋەردنى ئەپارەكانى پە. ئەمە پە جۋرى پە سەر بىرگەردنەۋى دا زال پەو، پەدەپەننى مافە نەتەۋەپەكانى لە لا پەو پە مەسەلى دۋەم.

چەند جار و لە چەند كۆر و كۆمەل دا كە ئامۇزگارى فەرماندەكانى ئەكرد ئەپوت: ئەگەر كەۋتەتتە پەر پەلامارى دۋەم، دە سەربازى عىراقى لە لاپەكەۋە و، يەك جاشى جەلال لە لاپەكى تەرەۋ ھىرشىيان بۇ ھىنايت، تۋىش تەنبا يەك گوللەت پى پە، ئەگەر پەو گوللەپە پە مەسۇگەرى پەتۋانى ھەر دە سەربازەكە پەكۆزى، پەلام پە مەسۇگەرى نەتۋانى جاشەكەى جەلال پەكۆزى، ئەۋا ئەپى پەننى ي پە جاشەكەى جەلالەۋە.

*

بەپانى ۲۹ ى ھوزەيران

جەپىشى عىراق لە ۲ ى مەيسى ۶۶ دا پەلامارى چىپاى ھىندىنى دا و گرتتى. پەلام لە ۱۴ ى ھىمان مانگ دا ھىزىكى تېكەلاۋ لە پىشمەرگەى پارتى و حەشە، ھىرشى پىچەۋانەيان بۇ كەرد و گرتىانەۋە. شىۋەيەكان لەم شەردەدا، بۇ يەككىمىن جار و دۋاپىن جار، دەۋرى سەرەككىيان ھىمۇ.

لەم كاتەدا لە ناۋ ھىزەكانى قەردەاخ، رەزگارى، كاۋەدا ھىندى لە فەرماندەكانى: كەمال موقەتتى، نەۋشېروانى فەۋاد مەستى، ئەحمەدى حەمەدەمىن دزەپى و، ھىندى لەو پىشمەرگەكانى سەر پە م س بون لە مەلا مستەفا ھەلگەۋانەۋە. مەلا مستەفا تەرسىكى زۆرى لى نىشت و، ئەمە پە پەللان دانا.

لە ۱۳ ى ھوزەيران دا حەبىب مەھمەد كەرىم، عەلى عەبدوللا، سالىح يوسىفى، نەفەز جەلال حەۋەزى بۇ گەشتوگۇ لە گەل ھەكۇمەتى بەزاز نارد بۇ بەغداد. لە ۲۹ ى ھوزەيرانى ۶۶ دا دۋ بەپان خۇندراپەۋە: يەككىيان ئەرەحسان بەزاز، سەروەزىرانى عىراق، پە ناۋى ھەكۇمەتەۋە و، ئەۋى تەپان حەبىب مەھمەد كەرىم، سەكرەتېرى تازەى پارتى، بۇ

پشتیوانی له بهیانه‌کمی به‌زاز په ناوی ملا مستغافره.

بهیانه‌کمی به‌زاز پیک هات هو له ۱۲ ماده. نه‌گسرجی بهیانه‌که دان په مانی نهمو بهی کوردا ننی، ملام هیچ چوارچپوه بهی کی بز دپاری نه‌کرد هو. لم بهیانه دا باسی چمنین کیشی گرنګ کرا هو له‌وانه: کردنی زمانی کوردی به زمانی رسمیی خویندن و دائره‌کان و، به‌شار کردنی کورد له پایه به‌زه‌کانی حکومت دا، ودرگرتنی قوتایی کورد هو خویندن له دهموه. فرمانه‌بران له ناوچه‌کدا کورد بن، هملپاردنی گشتی و ریگه دان په حیزب و روظنامی سیاسی. لپهوردنې گشتی. گورانموی کریکار و فرمانه‌بری دهرگراو هو سمر کاره‌کانپان. ترخانکردنی پاره بز ناوهدانکردنموی کوردستان. گورانموی جوتیاره‌کان بز شونه‌کانی خویان.

باسه‌کانی په شیوه‌یکی وه‌ها لاستیکی دارپژا بون، هر لایه نهمتوانی هو جوړه لپکی پداتموه که خوی نهموست.

*

هندي کس نملن، حکومتی عیراق له نملجایی نهمو شکاندا نهم بهیانی خویندوه که له هندرین توشی هات. رهنګه نهمه جوری له خو هملکپشانی هندي تاقم بی، به تایه‌تی شیوعیه‌کان، که هنديکیان لم شمره‌دا به‌شار بون، نه‌گینا نه شمیری هندرین و نه هیچ شمیری تر له میوژی شورشی نملول دا نهمونده کاریگر نهموه کار له بریاری سیاسی حکومت پکا، به تایه‌تی شمر له شاخیکی سخت و دور و داپراوی و‌کو هندرین که له همر شاریکی گموری کوردستان دوره. له دواي ۱۴ ی تهموزی ۱۹۵۸ هوه، به‌زاز په‌کسمین سروزیرانی مده‌نی هو، تا نهمو کاته همر له جمنه‌راله‌کانی جه‌ش هملش‌پزردان. به‌زاز رومیزی ۳ ترکی قورس پوهوه: دورخستنموی جه‌ش له ژبانی سیاسی و، گیرانموی ولات بز ژبانی پارلمانی و، چارهمسرکردنی تنگ‌چلممعی ناپوری. نهمانیش همر پسترا بون په چارهمسرکردنی کیشی کوردوه. به‌زاز لای واپو کیشی کورد نهمی به گفتوگو چارهمسر پکری و، نه‌گر چمند چه‌کداری به شاخوه بین کیشه‌که همر نهمینی، شکانی جه‌ش له هندرین پشتیوانی هو له پاری سرلیجی نهمو.

*

به‌زاز له ژهر گوشاری جمنه‌راله‌کانی جه‌ش دا له نای ۶۶ دا وازی هینا. وه‌زاره‌تیکی نوی به سروزکاپه‌تی جمنه‌رال ناجی طالب دام‌زرا. حکومتی تازه خوی به بهیانی حوزه‌پرانموه نهم‌پستوه، به‌زازیش وتی نهموه پرنامی حکومت‌ه‌کمی نهم پوه، حکومتی دواي نهمو نهمتوانی جیبه‌جی ی پکا و نهمتوانی دهمتی لی همل پگری.

*

عیراق ریگی دا به پارتی له به‌غداد روظنامه‌په‌کی عمره‌بی به ناوی: «الشخی» دهم‌کات. نهمه دومین جار هو له سهردمی جمهوري دا ریگا به پارتی پدري له به‌غداد روظنامه پلاو پکاتموه بز رونکردنموی بیرون‌چونه‌کانی خوی بز رای گشتی عیراق. «الشخی» له چاو همر روظنامه ناشکرکانی تردا، زورتر داواي ژبانی دهموکراتی و، داپین کردنی نازادی حیزب‌پمینی، روظناموانی، دهس پی کردنی ژبانی پارلمانی نه‌کرد. همره‌ها پامخی به میژو و نهم‌دب و فمره‌نگی کوردی نهمدا. دواي ماوه‌په‌ک پاشکویه‌کی حفتانمیشی به کوردی پلاو کردهوه.

*

وزارتخانه‌ها و چند جاری گوزان. نمیشد نشانهای ناکزکی ناو جنرال‌های کانی جدید
 بر له سر پاسه سیاسی‌های عیراق. نورمحمد عارف، به پیچیده‌های کاکیهو کابریه‌های
 در و توندوتیژ نبود، زودی حیزه سیاسی‌ها که سردمی نم دا بوژاوندوه و خویان ریگ
 خست بودوه. بز زور کفونده‌های گزنگ کسانیه‌های جنگیه‌های نو زمانه، وه‌کو: نمیشد
 حسیمن به‌کر، عهده‌های عهده‌های، طاهر به‌یا، ناجی طالب... ی بانگ نه‌کرد و،
 پرسه‌های نه‌کردن و، رفی و نه‌گرتن. هندی له مانه، به تایه‌های به‌عس، به تمای
 نینقیلاب بون، له هر نوه حیزان نه‌کرد کیشه و گپروگرفته‌های جنرال عارف، له‌وانه
 کیشی کورد، نالوزتر و زورتر بی.

له ۲۹ ی حوزه‌های ۶۶ وه، مالا مستفا شهری له گمل عیراق راگرت بو، به‌لام
 شهری له گمل پاسکی م س راگه‌یاند بو. له هر جیگاه‌های بز بلوا به‌هری نه‌کرده سر
 بنکه و پاره‌گا و هیزه‌کانیان. حکومتی عیراق زورتر تماشای نم شهری نه‌کرد بی نوهی
 ریگی بی بگری. حاله‌های «نه شهر و نه ناشتی» بالی به سر هیلومرجی کوردستان دا
 کیشا بو. مالا مستفا له روی پیشمرگه‌های خیریکی خو به‌هیز کردن و، له مبدانی
 به‌یوندی ده‌های دا خیریکی دام‌های پدیوندی تازه بو.
 دوا ی نوهی ندریس سردانی به‌غدا ی کرد و، سرک‌های و هندی له
 کسانیه‌های کورد و عربی به‌غدا ی بی، سرک‌های عیراق، جنرال عارف له ۲۶
 ی تشرینی به‌کمی ۱۹۶۶ دا هاته کوردستان و، چو بز سردانی مالا مستفا. لم
 کزبونده‌های دا چه‌کردنی جاشه‌های ۶۶ (۱) به‌کم داوای بو.

*

شهر و ناشتی و، کللی چاره‌های کیشی ناوخی جولانده‌های کورد له دهس
 مالا مستفا دا بو، نوبش به هیچ شتی رازی نشبو به تسلیم بونی بی قهید و شهری
 نمان نبی، نمانش ناماده نبون تسلیمی بن.
 پاسکی م س له ۸/۲۸ - ۶۶/۹/۲ دا کزنفه‌های بیست، راگرت‌وه‌کان
 بیانه‌های خویان و ناکزیه‌کانیان له گمل مالا مستفا رون کرده وه. کزنفه‌های پشتیانی
 له به‌یانی ۲۹ ی حوزه‌های ده‌های و، ستایشی حکومتی کرد. به‌لام له باتی نوهی
 هولی دوزینه‌های ریگی به لاداخستی هیمانه‌های ناکزیه‌کان به‌ا، ناکزیه‌های قولتر
 کرد و، بیانی سیاسی و نایدپولوجی بز تاشی و، سرک‌های بارزانی به خیانت و
 جاشایه‌های نیران تاوانهار کرد.

له به‌رام‌سیر نمیشد کزنگری حوتیم له ۱۵ - ۶۶/۱۱/۲ دا به‌سترا. نم
 کزنگره‌های له باتی نوهی هولی دوزینه‌های ریگی به لاداخستی هیمانه‌های
 ناکزیه‌کان به‌ا، ناکزیه‌های قولتر کرد و، بیانی سیاسی و نایدپولوجی بز تاشی و،
 لاینه‌های تری به خیانت و جاشایه‌های عیراق تاوانهار کرد. هندی له ده‌های کانی
 کزنگری ششم، له‌وانه: نوری شاه‌یس و علی عهده‌های هیلومرجی به‌غدا ی
 کزیمیتی ناوهندی و، کرانوه به نندامی مکتبی سیاسی.

*

کۆنگرەى شەش

باسکى جەلالى خۇى بە حەيزەبەكى تازە دائىمەنەنا، بەلکە خۇى بە خاوەنى مێوێى و شەمەى پارتى دائەنا. لە کۆتایى مارتى ١٩٦٧ دا کۆنگرەى لە کەلار بەست. وەکو نیشانەى درۆدان بە کۆنگرەکانى پێشوى ناوى نا کۆنگرەى شەشەم. نەپراھىم ئەحمەد کە لە کۆنگرەى پێنجەمەى سەرتەرى حەيزەبەکە بو، ھەر بە سەرتەرىش ماھووە، کۆنگرەکەى کردووە.

نەم کۆنگرە بە پرەپارەکانى کونفرەنسى ماوەت، کە ئەو ھەموو کەشە و گەرەگەرتەنەى لە ناو جۆلانەوێ کوردە خۆلقانەد بو، بە باش نەرخانەد و، پەشتەبوانى لە ھەلوێستى سەرکۆرەپەتەى نەپراھىم ئەحمەد و، ھەموو ھەنگاوەکانى کرد. مەلا مستەفاى لە حەيزەبەکە دەرکرد. بۆ خۆ جەپا کردنەو لە حەيزەبەکەى مەلا مستەفا پرۆگرامەبەکى تازەى دانە، دامەزراندنى سوشالەيزمى لە عێراق دا کرد بە نامانجى ستراتیجى خۆى.

بە کردووە دوو حەيزى دووژەن بە پەک بە ناوى پارتى دیموکراتى کوردستانەو کە ئورگانى ھەردوکیان «خەبات» بو، لە ناو کوردستانى عێراق دا کارى رەکخراوەبە، سیاسى، پەشمەرگەبە، راگەیانەنەیان ئەکرد و، ھەر پەکەیان خۇى بە خاوەن و میراتەگرى مێوێى حەيزەبەکە دائەنا.

*

کورد و جو

لە روژانى جەنگى شەش روژەى عەرەب - ئیسرائیل (ھۆزەبرانى ١٩٦٧) دا مەلا مستەفا، بە ئاشکرا، بەپاى دەرکرد بۆ پەشتەبوانى لە عەرەب و، نامادەبەى دەربەرى بۆ ناردنى چەند ھەزارى پەشمەرگە بۆ بەشداری لەو شەردا دۆى ئیسرائیل.

دواى شکانى عەرەب بە چەند روژى لە رەگای تارانەو، بە نەپەنى، چو بۆ ئیسرائیل بۆ پەرزەنەبەى لە سەرمەوتنەکەیان. گولدا مائیر و موشى داپان و، چەند کەسەى تر لە کاربەدەستە گەورەکانى ئیسرائیل بە گەرمى پەشوازىیان کرد. لەو سەردانەدا وت بوی: «کورد و جو ئامۆزان، ھەردوکیان ئەوێ ھەرزەتى ئیسراھىمەن، لە ھەر ئەوێ ئەبى ھاوکارى پەکتر پەکن». شونى شەردەکانەیان لە سینا پەشان دا و، ھەندى لەو چەکە روسپیانەى لەو شەردانەدا لە جەپەشەکانى عەرەبان گرت بو بە دیارى پەشکەش کرد.

*

حالەتى «نە ناشتى و نە شە» پالە بە سەر پەوھەندى کورد - ھۆکومەت دا کەشیا. بەلام شەرى کورد و ھۆکومەتى عێراق ئێتر بو بە شەرى کورد - کورد، بە تاپەتەى دواى جەنگى شەش روژەى عەرەب - ئیسرائیل، کە عێراق ٤. ھەزار سەربازى نارد بۆ ئوردون.

*

پەکەبەتەى سۆڤیەت پەپەخى بە جۆلانەوێ کورد نەشەدا لە ھىچ پەشەبەکى دا جەگە لە عێراق، بەلکە خەربەکى دامەزراندن و قولکەردنەو پەپەھەندى ئابورى - بازەرگانى بو لەگەل ئێران و تورکىا و خەربەکى قولکەردنەو پەپەھەندى ئابورى - سەپاى بو لەگەل عێراق و سوریا.

لە عێراق جەگە لە پەپەھەندى ئابورى، بازەرگانى، روشنبەرى .. نزەبەکى ھەموو چەک و تەفاى جەنگى ھەزە چەکدارەکانى عێراق لە پەکەبەتەى سۆڤیەت تەشەبەن ئەکرا، کە ھەر بو

جنگی کوردستان به کاری نهمینا. نمونی عیراق که گرنه گه کی جیهانی هه به، له کانونی
 یه کمسی ۱۹۶۷ دا عیراق و سوئیت ریکوتنیکی سهره تایمان نهیژا کرد بو یارمه تیدانی
 «کومپانیای نمونی عیراق» بو دهره نیانی نمونی په تروپجاری رومه یله. جنگی شمش روژی
 عهره ب - نیسراتیل ۱۹۶۷ بو به هوی برنی په یه ونندی عیراقی - نمیریکی و عیراق
 ناچار بو بو خو پرچم کردن زیاتر پشت به یه کیتی سوئیت بهیستی.
 له نیران، جگه له ریکوتنی ناویری ۱۹۶۳، سالی ۱۹۶۶ نیران و سوئیت لیسر
 دروستکردنی دامفرزای تواندنموی ناسنی نهمه هان و، راکیشانی لولوی گوزانموی گازی
 سروشتی نیرانی بو یه کیتی سوئیت ریکوتن، پاش ۴ سال نیران کموته ناردنی گاز.
 له تورکباش، ناکوکی یونانی - تورکی لیسر قهرس په یه ونندی نمیریکی -
 تورکی گرز کردبو. تورکیا په رهو چاگردنی په یه ونندی خوی له گیل یه کیتی سوئیت نهچو.

*

سردانی جهمرال عارف له نیران
 پشتیوانی نیران له مهلا مستمفا دژی عیراق گه پشت به راده به کی خه تیرناک.
 کار به دهستانی عیراق گه پشت به نهو باوهری «کوله کی روح» ی جولانموی کورد له
 نیرانه. سرژی عیراقی، نهوهمان عارف، سردانی رسمیی له نیران کرد و، شای بهی.
 عارف، پیشتر سردانی بارزانی کرد بو، بارزانی پی رازی نهکرا بو، لم سرداندا ویستی
 نیران رازی بکا و، نهو کوله که به بشکینی که روحه کی تپاه.
 هیشتا نم سردانه به نه هجام نه گه پشت بو، عارف روخا.

*

نینقیلابی بهعس ۶۸
 حیزبی بهعس بو جاری دوم له تهموزی ۱۹۶۸ دا به نینقیلابیکی دو قوناغی
 دهسلاتی گرتوه دست. واته واتیکی زوریان به دواوه بو که به هاوکاری نمیریکی -
 بهرستانی هاتون، بهلام رژیم بهعس کملکی له تهره به کانی ۱۹۶۳ وهرگرتبو، له بهیانی
 یه کمسی نینقیلاب دا بهلینی بههیزکردنی په یه ونندی داپو له گیل یه کیتی سوئیت.
 راستیه که شای دهسلاتی بهعس له سیاسهتی دهره وی دا هولی بههیزکردنی په یه ونندی
 ناویری، سیاسی، دیپلوماسی، جنگی له گیل یه کیتی سوئیت و ولاتانی سوسیالیستی دا،
 دانی بهمانیای دیموکراتی دا ناو «سهره تای هولشتاین» ی شکاند، دانی به جمهوریته
 مسووفتمی ثبتام دا نا، له ناوهوش هولی سوداگردنی دا له گیل حشع و قومیه کانی
 عهره ب و هولی چارمه گردنی گهروگرتنی کوردی دا.

*

بهعس ویستی هردو پاسکی جولانموی کورد: جدلالی و مهلایی، رازی بکا و به
 لای خزی دا رایانیکیشی. له وهزاره که بیان دا دو وهزیریان بز مهلایی و، وهزیریان بز
 جدلالی ترخان کرد بو. وهزیره کی له باتی جدلالی دانرا بو، طمها محیدین بو،
 راستیه کی طمها زیاتر لودی جدلالی بی، دلسوز و گویرایی بهعس بو.
 نم کاره ی بهعس مهلا مستمفای وروژاند. مخرجی پیشه کی مهلا مستمفا
 چه کردنی جاشی ۶۶ (۱) بو. مهلا مستمفا له هر ریکوتنیک دا له گیل حکومت،
 نه گهر کوژاندنموی که سابهتی و حیزه کانی تری کورد و، ناسینی خزی وهکو پیشوای

تاقانه داهین نه کرده، ناماده نمبر قبولی پکا. لو کاتدا بمعس ناماده نمبر بهیسته ژیر
باری نم مرجانوه، به تایهتی خویان لاواز بون و، له ناو خویان دا مملاتی ی دسهلات
له نیوان بالهکانی بمعس دا، هیشتا به لادا نهکوت بو. بارزانی وزیرهکانی خزی
کیشایوه و، پیوهندی له گیل بمعس گزی تی کوت و، سره نجام گهشتهوه شهر.

*

بمعس هیشتا پشیکي گوروی هیزهکانی له نوردون بو. هیشتا خزی جیگیر
نه کرده بو، نهیشتوانی، یا نهیشتویست هیزهکانی خزی به شمیری کوردستانوه خریک پکا،
خزی تمعشای نه کرده و، یارمستی جلالی نندا بز شمیری بارزانی. شمیری کورد و کورد
گهشت بوه نوپیری توندوتیژی.

هیزهکانی مالا مستفا له زور جیگا شکان و راوئران. یارمستی نیران بز بارزانی
لم قزناغدا زور زیادی کرد، تمنانت گهشته نووی هیزهکانی خزی به جلی پشمرگوه
ننارده بو مهیدانهکانی شهر. له گیل نموهش دا هر له کشانوهدا بو، هندی له هاوکاره
نزیکهکانی بارزانی پشمنباریان کرد بو مال و پارهگامی بگوزیتوه دیوی نیران، مالا
مستفا قبولی نه کرده بو. تمنیا بهک شت مالا مستفای لم چورقه رزگار نه کرده نموش
راگرتی شهر و گفتوگو و ریگکوتن بو له گیل بمعس.

*

باسکی م س چارمنوسی خزی به بمعسوه هست بو، خزی به هاویهپمانی ژان و
مردنی بمعس داتنا. بمعس له مملاتی نیم دو هیزهدا، به چدک و پاره و هیز، یارمستی م
س ی نندا. هندی پایمی پریوهپرایهتی به نندامهکانی نعمان سپارد بو. ریگی داهون له
بغداد رؤژنامهی «النور» به عربی دهریکن. له شارهکانی کوردستان دا پنکه و پارهگاپان
دامزوانده بو، له هندی شوین نعمانیش له پال دیزگاکانی حکومت دا حوکمرانیان نه کرده.
چوژی له ازدهچیتمی سلطه دروست بیهو. له یواری مافهکاتی کوردا هندی هنگاوی نا بو،
وهکو: دروستکردنی محافظتی دهوک له قزاکانی دهوک، زاخو، نامیدی، شیخان.
دامزواندنی زانکزی سلیمانی و کوزی زانیاری کورد و، بهکیستی نوسمرانی کورد. کوردنی
نوروز به چوژی رسمیی. دهرکردنی مانگنامهی بهیان و، حقیقنامهی هاوکاری... بهلام نیم
پریارانه، که زورتر لایمی پریوهپرایهتی و روشنپریان هیهو، پس نهون بز رازی کوردنی
گلی کورد و چارمهرکردنی کیشهکمی، که پیوستی به چارمهری سیاسی بو. سهرهاری
نور همو دلسوزییمی باسکی م س بز رؤمی تازه له خویان نیشان داهو، بمعس هیچ
دهسکوتیکی سیاسی وای ندانی، له پوردهمی گلی کوردا سهرهیز و قسهپان سوار بی.

*

گوزفاری رزگاری

«مجلس قیاده الثورة» موافقهتی کرد له سر دهرکردنی هفتنامهی «رزگاری».
ناوهکمی ماحجدال هلی بژارد بو. من خاوهنی تمیتباز و شازاد صاتیب سرنوسری بو.
نوسا عبداللا سلطوم ساممرانی وزیر نیعلام و حسن علبوی مدیر الصحافه بو.
لو کاتدا هیچ گوزار یا رؤژنامهیهک له عهراق دا به کوردی دهرننهچو.
نوسا توانی «رزگاری» مان دهرنه کرده و، له رزگاری کز بویهنوه، مهستیکی
دهاریکرومان هیهو. نعمان ویت «تیار» یکی تازه له جولانوهی نهتویهی کوردستانی

عبراق دا دابهینن جیواز بی له ربهازی همدرو بالی: جدلالی و مهلالی پارتی و، همدرو بالی قبهادی مرکززی و لوجندی مرکززی چیزیی شیوعی. له کاره کمان دا سرکوتو بوین: بهری دامفراندنی «کومله» مان گلاله کرد و زمینمان بزو خوش کرد.

هیچ کس له نیمه کادری پیشیی و موچهخوری مدکتیی سیاسی نهی. مدکتیی سیاسی نه بزو ژبانی خومان و نه بزو چاپ و بلاوکردنوی رزگاری هیچ بارمه تبهکی ماددیهان ندادین. بزو ژبانی خومان و ژبانی گۆفاره که پشتمان به خومان بهست بو.

چاپخانهی «ژین» ی یادگاری پهرهمردمان به همدو دوزگا و کمرسته کۆنه کانیوه کرپهوه، تمناوت ژمارهی تملقۆنه که پیشی که ژماره ۱ ی سلیمانی بو. له بهغدادهش دوزگایهکی نیتترتاپ مان کری، نموسا تازهترین دوزگای دارشتنی رستنی نویسن بو. پارهی کرینی همدو نماته خومان پهیدامان کرد. م س فلسیکی نندا، بهلام چونکه له نیمه دلنیا نمون مولکیبهتی رسمیی چاپخانه کهیان خسته سهر ناوی کاک عومر مستمفا.

ژماره یهکی زۆر نویسری گنجیی لی کۆ بووهوه، ژماره یهکیش له نویسره ناسراوهکان وتاریان بزو نموسی، لهوانه: نیبراهیم محمد، به زنجیره «ژانی گدل» و، زهییعی، هندی وتار لهوانه: «سوسیالیزم به زمانی ساده» و، شاکیر فتاح، به زنجیره چمند بهشیکی له کتیی یزدیهکان بهلاو کردوه. محمد مستمفا کوردی، به زنجیره شیهریکی سالمی لیک دایوه. محمد خواجه، هندی ورده بهبتهی بزو نویسن. محمد صالح دیلان، وتاریکی له سهر نیزامی گنجیهوی و، چمند شیهریک و، جمال شارپازی، چمند شیهریکی بزو ناردین. جگه لهوان نیمهیش خومان بنمالمی گۆفاره که چمندین وتارمان بزو نموسی.

من به ناوی خوموه و، به ناوی خواستراوهوه زۆرم باس و بهبتهی نموسی. یهکی لهو وتارانه: «همزاری موکریانی شایهیری دهریاری بارزانی» بو، که لیکولینهوه یهک بو له سهر چاپی یهکمی دهوانی: «بزو کوردستان» ی همزار. همزار بهم وتاره زۆر نارهجت بو، وای ژانی بو نیبراهیم محمد نویسیتی. له سهر نموه چمند شیهریکی «هجو» ی بزو داناره، له سهر پیشیی خۆی شیهرهکانی همدوی جنیهی سوک و قسهی ناشیرینه.

نیمه لهوانه بهین له سیاسهتی سهرکردایهتی پارتی رازی نمون، به تابهتی سهر له گدل بارزانی و هاوکاریهان له گدل بهعس، چیزیه که فسادای تی کهوت بو، زۆری سهرکرده کافان به دل نهی، خومان له ناو خومان دا جۆری له (تکتل) مان دروست کرد بو. نمسانویست به ریگای نویسولی ریکخراوهیی ربهازی چیزیه که راست بهکهنهوه و، سهرکردایهتیبهکی بهگۆزین. لهو هملپواردنندا که له کۆنفرهنسه ناوچهیهکان دا کرا، بزو هملپواردنی نمنامانی لیژنهی ناوچه و، نوینرانی کۆنگرهی حیزب، ژماره یهکی زۆریان لهوانه بون، که له تکتل یا تیارهکی نیمه بون. م س گومانی لی نهکردین بهلام هیچ بهلگه بهکیان به دستمهوه نهی. نهجیامی هملپواردنه کیان به دل نهی. به بهسانی جزو و جزمهوه کۆنگرهیان دواخت و نهان هیش بهستری تا ریککوتنی نازاری به سهردا هات.

*

سهرکردایهتی بهعس له ناو خومان دا له ململای ی دهسلات دا بون. له سهر جۆری رهفتار کردن له گدل جولانهوی کورده ناکۆک بون. صدام حسین، تازه خهریک بو له ناو بهعس دا جیگه به هاویریکانی لیژو بهکا و دهسلات بهگریته دس. نهیوست کارتی

کورد بۆ به هیزکردنی شوینی خۆی به کار بهینی.
 بهعس موئتممیری بهست. یهکی له پاسهکانی موئتممیر کورد و، جزوی
 چارمیرکردنی کیشهکی بو. داوايان له پاسکی م س کرد بو پرۆژه بهکیان به نوسراوی بۆ
 ناماده بکا له سر بۆچونی خۆيان دهراری چارمیری کیشهی کورد.
 لهم پرۆژهیدا نوسی بهیان چاری بههرهتی کیشهی کورد بهوه نهکری دان به مافی
 نهتهویی کوردا بهین له سر بهنچهینی نازادی بهیاردانی چارهنوس، که له قوناغی نهستادا
 کورد به شپوهی ئۆتۆنۆمی بهکاری نههینی.

یهکی له بهعسبهکان که پرۆژهکی دی بو، وت بهی: «ئهمانه به چەک و پاره و
 نازوکی نهسه شهر نهکمن داوای مافی چارهنوس نهکمن، نهگهر سهرچاوهیهکی تری
 یارمهتیدان بهیوايه، نهو داوای بهیان بهکردايه!»
 لهو ماوهیدا:

- پاسکی جهلالی نهیتوانی به شهر کیشهکه له گهل سهرکردايهتی بارزانی بهکلای
 بهکاتوه، هیزهکانی بارزانی له مهبدان دا مانوه و، بههرنگاری سهختیان کرد.
 - نهیران به تاشکرا هاته ناو شهرهکهوه بۆ یارمهتی دانی بارزانی و، سنورهکانی بۆ
 کردوه و هیزی داوه و، عهراق توانای روهبرونهوی راستوخۆی نهیرانی نهو.
 - سههدام نهیبهست کاردی کوردی له دهس نهیران دهرههینی و، له مهسلاتی
 دهسلاتی ناو بهاله بهیوازدهکانی خۆيان و، نهوان بهعس و نهیارهکانی دا به کاری بهینی.
 موئتممیری بهعس بهیاری گفتوگۆی دا له گهل سهرکردايهتی بارزانی و، دواي نهوه
 به ماوهیهکی کووت کهوتنه بهههندی و ئالوگۆزی نوینهر و نهیرداو.

*
 بهعس بۆ نهوهی زهمینهی رهککهوتن له گهل مهلا مستهفا خۆش بهکات، له
 ههوتهمین موئتممیری قوطری دا بهیاری لی دا و، له گۆشاری «الشوره العسبه» ی دا
 وتاریکیان نوسی بو، هیزه کوردیهکان بهیان ههلهنگاند بو، پاسی جهلالیهیان کرد بو که له
 گهل ههمو حکومهتهکان دا هارکار بهیان کردوه، پاسی بارزانیهیان کرد بو که هیزی سهرهکه
 له بهزوتنهوی کوردا و، بهانیان بۆ بهیوهندهیهکانی له گهل نهیران و نهسرانیل دۆزی بهوه.
 له رهۆنامهی «الشوره» ی ئورگانی بهعس دا سهروتاریکیان به ناوێشان: «کیف السهیل
 الی حل المشکله الکروه» دا بهلا کردوه. ژهر به ژهریش له گهل مهلا مستهفا کهوتنه
 بهههندی و هاتوچۆ.

*
 یهکی سۆفیت نهیبهست دهسلاتی بهعس و بهزوتنهوی کورد و حشع بهکههینهته
 بهک، قورسای خوی خهستوه سهر بارزانی. له کوتای ۱۹۶۹ و سهههتای ۱۹۷۰ دا
 دانوسندن له بهینی سهرکردايهتی بهعس و سهرکردايهتی بارزانی دا له ناوپردانهوه دهستی
 پی کرد و، گفتوگو بهرايه بهغداه. دواي ههمو کهوهرنهویهکی گهرنگ سهفیری سۆفیتی
 ئهمدانی ههر دو نوینهرایهتی نهی، ههولی نهدا بهیو بهچونهکان بهیان له بهک نزیک بهخاتوه،
 چاره بو ناکوکهکان بهزوتنهوه، تهناوت کاتی که نوینهرایهتی کورد پی داگرت لهسهر
 بهشداریونی نوینهری حشع له گفتوگودا وه نوینهرایهتی بهعسی ئهمدی روت کردوه به
 بهیانوی نهوهی حشع بهیبهکی کوردی نهه و بهیبهکی عهراقبه، کاربهدهستانی سۆفیتی

داوایان له نوښترایدنې کورډ کړد ددس لږو خواسته هلېلگرن یو ښوې نه‌بېسته کوسپې یو پېشموه چوڼی روهوتی دانوسغندن.

*

پارزانی پېښوې ته پشودانی یو یز ښوې ښماره‌کانی، که یو یون به هېښکی سیاسي و چه‌کداری گټوره، پاکتاو پکا. ښمجاره‌پش له گفتوگودا له گډل حکومت چه‌ک کړدنې جاشه‌کانی ۶۶ (۱) کټوت پوه پېش سلماندنې مافه‌کانی کورده‌وه.

دستمې نوښترایدنې پمیس و سرکړدایدنې پارزانی له پمغداد چمنډین گڼ‌پوښو‌پان کړد، یز دپارېکړدنې مافه‌کانی کورډ له سر پښچینې هوکی زاتی و، که روهوتی دانوستان ته‌گټورې تی کټوت، صددام خزی چو یز سردانی مه‌لا مستغفا و، پدوجزړې ښو داوای کړد، داواکانی قبول و، ښمژپان کړد.

پمیس هم‌و ښمغې له پشتنې پاسکی م س وه ته‌کړد، پگړه یز تفسره‌دان و چاوپېسته‌کی ښمان، هم‌پشه یزپان دویاره ته‌کړدښوه که ښوان هرگېز ددس له دږسته‌کانیان هلناگرن و نه‌پانوت: «احنه ما نفرط باصدقائنا وحلفائنا». له کاتیک دا خبریک یون ته‌گه‌پشته پدک تعلیماتیکان نوی یو یز جه‌پش که گفتوگؤ له گډل پارزانی سرنه‌کټوته، خزیان یز شمر گڼ پکمنوه. له هسان کات دا له تلمغزپوڼی پمغدادوه کاریکاتیرې مه‌لا مستغفایان په «رداء العماله» وه پلاو ته‌کړدوه. له پر دوزگاکانی راگه‌پاندنې عیراق هوالی ریککوتنی پمیس - پارزانپیان پلاو کړدوه و، پدپانی نازاریان خویښدوه. مه‌لا مستغفایان وه‌کو پېشوای جولانوی کورډ و، حېښه‌که‌پان وه‌کو هاوپه‌پمانی خزیان ناسی و، مافی نه‌تو‌پیی کورډپان له سر پښچینې نوټونومی سلماند. لږو کونگره روژنامو‌انپېدا که پدکر پستې، له وه‌لامی پرسپاریک دا سهاره‌ت په چارهنوسی جه‌معاغه‌تی م س، پدکروټی: «هم‌و هېزه غه‌پره ښمژام‌بېده‌کان هلښو‌پېښ‌ښوه».

ښمه سرکټوتیکې گټوره یو یز مه‌لا مستغفا، پلام خپانه‌تیکې تاشکرا و غندریکې گټوره یو له مامجه‌لال و حېښه‌کدی. ښمه دوم جار یو له پشته‌وه خه‌لجېری غندری لی پدمن جاری پدکمن: سالی ۱۹۶۳ و جاری دوم: سالی ۱۹۷۰. ښمه کاریکې له مامجه‌لال کړد تا هه‌تاپه پاورې په صددام حسین و حېښی پمیس ښمینی و، هرگېز لپیان ښمین نه‌بی.

*

کارپد‌دستانې عیراق له پدپانی نازاری ۷ دا ملخی نه‌تو‌پیی کورډپان لسم پښچینې نوټونومی سلماند. پ د ک له عیراق گرنگېه‌کی گټورې پېدا کړد و، په تاشکرا کټوته چالاکې، روژنامې «النور» داخوا له پاتی ښو «التاخی» کټوتوه درچون، ۵ کورډ خزانه ووزاره‌توه و چمن کورډی تر کرانه وه‌کیلی ووزاره‌ت، چمنډین فرمانه‌پری گټوره له ښندامانی پارتی دانرا لوانه ۳ محافظی سلیمانی، هولیر، دهوک، هروده‌ها ۶ فوجی «حمرس حدود» له پېشمهرگه پیک هنرا. چمنډین قوتابی کورډ له کوللیه‌کانی عسکری و شورطه ودرگېران. چمنډ کسبک په سفیر دانران.

پدکېتی سزگېت و هم‌و حېزه کومونېسته‌کانی دنیا ښم هواله‌پان په خوشپوه ودرگرت و، هندپکبان پروسکه پا نامې پېروزپایان یو نارودن. سمرکی ده‌ستمې

سروکایه‌تی نه‌مجومنی به‌ری سؤفیت نه‌کولای پودگورنی و سروکی نه‌مجومنی وه‌زیرانی به‌کیتی سؤفیتی تهلکیمی کوسه‌جین له بروسکه‌به‌ک دا که روژی ۱۷ ی نازاری ۱۹۷۰ یو سرگوماری عیراق به‌کریان نارد بو نوسی بویان: «نحن واثقون من ان تنفیذ هذه الاتفاقیه الهامه سیمساعد علی تعزیز الوحده الوطنیه والصداقه بین شعبی الجمهوریه العراقیه الشقیقین - العرب والاکراد، علی نجاح تحقیق التحولات الاقتصادیه - الاجتماعیه فی البلاد لصالح الشعب العراقی بأسره ورفع مستوى حیاته ورفاههم»

به‌یانی نازاری ۱۹۷۰ تین و تموزمسیکی زوری دا به پزوتنموی کورد له سرانسرری کوردستان دا. پاش نینقیلابی تورکیا (۱۹۷۱) ژماره‌به‌کی زور تبه‌کوشری کوردی تورکیا په‌روازه بون، به‌کیتی سؤفیت دالدهی ندان له‌بر نموه له ولاتانی ئوروپای خورتاوا بونه پناهر. به‌کیتی سؤفیت په‌یوه‌ندی له‌گه‌ل پارتی به‌هیز کردبو، به‌رده‌وام نوین‌رایه‌تی پ د ک و بارزان‌نسان ئدی و بانگیان نه‌کردن بو کونگره‌ی پارتیه کومونسته‌کان، «زماله» یان ئدا به خوندکاره‌کانیان، سردانی باره‌گای بارزانیان نه‌کرد، ده‌زگاکانی راگه‌باندنی سؤفیتی له سر تبه‌جریه‌ی نوی ی عیراق نه‌باننوسی.

په‌یوه‌ندی ئابوری و بازگانی و روشنبیری له نیوان عیراق و ولاتانی سوسیالیستی دا له ژیر سایه‌ی دسه‌لاتی به‌عس دا له جاران زیاتر گه‌شی کرد. ریکوتنیک بو هاوکاری راه ماسی (کانونی دومی ۱۹۶۹)، ریکوتنیک بو هاوکاری ئابوری و ته‌کنیکی (تموزی ۱۹۶۹) بو یارمه‌تیدانی کومپانیای نیشتمانی نوت بو دهره‌بنانی نوت و گازی رومه‌له و راکه‌شانی لوله‌به‌ک له شوینی دهره‌بنانی‌مویه بو سر مینای فار، وه چاکردنی مینای فار بو پیشوازی نموت‌کیشی گموره، پرتو‌کولیک بو هاوکاری له به‌کاره‌بنانی ئه‌توم بو مه‌به‌ستی ناشتی‌خوازانه، ریکوتنیک بو هاوکاری له رادبو و تله‌فزیون (۱۹۶۹)، له نیسانی ۱۹۷۰ دا ریکوتنیک عیراقی - سؤفیتی نوی نیمزا کرا بو بو هاوکاری ئابوری و ته‌کنیکی. نمو قمرزانی به‌کیتی سؤفیت دابوی به عیراق تا نیسانی ۱۹۷۱ گه‌شته ۴۲۶۳ ملیون ریل. هه‌روه‌ها په‌یوه‌ندی بازوگانی عیراق له گه‌ل ئه‌لمانای دیموکراتی، پولونیا و ولاتانی تری ئوروپای روزه‌لات په‌ری سغند.

*

به‌یانی نازار دانی به مافی نه‌توه‌یی کوردا نا بو، به‌لام چهند کموکوری به‌نهرتی

تی دا بو:

ژور له میژ بو پارتی ئۆتۆنۆمی بۆ کوردستان و دیموکراسی بۆ عیراقی کرد بو به دروشمی سه‌ره‌کی خزی. لم گفتوگۆ‌بانه‌دا وه‌فدی کوردی له هه‌ردو مسه‌له‌دا: ئۆتۆنۆمی و دیموکراسی دا بازی به سر چهند سه‌ره‌تایه‌کی به‌نهرتی دا دابو.

له پاسی دیموکراسی دا به‌عسه‌یه‌کان به راشکاوی وت بویان: «ئیمه حه‌یزیکی شورش‌گیرین به شورش هاتینه‌ته حوکم. باوه‌رمان به دیموکراسی رۆژئاوایی و دیموکراسی لیبرالی ئیه. هه‌لبه‌ئاردنی گه‌شتی واته تسلیم کردنی حوکم به کۆنه‌په‌رسته‌کان» وه‌فدی کوردی بۆ ئه‌وی گفتوگۆ‌که‌یان له سر ئه‌وه نه‌پچری وازی له پاسی دیموکراسی و هه‌لبه‌ئاردنی گه‌شتی و ژبانی پارلمانی هینا بو. بۆ پاساودانی ئه‌مه‌ش وت بویان ئیمه‌ش حه‌یزیکی شورش‌گیرین باوه‌رمان به دیموکراسی لیبرالی ئیه.

له پاسی ئۆتۆنۆمی دا به‌عس دانی ناو به مافی کوردا له سر به‌نجینه‌ی ئۆتۆنۆمی

بەلام مسەله گرنگەکانی هەلگیرا بۆن بۆ سالاتی داوی، لەو گفتوگۆیدا پاسی قانونی ئۆتۆنۆمی و ناوچەیی ئۆتۆنۆمی نەکرا بو. دەسەلاتەکانی حکومەتی ئۆتۆنۆم لە کوردستان دا چەپ و دەسەلاتەکانی حکومەتی ناوەندی لە ناوچەیی ئۆتۆنۆم دا کامانە؟ کوردستانی عێراق کۆی یە و لە کۆی دا ئەواو نەبێ. دەرەیکردنی ناوچەیی ئۆتۆنۆم دانرا بۆ بکۆمەتە داوی سەرۆکەبیری گشتی تا بۆ یە یۆزایەتی هەر جەگایەک کورد بۆ پەڕیشتە ناوی. دەرەیکردنی چارەنۆسی ناوچەکانی کەرکوک، خانەقین، سنجار و زۆر شوێنی تر هەلگیرا بۆن بۆ داوی دەرکۆتیی ئەلجاسی سەرۆکەبیرە. کەشەیی فەیلەبەکان (کە بەعس بە ئێرانی دانمان) و کەشەیی پەزیدەبەکان (کە بەعس بە عەرەبی دانمان) بە چارەسەرنەکراوی هەلرا بۆهه.

مەلا مستەفا لەو کاتەدا تەنگاوی بۆ پێویستی بە پشودان هەبو. دیموکراسی و ئۆتۆنۆمی و شتی لەو پەیمانە لەو کاتەدا نەهەیان نەهەیان شەریان لە سەر پەکت، بە تایبەتی چونکە رەککۆتەکە دوو مەکانی ئەوی ئەواو نەکرد و، دیموکۆتیی زۆری بۆ داھین نەکرد.

* کۆنگرەیی هەشتەم

کۆنگرەیی هەشتەمی پارتی لە تەمبۆزی ١٩٧٠ دا بەسترا.

ئەم کۆنگرەبەش وەکو کۆنگرەکانی تر قەرەباڵغ و، جۆری لە خۆپێشانەکانی سیاسی بۆ بۆ تازە کردەنۆی گۆڕاوەیی کۆڕانە بۆ سەرۆک. هەلومەرجی سیاسی ئەم کۆنگرەبە لە چاوە هەموو کۆنگرەکانی کەدا جیاوازی بۆ سەرکردایەتی پارزانی و سەرانی پارتی بە هوی بەهانی ئازار و، پشەتوانی فراوانی ناوەه و دەرەه، هەستیان بە سەرکۆتێکی گەورە نەکرد و، لە خۆیان بایی بۆهه.

نۆینەری زۆر لە حیزبە نەپارەکانی بەعس، لەوانە حەشە، بانگ کرا بۆن، ئەوانە کۆنگرەکەیان کرد بە دوانگە دژی بەعس.

پارتی بۆ ئەوی پێشانی بەعسی بەدا کە هەشتا پشەتوانی ئێرانی ماوه، کامەران بەدرخان کە لە بەغداد پێشوازی رەسمیی لی کراو و، وەکو مێوانێکی پەرزەرەوانی لای مەلا مستەفا کرا بۆ، بۆ ئەوی سەری بەغداد بەداتەو لە رێگای تارانەو گەراپەو نەورەیا.

ئەم کۆنگرەبە بۆ پاوەری لە نیوان بەعس - پارزانی دا قولتر کرد.

بۆ کۆمیتەیی ناوەندی هەندێ ئەندامی تازە دانران. کورانی مەلا مستەفا: ئێدەرس و مەسعود، بۆن بە ئەندامی کۆمیتەیی ناوەندی و، دارا توفیق کە هەتا چەند رۆژی پێش کۆنگرە ئەندامی پارتی نەبو، لە سەر داواي مەلا مستەفا ئەویش کرا بە ئەندامی کۆمیتەیی ناوەندی، چونکە بە جاسوسی سۆڤیەتی ئەزانی، سەرەرای چەند کەسی لە فەرماندەکانی پێشەوەرگە کە هەندیکیان نەهەندەوار بۆن.

*

بەعس داوايان لە مەلا مستەفا کرد یەکی لە کۆرەکانی پەنیری بۆ بەغداد بۆی بە جیگری سەرکۆمار. بۆ ئەم مەبەستە عەزیز شەریفیان ناردە لای. مەلا مستەفا بۆ ئەوی رەتی پەکاتەو وەت بۆی: «ئەم شەو خۆدانی پارزان هاتە خەم وەتی نای هیچ پارزانەک کاروباری حکومەت وەرەگیرا» پاش بۆ داگرتنێکی زۆری حکومەت، پێشپەڕی حەبیب مەحمەدی کرد. بەعس رەفرزی کرد چونکە حەبیب بە رەچەلەک ئێرانی بو. مەلا مستەفا

نعمدی نغزانی، به نمنقست نئوی پېشنه‌بار کرد بو، بۇ نئووی ره‌فزی بکمن.
 بعمس جاريکی تر فوناد عارفي نارد بۇ لای بۇ نئووی په‌کيکی که داهنی. فوناد
 عارف زوری بۇ وت بو که دانانی جیگری سرکوزمار چمند گرنکه. مه‌لا مستفا پی ی وت
 بو: «کواته خوت بېکه! له تۆ باشرمان دمس ناگویی».
 همدو ریککوتنیکی راسته‌قینه له گیل هر حکومتیکی عیراق بوايه، له نغهام دا
 نئبو مه‌لا مستفا په‌پوهندی له گیل ده‌وله‌تانی ده‌روهه بهری و، له‌شکره‌کئی به‌لاوه پی بکا با
 پېخته‌ه پیر فرمانی دوزگا‌په‌کی حکومت‌نوه و، پاره له هیچ لایه‌ک ودرنگری و، زیندانی
 نئبی و هیچ کس نه‌گری و نه‌کوژی و، خزیشی وه‌کو همدو هاوولا‌تیه‌ک له جیگاه‌په‌ک دا
 داهنیشی.. نمانش له گیل تیگه‌پشتن و بیرکردنوه و قازانچی مه‌لا مستفا ننه‌گوته‌بان.
 مه‌لا مستفا خوی به پوزتر داننا له ده‌ولت و داوودزگا قانونه‌کانی. له هر نوه له گیل
 هیچ حکومت‌یک، به راستیی، ریک ننه‌کوت و، هئولی نندا پارودخی نا‌اسایی بهو
 جزوی خوی نئوپست بېنیتوه.

*

نیستیه‌اب یان تیگه‌لاوونوه؟
 ریککوتنی نازاری بعمس - بارزانی سرکوتنیکی گسوده بو بۇ بارزانی و بۇ
 کورد، به‌لام تېشکانیکی سیاسی کوشنده بو بۇ جه‌لالی. روی هیزه‌کانی داهیزی و له هر
 په‌ک هله‌وشا، ریکخراوه سیاسیه‌کانی ما‌بو نمیش کوت بوه ژیر گوشاری مه‌لایی و
 خلک.

مه‌لا مستفا له بعمس نهمین نئبو، هر له سهره‌تاوه بۇ مه‌بستی تاکتیکی له
 گیلی پیک هات بو، په‌کی له مه‌بسته‌کانی له ناویردن جه‌لالی بو، که نه‌ترسا له هر
 روهره‌پونوه‌په‌کی تازه‌دا له گیل بعمس، دېسان نمان به‌نوه لایمن. قاخیر میرگسوری له
 سلیمانی په‌پوهندی له گیل چمند کسسیکی جه‌لالی کرد بو، نارغزی پېشان داهو بۇ
 ناشته‌پونوه و په‌گرتنوه. نم په‌پوهنده گشهی کرد و، گېشته نئووی مام جه‌لال خوی
 سردانی مه‌لا مستفای کرد.

نمان نده‌انویست قه‌واره‌ی حیزه‌که‌بان پھاریزن، ناوه‌کئی بگوزن و له گیل پارتی
 دوست و هاوکار بن و، سرکرده‌تی حیزه‌که‌بان لای مه‌لا جیگیر بهی و، سرزکایه‌تی
 بارزانی قبول بکمن. به‌لام بارزانی قبولی نه‌کرد نمان وه‌کو حیزه‌یکی جی‌اواز و
 سره‌بخو بېن، چونکه گومانی نه‌کرد جاريکی تریش لی ی هلبیگیرنوه. له هر نوه
 تغیا په‌ک ریکه‌ی بو دانان نمیش تیکه‌لاوونوه بو به پارتی.

*

نم به‌رورایانه له ناو ریزه‌کانی جه‌لالی دا پاس نه‌کرا. دو رمی هه‌بو: په‌کیکیان،
 لای واهو که هئولی ناشته‌پونوه به‌دی له گیل بارزانی، به‌لام پاریزگاری سره‌بخوی حیزه‌که
 بکری. نئوی تریان، لای واهو که هردو حیزب له روی به‌روا‌ویر و پیکه‌اتنی چینه‌په‌تی و
 ره‌بازی سیاسیه‌ی له گیل په‌ک جی‌اواز نین و، مانووی حیزه‌که له دواروژدا ته‌بسته‌وه به
 هزی شیری ناوخو و، پالده‌نوه به حکومت‌نوه، له هر نوه هله‌وشاندنوه‌ی حیزه‌که و
 تیکه‌لاوونوه‌ی به چاک نغزانی.

نئوانه‌ی رمی دوه‌میان هه‌بو، به زوری له‌وانه بون که به تمای دامه‌زاندنی کۆمه‌له

هون، جگه لودیش نوانه لایان واپو تا نم حیزه پوژایه کی سیاسی به جی نمیلی،
هواړی گمسه گردنی ریکخړاوکی تازه نای.

*
 نو کونگره‌بەدی که پیش ۱۱ ی ئازاری ۷۰ بە سالیک ئەبو بێستەری و، ئەبەسترا
 بو، ئەمجارە ئەبو کۆ بێستەو بە لێدانێ چارەنوسی حیزبەکە، چونکە ئەبەسترا گورانی
 سەرکردایەتی و راستکردنەوی رێبازی سیاسی، هیچ بایەخێکی نەماو.
 کۆنگرە بەسترا، ئەندامەکانی ئەوانە بون که لە کۆنگرەنە ناوچەبەهەکان دا پیش ۱۱
 ئازار هەلبژێردرا بون. زۆریان لە ئارازبەهەکانی ناو حیزب و، لایەنگرانی (تیار) هەکی نێمە
 بون. نێمەش پێشتر هەمو قسەمان کرد بو بە پەک، که لە نرخی ئاشتیانبودا لە گەل مەلا
 مستەفا ئەم حیزبە هەلبژێننەو و تەیکالای حیزبەکەیی نوێ بکەنەو. کۆنگرە بە
 زۆراوەتێکی دیار بریار: گورانی نوێ حیزبەکە و، هەلوشاندنەوی و پەکگرتنەوی دا لە
 گەل حیزبەکە بارزانی.

سەرکردایەتی بازوێی بەلێنی داو بە سەرکردایەتی جەلالی کە سێجەکی ئێندامانی لێ و ناوچەکان لە کادەره‌کانی ئێمان داوەری و، لە هەلبکی نزیک دا کۆنگرە نۆهەمی پارتی بیهستری و، ئێندامانی سەرکردایەتی کاریان پی بیهپردی. بەلام نه کۆنگرە نۆهەم بیهسترا و، نه ئێندامانی کۆمیتە ناوەندی کاریان پی بیهپردا، بەلکو بۆ پی ترخکردنی نوو ههنگاوه گرنگه، سەرکردایەتی بازوێی ناوی لێم تیکه‌لاو بونه‌یه نا: «ئیه‌ستیه‌اب». له زۆر جیه‌گاش له لیژنە ناوچه و لقه‌کان دا جیه‌گهان نه‌کردنوه.

*
 یدکی له میرجه کانی مهلا مستغفا نموه ېو، که نېراهم محمد و هندیکي تر له
 سرکرده کانیان لای شو جېگېر ېېن. مانگی شوېای ۱۹۷۱ نېراهم محمد، مامجه لال،
 عومر مستغفا، علی عسکری، به ری کونن ېو باره گای بارزانی. نمانه چند کسبکی
 که پشیان، لوانی تاوانبار ېو لای سرکرده پته بارزانی، له گیل خویان ېو ېو نوی،
 لوانه حامید قادر، حمیدی فروع، مام طحا خوشنار، قادر کزکزی، کمال مولود..
 منیش که فرمانی گرتن و حوکمی «محکمه الشوره» ی عیراقم به دواوه ېو له گیل نوان
 رویشتم. مال و خېزانده کوی مهلا مستغفا له دیلمان و، شونی کارکردنی روزانی نیدرس
 و مسعود له قسیر و ماکزسان ېو. نیمه پشیان له خانویهک دا له قسیر و ماکزسان دانا. تا
 چند مانگی من له گیل نېراهم محمد له ژوریک دا ېوم.

چند مانی من له دغا بهیرسیم. کله چې د غزنی د ولسوالۍ د کورنیو چارو د پوهنځی د مدیر په توګه دنده ترسره کوله، د کورنیو چارو د پوهنځی د مدیر په توګه دنده ترسره کوله. کله چې د غزنی د ولسوالۍ د کورنیو چارو د پوهنځی د مدیر په توګه دنده ترسره کوله، د کورنیو چارو د پوهنځی د مدیر په توګه دنده ترسره کوله.

له رڼاؤاني ۱۱ ي نازاردا شوکري حديدې موحافېظې سلېماني بو. شوکري
پدعسي بو، له سردومي حکومتې عارف دا گپرا بو، پدوگي نشکېنې نډگرت بو،
هاورېکاني خوي په گرت دابو، له پير ثنوه له ناو پدعسيهگان دا په چاري سوک سپريان
نډکرد و خويشي نووي لي بويو په «عقده». پدکم گوراي پدعسي له سلېماني دا ثنوي
نا و، هندی کسي کرد په پدعسي. نېحه په تونلي دژي نم هنگاوهي راوستاين. من
ريزم نډهگرت و نپوانم له گملي نهبو و، تعويش حمزي له چارهي من نډهکرد و، قبني له

من بو.
 نمو روژی به یانی ۱۱ ی نازار خوندرا یوه من بز نیشوکاری گوفاره کسمان له
 بهغداد بوم. پاش نموه به چمند روژی گرامنوه سلیمانی. لئو ماوه پدا نارنجوکیک خرا بوه
 حوشی سانوی کچانی سلیمانیهوه.

له سمر نموه حکومت کوریکي گرت بو به ناوی: جمال محمد و، فرمانی
 گرتی چمند کسبکیان دمرکرد بو، به کیکیان من بوم. جمال و نموانی فرمانی گرتیان
 بز دمرچو بو حرمی پاره گای گوفاری «رزگاری» بون.

روداوه که بزم جزوه بویو: مالی جمال به تمنیشت سانوی کچانیهوه بو. جمال لئو
 نالوگزانمی به هزی نازار یوه بویو، زور نارحمیت نهی، له گیل چمند هاورییه کی دا بز سمر
 گسرم کردن له داخ و خفت دا تچن بز خواردنمونه. به سمرخوشی نمراتمونه بز مالی
 خنپان. له ریگا توشی تاقسی پولیس نهی که له بمردهمی سانوی کچان دا بز میبازی
 راوستا بون. پولیسه کان مفوض پکیان له گیل نهی به ناوی جمال چاوشین پرازای به کری
 حاجی فمروج بو، به کمر لپرسراوی پیشمرگه کانی پارتی بو له سلیمانی، کاپرایه کی
 هلیپرست و خن بمره پیشمروی سمر به پارتی بو. جمال چاوشین و پولیسه کان، جمال
 محمد نماسن، بز نموی سوکایه تی پی بکن، بانگی نکهتن بهته پیشمروه. جمال محمد
 نمرسی نازاری بدمن و دستلری بی بکن. بز دیفاح له خنوی نارنجوکیکیان لی
 رانه کیشی. پولیسه کان تی ی نموروکین و نارنجوکیکی له دس دمرنمیتن، بز نموی به
 خنپان دا نتمقیتمونه هلی نموده نو دیو دیواره که، که حوشی سانوی کچان بو. کسی
 نه کوشت و کسی بریندار نه کرد بو.

*

همان تاقم پولیس پیش نم بهزمه چوپونه سمر «چاپخانهی ژین» که گوفاری
 رزگای لی چاپ نه کرا، هندی دزگیان شکاند بو و، هریچی ورده و پرده به کیان بمردهس
 کبوت بو برد بویان له ناو نمواندا: «کلیشه» ی نمو روژنامانی له سمردهمی «پیشکوتن»
 وه لئو چاپخانه پدا چاپ کرا بون، کلیشه کان له داری گویز هلیکنرا بون و، تا نموسا
 وه کو یادگاری چاپخانه که هلیگرا بون. همره ها چوپونه پاره گای گوفاره کیش کتیبخانه که و
 فایله کانیان تالان کرد بو. سدان کتیبی به نرخ و وتاری دسخته تی نوسرانه کانیان برد بو.

*

پولیسه کان نم روداوه یان به سمر جمال محمددا هینا. شوکری حدیثی روداوه کی
 قزستموه و زلتی کرد. به عس نمپرست نعه بکا به مونسبه تیک بز چاوشکاندنی جدالی
 و، پارتی نمپرست بیکا به مونسبه تیک بو توله کسردنمونه. همره ولایان نه یانوسرست
 روداوه که به سمر من دا بهیئن. شوکری حدیثی تولمی لیدانی به عسبه کانی سلیمانی و
 پارتی تولمی وتاره کانی رزگاری له من بکنمونه.

نمو زمنا نه بگه بستم نرخ قسه کردن چمند گرانه. نم روداوه رهوتی ژبانی له
 بنمره نموه تیک دام و، بو به سمره نای دمره دیری هتا هتا بیم. لئو ساوه تیر نتمتوانی له
 پرسبی هیچ خزمیکم و له شای هیچ به کی له کسوکارم دا بهشار بم و، نتمتوانی له هیچ
 جیژن و خزشه ک و، له هیچ لبقومان و ناخزشه ک دا له گلیان بم.
 جمال گبرا و، فرمانی گرتن بز نموانه پیش دمرچو که نمو روژه له گیل جمال

خوارده‌پایانوه، فرمانی گرتن پز منیش، به توهمی دروستکردنی «شبهکاتی تخریب»
 دهرچو. همر دراین به «محکمه الثورة» له بغداد.
 جهمال حوکر، نهمدم درا و، هیناپانوه له هر دهرکی سهرای سلیمانی له
 سیداره‌پان دا و، هاوریکانی نو و منیشیان به «غیابی» به ۱۰ سال زیندانی حوکر دا.
 من خوم نندا به دستوه، له بغداد خوم شاردوه.
 من له ژبانی سیاسی و پیشمرگه‌یی خوم دا سدان کار و کردوهم دژی حکومتی
 عراق و داوودزگا سرکوتکهرکانی و سرگردابه‌تی بارزانی کردوه، لای هندی به کاری
 شورشگیرانه و، لای هندی به جاشایه‌تی و، لای حکومت به خیانه‌تی نهشتانی دانتری.
 له هر نوه پیوستم به پاکانه نیه، بهلام له دور و له نزهکوه دهستی من لم مسله‌پیدا
 نهو.

* ناکوکی ناو بنمعالی بارزانی

نو ماوه‌په نیمه له قسری بوین ناکوکیه‌کانی ناو بنمعالی بارزانی تمقیبوه
 چمند روداپان لی قوم:

- مهلا مستفا ماوه‌پهک بو له ناو کوره‌کانی دا نهدیس و مسعودی پیش خست
 بو، همدوکسانی کرد بو به نندامی م س و کاروباری باره‌گای بارزانپیان رانه‌پیراند.
 سهرای توهش مسعودی دانا بو به لیسر سهرای دزگای پاراستن و نهدیس به هی
 مدکتی عسکری. عوبید و لوقمان که به تمن گوره‌تر و، له سردمی پاشایه‌تی دا
 «حیس و تبه‌لدان» و له سردمی شورشی تهلول دا شعر و ناخوشییان دی بو،
 فرمانوش کرا بون. عوبید دس به سفر بو له گوندی وه‌لزی له هسان ناوچی باله‌ک. لو
 ماوه‌پیدا عوبید هلات و چوه ناو حکومت.

نمش ره‌نگدانوهی ناکوکی ناو ژنه‌کانی بو. مهلا مستفا ۳ ژنی همر. دوانیان
 بارزانی و ده‌کیکیان زهاری بو. له ژنی ده‌کمی: عوبید و لوقمان و صابیر و، له ژنی
 دوهمی: نهدیس و، له ژنی سیمسی، که کچی محمود ناغای زهاری بو: مسعود،
 دلشاد، نیهاد، سیداد، وه‌جیهی همر. نم ژنه‌پان له لای مهلا مستفا له هم‌پان له
 پیشتر بو. ناکوکی ناو ژنه‌کانی کاری له پاشه‌روژی کوره‌کانی کرد. له هر نوهی له گدل
 ژنی ده‌کمی ناریک بو، عوبید و لوقمان و صابیری پشت گوی خست و، له هر نوهی له
 گدل ژنه زهاری‌ده‌کی ریک بو، مسعودی پیش خست.

- شیخ محمد خالید و شیخ عوسمان، که همدوکیان کوری شیخ محمد بون،
 له ناو خزان دا له سر نوهی کامیان جیگای «خودان» بگریته‌وه تیک چو بون. مهلا
 مستفا پشتیوانی له محمد خالید نه‌کرد و دژی عوسمان بو. حکومت وستی دس
 بخاته ناو نم ناکوکیه‌وه. کموته لشکرکشی له ده‌کتری. سهرنجام محمد خالید زال بو
 به سر عوسمان دا. عوسمان لیخرا بهلام خزی و کوره‌کانی داپانه پال حکومت.

- هر لو ماوه‌پیدا باره‌گای بارزانی ده‌کی له براکانی فاخیر میرگسوری کوشت.
 نوانیش ده‌کیکیان له سر کوشتوه. فاخیر گپرا و هندی له براکانی هلاتن بو ناو
 حکومت. دوی ماوه‌په‌ک فاخیر هر درا. له گدل مامجه‌لال چوین پز سردانی
 پیشمانیه‌کی زوری دهری لو ناو‌په‌ی کرد بوی بو ناشتکردنوهی پاسکی م س و مهلا

مستففا. فاخير نم ناکۆکی به ناکۆکی بارزانی و زیباری لیک ندادیهوه. له قسه‌گانی دا وتی: «من چهند هه‌له‌یه‌کم کردوه به‌کێکیان نه‌وه به مسعود داوای لی کردم له گه‌لی به‌چم به پیشوازی زویه‌ر ناغای خالی و جاشه زیباریه‌کان که نه‌مانیست به‌چن به سهردانی مه‌لا مستففا. من نه‌چوم و لۆمهی مسعود به‌شم کرد، که نه‌وانه دوژمنی نه‌یمن نا‌هی به‌چی به پیشوازیانه‌وه» وه‌کو خۆی نه‌یوت له سهر نه‌مه مه‌لا مستففا غه‌زه‌یی لی گرت و ناکۆکیه‌کانیان له‌وه ده‌ستی پی کرد به.

زۆری نه‌خپایاند ناکۆکی نه‌وان فاخیر و به‌ره‌گای بارزانی هه‌لی دا‌یهوه. کۆتایه‌که‌ی به‌وه هات هه‌مهیان گرتن و له تاشه‌تال دا هه‌مهیان کوشتن. فاخیر خالۆزای مه‌لا مستففا به‌وه.

*

صه‌ددام له‌و (تنازل) ه‌گه‌وه‌یه‌ی به‌ مه‌لا مستففا‌ی کرد به به ته‌ما به:

۱. کارتی کوردی له ده‌س شای نه‌ران و دوژمنه‌گانی ده‌ره‌ینی و، به قازانجی خۆی له دژی نه‌ران و، دوژمنانی نا‌وه‌وه و ده‌روه‌ی به‌ کاری به‌ینی. له‌و کاته‌دا ناکۆکی نه‌ران و عیراق له جاران توندوتیوتر به‌وه.

۲. نه‌و به‌زوتنه‌وه چه‌کله‌اری نزیکه‌ی ۱۰ سال به، شاخ و لادیه‌کانی کوردستانی کرد به به مه‌له‌بندی خۆی و، به‌وه به‌ کێشهی سیاسی، ئابوری، سپایی گه‌وره، چه‌ک دا‌ینی و، به‌گه‌رتنه‌وه سهر ژبانی ئاسایی نا‌وشار.

صه‌ددام زۆر زو‌تی گه‌ه‌شت له هه‌ردو ته‌ماکه‌ی دا به هه‌له دا چه‌وه. مه‌لا مستففا هه‌ر له سهره‌تاره به‌ جیه‌جی کردنی هه‌ندی مه‌به‌ستی تابه‌تی خۆی له گه‌ل به‌عس پیک هات به، نه‌ک به‌ ریککه‌وتنی ته‌واو و راسته‌قینه. مه‌لا مستففا ده‌وله‌تیکه‌ی له ناو ده‌وله‌ت دا دروست کرد به، ئاماده نه‌بو ده‌ستی لی هه‌له‌گری له به‌ر نه‌وه:

۱. مه‌لا مستففا نه‌ک هه‌ر به‌وه‌ندی له گه‌ل نه‌ران نه‌ه‌ری، به‌له‌کو به‌یهانی نازاری وه‌کو ده‌سکه‌وتیکه‌ی گه‌نگه‌ فرۆشته‌وه به نه‌ران، به‌ به‌هه‌زکردنی په‌یه‌نده‌یه‌گانی له گه‌ل نه‌ران، نه‌سرانه‌یل و نه‌مه‌ریکا و، هه‌مو دوژمنه‌گانی به‌عس.

۲. مه‌لا مستففا نه‌ک نیازی به‌لاه پی کردنی هه‌زه‌گانی و، گه‌وانه‌وه به‌ ژبانی ئاسایی شاری نه‌بو، به‌له‌کو هه‌زه‌گانی به ژماره زۆتر و به چه‌ک پزۆشته‌تر کرد. «ده‌زگای پاراستن» ی زیاتر به‌هه‌ز کرد.

صه‌ددام به‌ نا‌شکرا دره‌وه‌ی به‌ سیاسه‌تی ده‌سته‌یه‌تی بارزانی دا، به‌لام به نه‌ینی که‌وته چینی پهلانی له ناو به‌ردنی. تاقی مه‌لا که به نا‌وه‌ی چه‌وه به‌وه سهردانی، به‌کێکیان ریکزه‌ده‌ریکی مه‌لغوم له سکی قایم کرا به، له گاتی دانیه‌شته‌که‌دا به ریمۆت کۆنترۆل ته‌قینه‌را‌یه‌وه. چهند کسێ کۆژان به‌لام مه‌لا مستففا به ریکه‌وت به‌ر نه‌که‌وت. مه‌لاکان، پیش نه‌وه‌ی لیکه‌ولنه‌وه‌یان له گه‌ل به‌ری، هه‌مهیان له هه‌مان شوین دا کۆژانه‌وه.

*

ده‌رکردنی فه‌لییه‌کان

به‌عس، پی نه‌وه‌ی گوی به‌داته ناره‌زایی سهرکرده‌یه‌تی بارزانی، ۱۸۵ هه‌زار کوردی فه‌یلی ده‌رکرد به نه‌ران و، سال و دارایی زه‌وت کردن به به‌هانه‌ی نه‌وه‌ی نه‌وانه نه‌رانین. ره‌زانه‌یه‌ی «التاخ» له سهری نوسه‌ین، به‌لام پارتی هه‌یج هه‌نگاویه‌کی جیه‌دی نه‌نا به‌وه.

ریگرتن لیم تاوانه و. ریگرتن له دوباره بونموی.

*

پرکردنموی بوشایی خلیج
عیراق و ئیران لیسر پرکردنموی نو بوشایی کشانموی هیزه‌کانی به‌رتانی له
روژهدلاتی سوس، به تایهتی له خلیج دا دروستی نەکرد، له ململاتی دا بون. نهمیریکا
ئیرانی راسپارد بو ئمرکی پاراستنی ئاسایشی خلیج بگریته نەستو، شا به پله ئیرانی پر
چەک نەکرد و، پهموندیه‌کانی خوی له‌گەڵ دهلەتانی عهره‌بی و شیخ نشینه‌کانی خلیج
باش نەکرد، هه‌ولی ئەدا له ریگی زیاد کردنی قسوامی دسکوتی ئابوری و بازوگانی
سۆفیتسپوه له ئیران دا، پشتپوانی یا هیچ نه‌بی یی لایه‌نی نمیش به دس به‌ینی.
عیراقیش نهمیست ده‌وری سهره‌کی هه‌بی له خلیج دا، به تایهتی که دهلەت و شیخ
نشینه‌کانی خلیج جگه له ئیران همویان عهره‌بن، عیراق ترسی له خو چه‌کدار کردنی به
پله و قه‌به‌ی ئیران هه‌بو، بو نموی ترازوی خوی له‌گەڵ ئیرانی پشت نەستو به نهمیریکا
راست هکاتمه‌و، روی کرد بوه په‌کیتی سۆفیت.

*

له ۹ ی نیسانی ۱۹۷۲ دا عیراق و په‌کیتی سۆفیت «په‌مانی دوستایه‌تی و
هاوکاری» یان بو ماوه‌ی ۱۵ سال نیمزا کرد. کوسپگین بو نیمزا کردنی هاته به‌غداد. تا
ئو کاته په‌کیتی سۆفیت په‌مانه‌کی له‌و پاهه‌تی له ناو ولاتانی عهره‌بی دا تنیا له‌گەڵ
میسر بو ماوه‌ی ۱۵ سال (۱۹۷۱)، وه له دنه‌بادا تنیا له‌گەڵ هه‌ند بو ماوه‌ی ۲۰ سال
(۱۹۷۱) نیمزا کرد بو.

په‌کیتی سۆفیت په‌رووه‌ندی ئابوری، بازوگانی، ستراتیجی گرنگی له عیراق دا
په‌یدا کرد بو، ده‌ستی له په‌ترولی عیراق گه‌یر کرد بو، که‌لکی گموره‌ی لی وهر نەگرت،
هه‌روه‌ها نزیکه‌ی هه‌مو چه‌ک و تفاتی چنگی عیراق له‌و نەکردا، ژماره‌یه‌کی زو پرۆه‌ی
ئابوری له عیراق دا دس کەوت بو، پاپوره‌ جینگه‌یه‌کانی سۆفیتی ده‌رگای خلیجیان بو
کراپوه، نه‌مانتوانی سهردانی مهنای ام‌القصر هکەن، له‌به‌ر نه‌وه پشه‌وی له ناو عیراق دا به
قازانجی نه‌بو، گرژی نیوانی کورد - به‌عس په‌رووه‌نده‌کانی نه‌وانیشی نه‌خسته مه‌ترسپوه.
حشع و به‌عس په‌رو پیکه‌اتن نه‌چون. به‌عس ریگی کاری قانونی نه‌دان و به‌شداری
نه‌کردن له وه‌زاره‌ت و له «جبهه» په‌دا که خه‌ریکی پیکه‌انی بو. به‌عس نه‌په‌یست پ د
ک پش به‌شداری جبهه‌ی بی. باری سهرنجی هه‌ردولا لیسر مافه‌کانی گه‌لی کوردو جوړی
په‌روهره‌دنی ولات و جوړی پیکه‌انی جبهه‌ی جی‌ا‌و‌ا‌ز بو، له‌به‌ر نه‌وه دور بو پ د ک
به‌شداری پیکه‌انی جبهه‌ی بی.

*

چهند جاری له نیوان رۆژنامه‌ی «التاخی» و رۆژنامه‌کانی به‌عس دا: «الشوره» و
«الجمهوریه» مشتومری توندوتیژ دروست نه‌بو. پارتی و به‌عس له دو نامی ئالوگۆز کراودا
هه‌ندی له گازانه‌کانی خه‌یان له په‌کتری و هه‌ندی له ناکۆکیه‌کانیان روڤ کردۆتمه‌و، نو
دم له کتیبکی تایه‌تی دا به‌لاو کراپوه.
به‌ر له نیمزا کردنی په‌مانی ۱۹۷۲ نیوانی به‌عس - بارزانی گه‌ژ بو. هه‌ردولا
گومانیان له په‌کتری په‌یدا کردبو. په‌کیتی سۆفیت بو نموی بارزانی قانع هکا: نیوانی

خوی له گډل عیراق باش پکاتنوه، ناکوکچه کانی چارمسر پکا، پشداري جبهه یی خواستراو بی، له پش نیمزا کردنی پهمانی دوستایه تی و هاوکاری دا نوینرایه تیه کی بمسروکایه تی نیچکن، لپرسراوی کاروباری روزهلاتی ناوهراس ت له و مزاره تی دهره وی سؤفتی، له گډل هندی کارمدهستی سفارعت له بهغدا ناره لای بارزانی.

نوینرایه تی سؤفتی بو بارزانیان روڼ کرده وه که توان نالین بمس باشه بهلام ریگی له پدک گه پشتن له گډل بمس باشتره له ریگی هاوکاری له گډل نیران. هیره ها پی بان راگه یاندن که توان په پوهندی به ناسایی داتنین چونکه سنوری هاوهدشيان له گډل کوردستانی عیراق هیده، بهلام زور روشتن له په پوهندی دا باش نه، هیره ها په پوهندی له گډل نيسرا تیل و نمسریکاش به باش نازانن... نوینرایه تی سؤفتی نه یوست وا له بارزانی پکا، کچه کانی خوی له گډل عیراق به ناخافتن چارمسر پکا و، پشداري جبهه یی شان به شانی شخ.

نوینرایه تی سؤفتی گوشاری بو کورد نهینا له گډل بمس ریک پکوی، بهلام گوشاری بو بمس نشیرد خواسته کانی کورد بهسلینی، نمش نووی نه گمباند که نهی کورد به مرجه کانی بمس رازی بی، بی نووی بمس مرجه کانی کورد بهی بهی. بارزانی خوی به پشت نمستور نمرانی به بهلینه کانی شای نیران، لپهر نوو گوی ی نهاده قسه کانی نیچکن.

له کاتی نیمزا کردنی په پمانه کدا له بهغداد کارمدهستانی سفارعتی سؤفتی که نوینمرانی پارتیبان دی بو، هیره ها کوسجین و گرشکو که و مزیره کورده کانیان دی بو، داواپان لی کرده ی: پارتی پش پشداري جبهه یی و پشتیوانی خوی له په پمانه که دهری.

*

دوا به دواي نیمزا کردنی په پمانه کمش سر له نوی هندی له فسرمانسیرانی سفارعتی سؤفتی، له گډل عزیز شریف سرداتی بارزانیان کرد له باره گاکمی خوی و داواپان لیکرد بروسکی پشتیوانی بو کارمدهستانی عیراقی لی بدا. بهلام بارزانی نهک ناماده نهیر پیروزیاپیان لی پکا، بهلکو ناره زایی قولی خوی دهری، چونکه لای واپو سره نجام نوو په پمانه دژی گملی کورد به کار نهینی، له سؤفت چدکی پی ودرنگری و کوردی پی لغاو نهات و بوشی دوباره کورده وه که پارتی له جبهه دا پشدار نایی. بارزانی بهلینی له شا ودرگرت بو، که پشتیوانی تواوی پکاو هوولی بهدسهینانی پشتیوانی نمسریکاش بدا، بارزانیش نیمزا کردنی په پمانه کمی کرده بهمانه بو دوباره کورده نووی داواي یارمده تی له نمسریکاو بهیز کردنی شویی خوی له لای نیران و نمسریکا.

وه کو راهوتی پایک نهیگیرتموه: نیکسون و کپسنگر لو سردانددا که له ماهی ۱۹۷۲ دا بز تارانان کرد بهلینیان دا به شا، له گرانوده به نیجایی له مسله یی یارمه تیدانی بارزانی پکولنوه. له راستی پش دا که گرانوه بو نمسریکا له ناستیکی بهرزدا به نهینی له ۱۶ ی حوزه یی ۷۲ بهریاری یارمه تیدانی بارزانیان دا به تابه تی دواي نووی عیراق له ۱ ی حوزه یی ۱۶ بهریاری «تأمیم» ی نووی دا بو. یارمه تیه کمش بهیتی بو له ترخانکردنی ۱۶ ملیون دولار بو کرنی چدک بو بارزانی. جون کوناللی بان نارد بو نووی نم بهریاره به شا راهگه یی. دیاره شایش به بارزانی راگه یاندوه. لپهر نوو

پارزانی هستی به پشتیبی نستور نکرده له زورانبازی دا له گدل بهعس، له هلوپسته کانی دا نومی نغمنواند.

شا هیچ جور، دسکوتیکی له ریکوتنی کورد - بهعس دا نهیو، بهلکو پیوستی به کورد یو له مللاتی دا له گدل عیراق یو نومی خواسته نغزی و سیاسیه کانی خوی بهسردا بهسپینی، لهبر نومه هولی ندا هانی پارزانی و بزوتنموی کورد بدا بهگژ بهعسی دا بچن و، یو نومی زاتی بهرنگاری یان بهخاته بهر درخی نغذکرده له گفنی زوری پارمه تیدانی «چهک» و «پاره» که به لای پارزانیموه له ریزی بهیشموی پیوستیه کانی دا نهاتن.

پهروندی کورد و بهعس تا نهعات تیزتر نهیو، پهروندی پارتی و حشع پش تا نهعات خراپتر نهیو تا گهپشته رادهی پیکادانی چهکدار و، پیلپنازی کراودی نیوان روژنامه کانی «التاخی» و «طریق الشعب».

سالی ۱۹۷۳ نوینمراپتیه کی سؤقیستی به سروکایه تی رومان سیف سردانیکی تایپه تی مدلا مستمفایان کورده له پاره گاکدی خوی، سکرتری حشع عزیز محمد و وزیر دهلوت عزیز شریف پشی له گدل چو یون. رومان سیف لم سرداندا به راشکاوای ناگاداری پارزانی کورده، که نذکرده له گدل بهعس شمر بکاتنوه، دهکیستی سؤقیستی ناتوانی پشتیوانی لهو بکا چونکه له گدل عیراق «پهمانی هاوکاری و دوستایه تی» ان هدیه، بهلکو نهی پشتیوانی له عیراق بکا، لهبر نومه چاکتر وابه له گدل عیراق شمر نذکاتنوه، بهشداری جبهه بی، نیوانی خوی له گدل حشع چاک بکا، ناکوبه کانی خوی له گدل بهعس به گفتوگوی هیمانه چارمسر بکا. پارزانی نذکرده جاره کانی پیشو به تنیا به گفنی شای نیران پشت نستور یو، نمجاره به بهلپنی نمریکاش زیاتر مغرور یوو، لهبر نومه قسه کانی رومان سیف ی به هغد نذگرت.

*

مدلا مستمفا لای نوینمری دهلوتانی جیاواز قسوی جیاوازی نذکرده. به نمریکای ثوت: «نذکرده پارمه تیم بدن کوردستان نذکم به ولایه تی پنجاو دوی نمریکا» و، به سؤقیستی ثوت: «نذکرده پارمه تیم بدن کوردستان نذکم به قدلای کومونیزم». به نیرانی ثوت: «نیمه همومان له ره گیزی نارین» و، به عیراقی ثوت: «من عیباسیم». به عهره بی ثوت: «من موسولانم نامادم پیشمرگه بنیوم یو شمری جو» و، به جوله که پشی ثوت: «کورد و جو نذنموی حمزه تی نهراهمین نهی پیکوه هاوکاری بکن».

گوايه هم قسانه تفره یان نندا. سرونجام هیچ لایه کیشیانی پی تفره نندرا. بز بهیژکردنی پهرونده کانی خزی له گدل نیران و نیراتیل و نمریکا، خزی سفیری کورده بز تاران بز بهینی شا و، بز تله تهبیب بز بهینی کار بهدستانی نیراتیلی. نیرس و د. محمود پشی تاره بز واشنتون. نوینمراپتیه پارزانی له گدل ریشارد هیلمز، سیروکی سبا دانشتن. لم دانشتندا هیلمز به راشکاوای پی ی وت یون که نو له بهر خاتری شای نیران له گدلیان کو نهیتموه، نذگینا نمریکا نایموی پهروندی راستموخ و ناشرکاپان له گدل دایموزنی.

ملیک حسین که نهی بز نیران، مدلا مستمفاش نهی بز نومی بهینی. داوا له شا نذکا که دپداریکی له گدل ملیک حسین بز ریک بخوا. شا نملی: «چ نهییکت به شا

حسین هدیه سوال له سوالکتر ناکری! »
 مسهبستی ئاوه بوه حسین خزی هاووه داوای پارمەتی له ئیران ئەکا، تۆ ئەچی
 داوای پارمەتی لی ئەکەیی، ههچی نه پێدات. مەلا مستەفا وەست بوی حسین ههینی بۆ
 ئەوهی داوای لی هکا لای ئەمەریکا قەسە بۆ هکا پارمەتی بەدەن.

*
 پەکیستی سۆفیت له مەملەتی ی کوردی - عێراقی دا نێتر قورسایە خەستە پال
 حکومەتی عێراق و، له ئازاری ١٩٧٤ دا کاتێک جەنگی کوردستان هەلگیرسایهوه،
 پشتپوانی سیاسی و جەنگی ناشکرای له حکومەتی عێراق کرد دژی بزوێنەوهی کورد.
 ههولی دا ناکوکی عێراقی - ئێرانی به ناشتی چارەسەر بکری، بهتاپەتی سۆفیت له گەڵ
 هەردو دۆڵەت پەڕەندە باشی ههبر، قەسە له لای هەردو لا ئەڕوێشت، دپاره رێککەوتنی
 عێراق - ئێران لێو کاتێدا که بزوێنەوهی کورد گروپیکی چارەنۆسی لێسەر ناکوکیه گەهان
 کرد بو، جەزیرەپەکی کوشندە لی ئەدا.

له گەرمە شەڕەکانی ١٩٧٤ ی ئێوان جەپشی عێراقی و شۆرش کورد لێو
 سەرداندا که شای ئێران له مانگی تشرینی دوهم دا بو موسکوی کرد، پەکیک له
 پەتەکانی گفتوگۆی سۆفیتی - ئێرانی دا مەسبەلی ناکوکی عێراقی - ئێرانی بو، که
 لایەنی سۆفیتی ههنا به پێشوه. پۆدگۆرنی داوای له شا کرد به ناشتی کێشهکانی له گەڵ
 عێراق چارەسەر هکا.

*
 له گەرمە جەنگی کوردستان دا، خەش که پەڕەوی بی چەن و چونی له سیاسەتی
 سۆفیتی ئەکرد هەم به چەک و هەم به رێگی سیاسی و پڕوپاگەندە به توندی دژی
 بزوێنەوهی کورد راوێستا. پەکیستی سۆفیت پش سەرەرای ئەوهی سەرچاوهی چەکی دژی
 پێدانی جەنگی بو حکومەتی عێراق داپەن کرد، له دەرگاکی راکههاندنی خۆپهوه دژی
 بزوێنەوهی کورد دوا و پشتپوانی له حکومەتی عێراق کرد. بەدوی ئەویش دا ههمو
 دۆڵەتانی ئەوروپای رۆهەلات و پارتیه کۆمونیستەکانی دنهیا دژی راوێستان. که
 رێککەوتنی ٦ ئازاری جەزائیریش له ئێوان سەددام - شادا بو، ئەگەرچی ئەم رێککەوتنه له
 ژێر ناوی لایەلکردنی کێشهکانی سنوردا بو، بەلام له راستی دا سەوداێک بو بو
 لەناوێرندی بزوێنەوهی کورد و مەههتبهکی نەتەوهی گەورهی بەسەر ههنا، له گەڵ ئەوهش دا.
 پەکیستی سۆفیت به خوشهوه وەری گرت و، خەش به گەرمی پێشوازی لی کردو له رۆژنامە
 «طریق الشعب» دا چەن وتاری بو لێکدانەوهی لایەنه باشەکانی ئەم رێککەوتنه تەرخان کرد.

*
 فەسادی مالی و ئەداری له ناو دەرگاکی حیزب و پێشمەرگه دا پەرهی سەندن.
 واسیطه و خزمایەتی، ئەک توانا و لێهواوهیی، گەرنگترین پێوانە دامەزراندن بون له
 داتەرەکان دا. بازوگانی قاچاخ له گەڵ ئێران بو به سەرچاوهی گەرنگی دۆڵەمەن بونی
 کاربەدەستەکانی پێشمەرگه. «قوتنەرات» هەکانی وەزارەتی کاروباری سەرو و، قوتنەراتەکانی
 تر کاربەدەستەکانی پارتی و پێشمەرگه ئەیان گرت، پارەکانیان وەرته گرت پڕۆژەکان، که بۆ
 ناوا کردەوهی کوردستان بو، یا هەر ئەنە کسان، یا ئەگەر بکرانایه زۆر خەراپ و پر
 کەموکۆری بون. زۆر جار خەلک ئەم گەڵەیانەیان ئەگەهاندە مەلا مستەفا. ئەویش ئەهوت:

«توانه ماندن برون با کمی نیتفاده بکن»

✻

* مانگی نازاری ۷۴ گفتوگویی نیوان پمیس - بارزانی چو کولانیکی داخراووه. بیرینچونی همدولا سهارت به ناموزک و سنوری ناوچی توتونوسی جپاواز بو. هیر لایهکیان پرژوههکی ناماده کرد بو. هیچ لایهکیان به پرژوی لایهکی تر رازی نهبو. تیسریس و دارا توفیق چون بۆ پغداد بۆ نهوی قسه له گیل صمددام بکین و، هلاکردنوهی پرژوهه دوا بها. صمددام سور بو له سر نهوی له کاتی دپارکردا، وهکو له بهانی نازاری ۱۹۷ دا نوسرا بو، پرژوهه هلاو بکیتوه. هیرشی لی کردن که نهگیر شر بکیتوه به شر دهرهتهان نهیت له گیل شا نسازی.

[illegible]

۱. داوود مزگانی شورش

- پاره‌گای پازانی

- پیک هات هو له مەلا مستەفا خەزی و، ئەدیس و مسعود. سەرکردایەتی و
سەرپرشتی هەموو کاروبارەکانی شۆرشێ ئەکرد: کاروباری پێشمەرگەیی، سیاسي،
راگەیاندن، پارو پو، پەيوەندەپەکانی دەرەوه، گۆردنەوی زانیاری و دەرنگوێاس..

- ہدی

- پدی
ملا مستغفا سرزک و حبیب محمد کمریم سکرتر و، سرکردہتی پارٹی
پیکہات ہولہ ۲۱ نندامی گومیتہی ناوندی، لوانہ جوتیان مکتبہی سیاسی ہون: د.
محمود، نوری شاوہس، علی عبداللہ، سامی سنجاری، صالح یوسفی و، ندریس و
مسعود.

لیژنه‌کانی لقی ۱ ی موصل، لقی ۲ ی هولیر، لقی ۳ ی کمرکوک، لقی ۴ ی سلجانی، لقی ۵ ی بهندا، لقی ۶ ی ثورپا، لقی ۷ ی ریک‌خستنی ناو پیشمرگه. همر قزایدک ۱ لیژنی ناوچه و، همر هیزیک ۱ لیژنی ناوچه و، همر ناحیه‌یه‌ک ۱ ریک‌خراوی تی دا بو.

۱ ریکخراوی تی دا بو.
ریکخستنی لق و ناوچه و ریکخراو به پی ی داهشپونی نهداری محافظه‌گانی
عبراق ریکخرا بو.

۷ کارگیری لیژندی لق و. ۴. کارگیری لیژندی ناوچه و، سمدان کارگیری لیژندی
ریکخراو، که به دفتر ۴۵ هزار ننداسی ریکخراو و. ۷. هزار پالوواو و لایمنگری
ریکخراوی هبو.

- سوہای شورگیری کوردستان (س ش ک)

مه‌کتبی عسکری (۷ نئدام) راستوخو پسترا بو به باره‌گی بارزانیوه.
س ش کی پیک هات بو له ۱۸ هیز. لموانه: هیزه‌کانی پالک (هه‌ندریه و

۶. ماموستای زانکو
۲۱۲. ماموستای سمره تایی و سانوی
۷. خوپندکاری زانکو و مامهد
۴۵. قوتایی ناوهندی و دواناوهندی
- هزاران عریف و برینپنج و کارمندی حکومتی
- دارای

سمرچاوه گانی دارای شورش که برتی بو له:

۱. پارمندی نیرانی و نمیریکی و نیرانیلی و هندی دهولتی تر.
۲. ناویری نندامان. نمو پاره پی له سمرانسری کوردستان دا به نای مانگانوه
- له همر کس و درنگهرا.

۳. داهاتی فروشگا گانی شورش.

- چدک و تقاتی شمر و داوودمرمان له دهموه نعت و به پاره نشه کردرا.
- بودجی شورش له ۱۹۷ - ۱۹۷۵ نزیکمی ۴۸ ملیون دیناری عیراتی بو. له
- کاتی ناشه تال دا ۲۵ ملیون دینار له خنیزنی پاره گای بارزانی دا مابو.
- راگه باندن

دهزگابه کی ۸ کهلواتی رادیو له مسمی خه لان بو، دو دهزگای بهیژکردنی له خانقین و سمرسنگ دانرا بو. بهرنامه گانی به کوردی، عبری، تورکمانی، نینگلیزی و فره نسی و جاروبار به هندی زمانی تریش بلاو نه کردوه.

پاره گای همر لق و بهتالیون و هیژه گانی پیشمرگه دهزگابه کی بهتلی همر بز په پوهندی راستمخو له گیل دهزگا گانی سمر خوی.

دهزگای چاپی نیتتر تاپ و هایدلبرگ و، دهزگای چینی تیپ و، سدان تاپ و رونیو. سدان نوسر و رۆژنامه وان له دهزگای راگه باندن دا کاریان نه کرد و، دهیان رۆژنامه و گوغار و چاپکارو درنگهچو.

- چدک

جگه لمو تفنگگانی به دس پیشمرگه و بهرگری میلیهوه بو دهیان هزار برنو و کلاشینکوف و ۱۵ ملیون قیشهک و ۵ هزار گولله توپی نهحتیات له دهو دا بو.

به سدان هاوهنی گری ۲، ۸۲، ۱۲، ۱۲۰، ۲۵ روتل، ۱۲۲، ملم، ۱۳۲، ملم، ۱۷۵، ملم.

به سدان ۱۴۵، ملم، ۳، ملم، ۳۳، ملم، ۵۷، ملم ی دوی فروکه.

به سدان رماشی دوشکا، برنو، گرینوف و دیکتاروف.

به سدان ساروخنی ستریلای دوی فروکه و ساگری دوی تانک.

به هزاران تایی جی ۲ و ۷ و لوغمی جوراوجور.

*

له دوانزه مانگی شمر دا (نازاری ۱۹۷۴ - نازاری ۱۹۷۵) مهلا مستفا نم داوود دهزگا و هیژ و توانایی له بهر دس دا بو. ریکموتنی شا - صدادام له جمنانیر کوتایی به شمره که هینا. مهلا مستفا نهتوانی به کی لم ریگایانه هلیبویری:

- دریژه به شورش بنا.

- واز له سرگرداډهتی شورش بهینی یز په کی له کوره کانی یا یز کسپکی تر له سرگرداډهتی پارتی. خوی پچپته نورویا یا نمبریکا دابنیشی. جپگمی داخه مەلا مستمفا هیچ کام لدم دو ریگایه نډگرت، ریگه به کی تری هیلوارډ که خپلک ناریان لی نا تاشه تال. ریگمی به هیچ کسپکیش نددا درپه به شورش پدا و، هردهشی لېدانی لی کردن. تاشه تال مهنه تپه کی نه توهی به سر کورد هینا. سهرتا نژیکمی ۱۷۰ هزار کس چونه نیران. مەلا مستمفا حمزی نه کرد همو کوردی عراق له گنلی بچن یز نیران، چونکه وای نژانی نیران و نمبریکا ناچار نمین شتیکی وده کو بانگلادیش له کوردستان دوباره پکمنوه. نوره جاری چوارم یو مەلا مستمفا کوردستانی عراق به جی بهیلی.

نیران بنمالمی پارزانی و هندی له هاوکاره نژیکه کانی مەلا مستمفای له عظیمیبهی کمره ج له نژیک تاران نیشتمی کرد. نوانی تری به ناو نیران دا پلاوگردهوه. هندیکیشیان چونه ولاتانی نورویا و نمبریکی بونه پنهایی سیاسی. بهشیکیشیان گمرانوه عراق و به ناویه کانی جنوب دا پلاو کرانوه.

مەلا مستمفا لای نمبریکی طاهیری سرنوسری که پنهانی تارانی و، لای محمد حسنننن همیکل وتی: نیشتر دوری نو له ناو جولانوهی کوردا توار پوه و به تمعی سرگرداډهتی جولانوهی کورد نمماوه. بهلام نم قسه بهی نه برده سر. گروایه نمعی یز تفردانی شا یو. دوی دامفراندنی په کیستی نیشتمانی کوردستان، نویش کورتوه جولان. به موافقهتی ساواک نیدرس و مسعود قباده موقه تهمان پیک هیناپوه. مەلا مستمفا به سرزکی مایوه. ساسی چوه نورویا کورتو گمران به ولاتانی نورویا دا یز دامفراندنوهی ریخسراوه کانی پارتی و، نیدرس له نیران کورتوه چالاکي و نارذنی کادره کانیان یز تورکیا، مەلا مستمفا و مسعودیش چونه نمبریکا. مەلا مستمفا نهخوشی سهرتانی گرت یو له واشینتون جپگر یو.

ق م له پیش دا واپان نیدپما نه کرد که مەلا مستمفا نیشتر دوری له سرزکایدتی پارتی دا نمماوه، سرگرداډهتی به کومل حیزه که بهریوه ثبات و، نو نیشتر رمزیکمی نه توهی کورد نمبی. بهلام زوری نمخایاند به ناوی سرزکی پارتیهوه له نمبریکا دهستی کردهوه به چالاکي و، به توندی کورتو دوژمنایدتی په کیستی، به تاییدهتی مامجهدلال. راپوزتی پایک و نامه کانی مەلا مستمفا یز سرزک کارتر و سپانزده کان، نهینی زور گرنگیان له په پوهندی ژیر به ژیری کورد و نمبریکا دا ناشکرا کرد، که تا نموسا کس نه پنهانی.

مەلا مستمفا وای نژانی په کیستی جپگه بهو و به بنمالمه کی لیژ نهکا و یز دوژمنایدتی نو دامفرزاده. له بهر توه تا خوی زیندو یو نه بهیشت هیچ جزوه ریکه کورتیکمی سیاسی یا مەلدانی له گمل په کیستی سر بهگری. نو ریکه کورتو مەلدانی بهی له شام له نیوان مامجهدلال و مسعودا به شاهتی سوریه کان نیرا کرا یو هلو شانه دوه و، له رژیانی کارساتی ههکاری دا فرمانی دا به سمرانی قباده مووه قته، عدلی عسکیری و خالد سعید و شیخ حسین، به گموره ترین چهک پکوزن. جنگی له ناوردنی په کیستی به میرات یز کوره کانی به جی هشت.

*

نیستا که به راپوردودا نهموره پیم وایه، نمبو نموسا نیمه: سرگردایه‌تی به‌کیتی، هملو‌ستیک‌ی ترمان هه‌بوا‌یه. سهره‌رای هملو دوژمنایه‌تی‌یه‌کی له گهل به‌کیتی و، سهره‌رای هملو گاره خراپه‌کانی، مه‌لا مستمفا به‌گه‌وره‌ترین سرگردای کورد داتمنرا. نمبو نیمش لمو رۆژدا له باتی نموی هیرشی به‌کینه‌سر، په‌یامی پرسه و سهره‌خوشی مان بۆ بنهمالهی بارزانی و نهمدام و لایه‌نگره‌کانی پارتی بناردا‌یه و، نه‌گه‌رچی به‌ده‌نگسانم‌وه نهمهاتن، به‌لام نیمه نمومان به‌گردا‌یه به‌بۆنه‌په‌ک داوا‌پان لی به‌کین لاپه‌ره‌په‌کی تازه بۆ په‌پوه‌ندی به‌کیتی و پارتی به‌کینم‌وه و، بانگیان به‌کین بۆ «ناشتیونم‌وه‌ی نه‌نم‌وه‌یی». به‌لام نیمه نمومان نه‌کرد چونکه هیشتا له ژیر تهمشیری روداوه‌کانی هه‌کاری دا کاس و تاسا بوین، به‌رمان له هیچ نهمه‌کردم‌وه «تۆله» نه‌بی. له ناو نیمدا هه‌بون نم مردنهمان لمو کاتیدا به‌«انتقامی الهی» داتمنرا.

*

نیوہی دودھی ۱۹۷۹

خودزندہ

کدھی کڈمہ لایہ تی پدیو ندیہ کانی ناو خڈمانم بہ دل نہیو. ململاتی لہ گدل حسک، پارہ کانی دوینی مان و نہ پاره کانی تازہ مان. سمرہای نموش، ململاتی ی ناو ریزہ کانی کڈمہ و، لہ خڈایی ہونی ہندی لہ سرکرده کانی، تا ثعات توندتر نہیو. بہ تہوای ورس ہوم. ہستم تہ کرد خمرکہ نہ ہوم، بہ تاییہ تی ۳ سال زیاتر ہو بہ ہی وچان و پشودان بہ شاخوہ ہوم و، ہمو کات و ژبانم ہڈ مسلہ کہ تہر خان کرد ہو. ویستم ساوہ پک لو کہشہ ناسازہ سیاسیہ دور ہکومہوہ. ہرہارم دا سفیریکی درہی دہرہوہ ہکم. نیژم لہ مامجہلال و ہاوریکانم خواست.

تاران

لہ گدل تازاد حمہ غریب ہری کوتین ہرو تاران. ناو نیران ہیشتا شلہزا ہو، ململاتی ی دہسلات لہ نیوان ناوندہ کانی ہیز دا لہ نیوان ہالی مفرہبی و ہالی ندینی و، لہ ناو دامزروی دینی دا ہیشتا بہ لادا نہ کوت ہو. سدان ریکراوی سیاسی گہورہ و پچوکی جوراوجور دامزرا ہو، بہ سدان روژنامہ و حفتنامہ دہر تہچو. تہو روژہی تہمہ گہشتینہ تاران سرہنای مانگی ٹاپار ہو، تازہ «موطہ ہری» کوژرا ہو. موٹہ ہری پدکی لہ نیکہ کانی تہام خومہنی و، ہیرکمرہوہ و نوسیریکی بہ توانای ہیری شیعہ ہو. تاران ہونی خورینی لی ثعات، سدان ہزار ٹاپنیرستی تنگہ تیلکہ روژ ہونہ سر جادہ کان، ہوتا فیان دژی تہمیریکا، تہسرائیل، شوروی، کومونیزم.. تہکیشا.

ہیشتا پدکیتی لہ تاران «نوینر» و «دہقتر» ی نہیو. مامجہلال ہندی نامہی نویی ہو ہو فہلمستینہ کان و سورہ کان. دوا ی سرکوتنی شورشی نیران، سفارہ تی تہسرائیل لہ تاران کرا ہو بہ سفارہ تی ریکراوی رزگاری فہلمستین. ہانی الحسن نوینری فہلمستین ہو. من سمری سفارہ تی سوری و سفارہ تی فہلمستینم دا. ہلومہرجی کوردستان و عیراقم ہڈ ہاس کردن و، ہلوہستی پدکیتی م ہڈ رون کردنہوہ لہ روداؤہ کانی نیران. ناساؤہ کانی «سازمان انقلابی» م ہینی، پشتیوانیہ کی ہی نمندازہ بان لہ رژیی تازہ، بہ تاییہ تی لہ ریبازی خومہنی، تہ کرد، بہلام ہیزیکی پچوک و نفاسراو و ہی دہسلات ہون.

*

کوچی عرب

کوردہ فہلپہ کانی عیراق لہ پنچیندا لہ پشتکز وہ ہاتون. خانقین و مندہلی و ہدرہ و جہسان کوتونہ دہمینی چیا کانی پشتکز و، لہ کڈنہوہ تہم ناوچانہ لہ روی جوگرافیا ی ہشری و تہہیمہوہ بہ پدکموہ ہستراون، بہلام ریککوتنی زہاو ناوچہ کی داہش کردہ و، کردہ تی بہ سنوری عوسانی و تہرانی. لو کاتموہ کہ ہغداد ناوہدان کراوہ تہوہ و، ہژتہ پاتہخت، دانہشتوانی لورستان،

به تاییدی کرده فدیله‌گان، بز زیارتی پیروزگاکانی شیعه، بز بازگانی و، گریکاری...
هاتوچویان کرده و، لی ی جیگیر بون. تمنانت جاریکیان دستیان به سمر بهغدادا
گرتوه.

بعس کرده فدیله‌گانی به دوزمن داننا و، خست بونیخ خاندی «تههدیات الامن
الداخلی» وه، له پهر نهوی:

- له روی دهنیوه، مذهبی دهسلاتی سیاسی له عیراق دا سوننه بو، نوان شیعه
بون.

- له روی سیاسیه، گومانیان لی نه‌کردن، که دلسوزیان بز نیران بههیزتر بی
وهک له دلسوزیان بز عیراق، به تاییدی چونکه همدیکیان بز نهوی نمچن بز سربازی،
جنسیدی نیرانیان ماو.

- له روی نابوریوه، دستیان گرت بو به سمر «شوریجه» دا که گرنکترین بازاری
بهغداد بو. بهعسبه‌گان نهانیست تم بازاره پر قازانجه بدهن به پهاوه‌گانی خویان.

بعس به چمند وهجیه فدیله له عیراق دهر کرد. وهجیهی به‌کسیان له کانونی
دومسی ۱۹۷۱ دا دوی ریککوتنی نازار دهرکرا بون. نم دهرکردنه دریوهی هبو تا
سلاتی دویی به تاییدی دوی هلیگرسانی جندگی عیراق - نیران. له تاران و نیلام و
کرماشان.. نیشتهجی بویون. ژماره‌یان له ۳۰۰ هزار کس تی نه‌پیری.

بعس بز راستکردنوی هواسندگی «نمرازی مذهبی شیعه - سوننه»
فدیله‌گانی به بیانوی «نیرانی بون» وه دهرکرد، بهلام زوراییدی فدیله‌گان هیچ
په‌په‌ندیکیان به نیرانهوه نهبو، خویان و چمند پشتیان له عیراق له دایک بویون.

فدیله‌گان به راستی لیقومماو بون. حکومتی عیراق هممو مال و دارایی و
کلوپلی زوت و، به سلتی و روتوقرتی دهری کرد بون بز سمر سنوی نیران، نیرانش
وهکو هارولاتی خوی تماشای نه‌کردن، ناوی نا بون «موعاویدین» وهکو عیراقی رفتاری
له گیل نه‌کردن. له تاران له گهره‌کیک کوپونموه ناویان نا بو: «کوچی عمره‌ب».

له نار دهستمی دامزونه‌ری به‌کیتی دا دو فدیله تی دا بو: عبدالرزاق میرزا،
عادل موراد. عادل زیز بو رویشته تاران. شمیری سیری سالی ۷۴ نۆتومزبیلیکی «نمن»
له پاوکی داهر کوشت بوی. کسوکاری له بهغداد دهرکرا بون، دایکی له تاران نه‌ژیا.

بز ناشتکردنوی له تاران چوم بز ماله‌کسیان. عادل، وهکو خوی نه‌پوت دلی له
مامجهدال و د. فوئاد ره‌نجیا بو، ژبانیشی له ناوره‌نگ پی خوش نهبو. چندی له گملی
خهریک بوم سودی نهبو. چوه بهیروت ماوه‌به‌ک ترجومدی عمره‌بی - فارسی بز رۆژنامدی
«السفیر» ی بهیروتی نه‌کرد. له مایسی ۷۹ دا له به‌کسین کۆنگره‌ی حسک دا هملیزدرا
به نمدامی کومیتی ناومندی و، بو به نوینریان له لوبنان و سوریا.

*

تفقیمی نیرانی

نیرانیه‌گان تفقیمیکیان داهیناوه، نه‌گهرچی خویان به هیجری داننن، بهلام نه له
میلادی بار نه‌چی، نه له هیجری هاو.

- تفقیمی میلادی به گهری خولاتنوی نمرز به دوری خوزدا دانراوه و،
تفقیمی هیجری به گهری خولاتنوی مانگ به دوری نمرزدا دانراوه.

- تقویمی میلادی له دایکپونی مسیح و، تقویمی هېجری کونجی محمدی له مدککوه پز مدینه کړدوه په سهرتای دس پی کړدنې.
 نیرانیپه کان همدوکیان تیکهلاو کړدوه. خولاتموی نوزیان په دوری خور دا کړدوه په پنچپنځی تقویمه کهپان، بهلام پز تقویمه کهپان له باتی سالی له دایکپونی مسیح، سالی کونجی محمدیان کړدوه په سهرتای دس پی کړدنې و، له باتی رڼی کونجی محمد رڼی نوروزیان کړدوه په سهرتای نوی یونوی سال. ۶ مانگی په کم هسری ۳۱ روژ و، ۶ مانگی دوم هسری ۳۰ روژه، له پهر نموه په تقویمه کهی خویان نعلین: «هېجری شمسی یا هېجری خورشیدی» و پوی که «هېجری قمری».
 محمد رضا شا تقویمی میلادی و هېجری هملو شانوه و، تقویمیکي کدی دانا، جلوسی کونجی گموره کړد پو په سالی دس پی کړدن. له کاتی «قیام» دا دپسان کړدپوه په «هېجری خورشیدی».
 نم تقویمه جپاوازانه، پز پکی که شارزا نهی، نهپته هوی سر لی تیکچون.

*

سفارته سوری «پاسپورت» پکی نوی یان دامی پز نموی سفتری پی بکم، بهلام له پهر نموی نعمتوانی «دخولیه» ی نیرانی پخمه سر نعمتوانی په کاری بهیم و سفتری پی بکم. گراموه پز سنه لموی چاوهی بکم تا چاری پز کیشه کم نندوزموه، لموی نامی پکی له هاوریکانم پی گهپشت داوای لی کړد پوم بگرموه پز کوردستان، چونکه نیوانی مامجهلال له گمل سرگرداپتی کومله تیکچوه و، په پوهندیپه کان خمریکه له پدک نمترازی. بېگومان نمه هوالپکی ناخوش بو. زور نهو پزوتنوه له پدکیتی جپا پوهوه، نمیشی په سرا پی، پدکیتی نکمویه مدترسپه کی گمورهوه.
 گراموه پز پاره گاکانی سرگرداپتی له توژه له. هاوریکانی خوم و، مامجهلال و سرانی پزوتنوه - توانی له گمل پدکیتی ما پون - پینی. کیشه که له سر جووی دروستکړد نموی مهکتبی سیاسی بو. توانی پیشیار کرا پون پز نندامتی م س له کومله: سالار و فاضیل، له هلی گشتی: د. فوناد معصوم و د. کمال خوشناو، له پزوتنوش: جمال ناغا و عملی حمویز.. نوپنره کانی کومله وت پویان: «نیمه عملی حمویز ناناسین. تازه هاتوته دهرهوه. له پهر نموه قبول ناکهین داپری به نندامی م س».
 مامجهلالیش پزی پاس کړد پون که نموه تیکزشریکی دپرینه و، لپرسرای ریکخواه کانی پزوتنوه پوه له کویه و.. هوالپکی زوری داپو پز نموی په خوشی قانعیان پکا که عملی قبول پکمن. نوپنره کانی کومله سور پون له سر هملوستی خویان. کوتایپه کی پوه هات پو کزبونوه که تیک چو بو، مامجهلال سویندی خوارد پو که نه گمر عملی نه کری به نندامی م س، نو له نار پدکیتی دا نامینی و، کوردستان به جی تعمیلی و، بهیانپکیان له سر دهرتهکا. کزبونوه که تیک نمچی و پلاوی لی نکمن. مامجهلال په همان ناوروک و، په توره پونوه، نامپه کی بو سرگرداپتی کومله نوی بو.
 هوالپکی زورم دا گرژپه که خاو پکمنوه. له گمل سرگرداپتی کومله کزبونوه. له سر کیشه که زور دواپن. هومان دا چاره پکی ناوچی پدوزنوه. مامجهلال به هیچ جووی ناماده نهو له پریاره کی خوی پکشیتهوه. له ننجام دا کوتینه هلمسنگاندنی نموی مامجهلال پز پدکیتی پیوسته و مرجه نارواکی له پیناوی پاراستنی ریزه کانی پدکیتی

دا قبول بکړې، پان مېرجه کې قبول نه کړې و پدې وېندی خومانې له گڼل ټيک پدې پېن؟
مامجه لال گروېه کې پرې وې: مېرجه کې قبول کړا.

*

پوردومان

ټيکه له ناوړه ننگه و گواستېرمانه وېز تمختايه کې روت له نړيک توژه له.
چادرېکمان هل دا يو له ژپري دا دانېشت پوېن و، هندی له پېشمېرگه کان خېرېکې
داره پېنان و چېشت لېنان پوېن، دو فروکې عېراقې په پېرېزې په تاسمانې ناوچه کېدا چنند
جاري هاتن. دېار يو فروکې نۆرېن (استطلاع) پوېن.

پوړوژي دوهم ۴ ي حوزې پېراني ۷۹ ټيکه په ريگاوه پوېن په لای کاني زوردا
نچوپېن پوړي ماليکوس له دېمو نېوړوژدا پوړي فروکه پېدا پوېن، له پېرزيه کوه چاومان
لې يو چنند پوړي پېدا پوړي و دوکېل پېرزي پوړي و.

نچپامي پوړوژدومانه که چنند ماليکې له گوندې گزوه شېر وېران کړد يو. چنند
کسېکې کوشت پوړ. هندی داري گورېه پېشې له کاني زوردا شکانه پوړ.

کاني خزي هندی نوسېن و کاغېز و پېلگې گونگم دابو په نېو شهاب له
چېکا پېکې نېمېن دا پوړ هېلگري، نېو شهاب نېوگاته لېسېر او لقي پېکې پوړ،
پنکه کې له زه لې پوړ. نېو شهاب کاغېزه کاني له گزوه شېر هېلگري پوړ. له گڼل
پوړوژدومانه کېدا نېو مالش په تېواري وېران پوړي. شته کاني منېش تې دا چو. پدېکېکان
باسېکې درې پوړ له سېر عېشېره ته کاني کوړد له سوري او ده ستم کړد پوړ په نوسېنې.
زانپاري زوړي مېدانېم کړ کړد پوړي له سېر عېشېره ته کوړد کاني سوري و، له سېر
عېشېره ته کاني کوړدستاني عېراق په تېه پېشې: پراوشت، هړکې، سورچې، گړدې، پالک،
ناکو، منگور، مامېش.. له زمانې پېاوېه کاني نېم عېشېره تانېوه.

مېه پېستي عېراق لېم پوړوژدومانه ترساندنې ناوېه کاني نېران پوړ، که تېپان پېکې پېشې
هړکې پېکې دالدي پېشمېرگې کوړدستاني عېراق پدا پېر هېرش نه کوي.

*

ريگاي حېشېشه

نېو ماوېه نچوژ (نچېمېدين پېوک قېدا) گېه شته ناوړه ننگ. وېه پېه پکې چدې په
ناو تورکېدا هېنا پوړ پوړ گونديکې سېر سنور له وړمې. لويشېوه گېه پاندا پېه کوړدستاني
عېراق.

نچوژ نه گېرا پېوه تورکېا، پېکېه پېري کموټين پېرو وړمې و لويوه پوړ شاپور و
چوپېنه ناوچې شاکاک. نچوژ له گڼل هندیکېکان ناسپاري پېدا کړد پوړ. سېري گونده کې
سېناري مامېدي مان دا، خزي له مال نېو، کوړدکې لوي پوړ، گونده که قېره پانچېه کې
زوړي لې پوړ، په ريکوت توشې «پېچان چندي» پوم. وېستم خزي لې هېله پکېم، پېلام
پېچان منې ناسپېه و، په گېرمې چاک و چوړي مان کړد. پېم وت: «لېره کس من
ناناسې، ناشموي کس پېناسې، توش پاسې مېکه». وتې: «پاشه». تا ناوچه کمان په جې
هېشت کس نه پېزاني. لېم پېري: «چې نه کې لېره؟». وتې: «من خېلکې نېرم، وختې
خزي پوړ کوړد پېتي شوېن پازاني کوم پوړ سؤقيت و، له گڼل نويش گېرامېوه پوړ عېراق،
نېستا هاتومېه و ناو کسوکاري خوم».

چوپنه گونديکي نزيک سنوري تورکيا، له مالي کابرايهک پوين به مېوان ناوي حاجي زنار بو. دولتمند و دمسلا تدار بو. و: مېهکي مېلا مستغاشي هېلواسي بو. نېوان نهېزيان به سياسي نفتناسي، به قاچاخچي چهکېان نېزاني. نهېز پېشتر چاريکي ترېش مېواني حاجي زنار بو. حاجي کابرايهکي چاوو دل فراوان بو. بهرڅهکي به سهرين. تا ريگا کهېان تافي کردهوه ۳ روژي پي چو. هر ۳ روژ مېواني شو پوين خزمنستي زورېان کردهېن.

حاجي زنار نېمې به باندېکي گزنگي قاچاخچي، تېکهلاو له عېراق و تورکي و نېراني، نېزاني. زورمان هېول دا قانوني پکېن هاوکاريان پکا به گوزانېوي چهک له دېوي تورکياوه به گوندهکي خزيان. شويته کهېان زور له بار بو. حاجي زنار ملي ندا، به پېچمانېوه شو نېويست نېمه قانون پکا بازگاني حشېشې له گډل پکېن. زورمان له گډل وت و تماعي زورمان خسته بېردهسي. کهلکي نېبو، وتي: «نېوه نهېن له لويېانېوه به قاچاخ تفنگ نهېن به سوري و، به قاچاخ به ناو سوريادا نېهېن به ناو تورکيا و، له تورکياوه به قاچاخ به نېرو، لېرېشوه به عېراق، چنډي لي قازانچ نهکېن؟ شو پاره به نم همو زحمت و ترسه نهېني؟ نېوه ۱۰۰ تفنگ نهېن، نېي به هر ۱۰ تفنگ ولاڅېک ترخان پکېن. کاروانه که تان نېي به ۱۰ ولاخ و نېي ۱۰. کمېش بېپاريزي. نهگېر کاره که به سلامتې بړوا، له کوتايي دا له هر تفنگي چنډ سېد قني قازانچ نهکېن، نهگېر بېگېرين، نېلېن چهکېان به شورش شو و نېعدامتان نهکېن! له هاتي شو به نايېن له گډل من هاوکاري پکېن همو چار باري پک ولاخ دېواز نهکېن و، هرېهکي چنډ ملېونيکمان پي نېري، نهگېر بېگېرين، چنډ ساليکمان حوکم نېدېن!»

شو ناوچه پېه پکي له شا ريگا کاني تېپېراندني حشېشې به به نوروپا. له نېفغانستان و پاکستان و نېرانونه، حشېشېان لم ناوچه پېوه نهگوزايېوه به تورکيا و، لويېشوه به نوروپا و سترانسري دنيا. لم ناوچه پېش دا حشېشېان نېرواند. روژيکېان بريدني به سېري پکي له کيلگا گېوره کاني خزيان. تازه گولي کرد بو، دېمېنېکي پکېچار جواني هېو.

گونډه کهمان به روژ به جي هېشت و شارهزا پېشمان کيوت له سنور پېرينېوه به ناو تورکيا. چوپنه گونديکي نوروپا پکېان به کري گرت به باشقېلا. شو له نوتېلېک داېنزين. به روژي دوايي روشتين به دپارېکر و لويوه به «سېورهک». مالي باوکي نهېز له سېورهک بو. دوستېکمان له «جېلاتېنار» هېو ناوي رمېزان گاوان بو. له نيوان سوريا و تورکيا دا قاچاخچي ته کرد و شارفزي ريگاويان بو. چومه لاي شو. به شو تېپېريني سنوري به پاره به تهگېر کردم. پاسوانه کاني سنور خزيان منيان پړاندهوه. له دېوي سوريا چومه شاري سېري کاني «راس العين». هېمان شو به ري کيوتېم بېرو حېلې به دېمشق. شو کاته له سوريا شمال کاروباري پکېتي نهکرد.

هندي له سېرکرده کاني حشع له دېمشق پون. چنډ چاري کيرېم نېمېدم بېني. حازم نېندامي قيادهي قومي حېزيي بېس و سکرېري قطري عېراق بو. توج پاره گاگې مابو.

الحركة العربية الاشتراكية له سېر پاره له ناو خزيان دا تېک چوپون. نېو شوقي و نېو عومر به دو قولي، عېدولشېلاه نصرانويان دېرکرد بو. هر به هانداني نېمان

سوریه‌کان و یست بویان بهیگرن، ههلات بو بۆ لوبنان. عوممر مستمفا فلاته‌کە‌ی لی به کری گرت بو، سودی له کری کە‌ی وەرته‌گرت و، بۆشی نه‌پاراست.

*

سەفەری مامجەلال بۆ تاران

مامجەلال به ده‌وه‌تی ئێران سەفەری تارانێ کرد. سەفەره‌کە‌ی ۲۲ رۆژ، له ۷/۲۳ - ۷۹/۸/۱۶ ی خایاند. لێم سەفەره‌دا ئێمام خۆمه‌نی، حەسەن‌علی مۆنشه‌ظه‌ری و، کاربه‌ده‌ستانی حکومه‌ت: مستمفا چه‌مران، ئه‌بو‌حەسەنی به‌نی صدر، صادقی قو‌طب‌زاده، داربۆشی فروه‌هر، موحەسینی ره‌فیع‌دوست.. ی به‌نی.

مامجەلال له گە‌تو‌گۆ‌گانی دا داوای ئه‌م شتانه‌ی لی کرد بو: پشته‌یرانی له خه‌باتی گە‌لی کورد و، پارمه‌تی دانی به‌کە‌تی به: چه‌ک و، پاره و نازوقه. ریه‌گه‌ دانی بۆ هه‌ینانی چه‌ک و تفاقای جه‌نگ له سو‌ریا و له‌ی‌پاره. ریه‌گه‌ دانی له بازاره‌کانی ئێران پیه‌سته‌یه‌کانی خۆی به‌کری. کارناسانی بۆ ئه‌م‌دام و دۆسته‌کانی به‌کری له ناو ئێران‌ه‌وه هاتو‌چۆ به‌کهن. به‌ره‌نده‌رانی له نه‌خۆشخانه‌کانی ئێران دا تیمار به‌کهن.

له ئێران به‌کە‌تی و ئێرانی ئیسلامی دا چه‌م‌ده جی‌اوازی به‌وه‌تی هه‌بو: ئێران ده‌وله‌تیکی دینی بو، له سه‌ر به‌نجینه‌ی ئیسلامی سیاسی: شه‌عه‌ی جه‌عه‌فری، دامه‌زرا بو. فره‌ حه‌یزه‌یه‌تی و، فره‌ رۆژنامه‌یی و فره‌ نه‌توایه‌تی له ژه‌انی دی‌سو‌کراسی دا، به دۆی ئیسلام و، به مایه‌ی فیه‌نه و ناشوب داننا. کورته‌یه‌کە‌ی: ئه‌وان دینی و به‌کە‌تی نه‌دینی، ئه‌وان شه‌عه و به‌کە‌تی سو‌نی، ئه‌وان عه‌جم و به‌کە‌تی کورد.. کاره‌کی ئاسان نه‌بو له یه‌ک به‌کهن. گه‌رو‌گرتی کورده‌کانی ئێرانیش به‌و به سه‌ریاری.

کە‌شه‌ی کورد خه‌ریک بو ئه‌و به کە‌شه‌یه‌کی ئال‌ن‌زاوی ئێران، ده‌نگوباسی هاوکاری په‌شه‌ره‌گه‌کانی به‌کە‌تی له گە‌ل حدکا و سازکایان پی نه‌گه‌به‌شته‌وه. نو‌به‌رانی حه‌یزه‌یه‌کانی تر، بۆ ئه‌وه‌ی دلی کاربه‌ده‌ستانی ئێران له به‌کە‌تی ره‌ش به‌کهن، ئه‌م هه‌ولانه‌یان به قه‌به‌ کراوی پی نه‌گه‌بان‌دن. یه‌کی له پاسه‌کانی ئه‌و کۆ‌بو‌نه‌وانه ئه‌م گله‌یه‌پانه بو.

له‌و کات‌دا بۆ پشته‌یرانی له جوله‌نه‌وه‌ی کوردی عه‌راق، دو مه‌سه‌له گرنگی ژه‌انیان هه‌بو، ئه‌یه‌انتوانی کار له روداوه‌کانی ناو عه‌راق به‌کهن: یه‌که‌مه‌یان یه‌که‌خه‌ستی جوله‌نه‌وه‌ی کورد، به ناشکرده‌نه‌وه‌یان یان به زال کردنی لایه‌که‌یان دا به سه‌ر لا‌کانی تر. دو‌مه‌یان تیر کردنی له چه‌ک و تفاقای جه‌نگ و پیه‌سته‌یه‌کانی تری.

سەفەره‌کە‌ی مامجەلال هه‌ندی نه‌جی‌امی رواله‌تی به ده‌سته‌وه دا، وه‌کو مانه‌وه‌ی نو‌به‌ریکی به‌کە‌تی بۆ په‌یه‌وه‌ندی له تاران و، ره‌گه‌دان به هاتو‌چۆ کردن له سنو‌ریکی دیاربه‌کراوا، به‌لام هه‌یج پشته‌یرانه‌کی کاربه‌گیران لی نه‌کرد و، هه‌یج پارمه‌ته‌یه‌کی راسته‌قینه‌یان نه‌دا. نه‌ خۆیان چه‌ک و تفاقای جه‌نگیان داوه و، نه هه‌شته‌یان له سو‌ریا و له‌ی‌پاره هه‌یج به‌گاته کورده‌ستان. به‌ل‌کو ناراسته‌مو‌خۆ هانی پارچه پارچه به‌نی به‌زوتنه‌وه‌که‌یان نه‌دا: جیه‌گی هه‌مو ره‌که‌راوه کورده‌یه‌کانی عه‌راقیان وه‌کو یه‌ک کورده‌وه و، کارناسانیان بۆ نه‌کردن و، له سنو‌ریکی دیاربه‌کراوا به چه‌ک و نازوقه پارمه‌ته‌یه‌یان نه‌دان. خه‌زیه‌یان کمو‌ته هه‌ولی دروستکردن و داتاشه‌ینی ره‌که‌راوی تازه بۆ کورده‌کانی عه‌راق.

*

هاتنی صەددام

١٦ ی تەمەوزی ٧٩ ئەحمەد حەسەن بەکر وازی هینا، صەددام حەسەن لە جیگەیی نوو بو بە سەركۆمار، فەرماندەیی گشتی هیزه چەكدارەكانی عێراق، سەروکی م ق ت و، ئەمین سەری قیادەیی قەتیری عێراق..

لەو كاتەدا من لە شام بووم. حازم هەوالەكەیی بۆ پاس كردم.

١٧ ی تەمەوزی ٧٩ بۆ بەكەمین جار صەددام لە رادەبەر و تەلفەزەوێی عێراقیوه بە ناوی سەركۆمار و تازی دا.

صەددام سەرەتای حوكمی بە رشتەنی خوێنی تاقی لە هاوڕێكانی دەس پی كرد. رۆژی ٢٢ ی تەمەوز لە هەولی خۆلە لە بەغداد لە كۆبوونەوەیەكی فەراوانی سەركردایەتی بەعس و كادەرەكانی دا صەددام پەنجەیی تاوانبار كردنی بۆ محی حەسەن مەشەدی و چەند كەسێكی تر لە هاوڕێكانی درێژ كرد. تاوانباری كردن بە پێلانگێران و، لێژنەبەكی لێكۆڵینەوەیان بۆ پێك هێنان. دران بە دادگا بەك كە لە سەرانی بەعس پێك هات بو.

لە ٧ ی ئاب دا حوكمی ئەعدامی محی مەشەدی و، غانم عەبدولجەلیل، عەدنان حەمەدانی، مەحمەد عایش و، پۆلیك كادری پێشكەوتوی بەعس لە رادەبەری بەغدادە خوێندراپەوه. لە سەر شەوێی كۆنی عەرەب، بۆ ئەوێ هەمویان بەشداری بەر لە خوێنی كۆژراوەكان دا، صەددام نوێنەرازی هەموو شوعبە و فەرەهەكانی حیزبی بەعسی پانگ كرد و، پێكەوه تەقەیان لە حوكمەدارەكان كرد. وەلێد مەحمود سەرەت كە قاتەیدی فەیلەقی بەك بو، نوێشیان لە گەڵ ئەعدام كرا.

وەكو ئەمانەوت ئەم پێلاتەیی دژی صەددام چەرا بو بەمەجورە ناشكرا بو:

بەعسییهەكانی عێراق، هەندی لە بەعسییهەكانی ولاتانی عەرەبی تریان لە عێراق كو كرد پەروە و، كاری گەڕنگێشیان بە هەندێكیان سپارد بو لەوانە: عەبدالكەریم كەراسەنە كە خەلكی ئوردوون و ئەفغانی قیادەیی قەومیی حیزبی بەعس بو.

عەبدالكەریم كەراسەنە، حوكومەتی عێراق كرد پەری بە سەفیری خۆی لە مەغەریب، ئاگاداری هەولی ئەم بەعسییهەكانی عێراق ئەبی بۆ گۆڕینی صەددام. كاپرایی سەفیر، ئەگەرچی بەعسی و مەرجەفوری عێراق ئەبی، بەلام پێوەندی لە گەڵ مەلیك حەسەن ئەبی. هەوالەكە ئەگەر ئەبی بە مەلیك. مەلیك، صەددام دەعوەت ئەكا بۆ ئوردوون. صەددام بە فەروكە ئەبی بۆ عەلەمان. مەلیك حەسەن پەسەكەیی بۆ ئەگەر ئەتەوه. صەددام ئەبەر لە پەتی فەروكە بە ئۆتۆمۆبیل ئەگەر ئەتەوه بۆ بەغداد. كۆبوونەوەیەك ساز ئەكاو، پێلانگێرهەكانی پەو دەروە برد.

بەلام هەندی سەرچاوەی تر ئەمانەوت: هیچ پێلاتیک لە گۆڕی ئەبەر. ئەم شانۆگەرێهە صەددام خۆی رەكی خەست بو بۆ ئەوێ هاوڕی نازاریهەكانی پاكتاو بەكا، چۆنكە ئەوانە لە لاچۆنی بەكەر و هاتنی صەددام رازی ئەبین. صەددام ئەبەر ئەست هەموو دەنگێكی نازەزایی لە ناو حیزبهەكەیی دا پەدەنگ بەكا.

*

«وەحەدە» ی سوریا و عێراق

چەند مانگی بو گەشتوگۆزەكەیی ژێر بە ژێر لە نیوان نوێنەرازی سوریا و عێراق دا، بۆ بەكەختەنی حیزب و جەیش و دەرولەت، دەستی پی كرد بو. نوێنەرازی هەردولا چەندین جار لە دەرەشت و بەغدا دانەشتن و، بەكەر و صەددام و ئەسەد و خەدامەیش لە بەشێكی ئەم

کوفته‌نویاندا به‌شدت بون. وه‌گه سهرتا پیک هاتن له سهر نوهی؛ حیزبی به‌عس و، داوودزگاکانی جه‌بش و ده‌ولت، یه‌ک به‌خن. به‌لام له سهر هندی مسئله ریک نه‌کوتن، یه‌کیکیان: جزری پیکه‌بنانی ده‌ستمی سهرزگایه‌تی ده‌ولتی یه‌گرتو بو. سوریه‌کان ره‌بان واپو دو کس بی، پیک بی له سهرزگاری عیراق و سهرزگاری سوریا. لایه‌نی عیراقی ره‌نی وا بو، که نه‌بی له ۳ کس پیک بی، دوانی عیراق و یه‌کیکی سوریا. له مه‌بش دپاره مه‌بست نوه بو؛ جگه له به‌کر، صددام حسین یشی تی دا بی. سوریه‌کان نه‌مه‌بان قبول نه‌کرد، له به‌ر نوه عیراق ته‌گه‌یه‌کی تری تی خست. سوریه‌کان ره‌بان واپو، که ده‌رامه‌تی هه‌ردولا تیکه‌لاو به‌کری و، به‌ودجه‌یه‌کی هاویش دا‌هنری. لایه‌نی عیراقی له به‌رامه‌ر قبول نه‌کردنی سهرزگایه‌تی ۳ قو‌لی دا نه‌می قبول نه‌کرد، داوای کرد ده‌ولتی یه‌گرتو به‌ودجه‌یه‌کی هاویشی هه‌بی، به‌لام هه‌ر ده‌ولت‌ش به‌ودجه‌ی جیاوازی خوی هه‌بی. له‌و کاتدا موعاره‌می عیراقی له سوریا و موعاره‌می سوریا له عیراق بون، که‌چی نم گفتو‌گوبانه له به‌شتی سهری نوانوه نه‌کرا.

هه‌ردو ده‌ولت خزیان لی ی به‌دنگ بون، به‌لام حه‌فتنامه‌ی «الوطن العربی» سهر به‌ عیراق که له پاریس ده‌رنه‌چو، گزوه‌یه‌کی نم گفتو‌گوبانه‌ی ناشکرا کرد و، هندی ره‌زنامه‌ی عه‌ره‌بی باسیان کرد. نوسه‌ری نه‌مه‌ریکی، به‌ ره‌چهل‌ه‌ک عیراقی، مه‌جید خه‌دو‌ری گفتو‌گوبان و، به‌یرویه‌چونه‌کانی هه‌ردولای به‌ درو‌ی له کتبه‌ه نه‌نگلیزه‌یه‌کی دا ده‌پاره‌ی نا‌کۆکی نه‌ران - عیراق، نوسه‌یه.

گفتو‌گوبان به‌رده‌وام بو، تا به‌کر کشایه‌وه و صددام جیه‌کی گرتوه، نه‌وسا صددام گفتو‌گوبانی به‌ی به‌ بیانه‌ی نوه‌ی سوریا به‌شدت به‌و له‌و پیلاندا که به‌ز لاه‌ردنی نم کراوه. هه‌وله‌کانی وه‌ده‌ه تیک چو، زمه‌بنی ناشته‌بونه‌وه گزوا به‌ دو‌ژمنایه‌تیه‌کی له جاران توندوتیه‌تر. له وه‌لامی په‌رسپاریک دا که به‌چی نم گفتو‌گوبانه‌ی سهری نه‌گرت؛ طاریق عه‌زیز به‌ پاساودانی وتی: «نه‌مه‌نی جیا‌پونه‌وی نم دو حیزه‌ه درو‌تره له نه‌مه‌نی یه‌ک به‌ونپان»

* که‌لکی باریکی

دوای روخانی شا و، نه‌مانی پاسگا و پادگانه‌کانی نه‌ران له ناوچه‌ی شنز هندی له چه‌کداره‌کان ق م له تورکیاره‌ گواسته‌پوانه‌وه ناو دپه‌اته‌کانی کوردستانی نه‌ران. گه‌راوه‌کانی نه‌مه‌بش: نازاد هه‌ورامی، مه‌حمود عه‌بدول‌رحمان (شیخ عه‌لی)، عه‌لی مه‌حمود (عه‌لی شه‌حه)، حامیدی حاجی غالی، که له ره‌زانی کارمه‌اتی هه‌کار‌یه‌وه به‌ گه‌راوی له لایان ما‌پونه‌وه و، تا نه‌وسا له ناو دپه‌اته‌کانی تورکیا شاره‌ پوانه‌وه، هینا پویان به‌ز ناوچه‌ی شنز، له ژوریک دا له دپه‌ک حه‌پسیان کرد بون. ژوره‌که ده‌لاسه‌یه‌کی تی دا نه‌بی دو‌انیانی پی دا نه‌چی و، دو‌انیانی پی دا ناچی. له به‌ر نوه‌ی ناتوان هه‌ر چواریان هه‌لین، وا ریک نه‌کون نه‌وانی به‌ ده‌لاسه‌کدا نه‌چن خویان ده‌پاز به‌کین. نازاد و مه‌حمود باریک‌تر بون له حامید و عه‌لی، هه‌ل‌دین و، نه‌چن به‌ز مالی سه‌ید عه‌زیزی شه‌مه‌زینی له گوندی شه‌بخان. سه‌ید عه‌زیز که‌سایه‌تیه‌کی ده‌سه‌لاتدار و ناسراوی ناوچه‌که و، دۆستی مامه‌جلال بو. هه‌ردو‌کیانی به‌ سه‌لامه‌تی نارده‌وه به‌ ناو‌زنگ.

پاش ماوه‌یه‌ک خه‌لکی سه‌رده‌شت تاقی چه‌کداری ق م یان گرت و، به‌ گه‌راوی

تسلیمی نیمه‌بان کردن. له دزلی پش چمند کسبکیان لی گیرا. ق م رازی بو به گورینوهان له گمل حامید و عملی و، گبراهه‌کان گزوردرانهوه. حامید و عملی پاش پانزه مانگ نینجا نازاد کران.

* شمیری ۳ مانگه له کوردستانی ئیران

له ناو کاربهدستانی تازدی ئیران دا زۆر کسی تی دا بو، باوهریان به کبشی نەتوانایەتی نەبو. هەمو جزیره خواستیکی نەتوانیەتیان به فیتی ئیمپریالیزم و دۆژمنانی ئیسلام دا ئەنا. ئەمانە هەندەکیان له روانگی دینی و هەندەکیان له روانگی نەتوانیەتیەوه دژی خواستەکانی گەلاتی ئیران نەوستان و، ئەوانیست به لولەیی تەفنگ بەهەنگیان بکەن. دەسلاتی ناوەندیی دەرولت له زۆر شوونی کوردستان ترازو بو. سەرانی ئینقیلاب ئەوانیست ئەم دەسلاتە به چەکداری سپای پاسداران دا بگزریننەوه. چەکدارەکانیشیان له شوبه دۆرەکانی ئێرانەوه ئەهنا. کەسبجان ناشنای زمانی کوردی و، خو و رهوشتی دانێشتوانی ناوچەکە نەبون. سەرەرای ئەوهش هەمویان شیعی توندرو بون. به ناوی ئیسلامەتیەوه به زۆر ئەوانیست خەلک بەهیننە ژیر رگیفی خۆیانەوه. دانێشتوانی کوردستان چەکیان کۆت بوە دەس. له زۆر جیگا پەرەنگاریان نەکرد و، شر و پیکادان له نیوان ریکخراوه سیاسەکانی کورد و، سپای پاسداران دا ئەنقوما. تا ماوه‌یک نەترەش خۆی لەم روداوانە دۆرەپەرز گرت بو.

روداویکی لەم بابه‌ته له پاره قوما. مستەفا چەمران، وه‌زیری د‌یف‌اعی نو‌وس‌ای ئ‌یران خ‌ۆی چ‌و ب‌ز پ‌اوه. له‌وی د‌و‌وری گیرا. توندروەکانی د‌و‌ور‌پ‌ەری ئ‌ی‌مام خ‌وم‌ەینی ن‌م‌ە‌یان به ه‌ل زانی، ب‌ز ئەوهی ئەوهش تیکەلای ئەم کیشەیه بکەن و، هەمو داوودەزگا دینی و د‌و‌ولەت‌پ‌ە‌کانی ئ‌یران ب‌ک‌ەن به گ‌ز ک‌وردا. ئ‌ی‌مام خ‌وم‌ەینی ئەم فەرمانە دی‌و‌کرد:

*

بسم الله الرحمن الرحيم

از اطراف ایران گروههای مختلف ارتش و پاسداران و مردان غیرقند تقاضا کرده‌اند که من دستور دهم پسوی پاوه رفته و غائله‌را ختم کنند، من از آنان تشکر میکنم و به دولت، ارتش و ژاندارمری اخطار میکنم اگر با توپها و قوای مجهز تا ۲۴ ساعت دیگر حرکت پسوی پاوه نشود من همرا مسول میدانم. من بعنوان ریاست کل قوا به رئیس ستاد ارتش و ژاندارمری دستور میدهم که فوراً با تجهیز کامل عازم منطقه شوند و تمام پادگانهای ارتش و ژاندارمری دستور میدهم که بی انتظار دستور دیگر و بدون فوت وقت با تمام تجهیزات پسوی پاوه حرکت کنند و به دولت دستور میدهم وسائل حرکت پاسداران را فوراً فراهم کند تا دستور ثانوی من مسول این کشتار وحشیانه‌را قوای انتظامی میدانم و در صورتی که تخلف از این دستور نمایند با آنان عمل انقلابی میکنم مگر از منطقه اطلاع میدهند که دولت و ارتش کاری انجام نداده‌است من اگر تا ۲۴ ساعت دیگر عمل مثبت انجام نگیرد سران ارتش و ژاندارمری را مسول میدانم. والسلام

*

خومەینی فەرمانی دا به هەمو هیزه چەکدارەکانی ئیران پەرو کوردستان بچسین. شر له سەرانی سەری کوردستانی ئیران دا گەرم بو. ۱۸ ی نابی ۷۹ هیزه‌کانی ئیران شاری

پاوه‌یان گرت. مستعفا چمران له ناپلوقه رژگاری بو. قاسملو داوای پارمته‌تی له هه‌مو هه‌یه‌یه‌کانی کوردستانی عه‌راق کرد پارمته‌تی حدکا بده‌ن له‌و شه‌رده‌ا. چهند جاری له بنوخه‌لف له گه‌ل مامجده‌لال و نوینه‌وانی حشع و حه‌سک دانیه‌شت. قاسملو داوای له پارته‌ی پش کرد که پارمته‌یه‌یان بده‌ن و، بۆ ئه‌و مه‌به‌سته خۆی چو بۆ سه‌رده‌انیان، له‌و کاته‌دا مه‌سه‌ود له تاران نه‌بی، سامی سه‌نجاری و جه‌وه‌هر نامیق نه‌به‌نی، به قاسملو نه‌لین که ناتوان هه‌یج پارمته‌یه‌کی بده‌ن و ناتوان له هه‌یج که‌وه‌نه‌یه‌کی چهند قولی دا به‌شدار به‌ن، بارودوخ‌ی ئه‌وان، به هه‌ی ئه‌وه‌ی ژماره‌یه‌کی زو‌ر خه‌ی‌زه‌انیان له که‌هره‌ج و شاره‌کانی تری نه‌رانه، زو‌ر ناسکه. له ناکوکی نه‌وان حکومه‌تی ئه‌یران و کوردا نه‌وان به‌یلاهن نه‌وستن.

له‌م شه‌رانه‌دا هه‌ی‌زی حشع، حه‌سک، یه‌کیه‌تی چو‌ن بۆ په‌شته‌وانی حدکا و، په‌یکه‌وه له ٤ ی نه‌هلوی ٧٩ دا راگه‌یه‌اندنیه‌کی هاوه‌شه‌یان ده‌رکرد و، به ناشکرا لایه‌نگه‌یه‌یان له حدکا و، ده‌ی‌زه‌یه‌یه‌یان له هه‌یه‌یه‌کانی ئه‌یران کرد. هه‌یه‌یه‌کانی قم، وه‌کو سامی به‌لینه‌ی دا‌ه‌و، به‌یلاهن رانه‌وستان به‌لکو هاوه‌شه‌ی هه‌یه‌یه‌کانی ئه‌یران به‌ن له په‌لامارده‌انی شاره‌کانی کوردستان و هه‌یه‌یه‌کانی حدکا دا، به تابه‌ته‌ی له پاوه، مه‌ریوان، شه‌نۆ...

هه‌یه‌یه‌کانی ئه‌یران هه‌مو شاره‌کانی کوردستانی ئه‌یرانیان گرت‌ه‌وه و، هه‌یه‌یه‌کانی حدکا و ریک‌خه‌راوه‌کانی تر که ته‌ج‌روه‌یه‌ی جه‌نگه‌یه‌یان که‌م و، به‌ی ده‌سه‌په‌لین و ناریکه‌یه‌یک به‌ن به‌زگه‌ی هه‌یه‌یه‌یه‌کان نه‌گرت. چو‌نی په‌شه‌مه‌رگه‌کانی عه‌راقه‌یش شه‌تیکی نه‌وت‌وی له ره‌وتی شه‌ر نه‌گ‌زوری. هه‌ندی له‌م هه‌یه‌یه‌کان بۆ شه‌ره‌خوری و حه‌وانه‌وه‌ چو‌یه‌ن، نه‌ک بۆ شه‌ر. هه‌یه‌یه‌کانی حدکا و سازکا شکان و، سه‌ره‌کرده‌کانی‌ان که‌شانه‌وه‌ به‌ره‌و ناوچه‌کانی نزیک به‌ره‌گه‌کانی سه‌ره‌کرده‌یه‌تی یه‌کیه‌تی له تو‌ژه‌له - شینی.

مه‌لا شه‌یخ عه‌ی‌زه‌ده‌ین ده‌فته‌ری له شینی و، حدکا ده‌فته‌ری سه‌یاسی له پش دا له تو‌ژه‌له و، دواتر له تاشی په‌شکای له نه‌وان شینی و گ‌زه‌شه‌ردا دانا.

* دادگاگانی خاخالی

صادقی خاخالی یه‌کی بو له ناخونده شه‌یه‌یه‌کانی نزیک نه‌سه‌ام خومه‌یه‌نی. سه‌ره‌گایه‌تی هه‌ندی له «دادگاگانی نه‌یقه‌ی‌لاب» ی نه‌کرد. زوری نه‌وانی ئه‌یرانه دادگاگای نه‌م حوکی نه‌سه‌ام نه‌دران و هه‌مان رو‌ژ یان هه‌مان شه‌ر گولله‌به‌ران نه‌کران. له کاتی شه‌ری ٣ مانگه‌دا بۆ چاو‌ترساندن خه‌لک نه‌سه‌یان نارده کوردستان. خاخالی له چهند جه‌یگاهه‌ک دادگای دانا و ژماره‌یه‌ک له دانه‌شته‌وانی کوردستانی نه‌سه‌ام کرد. وه‌کو نه‌یه‌ان گه‌ی‌را‌یه‌وه جاریه‌یه‌یان له مه‌هاباد یه‌کیه‌کی حوکی نه‌سه‌ام دا‌ه‌و. که‌هرای حوکه‌مه‌ردا و ت به‌ی: «تو مه‌نت به نه‌سه‌ام مه‌حکوم کرده، به‌لام به راستی من به‌ی تاوانه‌م». قازی خاخالی له وه‌لام دا و ت به‌ی: «نه‌گ‌ه‌ر تاوانه‌ار به‌ی نه‌وا سزای خ‌ز‌ت و ده‌رگرت‌ه‌وه، خ‌ز نه‌گ‌ه‌ر به‌ی تاوانه‌یش به‌ی، چ به‌شته‌ر، نه‌وه نه‌چه‌ته به‌هه‌شته‌ا»

ئه‌و کاته کاره‌مه‌ستانی ئه‌یران نه‌یه‌ان هه‌شته رو‌ژنامه‌وه‌نه‌کان وینه‌ی ده‌مه‌نی جه‌یه‌یه‌ی کردنی حوکی نه‌سه‌ام به‌گرن. نه‌سه‌یه‌ان بۆ چاو‌ترساندن خه‌لک بو، یان هه‌شته‌ فیه‌ری شاره‌نه‌وه‌ی تاوانه‌یه‌کانی په‌شیل کردنی مافی مر‌و‌ف نه‌به‌یه‌ن، نه‌وه به‌سیکی ت‌ره. وینه‌ی دو ده‌مه‌نی «نه‌سه‌امی به‌ کو‌مه‌له» به‌لام به‌وه‌وه، له دنیادا ده‌نگه‌یان دا‌ه‌وه‌وه. یه‌کیه‌یه‌یان نه‌سه‌امی کو‌مه‌لی گه‌نج له سه‌نه و، نه‌وی ت‌ریان هی کو‌مه‌لیکی تر له پاوه. ده‌مه‌نی حوکه‌مه‌ردا‌ه‌کان به

راوستای و چاو و دمس بستراوی و، نینجا گوللباران و، دواپیتر به کموتوی، له دل و
دهرون دا هستیکی قولی منزلومی نهیواند.

*

حکومتهی بعضی هه ره سهرتاره کموته دوزمنایهتی رژیم تازی نیران. نهم
رژیمه به مەترسی داننا بۆ سر خزی و ناوچهکه. نەترسا شهپۆلی نەسلانی سیاسی
عیراق له گەڵ خزی رابالی و، شیعه کاروباری بەغدادهش بگریته دەس. کاربەدەستانی
عیراق باوەشیان کردووه بۆ هەڵاتووەکانی نیران و کموته پارمەتی دانی دوزمنانی رژیم
نوی. له ناو دوزمنەکانی رژیم نوی دا، کوردستان یەکی بو له مەڵبەندە هەرە گرنگەکانی.
کاربەدەستانی عیراق، لەو کاتەدا دەولەتەن بو. «دولاری پەتروڵ» ی مشه و، چەک و
جەبەخانە زوری هەبو. جگه له حدکا پارمەتی: پاره، چەک، کارناسانی.. پیشکش بهم
تاقم و کسانەش کرد:

- دەفتری مەلا شیخ عیزەدەین، که بهو به هیزیکی سیاسی و، له چەند جیگا
پارەگای هەبو.

- بنمەلای شیخ عوسمانی نەقشبەندی، له ناوچهکانی ههوارمان و مەروان..
«سوپای رژگاری» ان پیک هینا.

- بنمەلای داود بەگی جاف، که پرایهکیان له تاران نەبەدام کرا بو، نەمانیش
هیزیکی چەکداران له ناوچهکانی جوانرو و رهوانسەر دامەزران.

- مەلا شیخ جەلال، له ناوچهی پانه، که دواتر «سازمانی خەبات» ی پیک هینا.

- سەکو عەلپار، له ناوچهی بۆکان.

- عەلی قازی، کوری قازی مەحمەد، له ناوچهی سەردەشت - مەهاباد.

عیراق ههزاران پارچه چەکی جوړاوجوړ و، پاره زوری پی دان، هاتوچوکردنی
ناسان کردن.

سازکا هیشتا هیچ پەڕه‌نەبەکی له گەڵ حکومتهی عیراق دانەمەزراند بو.

*

ناوژی مامجەلال

مامجەلال دلیری سەید مەجید و موشیر حەسە غەریبی نارد بۆ تاران. چەند
نامەبەکی نوسی بو بۆ چەند کەسی له پیشواکانی نیران، لەوانه: نەسام خومەینی و
حسینی ئه‌وهی، ئایەتوللای حسین عەلی مۆتەطیری و مەحمەدی کوری، داریوش
فروهر، داوی لی کرد بۆن که شەر له کوردستان دارا بگرن و، به رەگای گەشتوگۆ
کێشه‌کان چارەسەر بکەن. ئامادهی خزی دەری بو بۆ ناوژی.

مامجەلال له رۆژی ۶ - ۷ ی تشرینی یەکمە ۷۹ له نیشکولان دەستەبەکی
نیرانی به سەروکایەتی فروهر دی بو. پیش ئه‌وهی ئیمان بهینی، د. قاسملو و هەندی له
سهرانی حدکا و، مەلا شیخ عیزەدەین و، سهرانی کۆمەلای دی بو.

لەم کۆبونووه‌دا دو مسەله پەس کرا بو: جوړی چارەسەری کێشه‌ی کورد له نیران
دا و، جوړی پارمەتیدانی کوردی عیراق له خەبات دا دژی رژیم بعض.

فروهر حدکای تاوانبار کرد بو به ئانه‌وی ئاژاوه و شەر له کوردستان دا، وەرگرانی
چەک و پاره له عیراق و، ناردنی خه‌زانەکانیان بۆ عیراق. بۆ ئه‌وهی حکومتهی نیران شەر

راهبری داوای کرد هو مهلا شیخ عییزه دین بهمانیک دهریکا داوای راگرتنی شهر بکا له پیشمرگه‌گانی کوردستان و. به هیچ جوړی هیرش یز سر نیمام خومه‌ینی نه‌کمن، وای دهرخست یو که نیران نامه‌ده به کبشوی کورد به گفتوگو (موزاکرات) چارمسر بکا، له سر پنچینه سملاندنی مافدگانان، بهلام به ناویکی جیپاوا له ناوی خودموختاری.

دهرباره یه‌کیتی یش نامه‌دهیی نیرانی دهریری یو یز یارمه‌تی دانی. مامجه‌لال دیفاهی له حدکا کرد یو، هزی نالوزانی هلموهرچی کوردستانی دایره پال ره‌فتاری پاسداران و، کوشتنی به کومدلی خلک وه‌کو روداو‌کی قارنه و، دادگانانی خاخاللی و، بوردومانی دهیات و.. یزی رون کرد یوه‌ده که: حدکا، هیزی سمره‌کیه و نه‌توانی شهر راهبری، نه‌ک شیخ عییزه دین و، چارمسرکردنی کبشوی کورد له نیران دا نه‌پسته هزی به‌هیز کردنی خباتی کوردی عراق و، خواسته‌گانی حدکا بره‌تبه له:

- ریگدانی قانونیی چالاکی سیاسی حیزب.
- بوردانی گه‌راو و دیله‌گانی همردولا.
- کیشانموی پاسدار و، گه‌رانموی هیمتی یز کوردستان.
- دهرباره یارمه‌تیدانی یه‌کیتی یش، داوای لی کرد یو ریگی بدهن:
- له تاران «مه‌گتنب» بکاته‌وه.
- نازوقو پهرسته‌گانی له بازاره‌گانی نیران بکری.
- نه‌خوش و بره‌نداره‌گانی له نه‌خوشخانه‌گانی نیران دا تداروی بکری.
- سفاره‌تدگانان هزی هاتوچوی نیران به نندام و دۆسته‌گانی یه‌کیتی بدهن.
- ریگی یه‌کیتی بدهن له سوریاو لیبیاوه به ناو نیران دا چه‌ک بگو‌یزتموه یز کوردستان.
- هندی لئو چه‌کانی له گاتی ناشبه‌تال دا له کوردی عیراقیان سملنوه بیده‌نوه

به یه‌کیتی. له گاتی هملگیرسانی شهری ۳ مانگدا من له شام خه‌ریکی گه‌رانموه بوم یز کوردستان. که گه‌پشتمه تاران دلیری سه‌ید مه‌جید، که نامه‌گانی مامجه‌لالی هینا یو یز کاریده‌ستانی نیرانی، هیشتا له تاران یو. له تاران گیر نه‌بوم له گهل حمه سمعید چوینه مه‌هاد، لوی جیپیکمان به کری گرت یز سمرده‌شت. نمانزانی له سمرده‌شت شهر. ملهان پیسوه نا رو‌یشتین. پیش نموی بگه‌بنه ناو شار له پادگانه‌کموه به تمقه دایان گرتیموه. چند گولله‌برک له جیبه‌کمانی دا. کسمان بهر نه‌کوتین. به پله دایه‌زین و خومان له چالی کنار جاده‌کدا قایم کرد. هالیکوتیریش به ناسمانوه نفیری. شوفیره‌کمان نیزن دا و، خومان به لاری دا کموینه ری یز نیواری گه‌پشتمه گوندی زیوه. زیوه گوندیکی خوش و به سیوه لاسوره به ناویانگ یو. لامان دایه مالیک جیگایان کردیموه تا به‌یانی. به‌یانی به‌ری کمویتن یز ناو‌زنگ.

*

یوستیری شه‌یدان. دواي روخانی شا نیتر نیران یز نیمه گراه‌وه. هیشتا حکومت ده‌سلاتی به‌یدا نه‌کرد یوه‌وه. هندی له کاداره‌گانی نیمه‌چونه شاره‌گانی نیران. چاپخانه‌کان هیچ سانسوریکیان له سر نه‌بو. هسو شتیکیان چاپ نه‌کرد. حمه سمعید چو یز نیران.

جیگاو ریگای پدید آمد و، پلاوکراوه‌گانی به‌کیتی لمی چاپ نه‌کرد. هاری و کسوکاری شهیدگان به هلیان 'انی' بو، هر کسه وینه‌هکی دس کومت بو پوستره‌کیان بو کرد بو. پوستره‌ی سدان شهید چاپ کرا بو. زور لم پوستره‌انه نهرانوه بو دیهاته‌گانی کوردستانی عراق هه‌لثواسران.

من که له سفتر گرامه‌وه سه‌رم کرد دپواری ژوره‌گانی باره‌گاکمان به سدان پوستره‌ی پیوه‌به. زوریشیان هی نو شهیدانه بون که له گمل خزمان پیشمرگه بون یا ناسپاو بون. دیمه‌نیک سامناکی هبو. به پیشمرگه‌کانم وت: «راسته نعه به ریز لیان له شهیدگان پیوسته، پلام هرچی بشته نم ژوره‌وه، وینه‌ی نم همر کوژراوه بهینی، به‌کسر وری نروخی.»

*

من تازه گمبشت بوموه نازو‌هنگ، به‌فریکی نستور باری بو، رژی ۱۸ ی تشرینی به‌کمی ۷۹ جاریکی تر ده‌ستی نوینراهتی نهران هاتنوه بو کوردستان. نامه‌هکی پهلوی مامجه‌لام پی گمبشت، داوی لی کرد بوم ده‌سبجی بچم بو بنوخلف، بو نووی له گمل ده‌ستی نوینراهتی نهران به‌گرمه‌وه بو تاران، بو سرپرستی گوزانه‌وی چدک له دیمه‌شقه‌وه بو تاران. له ناو هارویکانی نووی دا هاتوچوکردن بو من ناسانتر بو چونکه پاسپورتم هبو و، به قانونی هات بومه نهرانوه. مژده‌ی دابومی که نهران موافقه‌تی کرده چدکه‌گان به فروکه به‌گوزینه‌وه.

ده‌سبجی به‌رو بو خه‌لف به ری کومت. هیشتا نوینراهتی همدولا له گرمی گفتوگودا بون.

نوینراهتی نهران: داروشی فروهر، ویزی کار. سرتیپ دانشور، فرماندهی ژاندارمری. سرتیپ نازیری فروغ، فرماندهی نیروی زمینی. کوریک به ناوی کرمخانی سکرتری فروهر بو.

نوینراهتی کورد: مه‌لا شیخ عیزه‌دینی حوسه‌ینی. فاتیمی شینخولشیلامی. مه‌لاحه‌دینی موته‌دی. نهره‌هیمی علی زاده، نوینری سازکا و، کوریک به ناوی حه‌مه‌مین نوینری چریک بو. له حدکا کس نعهات بو.

منش چومه ژوره‌که له نزیک شیخ عیزه‌دین دانیشتم. ده‌مقالیه‌کی زور گرم بو له نیوان مه‌لاحه‌دینی موته‌دی و داروشی فروهر دا، هه‌رله‌کیان نووی تری تاوانبار نه‌کرد. گفتوگوکیان هی شر بو نه‌ک هی ناشته‌نوه. مه‌لا شیخ عیزه‌دین لی ی پرسم:

«هیچ فارسی نغزانی؟»

وتم: «به‌لی!»

وتی: «نعه به‌خوینره‌وه بزائم نغزوت چیه؟»

کاغذیکی دایه ده‌ستم یاده‌اشتیک بو به ناوی مه‌لا شیخ عیزه‌دینه‌وه بو نیسم خومه‌ینی و کاربه‌دستانی نهرانی نوسرا بو. خواسته‌گانی کوردیان تی دا نوسی بو. داوی نووی خوینده‌وه شیخ عیزه‌دین پرس: «نغزوت چیه؟»

وتم: «ماموستا نم یاده‌اشته هی شره، که لایه‌نیک سرکومتو نویسیه‌تی، نعه ری خوش نا‌کا بو ناشتی. زور تونده. تو مه‌لای و سمرانی شورشی نهران مه‌لان، پیوسته به به‌سه‌له دس پی بکا و، داواکسان به هندی نایه‌تی قورناتی پتسو به‌کی و، زمان

یادداشت‌هایش خوار بگریتموه»

هندی قسمی تریشم کرد. نمیش یادداشت‌های به دل نبود، بهلام تا نو کاته نمویست بر قسه بکا، بز نموی نویتموه‌گانی سازگا و چریک به «سازشکار» ی دانغین. نیشتر نمیش گموته رونکردنموی باری سرنجی خوی. گویونموه که به نیشجامیکی باش نه‌گمشت.

دستمی نویتموایتهی تهران گموانموه. فموزی راوی و، حلهه سمعید و منیش له گمپان رویشین. پیش نموی بگمینه سمردهشت له ریگا تاقمی پاسدار هندی تمقیان لی کردین. پی نچو نموان گفتوگوی ناشتبان پی باش نمیی. له سمردهشت چومنه پادگان. لمویوه به هالیکویشتر رویشینه سنه و له سنه فروکه‌بکی پچکوله‌پان ناماده کرد بر بموه چومنه تاران.

ملسلاتی دمهلات له ناو سمرانی شورش و سمرانی حکومت دا به لادا نه‌گموت بر. بالی دینیی نمویست کاروبار بگریته دست و بالی ندینیی نمویست شومنه‌گانی خوی له دس نمدات. نزیکیی له هالیکیان، باله‌کمی تری نه‌کرد به دوژمنی. سمبارت به گفتوگو له گمل سمرانی کورد و، جووی چارمیری گمیشی کورد ناکوک بون. هندی له سمرانی بالی دینیی نموانمویست گمیشی کورد به سمرکوتکردن چارمیر بکن و، هندیک لموانی بالی ندینیی نموانمویست به گفتوگو چاره‌بکی بز بدوزنموه. بهلام هیچ لایه‌کیان پروژه یا بزچونیکیی دیاربکراویان نمو بز رفتار له گمل مسئلهی کورد.

فروهر له سفیره‌کمی دا سمرکوتنی به دس نمینا بو، گموته بمر هیرشی رهنمی نهمار و ناحمه‌گانی. هندی له روژنامه‌گانی نو روژانه ناکوکیه‌گانی به ناشکرا باس نه‌کرد. منیش له نوبیلی پارس گموت بوم، پاره‌گای حینیه‌کمی فروهر: «حینیی میللتهی تیران» به تمنیشت نوبیله‌گموه بو. جاربیار نچوم بز پاره‌گاکه‌پان. چمند جاری فرهمم بینی و بمر نمخستوه که من بوچی هاتوم. روژیکیان وتی سمریکی دانشور بده. دانشور فرماندهی ژاندارمیری بو، نو زمانه دستیی زور نمروشت. چدک و تازوقه و پاره‌ی له بمر دس دا بو. پارتی له گمل نم پهموندیپان دامزواند بو، نم پاره‌متهی نمدان.

سمری سمرتیپ دانشورم دا. فموزی دانشورم ناو نا بو: «الاعضب» چونکه به‌گدمستی هبو، هالیکیی له شعری عشانیردا قرتا بو. بیروراگانی خوی بز رون نه‌کردموه. خوی به «پان تیرانیست» و، کوردی به تیرانیسی رهمن و خونپاک دانغا. قینی خوی له عهرب نمششاردهوه. نموت: «ومسیتم کردوه که مردم نیسک و پروسکم له کناری فورات دا بنیون چونکه فورات سنوری سروشیتی تیرانه»

وتم: «تیمسار من له گمل نیوه هاتم بز نموی کارناسانیم بز بکنم نو چه‌کانی له سوریا همسانه له ریگای تیرانموه بیگوزمدهوه بز کوردستان، نموه چمند روژیکه من لیبه دانیشتوم کسی له من ناپرسیتمدهوه و، وه‌لامیکم ناده‌نمدهوه، تکام وابه ریگایه‌کم پیشان بده، بگرممدهوه بز لای خومان پان بچمنمدهوه؟ نه‌گمر بچمنمدهوه چی بکنم؟»

دانشور وتی: «نیوه له ناوچه‌گانی سنوردان. حدکا و دوژمنه‌گانی نیسه لمو سنورهوه چه‌کپان له عبراقمدهوه بز دی. تا نیوه سنوره‌کان له روی دوژمنه‌گانی نیمدا دانمخن نیمه پاره‌تیتان ناده‌ین. نه‌گمر بملین بدمن که سنوره‌کان داخمن و، وه‌کو گروهی بارزانی نیودش شمریان بکنم، من لمو چه‌کانه زور زیاترتان ندمه‌می که نیوه به تمسان له سوریاوه

وتم: «تیسار من به پی ی پلینی خوتان که به ناغای تالمانیتان داهو هاتوم بز گویزانمودی چک ندک بز گفتوگوی سیاسی. نیران چوارسده هزار سدریازی هدیبه سنوره کانی خوی پی لو تاقسانه ناگبیری. نیمه هیزیکی پارتیزانیی پچوک چون ندو کاره مان پی نلهمام ندری؟»

تیکه بستم مانمود پی کملکه، پلینه که مان هپچی لی سموز نابی، منیش گراممود، وهکو مامه شیخ رنزا تللی: «ندما به عاجزی».

ندگمرچی د. قاسملو به گمری لاینگری گفتوگو بو، به لام له سوره تاوه حمزی نغده کرد، مامجهلال نارو بیکر پی. ندو دانیشتناندی مامجهلال ریکی خست بز گفتوگوی نهرانی - کوردی، نه خوی بهشداری کرد و، نه نوینریکی دهسلاتاری نارد، پلکو ژیر به ژیر همولی ندما ندوی لی دهره پی و، خوی و حیزه کی بین به هیزی سدره کی گوی لی گیراو. حدکا له بیروت داوای له پاسر عده فات کرد بو، که داوا له نیمام خومه پی بکا، شمری کوردستان راهگری و، کیشی کورد به ناشتی چارمسر بکا. همره ها کاریده ستیکی نیرانیشپان له صهاهاد فراند بو، دوی ساوه بهک پیران داهو به ویش دا هوالبان بز کاریدمستانی نیران نارد بو که حدکا ناماده به بز موزاکرات.

*

«ده پنه تی نو ماننده گی خملکی کورد»

روژی ۲۹ ی تشرینی به کیمی ۷۹ رادبوی تاران راگرتنی شمری کوردستانی راگه باند. هیمو ریکه خراوه کان نهمیان به هیل زانی کادر و پشمرگه و نمدامه کانی خویان ناردوه شاره کان. باره گای دهفتیری سیاسی حدکا تا ندو کاتیش هر له ناشی پشکاوای بو له نیوان گوندی شینی ی عهراق و گوندی گورمشیری نیران دا.

روژی ۱ ی تشرینی دوم کوپونوه کی ۳ قوئی: به کیتی، حشع، حدکا له زهلی کرا. مامجهلال و د. قاسملو لم کفونموه پیدا بهشدار بون. مامجهلال همولیکی زوری له گدل نوینهرانی حدکا داهو بز ندوی به دسته به کی به کگرتو و، خواستی به کگرتووه به چنه موزاکراتوه له گدل نوینهرانی حکومتی نیران.

روژی ۱۷ ی تشرینی دوم، نیمام خومه پی نهم به پامدی بو کورد نارد.

*

بسم الله الرحمن الرحيم

سلام بر خواهران و برادران کرد که با وفاداری خود به اسلام و جمهوری اسلامی از توطئه خائنین به کشور جلوگیری کردید. گزارشات هیأت ویژه همانطور بود که متوقع از برادران و خواهران کرد بود، که هرگز خود را از اسلام و ایران جدا نمی دانند و آنچه بدخواهان به آنان نسبت می دهند چیزی جز افساد و توطئه گری نیست. اکنون من باید به شما برادران و خواهران کرد و سایر برادران مطالبی را تذکر دهم:

۱. در این موقع حساس که ملت ما با چپاولگران که در رأس آنها آمریکا مواجه هست و برای احقاق حق خود و به دست آوردن ذخائر هنگفتی که محمد رضا پهلوی به غارت برده و به محاکمه کشیدن این جانی قیام نموده و همه قشرهای ملت با هم در این امر حیاتی متحد و همصدا شده اند و برادران و خواهران کرد ما هرجا هستند باید به طور

اولویت در این امر شرکت کنند و با سایر خواهران و برادران هماهنگ شوند و لازم است از اختلافاتی که پدخواهان ایجاد می کنند به طور قاطع جلوگیری کنند.

برادران من! امروز هر اختلافی به نفع آمریکا و دیگر آجانب است. آنان هستن که از اختلافات ما بهره گیری می کنند و مارا می خواهند به اسارت بکشند. بپاخیزید و توطئه گران را نصیحت کنید و در صورت عدم قبول از خود برانید و از مناطق خود بیرون کنید یا آنانرا گرفته تسلیم مقامات دولتی کنید.

۲. اینجانب و همه ملت از ستمهاییکه به شما برادران کرد در طول حکومت استبدادی شده است و از تبعیض هایی که بر خلاف اسلام بر شما روا داشته اند، مطلع هستیم. لیکن باید بدانید که این شما برادران نبودید که مورد ستم و ظلم واقع شدید. سایر برادران ترک و لر و عرب و بلوچ و فارس و ترکمن هم با شما شریک بوده اند و همه محروم بودند از آنچه محروم بودید. شما اگر به زاغمنشیان و گودنشیان تهران توجه فائید خواهید دید آنان از همه محروم ترند. اینجانب می دانم که در حکومت موقت هم آنطور که خواست شما و ملت است، رسیدگی نشده، لیکن باید بدانید باز در این امر همه برادران شما شریک می باشند و دولت موقت با کمال جدیت اشتغال به کار سامان دادن بود، لیکن آشتیگیا به قدری زیاد است، که اصلاح محتاج به زمان است.

و من امیدوارم که برای همه ملت و برای شما برادران کرد وسائل رفاه حاصل شود. شما برادران می دانید که نوسازی و عمران در محیطی که آشفته است و مردم در امان نیستند، مشکل یا غیر ممکن است. شما برادران غرب کوشش کنید و آرامش خودرا حفظ کنید و بدانید که با آرامش کارها اصلاح می شود و به صلاح شما و به صلاح اسلام و مسلمین است.

۳. از هیأت ویژه می خواهم که به مذاکرات خود با کمال حسن نیت ادامه دهند، و با شخصیت های مذهبی و سیاسی و ملی و سایر قشرها تماس بگیرند، تا تامین خواسته های آنان که خواست ما نیز هست، به طور دلخواه بشود و آرامش و امن که از بزرگترین نعمت های الهی است در منطقه برقرار گردد، و شما برادران کرد در کنار سایر برادران به طور رفاه و آسایش زندگی نموده و طمع اجاتب برای همیشه از کشورمان قطع شود.

۴. اسلام بزرگ تمام تبعیض هارا محکوم نموده و برای هیچ گروهی ویژگی خاصی قرار نداده و تقوا و تعهد اسلام تنها کرامات انسانها است، و در پناه اسلام و جمهوری اسلامی حق اداری امور داخلی و محلی و رفع هرگونه تبعیض فرهنگی و اقتصادی و سیاسی متعلق به تمام قشرهای ملت است منجمله برادران کرد، که دولت جمهوری اسلامی موظف و متعهد به تامین آن در اسرع وقت می باشد و مقررات و قوانین مربوط به آن به زودی انشاء الله تعالی تدوین می شود.

۵. اخیرا باز نظر شریف علماء اعلام و مشایخ عظام و روشنفکران و سایر برادران عزیز در سراسر ایران را به موضع حساس امروز ایران و جبهه گیری های دشمنان میهن و اسلام و در مقابل ملت عزیز و تشبثات همه جانی های آنان برای سرکوبی تهضت اسلامی و ملت معظم و برای اعاده همه جانیه پر کشور اسلامی ما جلب می کنیم، آیا در این موقع تقاضای متواضعانه ای این خدمتگزار که روزهای آخر عمرش را می گذراند، به جا

نیست؟

۶. خواهران و برادران هم میهن در سراسر کشور، من دست خود را به پیش شما دراز می‌کنم، و از شما به خاطر خدا و اسلام و کشور عاجزانه می‌خواهم که تمام توان خود را برای نجات کشورتان به کار برید، و اسلحه‌های سرد و گرم یعنی قلم و بیان و مسلسل را از نشانه‌گیری به روی یکدیگر منحرف و به سوی دشمنهای انسانیت که در رأس آن امریکا است نشانه روید. باری الهی من مأموریت خود را که نصیحت به ملت است به قدر توان ضعیف خود انجام دادم، و تو ای خدای بزرگ با قدرت لایزال خود قلوب ملت ما را پیوند برادرانه عطا نمود، انک قریب مجیب. سلام گرم من به ملت عزیز و برادران کرد و رحمت خداوند بر همه.

روح الله الموسوی الخمینی

۲۶ آبان ۵۸ - ۲۶ ذیحجه ۹۹

*

قسه‌گانی نیمام خومنه‌نی ده‌کو قسه‌ی هیچ یه‌کی له کاریده‌ستانی نیران نه‌بو. قسه‌گانی نم به حوکی شرعی داننرا، کس نه‌بشتوانی به ناشکرا دژی راه‌وستی. نم په‌یامی پیشوای نینقیلاب زور گرنک و، مسله‌ی زور گرنکی تی دا بو، له‌وانه:

۱. سلانندی زورلیک‌روی و چوساوه‌یی کورد.
۲. سلانندی مافی کورد بز به‌یروهردنی خزی له ناچه‌گانی خزی دا.
۱. راگرتنی شری راگه‌باندن و شری تفنگ.
۲. گفتوگزی سیاسی له گمل کسه‌ی دینی و نه‌توه‌یی و سیاسی کورد بز چارمه‌کردنی کبشه‌کی.

*

چمند روژی دوی توه، د. قاسملو له ناشی پشک‌وی وه چروه مه‌هاد، له خزی‌شان‌دانیکی گوره‌دا پشستوانی له په‌یامه‌کی نیمام کرد و، له قسه‌گانی دا وتی: «ما به پیام امام لیبیک می‌گوئیم.» و، تیر خزیان ناماده کرد بز گفتوگو.

*

حدکا، له گمل شیخ عبیزده‌ین و سازکا و چریک ریک کوه‌تو ده‌سته‌یه‌کی هاویشی نوین‌رایتی به ناوی: «هه‌بشتی نوین‌ایده‌گی خملقی کورد» پیک به‌ین. له سوره‌تاه دیاره‌و گفتوگزی کورد و نیران به نه‌نجام ناگات. هیچ لایه‌کیان هاویری به‌ری تر نه‌بو. چریک، شاخی کوردستانی دام‌یزاند بو، چارمه‌کردنی کیشی کوردی به لاه گسرنک نه‌بو، به‌لکو نه‌بوست کملک له کوردستان وهریگری وه‌کو بنکه‌یه‌ک بز چالاکیه‌گانی خزی و، کملک له کیشی کورد وهریگری وه‌کو گوشاریک بز سر داوودزگای ناوه‌ندی له تاران. سازکاش، هاویران به‌وه نه‌بو، به گفتوگو له گمل داوودزگای دینی نیران به‌گنه هیچ جوړه چارمه‌ریکی ناشی کیشی کورد، به‌لکو خویان نه‌یانوت، لم گفتوگو‌یان‌دا به‌شداری نه‌کمن بز «نه‌فش‌گری»، واته بو رسواکردنی رژیم حدکا توشی چمند هیزیکی توندرو به‌وو، هه‌مو نه‌رمیبه‌کی نه‌یمان به «سازشکاری» له قلم نداندا و، نه‌بانکرد به کمرسته‌ی پروپاگانده دژی.

سره‌نجام هه‌بشتی نوین‌ایده‌گی خملکی کورد له: ۴ نندانی حدکا، ۲ نندانی سازکا، ۲ نندانی چریک، به سروکایه‌تی مدلا شیخ عبیزده‌ین پیک هات. نندامیکی

حدکا، قسہ کمری رسمیں «سخنگو» ہو۔
 نم ہد ہستہ پروژہ ہکی ۲۶ مادہ بیان نامادہ کرد کہ ہبی بہ پنچینی گفتگو لہ
 گدل نوینہ رانی دہولت۔

✱

خواسته‌کافی کورد

خواستگاری کرد
خواستگاری بزرگش بودی نیتوبی کرد له نهران دا، له بابهتی نو خواستنه بر که
چند سال بر کرد له عیراق دا داوای نه کرد. به کورتی نمانه بر:

- چند سال پس از کودتای ایران و داوای کودتا، به سوزی و آتش خودمختاری).
۱. سلماتندی مافی تفتوهی کودتای له سر بنچینی نوتونومی (خودمختاری).
۲. دپارکردنی سنوری کوردستانی نهران له سر بنچینی زورایمتی دانیشستانی
ناجدهکه.

- ناوچهكه.
۳. ههلهواردنی «شورا» ی ئوتونومی كوردستان به دهنگدانی نهینی و راستهوخو، تمویش بو راهبراندنی کاروباری بهرمههوارهتی، ناہوری، روشنبیری، کومهلاههتی، ناساپشی ناوخر.. وههینهتی نیجراتی» داچمزنونی.

۴. کوردی بهینه زمانی رسمیی خوندن و پیروپهراپیتی.
نیمه ناوهرکی خواسته ندموهبه گناهان بر، جا هندی جار به پروژی ۸ مادهیی و
هندی جار به ۶ مادهیی و، هندی جاری تر به پروژی ۲۶ مادهیی دهریان نمیری.

✱

* «هېښتمنی حوسنی نېټت» که نویښمې دولت پرېز گفستوگڼو له گڼل سمرانی کورډ له دواختتمې مانگی کانونی په کمې ۱۹۷۹ دا «طرح خودگردانی» له روزنامه‌ګانی تاران دا پلاو کړدووه. کورده‌ګانی تیران همرو ناونای لی نا «طرح سرگردانی». تم پروژه په خواسته‌ګانی کورډی په دی نښمېنا، په‌لام له چارو ته‌ګه‌بښتمنی سیاسي هوکمرانه‌ګانی تیران دا هینګاوېک پرېز پېښووه، نووه جاری په‌کم پر «دسملاتی ناوېندی» له تاران ناماده یی هندی له دسملاته‌ګانی خوی په نوستانه‌ګان بهمخشی و، جوړی، یا کم و کورښ یی، له «نفاوه‌ندیتی» پېسملېنی.

گمبوره ترين کسموکوري نم پروژه به لورد اېر داپشېسوني پريوېهراپهتي ناوچه کوردنشېپنه کاني وه کور خوي هېشت پووه، همسواني پدک نهخت پو له پدک ناوچه پريوېهراپهتي دا. پلام به گوري نم پروژه به تکرر زمني کودي له پال زماني فارسي دا بز کاروباري حکومتی پدکار بهنري و، روژنامه و پرنامه راديو و تليفزيوني پي نامه پکري و، ناسايي ناوچه به دزگاي ناوچه پي سپردرا پو. له گمل دمپکړدنوي شردا له کوردستان نم پروژه پيش مرد.

✱

* نیران ولایتیکی فره نتموده، گاریدمسته‌گانی له کونموه ترسیکی زوریان له پارچه پارچه بونی ههیه و، ئیم ترسهمیان کردوه به بهیانوی سهرکو تکردنی بهزوتنموه نتموده‌گانی نیران و، خواسته نتمویه به کانیان سهارهت به به کارهینانی زمانی نتمووی. له نیران دا چمندن نتموه و ره‌گیزی جی‌اواز ههیه: فارس، نازیری، کورد، بلوچی، تورکومان، عهرپ.. سهرای ئیمان‌ش هندی قوم همن خویان به هیچ کام لم نتموانه نازانن وه‌کو لور، گهله‌کی.. له ناو ئیم نتمواندا نازیری به ژماره له ههمیان زورت‌ن، نه‌گهرچی له

دوای دومین جنگی جهانی جمهوری‌های ناز و پانچان دروست کرد و، دوای سرکوتنی شورشى تهران، هم چیزى توده فبرقوى دیموکراتى ناز و پانچان دروست کرده و، هم حدکا و نه‌توده‌پرستى‌گانی چیزى‌یکى تا به‌تیبان به ناز و پانچان دروست کرد، به‌لام بزوتنموى نه‌توده‌ی نازى، را به هیز و توؤم نه‌و و کو بزوتنموى نه‌توده‌ی کرد، نمى‌ش نه‌گرتنموى بز چنند هوبک:

۱. نه‌گرتی تهران به ناو به دولتى فارس ناسراوه، به‌لام له گونموى زنجیرى ناز و پانچان حوکى نیران کرده: صفموى، نفشار، قاجار.. که چنند سده. حوکراتى نیران بون همسان نازى بون، له ناو توانمدا دوجار حوکراتى له دس زنجیرى نازى درهاتوه: جارى‌کیان سرده‌مى زنجیرى زنده، که به رچندک کورد بون، جارى‌کی تر سرده‌مى پهلوى، که به رچندک خلکى شمالى نیران بون.

فارس زوتر لهوى نه‌توده‌ی حوکراتى بى، زمانه‌کى زمانى ندهب و فرهنگ و حوکم بوه.

۲. ناز و پانچان، همیشه و به دریاى زمان، له ده‌زگای حوکراتى دا دسه‌لدار و زال بون، ژماره‌کى زورى وزیر، نوستاندار، ندفسرائى نرمتش، ژاندارمى، ساواک نازى بون. بشکى گرتى بازار و بازگانی و پیشه‌سازى سرانسرى تهران به دس نموانموى بوه. له دام‌زواى شه‌دا ناز و پانچان همیشه دسه‌لدار و خاوهن نفوز بون. نم هوانه واپان کرده، نازى هست به چوسانموى نه‌توده‌ی پرامبر به دولتى تهران و، به چوسانموى مغزى پرامبر دام‌زواى دینى شه‌ه نکلن.

له پرامبر شه‌دا نه‌توده‌ی چوکه‌کانى تر: کورد، بلوچ، تورکومان، عرب.. له نیران دا، به مزب سونى بون و، له داوود‌زگای حوکراتى دا بى بش بون و، له بازار و بازگانی دا دور‌کیان نه‌بوه.

دوای سرکوتنى شورش، هروکو کورد داوای مافى نه‌توده‌ی نه‌کرد، بزوتنموى نه‌توده‌ی له بلرستان، گومبه‌دس‌مرا، گومبه‌دکاس، خوزستان نه‌توده‌ی و، هاودنگ له گیل کورد نموانش داوای ماله‌کانى خویان نه‌کرد. به‌لام جولانموى‌گانی نموان زوتر له هی کورد دام‌رکینراپوه، چونکه:

۱. نمو پیشنه میژیه دروای جولانموى کورد هه‌بو، نموان نه‌بان بو.

۲. به ژماره له کورد کمتر بون.

۳. هیلکوتى جوغرافى شونده‌کانبان، له چاو هی کوردستانى نیران دا، خراپتر بو.

پیکه‌بى‌نانى حسک

دوای جی‌پانونموى پان: «بزوتنموى» و «کومیتى ناماده کردن» تا مانگى ناب، به کرده‌موى په‌کیان نه‌گرت بو، کومیتى‌په‌کى هاویشیان دروست کرد بو سرپرشتى کاروباره‌گانی نه‌کرد. له روژانى ۳ - ۶ ی تاى ۷۹ کونموى‌په‌کى فراوانیان به کادره‌گانی بزوتنموى و کومیتى ناماده کردن کرد و پاسوکشيان بانگ کرد. لم کونموى‌په‌دا ناو ریک‌خراوه‌کەبان نا: «چیزى سوسپالیستى په‌گرتوى کوردستان: حسیک» و، سرکردا‌په‌تى چیزه‌کەبان دیارى کرد.

نمونه له ناو خویان دا ناتبا بون، کاغزى په‌کترپان نه‌نمخونده‌وه، کسبان خوی

لهوی تریان به کمتر نغزانی، زورجار له پاشمله گالته‌یان به پدکتری نه‌کرد. هر له هر
 نهوه که نامیدان یز ح‌چیزیکي تر نغزوسی ۳ کس نغزای نه‌کرد و، که نه‌چون یز
 کو‌نونه‌پدکی هاون‌ش له گمل چیزیکي کدا زوربان نه‌چون. د. محمود و رسول مامند
 هر کسه‌یان خوی به شایسته‌ی نهوه نغزانی کس‌ی پدکسی چیزب یی. به‌لام هیزی
 راست‌قینه هی رسول پر. د. محمود هیزیکی نه‌وتوی نه‌خت پوه سر هیزه‌ک‌ی رسول.

*

جی‌ه‌پونه‌ی چه‌کداره‌کانی یزوتنهوه، لشکریکی تری له کوردستان زیاد کرد و،
 بهیری پدک‌خستنی چه‌کداری همو چیزه‌کان، له «پدک لشکری پدک‌گرتو» دا، که له
 سهرتای دام‌زاندنی پدک‌تیهوه پاس نه‌کرا و، نمانویست همو لاینه‌کان هم بهیره قانیع
 بکه‌ین، به پدک‌جاری داروخا. لهوه به دواوه کوردستان به‌رو «فره - لشکری» رو‌یشت.
 جگه له پدک که هر له سهرتاهوه لشکری خوی همو، چیزه‌کانی ترش: ح‌سک،
 پاسوک، ح‌شع و، دوا‌ی ترش هیزه‌کانی سر به نیران و، گمل.. هر پدکه‌یان میل‌ش‌یای
 تاپه‌تی خوی دروست کرد. فره - لشکری، هزی سهره‌کی شری ناوخ‌و پر. راسته
 نا‌کو‌په‌کان همیشه له سرچاوه‌ی سیاسیهوه هل‌ن‌غولین، به‌لام نه‌گ‌ر نم چیزه‌نه لشکری
 تاپه‌تی خویان‌یان نه‌پاوه، نه‌پاشه‌توانی پنا به‌رنه هر شری چه‌کداره‌ی به‌لاد‌اخستنی
 نا‌کو‌په‌کانیان، که زورجار سیاسی نه‌بون.

*

- لشکره‌ک‌ی ح‌سک، که دوا‌ی لشکره‌ک‌ی پدک‌تی، له چاو همو لشکره‌کانی
 ترا به ژماره زورتر پر، تن‌یا یز نه‌وی زور ین و بالاده‌ستی په‌دا بکن، جی‌گ‌ی همو
 جوره که‌سیکیان له ریزه‌کانی خویان دا نه‌کردوه، یی نه‌وی گوی به‌دنه راپوردی و،
 مه‌بستی راست‌قینه‌ی له هاتنی یز پېشم‌رگا‌په‌تی.

- لشکره‌ک‌ی ح‌سک یز به پنا‌گای دالده‌دانی همو نه‌وانی له دس لی‌پرسینه‌وی
 هیزی، له ناو چیزه‌کانی ترهوه، راپان نه‌کرد.

- سر‌کرد‌په‌تی چیزه‌که توانای دارایی ژاندنی لشکره‌ک‌ی نه‌بو، چا‌وپوشی لی
 نه‌کردن یز داپن‌کردنی ژانی خویان و پی‌وسته‌کانیان، به ناوی جیا جیاوه، به زور پاره
 له خلک پسین و، را‌و‌روت بکن.

- فر‌مانده و پېشم‌رگه‌کانی لشکره‌که گویان له فر‌مان و نام‌و‌گاری
 سر‌کرد‌په‌تیه‌که‌پان نه‌گرت، ناوی ح‌سکیان وه‌کو چه‌تریکی سیاسی به کار نه‌مینا یز
 نه‌وی به نازادی و یی ترسی لی‌پرسینه‌وه، جی‌پان نه‌وی بکن. سر‌کرد‌په‌تی چیزه‌که‌پش
 ده‌ستی به سر لشکره‌ک‌ی دا نه‌رو‌یشت و، یز نه‌وی له ژیر چه‌تره‌ک‌ی دا بینه‌وه
 چا‌وپوشی له خرا‌په‌کانیان نه‌کرد.

*

ح‌سک لهو شو‌نانه‌ی جوری له بالاده‌ستی همو هیزه‌کانی پدک‌تی دهره‌کرد. سه‌ید
 کاکه لم روهوه له هم‌پان زی‌تر توند‌وتیژ پر. له چمند جی‌گای وه‌کو به‌د‌لان له نا‌چ‌ی
 سر‌کرد‌په‌تی، خو‌شناوتی، ده‌شتی هول‌ر، بناری کوز‌رت.. هیزه‌کانی پدک‌تی دهر‌کرد و،
 له چمند جی‌گایه‌ک چه‌کی نه‌کردن و، لی‌ی نه‌ک‌وشتن. هیزه را‌ون‌راوه‌کان، هن‌دیکیان به
 چه‌ک کراوی، نه‌هاتنه‌وه یز نا‌وز‌نگ.

*
له پراویزی نو کښونواندا که له سر داوای حدکا نه کړاو، پنک و حشع و
حسک پشدار پسان تی دا نه کړد، نو پسرانی پنک: عملی حمویز و فاضیل کمریم و،
نومرزی حسک: حاجی حاجی برایم رژی ۴ ی نېلولی ۷۹ له پنوخملف کښوننوه.
همردولایان ریککوت پون له سر نوموی لعمولا زو زو په کتری بهیښ، همل بدن
پاوه کړدن په پکتری پینا پکمنوه، هاوکاری په کتری پکمن، ناوکپه کان په گفتوگزی
پرایانه چاره سر پکمن و، هملوستان پرامسر رژیم په یک پخن. پرایان داپو همردولا
پلاوکراوهی ناوخو بز ریکخستن و پیشمرگه کانپان پلاو پکمنوه بز نوموی هم گیانه کار
پکمن.

*
شفیق زاهیر و سرباز محمد همردوکیان کښی و همردوکیان نمدامی بزوتنوه
پون. له سر کیشه پکی خیزانی له ناو خیزان دا ناوک بز په دوی په کتری دا نه گران
بز کوشت. له جیسا پونموی بزوتنوه دا توانیش له په کیتی جیسا پوننوه. همردوکیان
فرماندهی کمرت پون. پاش ماوه پک شفیق گمراهوه ناو په کیتی. شفیق و سرباز له
گوندی شوشکه له پناری کوسرت توشی په یک نمن و نمنی په شمریان. چمند کسپکیان له
په کتری کوشت و پرندار کرد. نم روداوه هیچ پمپوند پکی په کیشی سیاسی په کیتی و
حسکوه نېو. سهد کاکه کردی په پیانو و لشکری کز کردهوه چو پو دولی جافه تی. له
پاخسمر رژی ۱۱ ی نابی ۷۹ هملی کوتابه سر هیزیکي په کیتی پیشمرگه پکی
کوشت و چمند کسپکی تریشی پرندار کرد. په کیتی لئو ناوچه پدا پمپیز پو په سهد
کاکه چار نغه کمران. له پم نموه همردو لئو ناوچه په کشاپمپه بز پری کوسرت و
خوشناوه تی.

دوای جیسا پونموی بزوتنوه، په کیتی له دشتی هملیر و خوشناوه تی لاواز پو.
سرانی حسک نه پانوست هملیر بز خیزان پوان پکمن و، کادر و پیشمرگه کانی په کیتی
لی دمن پکمن. شمریان په مسفره زه کانی په کیتی نفروشت. چه کیان نه کړدن و له ناوچه که
ددریان نه کړدن. چمند جاری نم روداوانه دوباره نېوننوه. بز نوموی په کیتی لئو ناوچه پدا
هملستیتنوه و، حسک زات نه کا پلاماریان پدا. کادر و پیشمرگه کانی هملیر کز
کرانمپه و سهد مجید کرا په لپرسراویان. سلاخ چاوشین و هیزیکیشیان بز پشتیوانی
له گمل ناردن. نم هیزه تیکه لاو و بی سرور پو. فرمانده کانپان کسپیان په قسوی نوموی
تریانی نه کړد پو. همدپکیان تازه هات پونه شاخ تجرویدی پیشمرگه پتیبیان نېو. په
کوسمل له نازنین پالیان لی داپوهوه. سهد کاکه همرو هیزه کانی خفایانی له سر کز
کردنمپه و، شموی ۵ ی نېلولی ۷۹ له ناکاو له نازنین چوه سمریان. هیزه کپی په کیتی
پمروازه کرد. همدپکیان گیران و همدپکیان دمریان پون. دو رژی دوی نموه مسفره زه پکی
په کیتی له ناوه گرد خزی قایم کرد پو چوه سر توانیش. همدپکی لی کوشتن و همدپکی
لی پرندار کردن. نمعه جمره پدپکی کار پگر پو حسک له په کیتی سروانده. نېو پست
دمن په سر ناوچه کدا پگری.

*
حمیدی حاجی محمود، نموسا فرماندهی همری ۱ ی شاره زور و همورامانی

په‌کیتی بو، هملی دستدرژیه‌کانی سهد کاکمی به دهرفت زانی، نویش له ۲۳ ی
 نه‌لول دا هملی کوتابه سر باره‌گای عوسمانی قاله منوور له به‌کی له ناوچی پانه.
 باره‌گاکمی گرت و، چه‌کداره‌کانی هملو چه‌ک کرد. تنیا عوسمان و به‌ک پیشمرگه دهره‌ز
 بون. حممه نم کاره‌ی له خنیمه کرد بو، سرکرده‌یه‌تی په‌کیتی ناگادار نمون. گوايه
 نمسی له تولی کاره‌کانی سهد کاکمدا کرد بو، ره‌نگه به‌انوه‌کمی راست بو، به‌لام
 راسته‌کمی نموه بو: تماعی کرد بوه چه‌که‌کانی هیزه‌کمی عوسمان.

*

هر لمو ماوه‌پدا په‌پوندیشیان له گدل حکومت دام‌زواند بژ دسپیکردنی
 گفتوگوز. رژی ۳۰ ی نه‌لولی ۷۹ وه‌دیان به ری کوت بژ به‌غداد.
 به‌کرده‌وه نمو ریکوتندی له گدل حاجی له بنوخه‌لف کرا بو، هیچ نرخیکی نهما.

*

گفتوگوی حسک - به‌عس

سهرتای مانگی تشرینی په‌کمی ۷۹ دهستی نوینراه‌تی حسک که پیک هات
 بو له د. محمود و عدنان موفتی له قه‌لادزه بران بژ کمرکوک و، لموشوه بژ به‌غداد.
 لم چوندا سمعدون شاکیر، وزیر کاروباری ناوه‌وه و، د. قاضیل به‌رراک، به‌رپوه‌ری
 گشتی ناسایش و، دواي توانیش صددام حسینیان به‌نی بو. چهند مانگی بو صددام به‌بو
 به‌سروکی کومار.

پی ناچی هیچ لایه‌کیان پروژه‌به‌کی دپاریکراوی هملوی بژ چاره‌سری کیشی
 کورد، چونکه هیچ لایه‌کیان شتیکی نوسراوی پلاز نه‌کرده‌وه، تنیا قسه و باسی گشتیان
 کرد بو. صددام داوای لی کرد بون دس هملیگرن له خبه‌اتی چه‌کدار و بگرنیموه ژیر
 پالی حکومت. به‌لام به‌لینی هیچ دسکوتیکی سیاسی پی نندا بون.

په‌کیتی و شح لم کاره‌ی حسک پشزکان. به‌جوته یادداشت‌یکیان له ۱ ی
 تشرینی دوه‌می ۷۹ دا به‌ حسک، یادداشت‌ه‌که توند و، به‌زمانیکی رفق نوسرا بو،
 پشزکان و توره‌یی هردو حیزب له ناوهرکی یادداشت‌ه‌کدا نمخوینریموه. داوایان له
 حسک کرد بو دس له گفتوگزی په‌کلایینی هملیگری و، ناکوکیبه‌کانی له گدل په‌کیتی به
 ریگای گفتوگو چاره‌سر بکا و، شان به‌ شانی توان خبه‌ات بکا بژ روخاندنی رژی
 دیکتاتوری عیراق.

د. محمود له دواي گهرانموی مامجه‌لالی له شینی دی. د. محمود ویت بوی
 مامجه‌لال تیقناع بکا، په‌کیتی پش له گفتوگزه‌کدا به‌شار بی، مامجه‌لالیش ویت بوی
 د. محمود تیقناع بکا واز له گفتوگزه‌کدا به‌ینی. جه‌لالی حاجی حسین، نوینری پاسزک،
 لم دانیشتندا به‌شار به‌بو.

د. محمود هواله‌کانی نم سفهری بژ فیزی راوی، نوینری به‌عسی سر به
 سوریا و، بژ نوینرانی شح، به‌جیا گیرپوه‌وه، لای همره‌کیکیان جوری له به‌مانی هینا
 پوهه بژ گفتوگزی به‌ تنیای خویان له گدل به‌عس و، به‌لام ترسی خویانی له په‌کیتی کرد
 بو به‌ به‌انوی سهرکی.

دواي نم سفهره، تهر د. محمود نمچوهه بژ به‌غداد به‌لام په‌پوندیشیان هر نه‌ری

هو. له بهعس ناومسید نهیون و، پروپاگاندهیان یز کیدلکی ریککوتن نهکرد. همدی له پیشمرگه‌کانیان، بهم هیوايه، پشتیان لی کرد هوهه یی ترس له هیرشی بهعس نهگه‌ران. روژی ۷ ی کانونی په‌گمی ۷۹ جه‌ش له دولی سحاقولی په‌لاماری دان. سهد سلیم، فرماندهی همرسه‌که و، شبنه‌ی پولی، په‌کی له فرماندهی کمرته‌کانیان و، چهند پیشمرگه‌په‌کی که کوژران. نپتر نعهه هیچ هیواپه‌کی په گفتوگو نه‌هشتن.

دواتر حسک په بهمانیکی دروژ سرنه‌گرتنی گفتوگو‌په‌پانی راگه‌پاند. نمو هیواپه‌ی هه‌پان هو په چارمسیری سیاسی نه‌هاته دی و، نمو واهیمه‌په‌ی که له سهره‌تاوه هه‌پان هو، دهراره‌ی ناماده‌ی بهعس یز چارمسیری سیاسی هیمانه‌ی کیشی کورد و، نااماده‌ی په‌کیتی یز په دنگوه‌چونی، له تاقیکردنوه‌ی خویان دا ناراست دهرچو. هرچنده نمو تپانوت: «لم گفتوگو‌په‌دا نه‌گهر ههمومان، په تاپه‌تی حسک و په‌کیتی، پیکوهه پوینا‌په، بهعس نه‌هاته پیشوه». په‌لام نعهه په‌هاته هو یز پاساودانی سرنه‌گرتنی گفتوگو‌که.

سرنه‌گرتنی نم گفتوگو‌په همر له سهره‌تاوه چاوه‌روان نه‌کرا. لمو کاتدا عیراق په هیز و جولانه‌ی کورد لاواز هو. ترازوی هیزی سیاسی و چه‌کدار نا‌هرامهریکی گه‌وره‌ی تی دا هو. جولانه‌ی کورد له ناو خوی دا ناکوک و ناتپا هو. پشتیان و پاریده‌هری نه‌و. حسک یش هیزیکی سیاسی چه‌کداری پچوک هو، نه‌په‌توانی نوینراپه‌تی ههمو جولانه‌ی کورد هکا. به‌عسپش ناماده نه‌و، هیچ دسکوتیکی سیاسی راستمقینه په کورد پدا.

*

شفیق و قوره به‌رازه

روژی ۱۱ ی نابی ۱۹۷۹ هیزیکی گه‌وره‌ی حکومت هیرشیکی گه‌وره‌ی نمرزی و ناسمانپیان کرد یز سر تاقی له پیشمرگه‌کانی په‌کیتی له گوتدی قوره به‌رازه له دهشتی کویه. لم شهره‌دا ۱۴ پیشمرگه کوژران و ۵ پان په دپل گیران. له ناو کوژراوه‌کان دا: شفیق زاهیر، مه‌لود شینه، مارف، محمد قادر، ناودیر عومر، نازاد ره‌فیق نانوا، حموز نپسراهم، نمونه‌ر نازهنی، قوباد فمحوللا، جعفر سعدید عباس، سعید تهمتی، عومر ره‌فیق و، دو پیشمرگه‌ی سلیمانی ناویان محمد و شاکیر هو.

نعهه جه‌زبه‌په‌کی کارگهر هو له په‌کیتی له ناوچه‌ی کویه، په تاپه‌تی لمو کاتدا که په هزی جپاونه‌ی حسکوه، همرسه‌کانی پیشمرگه‌پشپوانی تی کموت هو. له ناو نم پوله تیک‌زشره‌دا تاقی کادری پیشمرگه‌ی و ریک‌خراوه‌پیان تی دا هو. شفیق فرماندهی پیشمرگه‌کانی کویه و، ناودیر کادری ریک‌خراوه‌ی کومله و حموز کادری ریک‌خراوه‌ی بزوتنوه هو.

شفیق چواره‌مین کسی خیزانه‌پان هو لم ری پدا سر داپنی. زاهیری باوکی و، توفیقی برای له شهره‌دا کوژرا هو و، ره‌فیقی برای بهعس له سیداره‌ی دا هو. شهره‌که په ریک‌کوت روژی پیش دهرچونی «عنفوی عام» هو. کارمده‌ستانی نیست‌پخبارات ناگادار هو «عنفو» په ریک‌گوه‌په. یز نوه‌ی دپله‌کان بهر عفو نه‌کمون، له ناو سربازگه‌کی کویه‌دا همر پینجیان گولله باران کرد هو.

*

کیتلمی سیجن

صدداد به بژن، نموده که تازه بیهو به سرکوماری عیراق له نای ۱۹۷۹ دا چند «عمو» یه کی دهرکرد. یه کیکیان «عمو» یو له گیراوه کان. هاوریکانی نیمه که له زندانی نمو غریب بون له بهغداد و، هندی لمو کسانمی له «ردهمی نیعدام» ی زندانی موسل دا بون، به تابهتی دیلهکانی پیشمهرگه، نازاد کران. بز نیمه نمسه هوالیکی زور خوش بو. کوملی کادری ژیر و تیگهشتوی تیکوشمر له زندان بهرون، تهن و تاویکی تازه بان نندا به ریکخواوه که و جولانمده که.

روژکیان له بن دهواری به وشکه کلهک هملچنراوی پاره گاکمان دا له بهر بهروژکه خوم هملکست بو، له پر یه کی سهلامی کرد، هیچ شتبیکی تابهتی نمو سرنجی من راهیکشی، به جوړیکی ناسایی وهلام دایهوه. نمو چاومروانی پیشوازیبه کی گهرمتر بو، وتی: «کوری باش تملی ی ناماناسیتوده؟» سرم هملری و باش لی ی ورد بوموده، سهیرم کرد عومیری سهد علی بو. هستام باوهشم پیا کرد و نمللو نملوی یه کتریمان ماچ کرد. سهد عومیر پاسی کرد که هاوریکانی تریش به ریکاهون و، بز نموی همیریان به سهلامتی بگین هر یه کهمان به ریکاهک دا هاتوه.

هاوریکانی زندان، که دوایتر پیمان نموتن: «کیتلمی سیجن» یه ک پدک و دو ده گهشتن. فهره بون عمبولقادر و پاکیزه هاوسری و، دارزی شیخ نوری و نهرمینی هاوسری و روناکی دهزگهرانی مهلا بهختیار و، ناوات عمبولغفور و پرشنگی هاوسری و، نهرسلان و پخشانی دهزگهرانی، نموانش که سملت بون وهکو: علی پچکول، چهار فرمان، نمنور حسین به تمنا، گهشتن. نموانه خیزانه کانیان، له ترسی گرتن، له گمل خویان هینا بو. نمیش یه کهمجار بو تاقرت بیته ناوچی سرکردایه تی. تا نمو کاته ناوژنگ کوملیکی داخراو بو بز پیاوان، تیر تافره تیشی تیکموت.

پلاوکراوه کانی کومله تا ژماره ی چواره می و، له پلاوکراوه کانی یه کیتی پش «هوالنامه» تا ژماره ی چواره می من سرپرشتیم کرد بو. تا خوم لموی بوم نمشعیش له روی ناوهرکوه و تاری بی پیز و، له روی نویسنده و تاری خواروخچی تی دا پلاو پکریتموه. هندی له هاوریکانی کومله نمهبان زور بی ناخوش بو، نمیانویست کومله و هوالنامه وهکو «نشری جیدار» ی قوتاخانه کان بکین به مهبدانی خو فیرکردنی نموان. نمو ماهه بی من سفیرم کرد بز دهرمه فرسه تیان هینا بو، به تاردهوی خویان له هردوکیان دا نموی به بهر و به قلمه کانیان دا هات بو نوی بویان.

مهلا بهختیار به ناوی «هاوکی ناواره» دوه، و تاریکی درزی له ژیر سهرناوی: «چند تیشکی، به سر هندی، لایمی خباتی کومله دا» له ژماره ی ششمی «کومله» دا نوی بو، پاسی بهر بهر یه کانی خزی گیرا بومه سهارت به ریکهستنموی کومله و، دوس پی کرد نموی خباتی چه کدار. هیرشیک ناوهختی کرد بوه سر سرکردایه تی پیشوی کومله، که دوانهان له سیداره درا بون و، نموانی تریشان تازه به تازه له زندان نازاد کرا بون.

هاوریکانی تازه - نازاد که هاتنه شاخ و، وتاره کی مهلا بهختیاران خورندهوه، زور دلگیر بون و، به کومل و تاک هاتنه لام بز گله بی. نهرسلانیش له گمل گهشتنی دا، سالار چو بو به گزی دا. نمسانه چاومروانی پیشوازیبه کی گهرمتر بون، راستیه کی

هندی لمو برادرانه وهكو حهزيان له چارهي پيروكان نهو، حهزيشيان ننهكرد له ناو كوزمېله و پېشمهركدا بېانيان، لاپان واپو جيگهيان پي ليژ نهكمن. بې چارهكردني نېمه، لورووه گلهپېم له سالار كړو، له ژماره خدمتې «كوزمېله» پش دا روڼكړنېوهكسان نوسې: كه نو وتاري مهلا پختيار پيرواي تايپهتي خويهتي و هي سرگرداېهتي كوزمېله نېه.

له كوپونېوه فراوانهكانې پېشودا پريارمان دا بو: نو نغندامانې سرگرداېهتي كه له زيندان دان، له پېر نېوي به هوي خدېاتي سياسيوه گېراون، هركاتي نازاد كران پېنېوه ناو سرگرداېهتي. كوپونېوي سرگرداېهتي كوزمېلمعان كړو همو نم برادراننمان پانگ كړد، كه له كاتي خوي دا نغندامي سرگرداېهتي كوزمېله پوښ: فېرهېدون، عومېر، عدلي، ثاوات و، هر يهكېيان كاريكي پي سپېردرا. تا نو كاته من خوم سرپېرشتي رېكخراوه نهپېښهكانم نهكړد، هموم پېرو وي سېد عومېر كړدوه. سېد عومېر نم كاره گرنگي پي كاريكي پچوك بو، په ناهېدلي قبولي كړد.

نېوانې كومېتې همرېهكانېان پېك هېنا بو، حهزيان له چارهي هاورپاني زيندان ننهكړد، دواي گېرانېشيان پلاوكراوهكې ناوخويان له سر دور كړد پون. نېستاش كه هات پونه ناو شورېوه په لالوتېوه په خېرهاتېان كړد پون. نېوانې له زيندانېش نازاد كړا پون، حهزيان له چارهي نغندامانې كومېتې همرېهكان ننهكړد، لاپان واپو، له كاتېك دا نمان ملېان له ژېر چنقوي پېس دا پوه، نېوان كاريان بې شكاندنې نمان كړدوه.

په كړدوه نم دو قلمه پون په دو دېسته:

نېوانې له كومېتې همرېهكان پون، خزيان په «خهتي شېهد نارام» دائنا و، واپان نېدېعا نهكړد درېزه په خهتي نو نېدون.

نېوانېش له سرگرداېهتي پېشوي كوزمېله پون، خزيان په «خهتي شېهد شهاب» دائنا و، واپان نېدېعا نهكړد درېزه په خهتي نو نېدون.

راستهكهپشې نېوه بو هېچكاميان خهتيكي واي دا نرشت بو نمانه شمېر له سر پكمن، نو دو شېهېده كه دو كسايهتي پېريز و خوشويستي ناو كوزمېله پون، نمان ناوهكانيان بې مېهېستي خزيان له مملاتي ي ناوخودا په كار نېهېان.

من كه نه له كومېتې همرېهكان و نه له كېتلي سېجن پوم و، له ناكوكېهكانې نېوان دا پېشدار نېوم، هولېكي زورم دا بې نېوي نم له پك نهگېشتنېان چاك پكېم، كېلكي نهو، تا نجات ناكوكېهكانيان، كه زورتر شمخي بو نهك نايدپولجي يا سياسي، قولتر نېو. په كړدوه پوښ په دو دېستهي جياواز.

*

بې كوپونېوهكانې سرگرداېهتي كوزمېله همو نېواننمان پانگ نهكړد كه پېش گېرانېان نغندامي سرگرداېهتي كوزمېله پون. دواي ماوهپك همويان كاروباريان پي سپېردرا. كسېيان پو كاره رازي نهو كه پي ي سپېردرا بو، هندېكيان په نمانې نغندامهتي م س و، هندېكيان م ع و، هندېكيان په نمانې نغندامهتي سرگرداېهتي يهكېتي پون، پېشهكېي نېمه له سرگرداېهتي يهكېتي دا په هموي ۷ جيگا بو، جيگاي نو هموي تي دا نغېپوهوه.

* کۆنگره‌ی نۆهه‌می پارتی

دوای ناشبه‌تال سامی سنجاری به موافقه‌تی مه‌لا مسته‌فا، پارتی له ژیر ناوی هیهاده موه‌قفه‌ته دا ریک خستوه. بۆ ئهو مه‌به‌سته سه‌فه‌ری ئه‌وروپای کرد. پاشان گوێزایه‌وه توركیا. نه‌گه‌رچی هه‌مهیان له ژیر سه‌به‌ری مه‌لا مسته‌فا دا کۆبوونه‌وه به‌لام به‌ گه‌وره‌ی زووف و زه‌مانی ئه‌وسا به‌سی ریک‌خستنه‌وه‌ی پارتییان نه‌کرد له سه‌ر بنه‌چینه‌ی مارکسی و سه‌ره‌تا ریک‌خراوه‌یه‌کانی: ناوه‌ندیتی دیموکراتی، سه‌رکرده‌یه‌تی به‌ کۆمه‌ل و، ره‌خه‌ و ره‌خه‌ له خۆ گرتن.

تا ئه‌و کاته به‌ هۆی هه‌لومه‌رجی سه‌یاسی ئه‌ران و، دووبی خۆیانوه له کوردستان، بنه‌مه‌له‌ی بارزانی نه‌یان توانی به‌ راسته‌وخۆ سه‌ر په‌رشتی کاروباری حه‌یزه‌که و، دانان و لا به‌ردنی کاده‌رگانی بکهن. زۆری ئه‌ندامانی سه‌رکرده‌یه‌تی لایه‌نگری مه‌سمود و، هه‌ندی له کاده‌ر ناوچه‌یه‌کان لایه‌نگری ئه‌دیس بوون. دوای روخانی شا که ئه‌تر به‌ ناشکرا و به‌ کۆمه‌ل هاته‌نوه ناو مه‌یدانی کاری سه‌یاسیه‌وه، پێسته‌یان به‌وه هه‌بو، هه‌ندی گۆڕین به‌ سه‌ر حه‌یزه‌که‌یان دا به‌یه‌ن، له گه‌ل قوتاه‌ی تازه‌دا بگه‌یجی، سه‌ر له‌ نوی ده‌سه‌لاتی بنه‌مه‌له‌ی بارزانی له ناو حه‌یزه‌که‌دا قایم به‌کاته‌وه. بۆ نه‌مه‌ش پێسته‌یان به‌وه به‌ کۆنگره‌ به‌ستن.

له‌ رۆژانی ٤ - ١١ تشرینی دوهمی ٧٩ له ئوردوگای زیوه‌ی سه‌ر به‌ ئه‌ستانی ئازمه‌رباجانی غه‌ری له ئه‌ران، به‌ ئاماده‌ بوونی ٣٢٥ کس، کۆنگره‌ی نۆهه‌می گرت. له دوای تازاری ١٩٧٠ هه‌ ئه‌وه یه‌که‌مه‌ین کۆنگره‌ی بو.

له‌م کۆنگره‌یه‌دا مه‌سه‌ود «راپۆری سه‌یاسی و عه‌سکری و ته‌نزیمی» خه‌نده‌وه. به‌سی روداوه‌گانی دوای تازاری کرد، به‌ تابه‌ته‌ی ناشبه‌تال، به‌لام هاوکی و بنه‌مه‌له‌که‌ی خۆیانی له هه‌موو ئه‌ه‌لیک په‌راوه‌وه و، ئه‌ه‌لی ناشبه‌تال و ئه‌و کارساته‌ی به‌ سه‌ر کوود هات بو، خسته‌ ئه‌ستوی ده‌سه‌په‌رنده‌گانی مه‌لا مسته‌فا و، شا و ته‌مه‌ریکا. له‌ راپۆرتیه‌که‌دا ته‌لی:

«پاش ١٩٧٠ یه‌عنی پاش ریک‌کووته‌که‌ی ١١ ی ئازار.. هه‌مومان توشی غه‌ور بوین و رۆژ به‌ رۆژ روخی شورشگه‌را په‌تیمان له‌ ده‌ست دا. له‌ جیهاتی ئه‌وه‌ی سود له‌و سه‌رکووته‌ وه‌رگرتن و ریک‌خستنی پارتی به‌جسه‌په‌نین له‌ ناو جه‌ماوه‌ر، ده‌رگای به‌ره‌للایی و قه‌وزا کرایه‌وه، وه‌ شتی ئه‌ساسی که‌ بۆ هه‌ر شورشیک پێسته‌ له‌ به‌ر چو بو. له‌ سه‌ر نیهاتی په‌وه‌ندی ده‌روه‌ ده‌سان زۆر ئه‌سته‌یه‌هات کرا چ له‌ ژیر ضه‌غلی روداو وه‌ چ له‌ ته‌زاین، به‌ تابه‌ته‌ی له‌ سالی ١٩٧٣ - ١٩٧٤..»

«پاش نه‌که‌سی ١٩٧٥ زۆر کس رایان کرد له‌ مه‌یدان. پێش ئه‌و کاته به‌ هه‌موو شت رازی بوون. به‌شدار به‌ون له‌ هه‌موو به‌ره‌رگه‌کان پاش یا خه‌راپ وه‌ ده‌وری بالایان هه‌بو.. به‌لام پاش نه‌که‌سه.. به‌ هه‌موو جوهریک هه‌ولیان دا مه‌سه‌ولیه‌ت به‌خه‌نه سه‌ر شانی ئه‌و و به‌س.. ته‌بی بۆ تارێخ به‌یه‌ین که‌ بارزانی پاش سالی ١٩٧٠ مه‌سه‌ول نه‌به‌و له‌ زۆر نه‌ه‌طانی که‌ کراو زۆر شته‌یش ئه‌مه‌مانان که‌ له‌ ده‌وری ئه‌و به‌ون لی ی مه‌سه‌ولین.. به‌لکو هه‌موو هیهاده مه‌سه‌ول به‌وه و ته‌مه‌ واقیع و حه‌قیقه‌ته‌..»

«ئه‌سه‌بابی نه‌که‌سه نه‌ ته‌مه‌ پهلانی جه‌زائیر بو. هه‌رچه‌نده‌ ئه‌م پهلانه‌ هه‌یه‌کی سه‌ره‌کی بو، به‌لام ئه‌سه‌بابی ناوخۆ ده‌سان ده‌ره‌کی زۆری هه‌بو که‌ پهلانی جه‌زائیر

سریگرت. بهگومان مذهبستی نیمپرالیستی نمریکا و نوکرانی له ناوچه، وه به تایهتی
رژیمی دیکتاتوری شاهی روخاو و رژیم فاشیستی بهغدا نوه بر که ناوی کورد به
راهبرایستی بارزانی و پارتی سر هلنداتهوه.

«هر پدکیک له نپوه مسئوله له پاراستنی تراشی بارزانی.. نیمش وهی پدکیک
له نپوه مسئولین له تراشی نپوه، وه رویشتن له سر ریگی بزی داناوین، نو ریگهیی که
له هیچ زهمنیک دا مساهمهی نهکرد له سر مانی کورد...»

چهند مانگی بر واتوانی لاردنی سامی هپو. بنمالمی بارزانی لی ی ناقابل بون.
له کاتی هملپواردنی کومیتهی ناوهندی دا، بنمالمی بارزانی لیسته پدکیان ریک خست بو،
به ناوی توانی خزیان نهپانیست. زوری توانی قبادی موقهتی تی دا نهپو. سامی
نهپو، بزی نپوهی جیگی له ناو کومیتهی ناوهندی دا به تمواری لیژ نهپو، نو دوانزه
کسمی له سردمی قبادی موقهتدا له گملی بون، له کومیتهی ناوهندی تازدا
هملپیردینپوه. بنمالمی بارزانی نم مرجهپان لی قبول نهکرد و، نپوهپان کرد به پپانو
بر لادانی نو و همو توانی گومانپان له دلسوزپان نهکرد. کومیته پدکی ناوهندی
هملپیردراپوه جیگی رهزامندی خزیان بو. هوشیار زیباری، که خال و جیگای متمانی
مسعود بو، پدکیکیان بو.

لهم کۆنگره پێدا:

- کومیته پدکی ناوهندی هملپیردرا دلسوزی بی چمن و چونی بنمالمی بارزانی و
گوراپلی تمواری فرمانه کانی بو.

- هملپواردنی مسعود و تیدرس و، نو لیسته پدکی نمان دپارپان کرد بو بزی
سرکردایستی حیزب و، هملپواردنی مسعود به سرزکی حیزب له جیگای پاوکی، نو
نرمیتی به تمواری چسپاند که نم حیزه هی بنمالمی بارزانیه.

- سرکردایستی حیزب «تراشی بارزانی» کرد به چرای رپهازه کمی. به پی ی نو
«تراشه» ش همو کاری هلال بو بزی خنپهیز کردن و دسگرتن به سر مه پدانی
کوردایستی دا. بزی نپوهش له پاتی نپوهی چاره ی سیاسی بزی نو دوکپشه به پلوزیتپوه که
توشی بوو: کپشه حدکا و، کپشه پدکیکی. له کوردستانی نیران شیری حدکای کرد
تا پشتیبوانی نیران به دس بهینی، له دوژمنایستی پدکیکی دا پارمهی پدا. شیری
پدکیکی کرد بزی نپوهی نو ملوزمه له کوردستانی عیراق نهپلی.

پارتی به پارمستی نیران، سرلمنوی همو لق و ناوچه و ریکخراو و، هیز و
پیتالپونه کانی، له ناو شاره کانی نیران و له ناوچه سنوریه کان دا دروست کردهوه. باره گای
مه کتبی سیاسی و، دهزگا سرکرده پدکیکی و، نیستگای رادپوکی، له گوندی راژان له
نزیک ورمی دانا. به تاشکرا هاوکاری له گمل نیران نهکرد دژی کورده کان.

نندامانی پیشوی قبادی موقهته همو چون بزی نپوهپا و، سامی پش ماوه پدی له
نیران گیرا، دوا ی پیرپونی نپوش چو بزی پیرتانی. خزی له ناو کوزه تایه تیه کانی دا، وای
پیشان تدا له پیر نپوهی له سیاستی بنمالمی بارزانی، به تایهتی بهرامپور به کورده کانی
نیران، رازی نپوه بزی وازی لی هیناون. راستیه کمی نپوه بو: نپوه بنمالمی بارزانی،
چاره ی سامی نشووست.

*

ده‌بڤید هیرست له ناوزه‌نگ

روژنامەوانی پەرتانی ده‌بڤید هیرست پەیمانیری روژنامەیی «گاردپان» لەندنەیی له روژەهلانی ناوەراست، که له بیروت دانەنێشت، سەردانێکی کوردستانی کرد و، بە سەر هەموو لایەنە کوردەکان دا گەرا بو. ده‌بڤید پێشتریش هات بو بۆ کوردستان و، زمانی عەرەبی نەزانی. چو بو بۆ وەسی بۆ بێنینی سەرائی پارتی ساسی دی بو، لەو کاتەدا خەریکی کۆنگرەیی نوێم بو. دواي ئەوی چو بو بۆ دۆله تو بۆ بێنینی سەرائی حەسک د. مەحمودی دی بو.

ده‌بڤید هات بۆ ناوزه‌نگ بۆ بێنینی سەرائی پەکیتی. بە ریکۆت مامجەلال لەوی نەبو، چو بو بۆ بێنینی قاسملو، له پەر ئەوه مەن بێنیم. عەبدولەزەق فەهلی یش لەوی بو. سەردانی بارەگای حەشە پشی کرد. لەو ناوه توشی دوو پێشمەرگەیی پەکیتی بوو. هەندی پرسپاری لی کرد بۆن دەبارەیی چالاکی پێشمەرگە له ناو شارەکان دا، هەردوکیان پاسی ئەوه‌پان بۆ کرد بو، که تازه خۆیان له چالاکیەکی ناوشاری سلیمانی گەراوتەتەوه. راستی ئەم هەوالی له د. مەحمود پرسی بو، پەکسەر بە درۆی خەست بونەوه. شەو له لای ئەمە مایهوه. زۆری پرسپار کرد و، مەنیش پرسپاری زۆرم لی کرد. ئەوی سەرئێجی ده‌بڤیدی راکێشا بو، ئەوه بو: هەموو ئەم حیزبەنە دژی پەکتری دوا بۆن. ساسی دژی پەکیتی و حەسک، د. مەحمود دژی پەکیتی و پارتی، مەنیش دژی پارتی و حەسک. پرسپاری سەرکەبێ دەبارەیی هۆکانی ناوکیکی ناو حیزبە کوردەکان بو. چەندی هەولم دا بۆی رون پەکسەوه عەقڵی نەپیری.

ده‌بڤید زنجیرەپەک و تازی له گاردپان دا له سەر جۆلانەوهی کورد و، له سەر گەرانەکی، پلاو کردەوه.

*

کاری بەره‌یی

هەولی پەکخەستی موعارەزەیی عێراقی کۆنه. سەرتای حەفتاگان توع (التجمع الوطني العراقي) دامەزرا بو. بەلام ئەمیش وەکو هەبێکی دەره‌وهی ولات له سەر ئەرز دەورێکی نەبو. که پەکیتی بو پە ئەندامی توع، توع تین و تاوکی تی گەراپه‌وه و، بە ئەمە بۆن شۆرشەکی کوردستان، له روی سەرکەراپەتی و پیکهاتنی هیز و مەیدانی کارپوه، پەکن بە شۆرشێکی عێراقی. رادپوکی پەکیتی ناوی ئەو بو: «دەنگی شۆرش عێراق» و، چالاکیەکانی پێشمەرگەکانی پەکیتی وەکو چالاکی توع پلاو ئەکراپه‌وه. سەرکەراپەتی توع، سەرکەراپەتیەکی مەیدانی بۆ جۆلانەوه‌که دانا، ئەگەرچی ئەو شەوقی (جواد الدوش) و، ئەو عومەر (عونی قەمچی) له «الحركة العربية الاشتراكية» و، حازم (عەبدالجبار الکبیس)، صفاء (فەوزی راوی) و، ئەو سەلاح (سەه‌دی عەلوی) و، هەندپکی تر له سەرائی بەعس ماوه‌پەک له ناوزه‌نگ بارەگایان دانا، بەلام راستیەکی ئەمە شتی روکەش و رۆالەت بو، هیچ کات شۆرشەکه بە کردەوه له هیچ روپەکسەوه نەبو بە شۆرشێ گەلی عێراق.

دواي لێدانی حەشە، زور له سەرکەراپەکانی رۆیان کردە ئەوروپای روژەهلەت و، سووریا و لوبنان. پاش ئەوهی ناوئەمید بۆن له پیکهاتنەوه له گەل بەعس و گەرانەوه بۆ

به بغداد، له کویونموه یه کی کومیتتهی ناوهندی دا درووشی روخاندنی رژیمیان هه لگرت و، کۆتته داوای پیکهینی «بهروی فراوانی هیزه عیراقیه کان». شح خوی به تمنا لاواز بو، له بهر نموه پرویا گانده یه کی زوری بو نم بهر نه کرد و، له ههسو کویونموه و دانیشنیک دا نهمان وتوه. کار بهدستانی سوریا و یهمن و سمرانی فلهستینه کانیشیان تی گه یاند بو. ههندی له هیزه نه توه بهرسته کانی عیراق، به تابهتی به عسبه کانی عیراقی سر به سوریا لهوانه حازم (عبدالجبار الکبهسی)، حهزیان له چاره ی شیره عه کان نه کرد. نهمانه له پنجه نه دا به بهر یه وهری «تنتی کومونیهستی» بهرورده کرا بون، هاوکاری نهوان و کار بهدستانی عیراقی هات به بان.

*

کومیتتهی ٤ قو لی

ههوله کانی شح له سوریا سهری نه گرت بو. سمرانی شح له کوردستانیش بهر دهوام بون له سر ههمان ههول و تهفلا. له ههسو کویونموه دو قو لیه کانیان دا له گه یل به کیتهی نم بهسهیان دوباره نه کردهوه. سهرهجم له ناوهراستی مانگی کانونی به کهمی ١٩٧٩ به کهمین کویونموه چوار قو لی: به کیتهی، شح، الحریکه الاشتراکیه العربیه (حاج)، حز ب البعث العربی الاشتراکی - قهاده قطر العراق (سهر به سوریا) کرا و، راگه یاند نیکی هاویشیان بهر کرد. بهریان دا له دهمشق کویونموه یه کی تر به کری. به نوینر بهتی به کیتهی من دائرام که بهچم بو بهشداری له کویونموه کی شام دا.

به کومیل به ری کۆتین به تاران به نموه لهو به بهچین به سوریا. له شح: مهلا نهحمدهی بانیهیلاتی. له بهس: نهو سهلاح. له حاج: نهو شوقی و نهو عومهر. له به کیتهی: من.

له شام بهرورای حازم جیا بو له گه یل بهرورای هاویرکانی له کوردستان. کویونموه که نهکرا و، کومیتته که کو نهووه و، کاره که سهری نه گرت. له شام چهند جاری کهریم نهحمدم بهنی. ههروه ها حازم.

سهری لهوانم دا. بهیروت لهو کاتمه به کردهوه له ژیر دهسلاتی فلهستینه کان دا بو. نایف حهواقه، سهر کردهی «الجبهه الشعبیه» و، جورج حهیش سهر کردهی «الجبهه الديمقراطيّه» م بهنی. بهرورکانی به کیتهی م به یاسکردن دهباره ی ههلو مهرجی ناو عیراق و، ههلو یستی به کیتهی له روداو هکانی نهوان. مامجهلال ناصی به ههروکیان نوسی بو، من نامه کانم بهر بهر بون، کهمی ههرو دکیان زور به ناشکرا وایان دهو خست که باوهریان به مامجهلال نه. قسه کۆنه کهم بهر کۆتوه که نهلی: «بهر بهر یهپا و خۆت به کۆشت بهدی، نهلی: به دهری خوا مرده». بهیم سهر بو مامجهلال لهو ههسو چاکه بهی له گه یل کرد بون که چی نهوان بهو جووه سهریان نه کرد و چاکه یان نه دا بهوه، جیاوازی به کی نهوتوان له نهوان به کیتهی و پارتی دا نهئدی.

*

ههر لهم سهفره دا جاریکی تر سهردانی نههمام کردهوه. له کۆنگره بهک دا بهشدار بوم که خویند کارانی کورد له نههمسا نهمان گرت.

*

پهغه، له کویونمو به کی کمیټه نوښت دا دروښی روځانندی رؤسپان هلگرت و، کوټنه داوای پیکهینانی «مړی فراوانی هیزه عیراقیه کان». حشع خوی به تنیا لاواز بو، له هر نموه پرویاگانده به کی زوری بو ثم پیره نه کړد و. له هسو کویونمو و دانیشتنیک دا ټپان وتموه. کارېدستانی سوریا و یمن و سرائی فلسطینیه کانیشپان تی گه باند بو. همدی له هیزه نتموه پیرستدکانی عراق، به تاییدی به عسپه کانی عیراقی سر به سوریا لوانه حازم (عبدالجهار الکبسی)، حفزبان له چاردی شیوعیه کان نمه کړد. ثمانه له پنچیندا به بیروباوړی «نننی گومونبستی» پمورده کرا بو، هاوکاری توان و کارېدستانی عیراقی هات بو هان.

کومیتہ ۴ قولى

کومیتتهی ع قومی

ههوله کانی حشع له سوریا سهری نهگرت بو. سهرانی حشع له گوردستانیش بهردووام
بون له سر ههمان ههول و تهغهلا. له ههمو گوپونوه دوقلبه کانیهان دا له گلل په کیته نیم
پاسه پهان دوباره نه کرده وه. سهره فجام له ناوهراستی مانگی کانونی په کمسی ۱۹۷۹ په کمسین
گوپونوه ی چوار قولی: په کیته، حشع، الحریکه الاشتراکیه العربیه (حاع)، حزب البعث
العربی الاشتراکی - قیاده قطر العراق (سهر په سوریا) کرا و، راگمیاننیککی هاوپشیان
دهر کرد. بریاریان دا له دیمشق گوپونوه په کی تر پکری. په نوینه راپهتی په کیته من دانرام
که بجم پر بشداری له گوپونوه کی شام دا.

که بهم بر پشتاری له کوونو له شام ۱۵.
به کومل به ری کوتین بژ تاران بژ نووی لویوه پچین بژ سووېا. له حشع: مدلا
نحمدهدی بانخیلاتی. له پهنس: نېو صلاح. له حاع: نېو شوقی و نېو عوصو. له
پدکیتی: من.

پدکیتی: من.
له شام په پروای حازم جیا هو له گڼل په پروای هاوریکانی له کوردستان. کویونوکه
نډکرا و، کومېتهکه کو نه پرو و، کارهکه سیری نه گرت. له شام چنډ جاری کړیم نحمد
پینی. همروها حازم.

پښتۍ هغزوۀا حازم.
سړی لوښانم دا. بیروت لڼو کاتدا په کردهو له ژیر دمسلائی فلسستښیه کان دا
پو. نایف حواقه، سرکردهی «الجبهه الشعبیه» و، جورج حبش سرکردهی «الجبهه
الدمقراطیه» م پښتۍ. بیروژاکانی په کیتی م پز پاسکردن دهریاری هلمو صرچی ناو عبراق
و، هلموستی په کیتی له روداوۀ کانی نهران. ماسجدال ناصی پز همدوکیان نویسی پو، من
نامۀ کانم پز برد پون، کمچی همدوکیان زور به ناشکرا واپان دمرخست که باورمیان به
ماسجدال نیه. قسه کوزندکم پیر کتوتوه که نملی: «پز بژده پیاو خوت به کړشت پدهی،
نملی: به ددردی خوا مرده». پیم سهر پو ماسجدال نلو همنو چاکه پهی له گدل کرد پون
کمچی نوان پو جوړه سهریان نکرد و چاکه بیان ندادپوه، جیاوازیه کی نوتویان له نیوان
په کیتی و پارتی دا نملدی.

* هر لم سفیره‌دا جانیکی تر سوردانی نهمسام کرده‌وه. له کۆنگره‌یه‌ک دا به‌شدار بوم که خۆبندکارانی کورد له نهمسا نه‌بانگرت.

سالی ۱۹۸.

له تیرمینالی فرۆکوه بۆ چاڤری ستور
روژی ۱۳ ی شوباتی ۸. له گه‌ل عومهری حاجی عه‌بدوللا، شازاد گه‌بشتینه
فرۆکه‌خانه‌ی مه‌هرآباد له تاران. عومهر شیخ‌موس و هاوسه‌ره‌که‌مشی هاو‌زمان گه‌بشتن.
نعمان که‌شه‌بان نه‌بو تی په‌رین و، ئیمه‌ش که‌لوپه‌له‌کانی خۆمان به‌وان دا ئارد. ئیمه‌ چونکه
ئه‌زای نه‌راغان نه‌بو ره‌گه‌بان نه‌داین به‌وین. گه‌لیان دا‌بنه‌وه‌ خه‌ریک به‌ سواری فرۆکه‌به‌کی
ترمان به‌کن و ره‌وانه‌ی سو‌ریامان به‌کنه‌وه. د. فو‌ئاد مه‌عصوم ئه‌و کاته‌ نویه‌ری به‌که‌بتی به‌
لای حکومه‌تی ئێران. به‌لینیان دا‌به‌یه‌ فه‌زاکه‌مان لای کاره‌ده‌ستانی فرۆکه‌خانه‌ بۆ دا‌به‌ین،
به‌لینه‌که‌یان به‌ جی نه‌هه‌نا به‌و. گه‌چه‌لی زۆریان پی کردین. بۆ ئه‌وه‌ی خۆمان گه‌ر به‌که‌ین تا
کاره‌که‌مان بۆ جیه‌به‌جی نه‌بو ناچار به‌وین سه‌رو به‌یستی تازه‌ به‌کری‌ن. پاش چهند سه‌مه‌اتی
چاوه‌وانی ره‌گه‌بان دا‌ین به‌چینه‌ ناو تاران‌ه‌وه‌.

*
له ره‌گای مه‌ها‌به‌ده‌وه‌ چو‌ینه‌ گه‌وندی به‌نۆران. ئه‌و کاته‌ له نه‌وان به‌نۆران و سنو‌ری
عیراق دا هه‌ینان و به‌ردنی که‌لوپه‌ل له‌ به‌رده‌دا به‌و. له به‌نۆران و ناو‌زه‌نگ دو تیرمینالی گه‌وره‌ی
ولاخی لی به‌و، هه‌ر به‌که‌یان به‌ سه‌دان ئه‌یستری تی دا راگه‌را به‌و.
ئهو‌ی له‌به‌دا من به‌ «تیرمینالی ولاخ» ناوم به‌رده‌وه‌، له‌ کو‌رده‌ی کۆن دا پێیان وتوه‌:
«چاڤری ستور». نالی له‌ شه‌رنامه‌ به‌ ناویانگه‌که‌ی دا ئه‌پرسی:

سه‌ره‌یکی خۆش له‌ چه‌مه‌نی ناو خانمقا به‌که‌!
نا‌یا ره‌به‌یی نا‌هوه‌، یا «چاڤری ستور»!
ئهم دو وشه‌به‌ ئه‌یستا له‌ ناو ولاخدار و کاروانچه‌که‌کان دا به‌ کار نا‌هه‌ترین. چاڤر:
تو‌په‌له‌، به‌هان‌به‌ند، که‌ ولاخی تی دا راگه‌راوه‌. ستور: چوا‌ڕه‌ی، ئه‌یستا هه‌ر له‌ وشه‌ی
«سه‌گ و ستور» دا به‌ کار نه‌هه‌تری که‌ بۆ سوکا‌به‌تی پی کردن ئه‌وتری.

*
ولاخی به‌ره‌مه‌ر: ته‌سه‌پ، ئه‌یستهر، که‌مر، گا.. له‌ کو‌رده‌وا‌ری دا له‌ زۆر کۆزنه‌وه‌
گره‌نگه‌یه‌کی ژه‌انی هه‌یه‌وه‌. بۆ ئه‌مه‌یه‌ش که‌ هه‌مو کات له‌ ناوچه‌ شاخاویه‌ سه‌خته‌کان دا
ئه‌ژایه‌ن و ها‌تو‌چۆمان نه‌کرد، به‌و به‌ به‌شیکی زه‌ووری له‌ په‌وستیه‌کانی ژه‌انی ره‌ژانه‌ و
را‌به‌راندنی کاره‌که‌مان. له‌ به‌ر ئه‌وه‌ مه‌یش له‌ گه‌له‌ ولاخ به‌و به‌م به‌ تاشنا و، شه‌ره‌زای
هه‌لسوکه‌وت و، راگرتن و، په‌وستیه‌کانی به‌و‌م.

«ولاخ» له‌ «ئولاخ» ی مه‌غولی وه‌رگه‌راوه‌. به‌م بۆنه‌به‌وه‌ هه‌ندی وشه‌ی مه‌غولی
ها‌تۆته‌ ناو زمانه‌ی کو‌رده‌یه‌وه‌، له‌وانه‌: پاسا، قو‌ناخ، چۆک و به‌ چۆک دا هاتن، تامه‌فه‌،
ته‌غار، قه‌ن، نۆکه‌مر، قه‌به‌تول، ئو‌رده‌و، ئه‌یل، .. ئه‌مه‌ هه‌یج عه‌یه‌یه‌کی ته‌یا نه‌یه‌. هه‌مو زمانه‌
زه‌نده‌وه‌کانی دنیا وشه‌ی به‌گه‌نه‌بان وه‌رگرتوه‌ و، له‌ زمانه‌که‌یان دا تواندو‌یانه‌توه‌. وه‌رگرتنی
وشه‌: یان به‌که‌یکی ناسراو له‌ نوسینه‌کانی دا وه‌ری نه‌گری، یان خه‌لک له‌ ته‌به‌امی زۆر به‌

کار هېنان دا لایان نهی په باور. له همدو حالت دا نمېسته فرهنگي زمانه و، نهی په مولکي نورو زمانه.

*

نمېست

نمېست نېر و ماین می، همیشه ترخېکي تایېستی و رېزېکي تایېستی هېوه و، هېوني نشانهی پایدی کوملاېدی خواوندکې پوه. په زوری پز سوار پون په کار هېنراوه. که گراوه په هی بارېردن نېتر پېیان وتوه: «بارگېر»، «پان «بارگېن» و، که خساندویانه پېیان وتوه: «پهخته» یا «پهروغه».

نمېستی رېسمن، که دایک و هاوکې ناسراو یی، له نمېستی تر که دایک و هاوکې نمناسراو یی پسندتړه. رهگزی عمرهیی له هېمویان پسندتړه. په گویرې رنگهکنای په شی، کویت، کمپله، موخمنهک ناو نمېرن.

ماین «جوانو» ی نهی و، که پو په دو سال پی ی تلېن «نوما». تا ۳ سال هېر په خېو نهکری، له هر نودی نېسقانی برېرې پستی هرگې هېلگرتنی قورسایي ناگری، نه باری لی نلېن و نه سواری نېن. له سالی چواره دا تلېن: «پستی گرتوه»، نېتر خنرېکي راهینانی نېن پز سواری. راهینانی زاتېن و شارهزایی و حوسلای درېزی نودی. نمېست «روست» و «نرمه غار» و «غار» و «لوقه» نهکا.

نمېست ولاخېکي «پدک سم» و، نهی سې «نال» پکری، نگینا ژېر سې برېندار نهی.

نمېست «زېن» ی لی نهکری. زېن له چهرم و تمخته و لېاد «روست نهکری. کاتی خزی په خشلی زیر و زیر رازاندویانهتوه. پز زومت کردنی له سوار پون دا «لغاو» نهکریته دمی.

نمېست له «تویله» دا نېسترتوه و، له «ناخور» دا «تالېک» نودی. پېشینان وتویانه: «له نمېستی نېر، ناخور هېلنېستې» له پهاران دا که په کومل له لومرگادا پهرهلا نهکرن، پی ی تلېن: «روبه» و، نودی خزمهتېان نهکا «مېتېر». له نفسانهی کوردی دا، نمېستکې رؤستم ناوی «رهخش» و، هی خسرویی پرویز «شېودېز» و، هی نېسامی علفی «دولدول» پوه، له چاو نمېستی ناسایی دا هرېدکېهان هوندرېکي هېوه.

پېشینان وتویانه: «سواری نمېستی خدک پی هر پېادهی».

سالم له باسی خزی و نمېستکې دا نلی:

خانه خویم میوان نوازه، ورنه سهیری پېادهی

دوشهکی خوم خاک و خول و، سېر راخبری نمېسم سمما

شینشی سور بېن ورن خالیگمان داخ کمن په جوت

چونکه ژانمان کره: من و نمېسم، له هر سردی هوا

نمېن و بارگېری کویت همدو پونېن پمشکم په خور

من بېنم روی خوراک و، نورو بېنی روی کا

*

کمر

نیره کمر و ماکمر، یان وه کو پی یشی ثعلین: گریدریژ، نمیش بز باریدن و سواری به کار هیناوه، بهلام نسیپ له نیستر و، نیستر له کمر بهرتر بود. پیشینان وتویانه: «له نیستر دایزی سواری کمر بو». عریب پیشان وتوه: «مرکب الصالحین» چونکه بز سوار بون و دایزین ناسانه و هیچ هونریکی ناوی.

کمر ولاخیکی «بهک سم»، «سمی نال» نهگری. پندیکی پیشینان ثعلی: «سم سمی کمر و، چنگ چنگی مهباسی، یاران لیم کاره سمرم نماسی».

به بهچکی کمر و نیستر ثعلین: «جاش». راستیه کی زولیکی گمروهان لی کرده چونکه نم ناوه یان له خاتینانی جولانروی کورد ناوه، له کاتیک دا جاشی کمر و جاشی نیستر به دریزی میژو خرمه تی کوردیان کرده و، کهچی ثوان زمره یان لی داوه. کمری لای نیمه چنند رستمیکی هموه به ناویانگترینان: حساسوی، بهغداپی، قوروسی، له گمروهی قلاقمتیان دا جیاوان.

کمر به نالیکی کم دانه کوی و، بهرگی ماندویه تی و برستی نهگری. کمر «جل» و، نهگر خوشویست بی «کورتان» ی لی نهگری. پیشینان وتویانه: «کمره که ممره بهماره، کورتان بز دی له شاره» جل له کوزه لباد و بهره و، کورتان له بهره و پوش، دروست نهگری.

کمر له گمل مانگا و نیستر نهگریته «گمور» وه. له گمل نهوی کمر، له لای کورد، به غوندی دهبنگی دائیری، کهچی له پندی پیشینان دا جیگه بهکی تابه تی همیه، بز گوبجیتی ثعلین: «کمریکه به چوار پی نروا» و، بز هلمپرستی و بی باری ثعلین: «کمری ناو جیگایه، قهبال له هردو بهر نروا». بز بهلگی پشت گوی خزان ثعلین: «کس لی ی ناپرسی: کمرت به چنند؟» پیشینان وتویانه: «کمریکم دا به کمری، سندان له پنا گوی ی دمری»، همروها: «کمر له کوی کورتوه و، کونده له کوی دراوه؟»، همروها: «کمر بهاره کی تفسنگ بی گورگ هر نیهخوا»، همروها: «کمر به کاروان قلمو نابی»، همروها: «کمری به پاره ی بهر بکردری، له ناوا نمخکی»، همروها: «به کمر ناویزی به کورتان شیر» همروها: «کمر نو بهری دهش نهبا»، همروها: «به بونی کهباهوه چو، کمریان داخ نهکرد»، همروها: «کمری خرمه و گوی ی نال نهکم».

نالی له پاسی کمره کی دا ثعلی:

هیی کمرنکم بو، چ پیکمر؟ تبهکمری همراز و لیژ
سینه پان و، موجه کورت و، شانه بهرز و، گوی درژ
له دوا بهیتی دا ثعلی:

چننده پیم خوش بو زویانی حالی دهپوت «نالبه»
همردو حیوانین، نه تو گوی کورت و نمیش گوی درژ

*

نیستر

نیستر، بهاره کمر پی یشی ثعلین: «قساتر»، نهز که زاووزی ناکا. له نعلجاسی «چاکردن» ی ماین دا له نیره کمر، پهدا نهپی، بهزه پیشینان وتویانه: «له نیستریان

پرسی: باوکت کی به؟ وتی: خالم نسیبه. مدراسیمی نم چاکردنه بزمبکی خوشه شتیکی له شایی کمتره.

جاشی نیستر نهی ۳ سال له سدری بوستن تا «پشت نهگری»، نوسا له گملی خمریک نهین بز نموی فیری بار هملگرتن هی. نیستر له نسیپ و له کور بهمیزتره و، بز ناوچی شاخوری نازا و به کاره و، زیاتر بهرگی بار و هورواز و ماندویهتی نهگری.

نیستر ولاخیکی «پدک سم» ده، نهی سمی «نال» بکری.

هندی نیستر دوی راهینیش له کاتی بارکردن و سوار بون دا به ناسانی مل نادا و هملشه تیزینی، «لنقه» و «جوته» و «لوشکه» نهاوژی، بهمانه نموتری: «چموش» و، له هندی ناوچه «شموس». نیستری پسند نموده: هبمن بی، کونه لوتهگانی فش و سنگی پان و، قساقهگانی له پدک دور بی بز نموی له رویشتن دا له پدک نمدن. نمو نیستراندی قاچپان له پدک نمدن پیمان نلین: «پهیزن» و پسند نین.

بز زانینی جوانی و پیری نیستر سدری دمودانی نهکن، نهگر دانی کبوت بی، پان سدر «خری» کانی لوس بوین، نیشاندی پسر بونه، نلین: «شپله» ی پی نساوه، نهگر دانهگانی تیژ و زیر بی و گرچه پدگانی سدر دانی ماین، نیشاندی جوانیه نلین: «شپله» ی پی ماوه. همر له پسر نموده پیشپان وتویانه: «نسیپی خهلاتی-تماشای دم و دانی ناگری».

بهرگی نیستر «کورتان» ه. کورتان بهرپدکه له پوش نفاختری، بز سواری و بز بار لی ی نهین. کورتان به «بزوک» له پیشموی له سنگ و، به «پالو» له پشتموی له بن کلکی و، به «سدر پالو» له خواری مورغمی پشتی و، به «تنگه» له بن ورگی قایم نهگری. «قهیاسه» یش کورتانهگمی پی توند نهگری. بزوک، پالو، سدرپالو، تنگه و قهیاسه، له چمرمی نمرمی پانی وکو پشتین پان «کژو» دروست نهگری.

بز زوتکردن و بستنموده و راکیشانی «رشمه» یا «هوسار» نهکنه ملی. نهگیرنموده: پدکی له شپخهگانی بهرزنجبه باندیکی جمردهی هبوه دهریسهگانی خوی پی روت کردوتنموده. دهریسهگان، نهپانوراوه به ناشکرا به شیخ بلین، له حلقمی زیگردا، بهم بونهپموده، وتویانه: «مایهکیت پردم، رشمهکم بهرو! دهریسی خوتم روتم مهکرو!»

توره که پدک نهکن به کورتانهگمی دا کا و جزی تی نهکن، له کاتی برسیتی دا نهکنه ملی سدری تی نفا و نلمویری، پی ی نلین: «جورک».

بز جوانی «سمرکه ملله» ی بز نهکن که به «کوژده» و «مورو» و «گولنکه» نهپرازینموده. «زمنگوله» نهکنه ملی. زمنگوله سمرمرای نموی دهنگیکی خوش بز ولاخده داپین نکا، له کاتی ون بونی دا له دشتوده پرمهتی خاوه نهگمی ندا بز دوزینموی.

به «سندم» «پهوند» ی نهکن و، به «میخ زنجیر» نهپهستنموده.

زورچار له نغجاسی بار هملگرتنی زور دا، پان له نغجاسی گوی پی ندانی خاوه نهگمی دا، سدر بهراگمی پشتی نیستر بهریندار نهی و، بهرینهگمی قول نهی، نلین «ناوکمپژ» بوه. رهگبکی نمستور له ناو لوتی دا پمیدا نهی نلین: «که رسمه» ی دهرکروده. ناتوانی باش همناسه پدا. به چمقنهکی تیژ نهپرن و چاک نهپیتوده.

سج، گمنه، کوهله و کرنو، جروجانموری تر به پیستی نیستر دا نموسی و، تهپوتوزی زوری لی نهینشی، به «رنهک» که جوریکه له شانمی له ناسن دروستکراو

نمیکړن و، نمپخورن، جانموره کانی لی نه کمنوه.
پېشپان وتونه: «کمر چو بز پغدأ هو به نیستر»
شیخ رنزا له پاسی نیستره کدی دا نملی:
مهر به سدا منتت همناردی نیستره کی روت و قوت
دهست و پا سست و سفتت، نمدامی همروه ک عنکبوت
له پمپتیکې تری دا نملی:
شیخ فمتاحی مپتترم روژیک به حوججت لی ی نملی
کلکی دمهنا له بن نینجا به ناستم گوی ی بزوت

*
گا

گا بز نیر و مانگا، پا چنل بز می. پدکی له ولاخه به نرخه کانی ژانی مرؤف هو.
بز جوت و گپره و هارېدن، به کاربان هپناوه. که پېشپ هو کوشته پنه توه گزشته که پان
خواردوه. نو سرده پسی جاف روهند هو، به زوری گای له پاتی کمر و نیستر بز هار
هملگرتن به کار هپناوه.

گا ورکو مهر و بز «دو سم»، «کاویژ» نه کا.
گوپره که، پا گزولک، پاش له شیر برانوهی نیره کدی نملی به «نژون» و مپپه کدی
به «نېون» و، نپون له سالی سپیم دا نملی به «پارین» و، نینجا «جوانه گا». گزولک تا
پس نه گات چاودپری و ماندوپونیکې زوری نملی. پېشپان وتویانه: «تا گوپره که به گا
نه کدی، خړینی خوت به ناو نه کدی». گا روژانه به کومدل نپری بز لمور، پس ی نملین:
گاگل، پا گاران. پېشپان وتویانه: «گا له گاگل به جن بمینی، شاخی خوی نشکپنی»،
همروها: «گای له گاگل دا نیه و، پس ی پفر پردیته»، همروها: «دو گا له دولیکا
نه گمر رنکی پدک نه گرن، خوی پدکتری نه گرن». نملی چاودپری گاران نه کا پس ی نملین:
«گاوان».

بز بی ناگای نملین: «له گوی ی گادا نوستوه» و، بز نغانی و نشارمزی نملین:
«گا به گونا نمناسی» و، بز تپکچونی کاروباری ولات به هزی خراپیی گمورهی ولاتوه
نملین: «خدتای گای پنه پدا»

*

همپران له سالېک دا ماوه پدکی دپارېکراو نارمزی «جوت گرتن» ی هپه، لمو
ماوه پدا:

ساین و ماکمر به «تلف و فال» و، مانگا به «کدل» و، دپله سگ به «پا» و،
پشپله به «رشمه» و، مهر به «پران» و، بز به «تده» نملی.
بز نو گسپانداره «ناوس» انمی پدک پا دو پچکه پان نملی «زاین» و، بز نو
گپاندارانمی له دو پچکه زیاتریان نملی «تره کین»، به کار نملپری. بز نمونه:
ساین، مانگا، مهر، بز... نملی. پېشپان وتویانه: «مانگا به دزی کدل نه گری و
به ناشکرا نملی».

سگ، پراز، پشپله... نه تړکی.
بز مرؤف «مردن» و، بز نو گپاندارانمی گزشتیان نمخوری «مردار» و، بز توانمی

گۆشتیان ناخوری «توپین» به کار نمیشری.

پیاو نمیری. پیشینان وتیانه: «مردن مردنه، لنگه فوتی چیه؟»
مانگا، ممر، پزن، ممرشک.. مردار نهیستوه. پیشینان وتیانه: «هو جگری
میری مردار نهکاتوه».

مهری مردار نهکا توده.
کمر، سڅگ.. نه توبڼی، پېشینان وتوبانه: «کمری دېژ توبڼی خوی و زهری
ساحیبه نوی،» همدو ها: «له کمری توبڼو نه کمری نالی پکښیتوده،» همدو ها: «سڅگ
له قساخانه نه توبڼی عومری به زایع نه چی.»
نسلپ نه پیلنې، کمر نژدېنې، نه ستر نه پرمېنې، گا نه پورنې.

* گونگری چوارہمی حدنا

به هوی هلمو مریخی ناله‌های نیرانده حدکا له دام‌سوزانده‌سوه تا سمرکوتنی
شورشی نیران ۳ جار کونگره‌ی گرت بو:
کونگره‌ی یه‌کم له ۱۹۴۵ دا.

کونگری یه‌کهم له ۱۹۶۵ دا.
کونگری دوهم له ۱۹۶۵ دا له گوندی سونی له پشدر (کوردستانی عیراق) که
نوسا له ژیر دسه‌لانی بازانی دا بو. ئهم کونگره‌یه له بانی ئه‌وی ریزه‌کانی حیزب یه‌ک
په‌خا و، به‌کاته ده‌زگایه‌کی یه‌ک‌گرتوی خه‌بات له کوردستانی ئه‌ران دا، ناکوکیه‌کانی ناو
ریزه‌کانی ته‌قاندنمه و، پارچه پارچه کردن.

روزگاری تعلقاندمه و، پارچه پارچه فرون.
کونگری سپهه له ۱۹۷۴ دا له شاری بهغداد. سهره‌رای ناکوکی شه‌خسی و
سیاسی و ریک‌خراوه‌یی، نم کونگره‌یه ریزه‌گانی دیموکراتی تا راده‌یه‌ک په‌ک‌خست‌مه،
کوم‌سته‌یه‌کی ناوه‌ندی په‌ک‌گرتوی هلبوارد و، نورگانی ناوه‌ندی حیزبی بهلاو کرد‌مه و،
په‌وه‌ندی له گ‌ل رژی به‌س دا ریک‌خست...

کونگره‌ی چوارم له ۱۹ ی شوباتی ۱۹۸۰ دا له مه‌هاد گه‌را.
ه‌لوم‌هرجی به‌ستنی کونگره‌ی چوارم له گ‌ل هی ه‌مو کونگره‌کانی تر ج‌ب‌ا‌و‌ز بو.
- شورشی ن‌ی‌س‌ل‌امی رژی ش‌ا‌ه‌دی روخ‌اند بو، به‌لام ه‌ی‌شتا به‌ ت‌و‌ا‌وی د‌س‌ل‌اتی

- شورشی نېسملی رژیمي شاکهتی رژیمی دی -
خدی نجم‌سیانده یو، یز په کمین جار نهران نازادیه کی بی وینی به خوینه دی بو.

- کادریه‌گانی حدک، دواي ده‌يان سال دور ولاتي و دهن‌دري، گرايونو

کوردستانی، ئێران و، هه بون به ههینکی دسهلاتداری گهرهه سیاسی، رهکهرارهه،

کوردستانی ئێران و، بو بون به ههڕهکی دۆستایهتی - ڕۆژێک -

چەكدار لە كوردستان دا.

٣١. نەندام بەشداری كۆنگرە بون، كە نووبەرەتی ٣. هەزار نەندامی حەسەنی

۳۱. نندام پشدارى كوچره بون، كه سوكو پيشى به سوكو پيشى
نكود. ببر له شورش، همو كادر و نندامه كانى حېزب له عيراق ننگه گيشتنه ۱۰۰ كمس

نه کرد. بهر له شورش، همنو قادر و تعلقاتی شیرین و بهرین
و، له نوروپا به پهنجی دست نژمبیردان و، له ناو نهران دا لهوش زور کمتر بون.

و، له نوروپا به پنځمې دست ترمبیدران و، د کابل پوهنتون په طبقات کې د ماسټرۍ درجه ترلاسه کړه.

ښاغلی محمد امانی حزب له نیمایي روغاني رژیم شا و، دوستپورنې پوښایی دمسلات له

که در استان، تهران، کتوبر و له چند مانگی کم دا، و زیادی کرد بو.

کوردستانی ئێران دا، کتوپر و له چهند مانجی سم دا، و ئێران و کوردستان
 حیزب بۆ نهوی له ململانی ی دسهلات دا له گهه کومده و ریکخواه کانی تر،

چیزب بن نهوی له مملعاسی داسمه د وایه کورنۍ دوی
سته همزی هره گوره و زالی کوردستان، همره جوړه کسبکی، بی گوی دانه راپوردوی

سپاس، له وږي چې پوه شو نو پوري راست، له ريزه کاني خوي دا کړه پوهه.

سیاسی له وپلری چه پوهه پو نو پلری راسته، له زړه داسی سولی د پوهانو او پوهانو
کونگره په راپورته کی دروژی سکرتیری گشتی حزب، د. نوره حماني قاسملو

دهستی پس کرد. چند روزی درویدی کیشا. هلموهرچی نالوزای کوردستان و نهران و کیشه‌گانی، له ناو بیروزی دانیشتوانی کوردستان و نندامانی حدکایش دا رهنگی دابوهه. ناکوکی له ریزه‌گانی دا له سر کیشی تاپهتی و، جیاوژی بهروا له شورشی نیسلاسی و، هینیی توده و، جوری بهروهردی حیزب و، جولانموی کورد.. له ناو نندامه‌گانی دا ناشکرا بو. هیچ ریکخراوکی کوردستانی عراق، بژ نم کونگره‌به، پانگ نه‌کرا بو، بملکو له راپورته‌گه‌دا تاوانبار کرا بون به دمسورده‌انه کاروباری ناوخوری کوردستانی نهران. کومپتهی ناوهندی هلموهردرایمده، که تیکلاو بو له کسانیی جوراوجوری خاوم بهروهاومر و هلمویتی جیاواز.

*

له روزانی شیری کورد و پاسدار دا، یه‌کی له تاقمه چه‌په‌کان جاریکبان وستیویان پردیکی ریگای مه‌هاد - سوردشت خراب پکمن، وکرو پشی له هولی دواخستنی لشکرکیشی هه‌زه‌گانی نهران. پیشمرگه‌گانی حدکا ریگبان نندا بون و، دهریان کرد بون. توانیش وت بویان: «نیمه خسوتان داوای دیموکراسی ناکمن، نم کاره‌ی نیسه دژی دیموکراسیه». توانیش وت بویان: «نیمه دیموکراسی مان بژ نهران داوا کردوه، بژ نهره خودموختاری».

د. قاسملو زور چار نم نوکته‌یه‌ی به پیکمننمده نه‌گه‌رایمده. نه‌گه‌رچی خوری به هلمگری بهروهاومری دیموکراسی دائنما و، زوری پاس نه‌کرد، زورچار نه‌یوت: «خراپترین دیموکراسی له پاشترین ده‌کاتوری پاشتره»، به‌لام زور له هاوړیکانی له ناو ده‌فتری سیاسی و کومپتهی ناوهندی دا تاوانی تاگرموی و سه‌پاندنی بهروواگانی خویان به پال نندا و، نیالی هندی لم جیاپونمده و وازه‌ینانانیه‌ان نه‌خسته گمردنی نور.

*

کۆبونموی سرگردایه‌تی یه‌کییتی
له روزانی ۲ - ۱۸ ی مارتی ۱۹۸۰ کوبونموی کۆمپتهی سرگردایه‌تی و، کادره پیشکوتوه‌گانی یه‌کییتی کرا. نم کوبونوانه چمند خه‌لمیکی گرنیگیان له یه‌کییتی دا ناشکرا کرد که لایه‌نی ریکخراوه‌یی و سیاسی و نایدیولوجییان هه‌بو:
- کسی یه‌کدم و، جوری بهروبه بره‌نی یه‌کییتی و ده‌زگا سرکرده‌یه‌گانی.
- جوری راگرتنی ته‌بابی سیاسی و نایدیولوجی له ناو پاله‌گانی دا.
- جوری راگرتنی هاوسنگی له نیوان پاله‌گانی دا.

یه‌کییتی له سه‌ره‌ای دامه‌زاندنی دا «ده‌سته‌ی دامه‌زینهر» ی هه‌بو که پیک هات بو له ۷ کس له دهموی ولات. نم ۷ کسه نوینمیرایه‌تی هیچ ریکخراویکبان نه‌نه‌کرد، بملکو له سر پنجینه‌ی لیه‌وشاوه‌یی خویان دس پیشکسپیان کرد بو بژ دامه‌زاندنی یه‌کییتی و، له ناوموی ولاتیش داوا له چمند کسپیک کرا بو ده‌سته‌ی دامه‌زینهری یه‌کییتی پیک به‌یه‌ان، توانیش تا له شار بون نه‌پانتوانی بو کۆ بپنوه، ده‌سته‌ی دامه‌زینهری ولات دامه‌زینان و، ره‌وشونیکی سیاسی، ریکخراوه‌یی، پیشمرگه‌یی یه‌کگرتو بژ کارکردن له چوارچه‌وی یه‌کییتی دا دایه‌ن. وه‌کو دو ریکخراوی جیاواز و دابراو له یه‌کتری کاریان کرد بو تا هات بونه شاخ. له شاخیش نه‌پانتوانی بو ره‌وشونیکی یه‌کگرتو دایه‌ن، ههر لایه‌کیان بژ خزی کاری کرد بو، بژ نموی ناکوکیه‌کان دواپه‌نم سرگردایه‌تیه‌کی

دوانه‌بان بز کاروباری سیاسی و پېشمه‌رگه‌یی دامه‌زاند بو، به تمعی گرانووی مامجه‌لال و، به لاداخستنی نو گپروگرفتانه.

تا کږونووی برادوست په‌کیتی و شورش‌که سرکرده‌په‌په‌کیتی په‌کگرتی نه‌بو. له پیرووی ناوختیش دا پاسی جزوی دروستکردنی و ده‌سلاته‌کانی نه‌کرا بو، به جی هیلرا بو بز گمسه‌کردنی په‌کیتی و روداوه‌کانی کوردستان. له کږونووی برادوست دا، که به ناماده‌پوتی نوینترانی بزوتنه‌و و کومله و مامجه‌لال کرا، پیرا درا سرکرده‌په‌په‌کیتی په‌ک بخری و، سکرتر هلبېش‌پردی و مه‌کتبی سیاسی له ۲ نوینری بزوتنه‌و و ۲ نوینری کومله، پیک بهیتری. لم کږونووه‌پش دا ده‌سلاته‌کانی نو ده‌زگاپانه دپاری نه‌کرا و، پیرووی ناوخر وه‌کو جاران بی دسکاری مایوه. به دوی نوهدا زنجیره‌په‌ک روداو قومان، سرکرده‌په‌په‌کیتی له پیر نووی همو رنج و تمقلای خزی بز هلبساندنووی په‌کیتی و شورش‌که ترخسان کرد بو، نه‌پتوانی بو لاینه (فنی) په‌کی جوری پیره‌نده‌په‌کانی نیوان پاله‌کانی په‌کیتی و، ده‌زگا سرکرده‌په‌په‌کانی: سکرتر، مه‌کتبی سیاسی، کومیتبی سرکرده‌په‌په‌کیتی، لقه‌کان، به جزویکی گونجاو له گمل پیوسته‌په‌کانی شورش و بزچونی سرکرده‌په‌په‌کیتی پاله‌کانی په‌کیتی ریک پختاوه. نم کږونووانه نو کپشو گپروگرفتانه‌بان تمقاندوه.

کږونووه‌کان بی سر و پیر بو. روژانه دره‌پان بی نهدا بی نووی ننجاسی باشی هبی. مامجه‌لال راپورتیکی دره‌پی نوی بو، زوری کاتی کږونووه‌که به خویندنوه و لپدونانی نم راپورتوه کوروا. زور له تمقانداسانی سرکرده‌په‌په‌کیتی و پیر بو، له کږونووه‌دا خویان نهدات.

*

عومره‌کان

به ریکوت چند کسی لهوانی له ده‌زگا سرکرده‌په‌په‌کانی په‌کیتی دا کاربان نه‌کرد، ناویان عومر بو: عومر مستفا و عومر عزیز له بزوتنه‌و، عومر عبداللا و عومری سدید علی له کومله و، عومر شېخموس له خدی گشتی. بز نووی نم ناوانه له پدکتری جیا پکړنوه، عومر مستفا به کاکي کاکان و کاک عومر و، عومر عزیز به حاکم عومر و، عومری حاجی عبداللا به ملازم عومر و، عومری سدید علی به سدید عومر و، عومر شېخموس به هومر ناو نهران.

نم ناره له په‌کچوانه هندی جار «نېشکال» و نوکتبی دروست نه‌کرد. وه‌کو نه‌پانگپراه:

جاریکیان، ۳ عومر پیکوه چوپون بز لیبا، په‌کی له لیبه‌کان که به ریز ناوی چند عومری به دوی په‌کا دی بو، وت بوی: به ۳ عومر ۱ علییان ده‌س نه‌کوتوه له گمل خویانی بهیتن.

جاریکی تر، ۳ عومر پیکوه سردانی سفارته‌تی نیرانبیان کرد بو له شام. نو کاته نیوانی نیران و په‌کیتی ناخوش بو، نهمان چو بوون خوشی پکنوه. په‌کی له نیرانبه‌کان که ناوه‌کانی دی بوون ۳ عومر به دوی په‌کا ریز بوون، وت بوی: نهمانه‌بان ناردوه بز باشکردنی په‌پوندی پان بز هیرشکردن؟

*

۳. مونا فسه پدکی ناراستی له نیوان باله کان دا دروست نه کرد بز راکیشانی نمنام و دوست و، بز زمان دان له پدکتری لای سکرتری گشتی.
۴. پدکیتی ویست و کاری له دوزگانان دا نمنه بیشت و تدهروی له خیرایی راهبراندنی گاره کان نندا.

ریکخستنی جزوری پیوهندی سکرتریر له گدل مهکتی سیاسی و دوزگان سرکرده بیهکان و، هر ۳ ریکخراوه جیاوازه که، پدکی له کیشه قوله چارهر سر نهکراوه کان بو. بیگومان پدکیتی پیوستی پوه هیو، کسی پدکمی هیو، کسی پدکم بی هیچ مونا فسه پدک مامجهلال بو، همنو لاینهکان هلیان بژارد بو، رازی بون نو بی.
لیردا چنند مسئله پدک نهاته پیشوه لهوانه:

ننگر مامجهلال په تنیا خوی په خاوهنی ریکخراوی خهتی گشتی نزمانی، نوا نمیش وهکو سکرتریرکانی بزوتنوه و کوملهی لی دی، خن ننگر سکرتریری گشتی پدکیتیه، نابی نیر خوی په خاوهنی خهتی گشتی بزانی.
مامجهلال سکرتریری گشتی بی، دمهلاتهکانی چه و، چن پدهوندیهکانی خوی له گدل بالهکانی پدکیتی ریک نندا؟

مرؤفی رزوهلاتی له دهرونی خوی دا حمزی له تاگرووی و نیستیه داده، نیمه کوردی نو زمانه پش نو غونانی شارهزای بون، همویان لم پاهته بون:
- نمونه کوردی: مهلا مستغای بارزانی.
- نمونه عمری: جمال عبدالناصر، عبدالکریم قاسم، حافظ نهد، محمد حسن پدکر، صدام حسین.

- نمونه جیهانی: ستالین، ماوتسئونگ، تیتو، کاسترو...
مام جهلال چاری له مان، په زوری چاری له نمونه کوردیه که نه کرد. نموانی له ناو پدکیتی دا کزپیونوه په هیوای داموزاندنی شیوه پدکی نوی بون له دارشتنی پیوهندی پدکانی ناوخو دا، په تایهتی نو جوړه پیوهندی مهلا مستغای له گدل سمرانی پارتی داموزاند بو، په لای نمانوه، پدکی بو له هز سره کیهکانی لاوز کردنی پارتی و دمهلاتهکانی و، له نغیام دا ناشه تالی پارتی و شورش. نم دو جزوه نیسکردنه جیاوازه زوری کاتی ناو سرکرده پدکی په شتی پیوهوده نهکوشت. نمانویست شیوه پدکی گونجاو بدوزنوه.

مهکتی سیاسی و، دوزگان سرکرده بیهکانی ریکخستن، پیشمرگمی، راگه باندن، دارایی، پدهوندیهکان.. هیون و په نندامانی ۳ ریکخراوه کدی کومله، بزوتنوه، خهتی گشتی، پر گرا بونوه.

من همیشه پدهوندیم له گدل مامجهلال پاش بو. همیشه رزی زوری بیر و بزونهکانی منی ننگرت، په دریوایی تمینی دریوایی برایتیمان له هیچ بزونه و کات و شرنیک دا په گز من دا نهاته بو. زور جبار بیر و بزونه کافان دژی بیر و بزونی پدکتری بو بهلام هرگیز دهان له پدک نهکیراوه. له پدکتری عاجز نیوین، زو پیک نهاتینوه.

نندامانی سرکرده پدکی هر همویان له پاشمله گله بیان له مامجهلال نه کرد و، رهنه پان لی ننگرت، بهلام زوری گله بیهکانیان له سر شتی پچوک و تایهتی خزان بو،

کوبونوانمی له نوروپا له سالانی راهوردوا له نیوان نویمرانی په کیتی و حدکا و، ریکخراوه کوردپه کانی تورکیا و سوریا دا کرا بز داممزاندنی «په ریه کی هابشی کوردستانی» سمری نه گرت، زور جار نویمری حدکا ته گمری لم کوبونوانه نندا و، به بیانوی جیاواز نه نه میشت بز پېشموه بچی.

دوای سرگومتی شورشی نیران، حدکا په کیتی پان تاوانبار نه کرد پدوی دستی و مرداوه ته ناو کاروباری کوردستانی نیرانوه. له شاره کان دا ریکخستنی دروست کرده و، به هاندان و پارمته په کیتی بو دوژمنایه تی حدکا، سازکا داممزاوله. بېگومان نهمه راست نهمو خزیشیان نه پانزانی راست نیه به لام کرد پویان به بیانو و، به نه پشته خوشمی زیر دانیان، هر نه پانوت و نه پانوتوه. سازکا له لاهن په کیتیوه دانممزولرا بو، گوی ی له ناموزگاری و قسه کانی په کیتی پش نه گرت، پملکو په کیتییان به ریکخراویکی نه توهی نامارکسی و، هندی جبار به «پویولست» دانمنا. به لام په کیتی پمپوندی باش و دوستانمی له گمل سازکا و سرکرده کانی و، ملا شیخ عیزه دین و، هممو ریکخراو و پیاه ناسراوه کانی کوردستانی نیران داممزواند بو. همدوها له تارانش پمپوندی باشی له گمل هندی له سرکرده کانی شورش و پیاه ناسراوه کانی نیران داممزواند بو.

راستیه کمی په کیتی هملی زوری دا پمپوندی باش و دوستانه له گمل حدکا داممزونی، نهمش بېگومان نهمو به هزی دوراندنی دوستایه تی حکومتی نیران و، تا راده پکیش سوریا، که پیوستیه کی ژبانی بز په کیتی هممو، په کیتی له ناو بازنی تابلوقه په کی به هیزدا بو. سنوری تورکیای لی گبرا بو، له سنوری عیراقوه نه پشته توانی هاتوچز بکا، روخانی شا په کیتی لم گمارویه دهرهینا و، دهرگای جیهانی بز کرده وه. دوستایه تی له گمل حدکا نهمو به هزی داخستنه وی نم دهرگایه، به لام له روانگی قازانچی نه توه پیموه لامان واپو، که لمو سردمه دا کیشی کورد له نیران دا، گرنکیه کی کاربگری پهدا کرده، نهمی هممو کورد پارمته تیجان پدا بز نه وی نهمو هملهان له دس نه چی و، مافه کانی خزیان به دس بهین.

حدکا هملیستیان پراممیر په کیتی دوستانه نهمو، کادر و پېشممرگه کانیان راسپارد بو، کارناسانی بز په کیتی نه کمن:

- له کوز و کزبونوه کانی خویان دا و، له لای حیزب و ریکخراوه کانی که، دزی په کیتی نندوان.

- له هر جیگایه کی دستیان پروشته به تنگیان به پېشممرگه کانی په کیتی هملنچنی و، له هاتوچودا ریکه پان پی نه گرتن و، چند جاری بز سوکایه تی پی کردن چه کیان کردن.

- له هندی جیگا نوقته گومرگیان پراممیر نوقته گومرگه کانی په کیتی دانا و، ناگاداری نوقته کانی په کیتییان کرد که نابی له خاکی نیران دا بنکه دابنن. لمو کاتدا گومرگ تنیا سرچاوهی دهرامت و ژبانی په کیتی بو.

- کارناسانیان بز قم نه کرد له نمرزی کوردستانی نیران دا پنکی چه کدار دابنن و، چه کدار کز پکمنوه و، به نازادی هاتوچز پکمن.

- رسول مامند و بزوتنوه و، د. محمودیان هان دا بز جیاپنوه له په کیتی و، به چهک و پاره و کارناسانی پارمته تیجان دان.

چند جاری مامجهدال نامدی بو د. قاسملو نوسی و، نوینمرانی په کیتی سردانیان کرد و، مامجهدال خویشی چو یز ددهنپیان، نمانه پیوندی دوقولی پاشتر نه کرد، هتا جمنگی ۳ مانگه دمنی پی کرد و، هیزه کانی تیران، هیزه کانی حدکا و ریکخراوه کانی تیران له زوری ناوچه کانی کوردستان راونا بهرو سنوری عیراق، یز نزدیک باره گاکانی په کیتی.

*

یز چاککردنی پیوندی دوقولی په کیتی دهسته په کی نوینمرانی پیک هینا له: عومر شپنموس، عومری حاجی عبدالللا، جمال حدکیم، شازاد صائیب و من. له مانگی نیسانی ۱۹۸۰ دا په کومل به ری کموتین یز سردشت. هر له سردشتوه نپتر خومان کرد به میرانی حدکا. دوی نموی شویک له سردشت ماینوه یز روژی دوی پری کموتین یز مههاد. له مههاد کوشکیکی شاهانه له نزدیک پنداری مههاد هبر لوی دایان پزاندين.

گفتوگوانان دستي پی کرد. له لایم حدکاموه: د. قاسملو، مهلا عبداللای حدپاکي، مستفا شملاشی و چند کسکی که پشداری کزونه کان نهون. نیمه له قسه کافان دا وستان چند مسئله به کیان یز رون بکهینهوه:

«نیمه هیچ هیزه کی راسته مینه ناپنین یز نو ساردپی پی له پیوندی دوقولی په کیتی و حدکا دا همه و، هاتون یز نموی هزگانی پنه بکین و، قوناغیکی تازه دوستایه تی و هاوکاری دس پی بکین و، له لای نیموه سنوریک یز نو دوستایه تیه نیه به جی ی نهیلین نیوه دیاری بکین»

وقان: «نیمستا کورد له تیران دا هلیکی میژوی یز هلیکوتوه، ناوونایانگی حکومته تیران په تایه تی دوی داگیر کردنی سفارته نیمه پیکي له دنیا دا زور خراپ بود. حکومتی تیران دپراوه له دنبا. زوری ناوچه کانی کوردستانی تیران و شاره گرنه گکانی نازادن و، دسهلاتی حکومتی تارانپان تی دا نمانوه، عیراق زور به توندی دوی رژیم تازه تیرانه، نه توانی کملکی لی وریگیری، کورد نه گمر حکومتیکی کاتی تایهت به خوی دایمزی پی و، هلیواردنیکي گشتی بکا یز پیکهینانی نه مجومنی کوردستان و، داووده زگای راگه پاندين (دزگای رادیو، تلفزیون، روزنامه) و جمنگی (لشکری نیزامی) دایمزی پی، نیمه ناماده پین شورش له کوردستانی عیراق راپکین و، همو توانای خومان هی پشمرگه پی و سیاسی و ریکخراوه پی و راگه پاندين، نموی له شاخ و نموی له شار همانه، تورخان بکین یز خزمه تی نو هنگاوه، پی نموی چاوهروانی هیچ پاداش و دسکوتیک بین.»

د. قاسملو زور چار باویری جیدی خزی له قالبی گالتدا درنمیری، په پیکمینمونه وتی: «دپاره نه تانوی کیشه و گپروگرفته کانی خوتان له کوردستانی عیراقوه بهینه ناو کوردستانی تیرانمونه»

نم پشپناره پان پسند نه کرد، گیانی «تیرانی بون» له بیری سرانی حدکا دا بهیزتر بو له گیانی «کورد بون». حدکا خویان به تاکه پشیره وی پزوتنموی کورد دانمنا له کوردستانی تیران دا، نیمه نویست نیمش نمویان یز بهیلینین. چینه سرباسه کانی تر. هولیکی زورمان دا بهدگومانیه کانیان دهماری

پارمه‌تیدانی سازکا دژی نموان و دس و مردانه کاروباری کوردستانی ئیران بره‌ویننوه. بز
هاوکاری دوقولی چند سهره‌تایه‌کمان دانا که نیتر سالانی دواپی له سهری روشتین.

*

سده‌فهری مامجه‌لال بز دهره‌وه.

مامجه‌لال له مایسی ۱۹۸۰ دا چو بز تاران. زیاتر له مانگی مایوه. لئو ماوه‌پیدا
گموره کاره‌ده‌ستانی ئیرانی بیتی. ههر له تارانوه ناگاداری کردین که هندی کاری
پیوست هاتونه‌ته پیشمویه. نهمی بچی بز شام به‌لام زوری پی ناچی نه‌گم‌یتمویه. لئو
ماوه‌پیدا کاره‌ده‌ستانی سپای پاسداران بیروریان بهرام‌بهر مامجه‌لال خراپ بو. مامجه‌لال
سیانزه مانگ له شام گیری خوارد نه‌یتوانی بگم‌یتمویه.

*

ناویری

ههریمی ۷ ی هالک به‌کی له ههریمه چالاکه‌کانی به‌کبیتی بو. ناوچه‌که‌پان به
تواوی راگوئیزا بو، هیچ ناوه‌دانیه‌کی تی دا نهم. زور له پیشمهرگه‌کان بو حسانه‌وه یا
تداوی یا کاروباری پیوستی خزان نمچون بز کوردستانی ئیران.
نهم‌سده سؤراو، فهرمانده‌ی کهرتی گه‌لالی ههریمی ۷ چو بو بز ئیران.
چه‌کداره‌کانی پارتی که له ناوچی خانه باره‌گایان هه‌بو، له گهل کوره‌کی دا، گرت هویان.
نهم‌سده هیچ خراپه‌به‌کی بهرام‌بهر پارتی نه‌کردبو، هیچ تاوانیکیشی نهم، جگه لئو‌ی
پیشمهرگی به‌کبیتی بو. له ریگای نمونه‌وه هویلیان دا‌بو، به‌ری به‌دن، سودی نهم.
پیشمهرگه‌کانی ههریمه‌که به موافقه‌تی نیمه چونه سهر هیزیکی پارتی له نزیک سریمه
له ناوچی گه‌لاله ۲۴ کسپان لی گرتن. ههرلئو هینده‌کیان به‌ردا بون و ۱۵ کسپان
لی گل دا‌بونوه و، به گیراوی روانی لای نیمه‌پان کردن له ناوه‌نگ. پارتی باره‌پان لی
هستا و، گله‌پیان گه‌پاند به‌ لای حشع. ههر لئو ماوه‌پیدا له دزلی یش له لای مهریوان
شهریک له نیوان حدکا و پارتی دا بو، چهند پارتیه‌ک گیرا بون. نهم دو روداوه هیچ
په‌وه‌ندییه‌کیان له گهل به‌ک نهم. له دو ناوچی دور له به‌کتری و، له گهل دو هیزی
جیاواز بو.

حشع کموته به‌پنمویه. لئو لاوه له گهل حدکا و، لئم لاوه له گهل نیمه.

پاش گفتوگۆ‌به‌کی زور له سهر نموه ریک کموتین: نیمه گیراوه‌کانی پارتی به‌ر
به‌پن. پارتی یش گیراوه‌کانی به‌کبیتی به‌ر به‌دن. گیراوه‌کانی پارتی ۱۵ کس بون،
گیراوه‌کانی به‌کبیتی ۳ کس بون. نهم‌سده سؤراو و کوره‌کی و، عه‌بدولواحید هاجه‌لان که
نمیش ههر له ناو ئیران دا گیرا بو.

روژی ۲۹ ی حوزه‌پیرانی ۸. نیمه ههمو گیراوه‌کاغان نارد بو لای حشع. تا نموان
ره‌وانی لای سرکردایه‌تی پارتییان بکمن و، گیراوه‌کانی نیمش وهرگرنوه و روانی لای
نیمه‌ی بکمن.

گیراوه‌کانی پارتی گه‌پشتنوه لای سرکردایه‌تی خزان، به‌لام گیراوه‌کانی نیمه
ههرگیز نه‌گه‌پشتنوه لای به‌کبیتی. نهم‌سده و کوره‌که‌پان پاش چهند حفته به‌پنمویه به‌ر
دا‌بو، به‌ر مهرچی تسلیسی عیراق به‌پنمویه، ئه‌وی تریشیان به‌ر نندا به توهمه‌به‌کی درو که

گواه و ستودنی سرزکی پارتی بکوژی. حشع، نم پیماناشکینییدی پارتی به «روحي ریاضی» و مرگرت، به سوکایهتی دانفا بز هموله کئی و، هیچ نارمه زایه کئی له سر دهرنهری. نمه نمونه ک بو لهو ناروژیانی حشع له نیوان بکیتی و پارتی دا نهجاسی نندا.

*

«علاقاتی امی»

بکئی له رهخنه کانی عومهری سهید عهلی و، هاوریکانی تری که تازه له زیندان نازاد بوون، له ههمو کزونه به ک دا دویاره بان نه کرده، نمه بو کما: نیمه علاقاتی امی مان فیراموش کرده و، هیچ هولیکمان نداوه بز دروست کردنی پهیوندی له گدل حیزه شیوعیه کانی دنیا، به تابهتی حبزی شیوعی سؤفیتی و، چینی کریکارانی ولاتانی سرماهداری و، خباتی رزگاربخوازی گهلانی دنیای سییم. لم باره بهو زور نداوین. پاسی هموله سرنه کمتوتوتانی خزمان و، گزوانی دنیا مان نه کرد. سهید عومهر نمو ماوه بهی له زیندان بو، دنگریاسی جولانه کانی نهفیریقای به وردی چاودیری کرد بو. ناری زور له سر کرده و ریکخراوه کانی له بهر بو. زورجار به خیلیم پی نهرد و، هندی جار له قسه کانی من توره نمو، به تابهتی که به گالتوه پاسی «۳ جزگاکه» م لی نهرسی. له سر دامزواندن «علاقاتی امی» زوریان پی داگرت. بز نمو مهسته خزان هندی له سرانی حشع یان بهی و، منیش بز نمو مهسته سردانم کردن و، دواتر له حوزه برانی ۸. دا نامه بکئی رهسپیمان بو پارتی کومونیستی سؤفیتی نوسی و، به ریگای حشع دا بزمان ناردن. بهلام نه له حبزی شیوعی سؤفیتی و نه له هی عیراقی هرگیز وهلامان ورنه گرتوه.

هندی له برادرانی دهرهه جیگاهه کیان دۆزی بهوه «زهمالی سؤفیتی» یان به پاره لی نه کری. سهید عومهر و هاوریکانی هیوا بکئی نوتویان به «علاقاتی امی» نندا.

**

کتیبه کئی سهید عزیز

سهید عزیززی شهسزینی نهوی شیخ عوبه بدوللای نهری بکئی بو لهوانی له بکیتی سؤفیت خویند بوی. نهگهرچی له (کلیدی عسکری) عیراق دهرچو بو، بهلام بنماله که بان له تهران دانهیشتن. له ناکوزکیه کانی ۱۹۶۴ دا سهید عزیز نندا می م س بو. مالا مستمفا ماوه به ک دهسپسر داپنا و، دواپی تمیلیمی نیوانی کرد. نیوان وازیان لی هتا له گوندی شیخان له نزیک شنو دانهیشت. سهید عزیز دوستی مامجهلال بو. زور جار نامی بز نئمارد. بکیمین جهنره بهتری کارها که رادیو کمانی پی خرابه کار نم بۆی کرین و به دیاری بۆی ناردین.

سهید عزیز له بکیتی سؤفیت دکتورای تمواو کرد بو، نامی دکتوراکئی له سر جولانهوی رزگاربخوازانمی گهلی کورد نوسی بو. کتیبه کئی کرده عهره بی و بهشی زوری له سهرتای شهسکهان دا به زنجیره له خبات دا بلاو کردهوه. کتیبه کئی به پی ی پروگرامی مارکسی نوسرا بو. پر بو له زانیاری تازه دهریاری ریکخراوه کوردیهکان و شورشه کانی کورد و لیکولنهوی باش و بهنرخه تی دا بو دهریاری میژوی نوی ی کورد. له بکئی لهو سهرانندا که بز لهندهی کرد بو نسلی روسی کتیبه که و مسوده کانی به

عمره‌یی هینا بو داهوی به شازاد له بهروت یا له همر جیگاهه‌کی تر چاپی بکا. کتیه‌که له بیروت مایه‌وه و چاپ نه‌کرا. له یه‌کی لهو سفیراندا که بۆ بیروتم کرد. کۆپیه‌کی کتیه‌که‌م له گه‌ل خۆم هینایه‌وه کوردستان. دزگای راگه‌پاندن به عمره‌یی چاپی کرد و، فهرید نهمسهر کردی به کوردی و، به کوردیش چاپ کرا.

بۆ شاره‌زایی میووی کورد نهمدانی کۆمه‌له‌ نه‌بو نهم کتیه‌ی د. عزیز شه‌مزی و «کورد و کوردستان» ده‌کی د. نه‌وره‌حماتی قاسملو و، هندی له کتیه‌که‌انی د. کمال مه‌زه‌هر به تایه‌تی «کوردستان له سالانی شه‌ری یه‌که‌م» دا به‌خویننه‌وه.

*

دامه‌زواندن رادیو

دزگاهه‌کی رادیومان هه‌بو له برادۆسته‌وه له گه‌ل خۆمان بۆ نۆکان و له‌ویه بۆ قهندیل و له قهندیلوه هینا هومانوه ناوزه‌نگ. هاری نیستریک بو. له گه‌ل خۆمان نهمان گه‌را بی نه‌وی به‌توانین به گه‌ری به‌خه‌ین. به کار خستنی په‌یوستی: به جیگاهه‌کی نهمین هه‌بو، دزگاهه و ئاره‌په‌یل و ماتۆز و ستۆده‌وی تۆمارکردنی قسه‌ی لی داهنری. هه‌روه‌ها په‌یوستی به ته‌کنیکار هه‌بو بۆ کار پی کردنی.

طله‌مت گلی، نهمدازیاریکی کهرکۆکی و، نهمدانی یه‌کی له کۆیت کاری نه‌کرد. کاتی خۆی نه‌و دزگای رادیۆکی هه‌له‌ژارد بو. له کۆیتوه به نه‌ینی هاته ناوزه‌نگ. دواي گه‌ران به ناچه‌که‌دا شوینیکی هه‌له‌ژارد په‌پان نه‌وت «گردي کویان» بۆ دانانی داوود دزگای رادیۆ. دارستان گرده‌که‌ی داهۆشی بو، کانیه‌کشی لی بو.

شه‌یرکۆ حسین کرا به فه‌رمانه‌ی کهرتی پاراستنی رادیۆ و، له شۆینی ده‌یارکراو خانوی دروست کرد. هه‌مین سه‌راوی و مام عه‌لی یاره‌تیان نه‌دا. یاره‌گاهه‌کی ره‌کۆپه‌کیان دامه‌زواند. چهند رۆژی بۆ تاقیه‌کردنه‌وه کاری پی کرا و، ده‌رکۆت باش کار نه‌کا.

وه‌کو نیشانه‌ی یاه‌خه‌دان به نیستگای رادیۆ په‌یه‌یه‌هر و کادری نوسه‌ین و ته‌کنیکی، به جیبا له دزگای راگه‌پاندن، بۆ ته‌رخان کرا. فه‌ره‌یلون عه‌به‌دولقادر کرا به لیسه‌سه‌راوی و، نه‌ره‌سلان بایز به یاره‌ده‌ده‌ری. وتاری کردنه‌وی رادیۆ به عمره‌یی فه‌ره‌یلون نوی و، خۆی خۆینه‌یه‌وه. دواي نه‌مه به چهند رۆژی فه‌ره‌یلون سه‌فه‌ری کرد بۆ شام. نیستگه‌که درایه ده‌س نه‌ره‌سلان سه‌ره‌ه‌شتی بکا.

تاقی رادیۆ تا نه‌هات فه‌ره‌با‌خ نه‌بو. زۆری نه‌وانی خۆیان به نوسه‌ر و شاعیر و ته‌دیه‌ب ته‌زانی، که نه‌هاتنه‌ ریزی په‌شه‌مه‌رگاهه‌تی، له دزگای رادیۆ کۆ نه‌هونه‌وه.

له‌و کاته‌دا فاضیل نهمدانی م س یه‌که‌تی و، لیسه‌سه‌راوی دزگای راگه‌پاندن بو. نهمی به که‌مه‌کردنه‌وی ده‌سه‌لاتی خۆی داننا. به‌لام په‌شته‌ر جاریک رادیۆکه له سه‌ره‌تای نیسانی ۷۹ دا خرا به‌و کار، دواي چهند هه‌فته‌یه‌ک له په‌یه‌یه‌ه‌ردنی دا سه‌ره‌کۆتو نه‌بو بو له به‌ر نه‌وه دای خست بو، جگه له‌وه‌ش فه‌ره‌یلون و نه‌ره‌سلان که‌سیان ناماده نه‌بون له به‌رده‌ستی فاضیل دا کار به‌کمن، خۆیان له‌و به‌زله‌ر و شایسته‌تر داننا.

*

نهم‌خۆشخانه

ته‌نیا په‌زیشکی له ناو هه‌یه‌که‌مان دا بو، د. خه‌در مه‌عصوم بو. نه‌ویش چه‌وهر بۆ خۆشناوه‌تی خه‌ریکی کاروباری سیاسی بو. هاونی ۷۸ د. جهمه‌فه‌ری شه‌فیه‌ی هات بۆ

قمنديل. خيوة تېكى كورد به تيسارگا. نمخوشي تى دا نمدى. له پاپزدا د. خدرش هاتموه لای نيمه و، كه چوپنه ناوزهنگ چاوگه خانويهكيان ترخان كورد بۇ نمخوشخانه. بهلام د. خدر زورتر كاري ريكفراوهيى نهكرد ورك له پزيشكي چونكه لپرسراوى لقي پهكيتي بو. بهر له روخاني شا د. جعفر بهر كاري سياسي گمرايوه بهر نيران. هر لمو ماوه پيدا د. بهختيار خاليد هاته ريزي پيشمرگايه تيموه. له بهري قمره داخ بو به پيشمرگه. بهختيار گمخبيكي تازه پيگه پيشتو بو له موسل دهرچو بو، نمدامي كزمله و، له دوستي بهريو بهري پهكيتي خويندكاراني كوردهستان بو. زورتر لموه پزيشكي پكا نووئش خمركي پيشمرگايه تى بو له چونه بهك دا بهر سليسماني له بهيانيى ۷۹/۱/۳۱ دا كوته بهسوه كوژا.

روخاني شا به نيمه بو به خيبر. نمخوش و بهرندارهكانان نمنارد بهر نيران. همنديكيان له لای پزيشكه كوردهكاني نيران تداوى نهكران و، همنديكيان نهچونه «بمارستان» ه حكومه تپهكاني تورو و تاران.

چالاکي پيشمرگه و، شر له گيل هيزهكاني حكومت دا زور بهيو. له نلجامي نووئش دا بهرندارمان زور بو نهيو جياگهكيان بهر ترخان پكري. د. شادمان مستي له بژگوسلاقياره هاتموه. شادمان همو كاتي خزي به نمخوشخانه ترخان كورد. هاوينى ۸. له توژه له نمخوشخانه پكي هاوينى له خيوة تېكى گموردا دامزراند. هروها ريشوني دروستكردنى نمخوشخانه پكي گمورمان له تمخا پيكي قولى نيوان شپنى و زهلى له سر كانه پكي خوش و له ناو رفز و باخ دا دانا. شونهكه ناوى «قوله همرى» و نمخوشخانهكه ناو نرا «نمخوشخانه شمهيد د. بهختيار». زوري پزيشك و زوري كموتنى نمخوش و، دهرمانگا و، زوري نشپعه و زوري نشتركاريمان تى دا دروست كورد. شادمان نمخوشخانه پكي بهريو نهبرد. له گيل هه لگيرساني شردا له گيل نيران همندي پزيشكي كه هاتنه دهرموه. همنديكيان ماوه پكي كورت نمانوه، نرويشتن بهر نيران و، لمويه نهچون بهر نوروپا.

نمخوشخانهكه دواى نموي ريگي نيرانان لى بهسترا بو به ناوهنديكي گرنكي تداوى زامارى پيشمرگه بهر دوما ۱۰ بهرندارى تى دا بو.

*

ناوچهكه زور قمره باخ بهيو. بهر سدان كادر و پيشمرگه و خويندوار له توژه له و ناوزهنگ و نركان .. كز بهر نوه. د. شادمان همندي جار قسدى خوشى نهكرد. وتى: «همو نهو تنگورچلمناني له پايتختي ولاته پيشسانويه پيشكوتوهكان دا هديه ليرهش هديه. لموي تنگورچلمناني بيكاري هديه، ليرهش هديه. لموي تنگورچلمناني خانو هديه، ليرهش هديه. لموي تنگورچلمناني گراني و ناوساني دراو هديه، ليرهش هديه...» راستى نهكرد هموي هيو، بهلام هي نيمه له جزيركي تر بون.

*

بوردومان

پيش نيومروي ۹ ي تدمووي ۸. له توژه له ژير سيبري دارگو پزىكي گموردا له گيل عومر شخموس، جمال ناغا، سالار، عومر دانيتشت بهر كاروباري رؤانمان نلجام نندا له هر پزلى فروكدي عيراقى پيدا بون چمند بهرمايه پكي گموردهيان بهردايوه. ناوچهكه

پرو به دوکملی رهش و تهپوتوز و بزگمنی باروت. به دواى نورهش دا چمئد فروکه بهک کورته بهلامار تمه بهان له خيوته و بهن بهرد و نواى بهن شاخه که نه کرد.

له داسې نوازېنگ دا بازار کې گورې لې ېو کلوپلې عېراق و نېراني تې دا
تغروشرېا په زورې له کېردا ېون، ناگر درا ېو سوتا. په سمدان مافور و رادېو و تملغېون
سوتا. ېايې چمندين مليون دېنار زموږ له دوکانداره کان کوټ.

دیزگا کانیان شکا و سوتا و، پدکی له کاداره کانیان: بورهانی شیخ مستغفای قمر دواخی، کوژرا و، چمند کسپکیان بریندار هو.

له سسرچاوهی توژوله‌پش که بنکه‌کانی نیسه‌ی لی بو، کادریکی سکرتریه‌تی
مامج‌ه‌لال: محمد شهبه‌کر، کوژرا و چفند کسی بریندار بو، لوانه: سهد مجید
تندامی م ع و، میران فوناد مستی تندامی دزگای دارایی و، پشرو سهد نبه‌راهم له
سکرتریه‌ت، حمه سهد و هوری جبار له بنکه‌کی من.

پیشمرگه‌گانی دزگای راگبایانند هاواریان لی هستا بو داوی پاره‌تبیان نه‌کرد. هر که هیرسه‌که کسی خاو بومو چوین بز پاره‌گای راگبایانند. ساغه‌گان چوپونه شاخ و، کوژاو و هندی له پرنده‌گان لئو ناویدا بون. تیکرا ۹ کسس پرنده‌ار بو بز تداوی همومان روانی سردشت کردن.

چهند مفسرزه به کهنکمان له توژله بو بز پاراستنی مامجهدال سر به سکر تاریمت بون. فرمانده کانیان: بهر پیرت، مډا و سوری خنده که، شیخه کول، بو. بز نیوازه ترمی هردو پیشمرگه یه کیتی: بورهان و محمدمدان له سرچاوه ی توژله به خاک سپارد، مډا و سوم بانگ کرد تعلقینیان دا بډا. مډا و سورتی: «تعلقین نازانم». وتم: «تو چوڼ مډا یه کی تعلقین نازانی؟» وتی: «به منالی و هاپان ناو ناوم نه گینا من مډا نیم». حشع باره گانانیان له توژله بو، بډام به ریکوت زهرور لغوان نه کوت بو. توانیش له شاردنوه پان دا بشدار بون.

[illegible]

سەپەرکە لەمدا ھو: کەمئەدال خۆی کوردی تورکیا ھو، نوێنەرایەتی کوردی نێرانی نەکرد و، دژی کوردی عێراق کاری نەکرد!

* پاش چند روزی کسروکاری محمد له کښپوه و، کسروکاری پورهان له سلیمانپوه هاتن پو گوزانپوهی ترمه کان. فیهی شیخ ثنوبری قهره داخی هات پو پو

بردنموی پورهان. فلهمی ناسپاوی گهرهک و سمردهمی خویندنم بو، نموش وهکو من زانستی سیاسی له زاکوی بدغداد خویند بو. نغدامی کزومله و تیکوشمکی ناوشار بو. زور له میژ بو نمبینی بو. دوی نم سمردهمی به ماوههک بهمس گرتی و، تا نیستاش بی سمر و شونه.

*

زیندان

سمردهمیک چیهگههکی نمبیمان نهو گیراوی تی دا گل بدهنموه، له هر نموه نموانی نهگیران، نموی تاوانی جاسوسی له سمر ساغ پواپه نموه نهکوژا و، دپلهکان، وهکو دواپی له پلاوکراوهکان دا بو به پاو دوی نموی «ریبازی شورشیان بز رون نهکراپهوه» بهر ندران.

له گیل زیاد بونی چالاکیهکانی پیشمرگه‌دا، تا نهعات ژماره‌ی گیراوهکان زور نمون. نمور شورنیکیان بو ترخان بکری و، تاقسکیان لی بکری به مسئول. نموانیست زیندان بکمین به دهزگایهکی شارستانی و، جویری رهفتاری نیمه له گیل هی بهمس جیاواز بی. نمو مافانه‌ی راگه‌پاندنی جیهانه‌ی مافی مرژ و، یاسا ناوده‌وله‌تیبه‌کان بز گیراویان سملاندوه، نیمش جیهانبیان بکه‌ین.

ععلی شامار، گادری کزومله، که له پیشمرگه‌کانی سمرده‌کانی سمره‌تا بو، هملی‌یردرا به لیپرسراوی زیندان و، کمرتیکی پیشمرگه‌ی بز ترخان کرا. ععلی له دامینی دوله‌کدا خانیه‌کی بز باره‌گای پیشمرگه‌کانی و، خانیه‌کیشی بز زیندان دروست کرد.

گیراوه‌کان دو جزو بون: جزریکیان دپل وهکو، سمرپاز، جهیشی شمعی، بهمسی، جاش، نمون و نیستی‌خبارات.. که له شمرو بوسدا نهگیران. نموانی تر له سمر تاوانی ناسپاسی وهکو کوشتن، دزی.. گیرا بون.

لیدان و سوکاهتی پی کردن به توندی لدهغه بو، هر پیشمرگه‌هک کاریکی لهو پابه‌تمی بکردایه به توندی سزا ندرآ.

خواردنیان وهکو خواردنی همو باره‌گاکانی پیشمرگه بو. له نمخوشی و ناساخی دا، وهکو پیشمرگه، له نمخوشخانه‌ی شورش دا تیسار نهکران.

کسروکاریان بزبان همو هر کاتیکی بیانونیستابه به نازادی سمردانیان بکمن، خواردن و کله‌پهلپان بز بهین یا بز بهین.

بزبان همو داوا و سکالا و شکات بز دهزگا سمرکرده‌بیه‌کانی به‌کیتی بنوسن. کسانتی شارمزا و قانونی لیکولینمویه‌بان له گیل نه‌کردن و، دادگاهیه‌ک که پیک هات بو له ۳ کس: دو نغدامی م س و، به‌کیکی حقوقي، حوکمی نغدان و، مه‌کته‌ی سیاسی له کزوم نموی خزی دا دوا بریاری له سمر حوکمه‌که ندرآ.

حکومه‌تی بهمس، هیچ کاتی ناماده نهو، گیراو هر پلمو پابه‌هکی له بهمس یا له جهیش یا له دائیره‌کانی ده‌ولت دا هه‌پوايه، بگزوریموه. له هر نموه زور له گیراوه‌کان به تابه‌تی سمرپاز، مانمویه‌بان کملکیکی نموتوی نهو، زو بهر ندران. همزاران کسسی عهره‌ب، سمر به داوودزگای جیا جیا، گه‌راون و به بی هیچ بهرام‌بهریک نازاد کراون.

*

دروستکردنی خانوی تازه

هاوړپیسانی زیندان، که زوریان هاوسره کانیان له گمل خزیان هینا بو، همروهه کارۍ سپاسۍ، ریکخراوه یی، راگه پانډنیا پی سپردرا بو، نېور نموانیش جیگه بز خزیان خوش بکمن. له شپنی، قوله همومی، زهلی، ناوژنگ، توژهله.. چنډین خانوی نوی پان بز دزگا کانی پېشممرگه، راگه پانډن، دارایی، ناوهندی کزومله، ریکخستنې پزوتنموه دروست کرد. ناوچه که ناوهدان پوهوه، نژیکۍ ۱.۷۰۰ کسی لی نژیا.

ناوهندی کومله ریزه خانویه کی خوشی دروست کرد. دزگای ریکخستن و دزگای راگه پانډنی تی دا بو، شونیک بز کتیبخانه تمرخان کرا بو، هزلیکیش په ناوی «هزلی شهید شهاب» دروست کرا جیگۍ کزبونموی ۳۰۰ کسی تی دا نمپوه.

بز هاوړنه کی، منیش له سمرو همان خانوی که زستانی راپوردو لی ی پوم، په چنډ مه تریک له پال تاشه پوردیکی گموره دا خانویه کی ۴ ژوریم دروست کرد. نه گمرچی پدنا په کی خملکی داودا وامن هینا بو دیواره کانی بز دانناین، پلام کریکار په کی خومان نمان کرد. خانوه کی من خوشتر بو له زوری خانوه کان، حمام و شونی چیش لی نانی تی دا بو. دواپتر پورده مه کهیم تخت کرد و، حموزیکی گموره جوانم تی دا دروستکرد و، چوار دموره کهیم کرد په گول و رز و پاخ.

پختیاری پرام و حمه جزیایش چنډ خانویه کیان له نژیک خانوه کی من بز ژپانی خزیان دروست کرد.

جگه له پاره گای داوود دزگا کانی پدکیتی، شمع، پاسوک، مسفرزه په کی پدعی سر په سوریا، هندۍ ریکخراوی عمره یی - عراقی و، نیرانی لئو ناوهدا خانویان کرد. لم کاراندا نوهی سرنجی راته کیشا دوزینموی هندۍ کمرستۍ کزن بو، که درپان نمخت نم ناوچه په له کزنوه ناوهدان پوه له ناو دوزواوه کان دا:

- له زینی سور له کاتی هملکنندی پناغی خانوه کان دا چنډ گوریکیان دوزیموه. گزوه کان هی موسولمان نېور، چونکه روه قبېله نمپژرا پون و، ملوانکه و متومورو پان له گمل خرا پوه چال. نیسکه کانیان تیکه لاری گل پوو پوا بو.

- له ناوژنگ له شونی هزلی شهاب، دا دو گزوه ی گموره و ساغ و، له توژه له پش لئو شونۍ که ناوی: «گردی کوپان» بو نیستگۍ رادیوی لی بو، له نیوان توژه له و ناوژنگ دا، چنډین گزوه و، چنډ دراویکی سمرده می نیسکندمری گموره دوزواپوه.

گزوه بز چنډ مهست په کار هاتوه: پدکیکیان وهکو تابوت بز هملگرتنی نیسک و پروسکی مردو. نومی ترپان بز هملگرتن و شاردنموی دانومله و خوارده منی و، گمچینه له چاری دوزمن.

زهره شتیه کان که پدکیکیان لی مردوه، ترمه که پان پردوته شونیکۍ پز داپان ناوه، تا قبل و دال گزوشته کی خواردوه و، تیشکی خور نیسکه کانی خاوین کردوتموه، نوسا نیسکه کانیان کز کردوتموه و خستوپانه ته گزوه په کموه، گزوه که پان له نوزدا ناشتوه.

نهی کوردستان چندی لم شونمواره دپینه په ترخانه تی دا پوی، که راپوردی

گرتنی بیگانه

شورشی ته‌هلول هر له سهره‌تاوه له دنیا‌دا ده‌نگی دایم‌وه و، رۆژنامه‌وانی به ناوبانگی دنیا سهردانپان کرد و، وتار و لیدوان و کتیب‌بان له سهرنوسی. شورشی حوزه‌بران، له بهر چهند هژدک، لم نهمتیازه گرتکه بی بهش بو:

۱. عیراق «معتیم اعلامی» خست به سهر چالاکیه‌کانی شورشی. به هیچ جزوی له دیزگا‌کانی راگه‌باندنی خوی دا؛ رۆژنامه، رادیو، تله‌فزیون.. باسی نه‌که‌کرد و، نه‌په‌میشته ده‌نگی بۆ دنیا ده‌ه‌چی.

۲. پیوه‌ندی عیراق له گهل ده‌وله‌تانی ده‌روه باش و، داهاتی نموت گه‌شانم‌وه‌کی زۆری دایر به پیوه‌ندی ناویری و بازو‌گانی عیراق و ده‌وله‌تانی تر و، زۆر لم ده‌وله‌تانه له ناو خزیان دا پیشهرکی‌بان بو کامیان باشت‌ترین سه‌ودای بازو‌گانی له گهل عیراق به ده‌س به‌ینی. له بهر نه‌وه گه‌پروگرتنی ناوخوی عیراقیان پشت گوی نه‌خست، به تایبه‌تی که عیراق له گهل ئیران که‌وته شه‌روه.

۳. شیوه‌ی چموتی راگه‌باندنی به‌کی‌تی.

به‌کی لهو تاکتیکه تازانه‌ی لم شورش‌دا داهینرا، بۆ نه‌وی له تاهلو‌قه‌ی ئیسلامی ده‌ه‌چی و ده‌نگی به دنیا به‌گات، گرتنی کارکه‌مرانی بیگانه بو. گرتنی نه‌مانه له لایهن دیزگا‌کانی راگه‌باندنی نه‌و ولاتانه‌هه‌س نه‌کرا و، له دنیا‌دا ده‌نگی نه‌دایم‌وه و، به‌م ریگابه سهرنج‌بان رانه‌که‌بشرا بۆ هه‌بونی جوله‌ت‌وه‌به‌کی سیاسی - چه‌که‌دار دۆی به‌عس له کوردستانی عیراق دا.

سه‌ره‌تا چهند کارکه‌مریکی فه‌ره‌نسی گه‌را له قه‌ندیل کاربان نه‌کرد. به دوی نه‌وان دا پۆلونی و، ته‌له‌مانی و، یۆگوسلاقی و روس..

نهم گاره له لایهن ده‌وله‌تانی نه‌وروپه‌س‌وه به کاری تیرورستی دانه‌را و، نه‌نجامه‌که‌ی:

- عیراق گوی نه‌شه‌دا به و، خزی نه‌نه‌کرد به خاوه‌نی. به هیچ جزوی ناماده نه‌بو گه‌تو‌گۆی له سهر به‌کا بۆ گۆرینه‌وه‌بان به گه‌راو و ده‌له‌کانی ئیمه و، به هیچ جزوی ناماده نه‌بو پاره به‌دا بۆ به‌ردانیان.

- ده‌وله‌ته‌کانی خزی‌ش‌بان دو جزو بو: نه‌وانی نه‌وروپای رۆژه‌هلات، به‌کی‌تی سه‌ؤیت، پۆلونی، یۆگوسلاقی.. هاوولایه‌ه‌کانی خزیان فه‌رامۆش نه‌کرد و، له سهریان هه‌لنه‌نه‌دانی و به‌ ته‌نگه‌بانه‌هه‌ نه‌مه‌اتن. ده‌میان، ولاتانی نه‌وروپای رۆژناوا، نه‌مه‌بان به کاریکی تیرورستی دانه‌را، به‌لام ته‌که‌وته گه‌تو‌گۆی راستموخ و ناراستموخ بۆ پاراستنی ژبان و به‌ردانیان.

نهم گاره بۆ ئیمه له چهند سه‌روه سودی هه‌بو:

۱. رۆژنامه‌ه‌کانی نه‌و ولاتانه‌هه‌س گه‌راوه‌کانیان نه‌کرد و، هه‌والی هه‌بونی جوله‌ت‌وه‌ی کوردیان رانه‌گه‌باند.

۲. له هه‌ندی ولات نه‌بو به هۆی دامه‌زراندنی پیوه‌ندی راستموخ له گهل نوینه‌رانی

پدکیتی. د. کمال فوئاد چنډ سال له نملانیا نه پتوانی پر پیوهندیان له گډل داپمزیږنی،
پم هزیوه پیوهندیان له گډل داممزانده.

۳. له هندی ولات ښور په هزی هندی دسکوتی مادی: ناردنی دهرمان،
تداوی بریندار، دانی پاره..

نم کاره هندی له هملانی نوروپای سغلعت کرد هو، واپان نمرانی جیگه پان پی
لیو ټکا. له پاتی نوهی هول بدن په چاکترین شیوه کهلکی لی وهرگرڼ، گوشاریان پز
سرکرداپدی پدکیتی نهینا واز لم تاکتیکه بهینی، تمنانت گه پشته رادهی هرهشی
وازهینان له پدکیتی. پلام نم تاکتیکه پر هو په پاو. هیزه گانی تریش پنیایان نهوده پهری
لوانه: حسک و پارتی. نهگر نیمش وازمان لی بهینا په نوان دروه پان پی ندها.

*
هاونی. ۹۸. له پهری قمردهاخ ۹ کسی سؤقتی له کاتی راوه ماسی دا گیران.
هرمی ۵ ی قمردهاخ رستیان په پله بیانیپریننوه پهری شارپازیر پز نوهی بیانگه پغنه
پاره گاکانی سرکرداپدی. جهشی عیراق پدی له گوره ترین لمشکر کیشیه گانی کرد پز
سریان و، همو نو ریگایانمی نوان گومانیان لی نه کرد په هالیکزپتر لی ی داپمزیږن و،
گرتیان. له شوینیک دا پیشمرگه گانیان دوزیوه. هو په شمیرکی قورس. ۶ کس له
پیشمرگه کان کوژان لوانه: گوزان، که پدی له باشتین فرماندهی کمرته گانی هرمی
۵ هو و، ۱۷ پیشمرگه و دوان له سؤقتیه کانش بریندار پون.

مستغفا چاورهش، فرماندهی هریمه که، پز نوهی هیرشه که پان له کول بهیتوه
سؤقتیه گانی پمدا هو.

پدی له برینداره کان شاهز (حمسی تله) هو. شاهز شاخووانیکی کم هاوتا و،
شمشالوونیکی شارمزا هو. لم شمردها گولله پدک له سری و گولله پدک له دستی داپو.
پرینه کدی سری له زمان و، گولله کدی دهشتی پنجه کانی له کار خست هو، تا ماوه پدی
زور قسسی پز ننه گرا و، تا کوژاش زمانی په تواوی پم نهو، چند پنجه پدی
دهشتی سفلت پوو. له گمرمی شمر و هیرشی هالیکزپتردها په برینداری له پن
دوه نیک دا نهی، خوینی لمشی چوزاوگی هست هو. لو کاتدا ماریک له نزیک پدی
نهی، دمس ټکا په لستنهوی خوینه کدی. شاهز هوشی له لای خوی نهی پلام نه زمانی
نهی هاوار له هاوویکانی پکا و، نه دستی پمرد نهگری له ماره کدی پگری. ماره که تا تیر
پوو چوزاوگی خوینه کدی لست پوهه و، دوی نوه پی نوهی پیوهی پدا ریشت هو.
بیگومان هلوپستیکی دوزار پوه دپمنه کدی هرگیز له بیر شاهز نمنه چوهوه.

* «گروهی حموت نهفر»

چوار مانگ دوی گرتنی چواره مین کونگری حدکا، ۷ نندامی کومیتهی ناوهندی
پدیانیکی درنپان پلاوکردهوه، جیاپونهوی خویان له حیزب راگه پاند، په بیانوی جیوازی
هلوپستیان له حکومتی نیسلاسی نیران و، هاوکاری سرکرداپدی حدکا له گډل رشی
پمیس. ناویان له خویان نا هو: «پیروانی کونگری چوارم».

له ناو پیروانی کونگری چوارم دا چند کسپکیان تی داپو تازه هات پونه ریزی
حدکاوه، پلام ۳ کسپیان له ناوداره کونه کان پون: غنی بلوریان، که زیاتر له ۲۰ سال له

سر حدکا له زندانی شادا بو. رهیمی قازی، که له سردهمی جمهوریهتی مه‌بادوه چو بر یز سؤفیت و تا رخانی شا لوی مابووه. هیمن، که ۱۰ سال زیاتر بو له عیراق بو، دوی روخانی شا نموش گمراپووه.

حیزی توده له نیران دا لاواز بو، له کوردستان دا سرمرای لاوازی بدناویش بو. بدلام نفوزی حیزی توده له نار حدکا دا کژن بو، نه‌گمراپوه یز نور جوړه په‌یوه‌ندی‌یی له پنجاگان دا له نیوان همدو حیزب دا دروست کرا بو. دوی سرکومتی شورش، نه‌گمرچی ریک‌خراوی تابه‌تی خوی دام‌فرزاند بو، پاشکوی حلف‌نامه‌ی «مردوم» ی له تاران به کوردی پلاو نه‌کرده‌وه، بدلام هندی له توده‌پیه‌کان خویان خزانده پره نار ویزه‌کانی حدکا‌وه. لو کاتموه د. قاسلو پو پو به سکرته‌ری حدکا، حدکای پرهو سر‌په‌خوی له توده هینا بو، له پره‌نوه له گملی کژک نه‌بون، دوی سرکومتی شورش، که حدکا نه‌چوه ژیر پاری سیاسه‌تی حیزی توده‌وه، ناکوکیه‌که‌پان قولتر بو، به تابه‌تی توده پشتیبانی بی چندوچونی رژیم نیسلاسی نه‌کرد، به بیانوی نموی دژی نیسپریالیزمی نهمریکایه و، حدکا له کیشه و شردا پو له گمل نم رژیمه چونکه مافه‌کانی کوردی نه‌نمسلاند.

پیرموانی کونگره‌ی چوارم، هم جهاپ‌نوه‌به لایان وا بو:

- زوراپه‌تی نمدامانی حیزب و دانیشتوانی کوردستان، که له شمر بیزارن و، رزی تابه‌تی دانمین یز راپوردی سیاسی نم تیک‌وشترانه، له دوری نعمان کژ نه‌نمونه و، نعمان نمین به «حیزی دموکراتی کوردستانی نیران».

- په‌کیستی سؤفیتی و، ولاتانی نوروپای روزه‌لات و، حیزبه کومونیستیه‌کانی جیهان پشتیبانی لوان نه‌کمن.

- رژیم نیران له گمل نموان پیک دی، نه‌گمر خود‌موختار‌یشیان نمداتی، به ناشتی کیشه‌ی کورد چار‌سمر نه‌کا.

سرکرداپه‌تی حدکا زور زو چوموه به گژ نم تاقمدا و، به جاش و خاتین ناوی بردن. له بو‌چونه‌کانیان دا و، له ژور - هلسنگاندنی خویان دا به هله‌چو‌بون. جمعاویری حدکا به زوری له دوری سرکرداپه‌تی قاسلو مانوه. نومیده‌کانی هه‌پشیان پو به سؤفیت و رژیم نیران نه‌ماته دی. هاوکا‌پیان له گمل حیزی توده و، کار‌مده‌ستانی نیران هیچ دسکوتیکی سیاسی یا سر‌په‌ریزه‌کی یز خویان دا‌پین نه‌کرد. به لاوازی مانوه و، سر‌نجام په‌روازه‌بون: هندپکیان له شمیری حدکا دا کوژران (ره‌حمانی کمری). هندپکیان چونه نوروپا (ره‌یمی قازی و غمنی بلوریان)، هندپکیشیان له شاره‌کان دا جگیر بون (هیمن و نموانی که).

هیمن، شاعیر و تدبیر پو زیاتر له‌وی سیاسی بی، خاوه‌نی سرودی نه‌تو‌ه‌بی: «گمرچی توشی ره‌نجه‌روی و حسرت و دهر دم نمین...» و، خاوه‌نی: تاریک و رون، توحف‌ی موط‌ف‌فریه، نال‌ی جو‌دایی و پاش‌مروک بو. مسخ‌پن پو خزی له کار‌روپاری حیز‌پا‌ه‌تیه‌وه بگلینی.

* جده‌گی عیراق - نیران

ناکوزی عیراق له گمل نیران پیشینه‌په‌کی میژویی هه‌به به تابه‌تی له سر دپاری کردنی سنور و، په‌روژ‌گاکانی شپعه. نه‌گمر‌تیه‌وه یز سردهمی عوسمانی و صفوی. نو

ناکوزیانه به میراث پز دولهتی عیراق مایونموه. له سردمی پاشایتی دا همدو دولهت جزوی له پهموندی دۆستانهیان دامفراند بو، همدوکیان نمندام یون له پهمانی بمغدادا. رژیم جمهوری ناکوزکیه کۆنهکانی همدو زیندو کردوه. نورهحمان عارف هملی دا نهوانی عیراق له گهت نهران باش بکا، بهلام ئینقیلابی بمعس له ۱۹۶۸ دا، نهیهشت نم همله سهرگیری.

نهران ریککوتنی سالی ۱۹۳۷ ی دهراری شهطولعرب پدکلاینه هملوشاندوه. محمد حسدن بهکر بهم پزهنهوه له ساحه التحریر له بمغدا وتاریکی ناگریی دا، وتی: «وسوف لن اکون عربیا ولا مسلما اذا نسبت هذا الموقف النذل...» عیراقی بمعسی لو کاتدا توانای رویروپونموه چهکداری نیرانی نهو. نهران یارمندی شوری کورد و دۆژمنهکانی بمعسی ئدا و، بمعسیش باوهشیان پز موعارهضی نیرانی کرد پوهو تا ریککوتنهکی صددام - شا له جیزاتیر. ئو کاتدی ریککوتنی جیزاتیر نیمزا کرا، ههمان ئو بهکره سوندهکی خوارد بو سرکزماری عیراق بو.

صددام له ریککوتنی جیزاتیردا (تنازل) یکی زۆر گموری کرد پز شا، نیوی شهطولعرب و، چند جیگی تری سنوری وشکایی له کوردستان داپوه، بهرامبهر دهسهلگرتنی شا له کورد. نم (تنازل) دی صددام پز شا له ناو کۆره نهتوهپورستهکانی عرب دا به خراپ دهنگی داپوه. صددام نهگیری به سرکوتنکی میژوی گموری داننا و، بیانی پز دانهتاشی، بهلام لی ی پوو به گری بهکی روانی.

دوای روخانی شا و سرکوتنی ئینقیلابی ئیسلامی، ترسی صددام له نهران زۆر زیادی کرد. نهترسا شهپۆلی ئیسلام دهسلاتی نهویش راجایی. وهکو له کۆره تابهتیهکانی خزی دا وت بوی: «پیش نهوی شر بکویته ناو مالی خوتموه، شهروهکه بهخه ناو مالی دۆژمنهکهتموه.» نیت خزی پز پهلاماردانی نهران تاماده کرد. به تابهتی لو کاتدا رژیم ئیسلامی هیهشتا جیگیر نهبوو. نهترشی نهران به هزی پاککردنهوی ریزهکانی له ئهفسرانی سلطنت تلب دارزا بو. سپای پاسداران هیزکی پچوک و، پز ناسایشی ناوخو ترخان کرا بو. کیشی نهتوایهتی له کوردستان، عهرهستان، نازهنایجان، بلوچستان، تورکمان سهررا تهقی پوهو. باری ئابوری به هزی پشیوی ناوخیموه باش نهو. نیرانی تازه وهکو دولهتیکی توندرو له دنیا داپرا بو.

صددام نهمی به هیل زانی پز نهوی توله له نهران بکاتموه و، رژیمهکی بروخنی و ولاتهکهیان پارچه پارچه بکا. رژۆی ۱۷ نهیلولی ۸۰ «نهجوسنی نیهستانی» بانگ کرد پز کۆنونهوهکی

ناناسایی. صددام له همدی نم کۆنونهوهیدا وتاریکی دا لوتارهکی دا وتی: «لقد كانت اتفاقية اذار ۱۹۷۵ فی حینها قرارا شجاعا، وحکما، قرارا وطنیا،

وقومیا.

«لقد كانت اتفاقية اذار بنت ظروفها، وقد فهمها شعبنا، واعتبرها فی اطار تلك الظروف انتصارا عظيما، واستقبلها بفرح عظیم..»

«ولما كان حکام ایران قد اخلوا بهذه الاتفاقية منذ بداية عهدهم بتدخلهم السافر والمقصود فی شؤون العراق الداخلية، واستادهم، كما فعل الشاه من قبل، واصدادهم لرووس التمرد المدعوم من امريكا والصهيونية، ولامتناعهم عن اعادة الاراضی العراقية التي اضطرتنا

الی تحریرها بالقوة، فانتی اعلان امامکم، اننا نعتبر اتفاقية ٦ اذار لعام ١٩٧٥ ملغاة، وقد اتخذ مجلس قيادة الثورة قراره بذلك...»

صدام نه له تیمزاکردنی ریککوتنی جزائیر و بمخشینی شه طولعمره ب دا پرسى به گملی عیراق کرد بو، نه له هملوشاندنموه دا.

رؤزی ٢٢ تهیلول ١٩٩٢ فرۆکدی جنگی کموتنه فرین بۆ پورودمانی نیران.

رؤزی ٢٣ ی تهیلول هیزی زمینی عیراق له ٣ لاره پهلاماری نیرانی دا:

لای سمرو بۆ راگرتنی هیزهکانی نیران له شوینهکانی خزبان دا.

لای ناوهراست بۆ گرتنی هندی شار و شوینی نیران تا نهتوانن لمر قۆلموه هیرش

بۆ بهدقوبه - بهغداد بکن.

لای خوارو بۆ داگیرکردنی کانگاکانی نموتی نیران. نیمهپان هیرشی سمروکی بو.

صدام تمم جنگی ناو نا: «قادیسی صدام». له مش مهستی ژباندنموه

دوژمنهتی کۆنی نیوان عمره ب و نیران بو. له قادیسی یهکم دا لشکری عمره ب،

لشکری نیرانی شکاند و، دهولتی ساسانی روخاند و، گهلانی نیران موسولمان بون. تمم

شمرو یو شمرو تمشپهاند.

له سمروتا دا جهیشی عیراق هندی پیشمروی کرد و، هندی چیکای گرت. بهلام

نیمتوانی نامانجهکانی بهدی بهینی. صدام به هیوا بو ناگیریکی وهکو ناگیرهکی جنگی

شمش رؤزی عمره ب - نیسرائیلی ١٩٩٧ دوباره بهیستوه. که تمجومهنی ناسایشی

ریکخراوی نهتموه بهکگرتوهکان برهاری راگرتنی شمرو دا، صدام چونکه خۆی به

سمروکو نهتوانی یهکسر قوبولی کرد، بهلام نیران برهاریهکی قوبول نهکرد و درهوی دا به

جنگ.

٦ بهالهکانی صدام همروی بهتال درهجو: رؤمی نیرانی نهروخا و نیران پارچه

پارچه نهو. شمروکش به چمند هیرشیکی ناسانی و، به چمند هیرشیکی زهمینی و، به

شمش رؤز کۆتایی نهات.

له کاتی گفتوگۆکانی ١٩٩١ دا که پردنپان بۆ ددهنی صدام، گوناهی

درهوکیشانی شمروکی خسته ملی نیمه. له قسهکانی دا وتی: «که شمرو ههگیرسا له گهل

نیران ٣ فلهلمسان ههبر. زیاتر له بهک فلهلمق به نیسوهه خهبریک بو. له بهر نهوه

نیمتوانی همرو جهیشی عیراق بهفمه شمروه دۆی نیران. نهگهر نیوم له گهل بهابه له بهاتی

٨ سال به ٨ رؤز شمروکم به لادا نهخت...»

دوا به دواي ههگیرسانی جهنگی عیراق - نیران له زنجیرهبهک کۆنوموهدا

بهنامدی کاری داهاتومان بهمجۆره بهاری کرد:

١. همولدان بۆ خۆ بهاردن له شمرو لاهلا و خۆلادان له همر ناکۆکیهکی لاهوکی

سیاسی یا چهکنار، وه همولدان بۆ خاوکردنموه گری ئالۆزهکانی بهاری ناوخۆی کوردستان

له کۆزی به گۆچونی رژیم دا.

٢. بهزکردنموه رادهی چالاکي پیشمهرگه و دهس وهشاندنی، وه به کار هینانی

هندی شیوهی نوی له شمروکردن دا، به تابهتی تمرکیزکردنه سهر نوخته و شوینهکانی

دوژمن له شار و نورهوگاگان دا، وه همولدان بۆ نازادکردنی هندی ناچه.

٣. پهروپدانی چالاکي سیاسی بۆ راپهراندنی جمهواره و بهگهر خستنی کۆمهلالانی

خفلك دژی رژیم، به مانگرتن و خوپشانندان و شیوه‌کانی تری خهباتی جیماوهری... ههریه‌کانی پیشمهرگه و ریکخراوه‌کانی په‌کیتی له پاریزگاگانی همولیر، کمرکوک، سلیمانی به پی ی نهم پلاته و په گیانی ترخان کردنی ههمو همول و تهقه‌لاپه‌ک دژی هیزه داگیرکمره‌کانی رژیم و نوکمره‌کانیان کموته چالاکی و جموجول. له سهره‌تای جیهه‌جی کردنی نهم پلاته‌دا بوین. له پر هیزیکی گهری پارتی شاخه‌کانی بهرامهریان لی گرتین.

*

به‌مانیه‌کی زو له خمو ههلیانساندم وتیان: «کاپراپه‌ک هاتوه نامدی په‌لمی پیبه. نه‌په‌وی وه‌لامی به‌په‌په‌وه و به‌گهره‌په‌وه.» کاپراکه شیخ عبدالولعهزیزی داره‌په‌وله و نامه‌که هی شیخ محمدهدی شیخ عبدالوکریم بو.

شیخ محمدهد، له دوی پاوکی به‌په‌و به شېخی ته‌ریقه‌تی قادری، له گدل داووده‌زگاگانی حکومت ته‌که‌لاو بو. ته‌که‌که‌هان له کره‌چنه بو له به‌ری قهره‌داخ و، له به‌غدادیش ته‌کی ی هه‌بو.

شېخ محمدهد له نامه‌کی دا نوسی بوی که: «دوی نه‌وی شهر له نیوان عیراق و نیران هه‌لگیرساره و، زوری ریکخراوه نیرانییه‌کان، ته‌نانت نه‌وانه‌پش که دژی رژیمی نیران بو، پشتیوانی له نیران نه‌کمن دژی عیراق. نه‌رکی نیشتمانی ریکخراوه هیراقیه‌کانیش نه‌ویه لم شهره‌دا پشتیوانی له عیراق به‌کمن دژی نیران.» له نامه‌کی دا پرسى بوی که ناخو په‌کیتی ناماده‌په له گدل حکومت گفتوگوز به‌کا به‌ز به‌لادا‌خستنی کیشمی کوړه؟

مامجه‌لال سفهری دهره‌وی کرد بو، شیخ محمدهدیش نه‌یزانی، به‌لام نامه‌کی به‌ز نه‌و نوسی بو. به شیخ عزیزم وت: «شیخ نامه‌کی به‌ز مامجه‌لال نوسیوه. منیش نه‌نیرم به‌ز نه‌و کی وه‌لامه‌کی نوسیبه‌وه به‌تان نه‌نیرم.» شیخ عزیز وتی: «پی ی وتوم نه‌گهر مامجه‌لال له‌وی نه‌بو به‌ده به‌تو و جوابه‌کی له تو وهرگرم.»

وتم: «باشه، تا تو پشویه‌ک نه‌دی منیش وه‌لامه‌کی نه‌نوسیوه.»

له نامه‌کیم دا به‌ز شیخ محمدهدم نوسی: «نهم دو حکومته: عیراق و نیران، نه‌ونده‌بان زولم له کوړد کرد و، کوړد خویشی نه‌پتوانی هقی خویان لی پسینی وا خوا هه‌قیان لی نسینی و، به‌م شهره به‌ر غزه‌پی خوا کموتون. نیسه پشتیوانی له هه‌چاکامیان ناکه‌پن، به‌لکو داوا له خوا نه‌که‌پن وه‌کو سه‌گه‌کانی ره‌زا به‌گیان لی پی. له گدل نه‌ویش دا نیسه ههرگیز دهرگای گفتوگومان دانخستوه. نه‌گهر عیراق به‌راستی به‌په‌په‌په‌وه، به‌ز چاره‌سهرکردنی کیشمی کوړد، نهمش ناماده‌پن به‌ز گفتوگو.»

ره‌زا به‌گ په‌اوکی قسه‌ خویشی سلیمانی بو، خه‌پالیکى به‌پستی هه‌په‌وه به‌ز دروستکردنی هه‌یکایه‌تی خه‌پالیی. وتویه‌تی: «دو سه‌گی گهرم هه‌بو روژیکیان بو به‌ شهریان، نه‌میان قه‌پالیکى له‌و گرت ده‌ستیکی خواره، نه‌ویان قه‌پالیکى لم گرت ده‌ستیکی نه‌می خواره، وه‌ختی ناوړم داپوه ههردوکیان په‌کتره‌پیان خواره بو، ته‌نیا کلکه‌کانیان ماپوه نه‌جولا.»

وه‌لامی نامه‌کیم داپوه به‌ شیخ عبدالولعهزیز. شیخ محمدهد نامه‌کی پیشانی کاره‌ده‌ستان داو. زور زیاتر له جاران رقیان لی هه‌لگرتم. نیستا که به‌ری لی نه‌که‌م‌وه نه‌بو به‌ زمانیکی نه‌ده‌بتر نامه‌کیم نه‌وسیاپه. ناشی هه‌مرچار پیوا رازی دلی خوژی به‌لی. وه‌کو دوی به‌یستمانه‌وه نوری حده‌پشی خاوه‌نی پېش‌نیاره‌که بو، به‌لام وت بوی:

«همزبانان به کیتی نه‌کومته نیوان که‌ماشمی پارتی و حکومتوه زور لاواز نمیی، نیتیر بزچی له گملی ریک بکومین؟» پی ئمچو هعس زانباری پی گه‌پشت بی له سمر نیازی پارتی بز لشکرکشی بو سمر باره‌گاکانی به‌کیتی له ناوزه‌نگ.

*

شهری راگه‌باندن

پارتی رۆژانه له راده‌په‌کمی دا ههرشی ئه‌هینا به سمر به‌کیتی. له وتار و لیدوان و هه‌واله‌کانی دا، به ده‌گمکن لیکۆلینوه و رهنی تی دا بو، به زۆری موهاضرات و جنیو بو. وکو دواپی دهرکوت زهمینه‌ی لشکرکشی‌هه‌بان خۆش نه‌کرد. بۆ ئه‌وه‌ی گوێگر توشی به‌زاری نمیی له دوباره‌کردنه‌وه‌ی ئه‌و به‌به‌ته‌ی پی پێزان. ئه‌مه زور چار ماوه‌به‌ک بیه‌نگ نه‌بون و به‌رنامه‌کانی راده‌بومان ترخان نه‌کرد بۆ باس و به‌به‌تی تر، به‌لام نه‌هه‌کرا قسه‌کانی پارتی بی وه‌لام به‌هه‌لینه‌وه. ئه‌مه په‌یره‌ی فهرده‌کمی شوخ ریزمان نه‌کرد، که ئه‌لی:

..... به فهردی

نعت به‌ستوه ضهره‌و له‌سه‌له: صد قل و به‌ردی!

له چهند رۆژیک و له چهند وتاریک دا بایی هه‌مو ئه‌و ماوه‌به‌ی رابه‌ردو له سهریان نه‌دواپن. بۆ وه‌لام‌دانه‌وه‌ی پارتی زنجیره‌به‌ک وتارم بۆ راده‌بو نویسی دواپین ئه‌لقه‌بان باسی «تراث» ی بارزانی بو، که سه‌رانی پارتی و نوسه‌رائی راده‌بو که‌بان خۆیان زۆری پێوه ئه‌نازین. ده‌زگای راگه‌باندن ئه‌م وتارانه‌ی له کتێبک دا چاپ کرد به ناوی: «قیاده‌ی موه‌قعه‌ له چ به‌ره‌به‌کدا و ستاره‌؟»

*

هاتنی له‌شکری پارتی بو دوله‌تو

دواي کورنگه‌ی نوه‌م، پارتی زووتر هاوکاری له گه‌ل حکومه‌تی نیران نه‌کرد و، حکومه‌تی نیرانیش یارمه‌تی ئه‌دان هه‌زه‌کانیان ریک به‌خه‌نوه. له سمر شیوی جارێ لێ و ناوچه‌کانیان پێک هه‌یناوه، به‌لام باره‌گاکانیان هه‌مو له نیران بو. حدکا، بۆ کۆکردنی ده‌سه‌لاتی به‌کیتی، له هه‌مو ناوچه‌کان دا کارناسانیان بۆ نه‌کردن.

جهمگی عه‌راق - نیران گه‌رم بوو، نیران زوری بۆ هه‌نا بون له ناو عه‌راق دا چالاکی چه‌گدار دژی جهمشی عه‌راق به‌کمن، بۆ ئه‌و مه‌هه‌سته له ئه‌رتش به‌شپه‌کیان دروست کرد بو به ناوی «ستاد جهمگه‌ی نامنظم» پارتی هه‌میشه‌ بونی هه‌زه‌کانی به‌کیتی نه‌کرد به به‌سانوی راوه‌ستانێ چالاکیه‌کانی، گوا به‌ به‌کیتی ریکا له وان نه‌گری خه‌بات به‌کمن، راستیه‌که‌ی ئه‌وه بو سه‌رکه‌رايه‌تی پارتی، به تابه‌ته‌ی به‌نمه‌الی بارزانی، لای وابه‌ به‌ شهری کورد حکومه‌تی عه‌راق ناروخی، له به‌ر ئه‌وه نه‌یه‌نیه‌ست کادر و ئه‌ندامه‌کانی له‌و شه‌رده‌ا به‌ کوشه‌ت به‌دا. نه‌ه‌شی ئه‌وه‌ست هه‌چ چه‌ره‌ ریکۆتێکی سیاسی له گه‌ل به‌کیتی نیه‌زا به‌کا.

سه‌ره‌تای سه‌نگی تشرینی به‌کمی ۱۹۸۰ به‌یستمان پارتی کۆتوته سه‌زادانی هه‌زه‌کانی. له به‌ر په‌لاماری قه‌لاتوکانیان دا. قه‌لاتوکان وه‌کو ئه‌سته‌نگه‌به‌کی سه‌ره‌ ریکا بۆ ناوچه‌کانی: قه‌لاده‌زی، چه‌زمان، ره‌واندز، شه‌قلاره، هه‌ولێر گرنگیه‌که‌ی تابه‌ته‌ی هه‌بو. هه‌زه‌کانی پارتی په‌لاماریکی کۆتیه‌یان داوه‌ گرت به‌یان و، هاوزه‌مان له گه‌ل ئه‌م هه‌ر شه‌دا، هه‌یه‌کی گه‌وره‌مان له ده‌روای گوێزی، دوله‌ کورکه، ده‌روای دوله‌تو و چه‌پاکانی پشته‌ی دوله‌تو سهریان ده‌ره‌نا. زوری لێسه‌رسراوه‌ ناسراوه‌کانیان وه‌کو: عه‌لی عه‌به‌دوللا، رۆژی نوێ

شاهو بیس، نازاد پرواری، عبداللہ پرواری، حمہ صالح جومعه... له گمل هات بو، دواتر مسعود خورشى هات و، تیدرسیش به تمامى هاتن بو.

پیهندی حسک - یه کیتی ساردی تی کفوت بو، به پیچوانوه پیهندی حسک - پارتی خوش بو، نم هاتنهان، که هردشی بز سر به کیتی دروست نه کرد، پی خزش بو، بدلکو به دسکیشی توان بو. حدکاش گارتاسانیان کرد بو بز هینانیان و، له کاتی گوزانوهان دا توان پاسوانی خزیان له گمل توتومیهله کانیان نارد بو.

نیمه که بهمدان زانی به کسر هیزیکمان پراندوه بز شاخه کانی بهرامهر ناوزهنگ - شینی و، داوامان له هیزیکمان کرد هیزه کانیان بهرن بز سرگردایمتی و، داوامان له شح کرد، نوبش هیلرستی خزی لم دستلریه پارتی دپاری بکا.

نه گمر شمر بکوتایمه ناوچه کوه، توان بهانیوستایه پا نهانیوستایه، نه گمر له شمره که بشوه نه گلاتایه، نوا جیگه مان پی لیو نمبو. له بهر نموه کفوتنه خو بز ناوژی و، هاتوچو کردن له نیوان هردولای ناگوکیه کدا.

سرانی پارتی نه باتوت هاتون شمر له گمل رژیم بهمن بکمن و، هیزه کانی بهمن له پشدر دمر بکمن. نم بهانوه بز نیمه جیگه گالته پی کردن بو، له شنو هتا قسری شیرین، نه باتوانی له سیدکان هتا خانلقین شمر له گمل رژیم بکمن، هیچ جیگه به کیان ندوزیه نموه بکمن به میدانی شمر، دهوروشتی باره گاکانی نیمه نهی؟

نوبترانی شح: ملا محمدی بانخیلاتی، بههادین نوری، فاتح رسول... چند جاری هاتن بز لای نیمه و چون بز لای سرانی پارتی له دواوی دولتمو. نیمه سور بوین له سر نموی قهلاتوکان به جی بهیلن و بگسرنموه ناوچه کانی خویان و، توان سور بوین له سر تپیرین به ناوچه کانی نیمه دا بز پشدر.

توان لم هاتوچویدا بو، بهمانی روزی ۱۹/۸/۸۰ هیزیکی عیراق پهلاماری مامندهی دا. نو جاشانوی لم هیرشدا بهشدار بو، لوانه بو سر به پارتی بو. بهزمه که له پیلاتیکی ریکخراو نهچو. لم لاه پارتی هردشی لی نه کردین و لو لاه حکومت هیرشی بز نهانین.

هیزیکی دائمی همیشه له مامنده بو بز بهرپرچدانموی هیرشی ناگاری دوژمن، له کاتی پیوست دا هیزی پشتیوانیمان بز نمنارد. شمر له مامنده گرم بو، هیزه کانی پارتی به چیا کانی نمویرموه چاویان له شمره که بو. به بهانوی یارمه تیدانوه و یستیان له چمی نوکان بهرنموه بو بهری باره گاکانی نیمه. یه کیکیان به هوکی توکی قسبی نه کرد، وتی: «تعمانوی بهین لو شمره دا یارمه تیتان بهین» پیم وت: «پوستیمان به یارمه تی نبوه نیه، بشی هردولانان نه کین» به هیزه کانی خومانم وت: «ریگایان نمدن بهرنمونه و، هیزفرستی بکنا»

عوممری حاجی عبداللہ هیزیکی له گمل خوی برد. سرکفوت بز مامنده. سرگردایمتی شمره کدی گرته نستو. هیرشکی نازایانهان کرد. هیزه کانی حکومت شکان و، گمرانوه دواوه. بهلام ۳ بهشمرکه کوژا و ۷ بش بریندار بو.

*

ملا محمدی بانخیلاتی قسه بکی به جی ی کرد. وتی: «نم برادرانه له نیران دائمیشن نبوه جیویان پی نمدن نلین ناگسرنمونه کوردستان خبات بکمن، نوا هاتون

نهانوی بگرمهوه بز کوردستان، نهوه نملین نهی بگرمهوه شوینهکانی خویان. نیستا
نمعهه برونوه بز نیران یا برونوه بز کوردستان؟
قسهکی مهلا نممهه به جی بو.

له ناو خزمان دا پاسی نوممان کرد که هملوستی نیمه له پارتی چی بی. له
نیوان نیمه و نوان دا رابوردهکی خویناوی ههبو، هیچ ناشتهونوه و ریککوتنیککی به
دوادا نهعات بو. بی ریککوتنیککی سیاسی هیزهکانی نیمه و نوان چزن پیکمه همل
نهکمن، به تابهتی نوان له همر جیبهک دا دسهلاتیان ههویی، پهکیتییان له رهگورشه
دهرهناوه. نیستایش ناوا به «کلهگایی» نهانوی سواری مللمان ببن و ناوچهکه داگیر
بکمن. پروژه بهکمان له لا گهاله بو:

۱. جمنگی راگههاندن رابگرن.
۲. ماوهی ۳ مانگ شهریان له گهل رابگرن.
۳. لای روژناوای جادهی هامیلتونیان بز چول بکری، هیزهکانیان لموی داچمیزین،
نوانیش بهری روژههلاتی جادهکه به جی بهیلن.

۴. پارتی قهلاتوکان چول بکا.
۵. همر کیشههک روی دا به ناوی شمع به خوشی چارهسهر بکری.
نهگهر نممانههان قهبول کرد پاش ۳ مانگ سهر له نری چاو به مسهلهکهدا
نمخشینهوه بز ههنگای داهاو.

هیزهکانی پارتی به شاخوه بون، نوایهکیان نهو له باران و سرما بیانپاریزی. شو
هدتا بههانی هملشلمهزین و، خهریکی ناگر کردنوه بون. نمخشه بهکمان دانا نهگهر به
خوشیی له ناوچهکه نهکشانهوه، له گهل دس بی کردنی بارانی «پهله» دا له چمند لایهکهوه
پهلاماریان بههین و دهریان بکهین.

*
شمع پیشنیههکانی به لاره باش بو، چمند گورنیککی کهمیان داوا کرد: لهوانه
ههمو هیزههکان - جگه له پارتی - بویان ههیی له قهلاتوکان بارهگایان ههیی، چونکه
سهره ریگای ههموهانه. هیزهکانی پارتی هدتا دههگهله بین. بهکههمان پی باش و دوههمان
پهسند نهکرد.

شمع پیشنیههکانیهان بهرد بز پارتی. سهرانی پارتی له سهر زوری رازی بون.
نیمش جهمال ناغامان نارد بو نهوهی ناگاداری پیشمهرگهکانی بهکیتی بکا له ناوچهکانی
گرتک، روست، گهاله، ههوهان.. واتا بهری روژناوای جادهی حاجی نومهران بکشینهوه بز
بهری روژههلاتی جادهکه.

سهرهتای مانگی تشرینی دوهمی ۱۹۸۰ هیزهکانی پارتی دهستیان کرد به کشانهوه
بهرو شوینهکانی خویان له نیران. ثم گهچهلای مانگیک زیاتری خایاند به بی شهر له
کولمان بهموه. پارتی هندی له هیزهکانی خوی بز ناوچهی حاجی نومهران نارد، به نیازی
رزگارکردنی حاجی نومهران، بهلام سهرکوتو نهبون و، لهو شهردا چمند کسکیک ناسراویان
لی کوژرا، لهوانه: قهتاح ناغا، سعید توماری..

قهتاح ناغا نهگهرچی خوی به ههنگری بهری نهتهوهی داننا و، تا هملوهشاندهوهی
کازیک، ژیر به ژیر له گهلپان بو، بهلام تا کوژرا خوی به دلسوزی بنهمالای بارزانی

دائمنه. فەتاح ناغا لە شەڕەکانی ٧٤ دا سەرلشکری هیزەکانی سلیمانی و کەرکوک بو. لە روژانی نەشبەتال دا لە چەند جیگایەک بۆ لیکۆلیندوی هەلومەرجی سیاسی کوردستان کۆبونۆوه بە لێپرسراوەکانی شۆرش کرا. بەدکی لەو کۆبونۆوانە لە پێنجوێن کرا هەموو فەرماندەیی هیز و بەتالیون و، ئەندامەکانی لێشکەکانی پارتی... بەشدار بو. لە پێش دا رێوشوونی ئەوێ دائەنێن چۆن درێژ بە شۆرش و بەڕەنگاری بەدێ، لەو کاتەدا هەروسکەیی هارەگای بارزانییان بۆ دی دەرهاری نەشبەتال. بەدکی لە فەرماندەکانی پێشمەرگە کە هانگ کرا بو بۆ ئەو کۆبونۆوێ دەوا لە فەتاح ناغا ئەکا گۆی ئەدەنە ئەو هەروسکە و بێنێنەو و درێژ بە شۆرش بەدێن و، داوا لەوێش ئەکا بێنێنەو بۆ سەرکردایەتییان. فەتاح ناغا ئەلێ: «قاجی بارزانی لە کۆی بی سەری من لەوی ئەبی».

فەتاح ناغا قەسەکی خۆی پرده سەر. لە ٧٥ دا نامادە نەبو لە کوردستان بێنێنەو سەرکردایەتی هەزاران پێشمەرگە بکا. بە پەناوەری چو بۆ کەرەج. کچی ٥ سال دواي ئەو، بۆ رازی کردنی دلی بنەمالی بارزانی نامادە بو لە کەرەجەو بگەڕیتەو بۆ کوردستان و، خۆی لە شەڕیکی پچوک دا بە گوشت بەدا.

*

جووڤد و جود

مامجەلال لە نیسانی ١٩٨٠ دا چو بۆ تاران و لەوێ چو بۆ دیمەشق. تاران - دیمەشق ئەگەرچی لە سەر زور مەسەلە ناکۆک بو، بەلام مەسەوێن بکەان پێک هینا بو، بەدکی لە نامانجەکانیان روخاندنی رۆژی سەددام حەسین بو. بێروای ئەم دو لایە لە سەر پاشەوۆی عێراق جیاواز بو. هەرچی ئێران بو تازە لە گەرمی سەركۆتیی دا بو، ئەوێست شۆرش نیسانی هەموو دنیا، لە پێشمەرە عێراق، بگرتە بەر. هەرچی سوورپاش بو ئەوێست سەرکردایەتی بەعس، بە تاپەستی سەددام و هاوڕێکانی هەروێ، ئەستەر داوودزگاکانی حیزبی بەعس و حکومەتەکی لە عێراق دا بە هی خۆی ئەزانی.

هەلگیرسانی جەنگی عێراق - ئێران و، گرتنەوی لولێی ئەوتی عێراق - سوورپا و، بی بەش کردنی لەو دەراسەتە گەرنجە، نوسەدێکی زۆری داو بە ئەهەهەکانی سەددام. گەشتوگۆی خۆ بە خۆ لە ناو سەوانی مەعازەتی عێراقی و، لە نیوان لایەنەکانی مەعازەتی عێراقی لە لایەک و، کارەمەستانی سووری و لیبی و فەلەستینی لە لایەکی ترەو، سەرەنجام بە رێککۆتێک کۆتایی هات «الجهبه الوطنيه القوميه الديمقراطية» یان لە نیوان ئەم لایەناندا پێک هینا:

لایەنە عەرەبیەکان: حزب البعث العربی الاشتراکی - قیادە قطر العراق، الحركه العربيه الاشتراکيه، الحزب الشیوعی العراقی، الحزب الاشتراکی العراقی، منظمه الجیش الشعبی لتحریر العراق، هەندێ کەسایەتی سەریخۆ.

لایەنە کوردیەکان: بەکیتی نیشتمانی کوردستان، حیزبی سوشیالیستی بەکگرتوی کوردستان.

شەوی ١٢ ی تشرینی دوهمی ١٩٨٠ رادەوێ دیمەشق هەوالی دامەزراندنی جووڤدی راگەیاندا و، حازم لە باتی بەعس و، مامجەلال لە باتی بەکیتی و، عەبدولرەزاق صافی لە باتی حەشع و تاربان خۆیندووه. دامەزراندنی جووڤد لە عێراق دا بە چاکی دەنگی داووه و، ناحەزانی سەددام نوسەدێکی زۆریان لە سەر هەلچنی بو. من خۆم هەواپەکی زۆرم بی ی

نهر. جزری پیکهاتی لایمنه‌کانی و، توانای سیاسی و ریکخراوه‌یی و جمعاوریه‌یان له سر نهر و، جیاوازی بیروبوچونیان له سر پاشهرۆزی عیراق... وای لی کرد بوم من هیواپه‌کی نوتزم بهم بهره‌یه نه‌یی و، لام واپوشتی له نهرکی قورسی سهرشانی نیمه‌کم ناکاتوه. د. خسرو خال، که نوسا سهریهرشتی خه‌تیککی گهره‌ی ریکخستنه‌کانی ناوشاری نه‌کرد، له ناصیه‌ک دا په هیواپه‌کی زۆره‌ه پاسی جوقدی کرد بو، داوای کرد بو «تفصیلات» ی نهم بهره‌یه‌ی بو بنوسم. منیش له وه‌لام دا بزم نوسی حبیکایه‌تی په‌دکیتی و جوقد وه‌کو نه‌و پهنده‌ی پیشینه‌نه: «په هوشتریان وت: مژده‌ی بی کورت بو! وتی: کورم بی یا کچ کۆلی خۆم په پشته‌ی خۆمه‌وه».

جوقد ده‌ستی نوینه‌راپه‌تی پیک هینا و، له هندی جیگا مه‌کتبی کرده‌وه. زیاتر له‌وه‌ی ده‌زگای خهبات بی بز روخاندنی رژی پی‌عس، بو په دوکانی پاره په‌دا کردن و، هندی لیم لایمنانه په ناوی پیکهانی لشر و، ریکخستنی خهباتی نه‌بینیه‌وه پاره‌ی زۆریان له لیبیا وهرگرت. کورد وتنی: کی‌نیک و کی‌نه‌خوا؟

*

له جوقد دا پارتی نافهرۆز کرا بو. راسته‌که‌پشی نه‌وه بو، په‌دکیتی نه‌ه‌یست پارتی وه‌توق پخت و، له مه‌پش دا هم پی‌عس و هم کرکه‌هاوکاری په‌کیتیانه‌کرد. شح و حسک دو لایمنی جوقد بو. د، محمود په‌مانی جوقدی له پاتی حسیک نیمزا کرد بو. به‌لام سهرکردایه‌تی حسیک له کوردستان بی ناگایی خۆی له‌و ریککوتنه‌ی پیشان نه‌دا و، خۆی پیوه نه‌ه‌ه‌ستوه، راسته‌که‌پشی نه‌ه‌بو: ره‌سول نه‌ه‌یست پی‌سملینی که پیاری ده‌سه‌لاتدار و به‌یار په ده‌ستی ناو حسیک خۆیه‌تی نه‌ک د. محمود.

داوای راگه‌پاندنی جوقد په چهند روژی سهرانی شح له کوردستان: مه‌لا نه‌محمدی پانیخیلانی، فاتیح ره‌سول، کهوتنه‌ه‌ولی پیکهانی بهره‌یه‌کی تر له گهل پارتی و حسک. به‌رنامه و به‌لگه‌کانیان نه‌اده کرد بو. به‌گومان کاریکی وه‌ها گهره، که له‌وانه بو بی په هۆی تیکچونی پیوه‌ندی شح له گهل زوری لایمنه‌کانی جوقد، له ده‌سه‌لاتی دو کسی بی ده‌سه‌لاتی وه‌کو مه‌لا نه‌محمد و فاتیح دا نه‌بو، به‌لکو له سهرتروه‌ه رایان سپارد بو. له مه‌پش نه‌مانه‌یست په تهریک دو نشان بشکین: په‌که‌مان، په‌دکیتی، که له روی پیشمه‌رگه‌یی و ریکخراوه‌یی و جمعاوریه‌یه‌وه، له چاو ههمو هیزه‌کانی کوردستان دا به‌هیزتر بو، په هاوپه‌مانیه‌کی ۳ قۆلی گمارۆ به‌دن و، بالاده‌ستی یا هاوسه‌نگیه‌کی پیشمه‌رگه‌یی و سیاسی له گهل دروست بکین. دوهمیان، مستی له ده‌می حازم و هاواریکانی به‌دن.

له گفتوگۆی دو‌قۆلی نیمه و شح دا چهند جاری زۆر په وردی مه‌ترسییه‌کانی نهم کاره‌مان بز رون کردنه‌وه و، تیمان گه‌پاندن که دامه‌زاندنی بهره‌ی دوم نرخه‌ بهره‌ی په‌کم ناهیلی. خۆ نه‌گهر ههر سورن له سر رازی کردنی پارتی، له پاتی نه‌وه‌ی بهره‌یه‌کی تازه دروست بکین و، ناوی «بهره» سوک بکین، په‌یمانیککی «هاوکاری دو‌قۆلی» بیان له گهل نیمزا بکین و، له گهل لایمنه‌کانی جوقد خهریک بن پارتی پش به نه‌ندام قبول بکین. گویان له قسه‌کانی نیمه نه‌گرت. رۆژی ۲۸ ی تشرینی دوهمی ۸. له راژان په‌مانی «الجبّه الوطنیه الديمقراطيّه» له گهل پارتی و حسک نیمزا کرد.

*

فرهنگی سیاسی حیزه شیوعیه‌کانی عەرب لە کاروباری حیزه‌یه‌تی دا لاسایی کردنەوی سۆفیت و ولاتانی ئوروپای رۆژەهلات بو، زور جار زاراوەکانی ئێوانیشیان بە کار هیناوه. بەدکی لەو شتانه «بەری یەگگرتو» بو. کە هەندی لە پارتیه کۆمونیستیه‌کان لە سەردەمی دوهمین جەنگی جیهانی دا دایان هینا بو کۆکردنەوی حیزب و ریکخراوەکان دژی فاشیزم. لە هەموو ئێوەماندا خویان بە «پیشرو» و، حیزه‌کانی تریان بە پورجوازی و ورده‌پورجوازی داننا. ناوی پەرەکانیشیان بە وشەیی بریقەدار ئه‌رازاندهوه. حشع لێم پوارەدا پیشینه‌ی میژویی هه‌بو.

- لە سەردەمی پاشایه‌تی دا «جبهه الاتحاد الوطنی» لە گەڵ حیزه‌ نه‌تووه‌یه‌کانی عەرب لە عیراق دا پیک هینا بو.

- سالی ۱۹۷۳ لە گەڵ هه‌عس و هەندی لە حیزه‌ کارتونیه‌کانی کورد «الجبهه الوطنیه والقومیه التقدمیه» پیک هینا بو.

- نیشتاش لە شام لە گەڵ هەندی لە حیزه‌ عیراکی و کوردیه‌کان «جوقد: الجبهه الوطنیه والقومیه والديموقراطيه» و، لە راژان لە گەڵ دو حیزه‌ی کوردی تر «جود: الجبهه الوطنیه الديموقراطيه» پان ریک خستوه.

په‌گرمسان ئه‌مانه‌ زورتر قه‌واره‌ی بی ناوه‌روک و هیچ لە پارا-نه‌بو، نەک داوودەزگای خه‌بات و روخاندنی رژی دیکتاتوری و دامه‌زراندنی رژی دیموکراسی، وه‌کو ئه‌لین: «ناوی زل و دی ی ویران» بون.

*

جەمعیل رەنجبەر و پیرانه‌ ره‌ش

هەندی له‌وانی تازه‌ نازاد بویون بە کاری ریکخراوه‌یی و سیاسی قایل نه‌ئهبون، هه‌زان نه‌کرد کاری پیشمه‌رگه‌یی به‌کەن. عوممیری سه‌ید عه‌لی کرا بو بە په‌ڕپرسی ده‌زگای ریکخه‌ستی کومله، کاره‌کی بۆ خۆی به‌ په‌چوک نه‌زانی و، چهند جاری لە کۆبوونه‌کان دا داوای نه‌کرد کاریکی تری پی به‌سپهرن. چوه مه‌کته‌بی عه‌سکهری و، ماوه‌یه‌ک کاروباری دارایی م ع ی نه‌کرد.

داوای نه‌وی گه‌یجی پارتی مان لە کۆل به‌وه، ئه‌و هه‌زانی لە سه‌رکردایه‌تی کۆ کراپه‌نوه، نیتر پیوه‌ستی مانه‌وه‌یان نه‌ما بو، کۆبوونه‌مان لە گەڵ کردن بۆ نه‌وی هاسی گه‌رانوه بۆ ناوچه‌کانی خویان و، وه‌شاندنی ده‌س لە هه‌زه‌کانی به‌عسیان لە گەڵ به‌کەن. سه‌ید کهریم که نه‌ندای م ع بو، ئه‌وش ته‌چو بۆ نه‌یک هه‌ولیر. ژماره‌یه‌ک لە پیشمه‌رگه‌ و کاده‌زگانی هه‌ولیر و سلیمانی لە گەڵ چو.

روژی ۱۸ ی تشرینی دوهمی ۸. لە کاتیک دا نه‌م هه‌زه‌ لە گوندی جه‌لمکوه ته‌چون به‌ره‌و پیرانه‌ ره‌ش لە ناوچه‌ی پشده‌ره‌ ره‌قه چهند هالیکه‌یه‌تیه‌یک ته‌گاته‌ سه‌ریان، به‌ شه‌ستیر و نارنجوک هه‌زه‌که‌ دانه‌گرینه‌وه ۹ پان لی کوشتن و ۱۲ پان لی بریندار کردن. لە ناو کۆژراوه‌کان دا جەمعیل رەنجبەر و، دلشاد محمد، لیپه‌رسراوی ناوچه‌ی کۆیه‌ و، لە ناو برینداره‌کان دا عوممیری سه‌ید عه‌لی و صه‌ییر وه‌سولی تی دا بو.

جەمعیل سالی ۱۹۴۷ لە دایک بویو. ماموستای سه‌ره‌تایی بو. حاجی صالحی هاوکیشی پیاویکی کورده‌په‌روه‌و بو. لە سه‌ره‌تای شه‌سته‌کانه‌وه تیه‌کلای کاروباری سیاسی بو. لە سه‌ره‌تای دامه‌زراندنی کۆمه‌له‌دا هات به‌ ناو کۆمه‌له. لە ۱۹۷۴ دا چوه ریزی

شورشموه. سالی ۷۶ چنډ مانگی گپرا و پیری، بهلام سالی ۱۹۷۷ له گیرانی به کوزملی
پشی له ریکخستنه کانی کوزمهله گیرایوه و ۶ سالیان حوکم دا. له نای ۷۹ دا پیر
عصفوی عام کموت و پیر یو. دواي ماوه پهک هاته ریزی پیشمرگایه تپسوه. جمعیل
تپکوشمریکی کولنډمر و روضنپیریکی تیگه پشو و، کادریکی به نرخ یو. ماوه پهک له
دزگای راگه پانډن کاری کرد و نینجا دانرا به نندامی لقی په کیتیسی نیشتمانی له هویلیر.
لم بهلاماره ناسمانیدا کوزرا.

لمو سهره مهډا له ناو نډیپ و شاعیره کانی هویلیردا وا باو پیر ناوی وهکو: پی
خمو، پیرشان، زامدار، پشپو، خمبار.. پان هملنډوارد پز خزان. له زمانی هپمنوه
نډانگیرایوه جاریک پی ی وت پون: نمه نمخوشخانه په لقی نوسرانه؟ جمعیل، وهکو
نیشتمانی پیری پیشکوتوانی ناوی «ره لچپور» ی کرد یو به نازناوی نډه پیی خزی.
نندامی په کیتیسی نوسرانی کورد یو. سالی ۶۹ په کمین دیوانی شپیری له زیر ناوی:
«راز و سکالا» دا پلاو کرد پوهو. دزگای راگه پانډن هندی له شپیره کانیان کز کردهوه و
چاپیان کردهوه.

*

سهد عومریان له ناو داره مهیت دا هپنایوه نازونهنگ، پشیتی وهکو پیژنگی لی
هات یو، چنډ پارچه پهک له پیری پشیتی داپو. همدو قسچی له کار کموت یو. له
نمخوشخانه کی خوزمان تداویپه کی سهرتایی کرا و، دسبجی رهوانی نیرافان کرد.
پاشماوه پهک له نیرانوه چوه سويد. ماوه په کی درپژ له نمخوشخانه دا مایوه. همرچنده
قچه کانی کوتنوه کار بهلام همرگیز وهکو جارانی لی نمانتوه.

نمو ماوه په له چنډ جیگا، به تاپه تی له دشتی کوزه و له جباری، پیشمرگی
په کیتی توشی زهری قورسی گپانیسی پون، هزیکه پشی بیباکی و پی پیرای، پان
وهکو پی ی نطین: له نطجاسی «به کم گرتی دوژمن» دا یو. هیزه کانی جیش له هندی
شونی کردستان کیشرا پونوه پز مه پانده کانی جنگ له گیل نیران، پیشمرکه لایان واپو
به هزی شیری نیرانوه، عیراق ناپیرنډته سر نوان.

*

ستاری سعید خدلف

ستار دواي تسلیم پونوهی زور زو پشپمان پوهووه. هوالی پز ناردین که نډیوی
په پوهندی له گیل په کیتی دایمزیی و له ناو شار پلاتی هندی کاری پیشمرگانه داپنی.
نیجه هواله کپمان زور پی خزش یو. ستار پیاویکی نازا و چاونه ترس یو، کاری گهوری له
دهس نمانت. بهلام په پوهندی له گیل زور لوانه کرد یو که تسلیم پوهنوه و، هندیکیانی
ریک خست یو، لوانه: عومری تاوه کله.. جاریکیان به کمری دده مننه دا نامه و
ژماره په کی زور کتیب و ناسیلکی زانسته کانی جنگ، به تاپه تی زوری کتیبه کانی
(کلپی عسکری) عیراقی به دپاری پز نارد پون. کمریم له لای نیجه نمانتوه چو پز لای
حسک.

ستارمان ناگادار کرد که زور وریا پی له په پوهندیپه کانی و، له هملنډاردنی نواندا
که قسپان له گیل نهکا. نمو باومری زور به خزی هپو، باومری پوانتش هپو که هلی
پژارد پون. داواي چنډ ده مانچه په کی پیډه نگی کرد یو پوزمان نارد. به تمسا یو چنډ

کاریکی گموره نه‌نجام بدا: له‌وانه کوشتنی به‌ریوه‌بری نهمنی سلیمانی، نینجا به‌ستمه دهره‌وه.

له سهره‌تای تشرینی دوهم دا هه‌والمان پی گه‌بشت. ستار له ناو نوتوم‌بیله‌کمی خزی دا به ده‌مانچه‌به‌کی پیده‌نگ کوژاوه. نهم روداوه به نهمه زور ناخوش بو. تازه دۆستایه‌تی له گه‌ل نهمه تازه کرد به‌وه. چاوه‌روانی کاری گموره به‌ین لی ی. کهوتینه دوا ی روداوه‌که.

لیکولینه‌وه دهری خست عومری ناوه‌که‌له له سهره‌تاوه «نهم» ی ناگادار کرد بو. «نهم» عومریان راسپارد به له گه‌ل ستار به‌وا و، به وردی چاوه‌بری پلانه‌کانی به‌کات. وه‌ختی کاتی جیسه‌جی گردنی کاره‌که نزیک به‌وه‌وه، «به‌ریوه‌بری نهم» به ناوی میوانداره‌وه نارد به‌ری به دوا دا. به ده‌مانچه پیده‌نگه‌کمی خزی و، به عومری ناوه‌که‌لی کوشت بو، له ناو نوتوم‌بیله‌کمی خزی دا فریای دابه‌وه.

*

به‌ریونه‌وه له چله‌مین فرین دا

روزی ۲۰ ی کانونی به‌کمی ۹۸ فروکه‌به‌کی نیرانی له اوچه‌ی رانیسه کهوته خواره‌وه. فرۆکه‌وانه‌کمی ناوی سرگورد به‌دوللای شمرینی به پهره‌شوت خوی هاویشت بو. هندی نازاری پی گه‌بشت بو، به‌لام به زندویه‌تی کهوته ده‌س دانیش‌توانی ناوچه‌که. نه‌وانیش تسلیمی به‌شمرگه‌کانی ههری ۱۴ ی ناگزیان کرد.

حکومه‌تی عیراق هه‌ولیکی زوری له گه‌ل سوار ناغا دا و، تماعیکی زوری خسته به‌ری به نهمی تسلیمی نه‌وانی به‌کا. نارده‌مان فرۆکه‌وانه‌که‌پان هینا به نازه‌نگ و ره‌وانی نیراغان کرده‌وه. شمرینی خزی نهم روداوه‌ی کرد به کتبه‌ی له ژیر ناوی: «سقوط در چله‌مین پرواز» دا به‌لوی کرده‌وه. ههر له‌و ماوه‌به‌دا کتبه‌که‌پان کرد به فله‌می سه‌نمایی.

نیوانی نیران و به‌که‌ستی ساردی تیکوت بو، نهم چاکه‌به‌ش نه‌پتوانی گهرمی به‌کاته‌وه. له فله‌مه‌که‌دا به هه‌چ جزوی به‌سی ده‌وری به‌کی‌تبه‌پان نه‌کرد به له روداوه‌که‌دا، به‌لکو خسته‌پوانه‌ی قالی نازه‌یه‌تی فرۆکه‌وانه‌که و، به‌پارچاکی دانیش‌توانی ناوچه‌که، که له به‌ر خوشه‌یستی نیرانی نیسلا می نهم کاره‌پان کرده‌وه.

سالی ۱۹۸۱

بۇچى چوم و، توشى چى بوم
 ناچى مىھورامان و شارفوزو له سىرەتاي دەسپىكرەنەرى شورشمە، يەكى بو له
 ناچەكانى نفوزى كۆمەله. يەكەمىن مەفرىزەى ئەوى: شېخ عدلى، عدلى ئىمەد شىعە،
 ھامىدى حاجى غالى، ھەمدى حاجى مەھمۇد، دكتور رىزا، ھەمدى حاجى ساپىر.. له
 سەرەتادا ھەسەن ئىمەدامى كۆمەله بون، بەلام له بىر ھىزى جوراوجور ھەندەكپان له كۆمەله
 تەكى پونەو.

تذکی ہونوہ۔
حممدی حاجی محمود زور زو وازی له کومله هینا بو، دیسلپنهکانی پی قبول
ننهکرا و، فیری ثوه بپور له سنوری کارهکانی خوی دا به نازادی و بی لپیرسینووی
کسبکی سدری خوی کار بکا. له پیشمرگایهتی دا نازا و زیروک و، توانایهکی باشی
رویشتن و بهرگه گرتنی ناخوشی هبو. به پیشمرگایهتی دهستی پی کرد بو، بپور به
فرماندهی مفرزه، نینجا فرماندهی کورت تا گه پشت بوه فرماندهی هیری ۱ ی
شارهزور و هورامان. له زوری شهروکانی بهکیتهی دا دژی قم بهشداری کرد بو. ثم و
جسمالی عملی باپیر و ۶ کسی تر له کارهساتی ههکاری دهرهز بون. له گهل
پیشمرگهکانی دا نهرم بو، پارهی تدانی و چاپوشی له کمموکوریهکانیان نهکرد. له بهر
ثوه پیشمرگهی لی کو نهوهوه.

نمونه پیشمرگه‌ای که کشته شده است.

مامجدلال که چو بر پز نیشکولان پز بینینی نوینمرانی تیران پز ناوژی له نیوان تیران و کورده‌کان دا. مامجدلال نمیشی له گدل خوی برد بو، لهوی له گدل سالار برهو به ناخوشییان. حمله خوی له زوری مسئوله‌کان به پچوکتر نغمزانی و، به مسئولی خوی دانشمان.

زوری کادر و فرمانده و پیشمرگه‌کانی همره‌کدی کومله و، له ناو کومله‌پش
دا له توندرووه‌کان بو. ساوه‌پک بو گه‌ریان تی نا‌لاند بو نه‌یان‌وست کزی پکمن و له
دسه‌لاتی پخمن. چهند جاری له گه‌لیان تیک نه‌چو. نیمه بژ نه‌وی په‌کیتی همره‌که
په‌په‌زین نا‌شتان نه‌کرد نه‌وه. هاوینی سالی ۸. له ناو خویان دا تیکه‌چون. زوری کادر و
فرمانده‌ی کمرته‌کان لی ی هه‌لگه‌را بو نه‌وه. خه‌ریک بو بهی به شمریان. له بهر نه‌وه
هه‌رمه‌مان داوا کردن بژ نا‌وزه‌نگ.

همومان داوا کردن بود و دوست.
 مردولایان شکایتان له به کتری همبو. حممه ثوانی تاوانهار نه کرد به توندرومی و
 تیکدانی هممه کدی و، ثوانیش حممه بان تاوانهار نه کرد به راووروت و کوکردنموی پاره و
 خمرجی بی لیپرستنهو. همدولایشیان راستیان نه کرد. حممه پاره به کی زوری کوکرد بهوه
 و خمرجی کرد بو بی پرسی سرگردا بدتی. ثمو پارانمی سمند بوی:

هه‌رومان، نه‌وانی «تعیض» یان وەرگرت بو، له سدا چل تا له سدا پهلجای لی سمد
بو.

- پاره‌ی زوری، بی هیچ بیانویه‌ک، له چمند کسی تر سئند بو، هندیکیان لای سرگردایه‌تی په‌کیتی شکاتیان لی کرد بو، سرگردایه‌تی داوای له حمه کرد بو پاره‌کاتیان بز بگيریتموه، به‌لام نمو گوی نډاږوه. له‌وانه: کامیاری مجیدخان و حاجی تولی هلمبجه‌یی..

حمه نه‌بوت بو پاره‌به چەک و تقصم‌نی بز پیش‌مرگه‌کاتی هم‌مه‌کمی کړیوه، پارمه‌تی مانگانی لی داوه، پارمه‌تی ماله شه‌میده‌کاتی داوه، نه‌پاره‌کاتی‌نی نه‌پاتوت هندی له‌و شتانی کردوه، به‌لام زوری پاره‌کمی بز خوی هلمگرتوه، تازه‌ش ژنیکې تری به سر ژنه‌کونه‌کمی دا هینا بو، تفنگیکې کرد بوه ملی، له گدل خوی نه‌پگرا.

*

مه‌کتبه‌ی سیاسی هډه‌تیکې، په سرورکایه‌تی عومر شیخ‌موس، دروست کرد بز لیکولینومې شکاته‌کاتی هډدولا. نا‌کوکیه‌کاتیان وا توند بوو ټیتر نه‌پاتنه‌توانی پیکوه کار پکمن، یان له ناوچه‌په‌ک دا هلم پکمن. هم‌موسان له ناوژنگ گل دانوه. به تابه‌تی له‌و کاتدا مه‌ترسی هیرشی پارتی هېو بز سر پاره‌گاکانی سرگردایه‌تی.

له ناو مه‌کتبه‌ی سیاسی و سرگردایه‌تی دا، زوریان ره‌یشان واو: حمه به ناوی په‌کس‌تپیموه، به‌ره‌لایی و راوړوتی زوری کردوه و، پاره‌په‌کی زوری کز کردوتموه، پیوسته بی سزادان وازی لی نه‌پین، به‌لام له بهر نومې له دستې دی پاخی بی و پداته پال ناحمه‌زکاتی په‌کیتی یا پچسته پال رژیم، چاکتر وایه چەکی پکهن و بیگرن، نه‌گتر دستې کردوه بیکوژین. من به توندی چوم به‌گژ نم ره‌پیدا و، نه‌میش‌ت هېچی لی پکمن چونکه لام واو بز ناویانگی په‌کیتی باش نیه بو جوړه ره‌فتار له گدل کاره‌دستیکې ناسراوی خوی پکا، ټپې به نومی و ناموژگاری له گفلی به‌جولینموه.

روداوه‌کان دهریان خست من به هلمدا چو بوم و، ره‌نی هاوړیکانم راست بو. شویکی سره‌تای مانگی ټپلول حمه هم‌و دسته و داتپره‌کمی خوی کز کرد بووه لی دا بو روشت بو. گه‌را بووه شاره‌زور. نامدی بز سرگردایه‌تی حسک نوسی بو، که ټیتر وازی له په‌کیتی هیناوه و، نه‌پوی پچسته ناو نه‌وانوه و، داوای لی کرد بون هیزیک پنیرن بز پشتیوانی. حسک، وای زانی بو هنگی له داردا دوزپوتموه، بز به پیروه چونی نم روداوه، هیزیکې به سرگردایه‌تی تاییری عملی والی بز نارد بو. قادر جهماری و شیروان شیروه‌ندی و شیخ منصورې حنفیدیشی له گدل بو.

*

زور له میږ بو هاوړیکانم سره‌یان کرد بوه سمرم ژن بهینم. زوریان تا نمو کاته سملت بون. نه‌پاتوست من رچه پشکینم و، نه‌وانیش به دواي من دا ژن بهین. به تابه‌تی جولانوه‌که زوری خپاند بو، بو تزیکانش هیوای سرکوتنی له ناسودا دپار نه‌بو، ناوچه‌کاتی ژبانی ټیمش، به هزی شعری ټیرانوه، وه‌کو جاران مه‌ترسی دوزم‌نی له سر نما بو. د. خسرو خال، به‌پرسی په‌کی له ریک‌خراوه گموره‌کاتی شار بو، نموش چمند جاری له نامه‌کاتی دا داوای لی کرد بوم ژن بهینم. تا ماوه‌په‌کی زور دودل بوم. سره‌نجام د، خسروم کرد به وه‌کیلی خوم نافرته‌یکم بز بدوزیموه به هلم‌م‌رجی ژبانی سخت و هژرانمی من له شاخ رازی بی. ناگاداری کردم که کچیکې باشی بز دوزیموه‌توه و، ناوه‌کمی و ناویشانی بنه‌ماله‌که‌پانی بز نوسی بوم، تا نه‌گتر رازی بم قسمی له گدل پکا.

وهاب که شاره‌زای شو ناوچانه بو بانگم کرد و، قسم له گمل کرد، که سفمریکی پله و نهینی ناوه‌ام به دستمه‌یه، داوام لی کرد: دوسی پیشمرگنی شاره‌زام بو ناماده پکا. من و کامران و شعاب به ۳ قولی له ناوژه‌نگوه به پی بهری کموتین.

*

شو سردمه‌یی که هیشتا نۆتۆمزیل دانمعات بو بان کم بو، خلک به پی بان به سواری هاتوچیان کردوه. له ریگا که به به‌کتری ته‌گه‌بشتن به‌کتریان پناسپایه یا نه مەرحبیا و چاکوچونیسان له گمل به‌کتری نه‌کرد. نیمه‌بش هندی ریشوینی دپاریکرای هبو نهو پیره‌وی پکرایه.

سوار و پیاده که به به‌ک ته‌گه‌بشتن نهو سوار سه‌لام له پیاده پکا. ره‌باریک که به لای دانیشته‌یه‌ک دا پروشته‌یه نهو کارای ره‌فتنی سه‌لام له دانیشته‌یه‌ک پکا.

ره‌باریک که به‌گه‌بشته‌یه به ره‌باریکی تر نه‌یوت: «ماندو نه‌یی!» نه‌یش له وه‌لام دا نه‌یوت: «خۆت ماندو نه‌یی!»

ره‌باریک که به‌گه‌بشته‌یه به به‌کی له سەر کار هویه، نه‌یوت: «خوا قه‌وت پدا!» نه‌یش له وه‌لام دا نه‌یوت: «خوا ده‌وامت پدا!»

ره‌باریک که به‌گه‌بشته‌یه به شوان یا به گاوان نه‌یوت: «به ده‌ولت بی!» نه‌یش له وه‌لام دا نه‌یوت: «خوا عافوت گا!» مه‌بستان له ده‌ولت: «ناژله» هوه.

له هندی ناوچه له پاتی وه‌لامه‌کانی: «خوا عافوت پکا» و «خوا ده‌وامت پدا» نه‌یانوت: «به‌چته به‌هشتی!»

ره‌باریک که به‌گه‌بشته‌یه به به‌کی که خمریکی دروینه هویه، نه‌یوت: «تسفت هوبه!» نه‌یش له وه‌لام دا نه‌یوت: «دوژمن پنا!»

ره‌باریک که به‌گه‌بشته‌یه به به‌کی که له سەر خمرمان هویه، نه‌یوت: «خمرمان به‌ره‌کت!» نه‌یش له وه‌لام دا نه‌یوت: «خبر و به‌ره‌کت!»

مه‌کینه نم نهرتانی کور کردۆتوه.

*

نه‌وکاته حدکا له شەردا بو له گمل حکومه‌تی نیران، به دروایی ناوچه‌کانی سنور باره‌گای دانا بو. نیواره‌به‌کی دره‌نگ له گوندیکی سنور ناوی نیروان بو له ناوچه‌ی پانه لمان دا، چینه مزگوته‌که. هاشمی که‌ریسی به‌پرسی کومیتە‌ی شارستانی پانه بو، شو و، چهند کسیکی تر له نه‌ندامانی کومیتە‌که و پیشمرگه‌کانی له هۆلی مزگوته‌که هون. کسپان به رو منیان نه‌ئناسی، منیش خوم له لا ناشکرا نه‌کردن. هندی قسه و پاسی گشتی کرا، من هه‌ولم دا خۆمی لی لا به‌دم. شو له‌وی مایه‌نوه به‌پانی زو به ری کموتین له ریگا توشی سه‌هد ره‌سولی پایی گه‌وره هون. له گمل شو به‌کتری‌مان نه‌ناسی. چاکوچونیسان کرد، سه‌ه‌ری پی هات منی به‌جووره و له‌وی به‌نی، وتم: «کاریکی پللم هه‌یه له دیوی خۆمان. به پله تروژم و به پله ته‌گه‌ری‌مه‌وه. نه‌مه‌وی کس نه‌زانی. شوی ره‌بردو لای کاک هاشم هون. به‌لام منی نه‌ناسی و، خۆشم نه‌یوست خوم ناشکرا به‌کم!» من به‌ره‌و شاره‌زو نه‌چوم، به سه‌هد ره‌سول دا لاله سهره‌دم به‌ره‌گوتوه.

*

کچه که و بنماله که پانم نغاسی. به لاموه پسند بون و داوام لی کرد قسی له گدل بکا. قسی له گدل کرد بو نویش رازی بو.

زور ماندو بوم و، له تاو مملاتیسی ناوخو به تهاوی بیزار بوم. نهموست ساوه بک دوو بکوموه. له چند نامه بک دا داوام له مامجدهلال کرد بو هولی گمرانوه بیا. گمیشته بوه تینم له دوا نامدا بوم نوسی، نه گمریتوه پان نا نازمزی خوته، من بوم نزیکانه سفتر نه کم. نهموست له ناوزنگ ژن بگوریتوه، نهموست له نوروپا تم کاره نلجام بدم. نو کاته سفتر له عیراقوه ناسان بو. ناگاداری د. خسروم کرد به کچه که بلی نه گمر نتوانی خوی ناماده بکا بزو سفتر. له نوروپا بک نه گمریتوه و، هر لوی مدراسیسی ماره کردن و گواستنوش جیسی بک نه کم. ولاتیکی نوروپا و، ساوه بکیشم دیاری کرد بو، که نه گمر پسندی کرد لئو ساوه دیار بکراودا لئو ولاته نوروپا بیه بی، منیش لئو نهم.

کچه که به گوریهی تدهگیره کمی من همنو هنگاوه کانی نا بو. منیش به گوریهی تدهگیره کمی خوم پورنامی کاری داهاتوی خوم ریک خست بو. بهلام وهکو نیرانی نلی: «تدهگیر» همنو جاری له گدل «تدهگیر» ریک ناکوی!

*
بزو چاوترسانندی خلک ساوه بک بو بهعس کابرا بک درندهی به ناوی مولازم موحسین نارد بو بزو سلیمانی، قمرماندهی سفترهزی هاویشی دهزگا سرکوتکوره کانی بهعس بو. زوری نازاری خلک تدا و، همنو شو نهچوه سر مالان و، خلکی نهکوش. چند جار بک چو بوه سر بهختیاری برام و نهمسدهی مامفرزام. جار بک نهوندهی له نهمسده دا بو، گوی بک کمر کرد بو. هردهی له بهختیار کرد بو، که نه گمر له سلیمانی چی تر پیای حکومت بکوژی، نویش بهختیار نهکوژی.

روژ بک له پر بهختیاری برام پیدای بو. له سلیمانیه رای کرد بو. حازمی هاوسری بهختیار و، دایکم و تاغگی خوشکیشم رایان کرد بو بزو شارموز له مالی حهمینی فتاح له شاتوان، خویان شارد بوموه. هاتی نمانم زور پی ناخوش بو، چونکه من خوم به تمای سفتری نوروپا بوم.

*
له گدل بهختیار خدر بک بوم بگمریتوه بزو سلیمانی و، دایکم و توانیش بهاتوه سلیمانی. وهاترساند پویان، هرچی له گلم وت، کسلکی نهگرت. دایکیشم به پیشمرگه بک شارموزدا نامه بک بزو نارد بوم که چار بکیان لی بکم. له ناوزنگ خانوبه بک باشم هبو. شونه که پشان نمین بو. به سلاهی حاجی رفیق دا نامه بک بزو دایکم نارد که بین بزو ناوزنگ، بهختیاریش له گدلی چو، بهلام له ریکا بهختیار له گدل سلاهی بری نهکرد بو، گمرا بوموه. سلاهی نامه کمی گه پاند. بهلام دایکم توره بوبو، وت بوی: «نهمه له سر نو وامان لی هاتوه، پانزه سالیشه نمینیه، کچی هیشتا نو به من نلی وهره بزو لام» دایکم مهترسیه کانی ریکاویانی نهمزانی.

تازه عزیز محمد گمیشته بوه کوردستان. چو بون بزو سردانی و دهعهقان کرد بزو سردان و فراوین. بهلام من نهتر برام دا بچم سردانیکی دایکم و خوشکم بکم و، داوایان لی بکم بین بزو ناوزنگ. وستم کم کس بزانی، هاویکانی خوم ناگادار کرد.

لاله سرحد پدکی به له پیاوه ناسراوه‌ګانې تیرې روغزایی نېلې جاف. زږد
 قسمی خوش و نستون و رودای سهری لی نه‌گیرنوه. په کیکیان خوه به ناوېانګه‌که‌په‌تی
 که پیرمیر له «گالتو گنپ» و عدلادین سجادې له «رشتهی مرواری» دا گیراویانه‌تموه.
 پی نېچې لاله سرحد خاوه‌نی خه‌پالیکی به پیت پوی. له سرده‌مدا جهرده‌یی و
 روتکرده‌نوی کاروان باو به و، به تازه‌تی و دمه‌لاتداری دانراوه. نویش تا گنج به
 لمدا دستیکې بالای هېوه. که پیر نېی و له مردن نژیک نه‌کویتوه، کوره‌ګانې کو
 نه‌کاتوه و سیتیان پر پکا. تلی: «تا گنج بوم زږم بز گردون و زږتان پېوه مانند بوم
 تا گردون به پیاو، تموی دوی مردنیشم خیریکتان بز بدمموه. که مردم مه‌پکمن به
 هرا به بیده‌نګی لېدیکم تپوه پېچن و، به شو بېدن له داری محموی سره‌واله برکم
 دن. پدیانې که زږ بوهو بلین باوکمان دیار نمساره. سوار به ناوهدا پلاو پکمنوه.
 ناوچه‌که کیو مال پکمن تا نمونز نموه. نموسا بلین خلکی نمو ناوه باوکمانیان کوشته و
 همریان ساف له ساف تالان پکمن. نینجا پرسه‌پدکی گورم بز داپن و بلین: هدی به
 زیندوی هر خیر و به مردوی هر خیر»

گوزی مالا مستهفا له شنو بو. زیوانی به دیاره‌وه بو. شویک، تاقمیکې
 نفاسراو، تاوت‌که‌پان دهرینا بو بر دیوان له شونیکې نژیک گلکوزکې فریپان داپو.
 چه‌کداره‌ګانې پارتی له کاتی قیام دا تمه‌پان له خوپشاندنې خلکی شنو کرد بو، چمند
 کسپکیان لی کوشه‌تون، له هر توه خلکی شنو دوژمنایه‌تبیان نه‌کردن.
 - پتمالې بارزانی، نم تاوانه‌پان به پال حدکا و له ناو توانیش دا به پال سهد
 رسولی باهی گوره‌ندا.

- حدکاش پتمالې بارزانیان تاوانبار نه‌کرد که خزیان نم کاره‌پان کردی، بز
 توهی پکمن به پپانو بز هاوکاری له گیل هیزه چه‌کداره‌ګانې تیران بز شری توان.
 هرچمند گومانم تهر که حدکا لم تاوانه‌ پریه، بدلام قسه‌ګانیان لهو چکاپه‌ته تمچو که
 به زمانی لاله سرحدوه نه‌پانگیراوه.
 بیګومان سوکاپه‌تی به مرد و به گوز تاوانیکې گوره و ناشیرنه. له کورده‌واری
 دا نمه به کاریکی زږد نزم دانغری. هیچ لیکولینه‌پدکی جیددی و بیلاپن له سر نم
 تاوانه‌ نه‌کرا تا دستی تاوانباری راسته‌پنه‌ ناشکرا بی.

* له گیل سهد رسول جیا پوینوه له پدکتری و شو نیمه‌ چونه‌ گوندی «چمپاراو»
 میوانی ماله شېخیکې قسه‌ خوش بوین. روژی دواپی به سورکسودا ناوای دیوی
 کورستانی عیراق بوین.

گونده‌ګانې سوره‌پان، زی، چاله‌ خنزیه... له سر ریمان دا بو، له هیجیان لمان
 ندا تا گه‌پشته‌نه‌ قلاتی. موده‌پدک لهوه پیش هالیکویشری عیراقی له کاروانیکې
 گورده‌ی کاروانچیه‌ګانې داپو. نيسک و پروسکی ولاخه کوژاوه‌ګان به دریایی ریگا که
 کوه‌ت بو، دیمنیکې ناشیرن و خمناکي هېو.

له قلاتی گیر نه‌پن به دهشتی خرمان دا به ری کموتین بز دوستدوره. شو
 چونه‌ مالیک لهوی پیرمیردیکې نورانی کمرولای لی بو. به نیشاره‌ت قسمان له گیل
 نه‌کرد. حمده‌ی حاجی ساهیر لیپرسرای ناوچه‌که بو، هوالم بز نارد بز روژی دواپی له

گوندی رمزه پېښم و، مېلمستی هاتنه کم بز پاس کرد. هوالم بز مامه رمزام نارد که نوسا له سهد صادق دوکاني هېر، وا رېک کوټين نوان پېنه گوندی پرمدرهش و منیش پچمه نومی. نیسروی روژی داهاتو مامم به تراکتور همسویانی هینا بو، له پرمدرهش په کسان گرتوه، پاش پانزه سال دایکم و تافگم پېښېدوه و، بز په کم جارش پرازم و مثاله کانیم پنی. نانی نیسرومان له مالی جوامیریکي پرمدرهش خوارد. مالیکی پاش و په معریفیت پون و، په ناو له دوروه منیان نمناسی. قسمم له گیل دایکم کرد و، له گیلپان ری کوټم همسویان پین بز ناوزه نگ و، ټیتر له په کتری جیا پوښوه: نوان گمرانوه بز شارنور و من پرمو ناوزه نگ.

له گیل حمصی حاجی ساپیر و ۳ پېشمیرگه: کامران، شهاب، حمصی ناموزای حمصی حاجی ساپیر پری کوټين پرمو «چمی گه لال». چمی گه لال ناوچه په کی شاخوی سمختی پر له داروبار بو. گونده کانی: کانی سپیکي پرخ، پرمدرهش، قبوله، همنارو، مایندول، پری هیرو، شیرپهره، قزلبی، مزگوته، دوله چوت، هوزخوآجا، سلیمان، میرمام، پرخ، پیوهک، زلزله.. همدیکپان گوندی گوره پون، به لام په خورایی ناوچه که پان ناو ناپو چمی گه لال، چونکه چمه کدی وشک و، ناوچه که پی ناو بو، په هاوین چولیان نه کرد. دانېشتوانه کمی ټیکه لاون له هوزه کانی: چوچانی، پیسیری، قبوله پی، زمردوی، که پپیان نلین: «غواره». خلی زمردوی له پپمیان زه اوادا ناوی هاتوه و، پمر ټبران کوټوه. دپاره لو سردمه د خلیکی گوره پوه، پاشان کم و کز پوه. خانوه کانیان تنگ و تاریک و نرم و کشتوکالیان زور کم بو، ناوهدارپیان نه کرد. قه لای سروچک و، قه لای شوچاک له شپنه دپړنه کانی بو. نوسا هېچ جوړه جاده په کی قیرتار یا خاکی په ناودا نمروشت.

چته!

چته پی ناوېانگی ناوچه سلیمانی: «خوله پیره» له تیره «پیسری» پوه. له سهره تاي پېنجاکان دا چمند سالی ناسایشی له ناوچه شارپاژردا نهیشت پوه، په ده پان پولیس و کارپلاستی حکومتی کوشت، تا سهره لجام موټر صرغی نوسای سلیمانی عومر علی، له ناو خویان دا چمند کمپکی چاند، له کاتی خومتن دا کوشتیان. له سردمه عوسمانی دا گهلانی بالقان که خهاتیان کردوه بز نازادی، په پارتیزانه کانیان وتوه: «چته» و په شمری پارتیزانیان وتوه: «شمی چته گری». شیخ مسعود پیش که له سلیمانی هملکنرا و، مسوده که شمیری پارتیزانی نه کرد، په پارتیزانه کانیان نوت: چته شیخ محمود، پان چته کورد. وشمی چته هم معنایه له ژماره کانی «بانگی حق» دا هاتوه، که له نمشکوته کی جاسنه په ناوی قمارگای نوردوی کوردستانوه درچوه. به لام هندی لو چته تانه له سالاتی دواپی دا نمونده پان دزی و جمرده پی و راوړوت کرد، معنای نم وشه په له ناو خلک دا له پارتیزانوه گوزا بز جمرده پان وهکو نلین: «خارج عن القانون».

نیمه پیش زور جار نه ترساین وشمی پېشمیرگش ودهای لی پی.

*

کمال شاکیریش گه پشته لامان. پوه مسانوه و فراوین لامان دایه گوندی سلیمان. سلیمان کومت پوه ناو گپرو شاخپکی پرمدره لانونه. حمص و کمال و من پیکوه له

مالیک و، کامران و توانی تریش له مالیکی تر بون. خمریکی نان و ماست خواردن بوین، خاومن ماله که هاته ژوروه وتی: «شاخه که چدکداری پیویه دوریان گرتون!» به پدله له ماله که درچوین و، پیشمرگه‌گانی تریش هاتنه دهری. له پمزایی شاخه‌کموه داپان گرتینموه. به راگردن له دی درچوین پرمو شاخه‌کمی پراسهری. تا گه‌پشتینه نوی تقممان له سفر بو. نیمش گه‌پشتینه شاخه‌که و، نیتیر شوینه‌کمان قایم و سه‌لامت بو. چوینه سر کویره کانیه‌ک، ناریکی کمی هبو، بز پشودان دانیشترین. له دهری‌زی یه‌کم دا گولله‌یه‌ک له نژونوی کامرانی داپو، به پرنداری له سلیمان به جی ما بو، شه‌پیمان لی داپا بو. ما پوینوه حمه و حمی تامزای و کمال و من.

روژی راهردو، فیره‌دون حمه صالح، فرماندهی یه‌کی له کمرته‌گانی همری یه‌ک، چمند پیشمرگه‌یه‌کی حسکی له مزگوتیه‌کی پیوه‌ک دا چدک کرد بو. ناریجیه‌کی لی سمند بون. چدکداره‌گانی حسک نم پهلما‌ره‌یان بز سر نیمه له تزللی روداو‌ه‌کی دوینی دا کرد بو. وامان به چاک زانی دهمو نیواره پچین بز قهولله و، له‌یوه من نامیه‌ک بو تاییری علی والی بنوسم.

شو چوینه گوندی قهولله، له مالی حاجی علی، که ناسپاری حمی حاجی ساییر بو، داپزین. میوانیکی گه‌پیشان هبو، درویشیکی قسه خوش بو. نامیه‌کم بو تاییر نوسی و، له نامیه‌کدا ناگادارم کرد بو که بز کاریکی تاییه‌تی خوم هاتومه‌ته ناوچه‌که و، تاماده‌یی خوم دهری بو بز بهینی و بز نوی همدو‌کمان هولی خا‌و‌کردنوهی گروژی نیوان پیشمرگه‌گانی همدولا بدهن و، سهرسورمانی خوم دهری بو له‌وی که پاش چمند سال نوه یه‌کم جاره شو بیه خواری بز «جهوله» و، جهوله‌کیشی به شری یه‌کیتی دس پی پکا. کمال شاکیر نامیه‌کی برد و روشت، شو نیتیر نه‌هاتوه بز لای نیمه. به ناسپاری‌کی خوی دا نارد بوی بز کاک تاییر له گوندی هوزخو‌جا. تا شو‌کاته کسبان نه‌پاش‌زانی که من لهو ناوچه‌یدام، تمنانت کامرانیش، که به پرنداری گیرا بو، پاسی هاتنی منی بز نه‌کرد بون. دوی گه‌پشتنی نامیه‌کم نینجا زانی بویان من هاتومه‌ته خواری و له گوندی «قهولله» م.

نم نامیه‌نوسینه، بی خز ناماده‌کردنی پیشمرگه‌یی پیشه‌کی، هله‌یه‌کی گوره و کوشنده بو کردم، له پاتی نوه نه‌بو ده‌سبجی همو هیزه‌گانی یه‌کیتی له ناوچه‌کدا کز یه‌کمه‌وه نینجا نامیه‌یان بز بنوسم، به‌لام من نمونده‌م له خوم رانده‌ی و به خوما رانه‌پرموم که بی چدکدار و هیز پچمه ناویان و قسه‌یان له گهل یه‌کم، به تاییه‌تی همری چمند هفته‌یه‌ک له‌وو پیش چمند تمندای سرگردایه‌تی حسک بینی بو.

ده‌مو به‌پانی کمال وه‌لامی نامیه‌کمی بز نارد‌موه که ملازم تاییر نوسی بوی. له نامیه‌کی دا: پی‌خوش‌حالی خزی دهری بو له بونی من له ناوچه‌کدا و، گله‌یه‌گانی خوی له یه‌کیتی نوسی بو، ناماده‌یی خزی پشان دا بو بز یه‌کتر بهین.

روژی ۵ ی کانونی دوهمی ۸۱، تازه نانی به‌پانی مان خوارد بو، هر له ناو ماله‌کدا دانیش بون، خاومن ماله‌که هات وتی: «ناوایی پر بو له حسکا» هرچنده حسک ههمویان مسئول بون، ناردم پیرسن مسئوله‌ک‌یه‌ان کی یه. قادر چاوشین هات. ده‌میک بو قادرم نغاسی. قادر له پیشمرگه‌کونه‌گانی یه‌کیتی و، خوشک‌زای عهدلقادر هلدنی بو، له جیا‌پونه‌کدا داپره پال حسک. من پدلی گرانوهم بو. هوالی ملازم

تایمر و هیزه که پانم پرسی، وتی: «له هوزخو اوجان.» پیم وت: «با هچین بز لای» به کومل به ری کوتین.

له هوزخو اوجا ملازم تایمر و لیپر سراوه کانی تریان به پیرمانوه هاتن و ناردیان هندی مریشکیان بز نانی نیومرو گری. دانیشترین بز قسه کردن. باسی تیکچونی هلموسرجی ناوچه کمان کرد. ملازم تایمر باسی نموی کرد که مهلا بدختیار هیزه کی گمروی کز کرد و نموه. چمند جار ریگای پی گرتون و، بوسدی بز ناوند نموه. منفردزه کانی بدکیتی چمند جار تنگیان بهوان هلمچنبوه و، پیشمرگه یان گرتون و چدک. کردون. قسو باسی لم باهتتمان زور کرد و، باسی نموه مان کرد که چون هاری ناوچه که ناسایی بکه بنموه و، گرزی نیوان چه کداره کانی همدولا خاو بکه بنموه. پشوکاویان پسوه دیار بو به یهکا نهاتن و نهچون. دوی نان خواردن و بستم نیزنیان لی بخوازم بروم. ملازم تایمر وتی نهختیکی تر راوسته خوی چوه دهرهوه. خولوی حممه تاته هاته ژورهوه تفنگه کی من، به دیواره کدا هلمپسیردرا بو، دمستی دایه و بردی، نیتر تیگه یشتم. ملازم تایمر پیایوکی به ندهد بو، شمرمی نه کرد راست و رهوان بلی تو گیراوی، هندی منجه منجی کرد، به گیرم هینا ناخریبه کی وتی: «برادران حمز نه کنن له گدلیان بپنیتنموه، چونکه له خویان نعمین نین و نه ترسن برادرانی نیوه بینه سریان»

وتم: «گلدانموی من له لای خوتان کاریکی خراپه، رهنکه نموه هیزه کانی بدکیتی بوروژینی و بینه سمرتان، ریگم بدن بروم بز نموی وه کو خوتان نملین گرزیه که نهیلم!»

وتی: «تو میوانی لای نیمه و زور موخترمی و...» هندی راوه روی هینا یهوه. منیش وتم: «کاک تایمر لم موجامه له ناراستانه گمری، من نه میوانم و نه موخترمم، هلمکو گیراوم و، هم کاره ناویکی خراپ نمریژن و سابقه یه کی خهتر له جولانموی کوردا دانمین، نیتر هیچ لایهک هاوهر بهوی تر نهکات»

وه کو دواپی بیستمنموه، نمو ساوه بهی من له ژورهوه له گمل ملازم تایمر و قادر جدهاری خدیریکی گفتوگو بروم، له دهرهوه هندی له ورده مستوله کانیان له ناو خویان دا مشتمو مریشکیان بوه له سر نموی نیزنم بدن بروم یان گلم بده نموه. روفی خلیفه سعیدی ناموزای حممدی حاجی محمود، که تازه چو بوه ناو حسیک و بهو به دوزمنی خونمخوی ی بدکیتی، گمرمی داده مننه و خولوی حممه تاته و، چمند کسبکی تری لم باهتانه وت بویان: «نعمه فرسه تیکی باشه فلاخان کوتوته بمردهس لای خومان گلی بده بنموه بز نموی هیزه کانی بدکیتی نیتر نه بینه سریان و، ممرجه کانی خومانیان به سردا بسه پنین» همرمشمی نموه بیشیان کرد بو که نه گمر نیزنم بدن، نموان تهقم لی پکن بکوژن و تسلیمی حکومت بهنموه. ملازم تایمر و قادر و نموانی تر له ژیر نم گوشاره دا بهاری گرتنیان دا بوم.

من نیتر ناتومید بوم لیبان و، زور نه ترسام نم گموجیتیبی می نعمانه کرد بویان، بهی به هوی شمریکی خویناوی سرانسمری له نیوان نموان و بدکیتی دا، سدان کسی تی دا بکوژری و، همریشیان جنبو به گوره کی من بدن.

له هوز خواجاره کوتوته گمران بز دوله چموت، زهردوی، کمولوس، قسوله... دی به دی منیشیان له گمل خویان نسوراندنموه. له قسوله بویان له پرتیان با برون بز

شاخه‌که. هندی چه‌کداری په‌کیتیان له‌نژیک قه‌لای سروچک دی بو. کردیان به‌هه‌لا و تیان: «فرمو نموه، مسماعتی نیوه وازمان لی ناهینا» بو به‌شمر. گماروی چنده پیشمرگه‌کیان دا‌گرتیان. دهرکوت مفرزه‌به‌ک بون له‌گه‌ل محمود گرمیانی له‌شاره‌زور بون، ناگایان له‌بزم و رزمی گرتنی من‌نمبو، بز‌هوانمونه و پشودان‌نچون بز‌شاره‌زور و، به‌ریکوت به‌سفر نم‌شوه‌دا کتوت بون.

*

مام‌جده‌لال له‌دهرمه‌بو، عوممر شیخ موسی، عوممر مستمفا، کمال خوزشناو، جمال‌ه‌کیم، جعفر، ملازم عوممر، فره‌بدون.. له‌پاره‌گاکانی سرگردایه‌تی بون. مده‌کتبی سیاسی به‌پانگی له‌سفر گرتنی من‌دهرکرد بو به‌رادیو خویند بویانمونه، همره‌شی قورسیان له‌حسک کرد بو و، له‌همان کات دا‌داویان له‌حشع کرد بو، به‌تایه‌تی لمو‌کاتدا عفریز محه‌مدیش له‌کوردستان بو، هملی پهرانم‌بدن. جمال‌تایر، که‌نوسا پهرپرسی ری‌کخستنه نه‌پینه‌کانی ناوشاره‌کان بو، نامه‌به‌کی بز‌عملی به‌گی باوکی تایر‌نوسی بو، همره‌شی لی‌کرد بون که‌نگمر من‌شتیکم لی‌بی، بنمه‌اله‌که‌پان له‌ره‌گوریشه‌دروته‌پنی. عملی به‌گ ماوه‌به‌کی دره‌ژ نفه‌سری شورطه‌بو. همره‌شه‌که‌ی به‌چیددی وهرگرت بو. نامه‌که‌ی برد بو بز‌کاره‌دستانی «نمن» ی‌سلجانی. مه‌لا به‌ختیار و سالاریش زوری هیزه‌کانی شاره‌زور، هورامان، شاره‌زور، گرمیانیان کز‌کردبوه‌وه له‌نامو نامنوسین دا‌بون له‌گه‌ل ملازم‌تایر و، همره‌شه و گورمه‌پان بز‌نشاردن.

*

هیزه‌که‌ی حسک و لی‌پرسراو‌کانیان سهریان لی‌شیوا بو نه‌پان‌نژانی چی‌پکن و، چی‌له‌من‌پکن، له‌تاو هیزه‌کانی په‌کیتی پش‌جیان به‌خویان نه‌دگرت. چونه‌دوله‌سور و به‌ناو‌نوردوگای‌شانده‌ری دا‌چون بز‌کبوی سورن. له‌شانده‌ری لایان‌دایه‌مالی جده‌لالی حاجی‌کاکملی. جده‌لال‌هاوری ی‌کوسه‌له‌بو، زوری پی‌ناخوش بو منی‌به‌و‌حاله‌دی، هیچی‌پی‌نه‌دکرا. چونه‌نمشکوتی دهره‌گولان له‌شاخی سورن. سورن دیوکی‌نیران و دیوکی‌عیراق بو. به‌پی‌ی‌په‌پانی زهاوی‌نیرانی - عوسمانی نم‌کپوه‌کرا بو به‌سنوری هردو‌دولت و، له‌په‌پانه‌کدا ناوی‌قه‌لای زه‌لم و گهرندمی‌چمقان‌هاتوه، وه‌کو ناو‌چمی‌سنور، هردو‌کیان لم‌سفر و نموسری‌کبوی سورن دان.

چمند سهرچاوه‌به‌کی‌تاو له‌بناری سورن‌دایه‌له‌وانه: چمی‌چمقان، که‌له‌په‌گرتنی‌چمه‌کانی جومره‌سی، عهره‌سوار، کولنوس‌دروست‌نبی و، چمی‌شلم، چمی‌ریشین، چمی‌شیرمه‌مر. نم‌چمانه‌نمژینه‌شاره‌زوره‌وه. قسه‌به‌کی‌کۆن‌هه‌به، بز‌نوه‌ی‌مثال‌ده‌می‌تتمله‌پکا‌پی‌ی‌دوباره‌نه‌کمنوه، تملی: «چومه‌چمی‌چمقان، چمقل‌چمتوکی‌نمچقان» سهرچاوه‌ی‌شلم‌تاوه‌که‌ی‌گهرمه‌وه‌کو نه‌پانوت‌ماسیه‌کانی‌کوبر بون. سورن‌چمندین‌نمشکوت و کورگی‌لی‌به، له‌وانه: دهره‌گولان، هزار‌نستون، قوچی‌سولتان، دهره‌کۆره. له‌دولی‌خورنومزان و وشکه‌ناویش‌چمند‌نمشکوتیکی‌تری‌لی‌به. کانی و تاو له‌هیچیان‌نژیک‌نبو. دهره‌گولان‌پهرامهر‌سه‌د‌صادق‌بو. ناواپه‌کانی‌سورن و پناوه‌که‌ی: چموتان، کولیتان، زه‌نگیسر، خرنوگ، سیامپوه، کانی‌سیف، وه‌لسمت، پهرنمشکوتان، توت‌قاج، قه‌لبزه، تازه‌دی، پهره‌به‌ل، جومره‌سی،

پرویدر، نوی، بانی پنوک، چناره، دهره گولان، مبری سور، ریشین، عاموره، بانی شار، قاینجه.. همنو راگزیزا بون. گوندی «دزلی» که له دهوی نیران به سورینهوه بو، پنکهی سوره کی پارتی لی بو. نادر هموامی بهررسی پنکه که بو. هندی له پیشمرگه کانی حسک هاتو چیان نه کردن.

نو ماوه به میان به محسودی حمه تاته سپارد بو نیشکم لی بگری. غنفور (دهرسیم) یاریدری محسود بو. محسود پراپه کی خوی له گدل بو، گالتی به حسک نه کرد، همیشه شمه ده نوکیان بو. بهر سورینی گرت بو. همو زور سارد بو. راهخ و پیخه فیان نهو. له بن تاشه بهردیک دا له سر نمرز به دیار ناگری دوکه لایسهوه ههلتروشکا بوین.

زورچار غنفور و کهریم نهانداپوه به چاوما که نهوان پره وازهی دهستی من و، من وام لی کردهن ناچارین تسلیمی رژیم بهنوه و، دواپی بهنوه شاخ و له داخی من بین به حسک و، له ژبانی سیاسی و پیشمرگاهه تی دوا بکمون. همدوکیان راستیان نه کرد، بهلام من هیچ دوژمنایه تبه کی تابه تیم له گدل کسبان نهو، حزم نه کرد نمانیش پیش بکمون و، بین به کادری خوشناو و سرکوتو، له بهر نهوی ناموزگاری سودی نهو لیم پرسی بونهوه و، بهلام نهوان بهرگهی لیپرسینهوه یان نه گرت بو.

*
نو کاتهی له شارباژیر بوم جاریک به دو قزلی له گدل کهریم دانیشتم هندی ناموزگاری بکم. پیم وت: «تو له سایه ی شورشوه له کهریمی داده منوه بوی به دکتور چالاک، له کاتیکا نه دکتوری و نه چالاک. هیچ کلیه یا معهدیکی طبیعت نهویندوه و، همنو به بانیبه کیش به زور له خو هلت نسیان. هیچ نهی شورش نو چاکه بهی به سر تو و غنفور لگا و خوله ی جگروه هده کردونی به د. چالاک و دهرسیم و نهمز. له بهر نهوه حورمه تی شورش که بگرن، نه گمر باکی ناوبانگی کومله و ده کیتستان نه، باکی ناوبانگی ناوه کانی خوتان هه!»

کهریم کوریکی وریا و له بلهان بو. همرگیز بۆ قسه دانفما. دواي نهوه به ماوه یک تسلیم بهوه. پاش ماوه یک نامی ستاری سمعد خهلفی بۆ هیناین. لای نیمه نمایهوه چو بۆ لای حسک. تیر نه مینیهوه تا لیره به کمان گرتوه.

*
کهریم به ناری گهماندنی بهریدی سینهوه له سورینهوه به ناو نیران دا گمراپوه بۆ دهواری دولتو. غنفور جاروبار قسه ی خوشی نه کرد. له ناو خویان دا پاسی زهلامیکیان نه کرد به خراپه. به کیکیان وتی: «حیزب دهری کرده». غنفور هلی دابه، وتی: «بۆچی نهم حیزبی نیمش خه لک ده رنه کات؟»

*
عطفی به کی هاوکی تایر هات بۆ دهره گولان. راسپاره ی د. فاضل بهرراک ی پی بو، که نهوسا بهر بهریدی «نعمنی عام» بو. به هاوکی تایر دا جوابی بۆ نارد بون که میان تسلیم بکمن، یان نه گمر نهوه به پاش نازانن کاریکی وا بکمن بکومه کمینیکی نهوانوه و، به زندویتی بگرن، بهرام بهر بهوه بهلینیان دا بونی چهره به کی پاش پاره یان بهدنی. شتی وهلا له ملازم تایر نهوشاپوه. قادر جبهاری مسله که ی بۆ پاس کردم. کردم به

گالته له گهلی وتم: «تا چهند سالی تر خزمتی په کیتی پکېم بایي نو پاره په خزمتی پی ناکړی. منیان تسلیم پکېم و پاره که وږیگرږ و پکېم به دو پشموه، پشمیکي پز خزان و پشمیکي پز په کیتی.»

شولغاو نارېچیه کیان نا پو په مالی علی په گوه له سلیمانی. تاپر په گله پیموه روداوه کی پز گیراموه. نو په هاوریکانی منی نغزانی. بهلام په راستی نوان نهون، «نمنی سلیمانی» پز خوشکردنی ناگری ناکوکیبه که، نهمپان کرد پو.

چهند جاری محمود پاسی راگردنی له گدل کردم. نهپوت: «نهگرم پلنم بده پتی شتی کوزم له گدل حساب نهگرم و رزم بگرم و، پکېم به فرمابنده کی کورت، له گهلت دیم.» لهو کاتدا کولی من پاره ی زوری نهکرد باورم پی نشته کرد له گهلی بروم، گویم ننداپه قسه کانی. خلیفهی عبدالل مارف، که خزی به په کیتیه کی توراو داتنا، نوپش چهند جاری نو پاسی له گدل کردم، هلیکی له پارمان پز هل ننداکوت. روژیکیان داپزی پوین پز ناو کهلاوه کانی قاینجه. قادر جهاری مان له گدل پو، دنیا تمومزیکي چر پو چار چاری نغپینی به خلیفم وت: «نمرو فرسته با پروین» خلیفه ملی نندا وتی: «نهترسم پگینه سر جاده که و تموم پرویتوه و بگیرین. خلک وا نغزانی به نغمتست تسلیم کردوی» هله کهمان له دس چو.

چهند نیواره پک پز شیو داپان پزاندم پز گلهک، شیرمه... دوی نوه نپتر پردمپانه نشکوتی «هزار نمتون». شح لم نشکوتدا پنه که کیان دانا پو. له گدل نوان پوین به په ک مال.

*

دانیشترانی نشکوتده که تبه کهلاو پو له: مفرزه پکی شح، کاراپه کی گیراو به تاوانی جاسوسی، مفرزه پکی حسک که پاسوانپیان له من و حمصی حاجی ساپیر و فمروح نهکرد، هروها په کدو عربی عیراتی که لهو همرابدا له گدل حسک پوین. پاشماوی هیزه کی حسک له ناو دوله کدا پرامهر به شارمور دامزرا پوین. فمروح، نامی ملا پختیاری پز هینا پوین، ریگهان نندا پو پگرمپتوه گرتپوان. پاش چهند روژی حمصپان پهر دا، من و فمروح ماپوین.

*

کاوای شیخ له تیف و ناصر حفسید «ناله» هاتن پز نشکوتده که. له گدل پهرپسه کانی حسک قسیمان کرد پو، قسه کانیان جیگی نهگرت پو، نیزنیان لی ودرگرت پوین پوین له لای من پینتوه تا چارنوسی من به لایه ک دا نهکوی. کاوه پیایوکی قسه خوش و نوکتهاز پو. زوری حمز له راگرتی کمو و راو نهکرد و، نیشانچیه کی دمراس ت پو. بهلام نمخوش پو، به شریقه خمی لی نهکوت، زور کم نغوست و، زور کم خواردنی نهخوارد. هلمومرجی زیان له نشکوتده کدا ناخوش پو. زوری له گدل خسریک پوم پگرمپتوه، په قسه کی نهکردم و پز پارزگاری من مایوه. مفرسی هپو پکی له پشمهرگه کانی حسک، پز پاره، تفنگیکم پیوه پنی و پروا تسلیم بیتتوه.

چهند جاری هلم پز هلمکوت هلم له پهر نو دوام خست پیم جوان نهو توشی کیچلی پکېم. له گدل خوی پاسم کرد پیکوه پروین نهپوت له گهلتان دهرناچم، راستیشی نهکرد نه پنه توانی به پی پروا به ولاخ هاتوچوی نهکرد.

*

حشع، به تاپه‌تی عزیز محمد، له سر داوای سرگرداږه‌تی په‌کیتی، هملی زوریان له گډل سرگرداږه‌تی حسیک داو بز پودانم. سرگرداږه‌تی حسیک له سوره‌تادا همدی پروسیانویان هینا پوره و، همدی صربی سیاسیان دانا بو. سوره‌نجام له روژی ۸۱/۱/۲۳ دا بریاریان دا بو من پر بدن. په نامه ناگاداری حشعیان کرد بو، نامه‌پشیان بز هاوریکانی خویان نوسی بو داوایان لی کرد بون: «په بی قهید و شمرت» پریم بدن و، تسلیمی نوږنری حشع پکمن. مدکتبی سیاسی په‌کیتی جمال حدکیم و، حشع قادر رهشید و عملی کلاشینکوف پان له ناوړه‌نگوه نارد بو بز نم مېسته.

روژیکیان له تشکوت‌که داپانه‌زاندین بز دهشتاپه‌کمی پرده‌می. جمال حدکیم، که نموسا نندامی م س - په‌کیتی و، داوای شیخ جلالی حفید، که فرماندهی هریم بو، له گډل تاقی پېشمهرگه لوانه: شیخ عومری حاجی شیخ کریم، هات بون. نامدی سرگرداږه‌تی حسیک بز تاپر و هاوریکانی هینا بو من تسلیمی توان پکمن. لیسرسراوه‌کانی حسیک ناماده نمون بریاره‌کمی مدکتبی سیاسی حیزه‌که‌پان جیبه‌جی پکمن. داوایان له جمال ناغا کرد بو: بز نموی من پر بدن ۱۰۰ تفنگیان بداتی. چندی له گدلیان تلین، کملکی نای. جمال ناغا په ناچاری داواکمی قبول کرد بون، وت بوی: «نیمه تفنگی کله‌که کراومان نپه له عصار دا، نپه پچین له ناو هیزه‌کان دا کوی پکه‌نمونه»

نم داوایه‌ی حسیک پی سرکاپه‌تیه‌کی زور گره بو، خوم له پر چار کوت بو، چونکه پدی بو له نرمترین شیوه‌کانی «نیتیزاز». نم داوایه‌ی توان زیاتر لموی له هی حیزی سیاسی پچی، له هی باندی مافیا نچو.

*

نیوړه‌ویه‌کیان ملازم تاپر هاته لام. چند سمعاتی مایه‌وه قسه و پاسی گشتی مان نه‌کرد. پیش نموی هستی بوا، وتی: «نو برادرانمی نیوه نمونده هاتوچوی نم ناوانه‌پان کرده هم‌وشتیکمان نزانن، هیزیکمی گموره‌پان له چمی گه‌لال کز کردوتموه، رهنه په‌لامارمان بدن له پر نموه بریارمان داوه پگوینمونه بز جیگاه‌کی تر، سبه‌نی دین په دواتا». له ناو هیزه‌کمی حسیک دا چند کسبک همون پرده‌وام هوال و دهنگو‌پاسیان بز نه‌پنم. په‌کیکیان خدیری بز هینا بوم که له‌گډ ناله هورامی ریک کومتون له نریک بانی شار پنکه‌په‌کی هاوریشی پارتی و حسیک داپنن و، منیش پین بز نموی بز نموی، هیزه‌کانی هرود حیزب پیکوه نیشکم لی بگرن. کاوهش نم هواله‌ی بیست بو. که تاپر روشت په کاوه وت: «گویت له قسه‌کانی کاک تاپر بو؟»

وتی: «پلی!»

وتم: «تلی چی؟»

وتی: «تو خوت چی په چاک نزانی بیکه!»

وتم: «نه‌گم بپن بز لای پارتی، تیر هرچ هیراه‌کم نامینی، له پر نموه پیم

باشد نمشور فرست بهینین برون»
وتی: «تو بز، هرچی چه‌کیکشت نموی بیبه! به‌لام من بر ناکم و ناموی دوات

پختم»

وتم: «نه ترسم توشی کیشه بی له گدل حسک»
وتی: «گوی مددوری، لام واپه توشی کیشه نایم، نه گمر توشیش بوم، تو لمو لای

مشورم بخوا»

نیتر دنیا بوم شیخ کاوه لیم زیر نایی نه توانم به نازادی بهولیم.
پیشتر له پردمی تشکوته کیدا زور جار راوستا بوم، سرنجی سمرهوی و
ریگاکانی تملا و نولایم دابو. زور جار بیرم لی کرد پروه نه گمر بوم له کویه بوم.
بیرام دا به ریگا ناسایه کان دا نعوم. شوی به تاریکی به لای تشکوته کیدا راسته و
راست به شاخه کیدا هلیگرم و به بناری سورین دا پروه شانهدری بوم.
فرهم ناگدار کرد خوی ناماده بکا. کاوه وتی: «نهو کو توشی تمقه بن چدکی
پیشمرگه کانی من بهمن» من نعنومست کاوه نیحراج بکم چدکم لی ورنه گرتن، بهلام
هندی نارنجوکم لی و مرگرتن. کاوه به زور دمانچه کی خوی دامی. له گدل فرح وای ریگ
کوتم که من دمرچوم نعوش به دوی من دا بیت بز شویی چاودروانی. دموویری سمعات
۱. ی شو له کانی گزینی نیشگره کیدا به ناوی میزکردنوه له دمرگای تشکوته که
دمرچوم. دنیا زور تاریک بو. چاو چاوی نشینی. پرده قوته کانی پردمی تشکوته که
له زهلام نمچون. پاسوانه که له پر دمرگای تشکوته کیدا راوستا بو. چومه پنا پردیک و
به بی راوستان روم کرده لای سمری تشکوته که. چاودروانی فرح بوم دوی تاوی
نعوش هات و، دو چدکداری شیخ کاوهش بز پاریزگاری به دوامان دا هاتن زور به خبرایی
به شاخه کیدا هلیگراین، له ساوه به کی کورت دا ساوه به کی باش دور کسوتینهوه.
چدکداری کانی شیخ کاوه مان نیزن دا. ده دهقیقه به کی پی چو کارای پاسوان که زانی نیمه
دیار نمایین و، گومانی کرد بو رامن کردی، ریزیک تمقی کرد بز هوشیار کردنوهی
هاوریکانی. گوی مان له تمقه کان بو بهلام نیمه نمونده دور کسوتینهوه مدرسی توانان
له سمر نما بو.

به بناری سورین دا روشتین به سمری نوردوگای شانهدری دا له جاده مان دا و
پرینهوه بری چمی گهلال. تاریکایی شو و ماندوبیتی سمری لی تیکدا بوین شور
بوینوه بز لای کانی سپیکی پرخ، تاریک و رونی بهانی ناقراری راستمان دوزیموه به
شاخه کیدا هلیگراینوه به لای مایندول دا بز چمی گهلال.

روژ بوووه، بهلام نیمه نمونده خومان رتاند بو همدو کمان پرزه مان لی برا بو،
منیش نمونده هلی تنگوت بوم و شقم له پرد هلی دا بو، نینوکه کانی همدو کدلموستی
پیم شکا بون، نهیشمانشوریا بز پشودان لا بدهین. به نریک هوزخو اجادا دریمه مان به
روشتن دا. ساوه به کی باشمان له دوله که بری بو. فرح چو بز دی به کی نو نریکانه ولاخ
پهیدا بکا. منیش پالم دابو به پردیکوه دانیش بوم، له دوروه زهلامیکم به دی کرد جلی
پیشمرگمی له پردا بو. چومه ندیو چاودری بکم، روانیم نهپرد کداری بو. هستام و
بانگم کرد. بز نهپرد شتیکی چاودری نهکراو بو من لمو بن پرده دا بهینی. له خوشی دا
پی ی نریزی نه گرت. دوی ماچوموچ به راگردن پروه پرخ به ری کسوت مژده بدا به
پیشمرگه کان. پیشمرگه کان به بهشتی هواله که کردیان به تمقی خوشی و زوربان پروه
پهرم هاتن. هندی له دانیشتوانی ناوایی نه یانزانی بو بزچی کتوپر کردویانه به تمقه.
ژنیک له ژنی دراوسپکه بانی پرسو بو: «نوانه بزچی تمقه نه کن؟» له وهلام دا وت بوی:

«پژن مفسولیکی زلیان بهلمسه پوه».
دوای ۳۲ روژ دلی گمبشموه ناو هاوریکانم.

*
حمیدی حاجی ساهبر ماله کمې له پرخ پو، چومه مالی نموان. جمال ناغا خمریکی کزکردنموی چهک پو پز حسیک، نم نمکه زهمه تې له کول پوهوه. پاش دانیشن و گفتوگو، زوری هیزه کمان ریگه دا پگرمنموه شونه کانی خویان و، نامه پکشم پز کاک تایر و هاوریکانی نارد، دلنپام کردن لموی پدکیتی نیازی شمېر نېه و، نموان به نازادی و دلنپایی نه توانن له هر جیبه کی خویان نه پانموی چوله پکمن. بهلام نمو کاره ی نمان کرد پویان نمونده دزیو پو، تا چنن دین سال زاتیان نمه کرد بینه ناوچه کانی ژیر دسه لاتی پدکیتپوه.

نه گبر نم روداوه نمپرايه لموانه پو رموتی ژبانی من به جوریکی تر برویشتایه، چونکه دوای نمسه نیتر له سفمیری نمورپا و له ژنپینان پشیمان پوموه. نمسه جاری دوهم پو به هوی کیشمی سیاسیموه هلی ژنپینانم له کیس چو. جاری پدکیمان پور له بهدانی نازاری ۷۰ له گمل کچیک، که به تارمزی دلی خوم هملپژارد پو، ریک کموت پوم پسخوازم، به هوی روداوه کانی دوای نازارپوه وازم لی هینا. نمسجاره پش به هوی نم روداوه.

پاش چنن روژی مانموه له شارپاژر گرامموه ناوزهنگ.

*

کاروباری کومله

رهوشتی هاورې ی کومله
له خپهاتی ژیر زمینیسی سیاسی - چه کداردا هندی جار کمسانی وا پیش نه کمون که له ژبانی گشتی دا خاومنی پایمی بهرزی کومله پتهی و دسه لاتی هوکمرانی و سامان و دارایی نمون، بهلام به هوی خپهاتموه دسه لات و چه کدار و پاره پان نه کموتیه پور دست. پیگومان نمسه پش «نمفسبیت» نه گوری و، نه گبر پیگه پاندنی راست و پوروموده کردنی دروست و، ناموژگاری و چاودیری بهردوماسی له گمل نهی کاپرا پورو کمندهلانی «نفساد» نمخلپسکینی. ریکخواه تیکوشمروه که نهی به جزوی له پاندی مافیا و، کاپرای تیکوشم به سمرؤکی پاند پان به «میری شورش».

له شورش کوردا نمونی نممانه زوره.

کومله ریکخواړیکی «عقاندی» پو. بیروپاور نمندامه کانی به پدکوه پست پون. من و زوری که له هاوریکانم لامان واپو که تیکوشمیری کومله ناتوانی له هسان کات دا دو ژبانی همی: ژبانیکی تایبه تی و ژبانیکی سیاسی. لامان واپو همدوکی به جزویک تیکه لاون که له پدک جیا ناگرېنموه.

پدکی له ژبانی تایبه تی دا دز بی ناتوانی له ژبانی گشتی دا پاک بی و، له ژبانی تایبه تی دا دروژن بهلام له ژبانی گشتی دا راستگو بی... پز پیگه پاندنی نمندامه کانی کومله:

۱. چاودیری و ناموزگاری بمردهوام هبو. هر په کپکپان هلمبهک پان
مخالهفهدهکی بکراپه پانگ نهکرا بز لپرسینهوه و سزادان.
 ۲. بمردهوام پلاوکراره ی ناوخ بز ریزهکانی ریکهستن دمرنهچو.
 ۳. دموری پهگپاندنی کادر نهکراپوه.
- پهکی لمو پلاوکرانندی نهبو په وردی پیریوی بکراپه نعه بو:

*

رهوشتی هاوری ی کومله

هاوری ی تیکوشمرا

هاوری ی کومله په چی له خملکی جیا نهکریتموه؟ په چی دا نمناسریتموه؟ نهی
جیپاوازی چی بی له گمل پهکیکی تر؟ ناخز رهنک و روی جیپاوازه؟ جلومرگیکی تر له
په نهکا؟ شاخ و بالی هده؟ بالای پمزه؟ یا چی...؟
هاوری ی کومله مرزفیکی ناتاسایی نیه. هاوری ی کومله نادمیزادیکی ناساییه
وهکو همر خملکی تر، بهلام نهی په کردار و رهفتار و وتاری له خملکی که جوی
پکریتموه.

هاوری ی کومله پیریسته له کاری سیاسی و ریکخراوهبی و پیشمرگهبی دا
نومنی نیلتیزام و گورایلی بی پرامهر په لپرسراو یا فرماندهکمی و، له جیبهجی
کردنی بی قهید و شمتری فرمان و بهیار و ناموزگاری دمزگا دسهلاتارهکانی سمروی خوی
دا.

هاوری ی کومله نهی له ژپانی روظاندی دا نمونی مرزفیکی نمونی بی، له قسه
و گفتوگونی دا، له هلمسوکوت و کردهوهکانی دا، په گویری هلمومرجی نکات و
شونه نوینمرویی بیرویهویری پمزی کومله و رپاز و سیاسهتهکمی بی.
هاوری ی کومله نهی له شمرا نمونی نازایدتی و له خز بوردن و له خز بران بی،
له حسانموه و پشردان دا هاوریکانی له پیری بی و، په پیشیان بخا، له ناخزشی دا په
تنگپانموه بی و مشوریان بخوا، له راپرانندی نیشوکاردا روح سوک و لمش سوک بی،
له گفتوگوزدا هیمن و له سمر خز و په ندهب بی.

هاوری ی کومله له کاتی دمزگیر بون دا نهی نمونی خوراگری و نتمی بی و، له
ژیر باری نمشکلیجه و نازاردا نمونی دان په خسزدا گسرتن بی و، زیان په هاوریکانی
نهگهپتی.

هاوری ی کومله نهی فیری ژپانی په کومل و گولچان بی، نهی بزانی چزن له
گمل خملکی ترا نمزی، له صفرزهدهک یا له کمزیک دا، له مالیک دا پان له بارهگاهک
دا له گمل پیشمرکه و خملکی ترا نیش نهکا و هیل نهکا و نهگولچی و پناغی دوستایدتی
و هاوخپاتی و هاوسنگمربیان له گمل دانموزینی.

هاوری ی کومله نهی له شکان و تیکموتن و تنگانمدا وده پهر نعدات، له
ماندوبون و برستی و تینویتی و بی دهرامدتی و بی پارهبی دا خوگر بی، له بی هیزی و
بی دسهلاتی دا په زات بی. له سمرکوتن دا بابی نمیت و له کاتی دسهلاتاری دا له
خوی نهگوریت و له زال بون دا زولم نکات.

هاوری ی کومله له هر ناوچهپهکسا بو نهی حورمستی عورف و عاداتی

دانش‌توانی ناچدهکه، حورمه‌تی خو و ره‌وش و نمرتی دهرینه‌بان بگری، حورمه‌تی ریش سپی و پیاوماق‌ولانی ناچدهکه بگری، حورمه‌تی دین و کسمانی دیندار بگری، حورمه‌تی مزگموت و گورستان و شوینه پیروزه‌کانیان بگری.

هاوری ی کؤمده نمبی له گمل خه‌لکا ره‌فتاری باش بی، به چاری سوک تمماشاهان نه‌کات، گوی له ره‌خنه‌کانیان بگری چمنده بی کملک و ساده‌ش بن، گوی شل بکا بو داوا و پیشنباره‌کانیان، به سنگیکی فراوانموه ناموزگارپیان لی قبول بکات، به دنگ داوا و گیروگرفته‌کانیانموه بچی، به‌پیری ژیری و هیمنی و پشودریژیموه همولی چارمه‌سرکردنیان بدا.

هاوری ی کؤمده نمبی له بهرام‌بهر دوزمنانی گمله‌کسمان دا نازا و نه‌ترس بی، دل رهق و بی به‌زیی بی، چارپوششیان لی نه‌کات، کؤمده‌لانی خه‌لکی خوش به‌وت و له گمل مینه‌تی و نیش و نازاره‌کانیان دا بژی.

هاوری ی کؤمده نمبی دهس پاک بی، هیچ به زور له کس نمسینی، چاو نه‌برته مالی خه‌لک، مالی گمل و شورش به فیرو نعدات.

هاوری ی کؤمده نمبی داوین پاک بی، چاو نه‌برته ناموسی کس و شه‌رفی خه‌لک به هی خوی بزانی، وه‌کو شه‌رفی خوی بیپاریزی.

هاوری ی کؤمده نمبی دم پاک بی، جنبو به کس نندا، بوختان و قسمی ناراست نعداته پال کس، له پاش مله به خوزایی زهمی کس نه‌کات.

هاوری ی کؤمده نمبی فقر و جیاوازی له به‌ینی هاوری‌کانیا به هوی خزمه‌په‌تی و ناسبی‌وی و برادراه‌په‌تیموه نه‌کات، مه‌گه‌ر سه‌بارمته به نازایه‌تی زیاتر و گویراه‌لی و دلسوزی و له خوزانی زیاتموه.

هاوری ی کؤمده نمبی راستگز و سر راست بی، هیمن و ژیر بی، ره‌وش به‌رز و به وه‌فا بی، ساده و روح سوک بی، نمبی دژی خوی‌پرستی و خوه‌هلکیشان بی، دژی خه‌لکان و کمش و فش و خه‌ به زل زانین بی، دژی له خه‌لایی بون و لوت به‌ریزی و به خه‌زه نازین بی، دژی درو و فشه و فیشال بی، دژی له خوزازی بون و کس به هیچ نمرانین بی.

هاوری ی کؤمده نمبی همیشه نموی له بیر بی که خه‌لای کؤمده له ناوهرؤک دا خه‌لایکی سیاسی چینه‌په‌تی و نیشتمانیه، نمبی بی وهرس بون و مانلو بون کاری سیاسی له هیچ به‌وار و کاتیک دا پشت گوی نه‌خات، به کردار و ره‌فتار و وتاری چاک نه‌ک به زور و به ترساندن جی ی خوی له ناو دهره‌پشته‌کمی دا بکاتموه و حورمه‌تی خه‌لکان به سهره‌په‌پینی و همولی دوزنموی ناسبوار و دوست و هاوری ی نوی بدات.

هاوری ی کؤمده نمبی نه‌خلای به‌وجوره بی، په‌یره‌وی نم سهره‌تایانه بکات، بهم گیانه خوی و هاوری‌کانی په‌رموده بکات، بهم شیویه بژی و کار بکات. نمواندی وه‌ها نین هاوری ی راسته‌قینی کؤمده نین.

*

نم ناموزگارپسانه به‌ز نموی له گیرفان دا جیگی به‌په‌تیموه له قه‌واری پاکه‌تی جیگرمه‌دا چاپ کرا بو. ههمو هاوری‌بکی کؤمده دانه‌به‌کی ندرابه و، نمیر جیبه‌جی ی بکا. نه‌گه‌ر جیبه‌جی ی نه‌کردابه یا لی ی دهره‌چابه به گویره‌ی سهره‌په‌په‌کمی سزا ندره‌ا.

سزادان: چه ک کردن، لاهردن له سر کار، گرتن و دهمس پسر دانان و، له هندی حالت دا نهدام.

نمواندی موخالهفهمان نه کرد هدا پلهمان پهرتر پواه سزاکهپان قورستر نمبو. نمو کاته وشمی «ترؤ» پلاو پوهو. نم وشهپهمان له شپهرهکمی «مهوری» وهرگرت پو که نملی: دنیا تیا ترؤیه مهورسته تیا پرا

کئی مایهوه هدا سفر نمویی تیا ترؤ؟

نمونهکمی نهدام، نهدامی رهپوار چاوشین پو.

رهپوار، فرماندهی مفرمهزه پو له تیپی قهردهاخ. هاتوچوی مالی کارپایهکمی کرد پو. نمو سردهمه پیشمرگه گمروک پون. پز خواردن و نوسن له مالان دانهمیزان. نم کارپایه مالهکمی کرد پو به پنکمی پیشمرگه. به دلسوزی و دلپاکمی خزمهتی نه کردن. رهپوار ژندهکمی لی هملگیرا پوهو و هملی گرت پو بیبا پز تیران. ژندهک ۳ منالی به جی هیشت پو. نم روداو له کاتدا زور به خراپی دهنگی داپوه. دواي گموانیکمی زور ژندهک و پیشمرگهک له دینهکمی دولی جافهتی دوزرانوه. پز نموی پدگومانی له نیوان پیشمرگه و مالی جوتیاران دا دروست نمبی و، پز نموی جاریکی که هیچ پیشمرگهپک زات نهکا پدمروشتی وها دوباره پکاتوه، م س برپاری نهدامی کورهکمی دا و، نهدام کرا.

پهکهمین کونفرهنس

نم مودهپدی من گیرا پوم، کادرهکانی کومله له پارهگاکانی سرکرداپهتی زنجیرهپک سیمیناری فیکری و سیاسیان گرت پو. ناکوکیهکانی ناو ریزهکانپان قولتر و ناشکراتر پویو. نممیش زوری کادرهکانی توره کرد پو. پیری گرتنی کونفرهنسیان له لا گهلاله پوو. که گهپشتموه ناوزهنگ چمند کونفرهپهکمان کرد و برپارمان دا کونفرهنس بهستین. کپوتینه خز ناماده کردن. له مانگی مایس دا نونهرهکان تاقم تاقم گهپشتن.

*

سرودی نیتترناسیونال

له ناو نهدام نازاد ههورامی دهستی موسیقایی هبو. هندی نالتهی موسیقایی نغزانی و، سیری له دانانی ناواز دهرنچو. له ههمان کات دا لهوانه پو پاورمیکمی قولی به مارکسیزم هبو، روالهته ناشکراکانی له پاهمتی «چهکوش و داس» و «نستیره» و «سرودی نیتترناسیونال» ی.. به لاه زور گرتنگ پو. نهپوست کونفرهنسکه بهم سروده دهمس پی پکا و، لی پرا پو تاقمیک فیر پکا پهلین. تاقمی له پیشمرگه کوندهکانی هملپوارد پو، هندیکیان سریان لی ی دهرننچو، له پهر خاتری نازادپش دلیان نهعات پو داواکمی رت پکهنوه.

نازاد سرودهکمی پز چاپ کرد پون و، پهکی دانپهکی داپونی پز نموی له پیری پکمن. خویشی روژانه له گلمیان دانمیش و له گلمی نموتن. ناخر روژ که روستم نمبینی لی ی نهپرسی: «سرودهکست له پهر کرده؟» نملی: «پهلی» نملی: «نادهی پوم پلای» روستم دهمس نمبسته پنا گوی ی له سر ناوازی پهکی له گزوانیهکانی سهد محهمدی صفایی نملی: نمری نیتترناسیونال.. وهی وهی نیتترناسیونال...

نازاد زوری پی ناخوش نمبی و زور توره نمبی.

په کښمېن کونفره نسی کومله

له ژیر دروشی: له پېناری پتوکردنی ریزه کانی کومله و راپراندنی جمعاوهری گله کسمان دا، له مانگی ناپاری سالی ۱۹۸۱ دا له مالموس په کښمېن کونفره نس به ناماده بونی ۱۸۵ نندام، پسترا. نندامانی کونفره نس نوینمراهیتی نریکی ۸ هزار نندام و لاینگری ریکخراویان تکرده، له نار پشمرگه و له ناو شاره کان و له دهرودی ولات. نندامانی کونفره نس خلیکی پشی همرزوری شار و شاروچکه و نوردوگا و ناوچه دیهاتی کانی کوردستانی تی دا بو.

له روی تمسینانوه: ۴۹ نندامی له بهینی ۲ - ۲۴ و، ۷۴ نندامی له بهینی ۲۵ - ۳۰ سال و، ۱۱ نندامی له بهینی ۳۱ - ۳۵ سال و، ۴۱ نندامی له بهینی ۳۶ - ۴۰ سال و، ۱۰ نندامی پهریوزوری ۴۰ سال بون. له روی کار و پیشموه: ۴۴ نندامی کریکار و، ۱۷ نندامی پیشه گمر و، ۶۵ نندامی مرجخوزی پچوک و فرمانبر و، ۹ نندامی پیشه گمری گوره و، ۵۰ نندامی خړندکاری زانکز و پیشمرگه بون. لموانه ۵ پان تافرت بون. له سمره تادا من راپورتیکی درېژم خویندوه پاسی دامسزوانی کومله و، قوناغه کانی گوزان و گمشه گردنیم کرد له سمره تاوه تا نو کاته. کومیتی سمرگرداهیتی ریکخستنن ناوخو و، کومیتی راپرین و، ریکخراوی شهید جوامیر (پغداد) و، ریکخراوی شهید لهیلا (نافره تان) و، ریکخراوی بادینان، راپورتی دریان ناماده کرد بو. خویندرانوه و گفتوگوان له سر کرا.

پشپکی کانی کونفره نس بې پیاچونموی راپوردی کومله و، پشپکی بې دانانی رپوشونی کاری قوناغی داهاتو ترخان کرا بو. په کی له کاره گرنگه کانی نم کونفره نس دانانی «پیرهوی ناوخو» بو. گفتوگو و پاسه کان تیکرا ۸۰ سمعاتیان خایاند و، به هملېژدنی سمرگرداهیتی تازهی کومله کوتایی هات.

*

نومانی ناودیر کرا بون بې سمرگرداهیتی کومله له ۲۰ کس زیاتر بون. بې نموی نندامانی کونفره نس، پیش دهنگدان، به چاکی بیانناسی: دو کس رخنه پان لی نهگرت و، په ک کس پسنی نندا. بې نموی بې به نندامی سمرگرداهیتی بریار درا نمبی له نیوی دهنگه کانی نندامانی کونفره نس زیاتر بهین. بې نموی کاروباری کونفره نس به ریکوپیکی پروا، من خوم دهنگم نندا، ستایشی کسم نه کرد و رخنه بشم له هیچ کس نهگرت، هیچ لیسته په کیشم ناماده نه کرد بو.

نندامانی کومله، له هندی لمو هاوویانه به داخ بون، چونکه:

۱. ململاتیه کی نالباریان دس پی کرد بو له سر پله و پایه به تابه تی له گدل نومانی له زیندان پهر بویون، ناژاوده کی زلد و پشپویه کی قبولیان خست بوه ناو ریزه کانی ریکخستنموه، دسته گریبان تی دا دروست نه کردن.

۲. له پیریاویردا توندرو بون و، نه پانویست کومله به لای توندوتیوی دا بهین. ۳. رفتاریان له گدل پیشمرگه و کادره کان باش نبو، همدیکیان به لوتهرزی و غمراپیموه له گلیان نمجولاتموه.

له نلمهای دهنگدان دا سالار و جمدفر دهرنچون و، عوممر و مهلا بهختیار به

دهنگی کی کم دمرچون. دواي پلاوکردنموي نهجیامی هملسواردن به ریز، سالار، مهلا پختیار، جمعفر، «سلازم عومر». قسه‌بان کرد و، هیرشیان کرده سر نندامانی کؤنفرنسه‌که، لی گبراین قسه‌ی خویان پکین، چمند کسی لیجان راپهرین وستیان به توندی وهامیان پده‌نوه، بهلام هژ نموي ومزعه‌که نشیوی، من ریگم نندان.

*

دواي کؤنفرنس نم هاورپانه توره بون و، همرشه‌بان کرد که شورش و کؤمه‌له به جی نه‌هیلن و، نه‌چن هژ دهره‌وه. من چمند جاری سردانم کردن و، زؤدم له گئل وتن هژ نموي دلیان بهینمویه جیگی خوی و، بهینمویه کار پکین. بهلینم به سالار و جمعفر دا که هیر له م س به‌کیتی دا به‌انه‌یلینمویه. قسه‌کانم سودی نه‌بو. سور بون له سر هملوستی خویان. مهلا پختیار له همویان زیاتر خوی به دلشکار نژانی و، نارمزی دهرنبری. گه‌هسته تینم به مهلا پختیارم وت: «کاتی خوی که من بوم به کؤمه‌له و، دواپتر به به‌کیتی و، دسمان کرده‌وه به شورش، نمیبست بو کاراپه‌ک هدیبه ناوی مهلا پختیاره، نیستایش نه‌گمر نمیبستنه‌وه زؤر باشه، نه‌شوری خواحافیزت بی، به بی توش کومه‌له و به‌کیتی و شورش به‌دوام نه‌بی!»

به کؤمئل چون هژ تاران. لهو رؤژاندا مامجه‌لال گبراپه‌وه تاران. قسه‌ی له گئل کرد بون به‌گمرنمویه کوردستان و قانچی کرد بون. بهلام نمان له هملی ژیر به ژیری خویان نه‌کوتن و، نمو داخه‌بان له دل دهرنچمو. جمعفر نامیلکه‌به‌کی چاپ کرد بو به ناوی «مانگ گبران» وه. دهرنچونی خوی و هاورپکانی به گبرانی مانگ شوبه‌اند بو.

*

حدک و پدک

نوینترانی شورای شاره‌کان له مه‌هاباد کؤپونمویه‌به‌کیان کرد هژ گفتوگو له گئل کار به‌دستانی رژیمي نوی. داواکانیان له ۸ مادده‌دا کو کرد به‌وه. له مادده‌ی به‌کمین دا داوای سلطاندنی مانی تازادی به‌یاردانی چاره‌نوسی کوردیان کرد بو، له مادده‌ی هشتمین دا داوای دهرکردنی سمرانی قباده موخته‌بان کرد بو له نیران. لم کوپونمواندا نوینترانی زور له ریک‌خراوه سیاسیبه‌کانی کوردستانی نیران به‌شدار بون. همویان، جگه له نوینترانی دیموکرات، سور بون له سر نموي حکومتی نیران قم ده‌یکا له نیران. لهو نامیلکه‌به‌دا که سهاره‌ت به قباده‌ی موخته‌ده‌بان کرد هملوستی خویان به‌م جوړه نه‌گیرنمویه:

«پاش زیاتر له به‌ک سال راپهرین و قسوریانی دانی گهلانی نیران له ۲۶ ی ربه‌ندانی ۱۳۵۷ دا شورش خملکی نیران به‌کم قوناخی سرکوتنی هری و به‌کیک له کونه‌پروستترین و درنده‌ترین رژیمه‌کانی سر به نیمپریالیزی له روه‌هلانی نیوهراست دا تیکمویه پیچا. نمو سرکوتنه نه‌گمر هژ خملکی نیران مایه‌ی جه‌ژن و شادمانی بو، هژ به‌هره‌به‌رانی ده‌زگای به‌کریه‌گیرای به‌نمالی بازانی زهره‌به‌کی گورچو بو و دل تعزین بو. چونکه نموانه هیچ پیوند به‌کی دوستانه‌بان له گئل گهلانی نیران دا نه‌بو و، جاری نشیان توانی بو له گئل کار به‌دستانی تازه به سرداکموتی حکومتی خومه‌نی ریک کمون. شه‌پولی قین و توره‌یی و نارمزی به‌رامهر به قباده‌ی موخته‌ده‌بان سمرتاپای نیرانی داگرت

هو، زوریمی حیزب و ریکخواه‌کانی کوردستان و سرتاسری نیران داوایان ده‌کرد تمواری
ئەفرا دی قیاده‌ی مووه‌قەت له نیران دەرێکری. سەریند و بی پەندی هه‌مو پاس و خواسیکی
سیاسی ده‌هاته سەر قیاده و نو تاقه‌سه‌یان له زوریمی جینه‌په‌ته‌کانی کۆن و تازه‌ی
کاربەدەستانی نیران دەرەق به کومه‌لانی خەلک دا به پەشدار ده‌زانی.

ئەگەرچی حیزبی دیموکراتی کوردستان زیاتر له تمواری ریکخواه نیرانه‌کان
شارەزای ناگەر و کردووی دژی گه‌لی سەرکایه‌تی نو تاقه‌ هو، هه‌رچەند حیزبی نیمه‌ پتر
له هه‌مویان کۆته‌کی خو‌فرۆشی و په‌کره‌گیرای نوانی وی کەوت هو، به‌لام له به‌ر هه‌ستی
مستولیت به‌رامبه‌ر به چاره‌نوسی گه‌لی کورد و هه‌زاران مالی لێ‌قمواری کوردی عێراقی
که له نیران دا تاوازه و سەرگه‌ردان هون هیچ کاتیک فیکری توله‌ نستانده‌وه‌ی نه‌بوو هه‌مو
کاتیک له‌و به‌رامبه‌ر دا بو که پاداشی جینه‌په‌ت و خه‌پانه‌تی نو تاقه‌ ده‌بی به‌ ره‌فتاری باش
له گه‌ل کورده عێراقیه‌ ده‌مه‌ده‌رکان به‌داتوه. هه‌ر به‌یش له هه‌مو جیگایه‌ک دژی نو
داوایه‌ راوه‌ستا که کورده پناه‌به‌ر عێراقیه‌کان له نیران دەرێکری.

به‌ دوا‌ی سەرکۆتیی شورش دا کاتیک نوینهری ده‌ولتی کاتیی موهه‌ندیس
پازوگان هاتنه‌ مه‌هاباد تاقه‌ نوینهری حیزبی نیمه‌ له‌و کۆپونه‌وه‌دا زور دژی پەندی هه‌شتی
داخوازه‌کان هو که داوای ده‌کرد ئەفرا دی قیاده‌ی مووه‌قەت له نیران دەرێکری، دوا‌یش که
نو پەنده به‌ زوریمی ده‌نگ پەسند کرا حیزبی نیمه‌ چەندین جار به‌ رسمی نو داخوازی به
شته‌یکی زیندوون که حیزبی نیمه‌ له‌ سەر نو سیاسه‌ته‌ چەندی قسه‌ بی گوترا و چۆن له
لایه‌ن زوریمی ریکخواه‌ سیاسه‌کانی نیرانه‌وه‌ په‌لاماری توندی ته‌به‌لغانی کرایه‌ سەر.
به‌لام حیزبی نیمه‌ ده‌سان له‌ سەر نو سیاسه‌ته‌ مستولانه‌یی خوی روشت و
نوه‌نده‌ی له‌ تواناشی دا هه‌بو خەلکی کوردستانی به‌ز کۆمه‌گ به‌ پناه‌به‌رانی کوردی عێراق
هان دا. هه‌زاران مالی عێراقی که له‌ ناوچه‌کانی دۆرده‌ستی نیران سەرگه‌ردان هون به
مواقه‌تی حیزبی نیمه‌ گه‌رانوه‌ کوردستان و به‌ ته‌شویقی نیمه‌ له‌ کوردستان دا جیگا و
ریگایان به‌ دا‌به‌ن کرا و حاوانه‌وه‌.

له‌ کونفرانسی گه‌لان له‌ تارانیش که نوینهری زور له‌ حیزب و ریکخواه‌ سیاسه‌
ناوچه‌یی و سرتاسره‌یه‌کانی نیرانی تی دا هو، ته‌نیا ریکخواه‌یک که دژی هه‌رش کردن به‌ز
سەر قیاده‌ی مووه‌قەت راوه‌ستا حیزبی دیموکراتی کوردستانی نیران هو، له‌ به‌یارنامه‌ی
کونفرانس دا به‌ زوریمی ده‌نگ به‌ریایه‌ک له‌ دژی قیاده‌ی مووه‌قەت پەسند کرا، به‌لام هه‌ر
له‌وی دا به‌ سهراحت گوتراوه‌ که حیزبی دیموکراتی کوردستانی نیران موخالیف هو.
به‌ کورتی له‌ گه‌ل ئه‌وه‌ی زوریمی هه‌زه‌ سیاسه‌کانی نیران و به‌ تابه‌تی کوردستان
به‌ توندی له‌ دژی قیاده‌ی مووه‌قەت کاریان ده‌کرد، حیزبی نیمه‌ هیچ وه‌خت هه‌لو‌به‌ستی
دوژمنانه‌ی به‌رامبه‌ریان نه‌گرت و هه‌ر له‌و به‌رامبه‌ر دا هو که ئه‌وانه‌ وه‌ک مېروانیک ده‌بی چاویان
لی به‌کری و به‌ پی ی توانا پارمه‌تی خه‌زانه‌ لێ‌قمواره‌کانیان به‌دی. «
سەرگه‌ردایه‌تی خەلک له‌م راپۆرت‌دا ده‌وری خویان پاس ئەکا له‌ چەند مه‌سه‌له‌ی گه‌رنه‌گ

دا به‌رامبه‌ر قه‌م:

- رازی نه‌بون به‌ تاوانبار کردنی سیاسی قه‌م.

- رازی نه‌بون به‌ ده‌رکردنی سەرگه‌رده‌کانیان.

- هینانموی هزاران خیزانی نمنامه‌گانی قم بز گوردستان، که دواپیتر بون به چه‌کهلگری لشکری بازانی بز شعری حدکا و، به‌کیتی.
 بیگومان نم هملووستی حدکا سبهارت به هست کردن نمو به مسئولیت، وه‌کو لم راپورتدا بز پاساودانی نم هملووسته‌یان توسپوانه، بملکو بز هیشتنموی قم بز وه‌کو ملوومی گیانی به‌کیتی. حدکا نه‌په‌وست به‌کیتی له پئژاری قم ناسوده بی. به‌لام قم بون به هیزی پارسه‌تهدری نیران بز تیکشکاندنی حدکا و دمرکردنی له زوری ناوچه‌گانی کوردستانی نیران.
 قم له حدکا بون به ماره‌کی شیخ هومرا

*
 له نولکلوری کوردی دا نه‌گپرنموه: شیخ هومر به لای شمه‌لیکی چر و پردا راتپوری. شمه‌له‌که ناگری گرت بو دوکلی لی به‌رز نه‌بووه. شیخ هومر نروانی ناگر زوری بز ماریک هیناوه که له ناو توترکیک دا گیری خواردوه، خبریکه له گدل پوش و پاوانی شمه‌له‌کدا بستی. مار له تاو گر و دوکلی نفیشکینی و، هلمته‌پزیتموه، به‌لام هیچ ریگایه‌کی نای دهرپاز بی. شیخ هومر به‌زی به ماره‌کدا دپتموه. گالوکیکی دریزی پی نیی به سر ناگره‌کدا بزای راپدل نه‌کا. ماره‌که خزی له گالوکوه نه‌پچی و له ناگره‌که تی نه‌پیری، به‌لام همرکه نه‌گاته شیخ هومر خزی له ملی نئالینی و نه‌پیری پاداشتی چاکمی شیخ هومر به گستنی بداتموه.

لاک

له سهره‌تای شویاتی ۱۹۸۱ دا له تاران ریکخراویکی تازه به ناوی: «لشکری نیسلامی کورد» که بز گالته پی کردن ناویان لی نا بو: «لاک» دامه‌زرا.
 نم ریکخراوه تازه‌به هیچ به‌نامه‌به‌کی سیاسی نمو، دامه‌زینره‌گانی: مه‌لا حسین ماریونسی، شیخ قادری سوتکه، عهباس شاهین، که له تاران داتنیشتن له ناو خزیان دا کۆک نه‌بون.
 مه‌لا حسینی ماریونس و شیخ قادری سوتکه له دواي ناشبه‌تالموه له نیران دانیشتن بون. مه‌لا حسین، خملکی ناوچه‌ی تلمه‌عفر، کابرایه‌کی کۆنه‌پهرست و دواکوتوی له کوردستان دابراو و، شیخ قادریش، خملکی گوندی سوتکه‌ی ناوچه‌ی قه‌لاسیوکه، قوله دهره‌ه‌گیکی زالم و نه‌خویندوار بو. به‌لام عهباس شاهین، کابرایه‌کی زیره‌ک و لیژان بو، سردمه‌یک له گدل «حرکه اخوان المسلمین» له موصل کاری کرد بو، له ۷۴ دا بوو به پیشمرکه و، له سهره‌تای دامه‌زاندنی به‌کیتی دا هاته قامیشلی له گدل به‌کیتی کاری نه‌کرد. خزی وا دهرنه‌خست ریکخراویکی له ناو نئفسهرانی جه‌یش دا هه‌به. به‌م نیدبه‌پانه ماوه‌به‌ک دستی مامجه‌لالی بوی هندی پارمی لی کیشاپوه و، سهردانی سعودیه‌ی کرد و، دواپیتر که وازی له به‌کیتی هینا هاوکاری له گدل دزگای موخا‌پهراتی سوری و لیبی نه‌کرد و، خزی گه‌پانده کار به‌دستانی نیرانی.. نهمانه همر به‌که‌پان بز مه‌بستی، به‌لام ههمویان له زیر چه‌تری نیران دا و، به نامۆزگاری نتوان به‌ک کموت بون.

*
 لشکره‌که‌پان فونمی لشکری به‌کر‌یگراو بو. نیران چه‌ک و پاره و پناگای، وه‌ک

پهشپک له سپای پاسداران، بز دا بهن کرد بون. هرکس نهو به چه کهه لگری نهوان:

۱. پارهی مانگانه یان به ریکو پیککی نه دایه.

۲. چهکی جوان و تازه یان نه دایه.

۳. نه پتوانی مال و خیزانه کهی بهات بز نیران و، خویشی به نازادی به سرانسمری

نیران دا بهگری و بهسوریتوه.

۴. شمیری رژیم نهکا.

*

نم «نیمتاز» انه لمو کاتدا که به هزاران کس له چه پشی عیراق هلات بون، له دیهاته کان دا بی دهرامت و نبشوکار دانیشته بون، هروهه بز هندی له دانیشتهوانی دیهات که نه پتوانی له گوئده کهی خزی دا بهینیتوه و، همو نمو دهسکوتانه پشی همی و، به ناو خزمه تی دین و نبشتمان نهکا، وای کرد له ساوه بهکی کورت دا پیره بهسین و، هیزیکی زور پیکوه بهین. هیچ بهیرویه ریکی دینی یا نه دینی نهو که نه سانه پیکوه کز بهکاتوه، نهوی کزی کرد بهونه دهسکوتی ماددی و، مه بهستی تایه تی بو. له ناو هیزه که یان دا کسانن جزراجور کز بهیوه. پارتی پش دهستی تی خست بون و، هندی کس خزی نارد بوه ناویانه نهو. بهکیتی پش هندی له کادرهکانی خزی ناره ناویانه نهو.

گوزانی به پیککی سوری همو ناوی محمد شیخز بو. له گدل ناشیه تال دا نهویش چو بو بز نیران. لم بهزمدنا نهویش چو بوه ناو لاکوه. مهلا حسین دزی گورانی و موسیقا بو. نهویش به چاولیکوری نیسام خرمه بهی لای و ابو حرامه، نابی کس گورانی هلی یا گوی ی لی بهگری. روزکیان له باره گای لاک له تاران له سر نم کیشه به مهلا حسین و محمد محمد شیخو نهی به مشهوریان. محمد نهلی: «تو قورانی خوت بهخونه، منیش تنبوری خرم لی نه دم، بزانه خلک له کامان کز نه پیتوه؟» مهلا حسین نهلی: «نه هلی نم زمانه تایمی فسق و فجورن، دیاره له تو کز نه پتوه!»

*

سهره تا که ویستیان دهس بهکن به کارکردن خزیان چندند کس بهکیان نارد بز ناو زنگ بز گفتوگز له گدل دهکتی سیاسی و، له سر چندند مسئله بهک پیک هات بون. هروهه نیرانیش داوای له بهکیتی کرد بو کارناسانیان بز بهکا، بهرام بهر بهوی نیران کارناسانی بز بهکیتی بهکا.

که نیوانی نیران و بهکیتی تیک چو، نهمه کاری له نیوانی لاک و بهکیتی پش کرد. لاک بهلینیان دابو:

۱. دهس نه مخنه ناو کاروباری خه لکوه.

۲. دوژمنانی بهکیتی و کسانن گومانلیکراو له ریزهکانی خزیان دا وهرنه گرن.

۳. پارمتهی بهکیتی بهدن بز گوزانه وی چهک.

*

گدل

هر لمو ساوه بهدا سامی سنجاری پش بهیزیکی تازهی دامه زرانده به ناوی: «حزب الشعب الیمقراطی الکردستانی».

زوری نم بهیزانه هیچ زمهینه بهکی فیکری به کزومه له بهیزیان نهو. له سامی

جنگی عراق - ایران و، ناکزکی پدکیتی - پارتی دا دروست نه‌کران.
 سامی له بنده‌ماله‌یکی دسروشتوی سنجاره. په ریچه‌لک پزیدی بون و موسولمان
 بون. له سرده‌سی پاشایه‌تی دا په «په‌شه» نیردراوه بڼه‌بریتانیا و، لموی هنده‌سی
 خوننده. هر لموی تېکه‌لاوی حشع پر. دواى ۱۴ ته‌موزى ۵۸ پدکى له توندروده‌کانى
 حشع پر. تاوانبار کړا پر په هاوېشى له روداوه‌کانى ۱۹۵۹ ى موسل دا. که نېنقیلاى ۸
 ى شویاتى ۶۳ پر، وازى له حشع هېنا و، هلات بڼه‌مالومه که موسا پاره‌گای مه‌کته‌سى
 سیاسى پارتى لى پر. له نېستگه‌کى شورش دا له گرده‌وش کوته‌کار.
 له ناکزکى نیوان پارزانى و مه‌کته‌سى سیاسى دا، په لای لای سرکه‌وتودا دای
 شکاند و، له هاوېنى ۶۶ دا پر په نندامى مه‌کته‌سى تنفیزي و، له کونگره‌ى حوتم دا
 هلمېژدرا په نندامى کزمېتېدا ناوهندى و مه‌کته‌سى سیاسى. دواى خوننده‌وى پدایى
 نازارى ۷ پر په وڼزى نېعمارى شېمال.

سامى نو کاته‌ى وڼز پر هولى دابو دستمېدک روشنېر و خوننده‌وار په تاپېه‌تى
 نوانمى خویان په چپ دانمنا و، نوانمى له ناو حېزى شېوعېوه هات بون، له خوى کڼ
 پکاتوه. دواى هلمگېرسانوې شمرى کوردستانېش له گمل نوانه پېوهندى باش و نړېکى
 راگرت پر.
 دواى ناشېه‌تال سامى چو بڼه‌نیران و، مانگى کانونى پدکېمى ۱۹۷۵ په ناگادارى و
 پارمېتى ساواک ق م ى پېک هېنا و، خوى پر په سکرترى و، بڼه‌نو مه‌مېسته سفېرى
 نوروپای کړد.

*
 سامى له سالاتى ۱۹۷۵ - ۱۹۷۹ دا سکرترى قیاده مووه‌قه‌تى پارتى پر، له
 کونگره‌ى نږه‌مى پارتى دا خوى هلمېژاوده‌وه. ماوه‌پدک خوى وا پېشان دا که ده‌ستى له
 کارى سیاسى هلمگرتوه. دواى ماوه‌پدک نیران گرتى. قسې جېاواز له سر گرتنه‌کى
 هېو. هندېک نېانوت: بنمه‌مالى پارزانى په گرتى داوه و، هندېکى تر نېانوت: په
 توه‌مى جاسوسى گېراوه. دواى چمند مانگى پرېو رږشته لندېن. لموی کپوتوه
 جموجول. پېوهندى له گمل هندى له هاوکاره‌کانى سرده‌مى قیاده مووه‌قه‌ته، په تاپېه‌تى
 نوانمى له نوروپا بون، تازه کرده‌وه و، سردانى سورپای کړد.

له ته‌موزى ۸۱ دا سامى هاورى و هاوکاره‌کانى خوى کڼ کرده‌وه بڼه‌کونگره‌ى
 دامېزاندى حېزېکى تازه په ناوى: «پارتى دېموکراتى گملی کوردستان». سامى
 حېزه‌کى په ژماره کم پر، پنکى جېماوېرى و هېزى پېشمېرگى نېو. تاقى روشنېرى
 لى کڼ پېووه، له گمل تاقى سېربازى هلاتو. لمو زه‌ماندا که ژماره‌پدکى زور گلمې
 کورد له سېربازى هلات بون، همو لاپدک نېتوانى هندېکېان بڼه‌لای خوى راپکېشى.
 بهلام له کارى خوى دا پامېنى په دو شت نندا: راگېاندن و، پېوهندى دېوه‌وه.

له شام جېرېده‌پدکى کوردى - عېره‌پى له ژېر ناوى: «گمل - الشمب» دا
 دېرته‌کړد، له چار جېرېده‌پدکى زور له حېزه‌کسانى کېدا په روالت جوانتر و په ناوېرک
 دولتمنتر پر. چمند نامېلکېه‌کېشى پلاو کرده‌وه.

سامى دوستاپه‌تى له گمل سورپا، لېسېا، نیران دامېزاندا. حېزه‌کى وه‌کو
 دوکانېکى سیاسى لى کړد پر بڼه‌دواى پارمېتى له دوله‌تان، تنانعت له حېزه

کورد په کان. تنیا په ک جارسامی په ک ملیون دولاری له لیبیا یو پارمته هیڅ په ک هیڅ و مرگرت. وکو نه پانوت له ناو خویان دا له سمر نم پاره په تیځچون و. هند په کیان په ک جاری لی دور کو تنوه.

*

تیځچونی په کیتی و نیران

ململاتی د سولات له نیران دا له نیوان بالی دینی میزمره سمر و بالی دینی پانتول له پی گه پست پوه پزیه. مامجه لال له حوزه پرانی ۸۱ دا گه پشته تاران. پنی صدر، سروک کوماری نیران، مستعفا چمران، وزیر دینا، فلاحی سروکی ستادی نورتمشی پنی.

و هغه په کی گوروی چه کی قورس، ناوچی و، سوک په فروکه و په پاپور گه پست پوه نیران یو په کیتی. نیران پهلینی پشه کی په سوویا و لیبیا داپو نم چه کانه تسلیم په په کیتی پکا. ددستی په سردا گرت و، تنیا پارچه په کیتی نددا په په کیتی. پنی صدر، پهلینی په مامجه لال داپو، که پیوه ندی نیران له گیل په کیتی چاک پکا و، چه که گیراوه کان هدا توه و، هملی چارم سرگردنی ناشتیانی کیشی کورده کانی نیران ددا. فلاحی پش هسان پهلینی دا یو. ۳۰۰ کلاشینکوفیان داپو په له گیل خوی بیه پیتوه. گه پشته دوی مامجه لال و نمو پهلینه خوشانی پینان داپو، همدومانی دغوش کرد. لامان واپو «دروی رحمت» مان لی نه کرس توه. بهلام دواي ماوه په کی کم ناکو کیه کان تمقینه توه. پنی صدر په سواری فروکه هدلات یو پاریس و، فلاحی له هالیکو پترودا تمقینه توه و، نمو بالی ددستی په سمر کاروهاردا گرت په ناشکرا کوته دوژمنایه تی په کیتی.

*

بالی دینی که پهره زال پون نه چو، هلو پستی پهرامهر په کیتی دوژمنانه یو. دستیان په سمر چه که کان دا گرت. چمند جاری لم پاره یوه قسبان له گیل کرا پی سود یو. کاپراه کی سره هنگ کرا یو په فرماندهی هیزه کانی «شیمال غروب» ناری صهادی شیرازی یو. داوای وه دیکي «نیزامی» و، لپه سر اوای ناوچی پینچونی په کیتی کرد. نیمش، ملازم عومر، نازاد هورامی، په کری حاجی صفدرمان نارد. دواي نموی قسه و گفتوگو یان کرد یو، صهادی شیرازی په راشکاری پی ی وت یون: «نازاد کردنی عیراق، له پاک کردنوی نبروه دس پی نه کات - کویونه که له ورمی یو، مبهستی پاک کردنوی ناوچی ورمی یو - ندی نیوش هیزه کانتان وکو نه فرادی بارزانی بهین یو نیره، پیکوه تا سمر سنوری عیراق له هیزه کانی ضیلدی نیتقیلاب - مبهستی هیزه کانی حدکا و سازکا یو - پاک پکه پتوه، که گه پشته سمر سنوری عیراق، لو چه کانتی هیناوتانه زور زیاترتان نده میا تا نموه نه کمن جاریکی که باسی چه که کن»

هر هم تیگه پشته په کی له دروشمه کانی نیران لو زماندها: «راه قدس از کربلا میگذرد» یو. گوايه نه گمر ریښی عیراق بروخین و کهره لا پگرن ریگی رزگار کردن

قدوس له نيسرائيل نه کړيتموه.
 وهغه کښې پريزومه په هاليکو پټر روانه کړد يو ېز مهاباد. په ناتوميدي گمرانوه
 لامان. داواکاني سره ټنگ صه پادي شيرازي روڼ و ناشکرا يو. په لام په نيمه جيبه جی
 نه کړا.

*

سوريا وهديکي گموره ې په سروکا پټي عهدولخه لمړم خددام نارد ېز گفتوگو ېز له
 گڼل کار په دستانې نيران. په دېکي لڼو پاساني نم وهغه له گڼل. نيرانې کړد ېز، چاک کړدني
 پيړوندې په کيښي - نيران و، ريگدان په ناردي چک ېو. حازم (عبدالحيار الکبيسي)
 پش له گڼل نم وهغه هات ېو. نيران په کان وت پريان: «نيسره چون چک ندمن په مانه
 نمانه هم کوردن و هم سونمن ېز همدولامان خه ترمنا» نه پازاني ېو خددام سونته په.
 وهديکي نيرانې له گڼل حازم هاتن ېز ناوړه ټنگ ېز هلمسنگاندي هلمو مبرجي
 ناوړه کړه و، پيړوندې په کيښي و حدکا. نمانه له سرده شتموه په پي هاتن ېز ناوړه ټنگ،
 زوريان جلي پاساريان له پير کړد ېو، چکيان پي ېو، په دريوايي ريگا له چمند جیگا په
 بهانوي نو پوکړدن و پشودانوه ېز چاو هلمستن خزيان دوا خست ېو، ېز نيوې کيشه په ک
 له گڼل حدکا دروست پکمن. دواي گمرانوه ې وهغه کي نيران پرياري دا پيړوندې له گڼل
 په کيښي پيري.

*

راگرتني هاوسنگي له دوستا پټي دا له گڼل حدکا و پزوتنوه ېو کورد له لاهک و،
 دوستا پټي له گڼل حکومتې نيران له لاهکي تر کارېکي له کړدن نه هاتو ېو. مامجه لال
 نه پريست نم هاوسنگيه راهگري. په لام زوري نه مخپاياند ناشکرا نه ېو. همدولا نيران و
 حدکا نه کيوتنه تنگ هلمچن په په کيښي. راسته کي زور جار پيشمرگي کوردستاني
 عسراق له شمره کان دا هشدار نه ېو نيوې پيسان وترا پي، خويان له پير سمختي
 هلمو مبرجي کوردستاني عسراق ېز پشودان و گمران و سوران نه چونه دپوي نيران و،
 تپکه لوي نو شمرانه نه ېو. له لاهکوه سر کړد پټي حدکا و ريکخواوه کاني تر
 مسمونيان نه ېو، له لاهکي تروه گپروگرفتي سياسي گموره پان ېز په کيښي له لاي
 حکومتې نيران دروست نه کړد.

دواي هملاتني پټي صدر، نيران له پر په لاماري همو نه واندي دا که په نندام و
 پيشمرگي په کيښي ناسرا پون و گرتني. مو حسيڼ علفي نه کيښي، عهدوروزاق مبرزا،
 علفي حموي، لاوکو و قاضي پيشمرگي پريدار که له مخوشخانه کان دا پون و، هغدي
 پيشمرگه که يو کړيني گملوپل له بازاری شاره کاني نيران پون. نماندي گيرا پون
 همويان نه جازي رسمي دوله تيان پي ېو. مو حسيڼ نوينري په کيښي يو لاي نيران و،
 عهدوروزاق له سفارته سوري کاري نه کړد. نم کاره له کاري حکومت نه چو. په لام
 نوان سفارته نمريکايان داگير و، همو ديپلومات و فرمانبره کانپان گرت ېو. شتي
 وا چاو هروان نه کړاوه نه ېو. چمند مانگي له زيندان دا مانوه، حکومتې سوري له سري
 هملداني، نه چا پير دران. په لام پيړوندې نوان په کيښي و نيران پچرا.

*

پیشووانی ههلو مەرجی کوردستان

هاوینی سالی ١٩٨١ ههلو مەرجی کوردستان ئالوزا بو. جەیشی عسراق زووتر خەریکی شەری تێران بو. دەسلاتی بە سەر زوری دێهاتەکانی کوردستان دا نەما بو. لاوانی کورد بە کومەل لە دەس سەربازی هەلشەهاتن و، روایان نەکردە لادیکان. دەیان هەزار سەربازی هەلاتو لە دێهاتەکان دا کو پویندو و، هەر حیزبە هەولی ئەدا زووترین ژمارەیان بە لای خۆی دا رابەیکشی و، بێانەپێتە ریزی پێشمەرگەکانیشو. هەر حیزبە بەشی خۆی گەنجی راکێشا بو، هیزی چەکناری لێ دروست کرد بو. جود و جوقە، هێچکامیان کێشە پەگەختنی مەلێشای حیزبەکانیان چارەسەر نەکرد بو، هەر حیزبە هەولی ئەدا خۆی زووترین ژمارە چەکناری هەبی و، لێو رێگایەشمو دەس بەگری بە سەر مەیدانی کار و چالاکێ دا.

هاوینی سالی ١٩٨١ پێنج هیزی چەکنار کە سەر بە پێنج حیزبی جیاواز بو، بە ناوی پێشمەرگەو لە دێهاتەکانی کوردستان دا، بە تاپەتی لە ناوچەکانی سلێمانی، هەولێر، گەرمیان.. دا تەراتەیان نەکرد. نەگەرچی چوار لێم حیزبانە: پەک، حەسک، حەشە، پاسۆک، لە چارەچۆی سیاسی «جود» اکو پویندو، بەلام هیزەکانیان سەریخۆ و لە پەکتیری جیاواز بو، هەریەکیان سەرکردایەتی و، فەرماندەیی تاپەتی خۆیان هەبو، کەسیان گۆڕی لە فەرمان و نامۆزگاری ئەوی تێران نەگرت.

چەکناری حیزبەکان، بە ئارەزووی خۆیان و بی هێچ لێپەرسینبو بەک، خەلکیان نەگرت و نەکوشت و پەر ئەدا، پارەیان نەسەند و، پارەتەیان کۆ نەکردو، سەرانەیان وەرئەگرت. بێگاریان بە دانێشتووانی دێهاتەکان نەکرد و، زوڕ جبار لێیان ئەدان و سوکا پەتێیان پێ نەکردن. دانێشتووانی دێهات خەریک بو پێشمەرگەیان لە پەر چاو نەکووت و، لە شورش نەپێزوان. سەرکردایەتی هێچ لایەکیان مشوری چاکردنی نەم پەرەلایی و بی سەریخۆیی نەهەوار و، چارەپۆشی لە خراپەکانی چەکنارەکانی نەکرد.

نێمە لە سەرکردایەتی پەکتی دا زوڕ جبار باسی نەم ههلو مەرجە ئالەبارەمان نەکرد. پەکی لە ژمارەکانی «ژبانی رێکخراوی» کومەلمان بۆ جووری رەفتار لە گەل خەلک تەرخان کرد و، هەولان ئەدا گادەر و پێشمەرگەکانان بە جووری پەرورە بەکەن، کە رەفتاریان جیاواز بی لە هی حیزبەکانی تر، بە تاپەتی چونکە تا ئێسایش پەکتی هیزی هەره گەوره و دەسلەتدار بو. پەریارمان دا لە ئاواپەکانی ناوچەکانی ژێر دەسلاتی شورش دا خەلک هان بەهێن بە هەلواردنی ئازاد چەند کەسی لە خۆیان بۆ «ئەلجۆمەنی ئاواپی» هەلپێژین. ئەلجۆمەنی ئاواپی، تا پەوی پەکی خۆی کێشەکانی ناو ئاواپی چارەسەر بەکا، ئێوان پێشوازی لە پێشمەرگە بەکن و، پەو هواندو و خواردن لە مالدەکان دا داپانەمەزێن و، نەگەر کارێکیان هەبو بە خەلکی ئاواپی لە رێگای ئێوانو جێبەجێ ی بەکن. لامان وایو ئێتر کاتی ئێو هاتو خەلک کەسی کەلک لە کۆ پونی دەسلاتی بەعس وەرپەری بۆ حوکمرانی خۆی و، لایەلا کردنی کێشە ناوخیەکانیان و، رەپەن لە پێشمەرگە کە دەس وەرەدە کاروباری ناوخر و ژبانی تاپەتێیانو.

لە چەند جێگا دەسمان کرد بە جێبەجێ کردنی نەم تەجرووبە و، ئەلجەمی باش و سەرکۆتو هەبو، خەلک بە گەرمی پێشوازیان کرد و، بە چاکی جێبەجیان کرد. لایەنەکانی جود، هەریەکیان، بە جووری هەلوستی لێم تەجرووبە گرت:

- حسک که له ناو لایهنه‌ګانی جودا له هسویان زیاتر له سر نمری کوردستان چه‌ګداری هېو، هر له سره‌تاوه کموته دوژمنایه‌تی نه‌نجومنی ناوایی. نوان نه‌ګ هر ریزی نندامانی نه‌نجومنه‌ګه‌یان نه‌ګرټ، پدکو نه‌نجومنه‌ګانیان هلشومشاندنوه و، له نندامه‌ګانیان نندان و، له چمند جیګا پز نوهی سوکیان پکمن له حموزی مزګوته‌ګانیان هل نه‌ګیشان و، چه‌ګیان نه‌ګردن و، جفزیان لی نسمندن.

حسک پز نوهی پز خملکی دهرخا که په‌ګیتی تنیا هیزی دسه‌لانداری و دسرویشتی کوردستان نیه، له هر جیبه‌ګی هوی پکرایه بریاره‌ګانی په‌ګیتی هلشومشاندنوه، پز غونه: که په‌ګیتی راوی کو و کپوی قده‌غه کرد، نو راوی نازاد کرد و هانی خملکی نندا گوی له قسمی کادره‌ګانی په‌ګیتی نه‌ګرن و، راو پکمن. که په‌ګیتی دارپرن و خلوز کردنی قده‌غه کرد، نو هانی خملکی نندا گوی له قسمی کادره‌ګانی په‌ګیتی نه‌ګرن، دار پرن و خلوز پکمن.

- حشع که هیزی چه‌ګداری له حسک کمتر و، له ناو دپه‌اته‌ګان دا کمتر گویان لی نه‌ګیرا، لو کوپونوه دوقولپیانوی له نیوان سرکردایه‌تی په‌ګیتی و نوان دا نه‌ګرا، وایان دهرنخست که نوان وه‌ګر سره‌تا دژی نم تبجروپه‌یه نین، په‌لام په‌ګیتی پز په‌هیزکردنی خوی په‌ تنیا کردویه‌تی بی نوهی حساب پز لایهنه‌ګانی تر پکا. وایان پیشیار نه‌ګرد له هسو ناوایه‌ګ دا نه‌نجومن پیک بی له نویترانی حیزه‌ګان: په‌ګیتی و، لایهنه‌ګانی جود. چندی پزمان رون نه‌کردنوه که «نه‌نجومنی ناوایی» شتیکی جیاوازه له «حکومنی نیشتیلاقی» و «پهری په‌ګرتوی حیزه‌ګان» و، نمه پز کمکردنوهی دستپوردانی چه‌ګدار و کادری حیزه‌ګانه، لوانه هی په‌ګیتی، له کاروباری ناوخوی دپه‌اته‌ګان، نه‌بانشوېست پېسملین. سور پون له سر هلویستی خویان، نه‌بانوېست لو ریګاپوه جیګا پپیه‌ګ له ناو دانه‌شتوانی دپه‌اته‌ګان دا پز خویان پکننوه، له کاتیک دا له زورایه‌تی دپه‌اتی کوردستان دا نندام یا دوستی حشی تی دا نمبو. نمدیان کرد پو په‌ بیانو نوانیش دانیان په‌ نه‌نجومنه‌ګان دا نشتا و، ریزیان نه‌ګرتن.

- پارتی لو کاتندا هیزیان له ناو کوردستانی عسراق دا نمبو، په‌ تاپه‌تی لو ناوچانددا که په‌ګیتی لی پو، هندی صفره‌ه‌یان جاروبار نه‌ګه‌شته شاره‌زور، هورامان، روستی.. پاش ماوه‌په‌ګ نه‌ګرانوه پز نیران.

- پاسوک، هیزیکی چه‌ګدار یا سیاسی نوتوی نمبو، پتوانی کار له روتی روداو‌ګان پکا، په‌لام نیشی وه‌ګو حسیک هلویستی دوژمنانه پو له نه‌نجومنی ناوایی.

*

په‌کمین شمیری جود - په‌ګیتی

هاوزمان له ګډل گرځونی په‌یونندی نیران - په‌ګیتی دا، تا نه‌ات گرځی و نالوزان له پیوه‌ندی نیوان چه‌ګداره‌ګانی جود - په‌ګیتی دا له سرانوسری کوردستان دا زیادی نه‌ګرد. چوار پراکمی جود له ناو خویان دا ناکوک پون، پګره له سر هیچ شتی ریک نمبون په‌ګ مسئله نمبی، نیشی: پورنګاری مده‌ترسی په‌ګیتی، پو.

لو ماوه‌یه دا زیاتر له ۱۰ جبار پیکادانی خویناوی پچوک و ګه‌وره له نیوان لایهنه‌ګانی جود و، هیزه‌ګانی په‌ګیتی دا روی داپو. زوریشی له سر چه‌ګ فراندن له ناو په‌ګیتیبسوه پز لای نوان و په‌ پیچواننوه، پاره وهرگرتن، ره‌فتار له ګډل نه‌نجومنی

ناوایی، خسلک گرتن، به واته‌به‌کی تر حوکمرانی ناوچه‌کان، له ناو نم روداواندا هندیکیان مه‌ترسی دار بون.

*

پاسۆک و یه‌کیتی

پاش نيسوهرۆیه‌ک، هه‌وا خۆش و، کۆمه‌لیکی تیکه‌لاو له‌ کوردی هه‌ر چوار پارچه‌که: محهمم‌دی موهمم‌دی له‌ ئه‌ران، یوسف زۆزانی له‌ سوریا، خه‌ج‌ز و چهند کسه‌یکی تری کوردستانی تورکیا، له‌ سه‌ریانی یه‌کی له‌ خانوه‌کانی ناو‌زنگ له‌ به‌ر هه‌تاو دانیه‌شت بۆین ده‌مه‌تقی مان نه‌کرد. نازاد مستعفا په‌یدا بو، لای دایه‌ لای نه‌مه. به‌ خه‌بره‌اتنه‌مان کرد و، له‌ گه‌ل دانیه‌شوه‌کان به‌ یه‌ک‌تیرم ناساندن. به‌ گه‌له‌وه‌په‌مان وت: «هه‌ر ئه‌وه‌ کوردستانی نه‌ن، نه‌په‌نی کوردی چوار پارچه‌ گزیه‌یه‌تیه‌وه‌؟»

دانیه‌شوه‌کان شته‌یکی نه‌وت‌یه‌ان له‌ سه‌ر پاسۆک نه‌ت‌زانی. که‌وتنه‌ په‌رسپاری جۆراوجۆر له‌ نازاد. یه‌کی له‌و په‌رسپارانه‌ی محهمم‌دی موهمم‌دی کوردی ئه‌وه‌ بو: «له‌ ناو ریک‌خراوه‌کانی کوردستانی عه‌راق دا خۆتان له‌ کام ریک‌خراو له‌ هه‌مه‌یه‌ان به‌ نزیک‌تر نه‌زانن؟» نازاد یه‌ک‌سه‌ر وتی: «کۆمه‌له‌!»

*

روژی ۲۲ ی حوزه‌به‌رائی ۸۱ چهند په‌شمه‌رگه‌به‌کی هه‌رمی ۳ ی شاره‌ایر له‌ گوندی مامه‌خه‌لان له‌ گه‌ل چهند په‌شمه‌رگه‌به‌کی پاسۆک ده‌مه‌یان له‌ یه‌ک نه‌گیری و به‌ تهنه‌نگ له‌ یه‌ک‌تری راسا بون. له‌ پاسۆک دو کسه: فارس و به‌ستون و، له‌ یه‌ک‌یتی عومم‌ری حاجی عه‌به‌لولای گه‌نکی، که‌ فه‌رمانه‌دی مه‌فرزه‌ بو له‌ که‌رتی ۱ ی هه‌رمی ۳ نه‌کوژین.

بۆ روژی دوا‌ی تا‌قی په‌شمه‌رگه‌ی تیکه‌لاوی یه‌ک‌یتی، که‌ هه‌ندیکیان تازه له‌ ناو شاری سه‌لمانی گه‌را بونه‌وه‌ و، هه‌ندیکیان چو بون بۆ به‌ری کردنه‌وه‌ی کسه‌وکاره‌یان بۆ سه‌لمانی، به‌ سواری ئوتوموبیلێک له‌ سه‌ته‌که‌وه‌ نه‌چن بۆ گه‌ڕه‌دی، بی ئه‌وه‌ی ناگه‌یان له‌ روداوه‌که‌ی روژی رابوردو به‌ی. توم‌ز هه‌مو چه‌ک‌داره‌کانی پاسۆک له‌ گه‌ڕه‌دی گزیه‌یه‌تیه‌وه‌. په‌شمه‌رگه‌کانی یه‌ک‌یتی نه‌چنه‌ ناو په‌شمه‌رگه‌کانی پاسۆکه‌وه‌. ئه‌وانه‌ی پاسۆک نه‌پانه‌وی چه‌کیان به‌کن و، نه‌پانه‌نه‌ به‌ر ده‌سه‌ژ. هه‌ندیکیان نه‌کوژین و، هه‌ندیکیان به‌رن‌دار نه‌بن. نه‌چنه‌ سه‌ر به‌رن‌داره‌کان ئه‌وانه‌ش ته‌واو نه‌که‌ن.

له‌م روداوه‌دا شمش کسه‌ کوژان له‌وانه: جه‌مال عه‌زیز فه‌رمانه‌دی که‌رتی ۵ ی هه‌رمی ۳ ی شاره‌ایر. وه‌ستا فایه‌قی به‌رگه‌رو. وه‌ستا ره‌حه‌بی په‌نا. هه‌رسه‌کیان نه‌فدای کۆمه‌له‌ و جه‌مال و فایه‌ق نه‌فدای یه‌ک‌مه‌ گون‌فره‌نس بون. جه‌مال مام‌زوستا و پاوکی چهند مه‌نالی بو، له‌ کاره‌ساتی هه‌کاری دا له‌ سه‌ر داوای ریک‌خه‌ستن هات به‌ر ده‌روه، به‌شداری ده‌روه‌ی کادریان بو له‌ قه‌ندیل. تا ئه‌و گاته‌ پاسۆک هه‌شتا شمش کسه‌ی له‌ هه‌زه‌کانی عه‌راق نه‌کوشت بو، به‌ هه‌مو ریک‌خراوه‌که‌په‌شیان له‌ شه‌ری هه‌زه‌کانی عه‌راق دا هه‌شتا یه‌ک کوژرای نه‌بو.

بۆ نه‌مه‌ نم روداوه‌ جه‌گای سه‌رسو‌رمان بو. چونکه‌ هه‌ج کاریکی دوژمه‌انه‌مان به‌رامه‌هر نه‌کرد بون، به‌گه‌ به‌ رێزکی تایه‌یه‌تیه‌وه‌ ره‌فتارمان له‌ گه‌ل کرد بون.

*

له سهره تادا پاسوک له شاخ مغفرزه په ک و، جده لالی حاجی حسین مسئولیان بو. نیوانی له گدل په کیتی خوش بو. پروگرام و پیرووی ناوخنوی حسین په کیهان و همسو بلاو وکراوه کانیان نیمه یز مان چاپ کرد بون و، یز ژبانی خزیان و پیشمرگه کانیان و چهک و تفاتی شمر و هکر پیشمرگه کانی په کیتی وفتارمان له گدل نه کردن. له کاتی روداو ده کانی ههکاری دا جده لال له گدل نیمه له قندیل بو، دواپی کرا به فرماندهی پیشمرگه کانی پینجوین. نه گهرچی نیمه نارمزی له ناو زوری پیشمرگه کانی ناوچه کدا دروست کرد، به تابه تی لای حمه صدیق خانی میشیاو که تازه هات یوه شاخ و، له سر نیمه وازی له په کیتی هینا. له گدل نموش دا یز نموی جده لال و هکو تجربه په کی تازه دانانی فرماندهی پیشمرگه له حین په کی تر جیگر بی، گوی ندرایه گله په کانی حمه صدیق خان. له جیا برونه وی رسول مامند و د. محمودا جده لال ماوه په ک له گدلیان روشت، به لام له گدل نموان تیکه لاو نمبو، زور زو خوی لی جیا کردندوه.

دواي مغفره کدی ۱۹۷۸ نازاد مستفا له زندان دهرچو. نموش هاته شاخ. نمو کاته له شینی باره گاهه کی پچوکیان همبو. دواي نموش به ماوه په ک، به تابه تی له گدل دس پی کردنی شری عیراق - نیران دا، چند نفیسریکی گنج هاتنه دهری. پاسوک له ناوخنویان دا کیشه بان همبو. حیزه کیهان هیشتا کسی په کیمی نمبو همویان گوی ی لی پگرن. هویلیکی زوریان له گدل د. جمال نمبو دایو، بهیته سکرتریان قویولی نه کرد بو. هروها هویلیکی زوریان له گدل فتاح ناغا دایو، نموش به دهنگیانوه نه هات بو. جده لال له گدل نازاد و هندیکی کیهان ناکزوک بو. هلوستیکي په کگرتویان نمبو له ناکزوک په کیتی و پارتی. ناوچه ی چالاکي و جموجولیان له زیر دسه لاتی په کیتی دا بو، به لام هندیکیان به دل له گدل بنمعالی بارزانی بون، نیمه هم کین و به پنه مان نغزانی. تا جاریک جده لال هات یز خواحافیزی لیمان. له پاسوک تورا بو، نمو کاته هوکانی یز پاس ندرکدین. هر نمونده ی درکاند وتی: «من له گدل نمو برادرانه تیر ناتوانم کار پکم نروم یز دهره و داننیشم» چو یز شام و لموی دانیش وازی له پاسوک هینا.

* چند جاریک و له چند دانیشنیک دا نیمه پیشنیارمان یز کردن که هندی له نفیسره کانیان له پاتی نموی کانی خزیان به مغفرزه په کی چند کسبوه به فیروز به سر بهمن، بین بین به فرماندهی هریمه کانی په کیتی، له سر پیروباوهری پاسوک بیننوه و له ناو هریمه کش دا چند پیشمرگه کی تریان پی رانه کیشری بیکن. نمو کاته دا کزمله، بزوتنوه، خدتی گشتی له ناو پیشمرگه کانی په کیتی دا به تیکه لای کاریان نه کرد، نه پانتوانی نموانیش بین به لایمی چواردم. نمانونست له دو لاهه کلکیان لی وهرگرین: په کیکیان، و هکو تجربه ی پیکوه کارکردنی پیروباوهری سیاسی جیا جیا له ناو په کی هیزی چه کداری په کگرتودا. دوه میان، یز گمشه پی دانی هیزه کانی پیشمرگه. نمانه گله یی کورد پیروور و، دهرچو کوللیمی عسکری بون و، له شوره کانی ۷۴ دا بشدار بون. بهو پیسه شارمزی کاروباری عسکری و پیشمرگه په تی بون. نموان گالته بان هم قسانه نه هات.

* دواي روداو ده کدی گهره دی هیزه کدی پاسوک کشایه و ناوچه په کی دوری سنوری

تهران. له كوردستانى عيراق دايران. نازاد كسوته نوسهنى بهمان و وتار. له هوارى موهاتراتى سياسى دا، زوى همو لوانى پيش خوى دا، هوارى موگرهاني به توى پى پا ننگه پست.

*

حسك و بهكيتى

مهلا بهختيار چو به بى ناوچه گاني دولى جافهتى به گهران و به سر كردنوى پيشمرگه. جمال فرماندهى هرهمى ۴ ى بهكيتى و، شيركوى شيخ عدلش فرماندهى پيشمرگه گاني حسك به له همان هرهم. شيركو له شهخه گاني سرگولو به. هوالمان به هات كه روزى ۲۳ ى تايى ۸۱ له بنكهى حسك له كانبه رهشى نزىك گوندى سيكانيان له دولى جافهتى شيرنكى قورس روى داوه. له حسك ۶ كس كوژاوه لوانه: شيركو و بهستونى برى و ۵ پش بريندار و، له بهكيتى ۷ كوژاوه لوانه: جمالى عملى باپير و سمابل گمورده بى و ۷ پش بريندار به.

جمال وهرشكار به. له راكردنى ۱۰۰ مهترى دا بهكهمى سلهمانى به له سره تاي شورى نه پهلول دا چوه ريزى پيشمرگه پته به. ماوه بهكى درو له گمل عرف مامجد شوان پيشمرگه به. پاشان چو به همدان و له گمل توان گمراه به. سالى ۶۹ له دوره بهكى تابهتى دا به به (مفوضى شرطه) و، به به بهكى له پارىكره گاني تهپى پوليس. له ۷۴ دا چوه ريزى پيشمرگه پته و كرايه سرتق. جمال هاورى ى كومله به. له دسپكر دنوى شورى حوزه بران دا چوه ناوچه جافهتى و، بهكى له مفرزه سره تابه گاني پيشمرگه پيك هينا. دواى كرايه فرماندهى كهرت و نينجا فرماندهى هرهم. هتا پلى ى له روشتن دا گورجوكول و به توانا به. له شمردا نازا و ورپا به، بهكى به لوانى له هكارى گمراه به.

بهم به نه بهوه حسك به پنهانكى دهر كرد هيرشيكى توندى كرد به سر بهكيتى و، تاوانى هلكيرسانى شمرى براكوژى و، غدر و خبانته دابه پالى، بهكيتى پش به پنهانكى دهر كرد هيرشيكى توندى كرد به سر حسك.

شيركو و بهستونى برى به دهستى بهكيتى كوژان، ناراسى پرايشى، كه پيشمرگه بهكيتى به، له كارساتى هكارى دا به دهستى پارتى كوژا به. جمالش به دهستى شيرزادى برى شيركو كوژا. نهمه قولايى پر له ناسورى شمرى ناوخوى دهر نهخت.

روداوه كه پان به دو جوړى جياواز نه گمراه به:

- لوانى حسك نه پانوت: جمال به قيتى مهلا بهختيار به ناورى ميان به بهوه چوه به سردانى شيركو به نهوى له پنهان دوتابهتى دا به فيل بهكوژى.

- مهلا بهختيار نهمى نينكار نه كرد، نه پوت: جمال چوه به سردانى شيركو به نهوى همدى كيشى نيوان حسك و بهكيتى به لاذا پخن و، لوى به به شمران و نمر كارساته قوماده.

جمال پيشمرگه بهكى ورپا به، نه گمراه له كوشتنى شيركو بهوايه به پوهستى به فيل و مياندارى نهم، نه پتوانى به جوړيكى وها شيركو بهكوژى كه خوى تى دا نهكوژى. نيت بهامه كى حسك و نينكاره كى مهلا بهختيار همر كاميكيان راست بى، نهم روداوه

نالباره بو به هزی شریکی خونیای نیقلیمگیر له نیوان حسک - پدکیتی دا و، دواپتر له نیوان ههمو لایهنگانی جود - پدکیتی دا.

پیشمرگه‌گانی هه‌رمه‌که دوا‌ی ئهم روداو که فرمانده‌که‌یان و، هندی له کادره‌گانی هه‌رمه‌که‌یانی تی دا کوژا بو، وه شریکی خونیایه‌یان له گه‌ل حسیک دا بو به جی مابو، خه‌مبار و سه‌ری شه‌واو بو، مه‌لا په‌ختیارش به جی ی هه‌شت بو، گه‌راوه‌ باره‌گای سه‌رکردا‌هتی.

*

حشع و پدکیتی

نامه‌ر مه‌فرمه‌یه‌کی جاش به ناوی عه‌بدوللا ماویلی، هات بوه ریزی حشع. حشع وه‌ری گرت و له ناو هه‌زه‌گانی خوی دا له ناوچه‌ی ده‌رگه‌لێ کاری پی سپارد. ئهم کاره بو به هوی توره‌ بو‌نی پیشمرگه‌گانی باله‌که‌یه‌تی و، هه‌رمه‌شه‌ لی کردنی، گه‌له‌ی گه‌په‌سته‌وه سه‌رکردا‌هتی که حشع عه‌ولا ماویلی وه‌رگرتوه. عه‌ولا ماویلی، په‌شته‌ر پیشمرگه‌ بو، له کاته‌ک دا له گه‌ل تاقه‌ی پیشمرگه‌ی پدکیتی په‌که‌وه نه‌ین بو خه‌پاراستن و حه‌وانه، پیشمرگه‌گانی پدکیتی له کاتی نوستن دا گرت بو. دوا‌ی چه‌که‌کردن و په‌له‌ستن ته‌سلیمی عه‌براقی کرد بو. پاش تازار و نه‌شکه‌هه‌یه‌کی زور حه‌که‌می ته‌به‌دام دران و له سه‌ری هه‌لیانواسه‌ین. ئهم پیشمرگه‌ گه‌راوانه له «ره‌ده‌ی ته‌به‌دام» ی زه‌ندان موسه‌وه، په‌ش نه‌وه‌ی له سیداره‌ به‌رین، نامه‌یه‌که‌یان بو مامجه‌لال و سه‌رکردا‌هتی نوسی بو. نامه‌که‌مان به‌ لیدوانه‌کی مامجه‌لاله‌وه له ژماره‌ی چواره‌می مارتی ۱۹۷۹ ی «هه‌والنامه» دا په‌مجوزه به‌لاو کرد بووه:

سێ نه‌سته‌ری تری ناسمانی خه‌باتان راده‌که‌شین

وا له خواره‌وه نامه‌که‌ی هه‌م‌ه‌لاتی قاره‌مان: وه‌ستا ره‌سولی خه‌بات و کاک حه‌سه‌نی شه‌وه‌لوکی و کاک ره‌هه‌بی روستایی، کوته‌وت وه‌ک خه‌ی به‌لاو ده‌که‌په‌نه‌وه که نه‌وه‌یه‌کی گه‌پانی فه‌داکاری و خه‌به‌خت کردن له په‌نای کورد و کوردستان و ی ن ک دا خه‌ی ته‌یدا ده‌نونه‌یت. مه‌نش به‌لین ته‌ده‌م که له ژماره‌ی داهاتودا ناواته‌که‌یان به‌هه‌مه‌ دی و وتاریکی شه‌په‌سته‌یان له سه‌ر په‌نوسم. هه‌روه‌ک به‌ ناوی ی ن ک و هه‌زی پیشمرگه‌ی کوردستانه‌وه به‌لین بو ئه‌و ۳ قاره‌مانه و سه‌دان قاره‌مانی شه‌هیدی نوی ته‌که‌په‌نه‌وه که تا سه‌رکه‌وتن به‌ مردن بو ته‌له‌سه‌ندیه‌یان، بو هه‌نانده‌ی تاه‌مانج و داخه‌وازی په‌دکانی که‌مه‌لاتی خه‌له‌که‌که‌یان که گه‌پانی پاکه‌یان له په‌ناودا به‌خت کردوه، ده‌یه‌ به‌ خه‌باتی په‌سه‌رزه‌ به‌هه‌ن و تالا شه‌کاره‌که‌ی شه‌وش و ی ن ک هه‌ر له سه‌ر سه‌ر راگه‌ین.

*

به ناوی خه‌ی گه‌وره و مه‌هه‌به‌یان

پدکیتی نه‌شته‌مانی کوردستان

بو هه‌م‌ه‌لاتی سه‌رکردا‌هتی

سه‌لایه‌کی شه‌ره‌گیرانه‌ی گه‌رم

له‌و کاته‌ی که له ژیر په‌تی سیداره راوه‌ستوه‌ین چه‌وه‌روانی مردن ته‌که‌پن له په‌نای مانی گه‌لی کوردمان، ته‌و گه‌له‌ی کاروانی خه‌باتی سه‌وه به‌ خه‌ینی هه‌زاران شه‌هیدی قاره‌مان وه ته‌مه‌ش شانه‌زی ته‌که‌پن به‌و ره‌گه‌یه‌ی که له په‌نای شه‌هید به‌ین، به‌لام ته‌به‌ داوا

له نېوه و همو پ م نه که پښتانه کما همر کاتیک گلی کورد گه پشته ناوای خوی له بیرمان نه کښ و نه مال و دایک و پاوکی هیچ شهیدیک له بیر نه کښ و نه خونی نیمه نه کښو ته سمرشانی نیوه پز توله سفندن لهو دوژمنانه وک سمکزی حاجی خورشید، محمد محمد نمین رهشاشچی، عبداللہ ماویلی، نمنور شیخ، مستنفا روستایی. پښو پشته نیوه تولمان پسین. تکاپه دوستی یارمته پز کسوکارمان درو کښ. تکا نه کم مام جلال مقاله پدکمان دهراره پښو پز نموی کسوکارمان زیاتر شانازی به خزانوه پکښ. نیت پز پښو له ژیر نالای پدکیتی نیشتمانی کوردستان. سمرکوتن پز کورد و کوردستان. مردن و سرشوری پز دوژمنانی گله کمان شهیدان:

رسول عومر خیات حسین عومر شپره لوکی ره قیپ عوسمان روستایی
روژی ۱۹۷۹/۲/۲۰

*
نو کاتمی نم نامه پیمان پلاو کړدوه، عولا ماویلی هیشتا ناسیر «مفرزه خاصه» ی جاش پر. عولا ماویلی دوی نموی پو به جاش چند پیشمرگه ترشی راو کړد پر، وکو نه پانوت: هندی پیشمرگه گیرای له هالیکو پتیره و فیری دایره خواری.
هاتنی عولا پز لای حشع و، سورانه و به پرجای پیشمرگه کانی باله کاپه تی و، هوری و ناسیاه کانی و ستا رسول و حسین و ره قیپ، توره پونیک زوری له ناودا دروست کړد پښ. نم گله پیه گه پشته سمرکړد پته و، هره شه پان کړد پو که نه گڼر لهو ناوچه په دوری نڅمنده پز ناوچه پکی تر، له تولی خونی هاوریکان پان دا، نه پکوژن. پز نموی نم گز پیه پره پتوه، مام جلال داوای له حشع کړد پو لهو ناوچه په دوری پڅمنده و بیگز پتوه پز شونیک تر. حشع پانگیان کړد پز لای خویان پز ناوچه پک، پلام دوی چند روژی ریگانان دا پو پروتوه پز پاره گاکمی خویان له ورتی. روژی ۱ ی نه پلور پیشمرگه کانی پدکیتی له دهر گله توشی نه پ. کورت پونه دوی، خوی له مالیک دا قایم کړد پر، دهری ماله کپان دایو، داوایان لی کړد پو پته دهره. ترسا پو بیکوژن خوی له ماله کدا عاسی کړد پو. پو به تله. نم پز ماله پدکی خاپاند پو سره نجام کوشت پویان.

لیپرسراوه کانی حشع له ناوچه کدا لمه زور توره نه پ. پدکیتی کی په و نهوان کښ، تا پتوانن دستر پیمان پکښه سر و، هوری ی حزب پکوژن. نهوانیش بیرمان له توله کړد پوه، پلام نه ک لهوانی که نو کاره پان نه نجام دایو، پدکو وکو خپله دواکو توه کانی کورد، له هر پدکیتیه کی که پر دستیان پکوی.
روژیک دوی نم روداوه، فرماندهی پتالونیکیان په ناری علی حمه عزیز، که په علی کلاشینکوف ناسرا پو، له گوندی فقییان نه پ، چند پیشمرگه پکی پدکیتی پش که خپلکی ناوچه پک پښ له همران گوند نه پ. پز گفتوگو نه پیری په دویان. نهوانیش: وسمان پدکی گمروانی، فرماندهی کورت، له گمل کادریک په ناری حمه لاو و چوار پیشمرگه کی، پی سل کړد نموه نه پ پز مزگوته که که علی لی نه پ. علی له ناو مزگوته کدا دسپجی هر شمشی کوشت پښ.

و هسمان به گ، جوتیار یکی هزاری خملکی گمروان و، پیاور یکی بهریزی ناوچه که بو. له شورشی نهلول دا پیشمرگه بو. لم شورشهش دا هر له سهره تاوه دمستی داپوهه چدک و بهو به پیشمرگه. که به کم تاقسی شمع گه پشته ناوزهنگ، نوساکه نم باره گاهه کی به چوکی له کورگیبک دا به وشکه که لهک له ناوزهنگ دروست کسرد بو، سهر کردا بهتی به کیتی نمشکوته که بان پی چول کرد بز نهوی فاتیح رسول و مهلا نعمدی بانیهیلاتی و شیوعیه تازه را کرده کان و کو نوایه کی زستانه بهنه ناوی. لهو کاتیدا که و هسمان به گ کوزرا به نیجازه بز سهر دانی مناله کانی چوپوهه ناوچه که.

نم دستر زیه ناروا به پیشمرگه کانی به کیتی له باله گاهه تی وروژاند. نهوانیش کز نووهه چونه سهر باره گای بهتالیونه کی شمع له وهرتی. شیوعیه کان داپانه چپای کاروخ و، دامیزان. له شاخه که گمارویان دان. شمع ناگاداری مامجه لالیان کرد، نهوش فرمانی دا که دسهجی دوری شیوعیه کان بهر بدن و، هر کسه بهچتموه جیگای پیشوی خوی. شمره که کوزاپوهه، بهلام گزوی نهروی بهوه.

* وهکو نمان بهستوه له ناو شمع دا له سهره تاوه دو پیروای جیاواز بهو بهرامهر ناکوکی پارتی - به کیتی، دوا بهترش لهو بهلگانددا که دس به کیتی کموتن، هندی له مدحضره کانی کورنوه کانیان نم هواله بان سملاند:

۱. هندیکیان لایان واپو که پارتی خه تر نیه بز سهر شمع، چونکه حیز بهیکی خیله کی ناسراوه به کوزه پهرستی و نوکمرابه تی نیران و نیمپریالیزم، بهلام به کیتی خه تره چونکه به ناوی مارکسیزم و پیشکو تنخوازی بهوه لاوانی کورد فریو ندا و، له جمعاوهری شمع نهخوا. له بهر نهوه لهو ناکوکی به کیدا چاکتر واپه لایمنی پارتی بهگرن.

۲. هندیکی تریان لایان واپو ناکوکی به کانی نیوان لاینه کانی جود - به کیتی ناکوکی نیوان باله کانی بزوتنهوی نه توهی بورجوازی کورده، چندی به به کوهه خهریک بن زورتر به کتری لاواز نه کتن و، هلوستی حشعی پی بهییز نهی، له بهر نهوه چاکتر واپه که شمع خوی لهو ناکوکیانوه نه گلینی و لی بهگری به کتری بهخون.

سهر نهجام پیروای نهوانی به کم سهری گرت که به لای پارتی دا داهشکین، وهکو نه بانوت: له سهره تاوه مهلا نعمدی بانیهیلاتی لم باوهردا بو، دواتریش کمریم نعمدی چوه سهر باوهرده کی نو.

* که پیشمرگه کانی شمع باره گای بهتالیونه که بان چول کرد بو، پیشمرگه کانی به کیتی هندی گاهمز و دهفتریان له ناو باره گاهه دهرهینا بو دوا بهتر بز منیان هینا. به کیکیان دهفتریک بو به عمره بی ناوی پیشمرگه کانی بهتالیونه که و، سال و شوهی له دایکون و پلدی پیشمرگه به تیان و هندی زانیاری لهو باه تانی تی دا نوسرا بو. نهوی سهر نهی راکیشام نهوه بو: له تنبشت ناوی زوریانهوه له خانه بهک دا نوسرا بو «متعهد». من وامزانی مهستیان له «متعهد» قونتراتیچی و «مقال» ه. سهرم سورما بو لهوی نو همر قونتراتیچی له شمع کز بهیستوه. له چند کسبیم پرسی. بهکی له هاوریکانم شاروا بو وتی: «مهستیان له - متعهد» نهوه به که پاگانهی بز بهص نوسیه و بهلینی

پی داون ریزی شح به جی بهیلی»

*

لشکر کیشیه کمی سهد کاکه

سهد کاکه زور جار لای سرگردا پتی حیزیه کمی خزی هملکشا بو که نه گمر توان لی ی پگمرین به کیتی له گوردهستان دا تمواو نهکا. توانیش باوهریان پی کرد بو. که روداوه کمی شیرکز بو، فخرمانیان دا به سهد کاکه، پچسته سر هیزه گانی به کیتی. سهد کاکه، که خزی همیشه به دوی پسانودا نه گمرا بز پلاماردانی به کیتی، هملی بز هملکوت. لهو کاتدا له دورویری ورتی و مسئله کان بو. کموته کوگردنوهی پیشمرگه گانی حسک. له قسه گانی دا که بز دانبشتوانی دهپاته گانی کرد بو، وت بوی: «نیمه چوار حیزین و ثومان تنیا یک حیزین. بریارمان داوه جاشه گانی شستوشمش بکه بنوه به تمویل گانی به کره جزدا»

سهد کاکه رژی ۲۳ ی نابی ۸۱ له خوشناوه تیسوه کموته کیومال به دوی پیشمرگه و کادره گانی به کیتی دا. هر پیشمرگه به کی بهر دهس کموت چدکی کرد و، هر تاقبکی بینی چوه سریان. له چپوه و دولی نازنین و دولی سماقولی زیاتر له ۵۰ کادر و پیشمرگی به تاک و به کومدل چدک کرد و هندیکی گوشت و هندیکی زامار کرد.

*

بولی و کومله

رژی ۲ ی تمبول سهد کاکه دوری مفرزه به کی به کیتی گرت له گوندی میوژه ی بناری کوسرهت. پیشمرگه به کی گوشت و دوانی بریندار کرد. به کیکیان فعی بایزی لیپر سراوی مفرزه که بو، توانی ترشی گرت. به کی له گیراوه کان نمنور بولی بو. سهد کاکه لی ی پرسى بو سر به چ ریکخستنیکه وت بوی: «کومله». سهد کاکه به گزجان تی ی بهر بو. هتا توانی بوی لی ی دابو. زوریشی جنبو پی دا بو، وت بوی: «تسوه همسو شوانن، بولی و کومله کوجا مفرجهها؟». بولی تیره به کی پچوک بون له بیتوبن نژیان. خویان به پشی له ناکو دانتنا. نازهدار و نیوه رهوند بون. کاتی خزی له نیوان قندیل و دهشتی کزیدا گرمیان و کوستانیان کردوه.

هرکس نم قسه به ی بگردا به، نمنبو سهد کاکه قسه ی وهها بکا، چونکه نموش به همزه کاری شوان بوه و، پلوی خونده واری خزی و راده ی تیگمبشتنی له هی نمنور بهرتر نهو. له کاتیک دا نم خزی به سر کرده ی حیزیکی سوسبالیستی نژانی، نمنور تندامیکی ساده ی کومله بو. بز به ده ختی کورد، به هوی هملومرجی ناتاسایی جولانموی کورده و زور جار له ناو همسو حیزیه کان دا کسانى له باهه تی سهد کاکه نه گه بشته ناوهدی بریاردانی سیاسی.

*

فخره دین

له مرگوته کمی گوندی ناومالی دهشتی کزیه دوری چمند پیشمرگه به کی به کیتی گرت. پیشمرگه کان دهستان کردهوه. به کیکیان کوژا ناری فخره دین و، دهرچوی کلیهی علومى زانکوی موسل بو. کادری ریکخراوه یی کومله بو.

* حاجی قادری مالومه

سید کاکه له دؤلی جافهتی چو بو، سرگملر، هملدن، یاخسمر، چوخماخ مالومه.. له چمند شیرینی تفق و تۆقی له گهل پیشممرگه‌کانی به‌کیتی دامه‌زاند بو. نازاری دۆسته‌کانی به‌کیتی دابو. هیزه‌کانی به‌کیتی له وی که تازه فرمانده‌که‌مان و، چمند فرمانندی کورتیکیان کوژا بو، خمبار و سرگردان بون، که بیست بریان هیزه‌کانی حسک هاتوته سریان، پاش تقوتوقیکی کم کشا بونوه دولی سفره و زهرن.

حاجی قادری مالومه که به ناوی: «دیه‌گهل» توره‌بان نه‌کرد، به‌کی بو له پیاره ناسراوه‌کانی ناوچه‌که. پیاییکی کوردپروهر و بهریز و، تممینی سهر ۶۰ سال و، له شۆزشی نه‌لول دا ماوه‌به‌کی درۆ پیشممرگه‌بندی کرد بو. مامه عه‌زه‌ی برایشی سهره‌تای دمس پیکردنوه‌ی شۆزشی نوی پیشممرگی به‌کیتی بو، له هیرشی جه‌ش دا کوژا بو. حاجی قادر به‌خوی دا رانه‌پرمو له روی همو کسبیک دا قسه‌بکا. هندی مشتومری له گهل سید کاکه کرد بو. سید کاکه بو شکاندنی حاجی قادر له بهر چاوی خدلیک، له حموزی مزگوته‌کی مالومه‌ی هملکیشا بو.

* دلشاد توفیق

له‌گوندی شارستینی دؤلی جافهتی، که دوا قوناغی لشکرکیشیه‌کی بو دلشاد توفیق کوژا. دلشاد نه‌وی شاعیری کوردپروهر: حاجی باقی به‌نگینه و، خویندکاری زانکز بو دهمتی له‌خویندن هملگرتبو. ماوه‌به‌ک له‌قندیل و ماوه‌به‌ک له‌ناوزه‌نگ له‌گهل من پیشممرگه بو. گه‌نجیکی ژیر و به‌دنگ و نازا بو. کادری ریک‌خراوه‌یی کۆمه‌له بو.

* د. مه‌جید

ههر له‌درۆی نیم‌لشکرکیشیه‌دا رۆژی ۶ ی نه‌لول تاقمیکی تری هیزه‌کی سید کاکه جاریکی تر چونه سهر هیزیکی به‌کیتی له‌چیوه‌ی سهر پیشممرگه‌به‌کیان کوشت به ناوی هاشم و دوانیشیان بریندار کرد به‌کیکیان د. مه‌جید عه‌بدوللا بو. د. مه‌جید تازه خویندنی پزیشکی ته‌واو کرد بو. هاوری ی کۆمه‌له و، گه‌نجیکی روح سوک و رۆشنبیر و روخۆش بو. بۆ خزمه‌تی پیشممرگه و خدلیک له‌گهل پیشممرگه‌کانی ده‌شتی هملیر ماوه‌وه. گولله‌به‌ک له‌کمللی سهری دابو توشی به‌هۆشی و شهللی کرد. هاوریکیان به برینداری ده‌بازیان کرد بو. ماوه‌به‌ک له‌چیا و ماوه‌به‌ک له‌گوندی وهری شارد بویانه‌وه. پاشان بۆ ته‌داوی نیردرا بۆ سوید. به‌لام همرگیز چاک نه‌بوه‌وه و نیتیر نه‌توانی پزیشکی به‌کا.

*

هیزه‌کی سید کاکه زورتر نه‌بو له‌هیزه‌کانی به‌کیتی، به‌لام هیزه‌کانی به‌کیتی وه‌کو جاران به‌بی ترسی ده‌ستدریژی حسک به‌تاقمی پچوک و له‌به‌ک دابراو به ناوچه‌کانی چالاکی خزیان دا ته‌سورانه‌وه. سهرکردایه‌تی به‌کیتی هیچ جوهره‌ی به‌اریکی نه‌بو بۆ شیری حسک، حشع و پاسۆک. ههر له‌به‌ر نه‌وه ناگاداری پیشممرگه‌کانیش نه‌کرا بو

دروایی خویان بکن و، کز بهنوه بز پرمیرچدانوهی هیرشه‌کانی سهد کاکه. سهد کاکه
نمیتوانی غافلگیریان بکا و، دستی کتوپریان لی بوشینی و، به جینان بهیلی.

*
نم هوالاته که گه‌بشتوه نیمه زور ناره‌هتی کردین. نم لمشکرکیشیه له سنوری
توله دهرچو بو، بوو به شمزی دهرپرانندن. سهد کاکه له نامه‌په‌کیش دا که بو مه‌کته‌بی
سیاسی خویانی تارد بو، داوای لی کرد بون هیزیک بنیرنه سر مامهنده بز نهوی نیمش
له شینی، زهلی، ناوزه‌نگ، توژه‌له.. دهریکمن. وقان: «نه‌گمر وا پروا نه‌بی کوردستانی بز
به جی بهیلین.» بز هلسسنگاندنی بار و دوه‌که کورونه‌په‌ک کرا نمندامانی م س و
زوری سرگرداپه‌تی بهشار بون.

له پشموه رمخنی زورمان له مه‌لا بهختیار گرت له سر کاره‌کانی نو دواپیدی و،
له سر به جی هبشتی پشم‌مرگه‌کان و ناوچه‌که. داوامان لی کرد سر لغوی بهچیتوه بز
سرپرشتی و ریک‌خستنوهی هیزه‌کانی هریسی چوار. هریسی له گلی مان وت، کملکی
نهبو، تاماده نه‌بو بهچیتوه بو ناوچه‌که. بریارمان دا:

۱. مستمفا چاوره‌ش بهی بز کورک‌دنه‌وه و ریک‌خستنوهی هیزه‌کانی هریسه‌کانی ۳
و ۴، تبین بو سهد کاکه و هیزه‌کانی حسک بهینی هری مرگه و دولی جافه‌تی به جی
بهیلن هریمو کوسرت و، لموش گوشاریان بو بهین تا ته‌بانکنه‌وه به خزشناوه‌تی دا.
۲. من، هیزیک له گمل خوم بهیم به ناوچه‌ی مئنگوراپه‌تی دا هریمو دولی خانمقا
و، دهس پگرین به سر ناوچه‌کانی وهرتی، دولی مئله‌کان و، دولی هالیسان دا. له‌وی له
گمل هیزه‌که‌ی مستمفا په‌ک پگرینه‌وه، هیزه‌کانی حسک بهینه «ناو که‌ماشه» وه.
۳. ملازم عوم‌هریش، نه‌گمر پیوستی کرد، به دواي من دا هیزیک بهینی له
قده‌لاتوکان دابه‌زری بز پاراستنی ریگا‌کانی پشموه‌مان له کومتان - دولی خانمقا.
- له‌و کاتدا بهشیکی هیزه‌کانی هریسی ۷ ی باله‌ک و هریسی ۱۴ ی نا‌کز له
سرگرداپه‌تی بون. هم‌ویرانم ناگادار کرد خویان بز جولان کو بکهنه‌وه. سهد کهریم له
باتی م ع هات. چمند مفره‌زه‌په‌کی گهرمیان له‌وی بون نموانیشمان ناگادار کرد خویان
تاماده بکن.
- مستمفا له سدره‌شت بو ناگادارمان کرد به ری بکوی بز جیسه‌جی کردنی
نمرکه‌کانی.

*
روداوه‌کانی فمقیان و کاروخ، له نیوان حشع و په‌کیتی دا تازه قومما بو. هردولا
بریاران دابو که په‌پورنده‌په‌کانبان له ناوچه‌که‌دا ناسایی بکهنه‌وه. په‌کیتی نم کاره‌ی به من
و، حشع به مه‌لا نهمدی بانخیلاتی سپارد بو.
به‌پانی روزی ۸ ی نه‌لولی ۸۱ هیزه‌که‌مان کموته ری، مه‌لا نهم‌دهش له گمل
نیمه هات، به‌لام له ریگا سلی لی نه‌کردین. له قده‌لاتوکان لامان دا. له کاتی نان خواردن
دا عملی حدمی شاسوار، که نموسا گم‌نیک‌ی تازه پیگه‌بشتو بو، تفه‌نگه‌که‌ی له سر پی
نه‌بی، گولله‌په‌کی له دهس دهرچو رانی پشم‌مرگه‌په‌کی مفره‌زه‌که‌ی خویانی پیکا. ناوی
هیداپت و خملکی ناوایی به‌که‌ی گهرمیان بو. د. شالار له گمل هیزه‌که بو. گه‌بشته
سری. ده‌ساره گه‌وره‌که‌ی رانی توشی نزیف بو. چندی خمریک بو نزیف‌ه‌که‌ی

پوستینی و، چند کسبیکش خورنیان دایه، کملکی نمبر، همسان روژ سرد و، لوی ناشتمان. نمه رودایکی ناخوش بو، هیشتا هیچمان نکرد بو پدکبکمان به خورایی کوژا.

گورستانیکی زور گموره له قلاتوکان بو. گمورهی گورستانهکه له گمل کمبسی ژمارهی دانیشترانی قلاتوکان و ناواییهکانی دهوریبری دا نمهگونجا. هندی له گورهکان هلمسترا بون، نیگاری گول و خنجیر و مملیکی له باهتی کلمشیر له سر کیلهکانی هلمکترا بو. نوسنیان له سر نمبر، پان من نمبببی. نمزانی هی چی سردهمیکه. روژی دواپی کوتینه ری گهپشتنه دولی خانقا. پیشمرگهکانی دهشتی هولیر و خورشناوهتی که له ناوچهکدا مایونه تا نو کاته خویان حشار دایو، به هزکی تزکی دوزرانوه و خویان درخت. د. مسجدش، که چند روژ بو به پرینداری حشاریان دایو، له دارمهپتیک دا گهپشته دولی خانقا. سرهرای سختی پرینهکمی و پریشانی حالی، ورمی زور بهرز بو. له گمل مهلا نمحمد چند جاری دانیشترین و، نوینترانی هردولامان دانا و، نو چهکانی له پدکترپان گرت بو ورمانگرتوه. دامانوه به پدکتری. نمبر نیوانی هیزهکانی هردولا له ناوچهکدا بگرمتهوه دوشی جارانی.

هلام و کور دواپی بزسان دهرکوت نمه بز خاوردنموی نیمه بو، چونکه سرکردهپتی جود بریاری دایو: پدکیتی تمی پکا.

*

هیزهکمان به ری کتوت بهرمو مملهکان. بهپانی زو بو گهپشتین. پیادهکانیان که به هانتی نیمهپان زانی بو همویان له ترسان خویان له چیا شارد بهوه. نو روژه ههینی بو، له بهر نموی پیادهکانیان ناواییهکهپان به جی هیشت بو، نوژی ههینی تی دا نکرا. هیزهکمان زور بو هموی له مملهکان جینیان نمبروه، له بهر نموه دایشمان کردن به دروایی دلهکه له گوندهکانی: گندول، پلمی سرو، پلمی خوارو، نالانه.. دایمزین. کادرهکانی پدکیتی، هوایی ناراستیان له سر ژماره و شویی هیزهکانی حسک همر. پنیان وت بهین که دلهکه چوله و، هیزی حسکی تی دا نمواره. هلام که هیزهکانی نیمه چون بز پلمی، له چیاکانی پشتموه: سری جواندگا، داره هیشک، گملی بیجان، که پشیکی زنجیری چپای کورهکه.. بهیان دامهزرا بون، دایانه بهر دسری گولله. پدکیکیان لی کوشترین و چند کسبیکشمان بریندار بون.

هیزهکمان ناره سهریان. شونهکانیان زور قایم بو. خملکی ناوچهکمش به نهینی هاوکاریان نکردن. بهرنگاریهکی سختیان کرد. سرهبحام هلمکندران و پلاوهپان لی کرد و خویان شاردوه. بز نموی نتوانن بهنوه نار گوندهکان به دروایی دلهکه له نار همو گوندهکان دا پنکمان دانا و، لور شونانش که نهپانتوانی هاتوچوی لبوه پکن بوسه و رهپیمان دانا.

زنجیرهپک چپای زور سخت کتوتوه نیوان دولی شاور و دولی مملهکان و دولی باليسانوه، چند کوبه ریگاپهکی هه به هاتوچو باریک و بهرز و رک و رژدن، خویان پبیان تلین: «دهر»، وهکو: دهره هرتدل، دهره زیوه که ریگاپه بو دولی شاور و، دهره شیر که ریگاپه بو سرچاوهی مملهکان و، ریگای سهراری خهتی. همو نم شونانمان به پیشمرگه تمی، چونکه چاوهروانی گرانموی سهد کاکمان نکرد که له دولی جافهتیوه

راو ترا بو پهره کوسرعت و، نهو به پدکی لم ریگایانه دا تی پیری بو نموی بگریتموه
پاره‌گای سرگرداپه‌تیبیان له :هراوی دوله تو.

روژانه‌ش مفرزه‌کافان نه‌چون بژ گمرانی گونده‌کانی دولی هالیسان.
همان روژی گه‌بشینه ممله‌کان، دواي نموی تیگه‌بشتن نیازی هیچ دستدرژی و
کاریکی خراپمان نه‌ه بژ نیواره‌گی، هسو نمواندی هه‌لات بون هاتنه‌وه ناو ماله‌کانی خویان.
دوا به دواي پدک هندی له پیشمرگه و مفرزه‌کانی حسیک، که خفلکی ناوچه‌که بون
نموانیش له مە‌کۆ‌کانیان نه‌هاتنه ده‌ری و، نه‌هاتنه ناو په‌کیتیه‌وه. هندی لوانه پیشمرگی
باش و ریکوپه‌کیان لی درجو، تا سر له گه‌ل په‌کیتی مانه‌وه.

*

دیموکرآت

پدکی له پیشمرگه‌کانی دسته‌کمی خوم ناوی جمال بو. هاووی ی کومله بو.
په‌پرسی کاروباری لوجستیکی مفرزه‌کمان بو. سرپهرشتی خواردن و داهشکردنی
نه‌کرد. کاپرایه‌کی ممله‌کی داریکی همری و دو بن دار گوپزی بژ خواردنی خومان پهره
رو کرد پوینه‌وه. جاورپار گریز و همرمیان لی نه‌کرده و نه‌پانخوارد. جمال سرپهرشتی
چنین و رنین و داهشکردنی نه‌کرد. له پاتی نموی پلی: وه‌کو پدک به سمرتان دا داهش
نه‌کیم، نمونده وت پوی: به دیموکرآت داهشی نه‌که‌بن، ناویان نا: «جمال دیموکرآت»
دواي نموه تیر تم ناوه‌ی به سردا داپرا و، هه‌تا نیستایش هه‌روای پی نغین.

*

قل

لو سرده‌مه‌دا دزگای بيشل مان نه‌بو، تنیا هوی په‌په‌ندی مان چمند دانه‌پدک
هوکی توکی بو. بژ نموی له گه‌ل پدک په‌په‌ندی بکه‌بن نه‌بو په‌چسینه‌په‌ته لوتکی
په‌زاییه‌کان. نمو مفرزه‌زانی له بوسه‌ی سر ریگاکان دا دامناپون همپویان هوکی توکیان
پی بو، بژ نموی نه‌گمر شتی هاته پیشمه‌وه به تابه‌تی شوینه‌کانیان نه‌پروانی به سر دولی
هالیسان دا ناگادارم بکمن.

شاخه‌وان فهرمانده‌ی نموانه بو که له سر هاری خه‌تی و، فاروقی علی مسلودیش
هی نمواندی له سر دهره شیر بون. بژ نموی به ناسانی له په‌په‌نده‌یه‌کافانان تی نه‌گمن،
هندی له ناوه‌کافان گوری بو، لوانه: وشه‌ی «قل» مان بژ حسک دانا بو.

له پر شاخه‌وان به هوکی توکی هاواری کرد: «نوری وه‌لا نموه قه‌له‌کان! نموه
قه‌له‌کان له ئوتومبیل داپه‌زین. نموه قه‌له‌کان خه‌ریک به سر هاری خه‌تی دا هه‌له‌گه‌رین.
نموه قه‌له‌کان پهره لای نیمه دین...» په‌مجوره، به پی په‌سانه‌وه، دروژی نندا به قسه‌کانی
نه‌توت مونه‌په‌د پهره و له سر روداوه‌کانی توپه‌په‌ین نمدی. فاروقی علی مسلودیش
همان قسه‌ی شاخه‌وانی به هوکی توکییه‌کانی تر نه‌گمیان. چندی هه‌ولم دا شاخه‌وان به
په‌په‌نگی چاودیری قه‌له‌کان بکا، تا نه‌گه‌نه ژیر ناگری نموان، کملکی نه‌بو.

تومنز قه‌له‌کان سه‌پد گاکه و هیزه‌کی بون و، نه‌پانویست له ریگای سهرپاری خه‌تی
پینه دولی ممله‌کان و بگریتموه پهره سرگرداپه‌تی، لم هات و هاواری شاخه‌وان هوشیار
پونه‌وه. نموانیش به هوکی توکی قسه‌کانیان گوی لی پوو، زانی پویان بوسه‌پان بژ دائراوه.
به همان ئۆ‌تۆ‌م‌ز‌ب‌یلی پی ی هات بون، سوار بون و گمرانه‌وه بژ دواوه پهره چپای هه‌وری،

واته بهرامهر پو چپایه هیزه‌کانی نیمه بوی دامه‌زرا بون.

نپتر نیمه له کولی نه‌پنوه. هیزه‌گانان نیشته سمریان. له لای چپوه و له لای سردولوه به هوروی دا بویان سرگوتن. سه‌د کاکه به هوکی توکی قسمی له گدل عولا سور کرد پو داوای لی کرد پو دهریازی بکا. شونیکې بز دپاری کرد پو به‌چپته نوری تا به تراکتور پی‌گوزن‌توه. سه‌د کاکه هندی لموانی له گملی بون خمریکی کردن به شمیری هیزه‌کانی په‌کیتپوه، خویشی به دزپه‌وه مه‌بدانی به جی هبشت پو به‌رهو نئو شویندی عولا سور بژی دپاری کرد پو.

هیچ کسی له فرمانده‌کانی پیشمرگه به نندازه‌ی سه‌د کاکه له خو دهریاز کردن دا زیره‌ک نه‌پو، شمره‌کمی دانمه‌زاند، گرمی نه‌کرد، تاقی له پیشمرگه‌کانی تپوه نه‌گلاند، خویشی به پهنه‌نگی نه‌کشاپوه بز شونیکې سه‌لامست. له چندن شمره‌دا نئم تاکتیکمی به کار هینا پو. له «شمیری دهشتپو» یش دا وها دهریاز پوو.

*

شیر و روی

نئم شمره زیاتر لموی شمره تفنگ بی، شمره قسه پو.

که پاسی نازایه‌تپه‌کانی خوی نه‌کرد، سه‌د کاکه قولی هلمه‌عالی و، گیرانه‌وه‌کانی تیکه‌لاو نه‌کرد به هاژوه‌ژ و فیشال و خو هملکیشان، به‌لام قسه و قشه و همره‌ش‌کانی خوش بون، زور جار له ناخوشی دا پیاوی نه‌هینا په‌کینن.

سه‌د کاکه همو فرمانده ناسراوه‌کانی په‌کیتی نه‌ناسی و، له گدل هندیکیان دوست و ناسپاو پو. لئم شمره‌دا به هوکی توکی قسمی له گدل هندیکیان نه‌کرد، له سمره‌تا‌دا که هبشتا مه‌ترسی له سمر نه‌پو جنبوی پی نئدان و گنفی لی نه‌کردن. قمناسه‌په‌کی پی پو، همره‌شمی لی نه‌کردن به قمناسه‌کمی، میشکیان نه‌پوژنی! سه‌د کمریم و قادر خیمات و عزیززی داود پیاوی زور نازا بون همره‌ش‌کانی سه‌د کاکه‌پان به فشه ورنه‌گرت و گالته‌پان پی نه‌کرد. خمریک بون نه‌گه‌بشتنه سمری.

له چندن لاوه به هوکی توکی پانگیان نه‌کرد: «سه‌د روی له کوی ی؟»

سه‌د کاکه نه‌پزانی نپتر خمریکه مه‌ترسی لی نزیک نه‌پیتوه وتی: «شیر که پیر پو نه‌پیته مسخه‌روی سه‌گان» په‌کیکی که پی ی وت: «سه‌د روی! تز قعت شیر نه‌پو، همر روی بویت و، همو جار خملکی له شمره‌وه نه‌گلینی و خویش هملدی ی!» قادر خیمات گورانه‌کی خوشی به ناوی: «هو روی - روی...» بز ریکخت پو، به ناوازیکی خوش له هوکی توکیه‌کدا بژی نئوت.

ماوه‌په‌ک سه‌د کاکه ده‌نگی نئما. زوریان گالته به خوی و به قمناسه‌کمی نه‌کرد. نه‌پانویست شوینه‌کمی به‌دوژن‌توه به‌لام نئو ده‌نگی له خسری پری پو. تومسز خمریکی خزه‌ره‌یاز کردن پو. سه‌د کمریم چندن جاری پانگی کرد: «سه‌د روی قمناسه‌کمت ده‌نگی نئما چی لی هات؟»

سه‌د کاکه گه‌بشته تینی، وتی: «چو به داپکتا!»

سهره کورد له ناو گیانداران دا، جگه له شیر و پلنگ، نموانی کدی به لاوه سوکه. سه‌د کاکه به ناوی روی زور توره نئو. نه‌په‌زانی رؤمیل سمرکرده‌ی هیزه‌کانی نه‌لمانیا له سمروی نه‌فهرقا، که هیزه‌کانی به‌رتانبا‌ی به سمرکرده‌په‌تی مونتوگومری به گبر هینا

بو، له پسر زیره کی له پسر پور دنی شوره کدا ناویان نا بو: روی بیاهان.
 ښتر به په کجاری نا دهنګی قمناسه کی و نه دهنګی خوی له هوکی توکی دا نسا.
 بز روژی دوايي بیستان که عمولا سور له ریګای سرکه پکانوه تی ی پراوند بو.

*
 له هوروی په کی له هیزه کی سید کاکه کوژا، ناوی حسن ودرتی بو، ترمه کی
 په جی ماو. پیشمرګه په کیشیان په پرنداری گیرا نازادمان کرد. بهلام سید کاکه خوی
 دهر باز بو و، توانی تریشان په تاقمی پچوک پلاوه پان لی کرد.
 جموجولی ناشکرای چه کداره کانی حسک نسا و، ناوچه که کسوته ژیر دهسلاتی
 هیزه کانی په کیتیبهوه.

*
 بز روژی دوايي، بز هلسه نګاندنی هلمو مری ناوچه که و، دانانی پرنامی کاری
 داهاتو، له پیراوا کڅویننوه. پیوستی نمو نساو هیزه کان همریان لور ناوچاندا په
 کوکراوه پی بیننوه. هیزه کان ریګا دران هریه کپان پچیتنوه ناوچدی چالاکي خوی. لویوه
 نامه په کم په ریګای ناوشار نارد بز فرمانندی پیشمرګه کانی پنکی قلاتوکان. ناګادارم
 کرد که سید کاکه لور ریګاپوه نه گریتنوه پوسه په کی پاشی بو بیننوه... محمدی حاجی
 عهبدوللا فرمانندی پیشمرګه کان بو، په چاکي بزبان دامزرا پون، بهلام که سید کاکه
 که پست پوه نزیکی، په هندی قسمی لوس فریوی دابو، ریګی پی دابون په سهلامتی
 تی پیرن.

کوسرت بز شایی تی دا دروست بو. ناوچه په کی گرنګیش بو بز پیکوه پستی
 ناوچه کانی هردو پری زی. شمال که نور کاته فرمانندی پیشمرګه کانی دهسته کی خرم
 بو، حمزی کرد پچی بز کوسرت. تاقمیک له پیشمرګه کانی خرم بز جیا کرده و، له
 گدل هندی پیشمرګی تر په ری مان کرد و، فرماندهی هیزه کی نوی مان پی سپارد.

*
 گله کومه کی ی چوار قولی جود
 په پوهندی په کیتی و لاپنه کانی جود چو پوه قوناعیکی ترسناکوه. له نیوان
 په کیتی و پارتی دا له سوره تاوه حالتی شهر پردوام بو. دواي نور روداوانش شهر له
 نیوان په کیتی و حسک دا هلگیرسا بو. په هزی روداوه کانی دهرگه له و فقهیبیان و
 کاروخوه په پوهندی په کیتی له گدل حشع یش گرژ بو بو، له گدل پاسوکیش له روداوه کی
 مامخه لان و گړدی تیکچو بو. په واته په کی تر هر چوار براکی جود له سنگردا پون
 له په کیتی. سرگردایه تی نم حسینانه په نهیسی له ناو خویان دا ریک کسوت پون
 گله کومه کینه کی پیشمرګی پکن. په کیتی له مهبدان دهر پیرن، یا هیچ نهی تمی
 ی پکن.

نیمه هشتا پهمان نرانی بو. من پرمو دوا گراموه بز ماله کان و، دواي چند
 روژی چومه دولی خانقا په نیازی نموی به په کجاری پگرمسوه بز نازونه نگ له پسر نموه
 هیزه کم کم کرد پوهوه. هر ۴ کسبیکم له گدل بو. چند روژی له گونده کانی دوله کدا
 ماینوه. روزانه شیوعیه کان تاقمیک و دوان و سیان په ناوی کرینی نازوقه و کلوپدل و
 پیوستی ترمه په لای نیمدا نهاتن، وکو پیشمرګه کان چاود پریان کرد پون، لم سر

به کمی نمرودستان، بهلام لور سر به زوری نجاتنوه. گومانیان واپو هیزیکی بیگانه،
ورده ورده و به شینه، نهگوزنوه بو شونهگانی پشتی نیمه.

*

چاوهش

مهکتیمی سیاسی چمند جاری به رادیو پهایمی مهجفوریان بو تشاردم، کما عمو لا
سور ریگای کرتانی بهستوه، هرکس لویوه نمرود، ریگای پی نهگری و لیکولینودهان
له گیل نهگا، چمند پیشمرگهپهکشی چدک کرد بو، داوایان لی نهکردم هیزیک بنهرمه
سری له ریگاکه دوری بهضموه.

جاریکیان تاقمی هونرمهندی هولیری لویوه تی پیری بون. سهد کاکمش لوی
نهی. پدکی له هونرمهنگان کمان، یا نالهتیک موسیقی تری، پی نهی. سهد کاکه
لی ی نهپرسی: «بو کوی نهچی؟» نهلی: «نیم بون ناوزهنگ» سهد کاکه نهلی: «مامهلال
کسی به دستوره نساوه خریکه چاوهش کز بکاتنوه»

*

سوار ناغا، عمو لا سوری بانگ کرد بو له سردهراز کردنی سهد کاکه
سمرهشتی کرد بو. بزی باس کرد بو که بهکیتی و حسک له شوردان، پارمهتیدانی نهوان
واته دوژمنایهتی بهکیتی. چمند جاری قسمی له گیل کرد بو که یان بهگریتموه ناو بهکیتی
یان ناچهکه به جی بهیلی و بهی بون سرکردهتی حسک. چمند رژی نیم مشتومرهان
بهردوام نهی. مهلا عوسمانی پلنگان، عزیز صدیق، رهوف سلیمان و مامهندی حاجی
صدیق له هندی لم دانشتاندا بهشدار نهین. زور له فرماندهی کرتیگانی همرهکمش
که خلیکی ناچهکه و هندیکیان خرمی خزی بون هر له گیلی خریک نهین. نیم هولانه
نهک هر بهچی سودی نایی، بهلکو بهپیری بی پاکی و بی منهتیسه سور نهی له سر
هلوپستی خزی و، پنهان نهلی: «چیشان پی نهگری بیکن» تومسز ناگادار بو که
هیزیکی گپوره جود به ریگاوه.

*

کۆلانی فاته

«خانقا» گوندیکی پچوک بو، دولهکیش به ناوی نیم گوندهوه ناو نرا بو دولی
خانقا. جادهپدکی قیری به ناودا تی نهپیری سینگسیری نهست به جادهی هامیلتنوه.
لهمسر و نهپیری جادهکه گوندهگانی: بهرگرده، سمرنومس، بن نومس، گوزجار،
رهزیکریان، چوم ریخن.. هبو. ریگاپدک لم جادهپوه نهپوه نهچو بون قسری، پدکی له
پهچدگانی ناوی: «کۆلانی فاته» بو.

له گیل پیشمرگهگانی بالهکایدتی نیوانم زور خزش بو هندی جار گالتیوکهیم له
گیل نهکردن. عزیززی داود بهاوکی قزشه و قسه خزش بو، له لاسایی کردنوهدا زور
وریا بو. نهگر له ولاتیکی که پویه نهتوانی بی به تاکتیریکی گپوره. رژیکیان وتم:
«عززه گیان نیم فاتهپه چیت؟» وتی: «فاته خلیکی سلیمانی بو. نیم زمانه یارهگای
بارزانی لیره بو هاتوه لور شوندا کهتیک کردوه. لوساوه نیم ناوهیان لم شونه ناوه»
نوپرمان چپای مامه روت و پشتمان چپای دره بی بو. کاتی خوی «شیخ نهی
ماویلپان» لم خانقاپدا نیرشادی کردوه و، گورهکیشی هر لور نریکانه زیارهتگای نهلی

مراز بو. شیخ نمبی زوری ژن هیناوه. حاجی قادری کوئی هیرشی زوری کردوته سری و، له چمندن شیعری دا ناوی هیناوه و همجوی کردوه.

*

شوه‌کمی نیمه له پەرگردکه له مالی شیخ نوررحمان بوین. خیزانیکی هژار بهلام تمببعت دهولممن بو، کوردپروور و تیگه‌پشتو بو. ژوریکی خوشیان له نهومی دوومی خانوه‌که‌یان دا هژ مېوان ترخان کرد بو نیمه لهوی دا بوین. پیش نهوی دنیا تاریک بی، هرچی رهوار و کاروانچه‌ک ته‌گه‌پشت، نه‌بوت هیزیکی زوری پارتی له سر جاده‌که کوپونده‌توه. تا نهوسا نیمه نمانزانی بو هیزی پارتی دابه‌زی بی. گهوتنه په‌بجوری راستی هواله‌که. دهرگوت هواله‌که راست بو.

شوه‌کمی بو به وه‌پشومبه‌یکی زور به‌هیز. ره‌شپایه‌کی وا هلی کرد ماله‌کمی نه‌هژاند و، بارانیکی به خوررم دایکرد و، هوا ساردی کرد بو. همومان چاوهری بوین ها نیستا ها تاویکی تر خویان بکمن به ناو گوندا و بیی به شیری تمببعتن، چونکه باورمان نه‌کرد لهو چولدا پهرگی نمو وه‌پشومبه بگرن، بهلام دپاره مرؤف هندی جار له دارودمون قایمتره.

*

هژ روژی دواپی هندی له هیزه‌کانی هیری ۷ ی باله‌کم کز کرده‌وه و، له گوندی «کملیت» موه به بناری کاروخ دا هژ سرگلی و نیجا هژ زارگلی کیومالیکی وردمان کرد. نه له دور و نه له نزیک هیچ نیشانه‌یکی همونی هیزی پارتی مان هست پی نه‌کرد. هیزه‌کانیان شوی پیشو پاشه‌کشیان کرد بو هژ ده‌وروهری پشت ناشان. له چمند سرچاوه‌ی جی‌پاوازموه هوالم هژ هات بو، نیتر گومانم نماغور له‌وی بو نزه‌کانه هیزه‌کانی جود په‌لامارمان نمدن. له پهر نموه نیتر مانوم له دولی خانقا به چاک نمانی. پیشم باش نمو بگرم‌مویه هژ ناوزه‌نگ. به ناو وهرتی دا له زنی تستیروکانمویه چوم هژ دولی شاور. له وهرتی به دم ریگاوه له نا‌کاو هژ چاکوچونی چوم هژ سدرانی باره‌گای هیزی شیعری. زور گهر نه‌بوین روشتین. پیشمرگه‌کانی له گلم بو چاوایان هفتست بو. وتیان له ژوره‌کانی که‌دا خملکی تری لی بو که نه‌پاشنویست نیمه بیانبینین. دواپی دهرگوت هندی له هیزه‌کانی پارتی بو به دزیموه هینا بوینان پشتمان لی بگرن. بهلام هیشتا ژماره‌یان بایی نموه نمور په‌لامارمان بدهن.

*

شمو گه‌پشتینه پلنگان. چونه مالی مالا عوسمان. مالا عوسمان پیاویکی کوردپروور بو له کونمویه به‌شداری جولانمویه کورد و، دوستی په‌کبیتی بو. هیشتا نه‌مساپونمویه هوالیان هژ هینام که نمرور عبدالله‌لا سور سری سوارشاغا و هندی له فرماندهی کورته‌کانی هیرمه‌کمی داپو، پی ی وت بو که: «هیزیکی گموره جود لهو روژاندا دپته خواری هژ دهرکردنی په‌کبیتی له ناوچه‌که، نم چونکه خوی به خزمیان نمانی له پیشمویه هاتوه پسیان پلی: ته‌گهر نمان هاوکاریان بکمن نمو باشه، ته‌گینا نمانیش دهرته‌کمن» ترسی نموم همور پیش وه‌خت و، پیش کسبونمویه هیزه‌کانی په‌کبیتی، ده‌سکنبشی هیزه‌کانی جود بکا هژ ناوچه‌که. لهو کاتدا هیزیکی نوتوم له پهر ده‌س دا نمور پهری هیرشی جودی پی بگرم. هیزه‌کانم نارد جوار ده‌وری.

*

بهانی روزی ۸ ی تشرینی به کسمی ۸۱ هوالم پر نارد که: «یان بهتوره ریزی به کسمی، یان بهلایمن له مالی خزی دانهشی بهو مرجعی هاوکاری جود نکا نیمش دستی لی ندهین، یان دمهسجی ناوچه که چول پکا» بهلام نمیش هر که به هاتنی نیمه زانی بو هر شوی چو به شاخی بیرمه که پشتی دوله رهقه، هیزه کانی خوی به چند ریزی دامه زاند بو.

*

قادر خیمات دوستی عمولا سور بو بهانی زو چو قسبی له گیل پکا. قسه کانی منی پی بلی. تمه یان لی کرد گولله بهک له رانی دا و، له شویکی کراودا به برینداری تا به لاداخستی شهره که کورت بو خونی له بهر نمیش نهمه توانی سر در بهینی. دو له خرمه کانی عمه لولا سور، که فرماندهی کورت بون له هریمه کسمی: حاجی ناغا حامید و خالصی حلقی ناغا، هاتنه ناو به گیتیمه. همان به پهمه کسمی به پمانیم به مانیش دا بز نارد. بهلام پیم وتن نم پهمه تا نمو کاته بر نکا که لیسان نه کوژاوه، نه گمر لیمان به کوژی نیت له کرلی ناپیمه.

خوم له گیل سوار ناغا چومه بهر زاپهک بهرامهر بیرمه همو شاخه کمان نهینی. شوانیک هاته لای سوار ناغا راسپاردهی عمولا سوری بز هینا بو. به شوانم وت: «نه توانی نامه یا راسپاردهی منی پی به گیمه؟» وتی: «بلی» وتم: «نامه بهکی بز نموسم بزی به» نامه بهکی کورتم بز نوی هواله کسمی به پمانیم تی دا دوباره کرده و بزم نوی: «تا شر و پیکادان نموه له بهک گهشتن ناسانه، نه گمر بو به شر و لیمان کوژا نموسا وازی لی ناهینن.» سوار ناغاش نامه بهکی بز نوی. شوانه که نامه کانی برد و روشت. نازانم پی ی گه پاند یا نه. زوری نغاپاند له بهر دمی دوله رهقه دا بو به تمه.

*

محمدی برای عمولا سور پیشمرگه نمبو. تا نمو کاتش تیکه لاری شر نمبو. که تمه گمرم بو کوژاوه و بریندار کورتن. بهکی له هژی توکیسه کان ناگاداری کردم: «محمد تفنگی پی به و، خرمه که به بیرمکدا هیلنه گمری تمه لی به گیمه؟» وتم: «تمه لی مه کن» لام واپو پراکمی له تنگانده به نمپی بز یارمه تیدانی. نمرکی پراپه تی به جی نهینی. بهلام محمد ترساو داخی عمولا سور بهو برین، داپوه شاخ خوی دهر باز پکا نهک یارمه تی پراکمی پدا. محمد به شداری شر نمبو. دوی نموه چو لای حسک له جیگی پراکمی بو به فرماندهی هریم و، ماوه به کیش لای هپاسی پایز بو به جاش.

*

کاپرا بهکی مردار له دوله رهقه بو ناوی حاجی پلنگ بو. نموه به کم جار بو ناوی وهما بهیستم. نازه له کسمی گل داپوه نهی برد بو بز شاخ. له گمرمی شهره که دا نه بوست بهر دلایان پکا بز نموه له گیل بهردانی نموان دا بز ناو خوارد نموه، گمسارو دراوه کان خزان دهر باز بهکن. نمه تاکتیک کی زیره کانه بو.

*

دو کسم له پیشمرگه کانی ناوچه که کوژا بون: به کیکیان، فقی مستغای حاجی

خدری دوله ره‌قه، برازای عومری حاجی برام بو. کادرکی جوتیاری هملکوتوی کومله و، نندامی کونفره‌نسی یه‌کم بو، له ناوچه‌کدا زور خوشمویست بو، خوی و سامی و کسوکاره‌کانیشی له شمره کدا بون. نوی تریان ناوی پاپیر بو برازای کویخا میندی نوره بو. جگه لم دوانه پیشمهرگه‌یه‌کی گهرمیانیش کوژا بو، له بمر خوشمویستی همر به ناموزا پانگیان نه‌کرد.

۳ پیشمهرگه کوژا بون و قادر خیماتیش بریندار بو. ناگاداری نمو هیزم کرد. که له دهوری توان دام نا بو، پهلایاری سمرچاوی نمو تفاقانه بدمن. هملتیکی کتوپریان بژ بردن، زوری نمخاپاند کیپیان کرد. هندپکیان کوژوان، یه‌کیکیان مستفا کلیته‌یی بو. توانی تریان گیران. سامان که به بیرمکدا هملگرا، به هوکی توکی ریگاکافان بژ دباری نه‌کرد، نموش پاشماوی هیزه‌کمی دوزیموه، عمو لا سوریشیان له گدل بو. توانیش گهران. که چومه شوی شیوره‌که، خزمه‌کانی فقی مستفا به ژن و پیوا و منالوه وروژا بون، چه‌کداره‌کانیان نم بمر و نمویری تنگه‌که‌یان له پیشمهرگه‌کانی یه‌کیتی گرت بو. ژن و منالیش له گیراوه‌کان و حمرسه‌کانیان وروکا بون به بمر و تیلا تیبیان بمر بون. نهمانویست همر گیراوه‌کان بکوژن. چمندی خمریک بوم خاویان بکسموه، کملکی نه‌بو، کموته جنبودان و میل راکیستان له منیش، خمریک بو بهی به شمری خویخو. لم همرایدا عمو لا سور کوژا و ناژاوه‌که کوژایموه. دهمنیکی راستمقیندی شمری پشت شکینی پراکوژی. زوری پیشمهرگه‌کانی همر دولا ناگز و، خملکی همان دولا و هندپکیان خرمی یه‌کتری بون.

*

عمو لا سور، رهنکی سور نه‌بو، بملکو کاپرایه‌کی ره‌شمالی ره‌قله بو، وه‌کو نه‌پانوت: شاخوانیکی زور وریا و، تفنگ‌چیبه‌کی دسراست و، پیشمهرگه‌کی نازا بو. له ناخی دلموه پیم ناخوش بو بکوژری، به‌لام چون بژ رزگارکردنی ژبانی سروژی له مردن جاری وا هه‌به دکتور خوشمویستترین نندامی لمشی نمخوشه‌که نه‌ری، نمخوشه‌که‌بش خوی به ناچاری رازی نه‌بی، یان بژ کوژاندنموی ناژاوه‌ی خویاری نیوان دو پنماله یه‌کی نه‌گری به قوربانی، گوشتنی نموش ناچاریه‌کی لمو بابه‌ته بو. بپگومان عمو لا سور وه‌کو همر شهمیده‌کانی کدی شمری ناوخو قوربانیه‌کی بی گرونا ه.

*

ناکزیه‌تی

ناکزیه‌تی یه‌ ناوچه‌یه‌ تلین که عیشبیره‌تی ناکزی تی دا نه‌ری. ناکز له لای روژه‌لاتیموه له گدل منگور و، له لای روژناوایموه له گدل خزشناو و، له لای سرویموه له گدل پالده و، له لای خوارویموه له گدل سن، رهمه‌ک و پیران (۳ تیرین له پلباس)، هاوسنوره. له روی تیداریموه به‌ستراوه به قمزاکانی رانیبه و پشده‌مروه. له قمزای رانیبه به‌شیکه له ناحیه‌ی ممرکز و، له قمزای پشده‌ریش به‌شیکه له ناحیه‌ی ناوده‌شت که ممرکزیه‌کمی سنگسره.

له روی خیله‌کیموه له چنند بپک هاتون: پاشاغاچی، پنمالمی فمرانروای عیشبیره‌ته‌کمن، له گوندی سمرکه‌پکانی رانیبه

دانیشتون.

ناودهشتی، نه اینهن که له ناوچهی ناودهشتی پشدر دا دانیشتون و، له چهند تیرههک پیک هاتون: شاروشی، که له داوینی قمندیل دا له ۸ گوندا نغزبان. رهزیکیری، نوانیش نهن به ۳ هوزمه: باوهی، خهپله، منندهمهه. منندهمهه، له چهند گوندیک دا: گرتک، دوگزمان، جملک، ممک، پیرانه رهشه، ماخويزنان.. نغزبان له نیوان چپای زهرنهکیو و ناوی گارغهن دا. بهم ناوچهه نملین پشدره رهقه و، به ناوکی نم ناوچههشیان نموت: ناکو رهشکه. ناواییه گانیان کم ناو و کم درامهته و ناخوشه. به ناوهداری نغزبان و به هاوینان نهچون بز کوسستانه کانی قمندیل. همبای بازی بالو سرزکاهتی نهکردن. له سهرهتای دوس پی کردنموی شورشوه همبای بوو به جاشیکی در له ناوچهگدا.

ناوکی پهردر، نوانهن که له دولمرهقه، دولی پلنگان، دولی شاوردا نغزبان. ناوکی، له دهشتی بیتین و، باهولی، له بناری کوسرت نغزبان و، بز هاوین نهچون بز حاجی هوزمران

*
عمشیرهتی ناکو له سهردهمی شورشه کانی شیخ محمودا دودش بون: بهشکیان لایهتی شیخ محمودیان گرتوه و، بهشکیان لایهتی نینگلیزیان گرتوه له دوی شیخ محمود و تورک بون.

همبای مامندن ناغا، که له بهر خورشومستی پییان وتوه کاکهماس، پیایوکی کورد پهرور بوو، له سهردهمی پاشایهتی دا هاوکاری له گمل سمرانی پارتی و حشع کرده، دوی گمرانموی مهلا مستمفا بز عیراق بهکی له لایهنگره نزیکه کانی بو، له کورکردنموی خبیله کانی ناوچهکه و، هملگیرساندن شورشو نهلول دا دوریکی کاریکیری همبو. جمدهعهتی مهکتبی سیاسی دوی گمرانمویان له نیوان له لای نم دوس به سر داترا بون و، به ناگاداری نم هلاتن. له ساله کانی دوی دا نیوانی له گمل مهلا مستمفا خوش نمبو. توشی نمخوشیهکی سخت بو، هتالی ی پیس نهکرد، مهلا مستمفا ریگی ندا بهچی بز تداوی، که گه پاندیانه نمخوشخانه له بغداد مرد (۱۹۶۶). له پاش خوی چهند کوریکی به جی هیشته بو: پایز، سواره، مامندن، همزه، کورده و ناکو.. نم پرایانه دایکیان و، عمشیرهته کانی دایکیان جیاواز بو، له بهر نموه له ناو خویان دا کوک نمبون.

مهلا مستمفا ریزی مناله کانی همبای ناغای ننهگرت و، نوانیش وهکو هاوکیان پی ننهگرا. له ناوکی مهلای و جهلالی دا به لای جهلالی دا داشکان و، به هوی نموه توشی تالانکران و دهرمیری بون. له سهرهتای دوس پی کردنموی شورشو حوزههران دا پایزنناغا بو به پیشمهرگه و، له گمل نمو ژماره بهکی زوری خهلکی ناوچهکه بون به پیشمهرگه. له هیرشه کانی سهرهتای ۷۸ دا که ناوچهکه پان داگیر کرا و، زوری خیزانه گانیان گیران، زوریان تسلیم بونموه. پایز ناغایش رویشتموه. پاش چهند روژی له روداوکی نوتومویل دا مرد.

*
ناوچهکه، بهکیکه له ناوچه شاخاویه هره عاسیبه کانی کوردستانی عیراق. شاخه کانی زهرنه کیو، مامروت، دوهی، کاروخ، کورهک، هندرین، کیورهش، ماکوک،

بیرمه و، لایه‌کی گونده‌کانی دولی خانمقا بو که سر به قزای چومان و، لایه‌کی گونده‌کانی دول ناکز و دولی مده‌کان بو که سر به قزای ره‌واندز و، لایه‌کی گونده‌کانی دولی شاور و دوله رقه بو که سر به قزای رانیه بون.

دوای ناشیه‌تال هندی جاده‌ی قیر و هندیکی خاکی تی دا کراوه‌تموه، به‌لام هر نیتوانیه شینه‌کانی به تمواوی به به‌کوه بهستی. له لشکرکیشیه‌کانی ۷۷ دا جه‌پش دهستی به سر شینه گرنه‌کان دا گرت بو، «ره‌بیه» ی تی دا دانا بو. دوای هملگیرسانی جنگی عبراق - نهران زوری چول کرد بو. دانیشتوانی ناوچه‌که به گشتی کورد پهرور و دوستی شورش بون و، به‌کیتی نفوزی باش و به‌هیزی همر له ناویان دا. گلی پشمرگه و فرمانده‌ی له ناو خلکی ناوچه‌کدا همر، دوست و لایه‌نگرشی زور بو.

*

ناوچه‌که وه‌کو منجه‌ل کموتوته نیوان چنند چیا به‌کی بهرز و به به‌کوه بهستراوه‌وه: کیوره‌ش، بیرمه، کاروخ، ماکوک و، ناو منجه‌له‌که‌پش چنند دولیکی تی دایه: دوله رقه، دولی پلنگان، دولی شاور و، له ناو نم دولانه‌پش دا چنند گونده‌کی تی دا بو: مسیدره، گویچه‌لان، شه‌کله، ناوینان، گولان، کمره‌ک، بیرده‌ی، بهردانگه، نوره، دیره...

ناوچه‌که شاخوی و، زویوزاری کشتوکالیان کم بو، هندی باخی همنار و میوه، هندی دانوبله و سموزه و، به‌همی سره‌کیان ناوه‌لداری و توتن بو. توتنی نم ناوچه‌به پی ی تلین: «توتنی شاور»، وه‌کو توتنی شینه‌کانی تر ناگری به چمرداخ دا، به‌لکو له شیشی داری نمدن و، بز وشک بونه‌وه له سر نمرز داپه‌نین. جزوی توتنه‌کیان باش و بونداره. به زوری له بازاری قاچاخ دا نفروشری و، تسلیمی دایره‌ی حکومتی ناکمن.

*

من له گولان دامه‌زوام. گولان: ناوه بو چنند گوند، بز چنند شاخ و، بز به‌کی له مانگه‌کانی سالی کوردی و، بز نو شورشه «وه‌می» بهی پارتی دوای ناشیه‌تال هلی گیرساندوتوه.

هواله‌کانی بزم نهات واپان ته‌که‌پاند لشکرکیشی جود نزیک بوتوه. نامم بز م س نوسی، روداو‌که‌م بز گیرانوه و، هندی بانگوازم نوسی بو که به مجفوری له رادبو به‌خویننوه داوام له هیزه‌کانی ناوچه‌که کرد بو کز بهنوه. داوام له ملازم عوممر کرد هیزیک به‌نیته قه‌لاتوکان و، نامه‌به‌کیشم بز سهید کمرم نوسی، که به بی دواکوتن خوی و هیزه‌کی له گلی بو به‌گیرینوه دولی شاور.

*

نیمه لم که‌ین و به‌پندا بوین به‌پانیی روزی ۲۵ ی تشرینی دوه‌می ۸۱ هیزی هارپشی جرد په‌لاماری دولی خانمقا و وهرتی پان دا. ناوچه‌که‌پان گرت. هیزه‌کیان گه‌پشته زنی تستیروکان و، له لای روژه‌لاتی سری نهمسده و، له لای روژناوی سری هلموتیان گرت و، ره‌به‌پان تی دا دامه‌زواند.

نزیکمی ۵. پشمرگه‌ی به‌کیتیپان به تاک و به کومل چدک کرد بو، له‌وانه: حاجی نهمسده‌ی بزلی، که پیاویکی به سالاچو و، براگه‌وردی بولیبه‌کان بو. چنند سالی له‌وه‌پر کوریکی پشمرگه‌ی کوژرا بو، نهمجارش خوی و کوره‌کی و چنند خزمیکی

بهر چه ک کردن کموت بون. زوری نم پیشمرگانه به ژماره کی کم له باره گا پچوک و پلاوه گانی ناو وهرتی دا بون. باره گای حشع یش له ناو وهرتی دا بو. پیشمرگه گانی حشع چاوساخی هیزه گانی جودپان کرد هر بؤ سر باره گاکانی به کیتی و، توان داوایان لی کرد بون له سر شمره فی حیزی شیوعی چه ک دابنن و تسلیم بن. مستغنا ناوپردانی خزی و کمرته کی که له مامروت گیران خوارد بو، له نیمه دابرا بون، ناتومید بون به کزمدل تسلیمی بهمنس بونوه.

بؤ نموی هیزه گانی جود نه توان پیشمروی زیاتر بکن، به هاوکاری کمرته گانی همری ۷ ی باله ک و ۱۴ ی ناگز هندی سرشاخ و جیگای گرنگان قایم کرد، به هیوای گهشتنی هیزه گانی به کیتی، «گولان» م کرد به بنکی فرماندهی.

هندی وشی جوگرافی

زین: نمو رارهوی که به به بهمزایی دا به نیوان دو ریزه شاخی بهرزدا تی نه پیری، وه کو: زینی ماخوینان، زینی ئستبروگان، زینی رات، زینی سران. له هندی شونی تر بۆته زینو، زینو، وه کو: زینو شیخ، زینو خه لان. زین، له زینی ولاخ وهرگیراوه که له چهرم دروست نه کری و، نه خسته سر پشتی ولاخ، له کاتی سواری دا له سری دانیششتن (له پهلوی و له فارسی دا: زین).

چمقل: بهمزاییه کی قوتی بهرده لان، وه کو: چمقلی ریگران، چمقلی گوزانان. سهر نمویه لم ناوچه پندا «گوزان» به واتای ریگر به کار نهین. ئستبروک: پچوککراوهی: ئستبر، ئستیل، واته حموزی ناو که بؤ کزکردنوهی ناوی کانیه کی پچوک دروست نه کری.

گملی، یان گملی: نمو شینه تمسک و تنگبهری کسوتوه نیوان دو چسای گمروه، وه کو: سرگملی، زارگملی، گملی بهدران، گملی بیجان، گملی عیلی بهگ. له هندی شون بۆته گملو، وه کو: سرگملو، بهرگملو. له هندی شونی تر به گمرو ماوه نموه، وه کو: گمروی مبلجل، گمروی عومرناغا، گمروی بهشه، گمروان (گمروان). گملی، گملو، گمرو: همرسپک له بهک ریشمن، له کوردی دا: گمرو، قورگ، نموگ (له پهلوی دا: گمروک. له فارسی دا: گلو).

ناوی هندی له شاخه گانی

کاروخ: زهینفون له «ناناهاسیس» دا که پاسی گرانمویه ده هزار سربازی یونانی نهکا به ناو کوردستان دا ناوی دانیشتوانی نموسای کوردستان به کاردوخ نهکا. بلی ی له نیوان نم دو ناوهدا هیچ پیره نه پیک نهی.

هلمسوت: شونی سمخت و عاسی. بهکیکه له لوتکه گانی کاروخ. نمو شونه عاسیچی حسن صباح کرد بوی به مبلهندی خزی ناوی «نلمسوت» ه که همان معنای هلمسوتی هیه و، عروب به هله کردویهانه به «نلمسوت».

کۆزهک: کچقل، سری بی مو.

بۆت (بۆتی، گۆزه بۆت، کانی بۆت): بهچکه، همره ها بهردقه، نمو گلینه بهی زیر و زبوی تی دا توینراوه نموه.

*

رادهوی پارتی نم پیشمرو بهی وه کو مژدهی سرکوتنیکي گمروه پلاو کردهوه.

رادیوی په کیتی پش کمونه پلاوکردنوهی بانگواز و ناگاداری پز هیزه کانی خوی. هیزه کانی دهشتی هویلیر، خوشناوختی، کوسریت که له گمل سهد کمریم چو بون پز «جموله» گه پشتموه لای من له گولان. له گمل خویان دو کارکمری نملانیشین هینا پو که تازه گیرا بون.

لو ماوه پدا چمند جاری کارکمری نملانی که له عیراق کاریان نه کرد، گیرا بون. حکومتی نملانی کمال فونادپان هیلپنچا پو، نویش سرکرداپه تی په کیتی تنگاو کرد پو. مامجه لال له گلیان ریک کومت پو که تیر نملانی نه گیرین. نملانیه کان زور ماندو بون، هندی قسم له گمل کردن و، وتم پیشمرگه کان نیوه پان په هله هانیوه له زمانی په کتری تی نه گه پشتون، پز هرجیبه ک نه تانوی پرون نازادن. ناردمن پز سرکه پکان دوی پشودان نارد پویاننوه رانیه.

*
کومتپنه کزکردنوهی دهنگوباسی هیزه کانی جود و، نوزینی شوینه کانیان. هیزیکی پی سرو پور و پدک نه گرتو پو. وهکو «مالی فره ژن و، ناشی فره وستا و، گوندی فره کوپخا» نوانیش «هیزیکی فره سرکرده» بون: محممدی مالا قادر فرماندهی هیزی پارتی و، سهد کاکه فرماندهی هیزی حسیک و، نمرو عانیید فرماندهی هیزی حشع و، کمریم سلاام فرماندهی منفروزه کمی پاسوک. کسپان کاغزی نوی تریانی نمنخنوندهوه. شوینه لاوازه کانمان دوزینوه. محممدی مالا قادر، که لیپرسراوی هیزه کمی پارتی و، وهکو سرگموری همو هیزه کانی جود پو، کاپرایدکی کورموشی چاو کتوکور پو. نمرو روژ و نه پمشو په باشی پورپی ی خوی نمنهینی. له دوی ناشبه تالوه نمرو په کم جار پو پگمیتوه کوردستان. له خوی رانمندی پیشروی زیاتر پکا پز ناو قولایی کوردستان. نه ترسا ریگای گرانموی تیرانی لی پستری. همویان له ورتی دایان کوتا.

*
نخششی دهرکردنی جودمان دانا. هویا ساردی کرد پو. هیزه کانی جود په شوو هندی جیگای گرنگیان چول نه کرد و، پهیانیان زو نه پانگرتوه، لو شوینه گرنگانه: هلمسوت له چپای کاروخ و سوری نمحمده له چپای بیرمه کم پور و نویری زینی نستیروکان.

هیزیک له گمل حسن کوستانی و رحمان سهد له سا و سینه کوه په کاروخ دا

هیلپگیرین و شور پهنوه پو ناو ورتی و کلیته.

هیزیک له گمل شمال و محمد مولود هلمسوت پگرن و داهزن پز مدکی.

هیزیک له گمل سهد کمریم و علی نمپی په لاماری زینی نستیروکان پدن.

هیزیکی هیری ۱۴ ی ناکز سوری نمحمده پگرن.

ملازم عومریش که له قلاتوکان پو شهر په هیزه کانی پشتموه پان بفروشی.

سره تای مانگی کانونی په کم دسمان کرد په جیبهی کردنی.

حسن و هیزه کمی له کاروخ داهزن پورو ورتی. حاجی برای حسن کوستانی

له پشتی ورتی کوژا.

حاجی پدکی پو له پیشمرگه کزنه کانی په کیتی له ناوچی گدلاله. گه لچیکی تازه

پیگه پشتموی زیره ک و وریا پو. له پیشمرگه پیه پشتمو پیگه پشتمو پو تا پورو په فرماندهی

کرتی گه لاله له هر یسی ۷ ی پاله ک.
 لوو قوژلووه تنگیان په هیزه کانی جود هملجنی بو. سهد کاکمی فرماندهی نو
 قوله. که زانی بوی تینیان پز هاتوه و. مترسیان کموتوته سمر. په پیشمرگه کانی و
 بو: «پکشینووه» په کیکیان ووت بوی: «نډگر نبره چول بکهن ناوچه کمان لی نډگر.»
 ووت بوی: «جا با بېگرن نبره چی لی په؟ نه پیره نفستی لی په و. نه ماره یی دایکم له
 سمر دانووه. لم شاخه نا له شاخیکی ترا» قسه که پشی راست بو. نعه په کی بو له سمر و
 بندره تیپه کانی جنگی پارتیزانی که په سلیقه فیری بوو.

علی نهی گه شته زنی نستیروکان. تنیا ریگا له رانیوه په دولی پلنگان دا
 په زنی نستیروکان دا نچو پز سرگملی. په کی لوو فرماندانی گه شته پوه سمر زنی
 نستیروکان وکو موده گه شتیان په هوکی توکی په منی ووت: «دهابه که گه شته سمر
 زنی نستیروکان» رادیوی پارتی په درو نمونده یی هاوکاری په کیتی و همس کرد
 بو. شیوعیه کان په هوکی توکی که گویان له وه بوو. دهباه گه شته زنی نستیروکان.
 پاوریان کرد بو. نمونده تر وړیان پورا بو. په کیکیان هاواری لی همستا په هوکی
 توکی وتی: «شمر ناکمن دهباه تان هیاوه؟» برادره کی نیمه له «دهابه» مېستی علی
 نهی بو. که پایوکی که تلی چوارشانه. بهلام له سمر کوتنی شاخ دا زور گوج و گول و.
 له هملت دا نازا و چاونه ترس بو. دوی شریکی کم جود شکان. هیزه کانی جود کشانوه
 ناو ورتی. ددوی ورتی مان دا.

نیواری ۲ ی کانونی په کمی ۸۱ بو. نمانویست پز پسروردنی شوو بچینه
 ورتی. په هوکی توکی وستان قسه له گول لپرسراویکی حشع بکهن. شمال چند
 جاری بانگی کردن. په کیکیان وهلامی دایوه. پیمان وتن: «ریگای سز نمان په چولی پز
 په جی هشتون. هموتان ته توان لویوه برون و ورتی په جی بهیلن.» له پیش دا واپان
 نمرانی فیلان لی نډکهن. دایو که زانیان په راستمانه همر هیزه کانی جود له ریگای
 سز نمانوه کشانوه دولی خانقبا و. پرهو پشتاشان په ری کوتن. نیمه ش دایزین
 هندیکمان پز ناو ورتی و هندیکمان پز دولی خانقبا.

توتیلی سیاهی
 شیوعیه کان په دزگای بیتل مکتبی تیقلیبیان له ناوژنگ ناگادار کرد بو. که
 وزعیان خراپه و. داواپان لی کرد بون: هولی راگرتنی شمر بدن له گول په کیتی. مهلا
 نحمدهی بانخیلاتی و مامجهلال. پیکوه بانگوازیکی هاویشیان دمرکرد و. داواپان له
 هیزه کانی همدولا کرد بو دسبجی شمر رابگرن و. هر لایه له شونی خوی دا
 هدلوستی دیناعی وریگری. هسان نیواره چند جاری له رادیوی په کیتی دا
 خوندراپوه. له کانی بهستنی ندم بانگوازه دا. شمر په قازانجی نیمه په لادا کوت بو.
 بهلام من هشتا له کوستانی مکن بوم له پشی ورتی. دنیا پفر و هوا زور سارد بو.
 حغه سهد که گوی ی له بانگوازه که بو. وتی: «نم کارپه - مېستی مامجهلال بو
 - زور سهره و نمرانی له توتیلی سیاهی دانیشتون هر کس له زوره کی خوی ندهته
 دمرودا نیمه خریکه رهق نهینوه»

مکنی. کوستانیکی تمخت و برین و پهر کراویه کموتوته بناری کاروخ و
 روپروی قندبله. دهبان کانی سارد و سازگاری لی هملشغولی و. سدان دارگویی گوروی

لی بو. شونیکې خوش و دلرښه. هژ گوندی تورستی له باره.

*
نمېجارهش سهد کاکه له پېش توانی کېدا هدلات بو. به رېگاوه بهو بهرو
پشتاشان، هندی کاروانچی پې گهېشت بو. کاروانچېبهکان سهد کاکهېان به شېرزهې
دی بو لیان پرسی بو: «خاله سهد چی قوماره؟» وت بو: «چوزانم مامجهدلال وا تمزانی
هوکی زاتی له گیرفانی من دابه، هرچی منال و تالی سلیمانی هده ناردوېتیه سرم»

*
دهوروستی خومان ټایم کرد. هیزیکمان نارد بو زارگلی و هیزیک هژ دولی
خانمقا و. هیزیک هژ سران. «قوتی مرگه» مان نارد هچی هژ سران که گهېشت بونه
نوی بیست هویان هیزیکې جود گهېشتوته گهروان. هیزهکې پهکیتی زهروی عبداللا
روی و. هیزهکې جود عریف عملی فرماندهان بو. عریف عملی که بیست هوی
هیزیکې پهکیتی گهېشتوته سران دسېجی کشا بهوه وای زانی بو نهچی هژ سر شو.
زهروش که زانی هوی هیزیکې جود گهېشتوته گهروان دسېجی کشا بهوه وای زانی بو
نهچی هژ سر شو. همدوکېان وکو تلین: «دزادز کتوت بون» له ترسی هیرشی پهکتری
کشا بونهوه هژ دواوه.

ماوهېک له ورتی ماینوه. راگرتنی شر هیچ جوړه رېککوتنیکې سیاسې به
دودا نهات. بار و دوخی ژبانی هیزهکانی جود له پشتاشان و دهوروی زور ناخوش بو.
پشتاشان هیچ ناوهدانېبهکې تی دا نهو تیا بېمونهوه. هیزهکانی پارتی نهپانستهوانی له
قمندیلوه بگرېنوه هژ نیران. شېوعیهکان، نهپانویست هیزهکانی پارتی له کول خویان
بکمنوه، هژ نهوی خویان نازادی گورانوهېان هېی هژ ناوچهکانی ژر دسهلانی پهکیتی.
بفر رېگاکانی قمندیلی بېست بو. داوایان لی کردین رېگا له کشانوهېان ندرین. رېگامان
دان. هیزهکانی پارتی له کلهکې پالهبانوه بهرو روزناوای رېگای هامیلتون و، لهیوه
چونوه هژ نیران. به روشتنی توان گرېنهکې کیشهکه کراېوه. هیزهکانی شح، حسک،
پاسوک نهپانتوانی به نازادی به ناوچهکانی ژر دسهلانی پهکیتی دا هاتوجو بکن.
شمی نیقلېمگیري نمېجارهې جود - پهکیتی پراېوه، بهلام هزکانی
هدلگیرسانوهی همر ما بون.

*
له گمل هیزهکې قلاتوکان پهکمان گرتوه. ملازم عومر و هاوریکانی هاتن هژ
لامان له ورتی.
نهو عانیدی لېپرسرای شح داوای کرد بو هژ رېکخستنی هندی کاروبار پهکتری
بېنین. له سر جادهې خانمقا له گمل نهو عانید پهکتریمان بېنی. هندی قسه و پاسمان
کرد دهراری شمرهکان. وتی: «ورتی، ورطه هوا» پهکې له کارهکانی نهو بو نهوېست
هندي له هیزهکانیان به ناو هیزهکانی پهکیتی دا به سهلامهتی بېسری بو روستی.
هیزهکېان به ری کرد و، نیمهش چی پوېست بو له نامه و راسپارده بزمان ناماده کردن.

ورتی
گورهترین گوندی ناوچهکه ورتی بو. به هوی تمنگیی دولهکه و، قولی روهارهکوه
گوندېکی درېز بو، چمند گرهک: سولته، هرز، سول و، پینج بهرهاب و، پینج مزگوتی

تی دا بو.

پیاده‌گانی ودرتی غونډی کوږدی رسمین بون. همدیشه پوزوانده‌یان هملکیشا بو، خدجس‌یکیان به قدومه و، تفنگ‌یکیان به شانوه بو، تفانعت که نه‌چون بو مزگوتیش بو جوړه نه‌چون. پدکی له پیشمرگه‌کان نه‌بوت: «نمانه له کوږدی نه‌لمس نه‌چن» مېستی له نیگاری نو کوږده بو که له سر پشخی نه‌لمس عېراق کړا بو. پدگېستی له ناو ومرتېسه‌کان دا پنکه‌پدکی جسم‌اوږمی فراوانتسری همو له چاو حیزه‌گانی کدا. زیاتر له سدا کسپان پیشمرگه بون. نندام و پیشمرگدی حیزه‌گانی تریشی تی دا بو. هزی نم داپشپورنه سیاسیه لم شونه شاخاویه داپراودا پیرواودری سیاسی نېر، پلگو ناکوکی شخصسی و مملاتی ی نه‌وان بنمهاله‌گانی بو. له‌ودا رهنگی داپرووه.

تدگېیره‌کدی مام مورتک

مام مورتک له لای ومرتېسه‌کان کسپایه‌تېیه‌کی زیره‌ک و زانا و، زور پریز بو. به تدگېیر و رای ژیرانه ناوی دموگرووه. زور نوکته و قسه و تدگېیر له زمانی نووه تدگېیرنوه. شانازی نه‌کمن که پی‌اوکی واپان تی دا هملکوتوه. پدکی لو قساندی تدگېیرنوه نم تدگېیره بو:

میری سوزان چند کسسی نه‌کاته سر دانېشتوانی ودرتی بژ مردوانه و باجی تری لو پاهتد. پاره‌کدی داوی نه‌کمن زور نه‌بی. خمریک نه‌بی مان بگرن له دانی. پرس به مام مورتک نه‌کمن که چی بکن. مام مورتک ندلی: «نه‌گمر مان بگرن نیردراوه‌گانی میر به شکاتوه نرونوه، میر هیزیکی گموره نمنیرته سرتان باجه‌که‌تان له سر زیاد نکا و به زوریش لیستان نسینی و نازارېشتان ندا. چاک وایه باجه‌که کو بکننوه و پسانده‌نی و میروانداریه‌کی شاهانه‌پشپان بژ بکن، بدلام له رویشن دا چند کسسی بنیرنه سر ریگاپان، روتیان بکننوه و باجه‌که‌پان لی پسیننوه و همویان پکوژن پدکېکیان نه‌بی، نویش به سر و دمستی شکاوه نېزن بدن پروات هواله‌که بهاتنوه بژ میر، پلی: ومرتېسه‌کان زوریان ریز لی گرتین، میروانداری چاکپان کردین، باجه‌که‌پشپان کز کرده‌وه و داپانینی، بدلام له ریگای گمرانوده جمره هاته سرمان روتیان کرده‌نوه و نوانیان کوشت و منشیان ناوا لی کړد»

*

لم شمراندا (هاوین و پایزی ۸۱) ودرتی و، دانېشتوانی نازاری زوریان دی بو. چند کسسی له گمجه نازاگانیان کوژوا بو، چند کسپکیان لی گیرا بو. نروکیکی زورېشان به سرمانوه بو. وستم دلیان بدموه. پر له گمرانوم نیروویه‌ک همو پی‌او ماقوله‌گانیانم پانگېشت بژ نانخواردن، بژ نووی هندی قسه‌پان بژ بکم، نینجا خوا حافیزپان لی بکنم.

له هولی مزگوت کز پوننوه. هندی قسمی گشتیم بژ کردن. له ناو پانگراوه‌کان دا تپیان دا پر سر به لاینه‌گانی تر بون. نمریست هستی کسپان پریندار بکم. به داخوه پاسی شمیری ناوخوم کرد و سپاسی همویانم کرد که پسانوه ماندو بون. نیتر کوپنه قسه و پاسی ناسایی. گفتوگو له گیل خلکی ودرتی زور خوش بو. پدکېکیان لی ی پرسیم: «چند منالت همه؟»

زور جار نم پرسپاره‌بان لی کرد بوم، له ناو نمو کومه لاتندا به گنجی ژنیا نهمنا
و، نه گسر به کی له تمهني من دا بوايه و هيشتا سالت بوايه پنيان سهير بو. نهو
ناتواويه کی هموايه، نه گينا چون نهی ژن و مندالی نهی؟

وتم: «هيچ!»

به سر سورمانیکوه وتی: «هچی هيچ منالت نيه»

وتم: «چونکه ژنم نهيناوه»

وتی: «هچی ژنت نهيناوه؟»

وتم: «کسم پی رازی نهوه»

وتی: «چون کسم پی رازی نهوه؟»

وتم: «نهوی من پی ی رازی نهیم نو به من رازی نای، و، نهویش که به من
رازی نهی، من پی ی رازی نایم.»

کاها هر له سري روشت. نهويست موحامدلی من بکا و منيش نهويستم نم
باسه کوتايی پی بهنم وتم: «مام کوخا کچت هه به؟»

وتی: «بلی»

وتم: «هاسه، کچه کی خوتم بهدی!»

وتی: «نو سه گه به کملکی تو ناهت، بۆت ندم به خون»

وتم: «هچی بوم ندهی به خون، من به خوی رازم»

وتی: «کچه کی من مانگادوشین نوزانی، تو پیاریکی خوندمواری نهی ژنیکي

خوندموار بهینی!»

وتم: «نهو تا توش پیم رازی نای!»

زور جار نم پرسپاره‌بان لی نه کردم، نه منفرانی چونیا و هلام بهده موه. بۆ نهوی لم
«محاکمه» به نجاتم بی، له بهاری داهاتودا ژنم هتا.

*

له گدل ملازم عومسر و عمیدولرحیم و سامان .. بهری کموتین بهرو قوناغی
داهاتومان له قلاتوکان. شومان به قسه و باس له گدل کوخاکانی منگور به سر برد.
بهیانی بهری کموتین، نیواره به کی درهنگ گهشتینوه ناو زهنگ. برادران به بۆندی سري
سالوه له «هولی شهید شهاب» ناهنگیکبان ریک خست بو.

*

سالی ۱۹۸۲

شیرکۆ و چلوره‌فرۆشه‌کان
 بئکه‌کەمان تاقەبکی تیکلی سەیری شاری و لادیی، گنج و کاملی خورنده‌وار و
 نمۆزنده‌وار بو. جگە لەوانەئە کە بە دایمی لەوی بون، زۆرجار پیشمەرگەئە خەلکی
 سلیمانی ئەمان، چەند مانگ پان چەند حەفتە ئەمانەوه، تا چاویان ئەکراپەوه، ئینجا ئەچون
 بۆ یەکی لە تێپەکان.
 دو لە پیشمەرگەکان: مامە قالا و مام شیرکۆ. هەردوکیان لە ئەمرکی رۆژانەئە
 پاره‌گاگە، وەکو چیشێ لێنان، قاپ شەن، نان هێنان، بازار کردن، نیشکگرتنی شەوانە..
 بەخێرا بون. مامە قالا و مام شیرکۆ غونەئە دو کەسایەتی جیاواز و خۆش بون.
 شیرکۆ، ناری مام قادر و خەلکی گوندی بێمۆش و مالی لە ژاراوه بو. ژن و منالی
 ئەبو. لە شۆرشێ ئەهەلول دا لە لقی مامەرزایەکان پیشمەرگە بو. دواي ۱۱ ی بازار بوو
 بە «حەرەس حەود». لە ئاشپەتال دا گەراپەوه کوردستان و، لە گەل عەلی عەسکەری هات
 بو دەرەوه و، هەر لە گەل ئەو بو. کاک عەلی کە بە ری کەوت هەروە برادۆست ٤ کەسێ لە
 پیشمەرگەکانی: مام قادری بێمۆشی، مام سالحی مالومەیی، مام ئەحمەدی سیکانیانی، خالە
 حەممە.. لە هەر پیری لای ئێمە بە جی هیشێ. هەر چواریان «حەفە» و «مامە رەزایی»
 بون، زۆر بە دەلسۆزی دواي کاک عەلی کەوت بون. بە درێژایی ماوهی قەندیل لە گەل ئێمە
 ماپۆنەوه و، هەر چواریان پێکەوه بون. پیشمەرگەکانی تر بۆ خۆشیی ناویان لی ناہون:
 «العصا بە الاربعە». دواي فەوتانی کاک عەلی ئیتەر شتییک ئەما بو پێکەوه‌یان کۆ بکاتەوه.
 خالە حەممە و مام ئەحمەد تەسلیم بوئەوه. مام سالح چو لای مامجەلال و مام قادر هاتە لای
 مەن. پیشمەرگەکانی لای مەن هەموو شاری و گنج بون، ئەمیش بە هاندانی پیشمەرگەکان
 ناوی خۆی گۆری بە شیرکۆ و، بۆ نازداریش جاروبار پێیان ئەوت: «شێرە!»
 شیرکۆ هەتا پەلی ی پاک و خاوەن و، ریشی تاشراو و سەلیکی قەنجی هەبو. سەر
 و سەلیی بۆیە ئەکەردەوه بەلام ئەنەمەیشێت کەس پێ ی بزانێ، دەمیشی تاقی تی دا بو،
 بەلام کەس نەئە دی بو. کە خورما و رۆنیان دروست ئەکرد، شیرکۆ ئەنەمەخوارد ئەهوت:
 «دائەم دێشینێ» هەمیشە خۆی بەست بو و تەفەنگەکەئە بە شانەوه بو. حەزی لە مێوانداری و
 هاتوچۆی ماله‌کانی شینی ئەکرد. لە گەل مامە قالا ناکۆک و، زۆر جار شارپەکان تۆرەیان
 ئەکرد. کە سەپخۆرمەئە تێو بۆەنراپە پا کتۆپەر تەقەیان لە شتی هەلبەسانا، رانچەلەکی و
 یەکسەر جێبوکی ئەدا. زۆری حەقەکان وا بون.
 کە تۆرەیان ئەکرد، زۆر جار قەسەپەکی بە مەن ئەوت و، ئەهوت: «بە تەمەیا بە
 چلوره‌فرۆشه‌کانی سلیمانی کوردستانم بۆ رزگار بکا!» لای وابو گەنجەکانی سلیمانی هەمو
 چلوره‌فرۆش بون و، چلوره‌فرۆشتنیش کاریکی ناشیرنە.
 مامە قالا، خەلکی سەنگسەر بو. لە دارپەن و دار شکاندن دا زۆر شارەزا و
 بەکار بو، داری هەموو زستانەکەئە پاره‌گاگەئە ئێمە ئەم ئەپیری و ئەشکاند. هەرچی ناژەل و

ولاڅيکېشمان همېواپه نم خمې جیگا و لموړی نه‌خواردن. هاپنانیش بیستانی تمعاته و سوزې پز نه‌کردېن. پشېکی گرنګی پیوسته‌ګانی پنکه‌کمان نم داېښی نه‌کرد. شیرکو خوی لم کارانه نه‌غه‌ګه‌پاند، له بهر نموه مامه قاله زور جار تاندی لی نندا و نه‌چر به گزوی دا.

مستولی تمور

په‌پانېپه‌کیان شازاد له پزمېکې سه‌پر خمېری پوړووه. نمژدر، له سلېماني زوره‌نگېر پوړ، ماوه‌پک پو له پاره‌ګه‌کې نیمه مېوان پو. نمژدر، پی پرسی مامه قاله، ناشپانه دسکاری تمورېکې کرد پو، دمه‌کې کول کرد پو، نموش په توندی پیا هملشاخا پو. نمژدریش پی ی وت پو: «پز توره نمې خنژ تو مستول نیت؟» مامه قاله زیاتر هملچر پو، تېروړر جنیوی په نمژدر داېر وت پو: «چون مستول نیم من مستولی تمورم!»

شازاد نه‌پوت دپاره وشې مستول نمونده خوزه تمدانت نه‌ګر هی تموریش پی هر خوزه و گرنګه.

*

دوه‌ن به ناش

هندی لمو پېشم‌رګانې پز نېشوکار نمعاتن پز سرکرده‌په‌تی زور جار مېوانی من نمون. جاريکیان غمفور دهرشېښی و نمې چالاک مېوانم پون. هردوکېان نمندامی کزمله و، فمرمانده‌ی کمرت پون، نموان خدلیکی همورامان و نمیمان خدلیکی باله‌کاپه‌تی پو. هر لمو کزورده: خمې، رېهری «نالای زګاری» و، یا حلیم، ژنیکې باله‌کاپه‌تی، مېوانم پون.

غمفور شاره‌زای پښت کردن پو، همو سالی خوی و پېشم‌رګه‌ګانی کمرت‌کې له لېره‌واره‌ګانی همورامان پښتېبان نه‌کرد. زورجار خدجی چمند مانګېکې خویان و خېزان‌ه‌ګانېان دهرنمېنا. هندی پرسېارم لی کرد له سر جروری پښت کردن و، کمرسته‌ګانی و، پهره‌می نموساله‌پان.

نېنجا له نمې م پرسی: «نمسال له هیچ لایه‌ک چون پز کموشان؟» غمفور پیاویکې قس‌خوش و زېره‌ک، په‌لام له ره‌وش و خوی کزمله‌په‌تی دا «محافظ» پو، پرسی: «کموشان چیه؟» نمې وتی: «له بهاران دا که گول نه‌ګم‌شېتوه و، کوارګ و ریواس و کنګر و.. پیدا نمې، گنجه‌ګان: کور و کچی گوند یا چمند گوندی، په‌پانېان کز نمېنوه، نه‌پکن به شایې و ره‌شېله‌ک، دوی نموه، په کومدل و به جوت، پز کز کردنموی گز و گیا، به دشت و چپادا پلاو نمېنوه، عسر به چاروکې پر له گیا و کوارګ و گولی پز‌نخوش و جوانموه له چپا دانمېزن، دیسان کز نمېنوه شایه‌کې ره‌شېله‌ک نه‌کمن و، پلاوی لی نه‌کمن هر کس پز مالی خوی.»

نم سه‌پرانه بهاره‌په نم‌تیکی پاو و دهرنمې ناوچې باله‌کاپه‌تیه. گزوانیه‌کې به ناوبانګی حسن زېره‌ک له سر «کموشان» ه که تلی:

کېوان ده‌چنه میرګولان،

په عام ده‌چن هلالان

عارمق له هنېدی ده‌تکی، تر ده‌کا ورده خالان

کپژان دهچنه میرگولان.

به عام دهچن اهنوشان

عارهقی سنگ و ممکی، تر دهکا پاژندی کموشان

نهی زور به گهرمی و خوشیموه باسی نهکرد. غمفور توره بو، وتی: «چون ریگه نمدن خوشک و دایکتان شتی وهما بکمن...؟» نهی چوموه به گژی دا، وتی: «خوشک و دایکی توش لموی بونایه نمچون» خمریک بو ده میان له پدک بگیری. مشتومره که بیان چیروکی «دهومن به ناش» ی بیر هیناموه.

نهگیرنموه: دو رهسوار له ریگا به پدک نهگمن. پدکمسیان له ناش نههاتموه و دوهمیان نمچو بز ناش. هردوکیان باراشیان پی بو. دوم له پدکم نهپرسی: «ناشه که چول بو یا قلمبالخ بو؟»

پدکم نملی: «زور قهرمهاله، نهی سمره بگری، رهنکه به ۳ روژی تر سمره نهگاتی»

دوم نملی: «دهسا من لموی بومایه سمره نهگرت و، له پیش همموتانموه باراشه کم نههاری»

پدکم نملی: «نهتته توانی؟»

دوم نملی: «نمعتوانی؟»

وا ریگ نهگمون، دوهنیک که له سر ریگاکه بیان دا نهی بکمن به ناش و، بزائن کامیان نهتوانی نوره پری بکا و باراشه که له پیش نموی کدا لی بکا. له نهنجامی نم مشتومره دا باراشه گاتیان نمرین به سر دوهونه کدا و پدکتریش نهده بهر خنجهر.

همو ناوچی پاله گاهیتی راگویرزا بو، جهیش لوتکی شاخه گانی به «ره به» تمنی بو، کنی نهتوانی بچی بز «کموشان»؟ کمچی نعمان خمریک بون لم ژوردها همان بهزمی «دهومن به ناش» دوباره بکمنموه. به ناچاری هردوکیانم بیدنگ کرد و، پاسیکی ترم له گدل دامیزانندن.

غمفور له سمر «وړی مړوف» قسه پدکی نمستمی هبو: «نه پوت نهگمر کیوی شروی بروخی به زهلام نهگیرنموه، بهلام نهگمر زهلام بروخی به هیچ شتی ناگیرنموه»

*

میتروولوجی

شینی پیهکان لایان واپر: هر هاوینی زهردهزیره زور بی، نموساله زستانه که سیخت نهی. سالی ۱۹۸۱ هاوینه که سیخت نهی، زستانه که سیخت بو. بهفریکی زور هاری. سیر نموه له گدل کریوی بهفردا هموره تریشقه و هموره گرمی زوری له گدل بو. نم دیواره سروشتیم هر لموی دی بو. نو زستانه که قه کزکردنموی هندی لمو وشانمی پدیو ندیبان به دخی تاسمان و گزوانی کش و همواره هبو. وشکان همسویان ناشنا و ناسراون، بهلام کزکردنموه و له پدک دانیان وهکو ریزه زاراویکی میتروولوجی رهنکه بی کدک نهی، به تابهتی کورد هیشتا هیچ دهزگایه کی تابهتی بز لیکولینموی لم پاهتی نه.

*

هوا که سارد نهکا، تا نندازهی ژیر سفر، نمرز و ناو نهپستی: (رجبان،

جسمیدن). تویزی سمری ناوی گزم و زهکاو نمیی به سمول (بستهلهک، شخته، جسمه، پوز) و، ناوی سر نمرز نمیی به زوقم (خوسار، سیخوار) و، چوپاوهگه نمیی به چلوره.

هوا که گرم نمیی، هلم له ناو، هالاو (هوق) له ناو کشتوکال و، گره و سهون له دهشت ههلهکا.

نهگمر همور ناسمانی گرت، هموره که گموان گموان (پهله پهله) نهمستی، یا هموری دانهگری. همور تیره و تاریک، چلکن، سپی نمیی.

نهگمر همور له ناسمان رهویپوه (ههلی پرونگاند)، به روژ شینایی ناسمان و، به شمو نهمستیرهکانی دهرکومتن، به روژ سامال یا هساو و، به شمو سایهقه نمیی. شمو سایهقه له زستان دا سارد نمیی نمرز و ناو نهیپستی.

نهگمر همور له ناسمان دا بهستی له شپوی باران، بهفر، تهرزه دا بهاری. باران نم نم، یا به تاو، یا به خور، یا به خورم بهاری. بارانی به خور، رههبله، لیزمه، لنگیزه نهکا. زورجار هروسکه (هموره تریشقه، چرخماخه) و، هموره گرمی له گیل نمیی.

که باران بهاری و، له ههمان کات دا ههتاو بی، گورگیزی په و، یکه ساوه بهک به خور بهاری و خوش بکاتموه تاوه، که سمرانسمری ولات بهگریتموه نهیقلیمگیره، که له گیل بهفر بهاری شلینوه.

له سمرهتای پایزدا پهله نهکا. پهله بهارنیکي نهمه چهند شمو و روژ له سمر بهک خوش ناکاتموه تا نمرز تیرناو نمیی، ناوی له سمر رانهمستی.

دوای بهارانی پهله چمن روژی هاوینه پچکوله به، هوا خوش و دنیا گرم نمیی. بهفر (بهفر، بهور) نهگمر زور بهاری کهنوه و، نهگمر کم بهاری پروه نهکا. بهستیک، قولنجیک، نهژنیک یا گزیک و زیاتری تی نهکا. له شونیکي بهزوه که به بهفر نهکا بهز شونیکي قولتر و پری نهکاتموه پایزوه. له لیژایی چیا بهزدهکانوه ههرس (زنو) دی. له کوتایی بههار دا بهفر نهچیتموه، کوستان خال خال نمیی.

بهفرهلوکه، بهفریکی خاوه کلوهکانی به تموای نهیپستوه زو نهوتیموه. بهفرخزگره، بهفریکی نهم و ورده له کوتایی بههاردا به سمر بهفری زستان دا بهاری و، نهیپیتیموه.

تهزوه (تهزوه، گلنیزه، تهگرهگ، تهورگ) به دهنکی رهقی گموره یا پچوک بهاری. گهلا و گول نهکوتی.

تهزدهلوکه، نهوهکو تهزوه رهقه و نهوهکو بهفر نهمه زو نهوتیموه.

بهرانی زور نهتوانی لافاو (سیلاو، لیمشت، لیشاو، لهی) ی لی ههلبستی.

له کوتایی زستان دا نمرز نیز نهیپتیموه، که بهاران بهاری نایی به قور و لیته.

له کوتایی بههار و له هاوین دا شمو دلنوی ناو له سمر گژوگیسا و گهلا شومم

(ناونگ، خوناو) دوست نهکا.

له ناوهراستی تهموژدا تاویک بهاران بهاری بهزیکي خوش له نمرز ههلبستی.

به دریاوی سال و، له ههمو وهز و له ههمو روژیک دا به نهتوانی بهزنی (ههبل

بهکا)، های وهشت بهارانی به دواا بهاری، های دارناوس له کوتایی زستان دا ههلهکا و دار

و درخت گزپکه و چرو نهکا. های خمران کزتابی پایز هدلشهکا گهلای زمردی درخت هلمنومرنی.

های شمائل له لای سمروره نموزی و، فینک و نمره، بارش یا روشها له لای خواروه هدلشهکات تونده، له هاوین دا گمره دوی نیورویان نمبی به گره و شعرا و، له زستان دا سارده نمبی به گزه، که له گدل بفر و باران بی، یا له گدل بهکیکیان به پی ی توندی و نمری نمبی به زیان، زهلان، وهیشومه، فموتنه، باسریشک، توفان. هندی رژی زستان هور دانهیزی، ستر نموز نمبی به تم (تمومو، تمتمان). هندی رژی هاوین هور تپوتزی بیایان نمینی، نمبته خول بارین. تیکچونی دؤخی هوا، ناوچی گوشاری بمرز و نرم دروست نهکا، گپزهلوکه له ناسمانوه بمرز زهسپن و گمرهلول له زهسپنوه بمرز ناسمان (گمرهپیچ، باهوز، باهلپسک) ی لی پهلا نمبی.

*

کورد ناوی مانگهکانی سالی به گویری کشی نمو مانگه ناو ناوه: خاکه لیوه. بانه ممر. جهوردان. پوشپر. گهلویژ. خمرمانان. رمزمر، خمرهلوهر، سمراموز. بفرانبار. ریمندان. رشمه.

له هندی شرنی که به مانگی مارت نملین: همری پشکوان و، به نیسان: شسته و، به مایس: بختهاران و، به حوزهران: بارانهران و، به تشرینی بهکم: گهلاریزان و، به تشرینی دوم: سمریله.

*

همر ناوچهبهک کزمدلی لم زاراوانهپان ههیه، هندیکیان له گدل نماندا ممرادیفن، بهلام هندیکیان ناوی دپاردهبهکی سروشته لهوانهپه له ناوچهکانی ترا نمبی. نویسنوه و بهکارهینانی نم وشانه زمان دهولممن نهگن.

*

پیشنان وتوپانه: «نهگمر یا بی و نهگمر باران، له عومری زستان کم نمیتنوه»، همرهها: «له زستان شمری، له پیران تمی»، همرهها: «له همر همری باران ناواری»، همرهها: «باران بیاری ناشی نهگمری، باران نهاری جوتی نهگمری»، همرهها: «بفری بههاری، تا پوی داری، ناگاته نیواری»، بز بهکی که تمی خوارده نمبی له تیجرویهکانی رابورد نملین: «نه های دیوه و، نه باران». بز مشور خوارده بی سودی دوی لپتومان، نملین: «له پاش باران کهپنک».

*

ههولی ناشتبونوه

دوی نمو شرانه همومان همستان بهوه نهکرد، که لم شراندا هیزو توانای گهلهکمان دانهجوری. له زور لاه به همان معنا ناممان بز نعات به تایبتهی له ندیب و نوسر و پیاهو ناسراوهکانی شاروه. له نار خمران دا به دوقولی و سی قولی و، له چندین کزبونوهی مهکتبی سیاسی و کزمتبی سرگردایتهی دا پاسی چارمیری نم پهلا کوشندههمان نهکرد و، نهگمراین چارهبهکی بز بدوزننوه. بیرامان دا ههولیکی زور بهدین

بۆ نموى كوتايى پى بهمين. به كمينيان له ريگاي دوزگاكاني راگه ياندنموه: وتاره كاني رادپو و هلاو كراوه كان. زمينى بۆ خوش بكهين. دوهمينيان بكمونه په پوهندى راستوخو له گدل همو لاپنه كاني په پوهنددار.

*

من و شمرى ناوخوا

نوسايش و، ههتا نيستايش ههتدى له سمراني پارتى و حشع و لاپنه كاني تر له ناو هاوريكانم دا من به يه كى له توندرووه كان دانننن، به شيكى شمرى پروياگانده يان له دژى من بوه. راستبه كهيشى چمند جاري من سر كردا يهتى له شكر كيشيه كاني به كيشيم كردوه. ليره دا چمند وتارى ده قادهق دوياره نموسموه كه له كاني خوى دا ده بارى شمرى ناوخو، دواى گيرانه نوم له شمره كان، وه كو سمروتارى كۆمه له ژماره كاني كانونى دوم و شوياتي ١٩٨٢ دا به ناوى ناوهندموه نوسيسومه. رهنگه خرينده وار تا نمندازه يهك له بيروين چونه كانم بگا.

*

وتارى به كهم:

گهله كۆمه كى ي چهكدار - سياسى له خزمهتى كى دا به؟
هاوين و پايزى سالى پار، ههتدى شوينى پاريزگاكاني همولير و سليمانى بون به مهيداني زۆرانناز به كى چهكدار - سياسى توندوتيزى خوينايى له بهينى پيشمهرگه كاني ي ن ك و چهكداره كاني ههتدى حيزى تر دا.

زۆراننازي چمند مانگى رابورد، دژه كيشاني روداو په پچه پچه كاني چمند مانگ و بگه سالى پيشوتر بو، بهلام نمجباره يان چيشنكي بهرينتر، فراوانتر، توندوتيزتر و نمخسه كيشراوى به خۆمه گرت بو، كه خۆى نواند له گهله كومه كى ي چهكدار - سياسى ٤ قزلى چمند حيزب و ريك خراوى جزوا جزوى جيباواز له روى ريبازى ئايدبولوچى و سياسيموه. وه پيشترش به ژاوه ژاويكى پروياگانده يى خست و فراوانى ناراست، له بارى «ريككوتنى نهينى» ي ن ك له گدل رژيمى صهدام بو ليداني «هيزه نيشتمان بيه كان» و ريگرتن له «چالايى شورشگيرانه يان دژى رژيم» زمينى بۆ خوش كرا بو.

روداووه كاني نم دوايهيش، وه كو هي جباره كاني تر، ماهيمى په ژاره و جيبگى پرسىيارى كۆمهلاتى خهلك بون، چونكه رهوتى بهرو پيشموه چوئى شورى كوردستان و ئاقارى خهباتى سياسى و پيشمهرگه يى له شارى ي ئاسايى خۆى لا ئندا و، له شمرى كوردموه دژى هيزى حكومهته داگير كمره كاني كوردستان، نه يگوزى به شمرى هيزه كاني كورد له گدل به كترى رو به «كورداندنى شمره كه»، به تايهتى له كاتيگ دا كه له نهجامى گيرمبونى نهيره كاني جمنگى عيراق - ئيران دا له بارتيرين هلى ميژوى، له دو دوى نيشتمانكه يى دا، بۆ بهزوتنموه رزگارى نيشتماني گهلى كوردستان - له سمر ناستى ستراتييجى بۆ جولاى سياسى، وه بۆ دمسووشاندنى كار بگير و كوشنده يى هيزه شورشگيره كان له دوژمناني داگير كمر - له سمر ناستى تكتيكي، ههلكوت بو.

*

له گدل كۆمهلاتى خهلكى كوردستان دا، نيمش له په ژاره دا بوين، چونكه ههفته نهو به تاروا چمن هاوولاتيه كى كوردستان له شمرى ناوخو دا، لوانه چيندين هاورى ي

هملکوتو و ههقالی دلبری نیمه، نهکوژین..

له گهلا کۆمهلاتی خهملکی کوردستان دا، نیمش نهمانپرسی: یز؟ نهم شهه له پای چی؟ یز سودی کی؟ قوربانیهکانی نهم شهه کین؟ یوچی و له بهر چی.. ههرچهن ههلمهرجی دهمپهکردنی کاریکی جیدی یا کاتی وهشاندنی گوزیکی کوشنده له دوژمن نهگات؟ نهاندنوهی ناکوژی لاوهکی و ههلهگیرساندن شیری ناوخز و کورداندنی شهه و خهریک کردنی هیزی پهشمهرگی ی ن ک که به دریاوی شمش سالی رابوردو ههر نهو هیزی سهرهکی و کارهگیری به گژا چونهوی رژی عیراق و دهزگا دامهرکینهرو، جهمهنهمهکانی بهه له کوردستان دا، له دوا شهکردنوهدا به قازانجی کی به؟

گواپه دنپای کورد نهونده به خهیرایی له گوران دابه، که ترازوی هیزهکانی ناوی و سروشتی سیاسی و چهپناههتیهان و، بهیروابهر و بهزچون و رهپاز و، نوسلوی کار.. یان وهها زو بهگوزی؟

- نهوانمی که ناشهتالیهان رهفرز کرد و به چهکی شر و توانابهکی کهمهوه رهگهو چهپاکانی کوردستانیهان گرت و له ناخوشتهرن ههلمهرجی ناههرامهری ترازوی هیزهکانی رژی و هیزهکانی سهرجهم تیزوژیسیونی عیراق دا، به توانابهکی کهمهوه، دژی دوژمنیکر بههیز و در، خهپاتی چهکدارانهپان دس پی کردهوه..

- نهوانمی تالای چهسپاندنی گیانی پهکومزپانی دیموکراتی بهیروابهر و هیزب و رهکخرای چهپاچهپایان ههلهکرد، به جهزریک که یز گالته پی کردن، به بهارهگاگانو سهرکردابهتیهان نهگوتن: دژی نهزباب!

- نهوانمی که تالای روخساندن رژی سهددام و دامهزاندنی رژیهمبهر دیموکراتیهان له عیراق دا ههلهکرد و، نهک جاری ههلهکو سهدان جاره، پانگی ههمو هیز و هیزهکانی عیراقیهان نهکرد، که هیز و توانای خویان له بهرهپهکی پهکگرتودا دژی رژی سهددام پهک بهخن و خهپاتی چهکدار له روی سهرکردابهتی کردنی و پهکهاتنی هیزهکانو و مهیلانی چالاکیهوه بهکهنه شورشی ههمو عیراق..

بهلی نهوانمی که به رهنج و مانهویونی چهند سال و به خوینی سهدان شهپا راستیی نهم دروشمانهپان سطلاند و بهناغهکهپان دارشت، له کاتیک دا که زور کس و زو لای تر نههمپان به خهپال و سهروی و پهلاتگیران و نوکهراپهتی نهم و نهو له قهله نهدا..

تزی بهلی ی دنپای کورد نهونده زو بهگوزی؟ نهمانه ههمو بهونه نوکهری ههمان رژی که له ماوهی شمش سالی خهپاتی پر کوربهوری و مهینت و تالی دا، زیاتر له ههزار ههقلا و هاور ی به تارهوا له شهی ناههرامهر و، له ژیر نازار و نهشکهلهجه و، له پای قهناارد کوشتون و، دهپان ههزار کس له خوشک و برا و دایک و هاوک و خزم و خهیزانی نهپاز کردون و نازار داو و له زیندان و گرتوخانه و سهرپازگهکان دا توند کردون و، زیاتر له ههزار گوند و دیپان کاو و له گهلا خاک دا بهکسان کردون؟

کورد گوتنی: سهیره له کویه!

تزی بهلی ی نهوانمی له سهردهمی نهو تراجیدییه سامناکه ناخوشتهدا خویان له جهنگهه تراجیدیپاکدا ژپاون و بهرگهپان گرت و ههچ نهپی نهوساکه له کوردستان دا ههر نهوان بهو که هیزی سهرهکی سیاسی و چهکداری به گژا چونی رژی بهن، نهستا بهونه نوکهری رژی

پاریزهری صددام و هیزه داگیرکره‌کانی، وه نوانمش که نموسا تمناشچی و رمخنه‌گر و سهرکر و توهمت به پالدر و گیرمشوین و ریز تیکدر... بون، بونه پاریزهری شورش و قازانجه‌کانی جیماوهری کوردستان و ریهازی شورشگیرانه؟

له گهل کۆمه‌لانی خه‌لکی کوردستان دا، نیمش نه‌پرسین بۆ؟

ناخۆ نو گه‌له کۆمه‌کی بهی لیبان کردین و نو شمهری په‌بان فروشتین له سهر نوو بر گه‌وا نیمه له بهیرویاوهری خۆمان هه‌لگیراوه‌نه‌نووه و له دروشمه‌کانی خۆمان په‌شیمان بوینه‌نووه و «نمانه‌نوی چاره‌نوسی خۆمان به‌ستینه‌نووه به چاره‌نوسی ره‌شی رۆسه خوینره رزیه‌ده‌کی صددام»، و، نمانش گه‌ره‌کیان بو به ره‌گی گه‌له‌کۆمه‌کی ی چه‌کدار - سیاسی، له مه‌بدان دهرمان به‌کن و به‌ناکه‌نه‌نووه به ناو رۆم دا، یان به زۆر به‌نه‌نینه‌نووه سهر ره‌گای راستی شورش و قازانجی جیماوهری

*

هه‌سو زۆرانبازه‌کی سیاسی به‌یگومان زه‌مه‌ینه‌ده‌کی مادی هه‌یه و له راستی دا نوانده‌نوهی مملاتی ی چینه‌به‌تی به‌ینی چین و توژه کۆمه‌لاه‌ته‌سه جیباوازه‌کانی ناو کۆمه‌له، که ههر په‌که‌یان به پی ی دسکوت و قازانجی چینه‌به‌تی خۆی، له روانگی تابه‌تی خوینوه سهری روداو‌کان ته‌کا، هۆکانی ده‌س نیشان ته‌کا، ره‌گی چاره‌سهر کردن و نوسلوی کار بۆ کردنی دیاری ته‌کات.

له دۆخه‌کی وه‌کو نیستای رۆه‌هلانی ناوهراس دا، که به‌کیکه له ناوچه ههره گرنگه‌کانی دنیا، وه به‌کیکه له ناوچه ههره ئالوزه‌کانی دنیا و، شوینی په‌نگ خواردنه‌وی چهندین کیشه و گیروگرفت و ناخۆکی قول و گرتگ و کاره‌گره - له ناو ههر ده‌وله‌تیکیان دا، له به‌ینی ده‌وله‌تانی ناوچه‌که‌دا، له به‌ینی گه‌لانی ناوچه‌که و هیز و ده‌وله‌ته گه‌وره‌کانی دنیا‌دا... به‌مجۆره روداو‌ه‌کانی هیچ قه‌وژنیک ی نه‌م ناوچه ئالوازه گرنگه، چهن پچوک و چه‌په‌ک و پشت گوی خراویش بهی، ناتوانی ره‌وتی ناسایی خۆی به‌گی به داهراوی و دور له ده‌ستیه‌وردان و گوشاری نه‌م و نوو، ناخۆکیبه‌کانی ناوی له نه‌هجامی کامل بوینی هه‌لومهرجی میوویی خۆی دا، له لاهن خودی خاوه‌ن مه‌سه‌له‌که‌وه، لاهلا به‌کی.

جا مه‌سه‌له‌ی نه‌نوهی کوردیش، وه‌کو په‌کیکه له گیروگرفته ههره ئالوز و گرتگ و به‌یارده‌ره‌کانی ناوچه‌که، ده‌میکه سه‌رنجی به‌یخه‌ی هیزه کۆنه‌په‌رست و ده‌وله‌ته داگیرکره‌کانی کوردستان و ده‌وله‌ت و هیزه زله‌کانی دنیای راکیشه‌وه و ههر په‌که‌یان له لای خوینوه، به جۆریک، چاری تی به‌یوه و هه‌ولی داوه جی پی ی خۆی به‌کاته‌وه و پایه‌ی کۆمه‌لاه‌تی له ناو چین و توژه‌کانی کۆمه‌لی کورد و نوینه‌ره سیاسیبه‌کانی دا به‌دۆزیتوه و قورسای خۆی به‌خانه سه‌ری. له ناو به‌زوتنه‌وی کوردیش دا له میوه دو جۆره به‌زچون هه‌یه به‌ز لیکدانه‌وی ره‌گی گیروگرفته‌کانی گه‌لی کورد و دۆزینه‌ی چاره‌سهر کردنی، که له دو سه‌رچاوه‌ی نایدیولوجی جیباواز، به‌لکو له دو جیهانبینی جیباوازه ده‌ردین:

به‌کیکیان - لای وابه که به‌زوتنه‌وی رزگاری نیشتمانیی گه‌لی کوردستان نه‌ی پشت به هیزی له به‌ن نه‌هاتری کۆمه‌لانی خه‌لک به‌هستی و، کۆمه‌لانی خه‌لک خۆیان خاوه‌نی مه‌سه‌له‌کی خۆیان به‌ن و چاره‌نوسی خۆیان به‌یار به‌دن به پی ده‌ستیه‌وردانی به‌یگانه، به‌ناغی سه‌راتیجی گشتی جولا‌نه‌وه‌کی له سه‌ر به‌نچینه‌ی داهین کردنی به‌یوستیه‌کانی گۆزان و گه‌شه کردنی کۆمه‌لاه‌تی، ناوه‌ری، سیاسی و فه‌ره‌نگی... کۆمه‌لی کوردستان

دایره‌ی، نه‌ک به پی‌ی قازانجه‌کانی هیزه‌کانی دهره‌ه و ململاتی و زفران‌بازیه‌کانی به‌ینی
نموان.

نوی تیران - همول نندا جیگه‌ه بز جولانوه‌ی کورد بدوزیتوه له ناو چوارچیوه‌ی
ستراتیجی زلهیزه‌کان و له ناو کون و کله‌به‌ری ناکوکیه‌کانی به‌ینی دهره‌ته‌کانی ناوچه‌کندا،
هر له به‌ر نوه پشت به دهره‌ه نه‌یستی و همول نندا به هیزی دهره‌کی و ناکوکیه‌کانی
نموانوه به‌یستیتوه، وه به‌گوریه‌ی هملکومتی هملومرجی چاک و خراپی «ده‌ولی»
مسلمه‌ی کورد به‌یونی و به‌ینی، وه به‌یختوه مه‌بدانی وازی ناو دهره‌تاتوه.
همولدان بز به‌یستنه‌وه‌ی مسلمه‌ی کورد به ناکوکیه‌کانی هیزه‌کانی دهره‌ه جاریک له
گوشه‌ی راست و جاریکی که له گوشه‌ی چه‌یه‌وه، وه خه‌بات کردن بز ری برین لم پیلانه،
خزی له خزی دا زفران‌بازیه‌کی سیاسیه، ناودانه‌وه‌ی ململاتی ی چینایه‌تی چین و تویره
کومه‌لایه‌تییه جیاوازه‌کانی ناو کومه‌له، ههره‌که‌هان له روانگی قازانجی چینایه‌تی خزیوه،
به‌لام به‌گوریه‌ی گوزانی هملومرجی خاویونه‌وه و توندوتیژبونی ناکوکیه‌کان، نهمیش
نه‌گوزی: چه‌ک دانه‌نی یا چه‌ک هملنه‌گری.

سر بونی هملدی هیز له وه‌ری سارد بونی مناخی ناکوکیه‌کانی به‌ینی عیراق و
تیران دا، پاشان زیندو بونه‌وه و سهرده‌ره‌یتانه‌وه‌هان سهرلنوی له وه‌ری گهره‌سونه‌وه‌ی
مناخی ناکوکیه‌کان دا وینه‌به‌کی دزیوی بزچونی دوه‌مه، له کاتیک دا که مسلمه‌ی کورد
له حالته‌ی ریکی و ناریکی، ناشتی و شر، کۆکی و ناکۆکی ده‌وله‌تانی تیران و عیراق دا،
وه‌کو مسلمه‌له‌به‌کی به‌یته‌یی میژوکرد هر هه‌به‌وه.

هملگیرسانی جه‌نگی عیراق - تیران هملومرجیکی نوی ی له سهرانسهری
ناوچه‌کندا خولقاند، له لایه‌کمه - هملی بز هیزه شورشگیره‌کان هملت که سود له شهری
نعم دو ده‌وله‌ته‌ه داگیرکهر وه‌یگرن، بز زیاده‌کردنی راده‌ی چالاک‌ی و جه‌زیه‌ی پیشمهرگی
و به‌ ده‌سه‌پناتی سهرکومتی گه‌وره و کاریگهر له چوارچیوه‌ی ستراتیجیه‌کانی خویان دا.
به‌لام له لایه‌کی تریشه‌وه، هملی بز هیزه‌کانی تریش ره‌خساند که سهرلنوی به‌ینه‌وه مه‌بدان
بز به‌یستنه‌وه‌ی مسلمه‌ی کورد به ناکوکیه‌کانی نمو دو ده‌وله‌توه.

به‌و پی به، له سهر نهری کوردستان ریزبونیکی نوی ی حیزب و هیزه سیاسیه‌کان
هاتوه گوزی. لایه‌کبه‌هان نه‌یوست و هملی نندا سهره‌خزی ره‌بازی شورشگیرانه‌ی
بزوتنه‌وه‌ی رزگاری نیشتمانی گه‌لی کوردستان، له گمه و پیلانی ده‌وله‌ته‌کانی عیراق و
تیران به‌اریزی و له ههمان کات دا که‌لک له هملگیرسانی جه‌نگ وه‌یگری، بز زیاده‌کردنی
ههرچی زۆرتری چالاک‌ی شورشگیرانه‌ی سیاسی و چه‌کدار و راپهراندنی کومه‌لانی خه‌لک.
لایه‌که‌ی تریش نه‌یوست و هملی نندا که خه‌باتی ره‌وای گه‌لی کورد له عیراق دا به‌کات به
به‌شیک له نه‌به‌رده‌کانی جه‌نگی ده‌وله‌تی تیران دزی ده‌وله‌تی عیراق و، له چوارچیوه‌ی نمو
نهمشه‌به‌دا نه‌یوت، که به‌شیکی له‌و گه‌له‌ کومه‌کی چه‌کداره سیاسیه ۴ قزلیدا خزی
نمواند، که له چمند مانگی راپه‌رودا دزی پیشمهرگه‌کانی ی ن ک کرا.

*
گه‌له‌کومه‌کی که‌ی نهمجاره، نه‌گهرچی له‌و دیو سنوره‌وه، به‌ توانایه‌کی زۆره‌وه
نهمشه‌ی بز کیشرا به‌و، وه‌کو ههمو جاره‌کانی تر نهمیش له به‌رامبه‌ر به‌وه‌ی پتسو و
خزراگری دلیرانه‌ی پیشمهرگه‌کانی ی ن ک دا شکا و سهری نه‌گرت. به‌لام ههر وه‌کو

هیرشه‌کمی نم‌بجاره، له هه‌مو ئه‌وانی پێشو، به‌یلاوتر و توندتر و ریک‌خراوتر بو، هه‌روه‌ها شکانده‌که‌شی به‌ هه‌مان ئه‌ندازه‌ گه‌وره‌ بو، به‌گه‌ر له‌ قه‌واره‌ی هه‌یرشه‌که‌ش زل‌تر بو، چون‌که‌ سه‌رله‌ئوی چ‌ه‌ند راسته‌که‌ی به‌ زه‌قی سا‌خ کرده‌وه، له‌وانه‌:

- ده‌رکه‌وت که‌ پێشه‌مه‌رگه‌کانی ی ن ک له‌ ماوه‌ی چ‌ه‌ن سالی راه‌بردودا، له‌ سه‌خت‌ترین هه‌لو‌مه‌رجی خه‌بات دا، چ‌ون به‌رگه‌ی هه‌یرش و په‌لاماری در‌ندانه‌ی هه‌یزی داگیرکه‌ری رژی‌می فاشیستی عه‌یرا‌ه‌بان گه‌روه‌ و، چون‌که‌ له‌ ناو باوه‌شی کۆمه‌لانی خه‌لک و له‌ گه‌ل نیش و نازاره‌کانی ئه‌وان دا ژیا‌ون، له‌ گه‌شه‌ که‌ردنیه‌کی چ‌ونا‌یه‌تی و چ‌ه‌ندایه‌تی شینه‌یی و به‌رده‌وام دا بو‌ن، له‌ به‌ژمه‌ی خه‌باتی شو‌رش‌گیرانه‌ی خو‌ینه‌وی و سه‌خت و ده‌ژواردا قال و به‌روه‌رده‌ بو‌ن، به‌یه‌ به‌ هه‌چ هه‌یزه‌کی خۆمالی و خۆولا‌تیه‌ش له‌ شکاندن و به‌زاندن نایه‌ن و به‌ ئاسانی له‌ مه‌یدان ده‌رنا‌کیرن، به‌گه‌ر هه‌روه‌کو چ‌ون به‌ ده‌یوایی سالاتی پێشو، هه‌یزی سه‌ره‌کی و کاره‌گیره‌ی به‌مه‌رگه‌کانی ی رژی‌م بو‌ن له‌ که‌رده‌ستان دا، هه‌ر به‌ر جه‌وره‌ پارێزگاری هه‌مان ئاستی به‌لند و شو‌نی به‌رز و سه‌ره‌زانه‌ی خو‌یا‌ن که‌رد چ‌ له‌ به‌رامه‌به‌ر هه‌یرشه‌کانی رژی‌م دا و، چ‌ له‌ به‌رامه‌به‌ر په‌لاماری ناره‌وای هه‌یزی چه‌که‌داری حه‌یزه‌کانی ته‌ردا.

- ده‌رکه‌وت هه‌ر ئه‌و سیاسه‌ته‌ سه‌ره‌که‌وت و له‌ وه‌ژدانی خه‌لک دا جیه‌گیر نه‌یه‌ت و سه‌رنج و به‌روای خه‌لک به‌ ده‌س نه‌هه‌نی، که‌ له‌ سه‌ر به‌ناغه‌ی راستی و روده‌او به‌نیات نه‌اره‌، نه‌ک ئه‌وه‌ی له‌ سه‌ر به‌ناغه‌ی پیلان‌گیران و پروپاگاندی ناراست و ژاوه‌ژوای دروست‌کراو و هاشه‌ و هوشی درۆ و هه‌لگیرانه‌وی روده‌وه‌کان و چه‌واشه‌ که‌ردنی گه‌ل و ته‌فه‌ردانی خه‌لک و فیل و ته‌له‌که‌بازی.

ئه‌وانی په‌نایان به‌رده‌ به‌ر شه‌ری پروپاگاندی درۆ، زۆری نه‌خا‌ه‌اند، درۆکانیان ناشکرا بو، به‌روختانه‌کانیان ده‌رکه‌وت، ده‌سته‌که‌هان که‌وته‌ رو... خه‌زانی پی سوک و ریس‌واتر بو‌ن.

- ده‌رکه‌وت کی له‌ خه‌زمه‌تی پلانه‌کانی داگیرکه‌رانی که‌رده‌ستان دا‌یه‌ و به‌ کرده‌وه، به‌ نه‌یه‌ی و به‌ ناشکرا، نه‌خشه‌کانی ئه‌وان جیه‌جیه‌ی ته‌کات، له‌ په‌نای ئه‌ودا و به‌ به‌رماوه‌ی ئه‌وان نه‌ژی و به‌ پی ی قازانج و ده‌سه‌که‌وته‌کانی ئه‌وان ته‌ج‌ولیه‌تیه‌وه‌ و، به‌ فه‌رمانی ئه‌وان پێشه‌وه‌ی و پاشه‌که‌شه‌ ته‌کا، سه‌ر ده‌ره‌نه‌یه‌ی و سه‌ر نه‌هاتیه‌وه‌ کۆن. ته‌گه‌نا ئه‌وی به‌یوی شه‌ری رژی‌می عه‌یراق ته‌کات، ته‌گه‌ر له‌ به‌یان نه‌بی، مه‌یدانه‌یکی به‌ره‌ن و فره‌وانی نه‌به‌ردی چه‌که‌دار و چالاکیی سیاسی له‌ به‌رده‌م دا‌یه‌، سه‌دان سه‌ره‌زگه‌ی گه‌وره‌ و چه‌چوک و ره‌به‌یه‌ی هه‌یزی داگیرکه‌ری ده‌ژه‌می له‌ به‌ر چه‌او و لوله‌ی ته‌فنگ دا‌یه‌ و ریه‌گی لێدانی هه‌یزه‌کانی رژی‌مه‌ش هه‌ر به‌ سه‌ر سه‌نگی پێشه‌مه‌رگه‌کانی ی ن ک دا تی نا‌هه‌ری.

- ده‌رکه‌وت کی له‌ هه‌مو لایه‌ک زیاتر به‌ ته‌نگ به‌جیه‌یه‌نای فه‌رمانی نه‌شته‌مانی و لێبه‌رسنه‌وه‌ی میژویی و جیه‌جیه‌ی که‌ردنی خواست و داواکانی جعه‌ماوه‌یه‌وه‌ و سو‌ره‌ له‌ سه‌ر شکاندن پیلانی «که‌رده‌ندانی شه‌ر» و نه‌هه‌شتی شه‌ری ناوخ‌و و، ته‌رخان که‌ردنی هه‌مو وه‌ و ته‌واناکان به‌ شه‌ری رژی‌می عه‌یراق. روده‌وه‌کان نه‌سه‌پایان که‌رد، که‌ له‌م روانگه‌یه‌وه‌ ی ن ک هه‌ر وه‌کو سه‌ر به‌ «زۆری چه‌ک» و گوشار و گه‌له‌که‌مه‌کی دانه‌وه‌نی، به‌لام ته‌گه‌ر نازادی هه‌له‌ژاردنی شیوه‌ی لایه‌لا که‌ردنی گه‌روه‌گه‌رفته‌کان به‌ ریه‌گی سیاسی یا چه‌که‌دار، به‌ند بی به‌ ده‌سه‌لات و تاره‌ژوی به‌که‌تیه‌ی نه‌شته‌مانیه‌وه‌، ئه‌وا ی ن ک مه‌گه‌ر هه‌چ ریه‌گه‌یه‌کی ته‌ری خه‌زیا‌راسته‌نی له‌ به‌رده‌م دا نه‌مه‌نی، جگه‌ له‌ به‌ کار هه‌نایی چه‌ک، ته‌گه‌نا هه‌میشه‌ ریه‌گی گه‌فتوگۆی هه‌من و دیموکراتی ته‌گه‌ری و، ریه‌گی سیاسی چاره‌سه‌رکه‌ردنی گه‌روه‌گه‌رفته‌کان

*

روداوێكان كۆن زه‌بون و له‌ به‌ر نه‌چونه‌توه، هۆكاني ته‌قینه‌وی وه‌زعه‌كه‌ هه‌ر ماون، گه‌روگره‌فته‌كان به‌ چاره‌ نه‌كراوی هه‌له‌سه‌په‌رداون، كه‌واته‌ مه‌ترسی هه‌له‌گه‌رسانه‌وی شه‌ری ناوخه‌ز هه‌شتا له‌ گه‌زری به‌، به‌لام هه‌شتا هه‌له‌ی به‌ لا‌دا خه‌ستی هه‌ستانه‌ و سه‌یاسی گه‌روگره‌فته‌كان، له‌ هه‌له‌ی لا‌هه‌لا كرده‌نی چه‌كه‌دارانه‌یان، زۆرته‌ر.

هه‌شتا له‌ قه‌ولی ی ن ك به‌ ده‌رگای چاره‌سه‌ركرده‌نی سه‌یاسی مه‌سه‌له‌كان به‌ كراوه‌یی، له‌ سه‌ر گازی په‌شته. (كه‌مه‌له، كانو‌نی دوه‌می ١٩٨٢)

*

وتاری دوهم:

شه‌ری ناوخه‌ز یا شه‌ری رزگاری نه‌شته‌مان؟

گه‌شه‌كرده‌نی به‌زوتنه‌وی رزگاری نه‌شته‌مانی گه‌له‌ی كورده‌ له‌ كورده‌ستانی عه‌راق دا دو‌ا‌به‌د‌وا‌ی شه‌ورشی ١٤ ی ته‌مه‌زی ١٩٥٨، پاشان ده‌سه‌په‌كرده‌نی خه‌به‌اتی چه‌كه‌دار و هه‌له‌گه‌رسانی شه‌ورشی ته‌هلول و وراگرتنی چه‌ن سالی، كاریکی وه‌های كرده‌ كه‌ كورده‌ستانی عه‌راق به‌یه‌ته‌ مه‌له‌نده‌یكی گه‌رنگی به‌زوتنه‌وی رزگاری نه‌شته‌مانی گه‌له‌ی كورده‌ له‌ سه‌رانه‌سه‌ری كورده‌ستان دا. به‌گه‌ر به‌یه‌ته‌ ناوه‌نده‌یكی ته‌وتز كه‌ ته‌یكرای ته‌یكه‌وشه‌رانی كورده‌ له‌ پارچه‌ جی‌ا جی‌اكانی كورده‌ستان دا چا‌وی هه‌وا‌ی ته‌ی به‌رن و په‌شتی پی به‌سته‌ن و په‌شتیوانی لی به‌كن، خه‌به‌اتی خه‌زبان و ته‌یكه‌وشانی هه‌ی‌زب و ره‌كه‌خراوه‌كانی خه‌زبان‌ی پی‌وه‌ گه‌ری به‌دن، به‌له‌كه‌ به‌یخه‌نه‌ ژه‌ر چه‌ته‌ری راه‌به‌ی سه‌یاسی و نا‌به‌ی‌ه‌ل‌ه‌ج‌ی و ره‌كه‌خراوه‌یی.. سه‌ره‌كه‌را‌ه‌یه‌ته‌یه‌كه‌یه‌وه.

بارزانی كه‌ سه‌ره‌كه‌را‌یه‌تی شه‌ورش و پارتی له‌ ژه‌ر ده‌س دا به‌، هه‌روه‌ها جوله‌ته‌وی كورده‌په‌ش له‌ سه‌رانه‌سه‌ری كورده‌ستان دا كه‌وت به‌و ژه‌ر نه‌فوز و ده‌سه‌لاتی ته‌وه‌ ته‌یه‌وانی ده‌وری سه‌له‌ی یا ته‌یج‌ابه‌ی وازی به‌كا هه‌م له‌ جوله‌ته‌وی كورده‌ له‌و پارچه‌نده‌ا و هه‌م له‌ ناو هه‌ی‌زب و ره‌كه‌خراوه‌كانیان دا، به‌ ته‌یه‌تی له‌و قه‌زاغه‌دا، كه‌ سه‌ره‌رای په‌ره‌سه‌ندن و به‌هه‌ی‌ز به‌ونی شه‌ورشه‌كه‌ خه‌ز، له‌ ناو ره‌شه‌یه‌یه‌ران و ته‌یكه‌وشه‌رانی كورده‌په‌ش دا ته‌و به‌وه‌ره‌ زاله‌ به‌: ته‌گه‌ره‌ له‌ پارچه‌یه‌كی كورده‌ستان دا شه‌ورش هه‌له‌گه‌رسا ته‌ به‌ ته‌لج‌ام ته‌گات، ته‌بی هه‌مه‌ره‌ پارچه‌كانی ته‌ر له‌ خه‌زه‌تی ته‌و شه‌ورشه‌دا به‌ن و له‌ سه‌وری ده‌سه‌كه‌وت و قازانه‌ج‌ه‌كانی ته‌وه‌دا به‌جوله‌ینه‌وه.

ته‌م به‌وه‌ره‌ نه‌گه‌ره‌ له‌ چواره‌یه‌وی سه‌تراته‌یج‌یه‌كی گه‌شتی دا دا‌ه‌ره‌به‌ره‌ و په‌یه‌ره‌وی به‌كه‌را‌یه‌ و كه‌اری پی به‌كه‌را‌یه‌، له‌واته‌ به‌ ته‌لج‌امی كه‌اری‌گه‌ره‌ و گه‌وه‌ی هه‌به‌وا‌یه‌، به‌لام به‌ شه‌یه‌یه‌كی خه‌راپ له‌ لا‌هه‌ن سه‌ره‌كه‌را‌یه‌تی شه‌ورشی ته‌هلوله‌وه، به‌ ته‌یه‌تی له‌ لا‌یه‌ن بارزانی‌وه، به‌ كه‌ر هه‌ینه‌را، هه‌م به‌ز كه‌یه‌خه‌یه‌یه‌كی نا‌را‌سته‌ی پارچه‌كانی ته‌ری كورده‌ستان له‌ روی سه‌ست كرده‌نی جوله‌ته‌وه‌كانیان و خه‌ز هه‌له‌قه‌ورتان‌دن له‌ كه‌اره‌واری ناوه‌كی هه‌ی‌زب و سه‌ره‌كه‌را‌یه‌ته‌یه‌كه‌كانیان و ته‌مه‌رخان كرده‌نیان به‌ز خه‌زه‌تی جوله‌ته‌وی كورده‌ستانی عه‌راق.. وه‌ هه‌م به‌ز پاسا‌ودانی ده‌سته‌یه‌كه‌لاه‌كرده‌ن له‌ گه‌له‌ ده‌وله‌ته‌ دا‌گه‌یه‌كه‌ره‌كانی كورده‌ستان. ته‌وه‌ش له‌ ره‌فه‌تاری هه‌مه‌ره‌ به‌اله‌كه‌ی پ د ك دا ده‌ره‌كه‌وت و به‌ كرده‌وه‌ سه‌له‌ا.

هه‌ره‌س هه‌ینه‌ی كه‌ته‌ره‌ و خه‌یرای شه‌ورشی ته‌هلول له‌ كورده‌ستانی عه‌راق دا له‌ ته‌لج‌امی ره‌یه‌كه‌كه‌وته‌نی شه‌ا - سه‌ده‌دام سالی ١٩٧٥ له‌ جه‌زه‌انیسه‌ره‌ دۆخیه‌كی نو‌ی له‌ نا‌وچه‌كه‌دا

خولقاند. ئەر ئاۋەندەي لە كوردستاني عىراق دا بۆ جولا ئىمۆي كورد لە سىر ئانسىرى كوردستان دا دروست بۆي ھەرسى ھىنا. ھەروەكو گەلى كوردى عىراق كەوتە گىژاۋى مەنەتەتەكى نەتەۋايتەي دۆۋارە، ھەروەھا ھەموو نەتەۋى كوردىش، لە ئىلجىامى ئۆدەدا، رەنجەر و دردۇنگ و بەدبىن بۆ لە ھەر ئاۋەندەكى تر لە بۆتەنەۋى كورددا.

ھەرچەندە خامۇشچىبەكى ترىناك، لە دۆي ئاشبەتال، ھالى بە سىر كوردستان دا كىشا بۆ بەلام زۆرى نەمەياند، جۆلە و بۆتن كەوتەۋە سىر ئانسىرى نىشتەمانە كەمان.

- لە كوردستاني عىراق، واتە لە كەلاۋى ئاشبەتال دا، خەباتى ئىرزەمىنى دەستى پى كوردەۋە و ھەر زۆر زو چۆمە قۇزاغى خەباتى سىياسى - چەكدار.

- لە كوردستاني تورگىا بۆتەنەۋەكى سىياسى - جەماۋەرى پەرى سەند.

- لە كوردستاني ئىرانىش جەموجولى رەكخراۋ سىرى ھەلداپەۋە و لە گەل روخانى شا بۆە بۆتەنەۋەكى سىياسى - جەماۋەرى قراۋان و قول و، زۆرىشى پى نەچو بۆە جولا ئىمۆەكى سىياسى - چەكدار.

ئەگەر پىشتەر كوردستاني عىراق بۆيە ئاۋەندى بۆتەنەۋى كورد و بەشى زۆرى حىزب و رەكخراۋەكانى سىر ئانسىرى كوردستان خۇيان پىرە ئەمەست پا لى ي نىزىك ئەكەوتەۋە و پەپەۋى ئاسزگارى و رەنۇنىيەكانىيان ئەكەرد، لە گەل تىكچۆنى شۆرشى كوردستاني عىراق دا ئىتر ئەك ھەر ئۆ ئاۋەندە تىكچۆ بۆ، بەلكو ئۆ تەجروپەپەش لە ھەر چاۋى زۆرەي حىزب و رەكخراۋەكانى كوردستان دا شكا بۆ، ئىتر لە بۆتەنەۋى رزگارى نىشتەمانىي گەلى كورددا ئاۋەندەك نەما بۆ لە روى تواناي سىياسى - تېورى پان لە روى تواناي چەكدار - ماددەپەۋە ئۆ ھىز و نفوز و دەسلەتەي ھەي، حىزب و رەكخراۋ و تىكخۇشەرانى كوردستان پۆرى لى بەدن و لى ي كۆ ھەنەۋە. ئەگەر پىشتەر كوردستاني عىراق بۆيە غونەپەكى دپارى كۆكەردەنەۋى جەماۋەرى خەلەك لە تاقە حىزبىك دا و سىستەمى تاقە پارتى بە سىر خەلەكى دا سەپا بۆ، ئىم تەجروپەپەش لە گەل ئاشبەتالى سەركرداپەتى و داۋودەزگاكانى پ د ك و تىكچۆنى شۆرشە چەكدارەكەي كوردستاني عىراق، شكا و ھاۋى نەما.

بەمچۆرە لە ھەر پارچەپەكى كوردستان دا چەن حىزب و رەكخراۋ دەستبان كەرد بە كار كەردن و لە سىر ئانسىرى كوردستان دا چەندىن حىزب پەيدا بۆن. ھى نۆي ھاتەنە مەيدانەۋە و كۆنەكانىش بە خۇ كەوتەۋە.

دەركەوتنى چەندىن حىزب و رەكخراۋى جۆراۋجۆر، لە لاپەكەۋە ئىلجىامى ئاسايى گۆزان و گەشە كەردنى كۆمەلاپەتى، ئاۋورى، سىياسى.. كۆمەلى فرە چىنى كوردستان و نىشانەي دەركەوتنى سئورى چىناپەتى بۆ لە بەينى چەن و تۆۋە كۆمەلاپەتەبەكان و ئاۋەندەپان لە رەكخراۋى سىياسى جۆراۋجۆردا. لە لاپەكى تەۋە دەركەوتنى ئىم ھەموو حىزب و رەكخراۋ و دەستە و تاقمانە.. كە ھەندەكى شۆنى چىناپەتى خۇي پى نەدۆزرا بۆمە، پا لەم لا و ئۆ لاۋە فويان پى دا ئەكرا، نىشانەي ئالۇزى و پەراگەندەپى سىياسى و پەرت بۆن و بە فېرچۆنى وزە و ھىزى كۆمەلانى خەلەك بۆ، پەگرە سەرتەي سەھەلدانى تەنگەچەلمەپەكى قول و ئالۇز بۆ لە بۆتەنەۋى رزگارى نىشتەمانىي گەلى كورددا، بە تاپەتەي چۆنكە ھەندەپەكان پەرو خۇ چەكدار كەردنەكى لاسايى كەرانەۋى بى پەرتەنە ئىچۆن.

لهبرئومى له هيج كام لهو دولت و ولاتانى كورد و كوردستانيان به سردا بهش كراوه ماوهى ژيانى ديموكراتى و خىياتى سياسى هيمانه نهوه، لهوتمى بزوتنومى رزگارى نيشتمانى گهلى كورد، به پى ي تېگه پشتمنى نو، پيدا بوه، هميشه شپوه په كى سهره كى خىياتى چ بز مان و خورااستنى وه چ بو دهرينى بهرورا و داواكردن و سمندنى مافه گانې، به ناچارى رېگى خىياتى چه كدار و، هله پى خه چه كدار كردن و به كار هينانى چهك بوه. هر بزه زوومى حېزب و رېكخراوه گانې كوردستان هولى پېكېپانې هېزى چه كداريان داوه. جا له بهر نومى نمانش له په پړوى كردنى رېوشونى پېكېپانې ديموكراتىپانه و له نمرى پېكېپه هلكردنى سياسى دا كم تهجرويه بون و، هميشه داگيركمران و نيمسپريالېزم لوتيان ژوندوته مسهله كوردوه، بزه زورچار ناتمپاي و نارېكېپه گانې بهينى نو هيز و تاقمانه، له كاتېك دا كه نهى به رېگى سياسى لاهلا بكرين، نه ته قېتوم و نه گاته پلى پېكادانى چه كدار و شمى خويناوى، به جزىكى نو تو كه له همدى قزناغ و له همدى كات و شون دا بزوتنومى كوردى توشى مه ترسېپه كى زل نهكا، چونكه خىياتى هيزه كوردپه گانې له شارى تاساى خزى، واته له خىيات دژى داگيركمران و نيمسپريالېزم و نو كمره گانيان، لا ندا و ناكوكى نيوان. هيزه كوردپه گان نه ته قېتوم و نومنده توند نهى به جزىك له پاتى نومى شمى قورس و خويناوى بكموته مه پدانى هيزه گانې كورد و داگيركمرانوم، كموتوته ناو رېزه گانې كورد خوښوم. له به سمر كردنومى شمرى روداوه گانې ماوهى چوار - پېنج سالى رابوردى نيشتمانه كمران دا نه پېن:

- له كوردستانى توركيه نه گهرچى شورى چه كدار و لمشكرى چه كدارى تيا نهوه و حېزب و رېكخراوه گانې نومى له خىياتى ژهر زمېنى دا بون، كمچى له گدل نومش دا ناكوكى ناپدېولوجى و سياسى له بهينى همدى حېزب و رېكخراوى نومى دا ته قېتوم و كموتنه كوشتن و تو قانندنى كادر و نندام و دوستى په كترى، تا كوده تاي سپاي و سه پاندى حوكمى عورفى جېگى به همويان ليژ كرد و جموجول و چالاكې كم كردنوم و سمر كرده و كادر و نندام و لاپه نگره گانې گرتن و راوان و دهر يدر كردن.

- له كوردستانى نيران دا نه گهرچى له پاش روخانى شا جومووى نازاد و ديموكراتى كم وينى خىياتى سياسى و ململاى ناپدېولوجى خولقا بو، به لام له گدل نمتور بونى باسكى چه كدارى رېكخراوى نومى و له گدل قول بونومى ناكوكېپه گانې به پنيان، لومش همدى له گېرو گرفته گانيان، كه نهكرا به رېگى سياسى چار سمر بكرين، جاروبار نه ته قېتوم و نه گه پشته پلى پېكا هله پوانى چه كدار و خويناوى.

هيشتا نم گېرو گرفته گانې ناو خزيان به لاپهك دا نه كموت بو، همو هيزه گانې شورشى كوردستانى نيران كموتنه بهر په لامارى چه كدارى هيزىكى تر كه گوايه په كېكه له هيزه گانې كوردستانى عيراق.

- له كوردستانى سورپاش ململاى رېكخراوى و سياسى له بهينى هيزه گان دا، همدى جار نومنده توندوتېژ و قول نهى تا رادهى له پهك داهران و په گش پهكا چونبى وها كه نه گهر لومش خىياتى چه كدار له گورى بوايه لوانه بو نومش بگاته رادهى شمى خويناوى و چه كدار له به پنيان دا.

- له كوردستاني عيراقيش نيمه چنډ ساله شمري ناوخو بډته په كيك له گوره ترين كوسپه گاني ريگي هې پيشنوه چوني جولانمونه كه. ليكدانمونه په كي باهه تبي روهي روداووگان و نوزي بكي گشت لاهني دهي نهمن شمري ناوخو بهيني هيزه كوردپه گان و خمرېك هونيان به په كترپيموه له سرانسمري كوردستان دا دپارده په كي گشتپه، نډگري له كوردستاني عيراق و له كوردستاني نيران دا له چار پارچه گاني ترډا گومتري و خويانو و تيره. له راستي دا نوژنموي هې راستمقينه گاني شمري ناوخو دهي نهمه كه جگه له كم تهرپويه نيم حيزب و ريگ خراوانه له مهيداني پيكوه ژاني ديموكراتيپانه و، جگه له تاودانموي مملاتي ي پيروزي جياواز و قازانچ و دسكوتي چيناهي جزواو جزو، قولكردنموي نيم دپارده په و نانموي شمري ناوخو به هېچ جزو دور نيه له فتي داگيركمراني نيشتمانكمان و نيمپرياليزمي جيهاني و نوكره گانيان، وه له نمخه و پيلانكاني نموان هې لاداني بزوتنموي رزگاري نيشتماني گلي كوردستان له شا ري ي ميژوي خوي واته: شمري داگيركمران و نيمپرياليزم و نوكره گانيان، پرهو شمري ناوخو هيزه كوردپه گان له گمل په كتر واته «كورداندني شمروكه» له كاتيگ دا كه هېشتا گلي كورد له قزناغي شمري رزگاري نيشتمان دپه نډك له قزناغي شمري ناوخو چينه جياوازه گاني.

له قزناغي نيشتاي خپهاتي رزگاربخوازانمي گمله كمان دا، شمري ناوخو، له دو دهي كوردستان دا، له دهي عيراق و له دهي نيران، خه تيركي گوروي دروست كرده هې سر بزوتنموي رزگاري نيشتماني گلي كورد، هشيكي گوروي رنچ و فيداكاري هيزه كوردپه گان له شمري په كتر و دا په فبر نيم، هيزه كوردپه گان به شمري سياسي و چه كدار و نيمعلامي په كترپيموه خمرېك نډكا و ناتوان به چاكي خمرېكي دوژمنه گاني گمله كمان بن و گورزي كوشنمي تي پسرپوي، كوسپ و تهرپوي زل له پرهومي روهي بزوتنموي رزگاربخوازانمي كوردا دروست نيم و ناتواني ته گاني به تين و په گور پرهو بدپهيناني نامانجه گاني بدا، دلي كزمنه لاني خلك له تيكوشان سارد نيمپيموه..

هېه نيم له روانگه په كي زانستپيموه، سهرې هلمومرچي نوي كوردستان پكهين، ناكوكپه گاني نيم قزناغه هلمپسنگينين، سروشته گانيان، ريگي چارمسر كورن و شپوهي لاهلا كردنيان دپاري پكهين، فرمانه گاني خومان، ليم قزناغه گرنكي خپهاتي گمله كمان دا دپاري پكهين.

نيم زلډ به ورياي و ثري، زلډ به هوشپاري و پروزشوه، به دلسوزي و تين و تاوي شورشگرانمونه، به له خورانيكي تروا و هست كردنيكي قولمونه به لپرسنموي ميژوي، له پلي نيتادا هول پدين:

له لاهه كموه - له روي سياسي، ناپدبولجي، پيشمرگه يي.. وه خومان تيار و ناماده پكهين هې په كخستنن هې پيلاتيكي دوژمنانه و هې پرهنگاري هې روداويكي نالمبار و نويستراو و هې پرهپرجدانموي هې پلامار و هيرشيكي نډكرته سرمان.

وه له لاهه كي ترشپوه - پوپري توانوه هول پدين كه چاره په كي سياسي و شمري ناوخو له كوردستان دا بدوزنمونه كه بزوتنموي رزگاري نيشتماني گلي كورد له بهلاي شمري لاهه كي لا بدا و نهميلي له شا ري ي ميژوي خوي، شا ري ي خپهاتي و شمردن دوي داگيركمران و نيمپرياليزم و نوكره گانيان لا بدا و پخريته سرلاري شمري

وتاری سییەم:

(مساویمه) له گه‌ل داگیرکەران یا له گه‌ل هیزه ناکۆک و جیاوازه‌کانی کوردستان؟ عێراق و ئێران وەک دوو ده‌ولەت که هەر په‌کیکیان پارچه‌یه‌کی کوردستانی داگیر کردوه و به‌شیکێ نه‌ئێوه‌ی کورد نه‌چوسینیته‌وه، له‌وه‌ی دامەزران، سه‌ره‌وای ئهو ناته‌هایی و ئارێکیسه‌ی په‌ دروازی میژو له سه‌ر سنور و سه‌زه‌ب و ره‌گه‌زو، له سه‌ر کاروباری سیاسیی و ئابووری.. هه‌مان بۆ، هه‌میشه له کاتی مه‌ترسی دا دژی بزوێنه‌وه‌ی رزگاری نه‌یشتانی گه‌لی کوردستان ریک که‌وتون، په‌که‌وه نه‌خشه و پیلانی کوژاندنه‌وه‌یان دا‌ناوه و ته‌قه‌لایان په‌ک خه‌ستوه. نه‌گه‌ر هه‌ندیک جابێش، په‌کیک لهم دوو ده‌وله‌ته پارمه‌نی جولا‌نه‌وه‌یه‌کی کوردیه‌یان له شوێنیک دا دا‌به‌یت، له چوارچێوه‌ی وازی تاکتیکی دهره‌چه‌وه بۆ په‌کاره‌ینی مه‌سه‌له‌ی ره‌وای کورد و خه‌بات و خۆ به‌خه‌تکردنی، وەک هیزێ زۆر بۆ بردن و گوشار و ئاژاوه‌ نا‌ه‌وه، بۆ په‌ ده‌سه‌بنانی مه‌به‌ستیکی سیاسیی، یا سپایی، ئابووری.. دژی ده‌وله‌ته‌که‌ی تر.

په‌نجیا سالی راه‌بردو چه‌نده‌ین ئه‌وه‌ی هاوکاری ئهم دوو ده‌وله‌ته‌ی ئیسا نه‌یه‌تری دژی په‌نجیا کورد، که دوا‌یه‌که‌یان ریککه‌وته‌که‌ی شا - سه‌ددام بو له جه‌زائیر.

روخانی ره‌یسی شا له ئێران، زۆر مه‌سه‌له‌ی له ناچه‌که‌دا گۆری، په‌کیک له‌وانه تیکه‌چونه‌وه‌ی په‌ه‌وه‌ندی هاوکاری و ته‌هایی عێراق - ئێران بو، که په‌ شه‌ری پرۆپاگاندە و ده‌سه‌ردانه کاروباری ناو‌خ‌زی په‌کتری ده‌ستی پی کرد، تا گه‌یه‌شته وده‌شه‌ری سه‌ر سنور و له دوا‌یی دا هه‌لگیرسانی جه‌نگ له به‌نیان دا.

هه‌لگیرسانی جه‌نگ له به‌نی ئهم دوو ده‌وله‌ته‌دا، که په‌ ه‌زی زیاد ه‌ونی ده‌رامه‌تی نه‌ئێوه له هه‌فتا‌کان دا، ما‌کینه‌یه‌کی سوپایی و پولیسی گه‌وره و خو‌رتیان دروست کرد بو بۆ دامه‌رکانده‌وه و دا‌په‌لوسی گه‌له‌کانی خ‌زیا‌ن و بزوێنه‌وه شو‌رش‌گیریه‌که‌یانیان، هه‌لیکی له‌باری ره‌خساند بۆ گه‌لانی ئهو دوو ده‌وله‌ته به‌ گه‌شتی، بۆ ئه‌وه‌ی له هاتی ئه‌وه‌ی له شه‌ری دوو ده‌وله‌تی چه‌وسینه‌وه‌دا، په‌کتری شه‌ق و په‌ق بکه‌ن، هه‌ول به‌ده‌ن بۆ روخاندنی ده‌سه‌لاتی زۆرداران‌ه‌ی چینه‌ هوکمرانه‌کان و روخاندنی به‌نجینه‌کانی «نیسته‌به‌دای شه‌رقی» که به‌ نا‌شیرته‌ترین شیوه‌ی لهم سالا‌ته‌ی دوا‌یی دا هه‌م له هوکمی سه‌ددام و جیزه‌ فاشیسته‌یه‌که‌ی دا و هه‌م له هوکمی خومه‌نی و ده‌سه‌لاتی ئا‌خ‌ونده‌کانی ئێران دا، به‌ دی نه‌کری.

هه‌لگیرسانی جه‌نگ نه‌گه‌ر بۆ گه‌لانی هه‌ردو ده‌ولەت هه‌لیکی له باره‌ی بی‌قۆزنه‌وه، بۆ چاک‌تر ک‌ام‌ل کردنی هه‌لوم‌ه‌رجی د‌خ‌ی شو‌رش‌گیرانه و گۆڕینی به‌ره‌یه‌ی خه‌ریقه‌ی ده‌سه‌لاتی سیاسیی چینه‌کانی هه‌ردو کۆمه‌ل، ئه‌وا بۆ گه‌لی کورد هه‌لیکی میژوی نه‌وتو بۆ که له میژوی نوی ی دا بۆ په‌که‌مین جار بۆ شتی وای لی هه‌لیکه‌وی، که له ناو هه‌ردو ده‌ولەت دا دوو بزوێنه‌وه‌ی ئه‌په‌وس‌په‌وسی خ‌و‌رت و دیموکرات و په‌ش‌که‌وتنه‌خواز، وه له ناو هه‌ردو به‌شه‌که‌ی کوردستان دا دوو جولا‌نه‌وه‌ی سیاسیی - چه‌که‌داری فراوانی خا‌وه‌ن به‌ن‌که‌ی جی‌ما‌وه‌ری تیدا پی، که هەر په‌که‌یان خا‌وه‌نی به‌رنامه و سه‌رکه‌دایه‌تی و ریک‌خ‌را‌وی سیاسیی

و چه‌کدار بی، له سر خاکی خزی.

هرچنده هاوکاری هیز و حیزه‌کانی هردو دیر له ناستی پیوسته‌کانی قوزاغه‌کدا نه‌بو، بز قوزستنه‌بوئی نو هه‌له میژویه‌یی، که دو دوژمنی دیرینه و به هیزی گملی کورد، سدان هزار سمرپازیان دژی به‌کتری له مه‌پدانی جمنگیکی قورس و دروی مایه‌پوچ دا بهر دابهو گپانی به‌کتری، بز نه‌وی به پی ی گوزانه‌کانی هه‌لومهرجی نوی ی نه‌نه‌ویی و ناچه‌یی و جیهانی.. چاو به‌گیریتوه به به‌نامه‌کانیان دا، به‌گه به ستراتیجی گشتی جولانه‌ویی کوردا له هردو دیر، بز دانانی ره‌وشویی ناوگنویی کارکردن و، ته‌کاندانیکی نوی به خه‌پاتی کورد، له روی دروشم و ره‌پاز و شبیه‌ی کارکردنی و هاوپه‌مانیتیه‌و.

له کاتیک دا توانای نه‌مه له گوزی بو، به‌لام به‌چونی زال و ره‌وتی روداوکان وه‌ها ریزشت که هیزه سیاسی - چه‌کداره‌کانی کوردستان هه‌ر لایه‌نه له دیوی خزی دا و له سنوری به‌نامه و ستراتیجی خزی دا کملک وه‌یگری له هه‌لی خه‌ریک بونی دولت و سوپای داگیرکری ولاته‌کمی خزی به جمنگیکی ده‌ره‌کی قورسوه، بز گه‌شه پیدانی جولانه‌وه‌کی و به‌ده‌سه‌پانیی سرکوتنی سیاسی و سپایی.

هه‌لگیرسانی جمنگی عیراق - نیران هه‌لیکی له‌بار بو لژ تیکرای نویزیسیونی عیراق و دوژمنه‌کانی ریژیی صه‌دام، وه به تابه‌تی بز گملی کورد و هیزه سیاسی - چه‌کداره‌کانی کوردستان چونکه نه‌مانتوانی که‌لکیکی گموره‌ی لی وه‌یگرن بز هه‌لگیرانه‌ویی تای لاسه‌نگی ته‌رازوی هیزه‌کانی ریژیم و گملی کورد، به تابه‌تی که صه‌دام و حیزه فاشیسته‌کمی له نه‌لجایی جیگیربونی دؤخی ناوه‌ویی دا و له نه‌لجایی زیاده‌بونی ده‌رامه‌تی نموت و زیاده‌بونی ژماره‌ی هیزه چه‌کداره‌کانی و تفاق جمنگی و ده‌سگرتنی ته‌وایی به سر هه‌مر شوینه گرنه‌که‌کانی کوردستانی عیراق دا، له دواي تاشبه‌تالی ۱۹۷۵، ناهاوتابه‌یه‌کی سپایی گموره و نا به‌رامه‌یه‌یه‌کی بی وینه‌ی نموتز له به‌پنی هیزی پیشمه‌رگه و هیزه چه‌کداره‌کانی ریژیم دا دروست به‌بو، که له داهشکردن و به‌راوردکردنی ژماره‌ی هه‌ردولادا، به‌ک پیشمه‌رگه زیاتر له دوسه‌ه چه‌کداری ریژیی عیراقی به‌رنه‌کوت. ته‌مانت هه‌ندی جار جگه له هیزی پیاده و جاش که هیرشیان سر مه‌فرزه پا که‌رتیکی پیشمه‌رگه، ژماره‌ی نو هالیکۆته‌رانه‌ی به‌شداری هیرشه‌که نه‌بون، له ژماره‌ی پیشمه‌رگه په‌لامارده‌اوکان زۆتر بون.

له باری نا به‌رامه‌یه‌ی مادی و به‌شیری دا، له به‌پنی پیشمه‌رگه و ریژیم دا، هه‌ر هیزی مه‌عنوی و باور بو به ره‌وایی و راستی مسئله‌که، که‌موکورییه‌کانی پیشمه‌رگی پر نه‌کردوه و لاسه‌نگیه‌کمی هه‌ردوتای ته‌رازوی هیزه‌کانی راست نه‌کرده‌وه. له گه‌ل نه‌وه‌ش دا به‌دیزایی سالانی ۷۶ - ۸۰ رۆله دلیره‌کانی کوردستان نه‌ک هه‌ر به‌وپیری قاره‌مانه‌تیه‌وه به‌رگی دژواریه‌کانی هه‌لومهرجی خه‌پات و هیرش و په‌لاماره‌کانی دوژمنیان گرت و به‌س، به‌لکو له زۆر مه‌پدان و شوین دا جله‌ویی ده‌سپیشکه‌رییان له ده‌س دوژمن ده‌ره‌نا و ده‌پان داستانی قاره‌مانه‌تییان نوسیه‌وه و سدان سرکوتنی ده‌پاریان له شه‌رگه‌کان دا به ده‌س هینا.

هه‌له‌ته هه‌لگیرسانی جمنگی عیراق - نیران بز پیشمه‌رگه شایه‌کی خوش بو، چونکه سپا و هیزه چه‌کداره‌کانی عیراق، تیر نه‌مانته‌توانی به‌و خه‌ستیه‌یه هیرش به‌پین و

بهو چریه له کوردستان دا هیزه‌کانیان داهش و جیگیر بکمن و به گوبری توندبونی شهر و پیکادان تمبوایه نیتەر هندی له هیزه داگیرکمره‌کانی کوردستان پکیشنبوه و بهیمن بو مەبدانی جنگ له گەل نیران و له هندی شویی تریش دا هیزه‌کانیان تمنگ بکمن.

خەریک بونی هیزه‌کانی دوژمن به شهری سپایه‌کی نیزاسی هاوتای خزیوه له جیهه‌یه‌کی ترموه، دسه‌لاتی له کوردستان دا لاواز نه‌کرد و توانای شهرکردنی کم نه‌کرده‌وه و نوخته‌ی زه‌عینی له ناوچه‌کان و باژیر و ئوردوگاگان دا ئندا به ده‌ستوه... نمانش ههموی زه‌مینی له‌باری به‌زگرده‌نبوهی راده‌ی چالاکی و وه‌شاندنی ده‌ستی کاربگه‌ریان له دوژمن خوش نه‌کرد. به‌لام له ههمان کات دا خەریک بونی هیزی پیشمەرگش به شهری ناوخو و ناکوکی دروست‌کراوی لاوه‌کبوه، په‌کی هیزه‌کانی پیشمەرگه‌ی نه‌خست بو قوستانبوه‌ی ئه‌م هه‌له و به گهر خستنی ههمو وزه و توانای دژی رژیوم و هیزه داگیرکمره‌کانی له کوردستان دا.

تەرخان‌کردنی ههمو تەقەلا و توانای هیزی پیشمەرگه و ریک‌خراوه‌کانی په‌کیتی نیشتمانی له مەبدانی چه‌کدار، سیاسی، ئیسلامی... دا بو ئه‌لج‌امدانی فرمانی سه‌ره‌کی له به‌گش‌اچوونی رژیوم دا، له هه‌لوم‌ه‌رجی ئه‌وسای کوردستان دا که هه‌زکانی شهری لاهه‌لا و ته‌قینه‌وه‌ی ناکوکی لاوه‌کی له گاه‌ه‌دا بو، پیوستی به چوارچیوه‌یه‌کی گشتی جولان و به‌زوتن بو له سه‌ر ناستی کوردستان، عیراق و، ناوچه‌که، به‌ز کوگرده‌نبوه‌ی ههمو هیز و تواناکان دژی رژیوم، یا هیچ نه‌بی خاوه‌گرده‌نبوه‌ی گرژی نیوانیان، به‌ز نه‌وه‌ی له هاتی نه‌وه‌ی به په‌که‌تریوه خەریک بن ههر په‌که‌یان له قوڵی خزیوه به دوژمنه‌وه خەریک بی.

* هه‌لگیرسانی جنگی عیراق - نیران دۆخیکی وه‌های دروست کرد که دوه‌له‌ته‌کانی عیراق و نیران، وه هیزه‌کانی دژی عیراق و هیزه‌کانی دژی نیران، هیز و دوه‌له‌تانی ناوچه‌که تیکرا که‌وته جولان و به‌رگرنتی هه‌لوست و، ناچاری کردن ریزه‌بونیکی نوی هه‌له‌بێژن له دۆستایه‌تی، دۆژمایه‌تی، هاوکاری، نۆکه‌رایه‌تی، به‌لایه‌تی...

له لاهه‌که‌وه - دوه‌له‌تی عیراق و دوه‌له‌تی نیران هه‌ر په‌که‌یان هه‌ولی ئندا به‌ز نه‌وه‌ی سود له خه‌باتی کوورد وه‌یگری له مەملاتی سپایه‌که‌ی دا وه‌کو به‌شیک له‌و جەنگی دژی نه‌وی تر نه‌یکرد، وه ههر په‌که‌یان به‌ پی ی تیگه‌به‌شتن و به‌زچوونی خزی، هه‌ولی ئندا ده‌س به‌خاته ناو هیزه سیاسی و ته‌ناعت هیزه عه‌شایه‌ری و ده‌نیه‌کانی کووردیشوه، وه له روی سپایی و سیاسیه‌وه که‌لک له جولانه‌وه‌ی کوورد وه‌یگری به‌ز قورسکردنی تای ته‌رازوی هیزه‌کانی خزی له شه‌ردا.

له لاهه‌کی تریشوه - هه‌یزب و هیزه‌کانی کوردستان، نه‌وانیش ههر په‌که‌یان به‌ پی ی به‌زچون و تیگه‌به‌شتنی خزی، ههر په‌که‌ له لای خزیوه‌وه که‌وته به‌رگرنتی هه‌لوست و هه‌ولدان به‌ز به‌رگرنتی که‌لک له ته‌قینه‌وه‌ی ناکۆکیه‌کانی به‌ینی عیراق و نیران و گه‌به‌شتنی به‌وپه‌ری توندوتیژی واته‌ پله‌ی جه‌نگ، چ به‌ دروستکردن یا به‌هیزکردنی په‌وه‌ندی له گەل نیران و چ به‌ دروستکردنی (محو) له گەل هیزه‌کانی تردا دژی رژیومی عیراق.

به‌یگومان جه‌م‌وجول و هه‌ولدانی هیچ کام له‌و لایه‌نانه‌ش، به‌ کاره‌کی سه‌هر و نااسایی دانانزی، به‌لکو له هه‌لوم‌ه‌رجیه‌کی وه‌ه‌ادا شتیکی نااساییه و چاوه‌روانه‌کراوه. هه‌شع و هه‌سک و قم که له هیزه‌کانی کوردستانی عیراقن و ریه‌کی مەملاتی ی

چه کداریان گزروه دژی ریژی عیراق.. هر په که یان به جزیرک و به شپوره پک
 هلوپستی خزی دپاری کرد له جنگی عیراق - نیران، وه هر په که یان به جزیرک
 هلوپسته کی خزی هم په داوود دزگا ره سمپه کانی نیران راگه یاند و دایه دیزگا کانی
 راگه یاندنی نیرانی (رادیو، تله فزیون، رژی نامه)، وه هم له به یان و پلاو کراوه کانی خزان
 دا چمند باره یان کردهوه. نه گزرجی نعمانه به جیسا هلوپستی خزان دهری بو، بهلام
 ناوهرژی هلوپستی هر ۳ لاکه یان چن حوکمبکی له په کچوی تیا نخوینرایوه که
 برتی بو له:

- ا. دهرینی نارمزی توندوتیژ له هلوگیرساندنی شر.
- ب. توندگردنی مسئولیه تی هلوگیرساندنی شهروه که له ملی عیراق.
- ج. پشتیبانیکردنی تواو له حکومتی نیران دژی حکومتی عیراق.

هیزه کانی نیمه په کچک بو لو هیزاندی نهوایه له همو لایه ک زیاتر سرد له
 ناکزکی نیران - عیراق و جمنکه کی به نیران وهرگری، به تابه تی چونکه له چاو
 هیزه کانی تردا، نم گزروه ترین هیزی شهرکر بو دژی عیراق له سهر نهری کوردهستان.
 جگه لعمش هیز و ریکخراوه کانی نیمه و جمنامری خدک.. له ماوه چن سال شهر
 ناهرامیر و خبایتی سخت و دژواردا نازاریکی زوریان له دهس حکومتی عیراق و دزگا
 دامرکینمروه کانی و هیزه داگیرکره کانی چیش بو، که له هی توانیتر زوتر بو، نعمش
 همو جزره هوللان و هاوکاره کی هلال نه کرد دژی ریژی عیراق بز «هق» لی کردنوه
 و «هق» لی سمندی. له مانمش هموی گزنگتر: نو کاته چندن بهرزه ونندی و قازانجی
 گزنگ و کارگیری له ناو نیران و له بهر دهسلاتی نیرانیسکان دا بو، به تابه تی
 وهجه به کی گمروهی چک، که له ولایتکی دژستهوه، ینک له سهر به یمان و بلینی
 نیرانیسکان، گواستبویه ناو نیران بز نهوی لهویوه بیگه به نیته کوردهستانی عیراق.. له
 گدل نعمانش دا همو، نیمه ناماده نهوین لو هلوهرجدا به پیچواندی هلسنگاندن و
 بزچونه کانی خومانوه هلوپسته نه پچولینهوه، یان هیچ مخرجیکی نیرانیسکان قبول
 بکه ین که له گدل سهره تاکانی خومان یا قازانج و دهسکوت به نچینه به کانی نه نهوی کوردا
 نه گونجی.

هر لم روانگه بهوه هم (عرض) ی نیرانی و مخرجه کانی توانان دایوه دواوه و
 پشتیبانیسمان له حکومتی نیران نه کرد، بهو جزوهی توان نهانویست، لو شهرده دژی
 عیراق. هم (عرض) عیراقی و مخرجه کانی توانیشمان رت کردهوه و پشتیبانیسمان له
 حکومتی عیراق نه کرد، بهو جزوهی توان نهانویست لو شهرده دژی نیران. بهلکو لامان
 واپو که نهی نو هله میژویه بقوزستهوه و شر توند بکری، مک له گیژوی (مساموه)
 ی سوک و پروچ و کانی دا له گدل دولتی نیران یان له گدل دولتی عیراق دا بهر
 بکری و له دهس بدری و، گدلی کورده بهاویره دای فروغلی تاکتیککی په کیکیانهوه و
 له نفعیام دا بهیسته قوریه کی سهره دای ریککوتنهوهی توان. وه نه گز (مساموه)ش
 هر پیوست بی، توان نهی له گدل هیزه ناکوک و جیباوازه کانی کوردا بکری نه که له گدل
 داگیرکرانی کوردهستان. (کؤمده، شویاتی ۱۹۸۲)

*

نمنور حسن و قازان

نمنور حسن گنجی هیلکوتوی کمرکوک بو. که دوی ناشبه تال گیرا خوندکاری کلیبی هندسه بو له بغداد. نعوش و کور هاوریگانی حوکم درا و له زندانی نهو غریب دا ماهیوه تا له عفتوی ۷۸ دا بهر بو. هر نو کاته هاته ریزی پیشمرگهوه. له گیل ۹ کادری تر نیردران بز لوئان بز مشقی جنگی دوی گمراندهی کرا به فرماندهی هیری ۲ ی کمرکوک.

له رژی ۵ ی مارتی ۸۲ دا هیزکی تیکلای جیش و جاش به پشتیوانی هالکفرتر له گوندی قازان هلی کوتابه سمر نمنور و هاوریگانی که به همویان ۲۲ کس بون. لم شمره ناهرامبره دا ۱۱ کس کوژرا: نمنور حسن. رزگار جهلال (همین) ماموستا عیدولخالق صالح (تاسز). ماموستا عیدوللا صالح (چپا). سواره شیخ صدیق. کامران مام عومر. کریم چمچمالی (گوزان). نوعمان عیدی. حمه شوکر بلوکنی. نجمه دین فاتح (شیروان). موافق تقی. زوری نم پیشمرگانه کمرکوک بون. راستبه کدی نمه زهره کی گموره بو، چونکه پاشمرژیکی باش له نمنور و هندی له کادره کانی تر نکرا.

*

په کیتی نوسرانی کوردستان

حمه حه باقی له زندان بهیوو، بهلام نهیویست خزی پیشانی کس بدات. حمه پیش گرتنی له چنند کوزیکی ندهی دا شیمیری خوند بهوه په کیکبان به ناویشانی «برخی بیدنگی» شهره کانی رمزی بون، بهلام دزی زولوزوی بهس. په کی لو برادرانهی، له راگه باندنی په کیتی کاری نه کرد، له گیل هندی له ندهیه کانی سلیمانی نیوانی خوش بو. هات بز لام پاسی حمه و هیلویستی نازایانی سیاسی بز کردم، داوی لی کردم نامه په کی بز بنوسم. نیمه پیشتر ناسپاویمان نهو. نامه بکم بز نوی. برادره که بز نارد و دواپتر خزی به نهیوی چوه بز سلیمانی. چنند نامه بکم پی دا نارد بز چنند کسکی تریش. حمه بریاری دابو بهته شاخ و بهی به پیشمرگه. له شورش تهیلول دا ماوه بک لپرسراوی ناوچه بو له هیزی رزگاری.

حمه هاته دهرهه قسه و پاسی سیاسی و ندهی زورمان کرد. به لاپهوه چاک بو له گیل ندهیه کانی کورد له ناو شاره کان دا په یهوندی دوستانه دایمیزوین. له سمر داوی نو، مامجهلال و من، چنندین نامسمان نوی بز زوری ندهیه کورده کان له سلیمانی، هویلیر، بغداد.. خزی نامه کانی بز بردن. نمه کاریکی باشی تی کردن. که هاتمه بهی دایمیزاندنی په کیتی نوسرانی له لا گهلاله بهو به تایهتی بهس بریاری هیلوشاندنوهی په کیتی نوسرانی کوردی دابو.

تاقی ندهی و نوسر رویمان کرد بوه شاخ، بهلام به سمر حیزه کان دا دایمش بهون، له مانمش هندی کبان خزان خویانان به ندهی و نوسر نغزانی، نهگینا به پخوانی ندهی به «کولکه ندهی» یا به «کولکه نوسر» پش دانشنران. هیلویستی په کیتی له په کیتی نوسران به مجوزه بو: په کیتی که بیان دور بی له دستپهردانی حیزه کان و، «نان و نازادی» و پیوسته کانی چاپ و بلاکردنوهی بهرهمه کانیان بز دابین بکری.

هندی له نوسره‌كان چمند كۆبونوه بیه‌كیان كرد و، به هارودنگی له گدل ژماره‌یه‌کی زور له نوسهرانی شار، «یه‌كیتی نوسهرانی كوردستان» یان پیک هینا و، گۆزاری «نوسهری كوردستان» یان پلاو كرده‌وه

لهم گۆزاردا به‌رهمی ئه‌دهبی نوسهرانی شاخ و چمندین كس له نوسهرانی ناسراوی شار، وه‌كو: شهركو به‌كس، حسین عارف، مستفای صالح كهریم، رهوف به‌گمرد، دلشاد مهربانی، تایهر صالح سه‌عید.. له ژور ناوی نه‌ینی دا، پلاو كراپوه.

هه‌روه‌ها چمندین كومه‌له‌ی شه‌هر، له‌وانه: كومه‌له‌ی شه‌یری حمه‌ی حمه‌ باقی، شه‌ركز به‌كس، حسین مملود، جمیل ره‌نجهر و، كومه‌له‌ی چه‌روك و باه‌تی تر له كته‌یی سه‌ره‌خۆدا پلاو كراپوه.

* هه‌ولیکی سه‌رنه‌كه‌وتو له گدل هسك

حمه‌ی حمه‌ باقی كه هات به‌ شاخ، هه‌ولی ئه‌دا به‌ هاوکاری له گدل نوسهرانی كه دا‌هش به‌یون به‌ سه‌ر لایه‌نه‌كانی جودا، یه‌كته‌یی نوسهرانی كوردستان گه‌شه‌ پی پدا. له هه‌مان كات دا له‌و ره‌گاپوه‌ زه‌مینه‌ی جۆری له‌ ناسته‌بونوه‌ خۆش پكا. حمه‌ و زور كسی تریش زۆر جار باسی هه‌ولی ناسته‌بونوه‌یان له گدل نه‌كردین و، ئاماده‌یی خۆیان ده‌رنه‌یری بۆ ناوێژی و هینان و به‌ردنی نامه‌ و په‌یام.

حمه‌ له گدل حاجی حاجی به‌ریم دۆسته‌یه‌تی كۆنیان هه‌بو. به‌ هه‌ولی ئه‌و دانیه‌شتنه‌کی له‌ شه‌ینی رێك خه‌ست له‌ یه‌كته‌یی عومهری حاجی عه‌بدوللا و من و، له‌ هسك تایه‌ری عه‌لی والی و حاجی به‌شدار بون.

پاشا هندی قسه‌ و پاس هاتینه‌ سه‌ر پاسه‌كان. حاجی له‌ مه‌یانی قسه‌دا وتی: «مامجه‌لال به‌را گه‌وره‌ی ئه‌مه‌شه..» من زو قسه‌كه‌م پی به‌ری، وتم: «كاك حاجی به‌را واز لهم جۆره‌ موخامه‌لاته‌ به‌هین. نه‌ ئه‌وه‌ مامجه‌لال به‌ به‌را گه‌وره‌ی خۆتان ئه‌زانن و، نه‌ ئه‌وه‌ش خۆی به‌ به‌را گه‌وره‌ی ئه‌وه‌ ئه‌زانن. ئه‌وه‌ چمند ساله‌ ئه‌وه‌ قسه‌ی پی ته‌لین. چاكتر وایه‌ به‌ راشكاوی باسی هۆی ناكوژكه‌یه‌كان به‌كهن.»

هه‌ردو لامان ئاره‌زیه‌کی قومان بۆ ناسته‌بونوه‌ و ئاسا به‌كه‌ردنه‌وه‌ی په‌یوه‌نده‌كانمان ده‌هه‌ری. له‌ به‌ر ئه‌وه‌ی له‌ ده‌س پی كه‌ردنه‌وه‌ی شووشه‌كه‌دا له گدل ئه‌مان به‌كه‌وه‌ به‌یون و، سالاته‌كه‌مان له‌ ناو یه‌كته‌ی دا به‌كه‌وه‌ به‌ سه‌ر به‌ر بو. له‌ ناو رێكه‌خراوه‌كانی تر دا ئه‌مانمان له‌ هه‌مویان به‌ نزیکتر دا‌ئنه‌مان له‌ خۆمان. ئه‌مه‌ به‌ری سه‌رنجی خۆمان بۆ روون كرده‌نه‌وه‌. زۆر له‌ مه‌ژ بو ئه‌مه‌ لامان واهو هۆكانی هه‌لگه‌رسانی شه‌ری نیوان رێكه‌خراوه‌ كوردیه‌كان: فره‌ - له‌شكری و، هوكمرانی و، پاره‌یه.. په‌شینه‌رمان بۆ كرده‌ن: هه‌ر رێكه‌خراوه‌ له‌ كاروباری ئایدیۆلۆجی، سیاسی، رێكه‌خراوه‌یی دا سه‌ره‌خۆ پی، به‌لام داووده‌زگاكانی جوله‌نه‌وه‌كه‌، به‌ تابه‌ته‌ی په‌شمه‌رگه‌ و راگه‌بانه‌ن و ده‌سكوتی دارایی، وه‌كو فونه‌به‌ك بۆ ده‌سه‌لاتی پاشه‌روژی كورد، به‌ك به‌هین.

له‌و كاته‌دا توانای یه‌كته‌ی زۆر زیاتر به‌ له‌ هی ئه‌وان. ژماره‌ی په‌شمه‌رگه‌ی زۆرتر و، سه‌ره‌چاوه‌ی ده‌سكوتی دارایی سه‌راوخته‌ر و، ده‌زگای راگه‌بانه‌نی: رادیو و چاپخانه، گه‌وره‌تر بو. له‌ هه‌مه‌ر ئه‌و شتانه‌دا ئه‌به‌ی به‌ هاو‌هه‌ش. ئه‌وان وه‌كو هیزب قازانجی‌کی زۆرتریان نه‌كرد. بۆ ئه‌وه‌ی دله‌یان به‌كهن كه‌ ئه‌وه‌ بۆ هه‌للووشینی ئه‌وان نیه‌، په‌شینه‌رمان

کرد فرماندهی گشتی پیشمرگه و زوری فرماندهی همره‌کان لوان بی، کسبکی وکو کاک تاپر داپنین، چ رهوشوینکی تریش به (ضمان) تمزان بز دلنهایی لوان نیمه تاصادهن بیکمین.

نومره‌کانی حسک بهیره‌که‌یان لا پستند بو، داوایان لی کردین بهروراکانی خرماتیان بز بکمین به پروژه‌ده‌کی نوسراو بز لیکولیندوی له مه‌کته‌بی سیاسی حیزب دا بزبان بنهرین.

*
نیمش له رلوی ۹ ی مارتی ۱۹۸۲ دا پیشنیه‌ره‌کانی خرمات لیم پروژه‌ده‌دا بز ناردن:

*
به‌کته‌بی نیشتمان‌بی کوردستان دواي هلسفنگاندنی باری سیاسی و هلمو‌مرجی کوردستان و عیراق و به ره‌چاو کردنی دم‌سکوت‌ه‌کانی بنه‌ره‌تی خه‌لکی کوردستان و عیراق و دخی شوره‌ عیراق‌به دیموکراتیه‌که‌مان به چاکی زانی بدم یادداشته همول و تمقه‌لای باشکردن‌دوی پیموندیه‌کانی همدولامان و بیکه‌نیانی هاوخه‌باتیه‌کی چسپاو له نیوانمان دا بهینه قوناغی پیوست، قوناغی دارشتنی پیوه‌ندی و هاوخه‌باتیه‌مان له سر چمند سهره‌ت‌ده‌کی چسپاو که نمتوانی تا سمر بیت و به راستی و به جیلدی برایدتی و هاوخه‌باتی نیوانمان بیک بیت و به‌چسپیت.

بزه به پیوستمان زانی پیشنیه‌ره‌که‌مان بز دو قوناغ که بیکوه به‌ستراوه به‌خه‌ینه به‌رجاوتان، به هیوای ن‌دوی ن‌هوش به چاوی پرورش و گه‌نیانی هست کردن به به‌رسپاریتی نیشتمان‌به‌ه هلیان به‌سنگین و له رفتی و پیشنیه‌ره‌کانی خرمات به نویسن ناگادارمان بکمنه‌ه تا له کزونه‌وی داهاتی نویهرانی دسه‌لاتداری همدولا گفتوگزان له سر بکرت.

قوناغی به‌کم:

بیک و حسک به‌لین ن‌دین به به‌کتری که:

۱. هیچ کامیان له گیل حیزب و لاپنیک دی‌کدا هاوکاری سیاسی و نیعلامی و سهرازی نه‌کات دژی ن‌وی دیکه‌یان بیت.

۲. هیچ کامیان له سر حسابی ن‌وی دیکه‌یان، یان بز دژیه‌تی سیاسی و سهرازی و نیعلامی ن‌وی دیکه‌یان داخلی هیچ جه‌به یان لی‌ژندی تنسیق یا ریککوتنیک دوقولی نه‌ین له گیل هیچ حیزب و لاپنیک دی‌که.

۳. همدولا نازادی کاری سیاسی و نیعلامی و سهرازی دژی رژیم و داوودزگاکانی و، نازادی گشه‌کردنی تنزیمی و پیشمرگه‌بی، بو مرجه‌ی بز زمره‌دان نیی ل‌وی دی‌که، له همو شوینه‌کانی کوردستان بز به‌کتری به‌لین.

۴. همدولا نابی پنا به‌رنه بهر ریگی به‌رش چه‌کدار یا به‌رش نیعلامی دژی ن‌وی دیکه‌یان بز چاره‌سر کردنی نا‌کۆکی و گه‌روگرفته‌کانی به‌نی همدولا.

۵. همدولا به‌ره‌وی ریگی سیاسی و گه‌روگزی دیموکراتی ده‌کمن بز چاره‌سرکردنی گه‌روگرفت و نا‌کۆکه‌کانی به‌نی همدولا یان.

۶. همدولا حورمه‌تی به‌رواوهر و ریکخستنی ره‌ازی به‌کتری بگرن و، ن‌ندام و

پیشمرگه و دوسته‌گانی خزیان به گجانی دوستایه‌تی و هارکاری و پشویتی به دهنگومه‌چونی به‌کتری نامزگاری بکنن.

۷. هردولا هیزه‌گانی پیشمرگه و ریکخراوه‌گانی خزیان هان نمدن بۆ ترکیز کردنه سهر رژیم و داووده‌زگاکانی و بۆ کاری هابیش و بۆ دانانی نه‌خشه و پلانی هابیش.

۸. هردولا هبول نمدن هبلوسته گشتیه‌کانیان له روداوو گرنه‌گه‌گانی دینه پیشوه به ریگی گشتوگۆ به‌ک به‌خن، له کانی پلاماردانی لایه‌کیان دا له لایهن لایه‌کی دیکه‌وه به نارمو، لایه‌کی دیکه‌وه داگۆکی لی ته‌کات.

۹. هه‌مو نوو به‌یار و نامزگار به‌یانی پیچه‌وانی نهم ریککوتنن و به‌شتر له سهرکردایه‌تی و دهمزگاکانی ههر کام لهم دولا به‌نوه به نه‌یانی یا به ناشکرا دهرچوه، هه‌لئووه‌شیتوه به‌تر کاریان پی تاگرت.

قۆناغی دووم:

۱. ینک و حه‌سک به‌لین نمدن که نازادی ژبانی هه‌سزایه‌تی بۆ خزیان و هه‌مو حیزب و ریکخراوه سیاسی و دیموکراتیه‌گانی کوردستان ته‌سه‌لین و، له سنوری ده‌سه‌لانی خزیان دا ته‌پارین.

۲. ینک و حه‌سک به‌لین نمدن که هبولی خزیان به‌ک به‌خن بۆ تاماده‌کردنی هه‌لومسهرجی به‌کخستنی هه‌مو داووده‌زگا گرنه‌گه‌گانی شورش له روی سهرکردایه‌تی و به‌رنامی گشتی و هیزه‌چه‌کداره‌گانی و شه‌وی کارکردنی و به‌روبه‌ردنی ناوچه‌کانوه به: به‌کهم: به‌کخستنی هیزی پیشمرگه له روی سهرکردایه‌تی و شه‌وی ریکخستن و شه‌وی شهرکردنیه‌وه، به جوریک به‌یته سه‌رای به‌کگرتوی هه‌مو گه‌لی کورد له کوردستانی عیراق دا که هه‌مو حیزب و ریکخراوه‌کان به جهاوازی به‌روبه‌ریان به‌شداری تی دا بکنن. دووم: به‌که‌یانی به‌روبه‌رایه‌تی به‌کگرتو له ناوچه‌کان دا که نوینه‌ری ده‌سه‌لانی کۆمه‌هلانی خه‌لک و شورش پی له ناوچه‌کان دا بۆ ریکخستنی په‌وه‌نده‌گانی نه‌یان دانه‌شتوان.

سه‌یهم: به‌کخستنی دهرامه‌تی مالی، چ نه‌وی له ناووه ده‌س ته‌که‌وی و چ نه‌وی به هارمه‌تی له دوسته‌گانی دهروه وهره‌گه‌ری، بۆ سهرف کردنه‌وی به سهر داووده‌زگاکانی شورش دا.

چوارم: به‌کخستنی سه‌اسه‌تی ته‌علامی شورش و توانای لایهنه به‌شداره‌گانی له داووده‌زگای ته‌علامی به‌کگرتودا له ناووه و دهروه.

*

مه‌یله‌نی نازاد

له کاتیک دا حه‌ش له ژیر سه‌یدی به‌عس دا سهرکردایه‌تی هیزی به‌عسی له ژبانی سه‌اس عیراق دا له هورکمرانی و له جبه‌یدا سه‌لاند بو، ریکخراوه دیموکراتیه‌گانی خزی هه‌لومشاند به‌وه، هه‌یج جزیره چالاکیه‌کی له ناو هیزه‌چه‌کداره‌گانی عیراق دا نه‌ه‌تواند، له کوردستان به پیچه‌وانوه ته‌جولا به‌وه. تاماده نه‌بو ده‌س له به‌چوکه‌ترین ده‌سکوتی هه‌سزایی خزی هه‌لپه‌گری. نه‌یوست نه‌وی له لای به‌عس دۆراند بوی لهره مایه‌کی دهر به‌هه‌نیه‌وه. له به‌رامهر نهم به‌ری ته‌مه‌دا: به‌ری به‌کخستنی داووده‌زگاکانی شورش، به‌کخستنی پیشمرگه

و دارایی و راگمیاندن، حشع لهوتی گوزا به یوه بز شاخ بهرکی پیچمواندی هینا به
کاپه: کوردستان مبدانیکي نازاد بی بز چالاکي سیاسی و پیشمرگه بی همو حیزه کان

به بی جیاوژی بهر و داریان. حیزه کانی تریش نم بالوره به یان دوباره نه کرده وه.
مبدستان له مبدانه نازاده که، ناوچه کانی چالاکي یه کیتی بو، نه گینا هیچ
لایه کبان پاسی بادیانان نه نه کرد که پارتی پاوانی کرد بو به تغیا بز خوی.

مبدستان به چالاکي سیاسی و پیشمرگه بی، حوکرانی ناوچه کان و،
کوکردنوهی گومرگ و پاچ و سرانه و، گرتن و بهردانی خنک بو، نهک شهر کردن له
گدل هیزه چه کداریه کانی به معس. له ناو نمو هیزاندا زور کس هبون، ده یان سال چه کبان به
شاتموه بو، بهلام تغیا یهک جار توشی شهر نه بون له گدل هیزه کانی حکومت.

خوهرستی له ناو سدرانی ریکخراوه کورد به یه کان دا زور قول بو، زوریان نهوه یان
بی گسوره تر و خنوشتر بو، که سرکرده ی حیزه یکی ۱۰ کس بی، نهک نندامی
سرکرده یی به کگرتوی جولانه یه کی ۱۰ هزار کس. بز پاساودانی نمیش زور جار
«تنگوچیلیمسی باور» یان نه کرده به بیانی یهک نه گرتن و، یهک نه خستنی
داووده زگا کانی جولانه وه که. تنگوچیلیمسی بی باور به یان نه ونده قول کرده بو، هر لایهک
همو قسه و پرژه و کرداری لاکمی تری، نه گمر به نهازی باشیش به یاده، به جورکی تر
لیک نه دایه وه. لای واپر نمو ماسته بی مو نه وه، له بن نمو شته باشددا پیلانیک یا
نهازی یکی خراب و دوژمنانه حشار دراوه.

هر بز نمو بی باور به دوستکراوه، لیردا دو نمونه نه بینمونه:

- ملازم محمد شوقی، یه کی له سدرانی پاسوک، له هاوریکانی بز بو. سدرانی
پاسوک گومانان له یه کیتی بو له پناوه له ناویان برد بی. چندی پاکانمان بز نه کردن
نه پانشموست باور به کن. تا خویان روداوه که یان بز رون به وه. له کاتی گرانموی دا له
ناوچه ی سلیمانی، به ناو نه ران دا تی پری بو. لهو کاتدا شهر له کوردستانی نه ران گمر
بو. نمو ناوچه یی نهوی لی تی پری بو، کسوت به بهر هیرشی هالیکو پتری نه رانی و،
لهوی کوژا بو.

- عملی هزار و کوردو گه لالی، دو کادری سرکرده یی حسک، له ناو شار بی
سر و شوین بز بون. لپیرسراوه کانی حسک ماوه ی چند سال یه کتیبان تاوانبار نه کرد به
فرانده یان. چندی پاکانمان بز نه کردن نه پانشموست باور به کن تا خویان دوی راپرین له
ناو قایله کانی «نعمن» ی هولیردا، چاره نوی هاوریکانان بز رون به وه.

سدرانی حسک نم پرژه به یان وه کو پیشینیمان کرد بو وا لیک دایه وه که نهوه
بز هملویشینی نهوان و، تیکدانی ریزه کانی جوده. له چند دانیشتنیک دا له گدل سدرانی
پاسوک، پیشیناریکی لهو به به تممان بو نهوانیش کرد، نهوانیش قبولیان نه بو. به دوی
نهوانیش دا شیخ قادری سوژکه «لشکری نه سلامی کورد» و سامی سنجاری «پارتی
دهموکراتی گلی کوردستان» و شیخ محمد خالیدی بارزانی «حیزه وللا» یان دامزواند.

کوردکانی موکریان قسه به کبان هبه نه لی: «شینه له مینه که متمر نه» نم
حیزب و ریکخراوه هیچان خوی لهوی تر به پچوکر نه نمانی. همو نه مانه سور بون له
سر نهوی: هیزی چه کداری تایبه یی خویان، ده زگای راگه پاندنی خویان، په بوندی تایبه یی
خویان له گدل دهوله تان، ده زگای تایبه یی پاره کوکردنوه و پاره مندنی خویان، دادگا و

زیندانی تایبەتی خزیان ههس.. ئهوانهیان به نیشانهی سه‌مه‌خیزی حه‌زب و، گه‌وره‌یی سه‌رکۆده‌کانه‌یان ئه‌زان.

سالی ١٩٨٢ سه‌ره‌رای هه‌زه‌کانی به‌کیتی، ئه‌و هه‌مو له‌شکوه‌یی ده‌سه‌په‌لینه‌ی: پدک، حه‌شع، حه‌سک، لاک، گه‌ل، حه‌زه‌للا.. له‌ کۆده‌ستان دا ته‌راته‌نه‌یان نه‌کرد. به‌ ئاره‌زی خزیان پاره‌یان له‌ خه‌لک نه‌سه‌ندو راوهره‌یان نه‌کرد، به‌گاریان به‌ لاده‌یی نه‌کرد، خه‌لکیان ته‌فراند و نه‌کوشت، له‌یان نه‌بو به‌ جاشی سه‌کۆمه‌ت و نه‌هاته‌نه‌وه‌ نه‌هونه‌وه‌ به‌ په‌شه‌مه‌رگه‌، دالده‌ی گومانه‌که‌راو و نه‌که‌رانی به‌هه‌سیان نه‌دا. حه‌شع چونکه‌ خزی خه‌زه‌یه‌کی په‌چوک بو، به‌ خه‌زه‌یه‌وه‌ سه‌ه‌ری پارچه‌ پارچه‌ به‌ونی جه‌ولانه‌وه‌ی کۆدی نه‌کرد و، خه‌زی نه‌کرد سه‌دان ورده‌ حه‌زب و ره‌که‌راو له‌ سه‌ر نه‌زی کۆده‌ستان دا دروست هه‌س، په‌شکو ئه‌و خزی هه‌س به‌ گه‌وره‌ترینان.

*

خه‌زه‌په‌شاندانی شاره‌کان

سالی ٧٤ ژماره‌یه‌کی زۆری ماموستا و خه‌زه‌کاره‌کانی زانکۆی سه‌له‌مانی چونه‌ ره‌زی شه‌وه‌سه‌وه. سه‌رکه‌رده‌یه‌ی شه‌وه‌سه‌وه‌ی زانکۆی سه‌له‌مانی له‌ قه‌لاده‌زی ده‌مه‌زه‌یه‌یه‌وه. ماموستا و خه‌زه‌کاره‌کانی له‌وی کۆ کرده‌وه. هه‌زی ئاسه‌مانی عه‌یراق له‌ ره‌زی ٢٤ ی نیه‌سانی ٧٤ دا شاری قه‌لاده‌زی به‌رودمان کرد. نه‌یه‌کی ٢٠٠ کس کۆژان. هه‌مه‌یه‌کیان خه‌زه‌کار بو. له‌ ناو خه‌زه‌کاره‌کان دا ٣ نه‌ندانی کۆمه‌له‌ کۆژان.

له‌ به‌ر نه‌وه‌ی تا ئه‌و کاته‌ به‌ کۆمه‌له‌ له‌ پدک ره‌ژدا نه‌هونه‌ نه‌کۆژا بو، سه‌رکه‌رده‌یه‌ی شه‌وه‌سه‌وه‌ی زانکۆی سه‌له‌مانی دا ئه‌م ره‌زه‌یه‌کا به‌ «ره‌زی شه‌هید».

به‌ زه‌نه‌وکه‌رده‌یه‌ی ئه‌م یاده‌ دانیه‌شتوانی قه‌لاده‌زه‌ به‌ هاندانی ره‌که‌راوه‌کانی به‌کیتی له‌ به‌هاری ٨٢ دا کۆمه‌ته‌ خه‌زه‌کاره‌کان. ره‌زی ٢٤ ی نیه‌سان ژماره‌یه‌کی زۆر له‌ دانیه‌شتوانی قه‌لاده‌زه‌ له‌ سه‌ره‌به‌ران کۆنه‌وه‌ و، چهند لایه‌ته‌یه‌کیان به‌ره‌ز کرده‌وه‌ و کۆمه‌ته‌ ره‌به‌یان به‌ره‌و ناوشار. خه‌زه‌په‌شاندانه‌که‌ گه‌وره‌ بو. هه‌زه‌کانی به‌هه‌س ته‌قه‌یان له‌ی کردن دو ئافه‌ره‌ت کۆژا: سه‌نه‌به‌ر مه‌مه‌ود، ماموستای سه‌ره‌تایی. ئامینه‌ سه‌ر، که‌به‌بانو. ٧٤ کۆر و ١١ که‌ج گه‌ران. دانیه‌شتوانی شار دوکان و بازاره‌یان داخه‌ست و ده‌نه‌ره‌کان مانیه‌یان گرت. په‌شیوی و ئاتارامی تا ٣ ی نیه‌سانی خایاند.

را‌ده‌یه‌که‌ی به‌کیتی ره‌په‌رتاجیه‌کی ده‌نگداری له‌ سه‌ر ئه‌م روداو به‌لاو کرده‌وه. هاوهره‌ییان ره‌که‌خه‌ست روداوکه‌یه‌یان به‌ ره‌که‌زده‌ر ته‌مه‌ر کرد بو، وینه‌ی زۆره‌شیان له‌ی گرت بو. را‌ده‌یه‌که‌مان کۆمه‌ته‌ هاندانی خه‌لک به‌ خه‌زه‌په‌شاندان ده‌ی به‌هه‌س. داوا له‌ هه‌مو ره‌که‌راوه‌ نه‌یه‌یه‌یه‌کانی به‌کیتی به‌ش کرا خزیان ساز به‌دن به‌ خه‌بات و کاری جه‌ساوهری. کۆژانی ئه‌و دو ئافه‌ره‌ته‌ ناوی به‌ ئاگه‌ردا نه‌کرد، به‌لکه‌و زه‌اته‌ر خه‌لکی وره‌ژاند. هه‌لو سه‌ره‌جی ناو شاری قه‌لاده‌زه‌ ئالوژا بو. له‌ چله‌ی ئه‌و دو شه‌هیده‌دا خه‌زه‌په‌شاندانه‌کی گه‌وره‌تر ساز کرا. ئه‌م جاره‌ش هه‌زه‌کانی به‌هه‌س له‌یه‌یان دا به‌لام په‌شیان سه‌رکۆت نه‌کرا و، ئاتارامی دره‌وی که‌شا و ته‌نه‌یه‌وه.

به‌ هاو‌ده‌نگی له‌ گه‌ل خه‌زه‌په‌شاندانه‌ی قه‌لاده‌زی ئه‌وه‌گاکان را‌په‌ڕن. جه‌اده‌کانیه‌یان به‌ تایه‌ی سه‌وتاو ده‌نه‌خه‌ست و، کۆنه‌وه‌ی سه‌راوان نه‌کرا. هه‌تافیه‌یان به‌ زه‌انی په‌شه‌مه‌رگه‌ و روخانی به‌هه‌س نه‌که‌شا. ره‌ژانه‌ ره‌په‌رتاجی ده‌نگدار و ته‌مه‌رکرای ئه‌م روداوه‌ نه‌که‌هه‌سته

دهزگای راگه‌یاندن و، رادیوکمیش بز هاندانی زیاتری خملک به لیدوانوه پلاوی نه‌کرده‌وه. له زۆر جیگا رادیوکمی به‌کیتیپان نه‌خسته سهر میکروژفونی مزگوته‌کان. ریک‌خراوه‌کانی سلیمانی کسوکاری شه‌پدانپان له گۆرستانی شه‌پدان سازدا و، به رپیپان له گرده‌کموه پهره‌و ناوشار به ری کموتن. خۆپیشانده‌که گموره‌و. هیزه‌کانی به‌عس ته‌قمان لی کردن و چهند کسپکیان کوشت. ناو کۆلاته‌کانی سلیمانی پهره‌و به جیگی کۆپونوه‌و خۆپیشانده‌کانی پهرده‌وام. به دس پشکمری ریک‌خراوه‌کانی هویلهر، خۆپندکارانی زانکۆی سه‌لاح‌دین خۆپیشانده‌کانی گموره‌بان ریک‌خست. له‌ویش چهند کسپ گهران و چهند کسپ کۆژوان. بز پشته‌وانی له خۆپیشانده‌کانی شار و تورودوگان، جگه‌ له‌وی به رادیو نه‌کرا، پشمرگش رادیو چالاکیه‌کانی له دۆی هیزه‌کانی به‌عس زۆر زیاد کرد و، چهندین جار چونه ناو سلیمانی و هویلهره‌وه.

نا‌ئارامی سهرانسهری ناوچه‌کانی سۆزانی گرت پهره‌وه. پهرده‌وام له شار و تورودوگان دا خۆپیشانده‌کان و کۆپونوه‌و بز دهرینی نارمزی له رۆم هه‌بو. به‌لام نه‌مه له ناوچه‌په‌کی دهریکراودا ته‌پس ما پو:

- ئه‌مه نه‌مانتوانی به‌دپنان به‌جولینین. پارتی و حشع پش کاریکیان نه‌کرد بز جبولاندنی. له‌و کاتدا سهرکهرده‌تی پارتی له راژان بون له نزیک رومی ناگاپان له‌م زوداوانه‌ نه‌ر، مه‌گهر له ریگای رادیوی لایهنه‌کانی تهره‌و.

- له به‌غشاده خۆپندکارانی کورد له چهند زانستگاه‌ه‌ک که‌وتنه‌ مانگرتن و خۆپیشانده‌کان، به‌لام خۆپندکارانی عهره‌ب به ده‌نگیانوه نه‌هاتن.

کاربه‌دستانی به‌عس له زۆر جیگا له دۆسته‌کانی خۆیان و له پساوماقولاتی ناوچه‌کهمان ته‌پرسی نه‌مانه‌ چیمان نه‌وی؟

ههر له سه‌ره‌تاوه‌ بز نه‌وی باری نه‌م کاره‌ شورشگیرانه‌به له تهرانی خۆی زیاتر قورس نه‌کهمین و، به تدریج له گهل گهوره‌په‌ن و ته‌نینه‌وی راپهرین دا دروشمه‌کانی به‌گۆری، نه‌مان هه‌شت داواکاری زل و قبه‌ به‌کن به دروشی خۆپیشانده‌کان. داواکاریبه‌کان به‌تی بون له:

- به‌ردانی گه‌راوه‌ سیاسیه‌کان.

- گه‌رانوه‌ی چوتیاره‌کان بز دهباته‌کانی خۆیان.

- نه‌مانی ته‌پور تۆقاندن له شاره‌کان دا.

لایهنه‌کانی جوده، به تایبه‌تی حشع، له رادیوکه‌یان دا داوایان له خملک نه‌کرد، تا روخاندنی رۆم پهرده‌وام بن. به‌لام خملک به‌په‌خیکیان به قسه‌کانی نه‌وان نه‌ه‌دا.

له‌و کاتدا به‌روژه‌ی عه‌سراق له مه‌پدانی جه‌نگ دا باش نه‌بو. ته‌رازوی شهر به قازانجی نه‌ران داشکا بو. عه‌سراق بز دامرکانده‌وه‌ی نه‌م نارمزیبه‌ هه‌ندی له‌و داوایانه‌ی جیه‌په‌ی کرد:

- زۆری گه‌راوه‌کانی به‌ردا.

- چاوپوشی له دانیشه‌توانی هه‌ندی ناوچه‌ کرد به‌گه‌رنه‌وه‌ سهر گۆنده‌کانی خۆیان.

- زه‌په‌رونه‌گ له ناو شاره‌کان دا له جاران که‌متر پهره‌و و، هه‌ندی له جه‌للاده‌کانی

له به‌هه‌تی مولاژم موحه‌سینه‌کمی سلیمانپان گۆزایه‌وه.

نیه‌تر نه‌مه‌ش هه‌م نامۆزگاری ریک‌خراوه‌ نه‌په‌نه‌کافان کرد به شینه‌په‌ی کۆتایی پی

بهيښ و، له راديويكېشمان دا زماني هاندانان گوري.
 كاكميني قادر، كه پدې ېو له هاندوره چالاكه كاني خپيشاندانه كاني قهلاذره، هر
 نو كاته وتاريكي دريږي له سر خپيشانداني قهلاذره به ناوي «زهري» ېو ېو گوزاري
 كوزمله نوسي.

*
 پدې كمين چار ېو كوردستان ېو جزره پشلمني. دمږكا سركوتكېره كاني رېښم زږد
 به توندي كېوتنه دامرگاندهوي. د. فاضيل پمپراک نوسا پمپوهېري «نمين» ېو
 راپورتېكي دريږي له سر روده كان ېو صددام نوسپوه. صدداميش به خمتي خوي
 هندې پمرايږي لي نوسپوه. به ېي ي نو راپورته ژماري كوژاو و گېراوه كاني
 خپيشاندانه كان پمپوزه ېو:

سليساني ۱۱ كوژاو ۲۳ پريندار ۱۳۱ گېراو
 كمركوک ۶ كوژاو ۹۵ پريندار ۲۱۰ گېراو
 هولېر ۷ كوژاو ۲۰ پريندار ۴۱۰ گېراو
 دهوك خپيشانداني تي دا نهېو، له ېر نو قورانيان نهېو.

*
 قاسملو و ناوړي
 له پمپاري ۸۲ دا لمو كوپونماندا كه د. قاسملو له گڼل سركرداېه تي پدې كېتي
 نكرد، چننډ جاري پاسي گفټوگزي له گڼل پمپس نهېناپه پيشپوه. همان پاسي له گڼل
 سمراني شح كړد ېو.
 نيحه له ناوخومان دا لم پاسمان كولېوه. مامجدهال هيچ پاورېكي به پمپس و به
 گفټوگزي نهېو له گڼلې. پلام نيحه همومان لامان واپو: نكسر پمپس لاپني كسي
 مافه كاني كورد پمپليني، ېوچي له گڼلې رېك نكسوين، به تاپه تي لمو هلمومرجه
 نالوزه دا كه نوسا جولانوي كوردي تي كوت ېو؟
 نو كاته هلمومرچي سياسي روژهلاتي نازراست گوزاريكي قولي به سردا هات

ېو:
 پدې كېتي و، رېكخراوه كوردپه كاني تر له عيراق له شورش دا ېون.

حدكا و، رېكخراوه كوردپه كاني تر له نيران له شورش دا ېون.
 همو حېزب و رېكخراوه كوردپه كاني له تورگيا دزي خونت و كوده تاكې راوستا
 ېون و، ېي كا كا خنريكي خن ناماده كړن ېو ېو كاري چه كندار.

عيراق له جهنگ دا ېو دزي نيران، نيشانه ي لاداكوټني به شمر يا به رگاي
 سياسي له ناسودا ديار نهېو. پملكو نيران هېزه كاني خوي رېك خست پوهو، له چننډ
 شوين جهېشي عيراقې شكاند ېو.

سوريې لولې نوتې عيراقې راگرت ېو، له هولېكي جبيدي دا ېو ېو روخاندني

عيراق و، عيراق سوريې به هاوكاري نيران و به خاښي ندموي عرب دانغا.

هوكمي عسكري خونت له تورگيا، نيران و سوريې به دستيوردان له كاروباري

ناوخوي تاوانهار نكرد.
 هلمومرچيكي كوردي و ناوچېس نالوز و تېكل و پېكل خولقا ېو. روده كاني

تهران و جنگی عراق - تهران هزی سهره کی نم نالوزانه بو. حکومتی عیراق، نه گهر
 بهیستابه نهیتوانی ره لپکی گهوره له ناو جولانهوی نهتهوی کوردا به قازالچی خزی
 بهگیری و، هموجولانهوی نهتهوی کوردا، له سهرانسری روزهلاتی ناوهراسا دا، بهکاته
 پشتیوانی خزی. عیراق نهیتوانی یارمندی شورشی کوردهکانی تهران بدا و، یارمندی
 رهکفراره کوردهبهکانی سوریا و، یارمندی کوردهکانی تورکیایش بدا. جولانهوی کوردا له
 پارچانهدا جولانهوی رهسندن بون، هسینی سیاسی و داوودهزگاسی تا نهاندازه بهک
 پیشکوتوبان هبو. نم هیزه کوردهبیانه نهپانتوانی له ناکوکی عهری - تهیرانی و، له
 ناکوکی عهری - تورکی دا، قولایهکی ستراتیجی بز عیراق و عهره ب دروست بهکن.
 نویش تنیا بهوه نهکرا که مانی نهتهوی کوردا له عیراق دا بهسلینی و، کوردا له دهزگای
 بهیاردانی سیاسی عیراق دا بهکا به هاویش. لهسه نهگهر هچمی دهس نهکوتابه کوردا
 عیراقی نهکرد به پشتیوان و یارمتهیدرکی بههیز له مللانی ی خزی و تهران دا.

*

گفتوگو، بهلکو بهیوندی روت، له تهیران بهکیتی و بهعس دا، له سهر بهکیتی زور
 نهکوت:

- همو هیزه کوردهبهکانی نهپار و ناحیزی بهکیتی، نهپانکرد به-کههرسته بهکی به
 بهزی شمری پروپاگانده بز شکاندنی بهکیتی.
 - همو هیزه عیراقیهکانی موعارهضی عیراقی، نهپانکرد به بهعاندی پهلاماردانی
 بهکیتی.

- تهران نهیکرد به بهپانو بز زیاتر دوژمنایهتی کردنی بهکیتی و، سوریا و لیبیا
 نهپانکرد به بهپانو بز تمنگ ههلچینی زورتر به بهکیتی و، بهینی نمو یارمتهیه کهمعی
 نهپان دایه.

له بهرامبهر نم همو زیانه سیاسی و معدنیهی بهکیتی دا بهعس چی بز نهکرد
 و، چن زهرههکانی بز نهپاردا؟
 رهنگه بهکی لهو لایهنانی بهعس، وهکو بهیرواوه و حیزب و وهکو سهرکرده و
 زهلام، له همو لایهن و کهسکی تر بهاشتر بهناسی بهکیتی و سهرکردهکانی بی. ناشنایی له
 گهل بهیرواوهی بهعس و، ناسپادی له گهل هندی له سهرکردهکانی نهگهراپوهه بز ماوه بهکی
 دروژ پیش نهوی هوکی عیراق بهگره دهس.

*

خواستیهکانی بهکیتی
 ههر له سهرهتای دهس بهکردنهوی شورهشوه حکومت ههرچن بهکیکی نهنارد بز
 گفتوگو، نهپرسی: چیتان نهوی؟
 ههلته کار بهدستانی حکومتی عیراق و حیزی بهعس نهپانزانی که سهرکردهایهتی
 بهکیتی هیچ داواکار بهکی عهشیرهتی، یا شهمسی، یا تنانیت حیزبایهتیشی نهیه و،
 نهپانزانی که داواکانی، بهرتیه له داواکانی گله کهمان و مافه نهتهوایهتی و دیموکراتیهکانی.
 نم چارهپان که حکومت له ریگی د. قاسملوه له نیمدی پرس: چیتان نهوی؟ داواکانی
 خومان بز چارهسهرکردنی (هممیشی، قونای، جوژی) کهشیدی نهتهوایهتی گلی کوردا
 له عیراق دا له ۳ چوارچیرهدا دارشت:

په کپکبان - ریککوتنیکي گشتی و ریشه‌یی پز نیستا و پاشمرؤژ له چوارچیوی هاو پیمانیتیه کی ستراتیجی دا که خوی نمنونی له پیکهاتن و ریککوتنی نتهوی کورد و نتهوی عرب له رژه‌هلاتی ناوهراست دا له سهر پنچینی داننان به مافی په‌کتری دا له نازادی بریارانی چاره‌نوسی خوی دا، کورد وه‌کو نته‌وه‌په‌کی داهشکراو و چوساوه له رژه‌هلاتی ناوهراست دا و، عهره‌پیش وه‌کو نته‌وه‌په‌کی داهشکراو و چوساوه له رژه‌هلاتی ناوهراست دا، هر په‌که‌پان نامانجی خوی هه‌په له په‌کگرته‌وه و رزگاری دا وه له پیشکوتنی کومه‌لایه‌تی دا، که نته‌وانن پیکوه په‌پمانی هاوکاری ستراتیجی به‌ستن پز دانانی ریه‌شونی ناوچه‌که و جوری پیکوه ژبانان.

بهم پی په‌په‌س نه‌بی له هه‌پدانی سفلاندنی مافی نته‌وه‌یی گه‌لی کوردا، نه‌ک ههر مافی نۆتۆنۆمی به‌سفلنی، به‌لکو نه‌بی دان به مافی نازادی بریارانی چاره‌نوسی دا بنی.

دوهمیان - ریککوتنیکي قۇناغی سنوردار، له چوارچیوی دوله‌تی عیراق دا له سهر پنچینی سفلاندنی نۆتۆنۆمی راسته‌قینه، په‌چشتنیک که تمنیا کاروباری: «دیفاع و مالیه و خارجه» له ده‌سلاتی حکومه‌تی مەركەزی بی و کاروباره‌کانی تر له ده‌سلاتی هوکی نۆنۆمی بی.

له گه‌ل نه‌وه‌ش دا:

- ناوچه راگوزیزاوه‌کانی سنور به‌گوزیری پلاتیکی گشت لایه‌نه (شامل) به‌گرنه‌وه شوینه‌کانی خزان.

- نه‌وشار و ناوچانه‌ی کوردستان که له سنوری هوکمه زاتیه‌کی نیستا دوهینراون، به‌خرنه‌وه سهر کوردستان.

- تۆقاندن و ده‌سلاتی ده‌زگا دامرکینه‌وه‌کانی له کوردستان دا نهمینی و نازادی دیموکراتی پدیری به‌ههمو لایه‌نه جیاوازه‌کان.

سینهمیان - ریککوتنیکي جۆزنی و وه‌قتی پز راوه‌ستاندنن تفعه له به‌ینی هیزه چه‌کداره‌کانی په‌کیتی و هیزه چه‌کداره‌کانی حکومه‌ت دا پز ماوه‌په‌کی دیارپکراو، تا مه‌ترسی جمه‌وریه‌تی ئیسلامی ئه‌ران ههم له سهر عیراق و ههم له سهر ههرود دپوی کوردستان دور نه‌فرته‌وه و له‌و ماوه‌پیش دا هه‌لی گفتوگو له سهر چاره‌سهرکردنی مه‌سه‌له‌ی کورد نه‌ره‌خی.

*

شورش بی موسیقا

روژیکیان خه‌ریکی شتنی قه‌مه‌له‌کم هوم. تمشتیکی گه‌ورم دانا بو قه‌مه‌له‌کم تی خست بو، خه‌ریک شۆردنی هوم. حمه‌ی حمه‌ی باقی به‌هه‌له داوان هات کردی به‌هه‌را، وتی: «ئیه‌و ریزی هونرمه‌ند ناگرن! ئیه‌و ریزی نوسر ناگرن! ئیه‌و ههر چه‌ک و چه‌کدارتان به‌لاوه گرنگه‌...»

وتم: «کاکه حمه‌ی هیواش! چه‌ه‌؟»

وتی: «دلیریان نارد حمه‌ی پکهن!»

وتم: «دلیر کی په‌؟»

وتی: «دلیر موسیقاریکی گه‌ورە کورده‌!»

وتم: «کی ناردویتی حبیبی بکا؟»

وتی: «نرسه لاز»

وتم: «دانیسه نیستا نغیرم به دویا بیهبان بز نیره، دلی نده پنهوه و له گمل نرسه لان ناشتبان نه کمینوه»

نرسه لان کاروباری راگه یاندنی په کیستی نه کړد. ناردم به دویا دلیر دا هات. چیروکه کسم لی پرسی وتی: «من تازه هاتومه دهرووه. له شار له ریکه سخت دا بوم. نرسه لان ناردمی بز فلان پش له راگه یاندن له پیر نموی له گمل زوقی من نه گولجا و تم ناچم. وتی نهی هرچی. و تم ناچم. وتی نه گور نه چی نه نغیرم بز زندان. و تم هر ناچم. له سر نموه ناردمی حبیبم بکن»

دبار بو دلیر چاودروانی پشوازی گرم و نازکشانې زوری کړد بو، تم رفتاری نرسه لان پیچروانی چاودروانیسه کانی نمو بو، زور دلگیر بوو. من دلم دایوه و، وستم توربه ونه کدی خواو بکسموه و تی ی بکه بنم که په کی دپته دهرهوه نهی به گسره ی پیوستیه کانی جولانوه که لیره یا لوی دایری، نه که په ناروژی خوی، نه گینا کاره کان نارون و، تو پساویکی تیکوشمر و هرنرمندی، نمو شتانه له خلکی تر باشر نغزانی، نرسه لانیش پساویکی تیکوشمر و، تازه له زندان هاتوته دهری و، شارمزی کاروباری راگه یاندن و، بز قازانچی راگه یاندن نمو داوایه ی لی کړدوی، نهوایه قبولت پکړدایه یان به خوشی و بی توره بون رت پکړدایه توه. هرچی له گمل و ت دلی به بنمونه جیگای خزی کملکی نهو. وستم له گمل نرسه لان دایان بنم و له پک نه گه پشته که یان چاره بکم دپسان کملکی نهو، پشنداره لاسار بو، سور بو له سر نموی نیر به لای موسیقا دا ناچی و، پشمرگایه تی ناگا، منیش گه پشته تینم، و تم: «کاک دلیر عاجز مبه، شورش به بی موسیقایش نه کړی»

دلیر تم قسه بی منی له دل گرت بو، هرگیز له پیری نه پچرووه، لای چمن دین روشنیر و موسیقار به گلپهوه پاسی کړد بو.

دلیر له گمل نرسه لان ناشت پوهوه. تیپکی موسیقای دامزواند. تیپه کی ناو نا بو: «تیپی موسیقای شهید کارزان». لام وایه وشه شهید: که نیشاندی مردنیکي پیروزه و له کوردهواری دا شپون به دوی خزی دا نهی، له گمل تیپی موسیقا: که خوشی نده به زیان و له کوردهواری دا شای به دوی خوی دا نهی، دو شتی نه گولجاو بن. هر له پیر نموی له سرده تاوه هم جزوه تیگه پشته تیپه که یان دامزواند و پیره پرد، نه گورچی همو پیوستیه کانی کاری دایه نرانیه یان بز دایین کرا بو، له ماوه ی ۸ سال دا نه یانترانی تنها پک سرود یان پک گورانی دایه یان بکویه سر زمانی خلک و، له موسیقای کوردی دا، له پال سروده کانی: نمی ره قیپ، گورچی توشی ره پیره وی و، دمی راه پیره و، نوروو. دا پینتهوه.

*

ریک کومتی پنک - پدک

هر له مانگه کانی مارت و نیسان دا حمده ی حمده باقی به هزی حشموه دو چار چو بز سردانی پارتی له نیران بز نموی په پام و نامی په کیتیبیان پی بکه پنی سهاروت به ناروژی ناشتونهوه.

مسعودی ندی بو، له راژان فله کډېنې دې بو، راسپاره کانی یې گه یاند بو. وهلامیکي دپارېکروایان نډاېوه، پېښان وت بو وهلامی نامه که په هڅې حشعو ته نږتووه. له مانگي ته غوزدا له پاره گای حشع له پشاشان نوښترانی په کښتې و پارتی کڼوڼووه.

نوښترانی په کښتې: غره پلون عبدالقادر و د. خدر معصوم و، نوښترانی پارتی: محمد مدی مډلا قادر، مسعود محمد، روژي ۲۸ ی تموزي ۱۹۸۲ له پاره گای حشع له پشت نشان دانښتن. لم دانښتندها رېککوتنیکيان نیزا کرد، نوقته گرنگه کانی نهوېو: - گېروگرفت و ناکوژي نېوان هیزه سیاسېده کان په گفتوگزي سیاسي، یې نهوې

پنډا پرنه پهر چهک، چاروسر پکړی.
- کوردستان له خانقېنهوه تا زاخو مه پدانیکی نازاد یې پز چالاکي سیاسي و

پېشمه رگمې همو لایښه کان.
- هیزه کانی پارتی و په کښتې به ناگاداری و هاوانهنگي په کتري نچنه ناوچه کانی ژېر دسه لاتې په کتري و، تا شپوه پکې تر نډوژیتووه جاری هوکمرانی ناوچه کان وهکو خڅی نښتېتووه.

توڅنی هیچ مسئله پکې سیاسي نه کړوت ېون. لښه پش پارتی نیازی گیرانهوې هندی له هیزه کانی همو پز کوردستان. گوشاری ئیرانیان له سر بو کاري چه کدار پکن له ناو کوردستانی عسراق دا، په یې رزماسندی په کښتې یش نه پانسه توانی هیزه کانیان پښتووه پز کوردستان.

پارتی هیزه کانی ناردهوه پز همو ناوچه کانی ژېر دسه لاتې په کښتې. مډلا محمد پاره گای له وړتې دانا و، نادر هورامی، قادر قادر هیزه کانیان هیناېوه ناوچه کانی سلیمانی.

روژي ۲۱ ی تشرینی دوهمی ۸۲ دسته پکې نوښترانه پکې په کښتې که پیک هات بو له: د. کمال خوشنوا، د. خدر معصوم، نازاد هورامی له پاره گای حشع له پشاشان له گډل نوښترانی حشع: عومری علی شیخ، مډلا محمدی پانڅیلاتی، فاتح رسول پز پاسی کښه کانی هرولا دانښتن لڼو کڼوڼوېدها، حشع ناگاداری په کښتیان کرد که پارتی قبول ناکا په کښتې هیزه پښیری پز بادپنان چونکه (اتفاق) دهکې پشاشان (اتفاقیکي محلیه) بادپنان ناگرتووه و، له بادپنان له نیوان په کښتې و پارتی دا (اتفاق) نیه.

پیشیان وتویانه: «پشی خڅم پز خڅم، نهوې توش نڅمزا» پارتی وهای نه کرد، نښه پشیان پز نچوه سر، چونکه کس به دهنگ نښتات. لڼو رېککوتندها حشع ناوژیکمر و شایست ېون، له پاره گاکه یې توانښ دا نیمزا کرا بو. له سر نښم په پمانشکښی پارتی هیچ نارمزا پیه کبان دهرنډی. پلکو په «روحي ریاضی» وړی گرت و داوای له په کښتې نه کرد له سر نښم ورده شتانه گېروگرفت دوست نهکا.

*
لاک هیچ کام لڼو پدلیانمې به په کښتې دابو به جی نه پینا. سره تا که هیشتا لاواز و جیکمې خڅی نه گرت بو، په نرمنی نه چولا نهو، که په هیزه ېون و، زیادیان کرد نېتر گویان نښتدایه په کښتې و، پهری نهو نچون خویان هوکمرانی ناوچه کان پکن. چمند جاری قسه بان له گډل کرا کملکی نهو. پشت نښتور ېون به نیران و، نیران هانی

ندان لاملی بکن. دگر لوه زیاتر چارپوښتیا لى پکړایه نهون به هیڅیکى تموتو چاره کړدنیا د ژوار نهو. بریارمان دا تا مترسپه کېمان زلتر نهو چاره یان بکېن. پلاى چه کړدنیا دانرا. بې جېبې کړدنې ملازم عومر چو بې پری مېرگه و، هیڅه کانی کږه، کوسرت، گرمیان، قهره داخ و ناوچه کېمان له سر کړ کړایو.

له ۳ جېگا پاره گایان دانا بو، هیڅیان لى کړ کړد پوهو: پری مېرگه، سرگملو دولی جافه تی، حاجی مامندى شاربازر.

له ترموزى ۸۲ دا له ماوه پدې کورت دا همو چه کړان. پېرگړېه کى کمپان کړد. له پېرگملو کور و برازاگانى حاجى شیخ قادر هندى پېرگړیان کړد. چمند کسى لوان کوزرا و، له پدېستى پش سلاهی حاجى رفیق، فرماندهى تېپى ۴۷ ی پېرمه گرون کوزرا. سلاح موهندېس و هاوړى ی کومله و، له پنماليه کى دولمین بو. پېاوېکى نازا و چاونه ترس و، سرگرداېتى دهیان شمر و بوسى کړد بو. پدې بو له باشتړن فرمانده کانی پشمېرگه.

لاى هلمو شا و نېتر خوى بې رېک نېراپوه.

*

دوه مین کونفره نسى کومله
له مانگى نایى ۸۲ دا دوه مین کونفره نسى کومله په ناماده بونی ۲۲۲ نوینر له هولى شمعېد شمعاب له ناوزنگ پسترا. پنداری نوینرانی رېکخراوه نهینه کانی شاره کان لم کونفره نسدا زلتر بو له چاو کونفره نسى پدکم دا.

پشېکى کاتى کونفره نس ترخان کرا بې باسى رېکخستنوى کاروبارى رېکخراوه یى و پشمېرگه یى پدکیتى و، پشېکى تریشى ترخان کرا بې دانانى پرنامى کومله: بې پشکوتنى کومله پدکیتى و، چارمېرکړدنى کیشى نه توابه تی کورد.

کونفره نس په هلمېژاردنوى سرگرداېتى نوی ی کومله کزتابى هات. ماموستا جمال تاپر دگرېچى له ناو شار بو نویش هلمېژدرا په نندامى سرگرداېتى.

*

پیکه پنیانى پدکیتى شورشگیران
له ۱۵ ی نایى ۱۹۸۳ کادره پشکوتوه کانی رېکخستن کانی خدنى گشتى و بزوتموه له تووله کونونه و بریارمان دا: هر دولا له رېکخراوېکى تازه دا پد بگرن و، همو رېکخستن کانیان تیکه لوى پدکترى بکن. پروگرامه کى پدکیتى نیشتمانى بکن په پروگرامى خزان. سرگرداېته کى تیکه لویان هلمېژارد و، مامجه لایان کړد په سکرترى رېکخراوه کېمان.

نېمه له کومله دا نم پدگرتنمان پى هلمگاریکى باش و په کلک بو. پلام بونی مامجه لال په سکرترى نم رېکخراوه، که نهو هاوتای کومله بى له ناو پدکیتى دا و، له هلمان کاتا مونافىسى بى، له گیل نهو دا ننه گونجا که مامجه لال سکرترى گشتى پدکیتى پش بى. مامجه لال بې راگرتنى هاوسنگى نیوان کومله و شورشگیران، وازى له سکرتره تی شورشگیران هېنا.

هیزی پشتیوان

د. قاسملو داوای کویونموه‌ده‌کی به پلمی کرد بو له گمل مامجه‌لال و عزیز محمد. روزی ۱۵ ی تهلوی ۱۹۸۲ له باره‌گای هاویندی مامجه‌لال له سمرچاوه‌ی توژه‌له کویونموه‌که کرا. منیش بهشداری کویونموه‌که بوم. له کویونموه‌که‌دا د. قاسملو دهستی کرد به قسه کردن، وتی: «نیوه همدولتان دوستی حیزبی دیموکراتن، نهمرو من هاتوم دوسته‌کانی دیموکرات تاکی نه‌که‌مه‌وه، پیوستیمان به پارمه‌تی هه‌به هاتوم داوای پارمه‌تیبیان لی بکهم»

لیمان پرسی: «پیوستیتان به چ جووه پارمه‌تیه‌ک هه‌به؟»
وتی: «سپای پاسداران هیرشیکی زور گه‌وره‌بان دهس پی کرده بۆ سهر باره‌گاکانمان. هیزه‌کانی دیموکرات به تنیا ناتوان پهری نم هیرشه بگرن. هیزه‌گانمان زور ماندون و زهره‌ی زوریان لی کتوتوه. نه‌گهر فرامان نه‌کون ده‌فتمری سیاسی و بنکه‌کانی ترمان له هه‌ترسی گرتن دایه و، نهمی رویکینه قه‌لادزه. پیوستیمان به پیشمهرگه‌کانی کوردستانی عیراق هه‌به»

راسته‌کیشی هیرشیکی گه‌وره‌بان له سهر بو، هیزه‌کانی نهران له ههمو لایه‌که‌وه له پیشمهری دا بون و، هیزه‌کانی دیموکراتیان نه‌شکاند و، شوینه‌کانیان لی نه‌گرتن. پمشوکان به د، قاسملوه‌وه دپار بو.

عزیز محمد وتی: «نیمه نهمی نم داوایه دراسه بکه‌ین، نه‌نجا نه‌توانم جواپت بده‌مه‌وه»

د. قاسملو وتی: «کاک عزیز من خوم له ولاتانی سوسیالیستی ژهاوم، شاره‌زای شپزه‌ی کارکردنیان بوم، که وتیان (دراسی نه‌که‌ین) به‌منی نمو داوایه جیه‌جی ناکمن. من نیستا پیوستیم به پیشمهرگی حیزه‌که‌ی نیوه هه‌به، تا کومیتهی ناوه‌ندی حشع کۆ نه‌بیتوه و به‌یاریک نه‌دا، شوینه‌کانی نیمه نه‌گیرن!»

کاک عزیز نه‌چوه ژیر باری هیچ جووه به‌لینیکی پارمه‌تیدانه‌وه. د. قاسملو له حشع ناتومید بو روی کرده مامجه‌لال وتی: «نیوه نهمین چی؟»

مامجه‌لال وتی: «نیمه له سهر به‌یاری پیشمهری خۆمان ماوین، نه‌وه‌ی له توانای نیمه‌دا بی بۆ پارمه‌تیتان ناماده‌ین، تنانیت نه‌گهر نمو په‌ناوه‌دا شورش کوردستانی عیراق شه‌هیدیش بهی»

*

له ماوه‌ی ۳ سالی راه‌بردودا چند جاری هه‌ولمان دا بو ده‌مان بگا به نیام خومه‌ینی و سکالای خۆمانی له لا بکه‌ین. کارمه‌دستانی نهرانی ره‌گه‌بان لی نه‌گرتین. نمو کات‌دا نیمه هیچ به‌به‌ه‌ندیه‌که‌مان له گمل نهران نه‌ماهر. هیچ هه‌یابه‌که‌شمان به پارمه‌تی و پشتیوانی نهران بۆ به‌کیستی یان بۆ موعاره‌مه‌ی عیراقی نه‌بو. به‌لکو گه‌هشت به‌ینه نمو باوه‌ری نهران له پارمه‌تیدانی موعاره‌مه‌دا بۆ ره‌خاندنی ره‌یمی به‌عس نه‌ک ههر جیه‌دی نه‌ه و به‌س، به‌لکو نه‌وه‌ی عیراق به دار و به‌رد و، شیع و سونه و، کورد و عه‌ره‌ب و، موعاره‌مه و ره‌یسه‌وه.. ورد و خاش، یا هیچ نهمی لاواز و زه‌لیل بکا.

۱. هیچ جیه‌دی‌یه‌یک له کارمه‌دستانی نهران دا نه‌ه‌یه‌نرا بۆ پارمه‌تی موعاره‌مه‌ی عیراقی، تنانیت بۆ نه‌یه‌که‌ه‌راوانش که دینی بون و سهر به نهران بون. بۆ نه‌وه‌ی

ناکوکچه‌گانیان له ناودا قولتر بکا، به جیبا رفته‌تاری له گمل نه‌کردن و، له چوارچیوهی ستراتیجی خزی دا هالی نسوراندن.

۲. هه‌مو نوو حزب و لشکرانی له کوردستانی عیراق دا تهراتیپیان نه‌کرد له ژیر سایه‌ی تهران دا دامه‌زرا بون، یا به پارمستی نوو پوزاپونوه. به چه‌ک و پاره‌ی نه‌وان نه‌زیان. به کرده‌وه جولانه‌وهی کوردی لبت و پنت گرد بو.

۳. وه‌جبه‌یه‌کی گه‌وره چه‌ک و تفاق‌ی جینگ بۆ به‌کیتی هات بو، که زیاتر له ۵ هه‌زار کلاشینکوف و ۱ هه‌زار نارنجی و سه‌ده‌ان هاوه‌ن و ساروخنی تی دا بو. کارمده‌ستانی تهران به‌لینیان دا‌بو ریگه‌ به‌دن به به‌کیتی نهم چه‌کانه به ناو تهران دا به‌گوزینه‌توه به‌لام که گه‌شته ناو تهران ده‌ستان به سه‌را گرت و، برده‌یان بۆ خویان.

له‌و کاتدا هه‌لوم‌برجی جینگ‌ی عیراق باش نه‌بو، جولانه‌وهی کورد نه‌یتوانی به‌م چه‌کانه تا راده‌یه‌کی باش ته‌رازی جینگ‌ی له کوردستان دا به قازانجی خزی به‌گوزی. به‌لام نهم ری لی‌گرتنه زه‌ره‌یه‌کی گه‌وره له به‌کیتی دا.

*

د. قاسملو دا‌وای هیزه‌یه‌کی به‌چوکی کرد ماسجه‌لال به‌لینی دا‌به هه‌ر نوو روژه مشوری ناردنیان به‌خوات. هیزه‌یه‌کی به‌شد له ری بون، نه‌وانی له گمل به‌ملی به‌چوکل نارد.

د. قاسملو به‌پشتیاری کرد که ملازم عومهر، به‌و نه‌مته‌یه‌یه‌اری عه‌سکه‌ریه، سه‌رده‌انیکی مه‌بدانه‌گانی شه‌ر بکا و سه‌رمانده‌گانیان به‌پینی بۆ نه‌وه‌ی به‌زانی که‌موکوره‌یه‌گانیان چه‌ه. روژی دا‌وی عومهریش چو بۆ سه‌یری مه‌بدانه‌گانی شه‌ر و هیزه‌گانیان. زوری هیزه‌گانی دیموکرات هه‌لو‌شا بون و، وری شه‌ریان نه‌ما‌بو، ته‌مانت له هه‌ندی شوین به‌شی شه‌رزیای و چا‌وسا‌غی هیزه‌گانی به‌کیتی به‌شیان نه‌ما بو. ناچار دا‌وای هیزی مه‌لینه‌ده‌گانان کرد. ماسجه‌لال بۆ نه‌وه‌ی گور و تین به‌خاته به‌ر هیزه‌گانی به‌کیتی خوی چوه ساوین پاره‌گای دا‌نا و، راسته‌خو سه‌رکه‌رده‌یه‌تی هیزه‌گانی به‌کیتی نه‌کرد، که ژماره‌یان له ۲ هه‌زار تی به‌ری بو.

هه‌دکا نا‌ویان له هیزه‌گانی به‌کیتی نا‌بو: «هیزی به‌شتیوان». هیزی به‌شتیوان له چه‌ند جیگا توشی شه‌ر بو و، هه‌ر شه‌ه‌گانیان دا‌و خست. چه‌که‌رده‌گانی پارتی شان به‌ شانی هیزه‌گانی تهران به‌شداری شه‌ر بون و، چه‌ند که‌سیکیان لی به‌ دپل گیرا. رادیوی هه‌دکا به‌ ستایش و شانازیه‌وه هه‌والی شه‌ه‌گانیان به‌لاو نه‌کرده‌وه.

د. قاسملو نه‌مینه‌ی به‌وه نه‌ما‌بو که نا‌وچه‌ی تازا‌دکراو به‌پارێن، هه‌وله‌کی بۆ نه‌وه بو به‌ شه‌نه‌یه‌ی که‌لو‌به‌لی ده‌فته‌ری سه‌یاسی و، پاره‌گا‌گانی تهران و، ده‌زگای رادیو و، دپله‌گان، به‌ سه‌لامه‌تی به‌گوزینه‌وه به‌ نا‌وچه‌ی به‌توش له سه‌ر سنور. له ها‌وه‌ی چه‌ند هه‌فته‌یه‌ک دا نهم کاره‌یان ته‌له‌ام دا.

*

پارتی به‌ نا‌شکرا شه‌ری ده‌ی هه‌دکا را‌گه‌یه‌اند بو، له لشکرکیشه‌گانی تهران دا به‌شداری نه‌بون. لایه‌نه‌گانی نا‌و جود، نه‌وانی که خویان به‌ دۆست و ها‌وه‌یه‌مانی هه‌دکا نه‌زان و هه‌کو: حه‌شع، حه‌سک، پاسوک، بۆ نه‌وه‌ی ده‌لی تهرانیان لی نه‌وه‌نجی، نا‌ماده نه‌بون هه‌چ پاره‌یه‌یه‌کی به‌دن. به‌لکو هه‌ر شه‌یه‌کی گه‌وره‌ی پروپا‌گانه‌یه‌یان له ده‌ی ها‌وه‌شی به‌کیتی ده‌س

پی کرد. به بیانوی نموی به کیتی مبدانی راسته‌فیندی خباتی چول و. بز رازی کردنی دلی کارمدهستانی به‌عس نم کاری کردوه. دزگای پرویاگانندی حشع، لم مبدانندا، له همسویان چالاکتر و دم هراشتر بو. له ناو به کیتی پش دا نارازیه‌کان، به تایه‌تی نمواندی دواپتر «ناش» یان پیک هینا، بز دروستکردنی گومان له سرکرداپتی به کیتی و، ساردکردنموی پیشمرگه به توندی کموتنه پرویاگانده.

کارمدهستانی نیران، نم هاوکاریهی به کیتی‌یان له گدل حدکا، به «کاریکی له به‌خشین نهاتو» داتنا، چونکه لایان واپو نه‌گمر نم پشتیبانیه نه‌یابه نموان تمواپان نه‌کردن و، نه‌یانکردن به دیوی عیراق دا.

ریزه‌ستنیکی تازه دروست به‌بو له لایه‌ک نیران و پارتی و لایه‌ن‌کانی جود، له لاکمی تر حدکا و به کیتی. پارتی، له ژیر گوشاری نیران دا، شعری راگه‌باندنیان دوس پی کرده‌وه، له رادیوکه‌یانموی به ناشکرا کموتنموی هیرش بز سر به کیتی. بز وه‌لامدانموی نم هیرشانه زنجیره‌پدک و تارمان بز رادیوی به کیتی ناماده کرد له ژیر ناوی: «مسلمی کورد به‌ک مسلمله‌یه، یا چند مسلمله‌یه‌که؟»

سرمه‌سده‌کانی نمانه بون: تورک و فرمانی نیشتمانی و سیاست و هملوستی شورشگیرانه. چند تبیینیه‌کی میژوی دهریاری مسلملی کورد. کین دۆسته‌کانی کورد و کامانین دۆزمنه‌کانی؟ ئالۆزاندنی په‌یوه‌ندی به‌ینی لایه‌نه چه‌کداره‌کانی کوردستانی عیراق به قازانجی کی په؟ په‌یوه‌ندی ناوخوی جولانموی رزگاری نیشتمانی و په‌یوه‌ندی له گدل خباتی شورشگیرانه‌ی گهلانی ناچه‌که. پرویاگانندی درۆ دژی پنک خزمه‌تی داگیرکوانی کوردستان نه‌کا. دیسانموی مسلملی دۆست و دۆزمن و سۆشمال دیموکراته‌کان. تاکرموی نه‌تموایه‌تی و سرمه‌خوی یا ره‌دوگموتن. له ناو بردنی جولانموی کورد له به‌شیکی تری کوردستان دا له قازانجی کی و له زهره‌ی کی په؟

له گدل فیره‌ی‌دون پیکمویه بیره‌کانی وتاره‌کاغان گهلاله کرد و، هندیکی نمو و هندیکی من نویسم. سرمه‌رای نموی به رادیو پلاو کرایمویه، کرایه نامیلکه‌یه‌کی تایه‌تی و چاپ کرا.

تا نمو کاته هندی له لق و ناوچه‌کانی پارتی له کوردستانی عیراق له ناوچه‌کانی ژیر ده‌سلاتی به کیتی دا ماپون، نموانیش کموتنه گپچل به هیزه‌کانی به کیتی. روداو‌ه‌کان واپان نه‌گه‌یاند که دیسان شعری پارتی - به کیتی هه‌له‌گیرسیتمویه، پارتی بز به‌یانوپدک نه‌گمرا.

*

هملوست وهرته‌گرن، به‌لام هملوست دهرناپن!

له همسو نمو کن‌بونوانندا که له نیوان حشع و به کیتی دا به دو قولی یان به به‌شداری لایه‌ن‌کانی تریش نه‌کرا، به‌کی له باسه سرمه‌کیه‌کانی، پاسی دهمووردانی پارتی بو له کاروباری کوردستانی نیران دا، یان وردتر پاسی هاوکاری چه‌کداره‌کانی پارتی بو له گدل هیزه چه‌کداره‌کانی نیران دژی کورده‌کانی نیران، به تایه‌تی حدکا. له همسو کن‌بونمویه‌پدک دا حشع نارهازی خوی دهرنهری دژی نم هملوستمی پدک. له به‌کی له کوپونمویه‌کان دا پهلینیان داپو که نه‌گمر پدک جاریکی تر نمو ره‌فتاره‌یان دوباره کرده‌وه، هاوکاری نیرانیان کرد دژی حدکا نموان به ناشکرا هملوست وهرگرن له دژی پدک.

پدک چمند جاريکی ترش، هلكو به قورساپيهكي زورتر، له شمروهكان دا بهشدار بو. مامجهلال له كږونووهپهكدا به گيري هينا بون، كه بزجي هلوپستي خزيان به ناشكرا لوروداوانه له ناو دمزگاكاني راگهياندني خزيان دا پاس ناكمن. مدلا نحمدهي پانيخيلاتي وت بوي: «نيمه وتومانه هلوپست ومرتگري، نيمانوتوه هلوپست دمرتگري»
پدك له دپوي نهران پلاماري حدكاي ندا حشع هرگيز رهختهپهكي به ناشكراي لي نهگرت، كمچي كه پهكيتي چو بز پارمهتيداني حدكا همره تواناي پروپاگاندهيي خوي له دزي پهكيتي خسته كار.

*

نم بريارهي پهكيتي، كه منيش تيا بهشدار بوم، زورتر شتيكي «عاطفي» بو تا لهكدانوهي سياسي و هلمسنگاندني روداوهكان. هيزهكاني حدكا تيك شكا بون، هر ناوچهپهكيان لي نهگيرا به پهكجاري چوليان نهكرد، پيشمرگهپان تي دا نشتههستهوه بز دريژدان به شمري پارتيزاني. پهكيتي هم كار نهپتواني حدكا هلمسپينتهوه، بهلام نيراني له خوي روژاند و، نو «ناشته لمرزوك» دي له نيوان پارتی و پهكيتي دا بو سر له نوي تيك چووه. پهكيتي كوته ناو مهترسيهكي گمورهتروه لور مهترسيه هرهشي له حدكا نهكرد. مهترسي شم له ۳ مېداني جياوازا: عيراق كه شمري له گمل رانهگيرا بو، نهران كه له هر خاتري حدكا شمري له گمل دهس پي كرا بو، جود به سرگرداهني پارتی كه له ژير گوشاري نهران دا خوريكي خو سازدان بو بز پلامارداني پهكيتي.

پيكهپناني مېلېمندهكان

دهپان هزار لاو له سمرپزي هلات بون و، له گوندهكان دا دانيشت بون، هندپيكان نمون به پيشمرگه. هرېمهكان زور قبه برون، هندپيكان برون به ۴۵۰ تا ۵۰۰ پيشمرگه. سرگرداهني هيزيكي را گموره له تواناي زور له فرماندهي هرېمهكان دا نېو. فرماندهي هرېم و فرمانده و كادركاني تر دستيان نهخته ناو كاروباري خلكپوه. گلهي زورمان پي نهگهپشتهوه له سر رفتاري هندي له كارېدهستهكاني پيشمرگه. نندامهكاني سرگرداهني له ناوزنگ كويونوه، هندپيكان كاريكي ديارپكرويان نېو.

ريخستني هرېم نېتر له چار پيشكوتن و پرهسندني جولانوهكدا نشهگونجا. نېو شپوهپهكي تر بو ريخستني پيشمرگه و كاروباري خلك بدوزينهوه. ماوهپهك بو له ناو خومان دا نم باسهمان نهكرد. هندپيكان دزي همسو جزوه نالوگزي بون له ريخستنوهي هرېمهكان دا، هندپيكان وا تي گهياند بو كه نيمه بز ليداني نوان و، كمكردنوهي دسهلاتي نوانه. راستيهكي بز چاكتر ريخستنوهي كاروباري ناوچهكان و پيشمرگه بو، نهك بز ليداني كس.

كاروباري جولانوهكه هر شم نېو له گمل هيزهكاني بهعس، هلكو بويو به جوړېك له حوكراني، دسهلاتي حكومت له زور ناوچېدا نېما بو، يا كز بويو، خلك بز بهلاداخستني كېشهكانيان رويان له داوودمزگاكاني شورش نهكرد. بريارمان دا كه هرېمهكان هلمرهشيننهوه و، تېپيان لي دروست بكمين و، هر چمند تېپيېك پرهو روي دمزگاپهكي بالاتر پكرتهوه، كه تيكهلاو بي له چمند لېسرراويك و، هرېمهپان كاري ديارپكراو و دسهلاتي ديارپكراو هبي به ناوي مېلېمندهوه.

مەلۇمەتتە: پەقەت ئىككى:

۱. لېڧىسراۋى پەقەت، كە سەپەرشتى ھەمۇ كاروبارەكانى مەلۇمەتتەكى تەكرىر.
۲. لېڧىسراۋى كاروبارى پەقەتتە، سەپەرشتى تەپەككى تەكرىر.
۳. لېڧىسراۋى كاروبارى كۆمەلەتتە، سەپەرشتى تەلھۇمەتتە ئاۋاپەكان، قوتاپخانە، تەخۇشخانە، دادگا و زىندان.. ى تەكرىر، كەشەكانى ئاۋ خەللىكى چارەسەر تەكرىر.

۴. لېڧىسراۋى كاروبارى سەپەرى، سەپەرشتى راپەرە سەپەرىكانى تەكرىر.
۵. لېڧىسراۋى كاروبارى داراى، سەپەرشتى دەرامەت و خەرجى مەلۇمەتتەكى تەكرىر، مۇجەپ پەقەتتە، مەسەلى بارەگا و شەرەكانى رەك تەخت.
۶. لېڧىسراۋى راگەپاندن، ھەۋالى پەقەتتە، چالاكەپەكانى، دەرگەۋاسى ئاۋچەكە تەكرىر، ھەزەرگە راگەپاندن، پە تەپەتتە ھەزەر رادىر.
- ئاۋچەكانى ھەزەر دەسلەتتە پەكەتتە، پاش لېكولنەۋى لایەتتە جۇگرافى، ئىدارى، كۆمەلەتتە.. داپەش كەپە ھەزەر ئاۋچەدا، ۴ مەلۇمەتتە ھەزەر سەپەرشتى كەردن و ھەزەر ھەزەر ئىپەك ھەزەر.

مەلۇمەتتە پەقەت

- بارەگە مەلۇمەتتە ھەزەر مەمەند دانرا داپەتتە ھەزەر شەرى ئىران - عىراققە
پەپە ھەزەرگە ھەزەر ئاۋچە قەرداخ.
تەپەكانى: ۱۵ ى ھەزەرمان، ۱۱ ى شەرەزەر، ۳۱ ى ھەزەرچە، ۳۳ ى سەپەرى،
۳۷ ى شاھزەر، ھەزەرمان پە مەلۇمەتتە پەقەت.

مەلۇمەتتە دو

- بارەگە مەلۇمەتتە ھەزەرگە دانرا.
تەپەكانى: ۲۱ ى كەركەك، ۲۳ ى سەرداش، ۴۷ ى پەپەگە، ۵۷ ى
سەگە، ۵۱ ى گەمەپان، ۴۳ ى ئاسۇس، ۶۸ ى مەمەند، ۴۴ ى چەكەچ، ۶۱ ى
جوتەپان، ھەزەرمان پە مەلۇمەتتە دو.

مەلۇمەتتە سە

- بارەگە مەلۇمەتتە ھەزەر دانرا.
تەپەكانى: ۱۲ ى سەزەر، ۱۴ ى ئاكەز، ۷۴ ى پەلەك، ۷۷ ى كەزەر، ۷۸ ى
كاروخ، تەپە كەزەر، ھەزەرمان پە مەلۇمەتتە سە.

مەلۇمەتتە چەزەر

- بارەگە مەلۇمەتتە ھەزەر پەلەپان دانرا.
تەپەكانى: ۸۶ ى ھەزەر ھەزەر، ۸۳ ى ھەزەر، ۹۱ ى سەپەرى، ۹۳ ى
كەزەر، ۹۹ ى ھەزەر، ھەزەرمان پە مەلۇمەتتە چەزەر

*

له پیکهاتنی مەلەبەندەکان دا ھاوسەنگی کۆمەڵە و بەلەکانی تری بەکێتی لیک
دراپوووە.

هەر مەلەبەندە نەخۆشخانەبەکی هەبوو پزیشک سەرپرەشتی نەکرد و، دادگا بەکی هەبوو
چەند کەسیکی قانونی کاریان تی دا نەکرد، دەرگای بێستەلی هەبوو بۆ پێوەندی لە گەڵ م
س.

مەلەبەند لە راستی دا حکومەتیکی پێچکولانە بو، لە ماوەبەکی کورت دا جێگیر
بون و، بۆن بە جێگای پاوەر و ریزی دانێشتوانی ناوچەکان.
ریکخراوەکانی کۆمەڵەیش سەرپرەشو کاریان نەکرد. راستەوخۆ بەسترا بۆن بە دەرگای
ناوەندی ریکخەستنی کۆمەڵەو.
بە گۆڕەوی پێوەستی ئالوگۆز لە ئەندامانی مەلەبەند و، سەرپێشەکان دا نەکرا.

*

بەکێتی و حکومەت

د. قاسملو پێشنیارەکانی ئێمەی گەیاند بە کاربەدەستانی عێراق. تا چەند مانگی
هەچ هەوالیکی نەبو. شەرەکانی کوردستانی ئێرانی بە سەردا هات. د. قاسملو لەو ماوەیدا
بەرزان تکریتی و سەددام حەسینی بینی بو. وەلامی پێشنیارەکانی ئێمەیان داپوووە:
پێشنیاری بەکەم - خەرا بوە لاوە بە بێانی ئێمە هێشتا هەلومەرجی
ریککۆتێکی سەراتیجی لەو پەتە، لە نیوان عەرەب و کورد، نەگەشتوو.
پێشنیاری دوو - کە بەریتی بو لە ئۆتۆنۆمی، موافیق بۆن بۆ ئێمە بەکری بە
پنجپەندی دەسپێکردنی گفتوگۆ.
پێشنیاری سێهەم - کە بەریتی بو لە راگرتنی شەڕ، نامادە بۆن بۆ جێبەجێ کردنی

دەسپەجی.

کاربەدەستانی عێراق ریزیکی زۆریان لە د. قاسملو و بێرواگانێ نەگرت. لەو
کاتدا لە نیوان بەکێتی و حکومەت دا ئێو دەوری «وسپەت» ی ئێمەیی، کاربەدەستانی
عێراق داواپان لی کرد بو کە کۆپۆنۆبەک ریک بەخا بۆ ئێمە نوێنەراتی بەکێتی روپەرۆ
بێیان و، وەلامەکانی بەعس بۆ پێشنیارەکانی بەکێتی بە دەمی خۆیان تەشکێد بکەنەو.

*

رۆژی ۱۳ ی تشرینی بەکەمی ۸۲ د. قاسملو لە گۆزە شەڕ کۆپۆنۆبەکی
ریکخەست بۆ بەکتر بێن. لە پاتی بەکێتی: مامجەلال و مەن و، لە پاتی حکومەتی
عێراق: ئێبو ئەحمەد، ئێبو عودە، ئێبو محەممەد، ئامادە بۆن. د. قاسملویش وەکو
«وسپەت» و میواندار بەشداری بو.

*

ئێبو ئەحمەد (عەقید روگن خەلیل محەممەد شاکیڕ)، ئێفسەریکی موسلاوی بو،
پارێدەدەری سەروکی «جێهازی موخاپەرات» و، ئێبو عودە (عەقید ئێحسان) لێپەرەراتی
ناوچەیی سەروی موخاپەرات لە کەرکوک و، ئێبو محەممەد لێپەرەراتی موخاپەراتی هەولەر
بو.

«جێهازی موخاپەرات» بەکی لەو دەرگایانە بو، بەعس دواي ئێمە هاتە سەر کار
دای مەزراند. جیزی بەعس پەر لەوێ بیتە سەر کار ریکخراویکی پێچوکی بۆ کۆکردنەوێ

دنگوباس و کوشتنی ناحیه‌گانی، به نای زیک‌خراوی «حنین» دروست کرد، و، صدداد خزی سرپرستی نکرد. که هاته سر کار گموره‌تری کرد و، بودجه‌پدکی زلی بز ترخان کرد، ماوه‌پدک سمدون شاکیر و، دواي نو تا ۱۹۸۴ پمزان تکریتی سرزکی بو. نم دزگایه به نای بز کاروباری دهره‌ه دامزینرا بو، بهلام دستتی وهر نه‌دایه نای وهر همو کاروباریکی ناوخزی عیراقوه و، له گدل دزگاکانی: نممن و نیستیخبارات، لم باره‌پوه بزورینی نکرد. نممش، وه‌کو دزگاکانی که، راستوخو به دیوانی سرزکایه‌تی واته به صدداداموه پسترا بون. له نای هر ۳ دزگا نممیه‌کان دا: نممن، نیستیخبارات، موخاپرات دا، بشیکیان بز مسله‌ی کورد ترخان کرد بو. له هر سیکیان دا نای: «شوعیدی ۳» بو.

*

نیمو نحمد له قسه‌گانی دا وتی: «نیمه له لایمن سرزکوه نیردراوین. سرزک سلواتان لی نه‌کا. نیمه دمه‌لاتی گفتوگومان نیمه، نمرکی نیمه نه‌ویه پسروراکانی سرکردایه‌تی بز نیمه به‌چین و، پسروراکانی نیمه‌بان بز به‌پهنوه. سرکردایه‌تی ناماده‌یه: بز چارسرکردنی کیشی کورد له سر پنجینه‌ی به‌پانی ۱۱ ی نازار به ریگمی گفتوگویی هیمنانه و ریککوتن له گدل پدکیتی. همره‌ها بز دانانی ریشوینی وستیاندنی شهر له به‌پنی پدکیتی و حکومت دا. نیمه عیراقین، چاکتر وایه مامجدهلال و نینترانی پدکیتی بین بز به‌غداد بز نه‌وی سرزک پینان و گفتوگویی راستوخو دس پی بکا.»

مامجدهلال به گمری به خیرهاتنی کردن. سوپاسی د. قاسملوی کرد بز هول و تده‌لاکانی. ناماده‌یی پدکیتی دهری بز چارسرکردنی کیشه‌کان به ریگای سیاسی. به دروژی پاسی سیاسی چوتی به‌عسی کرد بهرامهر گدلی عیراق به گشتی و، گدلی کورد به تایه‌تی. نوپالی همو روداو‌ه‌گانی عیراقی خسته نستوی به‌عس. خواسته‌گانی بزوتنه‌وی کوردی بو رون کردنه‌وه و، داوای لی کردن که نگهر به تمای گفتوگوزده‌کی راسته‌پینه و سرکوتو بن پیرسته همو لایمه‌کان به‌شار بن. مامجدهلال له قسه‌گانی دا توندوتیژ بو.

نیمو نحمدیش نوپالی همو روداو‌ه‌گانی خسته سر کورد. وتی نگهر نه‌تانوی گفتوگو سرکوتو پی سرزک نه‌لی: «نمی چاره‌ی به‌ره‌تی همو گیروگرفته‌کان بکری و، ریککوتنیک ستراتیجی پی نه‌ک تاکتیک، با مامجدهلال زیاد ته‌کته‌که نه‌کا!»

«ته‌کته‌که»: وشعی به عهری کراری «تاکتیک». ه. مبهستی له ته‌کته‌که فرو فیل بو. لای صدداد و سمرانی به‌عس وایو: مامجدهلال، ستراتیج نه‌کا به قورپانی تاکتیک و، زورتر تاکتیکزانه وه‌ک له‌وی شارو‌زای کاری ستراتیجی پی. مامجدهلال لم قسه‌یه توندتر بو، وتی: «نیمه‌ی فمقیر لم شاخ و داخه چوزانین ته‌کته‌که چیه؟ صدداد حسین خزی خوی ته‌کته‌که‌په!»

*

له وه‌فدی حکومت پسررا: که ناخو حکومت نه‌پوی چارسیری گیروگرفته‌ی کورد بکا، پاخود نه‌پوی پدکیتی بکا به گژ لایمه‌گانی ترا؟ هله‌به‌ته وه‌فده‌که وتیان که حکومت نه‌پوی گیروگرفته‌ی کورد به جزوکی به‌ره‌تی چارسر بکا و، نه‌پوی شهر له کورده‌ستان دا نمینی. له پیر نه‌وه نیمه‌پیش داوامان لی کردن که هول پدمن په‌پوهندی له

گدل شمع و پارتی یش بکمن بز همدان مهبست و همول بدن کورانی بهرزانی رازی بکمن.
 له وهلام دا وتیان: «له گدل پارتی گفتوگومان همد» بهلام بز شمع وتیان: «نیمه
 شمع له چوارچیوی؟ ولانموی کوردا ناپنین، همول ندهین له شونی تروه قسهیان له
 گدل بکری».
 له ناو قسهکان دا منیش هندی «موداخله» م کرد، بهلام گفتوگوی سهرکی له
 نهوان نمهر محمد و مامجهدال دا بو.

*

مامجهدال گفتوگوانی ناو کزونهکمی به نامه بز عزیز محمد نوسی، داوای
 لی کرد سمرانی پارتی یش ناگادار بکا، بز نموی هیچ لایهک توشی کاری په کلانه نمی
 و، هملریستیکی په کورتیان همی، یا هیچ نمی خواسته کانیان له بهک بهی.
 عزیز محمد لهو کاتدا به ناو نهوان دا به ریگاهو بو بز سوریا. بدن بزندهکوه
 سمرانی پارتی کرد بو له راژان. له پاش مارههک وهلامی مامجهدالی دایهوه، له نامهکمی
 دا سوپاسی کرد بو که ناگاداری کرده و، نمیش ناگاداری پارتی کرد بو، پیشنیاری بز
 کرد بو له سهری پروا و، نهگر شتیکی تازه هاته پیشهوه ناگاداری بکا.

*

وهندی عیراقی له دانستهکده ناسوده و خوشحال نهون، چاوهروانی شوکرانه
 بژاردنیکي زورتر بز صددام و خواستی کمتر و قسمی نمرتر، بون. وایان نوزانی نم
 «عروض» منبتیکی گهوری صددامه به سر پهکتهدها نملین کاپراپهکی له خنهایی و
 لوتهرز ههوه، هرکسی، له کاتی چاکوچونی دا بز پیشاندانی تمواضوع، پی ی وت بی:
 «ناغا موخلیسم» لهوهلام دا وتیدی: «واجیبی خوته» صددام، له بابهتی نم کاپراپه
 بو، لای واپو هر کسی دلسوزی بی، یا خزمدتی بکا، واجیبی خزی به جی نهینی،
 ناهی چاوهروانی سوپاس و پاداش و دانموی چاکه بی، چونکه «رساله خالده» ی «امه
 عربیه واحده» به مرزقاپمته رانهگهینی. دوی نم دانسته هیچ جزوه پهپوهندهک له
 نهوان پهکیتی و بهعس دا نعا.

*

سوشیال دیموکرات

پهکی له هولهکانی همو لایهنهکانی جود بز زړاندنی ناویانگی پهکیتی، بهشداری
 نوینفرانی پهکیتی بو له کونگره ییزی سوسیالیستی فهرنسی و، دهرچونی بهریاریک بو
 په قازانچی کورد. لایهنهکانی جود، به تابهتی شمع، نهمهیان به پیلانی نیمپریالیزم دائنا
 دژی جولانموی کورد. پهکیتی سزگیت هیشتا هرهسی نهینا بو، شمری سارد هیشتا
 کوتایی نهات بو، زور له لایهنهکانی جولانموی کورد نهیانفرانی سوشیال دیموکرات چیه
 و، همدیکیان هر نهیان بهست بو.

جود نم مسئلهی له دوزگانکی راگهپاندنی خزی دا، له وتارهکانی رادبو و، له
 بلاکراوه کانیان دا، نهونده گهوره کرد بو له ناو خنیشان دا خمریک بو به خراب دهنگی
 ندهپوه. هندی له نشارنژاکانی ناو کزمله بهست بهیان لینین، له سهردهمی خزی دا،
 دژی سوشیال دیموکرات راوستاوه، له بهر نهوه توانیش نهمهیان به کاریکی خراب نوزانی.

فهره‌بدون که وتاره‌کانی بز رادیو ناماده نکرده زاتی ننه‌کرد لم مسئله‌یه بدوی، نه‌و‌کو له ناو توندروه‌ه‌کانی کومله‌دا به سوشیال دیموکرات تاوانبار بکری. ناچار بوم خوم نم نکرکم گرتنه نستسو. له ریزی نو زنجیره وتاره‌دا که له ژور ناوی: «ناپا مسئله‌ی گورد په‌ک مسئله‌یه پا چمند مسئله‌یه‌که؟» وتارکیم بز نم باسه ترخان کرد که لهره‌دا دوباره کتومت نه‌نوسوده:

دیسانوه مسئله‌ی دزست و دوژمن و سوشیال دیموکراته‌کان

چمند جاری‌که لیره و لموی، په دزی و په ناشکرا، به نوسین و نیستگه هندوی لایمن بز مهبستیکی دیار‌یکراو پاسی نیشتیراکیه‌تی ده‌ولی پاخود سوسپال دیموکراته‌کان و مسئله‌ی کورد دیننه ناوانوه که گواپه پیلاتیکی نیسپریالیستی له کاپه‌داپه بز تیکه‌لاوکردنی مسئله‌ی کورد به نخشه‌کانی نیسپریالیزم به هوی سوسپال دیموکراته‌کانوه، وه هلمو جاره‌کانیش به چمنشکی راستوخز یا ناراستوخز پنجه‌ی تاوانبار کردن بز نیمه دریژ نکرې که گواپه نیمه نوه جیبه‌جی نه‌کمین..

جا با بزاین سوسپال - دیموکراته‌کان کین و راسته پیلاتی وا له کاپه‌داپه و نیمه‌بش بوین به جیبه‌جیکری؟ پاخود نم بوختانه له کپوه هاتوه؟

سوسپال - دیموکراته‌کان چمند حیزیکی سیاسی گموره نوروپای غمربین که له چوار‌جیوه‌ی نیشتیراکیه‌تی ده‌ولی دا په‌یوه‌ندیان له گمل په‌ک هه‌یه، نمانه له ده‌وری‌ری جنگی جیهان‌یی په‌کم دا له گمل لنین و کومونیسته‌کانی نو سهرده‌مه تیک‌چون له سر مسئله‌ی شورشی چه‌کدار و دیکتاتوریه‌تی پرولیتاریا و چمند مسئله‌یه‌کی پنچینه‌یی و گرنگی مارکسیزم - لنینیزم.

بیگومان له ماوه‌ی ۶۰ - ۷۰ سالی راپورده‌دا دنیا توشی گوزانی زور گموره و قول بوه، نه حیز‌ه‌کی لنین وه‌کو سالی ۱۹۱۸ ماوه و، نه سوسپال - دیموکراته‌کانیش حیز‌ه‌کانی سالی ۱۹۱۸ ن، نیمه نیستا له کۆتایی ۱۹۸۲ داین، که نخشه‌ی دنیا و زور له بۆچون و تیکه‌بسته‌کانی نو زمانه گورنیه‌ان به سردا هاتوه.

نیستا له نوروپای غمربیی دا چینیکی کریکاری به‌هیز و پیشکوتو، گشه‌کردو له روی چۆنایه‌تی و چمن‌ایه‌تیوه هه‌یه که قورسایه‌کی گموره‌ی هه‌یه له ژبانی سیاسی و نابوری و کۆمه‌لایه‌تی نومی دا. چینی کریکاری نوروپای غمربیی هم له روی گه‌لاله‌ی بونی هستی چینایه‌تی و هم له روی مه‌بینی له قالهی ریک‌خراوه‌یی دا چمن‌دین هنگاوی ناوه بز پیشمه‌وه.. زور لمو گیروگرتانه‌ی که پهر له سد سال یا له پنجا سالا هدی بوه، نیستا نه‌ی ماوه و هندی‌ک لمو مافانه‌ی بدی هیناوه که ناسوده‌یی و خوش‌گوزهرانی تا نمن‌دازه‌یه‌کی زور نمنین کرده‌وه.

له کوردستان دا گشه‌کردنی نابوری، کومه‌لایه‌تی، سیاسی، فره‌هنگی له چار نوروپادا زور به هیراشی بز پیشمه‌وه چوه، له کاتی‌کا لموی زور به خبرایی رو‌یشتوه، له گمل نه‌وش دا هر کسی وا بزانی وه‌زعی نیستای کوردستان و چینه کۆمه‌لایه‌تی‌ه‌کانی و هیزه سیاسیه‌کانی وه‌کو پنجا سال لعمویهر وایه، بیگومان به هه‌ل‌دا نمچی و به کاپرایه‌کی بی خه‌بهر له دنیا له قه‌لم ندری، هه‌لیه‌ته‌ی نومی لای وایی وه‌زعی نوروپای نیستاش و چینه کۆمه‌لایه‌تی‌ه‌کانی و هیزه سیاسیه‌کانی وه‌کو پنجا سال لعمویهر، بیگومان کاپرایه‌کی له دنیا بی خه‌بهره.

سوسیال - دیموکراته‌کانی نوروپا نیستا به‌شکی گموری چینی کریکار و نقاب‌ه‌کانیان له ژر دس دایه. له ستراسبری نوروپای غمری دا: له فهرنسا، نېسپانیا، نملانیا، نمسا، سوید، نروېج، هولاند، بریتانیا، نیتالیا.. تنانت لم ولاتاندا هوکميان گرتوته دست هبلته نکه به ریگی نینقیلابی عسکری یا به زهری لولی تفنگ، پلکو به ریگی هبلواردنی نازاد و نور ریفرمانی له پرنامه‌کانیان دا هیه.

سوسیال - دیموکراته‌کان نیستا له فهرنسا و سوید و نمسا هوکميان به دستوبه و تا چند هفته لسمویر هوکی نملانیای فیدرالېشيان به دستوبه یو.

سوسیال - دیموکراته‌کان نیستا له پموندیه‌کانی ناو دوله‌تان دا قورسایه‌کی نوتویان هیه نه په‌کیستی سؤقت و نه چین و نه دوله‌تانی سوسیالیستی تر، وه نه نمسریکا و نه ولاتانی دنهای سیم ناتوان پشت گریبان پخن. بزه هر هیزکی کوردستانی پموی مسئلهی کورد، یا هر مسئله‌ی کی تر به بیروای گشتی نوروپا پناسی و همل پدا پشتمانی گه‌لانی نوروپی به دس بهینی، ناتوانی سوسیال - دیموکراته‌کان پشت گوی پخا که جگه لموی چندين حیزبی گموره و فراوان، ملیونه‌ها کریکار و سدان نقابه‌ی کریکاریان له گله، سده‌ها روظنامه و گوڤار و نیستگي رادیو و تلفزیون و سینما و نوسر و فیلسوف و هنرمندیان هیه.

حیزبی سوسیالیستی فهرنسه که نیستا هوکمرانه چند نمدامیکی حیزبی شیوعی و مزین له وزاره‌ته‌کیان دا و نوینری چن حیزبی شیوعی له کونگره‌کانیان دا بشدار یو.

په‌کیک له دانره‌کانی چالاکیی ریخراوی رزگاری فملستین ناو حیزبه سوسیال - دیموکراته‌کانه و هر کات به میروانی بانگ کرا یز کونگره یا کوننوه‌کیان به خوشپوه چون و له کاتی نابلوقه‌دانی فملستینیه‌کان دا له بیرونی غمری، هملویتی حیزبی سوسیالیستی فهرنسی و حیزبه سوسیال - دیموکراته‌کانی تری نوروپا معلوم یو که چه و له چار هملویتی هندی دولتی عمری دا چونه برامبر به مسئلهی فملستین.

جا یا لیره‌دا پیرسین: نه‌گنر بشدار یونی نوینرانی حیزبی شیوعی له کونگره‌ی سوسیال - دیموکراته‌کان دا یز حیزبی شیوعی حلال یی و، بشدار یونی و زری شیوعی له وزاره‌تی سوسیال - دیموکراته‌کان دا یز حیزبی شیوعی حلال یی و، پموندی و دزستایه‌تی له بهینی ریخراوی رزگاری فملستین و سوسیال - دیموکراته‌کان دا یز فملستینیه‌کان حلال یی، نپی یوچی یز نیسوی کوردی داپشکراو و زولیکراو، که دوژمنه‌کانی دستیان ناو‌ده بهینی پخنکیان، پموندی کردن له گله سوسیال - دیموکراته‌کان و پشتمانی کردنی توان له مسئلهی روای گله‌کسان نپی یوچی تاوان و پیلانگیران یی؟

پاخو پشینان گوتنی: بانیکه و دو هوا؟

سوسیال - دیموکراته‌کان، که هندی لایم یز مېستیکي تایه‌تی خزیان و به درو کردویه‌انه به خوینی سیاروش و، به دروای دمرنخن که توه پیلایه‌کی زله له مسئلهی کورد، له راستی په‌کیکن لو لاپنانه‌ی که جولاموی شورشگیرانی کورد نپی همل پدا که پشتمانی و لاپنگیریان به دس بهینی و هملی توه پدا له مسئلهی روای

کورد یکن و دوستایهتی یکن، بی نموی جولانموی کورد و هیزه شورشگیره‌کانی
 سرنه‌خیزی سیاسی و نایدپولوجی خزیان له دهس بدن.
 نموی جیجکی سمرسورمانه نه‌ویه: هر نو لایه‌نی - مه‌بست پارتی بو - که
 نه‌ستا تاوانی دوستایهتی سوسپال - دیموکرات نه‌دنه پال نیمه، خزیان له سالانی ۷۴ و
 ۷۵ و ۷۶ مه تا سالی ۷۹ به نیمزای سرۆکه‌که‌مان چمن‌دن عسروحوالی پیشکش به
 نه‌شتیراکیه‌تی دهولی و سرۆکه‌که‌ی نه‌وسایان پیتیرمان کرده بز قوبولکردنهان به نه‌ندام
 له نه‌شتیراکیه‌تی دهولی دا.
 نیمه هرگیز نه‌رزوحالمان نه‌داوه به نه‌شتیراکیه‌تی دهولی که به‌که‌تی به نه‌ندام
 وه‌یگری.
 نه‌وی سالی ۷۴ وه‌ده‌یکی رسمیی ناره قیبه‌ننا و داواپه‌کی رسمیی پیشکش
 پیتیرمانی سرۆکی نه‌شتیراکیه‌تی دهولی کرد، نه‌وه نیمه نه‌بین و هیزه‌یکی تر بو.
 نه‌وی که چمن‌دن وتاری به کوردی و به عسره‌ی بز ماستاوکردن له گوزفاری
 نه‌ظه‌ری هیزه‌که‌مان دا له سر نه‌شتیراکیه‌تی دهولی نوی نیمه نه‌بین، به‌لکو هیزه‌یکی
 تر بو.
 نه‌وی داوای نه‌ندامه‌تی کرد و قوبول نه‌کرا و رت کراپه‌وه نیمه نه‌بین و
 هیزه‌یکی تر بو. هر که‌سی‌کیش نه‌په‌وی به چاری خزی نو به‌لگانه به‌نی، نه‌توانی له
 تارشینی مرکزیی نه‌شتیراکیه‌تی دهولی تماشا‌شان بکا.
 نه‌وانی دیواری ماله‌که‌مان شوشه‌نده با به‌وه له خلیکی تر نه‌گرن چونکه خزیان
 زه‌ور نه‌کرن.
 هیکایه‌تی نو درۆ زلی هندی لوو تا‌قمانه بز سر لی شپواندن و ساخته‌چیتی
 نه‌کرن به به‌لگه له سر پیلانگیرانی سوسپال - دیموکراته‌کان دژی جولانموی کورد و
 به‌شار بونی نیمش لوو پیلاندا به‌مجوره‌یه:
 نه‌مسال هیزه سوسپالیه‌تی فیره‌نی کۆنگره‌ی ناسایی خزی به‌ست. به میوانی
 کۆنگره، ده‌مان هیزه شیرعی و سوسپالیه‌تی و دیموکراتی بانگ کرد بو، به‌کیک لوو
 ریکخراوانه به‌که‌تی نه‌شتمان‌یی کوردستان بو، که هه‌لalan عومر شپخموس و نه‌محمد
 بامهرنی له ناو وه‌ده‌یکی کوردیی نوین‌ری پارچه‌کانی ئیران و تورکیا و سورپادا به‌شاری
 کۆنگره‌که بون. جگه له نوین‌رانی به‌کی‌تیمان، نوین‌ری چمن هیزه‌یکی کوردستانی و
 نوین‌ری ریکخراوی رزگاری فله‌ستین و ده‌مان هیزه و ریکخراو و جولانموی
 رزگاربخواز، به‌شار بون.
 له نه‌لجایی هیلدانی وه‌ده‌که‌ی کوردستان له کۆنگره‌که‌دا، کۆنگره به‌راری
 ده‌باری پشتیوانی کردن له خه‌باتی میله‌تانی فله‌ستین و ئیرتیریا و پزلیساریز و
 کوردستان له پیناوی به‌دیه‌ناتی مافی چاره‌نوس دا له ولاته‌کانی خزیان دا. مسئله‌ی تم
 چوار میله‌ته به‌یکه‌وه له پرۆژی به‌ک به‌رپادا پاس گراوه.
 به‌یگومان میله‌ته فله‌ستین نه‌می به سرکوتن دانا بز خزی که گه‌وره‌ترین
 هیزه فیره‌نه تم مافی پی ره‌وا دیوه.
 به‌روه‌ها میله‌ته ئیرتیریا و پزلیساریز نه‌به‌مان به سرکوتن دانا بز خزیان
 که گه‌وره‌ترین هیزه فیره‌نه مافی چاره‌نوس پی ره‌وا دیون.

کمپی هندی کوردی داخ له دل بږ مېستېکي دپارېکړاو کموتنه هات و هاوار و هېرش کردنه سر نو برپاره و سر نو وښاري کونگره که بوه و، سر په کيښي نېشتمانې کوردستان که نو وښاري ناردوه و، هندی کوردی نزان پياوېتی نو برپاره پان به گرتنی هندی عالمی فېرهنسي داپوه و دارپويان پي نقلېشاندين.

نېمه له مسلمانې ناسېني دوست و دوژمن دا پېرچاوسان رونه، نه لېلایي دهسکوتې چېنېايېتي و عېشېرېتي و، نه تاريکايي تعصبي کويرانه و، نه په هڅي خو هېلواسينوه پم لا يا نولا دا پېرې چاري لېکدانويمان ناگېرې. پلکو وهکو ريکخراوېکي سرپېغز، چهکدار په تېوري زانستې که رېپاز و سياسي گشتي و هېلوېسته کاني له دوست و دوژمن له نېغامي شېکردنوهي واقېمي پايېتي دا په سنگ و ترازوي زانستې دپاري نکات.

نېمه ناساندي مسلمانې کورد و پلاوگړنوهي هوال و دهنګواسه کاني و سلماندي عبدالل و رويي ناسانچې کاني پزوتنوهي رزگارپخوازاندي گملي کورد له سر ناستي چېهان، په گهلاتي دنيا و چېزب و ريکخراوه سياسي و نغايي و نېسانېپه کاني و، په دېزگاکاني نېغلام و پېروراي گشتي، له ناو نواندا په سوسيال - دېموکراته کان په پدېک له نکره کاني هېلاپاتي دهرودي ولاتان نزانين، که خوشېختانه تا نېستا نېغامي باش و سرکوتني باشمان تي دا په دس هېناه. ۱۹۸۲/۱۱/۲

*

توږې پدېوهندي بېتېل

پدېکېتي له روي پدېوهنديپسوه زور دواکوتو پو. پدېوهندي نېوان دېزگا سرکړدېپه کاني و هېز و ريکخراوه کاني په نامه و تېتر پو. له هندی شوېن هوکي توکي په کار نېغېنرا، پلام پېمه نشه توانرا همو ناوچه کان په پدېکوه بېستې. هندی جار کملک له رادپو ورنه گېرا.

پدېختياري پرام چنند جاري پېشنياري بږ کړدم. هولي دامېزاندي توږي پدېوهندي پدېهېن و، نامادهي خوي دهرې بږ نېغامداني. من نېمدم زور پي باش و پېويست پو، پلام پېم وانېر نه کړي.

هاوېني ۸۱ هولي دامېزاندي توږيکي ۳ لايي دا. په دېزگاي بېتېلي «پي تار سي» ناوزهنگ و سرگه و ورتي پېکوه بېستران. پلام نېمه له زستان دا درېزي پي نمنندرا چونکه نېمو بېتېله که له پېرزيي شاخه کان داپېري. له گزتابي ۸۱ دا داوا له همو هېزه کان گرا هرچي بېتېل و شتيک پدېوهندي په بېتېلهوه هېبي بېنېرې بږ سرکړدایېتي. له هندی شمردا بېتېل گېرا پون. پدېختياري کموتنه پدېجوري. هرچي هېو ناردپان. هندپکيان گوللېهان پېر کموت پو. په هموي دواني لي چاک گراپوه. پدېکېکان له سرکړدایېتي دانرا و پدېکېکان نېردراپه ورتي. دواي نوه نېتر تېپه کان هندی شېريان نه کړد په تايېتي بږ گرتني دېزگاي بېتېل. چنند دانېپه ک گېرا و، خوشمان په هڅي ريکخراوېکي نېرانېسوه ۴ دانه بېتېلي «کنود» مان له نوروپا کړي. له پايږي ۸۲ دا توږيکي پدېوهندي باشمان دامېزاندي. هر چوار مسلمانده که و زوږي تېپه کاني په پدېکوه بېست پو. پلام بېتېله کان هېره کپان مارکه پدېکي جېاواز پو: پيل، راکال، تومن، کنود. نېم توږه کملکي زوږي هېو. هوال و دهنګواسه کان په تازهي نه گېشتن. ناگامان له همو

هیزه‌کان نهم. زورچار که نعمانته‌توانی کوپهنه‌وه به بهتدل قسمان له گهل په‌کتری نه‌کرد و، به‌رومان نه‌گزیده‌وه.

له سهر هسان مسئله کیریم محمد و تاریکی دریزی به عبره‌یی له گوزاری «الثقافه الجديده» دا نوی.

دانانی سزسیال دیموکرات به دوژمنی کورد و، پشتیوانیه‌یان له کیشی کورد به پیلانی نیمسپریالیزم و، هاوکاری له گهلپان به تاوان و خیانت، به‌گومان نه‌پشان‌یی به‌چاو‌تنگی حشع و، نرمی ناستی ته‌گه‌بشتی سر‌کرد‌آه‌تی هیزه کورد‌په‌گان بو.

*

تفسیری قورئان

من که مثال بوم، بز نموی به‌روللا نهم، باوکم له پشوی هاویندا ته‌بیردم بز حویره، به زور قورئانی پی نمویندم، پی نموی تی ی بگم. دواپی خزم له به‌غلا که بوم به قوتایی زانستی سیاسی و، هندی له پایه‌تەکانی خوینده‌کمان پوهندی به ته‌سلا‌مه‌وه هه‌بو وه‌کو: به‌رکرد‌نموی سیاسی عبره‌یی - ته‌سلا‌می، میژوی سیاسی ته‌سلا‌م و، قانونه گشتیه‌کانی ناو‌ده‌وله‌تان، ناچار بوم به دواپی هندی کتیه‌یی تفسیر و فیه‌یی ته‌سلا‌م دا بگوریم. به کوردی هیچ سر‌چاو‌ه‌ه‌کم به‌ر دس نه‌کوت، به‌لام به عبره‌یی نمونده زور بو له ژماردن نه‌مهات. له ناو تفسیره‌کان دا دوام هه‌لبازرد بز خوینده‌وه و پید‌آ‌چو‌نم‌وه، په‌کمی کون: «تفسیری جه‌لاله‌ین» و، په‌کمی نوی: «فی ضلال القرآن» له نویسی سید قطب.

کورد په‌کمه‌که لو مه‌له‌تانه‌ی زور له زروه موسولمان بو و، له پیناوی ته‌سلا‌م دا شعری زوری کرده و، زانای گوردی له یواری نویسی: فیه‌یه، تفسیر، که‌لام، زمان.. تی دا هه‌لک‌وت‌وه و، کم دی هه‌به مز‌گوتی تی دا نه‌یی، کمپی مه‌لا‌کانی کورد به زمانی کوردی، جگه له چنډ «عقیده‌نامه» په‌کی کورت و چنډ «مه‌لود‌نامه» په‌کی، شو‌ین‌واریکی شو‌ت‌زان به جی نه‌ه‌ب‌شته‌وه. تفسیری قورئان و لیک‌دانموی حدیسه‌کانی پی‌غه‌نم‌و، دانانی کتیه‌ب له سهر فیه‌یه ته‌سلا‌م، به کوردی نه‌نوس‌راوه. ته‌نانت دو‌عه‌په‌کیان به کوردی نه‌خو‌نیه‌ت‌مه‌وه. له کاتیک دا له ته‌سلا‌م دا شتیک نه‌ه‌ه‌یگی له‌مه‌ گرتی.

قورئان، به فارسی زور زو و، به تورکی له سهرده‌می ده‌سه‌لاتی عوسمانی دا تفسیر و ترجمه‌ کراوه. به کوردی نموی من به‌ستومه و، دیومه تنیا ۳ تفسیره: تفسیری مه‌لا محمدی چهلی زاده که له چله‌گان دا نویسی‌تی، تفسیری نامی و، تفسیری خال، که هه‌ردو‌کیان له حه‌فتاکان دا نویسی‌اته.

هاویرکانی شارب، هه‌مو نمو کتیه‌پانه‌یان بز نهم‌ارد که له به‌غلا به کوردی و عبره‌یی درو‌نچون، هه‌روه‌ها حه‌فت‌نامه‌ی «هاوکاری» و مانگ‌نامه‌ی «به‌یان» و ویر‌نامه‌ی «روشنه‌یری نوی». هندی له نوسه‌ره‌کان خویان کتیه‌به‌کانیان به دیاری بز نهم‌ارد. روژیک له گهل به‌ریدی شاردا، جزمی دو‌می «تفسیری خال» و «چاپی دو‌می» «هندی پیشینان» م به‌گه‌بشت. ماموستا شیخ مه‌محمدی خال به خه‌تی خوی هه‌ردو‌کیانی پیشکش کرد بوم.

شیخی خال و من، له دو تمه‌نی جیاواز و، له دو شو‌نی سیاسی جیاواز و، له سهر دو به‌رو‌یا‌وه‌ری جیاواز بوین.. له ژمان دا زور جار دیاری جو‌زو‌اج‌وزم له بو‌ندی جیا

چیا دا بز هات بو، بهلام ههچیان نهوندهی ئهم دیارییه خۆشحالی نهکردم.
 له گهڵ شهخی خال ههڕگیز روپهرو داننیشته بوم، بهلام دو ناسپاوی قولم له گهڵی
 ههبو: یهكهمیان، وتارهكانی له گهژگارهكانی: گهلاوێژ و روژی نوی و، كتیبهكانی:
 فهرهنگی خال و، ژیننامهكانی: مهلا عهبدوولای بهتوشی، موختی زههاری، شیخ ماری
 نووی، مهلولدنامهی نهوئهئیر، تفسیری جزمی عه... دوههمیان، نهختیری كچی و
 خهسرهوی پرازی.. كه له گهڵ ههڕ یهكهمیان له گهژگاریکی خۆنندن دا و، له كۆریکی
 خهباتی سیاسی دا ناشناو ناسپاو بوین. ههڕ به هزی د. خهسرهوی شیخ مستهفای پرازی و
 زاواپهوه، لهو ههلوهرجه سهخت و نالهباردا منی خۆنند بهوه و كتیبهكانی بز نارد بوم.
 ئهم پیاوه گهروهه چهندین بهرهمنی به نرخ و گرنگی پهشكشی گهلهكهی كردهو،
 له ناو بهرهمنهكانی دا دوانیان جهگای تایبهتیهیان ههیه: فهرهنگی زمانی كوردی و،
 تفسیری قورتان.

نامهیهکی كورتی پێزانیم بز نوی. سپاسم كرد بز دیاریه به نرخهكانی، له خوای
 گهروه لهشساخی و تهعینی درێژم بز به تاوات خواست... من زۆر جار له ناو جاف دا
 «دهس مزچنیم» كرد بو و، دهستی زۆر ژنی له خۆم گهروهتر و پهچوكتهرم ماچ كرد بو،
 بهلام له ههمو ژانم دا نهوه یهكهمین جار بو بز كسی بنوسم: «دهسته پیرۆزهكانت ماچ
 نهكهم!».

له ناو ئهمدا حسن كویستانی له هههمان زیاتر سۆراخی كتیبهی كوردی نهکرد،
 ههمو ئهو كتیبهانی بۆم تهعات، به وانهبهسه كه نوسهركانی بزبان ئنارد، ئهم دا بهو له
 كتیبهخانهكهی دا ههلیان بهگری، یهکی لهو كتیبهانه ئهم تفسیره بو.
 ساوهیهك ئهمهوست شارهزایی پهیدا بهكهم له سهڕ جهۆری بهیركردنوهی دینی و
 سیاسی و كۆمهلاپهتی.. ههتلی له نوسهركه گهروهكانی كورد لهوانه: مهلا نهیهكهری
 موصهئیف، زۆری كتیبهكانی ئهم بهیركهروه گهروهیه له كتیبهخانهكهی خال دا ههبو. چاریك
 به هزی د. خهسرهوه ههوالی ههندیكیانم پهرسی و، داوام لی كرد بو نهگهڕ ریگه پنا
 قهژوگهژی ههندیكیانم بز پهیری. سامۆستا خال ئهم ههوالی نهونده پی خۆش بو،
 دهسختی كتیبهكهی بز نارد. كتیبهكه به فارسی و به خهتیکی رهوانی جوان نوسرا بهوه.
 وستم سهڕ لهنوی بهنوسهوه. ماوهیهك خهتیکی بوم، بهلام كه له شهركانی جودهوه گلام
 ماوهی ئهو جهۆره كارانم نهما و، ترسام خۆم شتیكم لی بی و كتیبهكه بهفوتی، له بهر نهوه
 وازم له پڕۆژهكهم ههنا و، به سپاسهوه بۆم ناردوه.

*

چیا دا بز هات بو، بهلام هیچیان نموندهی نم دیار به خوشحالی نه کردم.
 له گمل شیخی «مال هرگیز رویرو داننیشتم بوم، بهلام دو ناسپاوین قولم له گملی
 ههبر: یه کسمیان، وتاره کانی له گزقاره کانی: گهلایو و روژی نوی و، کتیبه کانی:
 فرهنگي خال و، ژنتامه کانی: مهلا عبداللای بیتوشی، موفتی زههاری، شیخ ماری
 نودی، مهلولد نامهی نمونه ئهتر، تفسیری جزمی عهده... دوه میان، ئهختیری گچی و
 خهسروی پرازای.. که له گمل ههبر یه کهمیان له قوناغیکی خویندن دا و، له کوریکی
 خهباتی سیاسی دا ناشناو ناسپاو بون. ههبر به هژی د. خهسروی شیخ مستهفای پرازای و
 زاواپوه، لهو ههلولد مرجه سخت و ناله باردا منی خویند پروه و کتیبه کانی بز نارد بوم.
 نم پیاوه گهروه به چهندین بهرهمی به نرخ و گرنگی پیشکشی گهله کدی کردبو،
 له ناو بهرهمه کانی دا دوانیان جیگای تایه تهبیان ههبر: فرهنگي زمانی کوردی و،
 تفسیری قورنان.

نامه یه کی کوردی پهباننیم بز نوسی، سپاسم کرد بز دیار به به نرخه کانی، له خوی
 گهروه لهسساخی و تهستی درۆم بز به تاوات خواست... من زۆر جار له ناو جاف دا
 «دهس مزچینم» کرد بو و، دهستی زۆر ژنی له خۆم گهروه تر و پچوکتروم ماچ کرد بو،
 بهلام له ههسو ژانم دا نهوه یه کسمین جار بو بز کسمی بنوسم: «دهسته پهبرو زه کانت ماچ
 نه کهم».

له ناو ئه مهلا حسن کوستانی له ههسومان زیاتر سۆراخی کتیبی کوردی نه کرد،
 ههسو نهو کتیبانهی بۆم تهات، به وانه بهسوه که نوسره کانی بهیان نه نارد، نم دا بهو له
 کتیبخانه کدی دا ههلبان بهگری، یه کی لهو کتیبانه نم تفسیره بو.
 ماوه بهک تهسو یست شاره زایی پهبدا بهکم له سهر جزوی بهر کرد نهوی دینی و
 سیاسی و کۆمه لایهتی.. ههندی له نوسره گهروه کانی کورد لهوانه: مهلا تهویه کیری
 موصه نیف. زۆری کتیبه کانی نم بهر کرد نهوه گهروه به له کتیبخانه کدی خال دا ههبر. جار بهک
 به هژی د. خهسروه وه ههوالی ههندیکیانم پرسی و، داوام لی کرد بو ته گهر بهگه بهدا
 فۆتۆکۆپی ههندیکیانم بز بهیری. مامۆستا خال نم ههوالی نهونده پی خۆش بو،
 دهسختی کتیبه کدی بز نارد. کتیبه که به فارسی و به خهتیکی رهوانی جوان نوسرا بهوه.
 وستم سهر له نوی بهنوسمه وه. ماوه بهک خهریکی بوم، بهلام که له شه ره کانی جوده وه گلام
 ماوهی نهو جزوه کارانم نهما و، ترسام خۆم شتیکم لی بی و کتیبه که بهفوتی، له بهر نهوه
 وازم له پروژه کم ههنا و، به سپاسمه بۆم نارد وه.

*

سالی ۱۹۸۳

ریککوتنی ۱۹ قزلی

سوریا و لیبیا هه‌لێکی زۆریان دا بۆ کۆکردنەوەی موعارەزەیی عێراقی. جەنگی عێراق - ئێران هه‌وای لای هه‌موان دروست کرد بۆ که ئهم شه‌ره‌ سه‌ری سه‌ددام به‌خوات. زۆر کۆسپ له‌ ره‌گای په‌که‌په‌نانی به‌ره‌ده‌کی فراوان دا بو. په‌که‌په‌کان نا‌کۆکی نه‌وان پارتی و په‌که‌تی بو. چهند مانگی بۆ شه‌مه‌ به‌یارمان دا‌بو ئه‌وه‌ری نه‌رمی به‌خوێن و، هه‌ولمان دا‌بو له‌ گه‌ل پارتی کۆتایی به‌ نا‌کۆکه‌یه‌ کاتمان به‌خوێن. د. فوئاد مه‌عصوم به‌ نوێنه‌رایه‌تی په‌که‌تی و، نه‌سه‌رس به‌ارزانی به‌ نوێنه‌رایه‌تی پارتی له‌ په‌وه‌ندی و کۆیونه‌کان دا، له‌ شام و طه‌ره‌له‌وس به‌شدار نه‌بون.

روژی ۶ ی شه‌به‌تی ۸۳ له‌ طه‌ره‌له‌وسی لیبیا ۱۹ ریکه‌سراوی عێراقی له‌وانه‌ په‌که‌تی، پارتی، حه‌سک، حه‌شع، ریککوتنه‌کی کوروت و پوخته‌بان نه‌مزا کرد. به‌نده‌ سه‌ره‌که‌یه‌کانی به‌یتی بۆ له:

۱. په‌که‌په‌ناتی به‌ره‌ده‌کی فراوانی کراوه‌ بۆ هه‌مو لایه‌نه‌کان.

۲. به‌رنامه‌ی سه‌اسی به‌ره‌:

أ. روخاندنی ره‌ژیی عێراق.

ب. دامه‌زراندنی ره‌ژیی ده‌موکراتی.

ج. جه‌زی هه‌له‌واردنی ره‌ژیم ئه‌ده‌به‌ ده‌س گه‌لی عێراق.

د. سه‌لماندنی ئۆتۆنۆمی کوردستانی عێراق و دا‌به‌نکردنی مافی تو‌رکومان.

ه. ریکه‌سه‌ستی کۆیونه‌وه‌یه‌ک له‌ ۲۵ ی شه‌به‌تی دا بۆ دانانی به‌رنامه‌ و په‌سه‌وی

ناو‌خ‌زی به‌ره‌.

۳. له‌ ماوه‌ی مانگیه‌ک دا به‌ره‌ په‌که‌ به‌هێری.

۴. له‌مه‌روه‌ نه‌بی:

ا. ده‌سه‌به‌ی شه‌ری را‌گه‌یه‌اندن را‌به‌گیری.

ب. نا‌کۆکی چه‌کداری ناو‌خ‌ز را‌به‌گیری.

به‌یار درا‌بو کۆیونه‌وه‌ی دا‌هاتو له‌ شام به‌ری و، له‌و کۆیونه‌وه‌دا جه‌وقه‌د و جه‌ود

یه‌ک به‌خه‌ین. به‌لام په‌شی کۆیونه‌وه‌که‌ حه‌شع له‌ ریککوتنه‌که‌ی ته‌ره‌له‌وس په‌شه‌بان به‌وه‌ و، کۆیونه‌وه‌کی شامی ته‌که‌ دا.

*

هاو‌زه‌مان له‌ گه‌ل ئهم کۆیونه‌وانه‌ کۆیونه‌وه‌ی دو‌قه‌لی په‌که‌تی و حه‌شع له‌ ره‌ژوانی ۵

- ۶ ی شه‌به‌تی ۸۳ له‌ ناو‌زه‌نگ کرا. ته‌که‌رچی له‌م کۆیونه‌وانه‌دا ریککوتنه‌کی سه‌اسی بۆ

کۆتایی هه‌تان به‌ نا‌کۆکه‌یه‌کانی ناو‌خ‌ز و په‌که‌په‌ناتی به‌ره‌ی فراوان و، هاو‌کاری دو‌قه‌لی

نه‌مزا کرا، به‌لام چه‌ونکه‌ هه‌له‌مه‌رچی کوردستان ئالو‌زاو و، له‌ چهند جه‌گا‌یه‌ک ورده‌ شه‌ر له

نه‌وان په‌شه‌مه‌رکه‌کانی په‌که‌تی و، لایه‌نه‌کانی جه‌ودا قه‌وما بو، زۆر به‌ را‌شکاوی به‌ ده‌سته‌ی

نویسنده ای شش: کمریم محمد، عبدالرزاق صافی، محمد بانیهیلاتی، و ترا: که
 نگار جود له ناوچه گانی خواروه شمر به هیزه گانی یه کیتی بفروشن، ناپلین توان له
 سرگردایهتی به ناسودهیی دانهشن فرمانی شمر دهریکن.

*
 لهو رۆژاندا که نم هولانه له شام، طرابلس، ناوژنگ.. بۆ یه کخستنی تهلای
 سیاسی نهیاره گانی بدس و، کاری هارمیش، نه درا، چهند رودای ناله بار که له گهل نم
 هولانه نه مسازان رویان نه دا:

۱. هیزه گانی پارتی له شوپاتی ۸۳ دا به سرگردایهتی حسو میرخان ژاژوکی و،
 به یارمهتی نهران هاتنه نزیک باره گاکانی سرگردایهتی یه کیتی له ناوژنگ و،
 بهرزایه گانی بهرام میرخان گرت و، همرهشی داگیرکردنی ناوچه گیان نه کرد. محهمدی
 وقان، فرماندهی تیپی ۶۱ ی گزوش، نامهی دۆستانهیی بۆ حسو نویسی و، به
 نویسنده ای یه کیتی محهمدی وقان و علی وهس، له گهل دو کس شش رۆژی ۱۳ ی
 شوپات چون بۆ پهنی، بۆ خاوکردنوی گزۆی له ناوچه گدا. هولکه سهری نه گرت، وه کو
 دواهی له نامه گیراوه گانی ناو هه گه کس حسو دا دهرکوت مسعود نارازی بوو له پهنی
 نویسنده یه کیتی و، فرمانی پی کرد بو جاسوسان و ناوچه که بهر نه دا.
 مسعود بهمجوره وهلامی حسو داوه توه:

برای عزیز حسو میرخان ژاژوکی

پاشی سهلامان

کاغزه گهت گهشت و ههرچیدی نویسی بوت زانیم. به هیچ شهوه دک هق نه بو
 نهوه له گهل توان دانهشن. قهیدی نه بو بۆ شووان و محهمود، بهلام نهوی تر -
 مهستی نویسنده کس یه کیتی: محهمدی وقانه - نهیه رازی نهوین و بهروسکه پشمان بۆ
 کردی که نابی له گهل توان دانهشن. ئایا نم دانهشتنه چۆن کراوه؟
 من چارهروانی کاک نهیرس نه کم، نه گهنا من خۆم نهعام بۆ ئو ناوچهیه و، ئو
 هیزه له گهل خۆم ههناوه ههویم نهینا، نهمسال ههمو هیزه گانی خۆمان نهخبه ناوچهی
 قهلازی و رانه. نهستا گزنگ نهوه به حراسه تهکی باشتان ههیی له شوینه حساسه گان و،
 بۆ عمهلیات و بهیرهوی من خۆم دیم نهنشاللا.
 گرتنی نوکتی سهری جاسوسان پشتی دۆزمنی شکاند - مهستی یه کیتی - و
 من سوپاسی ههمو نهوانه نه کم زهحمهتیهان کیشهوه، نهنشاللا مهشایه صهرتهیهان بهرز
 نهکا.

ههره کو وتم باشتهرین هیزی خۆمان نهخبه ئو ناوچهیهوه له بهر نهوه بهیوست

ناکات زیاتر بهچه ناو تفهصیلاتهوه.

دوعای خوشهتان له خوا نهخوازم براتان مسعود بارزانی ۸۳/۲/۲۸

۲. شش ههندی بهانوی داتاشی و، پاش چهند رۆژی له ریکهکوتنه ۱۹ قزله کس
 طرابلس پشمان بهوه. له ناو سرگردایهتی ئو بهرهیدا ههمو لایهنگان وه کو پک
 پک دنگیهان ههبر. شش له پیش دا نهیمی قبول کرد بو، بهلام لی ی پشیمان بهوه به

پسانوی نودی هندی لو لایمانی ریگکوتنه که یان نیمزا کرده هیزی پچوکن و، نابی
هیزه گوره کان و هیزه پچوکه کان وکو بهک بن.

۳. له رۆژانی ۱۱ - ۱۲ ی شوباتی ۸۳ دا له دهشتی ههولیر و دهشتی کزیه
هیزهکانی جود به کۆمهل له گهل هیزهکانی یهکیتی دا به گۆ بهکا چون و، جود ئهمدی کرد
به پسانو، له ۱۶ ی شوبات دا به ناوی لیژنهی ههولیرمانوه بهیانیکی توندوتیژی پر له
هیرشی دژی یهکیتی دهرکرد و، رادیوی پارتی چهند رۆژی له سهر بهک خوهندهوه.
قههگهری یهکیتی پش رۆژی ۲۰ ی شوبات وهلامی داوهوه.
رۆژی ۲۴ ی شوبات سهرتاریهتی جود بهیانیکی توندوتیژی دژی یهکیتی دهرکرد
و، حشع پش یادداشتیکی توندی دا به یهکیتی.

*
به کردهوه ناوموژی ریگکوتنه که ی طهراهلوس پوکاوهوه. ههولمهرجی کوردستان
گهشت به نودی نالوژی. پشمرگهکانی یهکیتی و لایهنگانی جود له بهکتری ئهمین
نهمین. وهکو ئهمان بهستوه سهرانی جود، باسی «تادیب» و «لوت شکاندن» ی یهکیتیپان
نهکرد.

بهلگه گهراوهکان دهریان خست: سهرکردایهتی جود، له ناو خۆپان دا بهک هات
بون گهلهکۆمه که یهکی چوار قوژی سیاسی - چهکدار بهکن بۆ گرتنی بارهگای مهلبندی ۱
له حاجی مامند و گرتنی بارهگای مهلبندی ۴ له هالسان، نهجا گرتنی جادهی کۆمتمان -
خانمقا و، له دوا قۆناغی لهشکر که شه کهدا بارهگاکانی سهرکردایهتی له ناوزهنگ. دیاره له
ههلسنگاندنی هیزهکانی خۆپان دا توشی ژور - ههلسنگاندن و له هی هیزهکانی یهکیتی
دا توشی ژور - ههلسنگاندن بهبون.

* ئهمدانهکانی لهش و شکان

مسعود له نامه که ی دا باسی «پشت شکاندن» و سهرانی تری جودهش له ههمو
چهگا بهک باسی «لوت شکاندن» پان نهکردین. من خۆم دو جار لوتم شکا به جاریکیان به
منالی و جاریکهشپان به گهروهی. جاریکهش قاچم شکا به. ئهو ماوه بهش بهرهی پشتم
توشی دپسک بهوو، توشی جۆریکه له پشت شکان. ئهمزانی تازاری پشت و لوت و قاچ
شکان چه؟

شکان و شکاندن، به روتی چهند مهعناپان ههیه وهکو: ووه کردن شتی رهق.
دابهزینی نرخی پاره و کهلوههل. ریسوا بون. بهلام له گهل ئهمدانهکانی لهش دا ریزی
وشه گهلی نوی ی لی نهکوتنهوه ههم «مهعنا ی حقیقی» ان ههیه و ههم «مهعنا ی
مهجازی» وهکو:

سهر شکان: تهشکان، وهکو تهلین: «بهلاماری دا بهلام به سهری شکا و جلی
درواوهوه گهراوهوه»
زمان شکان: له قسه کهوتنی کاتی سهرمههرگ. پان وهکو دوعای شهر: «زمان

هشکی!»
دهس شکان: دهسهرۆ کردن. پان وهکو تهلین: «دهستی شکاوم..» بۆ سهردی

کسیکی خۆشویست یا له دەس دەرچونی هەلیکی بە نرخ.
 ئەژۆ شکان: ئەو پەری وە بەردان و داروخانی دەرونی.
 رو شکاندن: تەریق کردنەوه.
 لوت شکاندن: تەعی کردن، شکاندنی غرور و بایی بون.
 چاو شکاندن: توقاندن و ترساندن.
 دەم شکاندن: وەلامدانەوی قەسەدەک بە قەسەدەکی رەقتەر. پان وەکو دوعای شەر:
 «دەمت بەشکی!»
 مل شکاندن: هەلەنان بە فەیل بۆ گەلاتدنی. پان وەکو دەرکردن بە سوکایەتیەوه:
 «ملت بەشکینە!»
 پشت شکاندن: تی سرواندنی جەزەبەدەکی کوشندە.
 دل شکاندن: رەهەاندن.
 قاچ شکاندن: هەرشەیدە، وەکو ئەلین: «بەیت بەم ناوەدا قاچت ئەشکینم!»
 ئەو بە خۆمان بکۆین بۆ ئەوێ توشی ئەم هەمو شکانە نەین!
 *

سەید صادق و بالاتەران
 مانگی شویاتی ٨٣ جاریکی که بەعس بە هزی حدکاوه جواپیان بۆ ناردین که
 هەمان وەفدی حکومەت ئەمانەوی له گەل مامجەلال و نوینەرانی یەکیەتی داوێشن. داوای
 لی کردن که ئەگەر ئەمانەوی بپەسێن یا خۆیان بپەن بۆ ناوژەنگ. حەزبان ئەکرد له
 جیگایەکی نزیک قەلادزە یی، بەلام ئەمە پەیمان داگرت که بپەن ناوژەنگ. وەفدی عێراقی
 بە نوێمۆیل هەتا نزیک سونی هاتن، ئەمەیش دەستەدەک پێشمرگەمان نارد پیشوازپیان
 بکا و بپانەین بۆ ناوژەنگ. له نزیک پاره‌گاکە من له زینوی سور جیگا و رێگامان بۆ
 نامادە کردن.

ڕۆژی ١٣ ی شویاتی ٨٣ نوینەرەکانی حکومەت جاریکی تر هاتنەوه. وەفدی
 حکومەت، هەمان وەفدی پێشو: ئەبو ئەحمەد، ئەبو عودە، ئەبو محەممەد بو. رێگای
 سونی - ناوژەنگ بەفر گرت بو، بەفرەکەیش بەست بو، و لاخ نەیتوانی هاتوچۆی بە
 سەردا بکا. بۆ یەکی نەشارەزای رویشتنی سەر بەفر بواپە زۆر ناخۆش بو. بە پی هات بون
 تا گەشتن زور مەاند بون. بەرەوپەریان چوین و زور بە گەرمی پیشوازپیمان کردن و،
 برەمان بۆ ئەو شوێنی بۆیان تەرخان کرا بو تا بچسپنەوه. ئەبو ئەحمەد، دەر بو شەگەت
 بوو، بە گەلەپەوه بە منی وت: «کاگە ئەمانەوی ئەشکەنجەمان بەدن را ئەمەتان هەتا بۆ
 ئەره؟» وتم: «ئەبو ئەحمەد! ئەمە لێره ئەژین و هیچ بە ئەشکەنجەپەشی نازانین، تۆ
 عەسکەریت هەق نەهە پاسی ماندووبون بکە. حەزبان کرد جیگاوریگەمان بپەن و ئەمە
 پناسن!»

راستەدەکی ئەمانەویست ئەو قەمانی سەددام له سەر دواکەوتویی و بی ناگایی ئەمە
 کردە بوی بە درۆ بپەنەوه. جگە لێوهی میوانداری باش و، چەندین جۆر خواردن و
 خواردنەومان بۆ دانان، چەندین گۆشتار و روژنامە نوێ و کتێبی تازه چاپکراومان بە
 زمانی جیاچای عەرەبی، فارسی، ئینگلیزی، ئەلانی... پێشان دان.

نیواره‌کمی مشربانان پیشکش کردن نمایان خوانده‌وه. له بهر ماند بون زور کم نانپان بز خورا. داوایان کرد شو دانه‌پشین بز نموی روژی داهاتو بگرمه‌وه بز قه‌لادزه. قسه‌کمی جاری پیشریان و تموه، که توان تنها قسه نه‌پین و قسه نه‌پین، دسه‌لاتی گفتوگو و بریاره‌انپان نه‌په. باسه‌کانی جاری پیشرو دوباره بونموه. نویندوه‌کانی حکومت پیمان له سر نموه دانه‌گرت که مامجدهلال سردانی به‌مداد بکات و، نه‌پانوت: پدک دانشتتی مامجدهلال له گدل سرزک همو کیشه‌کان چارمسر نکا. باسی نموه‌پیشان کرد که پیموندپیان له گدل پارٹی پش کرده و، له گلمپان دانشتون و له گفتوگوکدها چونته پیشموه. به‌لام نه‌پانوت باسی چپیان له گدل کردن و به چی گمشتون. مامجدهلال هوایی نم کفونمویه‌پشی به نامیده‌کی تایه‌تی بز کمریم محمد نوی.

*
شارمزور له زور کونموه مملهندی مه‌لاریا بوه. همو سال زور کمس به لغز و تا مردون. جاریک کابراه‌کی شارمزوری کوره‌کمی لغز و تا نه‌گری. زور نمخوش نه‌پی. پاوکی کوره‌کمی زور خوش نموی نه‌ترسی بیری. بریار نکا خبر بز کوره‌کمی بکا به‌لکو لو نمخوشیه هلسپتموه. سمد صادق و بالانتهران دو شاخن بهرام‌بیر به پدک، به سر لوتکی هر پدکه‌کیانموه مزاری پیاوچا‌کبکی لی پد. کابرا گیسکیک نکا به خیری سمد صادق و نه‌پخته بهرام‌بیری، نلی: «به گیسکی چاکی نه‌کیمتوه باشه، ناپکی بالانتهران به کلمشیری کره نکا»

نیمه نمانتوانی نم دانشتته به نه‌پینی بگرن، نه‌پیلین کمس پی بزانی، به‌لام خومان به نه‌نقصت به ناشکرا به جزویک ریکمان خست، که همو لاپدک: لاینه‌کانی جود، حکومت‌ه‌کانی نهران، سوریا و لبیا پی بزآن. له‌وه‌پش مبه‌ستمان نموه‌وه، وه‌کو چیروکی گیسک و کلمشیره‌کمی کابرای شارمزوری تی پان بگه‌پنپین، که نه‌گمر نیران و جود ناماده نه‌پن شمرمان له گدل راه‌گرن، نموا به‌عس مسمونه شمرمان له گدل راه‌گری. نموسا هیزی سروه‌کی له سر نمزی کوردستان که تنگی به عیراق هیلچنی بو، هیزه‌کانی پدکیتی بو، نه‌ک هیزه‌کانی جود. به راگرتتی شیری پدکیتی - به‌عس به‌کرده‌وه شو نه‌نما، نموسا دستنی پدکیتی به‌تال نمو بز توان.

*
کمینیک کی کونر
چونی هیزه‌کانی پدکیتی بز پارمندی دانی حدکا و، هاویشی هیزه‌کانی پارٹی له هیرشه‌کانی نهران دا بز سر پنکه‌کانی حدکا و هیزی پشتیوان، گرژی خست بوهوه پیموندپه‌کانی پدکیتی - پارٹی و، چاوهرانی نموه نه‌کرا نمو ناگرمیری پی ریککوتنی سیاسی له نیوان همدو حزب دا نیمزا کرا بو، نه‌تر پر نکات. له پر له شارها‌زیر رودای قوما، به پدکجاری ناگری شیری سمرانسیری هیلگیرسانموه.

جزای علی کاتب ماوه‌پدک بو هات بوه شاخ. بویو به لپرسرای ناوچی سلیمانی پارٹی. جزا هوایی بز من و عومیری حاجی عبدالللا نارد که: «هاویری به حیزه‌په‌تی نمساوه، بویه هاتوته دهموه له سلیمانی ترساوه پدکیتی له پناوه بیکوژی، کاتی خوی به هوی سیاسه‌نموه دروژمانه‌تی له نیوان نمو و کزکوفه‌کان دا دروست بوه، نه‌گمر نیمه له گدل محمردی حاجی فروع که نموکاته سرتپیی هورامان بو، ریکی به‌خه‌پنموه، باری

دارایی باشد، واز له ناوچه و پارتی نمین، به پدکجاری سفیری نمودن دهکا.»
 جزا له کاتی شیری ناوخری جهلالی - مهلای دا، له کوتایی شستهکان دا له
 سر داوای عهدولوهاب ندروشی گنوره فرمانندی پارتی له ناوچهی هملجه، خالیدی
 حاجی فیرهجی کزکزی کوشت. خالید گنجهکی روشنبر و به نرخ و، لپهرسرای ناوچهی
 هملجهی بالی جهلالی بو. له تزللی نمدا کزکزیهکان له سلیمانی برپهکی جزایان
 کوشتموه. کوشتنی خالید، له سر شتی تابهتی و ناکزکی شخصی نهو، بدلکو هزی
 سیاسی بو. خالید هاوریهکی نزکی من بو. ناردم به دوی محمودی حاجی فیرهج دا.
 قسم له گدل کرد و واسپاردهکی جنزام بز پاس کرد. محمود جوامهرانه هاته پیشموه
 پدکسر وتی: «نیمه له گدل نوانه ناکزکی خبلهکی و تابهتی مان نهو، ناکزکی سیاسی
 مان له سر حیزبایهتی هیره، نیرو چی به چاک نزانن من پی ی رازیم». داوامان لی
 کرد له گملی دانهشی و ناشت پیتموه. رازی بو. محمودمان ریگه دا بگهرتموه هورامان
 تا له گدل جزایش قسه ندهکین و، کات و شونی به پدک گمانندی محمود و جزا
 دانهین.

نیمه لم کمین و بهیندا برین به بیتل هورامان بز هات رژی ۱ ی نیسان
 پیشمرگهی پدکیتی جزایان کوشتموه. به راستی هورامان زورمان پی ناخوش بو. لامان
 واپر نیمه تاوانیکه نابی پی سزادان تی پیری. به رادیو رونگردنوههکمان پلار کردوه، به
 داخوه روداوهکمان پاس کرد و، سرمخوشیمان له کسوکار و هاوریکانی کرد، پلنمان دا
 که لیکولینه له گدل پکوژهکان پکین و، سزای تاوانبارهکان بدهین. پارتی چونکه له بیانو
 بون و به خیرایی دستیان کردهوه و کموتنه کوشتن، هقهکمی خزیان له نعلجایی
 زنجیرهپدک تاوان دا فوتان.

*

دارهکمی حسک

حسک له شارباژیر و شارفوزر ناوبانگیان باش نهو. به ناروا نازاری خملکیان نندا
 و پارهیان نسمند و خملکیان ندرگرت. له سر ریگای سلیمانی - چوارتا له نیوان وبلندمر
 و دوکانیان دا داریکی لی بو، پیشمرگهکانی حسک زور رژی له بن نو دارهوا راتومستان
 و، هر نوتنمزیلیک نهات و ندریشت رایان ندرگرت پارهیان له رهوارهکان و بهنزیان
 له شوقیرهکه ودرنهگرت. بهو هزیوه نیم داره نارو بو دارهکمی حسک و، له سرانسمری
 ناوچهکدا ناوی دمرکرد بو. لپهرسراوهکانی حسک هانی پیشمرگهکانی پدکیتیپان نندا
 چهک بفرین و بچنه ناو نوانموه. هندی جار پارهیان له کسوکاری پیشمرگهکانی
 پدکیتی نسمند و، هندی جار گادر و پیشمرگهی پدکیتیپان ندرگرت ندرگرت سمری خزیان
 ندمبلاتدا به بریان نمدان.

نیوانی مهلمندی ۱ و هریمهکانی حسک ناخوش بو. حسک له شارفوزر چمند
 کادر و پیشمرگهی پدکیتیپان گرت بو. چندی به خوشی هولی بهردانیان درا کملکی
 نهو، نهانیوست به پاره و چهک بهسانفرزشموه. هاورهسان له گدل نمدا چمند
 پیشمرگهپدکی هریمی ۳۷ ی شارباژیرش چمند پارچهپدک چهکیان فراند بو، چوپونه
 لای عوسمانی قاللی منومر. عوسمان فرمانندی هریمی شارباژیری حسک بو.
 کمرهکانی تیپی ۳۷ کبوت پونه تعقیبی عوسمان بز نموی بیگرن. عوسمان

کابرایه‌کی وویا بو زور زو بونی مدرسی نه‌کرد. نپتر له هاتوچو کبوت بو. نو روزه چمند پیشمرگه‌یه‌کی به‌کیتی لو ناوهدا نهن. به‌کیکیان تفنگیکی له دس دهرنچی چمند کسی له خزان پرندر نه‌کا. جزا ویست بوی پیاده‌تبیان له گیل پکا بهانگه‌یه‌یه‌نه‌نه‌خانه له چنگنجان. عوسمان نوتومسپله‌کی خزی ندا به جزا. جزا پرنداره‌کان و به‌کلو پیشمرگی خزی سوار نه‌کا و، نه‌کویته ریگا. کمپنه‌کی تهپی ۳۷ که له دوروه نوتومسپله‌کی عوسمان نهبان و، نهبان چمند چه‌کداریکی تی دایه، بی چاوری کردن دایان گرت بونوه. هر لوی دا جزا و دو کسی له پیشمرگه پرنداره‌کان و ساخه‌کان کوژان. که نه‌چنه سریان نه‌نجا نوزان چ کتتیکان کرده.

*

ئاوات نهبوت: «من مولا به‌ختیار داوای لی کردم عوسمان بگرم بۆ نه‌وی له گیل گه‌راوه‌کانی هوراسان بهانگوزیتوه. پیشمرگه‌کان له باتی نه‌وی بگرم به نیازی کوشتنی تقدیمان له نوتومسپله‌کی کرده وایان زانیره عوسمانی تی دایه. به هله جزا هر کبوتوه، دو پیشمرگی خن‌شمانی له گیل کوژاره.» پیشمرگه‌کان همان قسیدان دوباره نه‌کردوه.

مولا به‌ختیار نینکاری نه‌کرد که داوای گرنتی عوسمانی له ئاوات کرد بی. هندی کسی که روداو‌گه‌بان به جوریکی تر نه‌گه‌راپوه. چمند پیشمرگه‌یه‌ک چمند پارچه چه‌کیکی تهپی ۳۷ نغریین و رانه‌کمن بۆ لای عوسمان. ئاوات نامیه‌ک بۆ عوسمان نغوسی داوای لی نه‌کا ده‌سیمی چه‌که‌کانی بۆ بنه‌یتوه. عوسمان به شیوه‌یه‌کی ناشیرین وه‌لامی نه‌داتوه. له سر نه‌وه ئاوات کمپنی بۆ عوسمان دانوه و، بۆ به‌ده‌ختی جزای تی کبوتوه.

روداو‌که هر چونی بی، بهانوی دا به جود و، له ناو جودا به پارتی، شیری سیرانیری دس پی پکاتوه.

*

له پیوه‌ندی دا بوین له گیل ملبه‌نند بۆ گرتن و لیکولینوهی پکوژه‌کان، پارتی چونکه له بیانو نه‌گه‌را، بی چاوری کردنی نینجرائانی به‌کیتی دو کاری توله‌سینانه‌بان کرد:

- رۆژیک دواي روداو‌گه‌کی جزا، ۲ ی نهبان، له گووه‌دیم هوسه‌یه‌کیان ناپوه له ناو نوتومسپلیک دا ۸ گادر و پیشمرگی به‌کیتی‌بان کوشت. نم پیشمرگانه لو روداو‌دا به‌شار نهبون و، نهبان به‌ست بو شتی وه‌ها قه‌وماوه.

- له کاتی شارده‌نوهی ترمی جزا و هاوریکانی دا، هه‌مالی نه‌محمد به‌گی، که خرمی جزا به‌لام پیشمرگی به‌کیتی بو، بی چه‌ک چو بو به‌شاری مه‌راسیمی ناشتی پکا، هر لوی دا گرت بو‌بان کوشت بو‌بان.

نپتر هه‌لومرچی ملبه‌نده‌که وا تیکچو. هه‌زه‌کانی هه‌ردولا کزبونوه و سنفگریان له به‌ک گرت. هر لایه‌ک هه‌ولی نه‌دا لایه‌کی تر به شکاوی له ناچه‌که‌سه ده‌ریکا. ژماره‌یه‌کی زور له پیام‌اقول و ریش سپی و مولا کبوتنه خز بۆ ناوژی ملبه‌ندی ۱ و لقی سلیمانی پارتی و، خا‌و‌کرده‌نوهی گزوی و، گه‌رانوهی ناشتی، لپه‌رسراوه‌کانی پارتی به لاساری و کهلله‌قه‌یه‌وه ناو‌یه‌یه‌کیان رمت کرده‌وه.

*
لوی کاتدا نیمه نابلوقه درا بون له هېچ لایه کوه ریگای هاتوچومان نهو پز
درویدی کوردستان. نعمانته توانی نامه و بلاوگراوه کانی پدکیتی به ریکوپکی پگهینین به
هغهاله کانی درویدومان. جاروبار پهپامه کافان به کژد و به رادپو نمخویندوه، له شام ودریان
نډگرت. هلمو سرجی کوردستان به تلووی شپوا بو. شمری ناوخو خضریک بو همو
ناوچهگان و همو لایپنه کانی نډگرتوه.

من به تمای سردانی ناوچه کانی سلیمانی و، کزبونوه له گیل، سلیمندهگان،
سیرتپیدگان، ریکخراوهگان، کمرته کانی ریکخستن... بوم. له گیل نازاد هورامی، قادری
حاجی علی بهگ، رحمان سیده، سلیمی حمه ناغا، محمود (که به ملازم محمود
ناسرا بو)، پختیاری پرام... له ناوژننگوه به ری کمویتین. پفر ناوچه کانی سنور و
شاخه کانی گرت بو. له شاخی سمخت و پفراری هومل مان دا و چوپنه پیتوش. لم
ناوچهپدا به ماسی گوره تلپن: «هزل».

دفتیری سیاسی حدکا پاره گاکهپان له پیتوش بو. توان تملفونی سدهلاپتیا
هېو. ریگهپان دام به تملفوننه کهپان قسه له گیل هغالاتی توروپا پکم. نمویست
سرنجپان راپکشم پز ناوژانی هلمو سرجی کوردستان و، هندی راسپارده ی م س هېو
پپیان پلم، په تاپهتی داوایان لی پکم داوا له سوریا و لیبیا و فلهستینه گان پکن، که
تشیسریان له سر جو هېو، هومل بدن ریگی تملفونوی ناگری شمری ناوخو پگرن.
عومر شپخموس پترپرسی کاروباری درووه نو کاته له لندن نژیا. ژماره کوی نومان لی
دا کس هلی نډگرت. تملفونم پز مالی نیپراهیم محمد کرد. هلو هلیگرت، وتم: «من
فلاتم قلم و کاغیزی بهینه هندی شت پی تلیم پتوسه و پیده کاک هومر، چونکه
کاک هومر دس نډگرتوه» پدکسر وتی: «موپارهک پی توش گه پشته نوی؟»
جو، په تاپهتی شح، نمونده به درو باسی پپوندی نهپنی و ژوپنیری پدکیتپان کرد
بو، تم جوړه کسانه پاورپان کرد بو. واپنژانی له پغدادهوه قسه له گیل نډکم. چی له
گیلی خدریک بوم تی ی پگهپنم له جیگایدکی نمپنوه له کوردستانوه قسه نډکم و،
کاره کم زور پله و پپوسته، نو هر له سر نو قسه هلق مله قانوی روشت. ناتومید
بوم جنپوکم پی داو تملفوننه کم داخستوه.

لویوه چوپنوه دیوی کوردستانی عیراق سردانی کدلاوه کانی پاوزی، رازان،
نمشکنمان کرد، که تازه پشمرکه هندپکیانی ناوا کرد پووه و پاره گایان لی دانا بو.
جسمال حدکم، ناظم عومر، نرسه لان پایز، یوسف زفانی، محمدی دادی... لوی بون.
دهزگای راگمپاندن گواستپریانوه نوی، رادپوکپشپان لوی خست پووه کار. به تمای
بون زوی پاره گاکانی سرکرداپتی بهینه نو ناوچهپه.
په گورس له ناری زنی پپرنوه پری ناسوس. لامان داپه کدلاوه کانی سرتنگ.
ناوچه که ناتمپن بو. مفرزه پدکی حسک له مرگه پشمرکه پدکی پدکیتپان کوشت بو.
هیزیک پدکیتی هات بو پز راوانانی مفرزه کوی حسک. روژی ۱۰ ی نپسان شرنک له
پدنی مفرزه کوی حسک و هیزه کانی پدکیتی دا له ناسوس قوما بو. مفرزه کوی حسک
دهستان وهشاند بو پشمرکه پدکی پدکیتپان گرت بو، نای سید پرام و، فرماندهی
کمرت بو له تپپی ۲۱ ی کمرکوک. توان شاززای ناوچه که بون خزیان حشار داپو. روژی

دوايي چوپنه ناوړه. عبدالرحيم عبداللہ فرماندهی تېپي ۴۳ ی ناسوس بو. ماله‌کي لوی بو. روستم و هندلی له پېشمه‌رگه‌کاني تېپي ۲۱ ی کمرکوکیش لو ناوه بون.

*

شمال و باداوان

شو له ناوړه مایته. پماني ۱۶ ی نېسان له ماله‌کي عبدالرحيم نوست بوم. شېمې هېلېان ساند. عبدالرحيم نامه‌کي پېشان دام له رېکخراوه‌کاني ناوشاروه پزبان هات بو. له نامه‌کدا نوسرا پر که روژي ۱۵ ی نېسان هېزېکي تېکه‌لای حشک و حشع له باداوان بزه‌کېان ناوړه ۵ پېشمه‌رگي په‌کيتي تی دا کوژاوه، لوانه: شمال فرماندهی تېپي کزسرت و، سرباز محمد جېگري فرماندهی تېپه‌که. هردو کېان پېشمه‌رگي مفرزه سره‌تا پېه‌کان و دو پېشمه‌رگي هلکوتو بون. تومز مفرزه‌کي حشک که له ناسوس کشا بونه، چوپنه کزسرت، له باداوان له گېل مفرزه‌کي حشع په‌کېان گرت بومه. شمال نازاني توان له باداوان، له گېل سرباز و شورش حاجي و چمند کسی له پېشمه‌رگه‌کاني تېپه‌کي به سوري تورموبيل تېپي بۇ باداوان. هر که داتېمزن په‌کسر داپان نه‌گرنوه، هر لوی دا پېنجېان لی گوشت بون و، کبوت بونه راوانی توانی تر.

هوالم بۇ تېپي کزسرت نارد بېنه لای نیمه له مرگه و هاتن.

*

شر له شاربازير

سرکردا پتي جود فرمانی داپو به هېزه‌کاني همو لاینه‌کاني جود پېکوه پېلاماري پنکه‌کاني په‌کيتي بدن. بهادین نوري، لېسر سراوي قاطېمي سلېماني و کمرکوک، نم فرمانی جېبېجی نه‌کرد. تفتانت مکتېبی سیاسي حشع پش داوايان لی کرد هاوکاری هېزه‌کاني جود پکا دژي په‌کيتي، به قسمی توانېشی نه‌کرد. بهادین له کزنوه له گېل سترانی حېزه‌کي له سر کزملی مسئلې گرنګ ناکوک بو. بهرامير ناکوکی نېوان حېزه کورد پېه‌کان رشی واپو، نوه ناکوکيه له ناو پاسکه جېاوازه‌کاني بزوتنوهی نه‌توېی کوردا، تېي حشع لو ناکوکېدا بېلاین ی و، خزی لو شېروه نه‌گلېنی. جگه لمسه‌ش، بهادین تېزانی ترازوې هېز به قازانجی په‌کيتيه، لو ناوچېدا هر شری له نېوان په‌کيتي و لاینه‌کاني جودا بېی، به قازانجی په‌کيتي پلادا نه‌کوی، تېتر پوچی خزی. تېکه‌لای شریکي دژاو پکا، هلوسته‌کي بهادین هېزه‌کي حشعی لو ناوچېدا له زور و زبان پاراست.

*

روژي ۱۹ ی نېسان شر له شاربازير هلکېرسا. روژي ۲۰ ی نېساني ۸۳ کزتابی هات. هېزه‌کاني پارتی و حشک له سورکېو ناوا بون و به شکاوی کشانوه بۇ نېوان و، هېزه‌کي حشع، به سلاهمتی، کشاوه بۇ پېری قېرده‌اخ. لو کاتدا من له پېری مرگه بوم.

*

هواله‌کاني له مېلېندی ۴ و تېپه‌کاني و رېکخراوه‌کاني ناوچه‌کوه نه‌هاتن و، نامه‌کاني له دوسته‌کامانوه پېمان نه‌گېشتن، همویان واپان نه‌گېاند، هېزه‌کاني لاینه‌کاني

جود: پارتی، حشک، حشع، پاسوک، له دوروبری هالسان، که پاره‌گای مېلېندی ۴ ی لی بو، کز پورته‌وه و نيازی پلاماردانېان هډه.

به بېستل قسم له گڼل مامجېلال و مډکتېې سیاسي کرد، نوانېش هېمان ناگاداريان هېو. وا رېک کموتېن:

۱. هسو هېزه‌کانې په‌کېتې ساز پدېن بز پېرېرچدانوې هېر دستدرېوېدکې پکړېته سېرمان.

۲. نازاد هېورامې پچې پو سازداني پاشماوې هېزه‌کانې مېلېندی ۳.

۳. منېش پېشې له هېزه‌کانې مېلېندی ۱ و ۲ له گڼل خوم بېم بز ناوړه‌نگ.

۴. نه‌گېر لاپنه‌کانې جود پېلاماري مېلېندی ۴ پان دا تېمېش پېلاماري سېرکرداپتېپان پدېن له قرناقاو - پشتاشان.

*

نازاد هېورامې کموته ری پېرو بېتوېن و لویوه پز وېرتې. رحمان سېدېه‌پش له گڼلې گدراپوه. رحمان حمزې نه‌کرد ناوچه‌کانې سلېمانې بېنې، هېر پو نيازه له گڼل من هات پو، نارېزه‌کې نه‌هاته دې. منېش وېستم له دهشتې قېلادزوه به کورترېن رېگادا پکېرېمېوه ناوړه‌نگ. پلام هېوالېان بز هېناېن جاش سېر ناوی زی پان لی گرت پوېن. جاشه‌کان هېنديکېان سېر به لاپنه‌کانې جود پوېن. لېهر نووه چومه شارستېن و لویوه پز سېرگېلو. هېزېکې چنند سد کسېم کز کرده و له گڼل خوم پردم پز چوخماخ و مالومه و به دولې سفره و زېرون دا چوېنه هېرزه پېرو ناوړه‌نگ.

*

به رېگاوه پوېن پېرو ناوړه‌نگ بېستمان هېزه‌کانې جود پېلاماري هالسانېان داوه دولې هالېسان، دولې مېله‌کان و، دول ناکوېان گرتوه و خېرېکې گرتنې دولې خانېقا و دولې شمېدانن پز نوې ناوړه‌نگ به تېواوېتې له ناوچه‌کانې هېولېر داېوېن و، هېزه‌کانې په‌کېتې که له دېره شېره - سېرچاوې مېله‌کان گسارو درا پوېن بگړن. لم شېراندې ۷ پېشمرگې مېلېندې ۴ کوژان، لېوانه: نامېق مېه‌مېد شوکر (پېشرو)، مېحمد قېمېرې و، چنند کسې پرنډار پوېن، لېوانه: عېلی نېې، شاخووان، دلزار حموېزې.

پېشرو کادريکې هېلکوتو و روژنېرې کز مېله، خېلکې کېرکوک و دېرچوې (اقتصاد) پو. ساوېدک پېروېدې دېرې پېگه‌پاندې کادر پو. خېزې دېرې ناوېرې سېاسې نوته‌وه. کتېپېکې گېوېدېشې به کوردې له سېر ناوېرې سېاسې نوسې پو. فريا نه‌کوت چاپې پکا.

مېحمد قېمېرې پدکې له پېشمرگه‌کانې مېفرېزه سېره‌تا پېدکې دهشتې هېولېر و، هاوړې ی کز مېله پو. له پېر نازاپېتې و زېره‌کې پو پو به فېرماندې کورت.

دلزار کوردې به‌کرتاغای حموېزې پو. به‌کرتاغای پدکې پو لېو نفېسره شورېگېرانې کورد که له جېمېورېدې مېهاد و له شورې نېلېول دا بېشدار پو. دلزار لاوېکې پېنځ و تېگېشتو، دېرچوې (کېلې اداره) پو. گوللېدک له مېزه‌لاکې سېرې داېو، هېردو چاوې کوز کرد و، چاوې‌کانې هېرگېز روناکېان تې نه‌هاتوه.

کېلېدې مېلېند و مالي نېندامه‌کانې تالان کرا. شتومکې سېد کېرېم گېرا پو

پاسپورت‌دهی که سوری بو، له گیل نامه‌ده‌کی که من بزم نوسی بو، له ناو شته‌کانی دا، گهرا بون. دمرگاکانی راگه‌پاندنی لایه‌نه‌کانی جود چمند جاری نم نامه‌پهان پلاو کردوتموه. له پیش‌کی نامه‌کدا بزم سمد گریم نوسی بو:

«به هزی سوریا و لیسپاوه زهغتیکی زدرمان بزم ق م و نهران برده بزم نموی شمران پی نفروشن و په‌لاماری مقمره‌کانی نیره نمدن، دواکومتی هیرشه‌کدهان به رفی من نه‌گرمیتوه به زوری بزم نو زهغته، چونکه همره‌شی نومسان لی کردن که نه‌گمر وازمان لی نه‌پنن نوا مجبورین شری نعلرا راه‌گیرن و خومان بزم نوان ترخان بکمین و نوبالی نو مسئله‌پش نه‌گرمیتوه نه‌ستوی نوان. نیستا برادران لوی خمریکن که زور له نهران بکمن هلو‌ستی خوی بگوری، همرچنده پروا ناکم به قعد مریه‌ک هلو‌ست بگوری»

پیشتر چمند جاری له گزبونموی دوقولی دا له گیل حشع پهان وت بون که نه‌گمر شمر له خواری هملگریرسین، لپهان ناگرمین نوانیش به ناسوده‌یی له پشتاشان داپنیشن. شمر نمخه‌پنه ناو سرگرداپه‌تیه‌انوه.

*

بیگومان منیش وه‌کو همو کوردیکی تر له ناخی دلوه نم شمرم پی ناخوش بو. ره‌نگه بزم من، که له پله‌ده‌کی به‌زتری لیسپرسراوتی دا بوم و، همو ژبانی خومم بزم مسئله‌ی گله‌کم ترخان کرد بو، ناخوشتر بوی.

حشع و پارتی و، لایه‌نه‌کانی تری جود له هیرشه‌کانهان دا بزم سر یه‌کیتی، پنهانان نه‌برده پیر موهاتراتی زور نرم. بو پیشمرگه قاره‌ماناندی، که رژیم پعمسیان هینا بو له‌وزه و، بو پیاوه نازایاندی جملاده‌کانی موسل و نپو غریبان سرسام کرد بو، نوت: جاشه‌کانی شستوشش و جاشه‌کانی پعمس. نم جوړه پرواگانده ناراسته له باتی نموی به قازانج بگرمیتوه بزم جود، له ناو پیشمرگه و جمدووری یه‌کیتی دا، بو بو به هزی خولقاندنی داخیکی قول و رفیکی نه‌ستور له جود.

- سرگرداپه‌تی حشع و کادره‌کانی، ژماره‌ده‌کی کمسیان نه‌بی که له کوردستان بون، نوانی ترهان له سوریا و نوروپا نه‌شته‌بی بون.

- سرگرداپه‌تی پارتی و کادر و پیشمرگه‌کانی، ژماره‌ده‌کی کمسیان نه‌بی که له کوردستان بون، نوانی که‌پان همو له نهران دانیش بون.

- سرگرداپه‌تی و کادر و پیشمرگه‌کانی یه‌کیتی، چمند کمسیکی کمی سرگرداپه‌تی نه‌بی که له سوریا و نوروپا بون، نوانی که‌پان همویان به خاووخیزانوه له کوردستان بون.

لو کاتوه که یه‌کیتی چو بو بزم یارمه‌تیدانی حدکا، نهران غمزه‌بی له یه‌کیتی گرت بو، نه‌پشه‌پشت جود له گیل یه‌کیتی ناشتی بکا. دمرگای هملژاردنی سیاسی، بزم ریککوتن له گیل یه‌کیتی، له ژیر گوشاری نیرانی دا، له لایمن جودوه داخرا بو. نیمه تمنیا دو هملژاردنی سمختمان له پردم دا بو، هملژاردنی سپه‌مان نپو: هملژاردنی یه‌کم، مبدان چول بکمین بزم جود، پان وه‌کو همدی له لایه‌نه‌کانی جود نه‌پنوت: بچینه‌وه بزم تویله‌کانی به‌کره‌جوز.

هملژاردنی دوم، له مبدان دا بچمقین و، نیمه نوان دمریکمین.

جود نیرانیان همبر دالدهیان بدا، نو کاته نیمه نه له نمرز و نه له ناسمان
 چهگیده کسان نهو، وی تی بکین، نو ناوچه پچوکه نهی که پاره گاکانی خومان و
 ملبه نده کان و مال و خیزانه کافانی لی بو، نموش گوت پوه پیر مه ترسی هیرشی جود.
 هیزه کانی پارتی به سرگردایه تی حسن میرخان ژاژکی و، به پارمندی نیران چوپونه سر
 چپای جاسوسان، پراسمیر به ناوره ننگ، جاورپار هاوونی به پاره گا و ماله کانه و نغا.
 ناوره ننگ گوت پوه مه ترسی گبرانه و، نهو چولی بکین.
 ناچار پوین شر له سر مانی خومان بکین.

*

همو گنهی له سره تای ژپانی دا که پیر له پاشمروژی نه کاتوه هیوای زور و
 تاواتی جزواو جزو و نارمزی سور و موزی له لا دروست نهی.
 منیش وها پوم. بلام همو جاری ژپان پو ناقارده ناروا که به تمای پوی. تاوات
 و نارمزو و هیواکان له گدل روداوه کانی رزگاردان نهی به دالغی راپورو و، خدایالی له
 جیبجی کردن نهاتو و، خونی به دی نهاتو...

که خویندنی سانوم ترواو کرد، زه مانی عهبدولکریم قاسم بو. لو سرده مدها
 کوود به ناسانی نهیتوانی پچسته کلیدی عسکری. نه گبر پویمستایه لوانه بو نو زمانه
 منیش له کلیدی عسکری ویرگیرمایه. بلام خوم هیچ نارمزیه کم نهو بهم به نفسمر و
 حمزم له ژپانی عسکری نه نه کرد، نه گبرچی نو زمانه نفسمر پایمیه کی تایه تپیان همبر
 له ناو کومل دا، تمنامت به زمانی کچانی خوازینی کراوی به غداوه نه باتوت: «لو ملازم
 لو ملازم». من حمزم له ژپانیکې تر نه کرد که هیم و ناسوده بی.

که پوم به پیشمرگه، له همو ژپانم دا جگه له چند حفته به یک مشقی «کتاب
 الشباب» هیچ دوره به کی تدوینی عسکریم ندهی بو، نموش له پرنموی دوی جمنگی
 شش رژی عرمب - نیرانپل، هرکسی لواندی خویندنی جامعیهیان ترواو نه کرد، نم
 مشقی نه کردایه شهادیهان نه نهاده. نه گینا بز نموش نه نه چوم.

له ندهی کونی عرمبی و فارسی دا له ستایشی هندی له کار به دسته کان دا
 نویسیو یانه: «صاحب السیف والقلم». من گالتیم بهم ستایشه نهات. له ژپانی
 پیشمرگایه تیم دا هرگیز خوم به «نهلی تفنگ» دانغاوه و، حمزم نه کرد له رزی
 «نهلی قلم» دا حسابم بکین. که نو شوانه بو. چند نامه به کم له لپرسراوه کانی
 ریکخواه نه پنهان کان و، هندی له روشنپره کانی شاروه بز هات. نارازی پون لهوی من
 سرگردایه تی هیچ شریک بکم. هندی پکیان نه ترسان من له شریک دا بکوژوم و،
 کومله پش توشی سرگردانی بی. لو کاتدا سرم زور قال بو، نمشه پمژا به نامی دریز
 وهلامیان بدموه. له وهلامی په کیکیان دا نویسم:

«هاوری! پزاره کت له جیگای خویایه تی. بلام پرسپاره به ناویانگه کی شکسپیر:
 «همی یا نهی؟ نهوه مسئله که به» چارنوسی به کیتی و کومله وهکو ریکخواو و
 چارنوسی خومان وهکو تپکوژشر، له مه ترسی دایه»

که په لاماری پالیسانیان دا و گرتیان، نیمه پش پیرامان دا په لاماری
 سرگردایه تپیان بدهن له قندیل. نیر چوم بز سرگردایه تی شوه کان.

*

شعری به گمسی جود
 نازاد هورامی کاره گمی خوی به باشی نه لجام دا بو. هیزه گانی و مروتی، دوله رهقه،
 دولی خانقای ساز دا بو، ناماده ی کرد بون بز خنریک کردنی لای چمپی مهیدانی شهروه
 و، چاورموانی نه کرد به رادیو ناگادار بکری دوس پی بکین.
 نیمیش هیزه گانان له زلی کز کرده. مامجدهلال هات بز خواحافیزی و، وتاریکی
 به سوزی بز دان و، داوای لی کردن نرکه گمیان به چاکی به جی به بیان و، به پله به ری
 بکمون بز رزگار کردنی هاویریکانان له ملبندی ۴ له گماروی جود.
 رمسزی دوس پی کردنی پلاماردان بانگوازی بو، که نمبو له رادیو وه بلار
 بکریتموه، پندیکی کزنی کوردی بو: «توله به سهره، نهما به زهره» رادیو دستتی کرد
 به خوندنموی بانگوازه که.

ناوی خوامان لی هینا گوتینه ری. بز نیمرو گهشتینه بستی. داوام لی کردن
 بز حساسنوه له بن داره گانی چمه که دا لا بدن و نانی نیمرو بخون. من مفرزه ده کی
 تیکه لاوم له پیشمرگه گانی پاره گاکسی خوم و هندی پیشمرگگی گرمیان پیک هینا بو،
 شاهو فرماندهیان بو. شاهز پتانیه کی له بن داریک دا بز من داخست له سری دابنشم.
 خوارده که مان سفیری بو: نان، هیلکی کولوا، تمساته، خیمار و تسوزه بو. له سر
 دسریک دام نا بو. لو گاتدا فقی حسن پیدنا بو. فقی حسن پاره گاکسی لو ناره
 بو، خویشی خدلی ناچه که بو. من به دوام دا نارد بو بز نموی دنگریاسی ناچه که و
 شونی سنفگر و قایمکار به گانی جودی لی پیرسم. چمند کسی له گدل من له سر
 پتانیه که دانیشته بون. من هستام پرمو لای فقی حسن چوم و بانگم کرد بز بن
 داریکی تر بز نموی گویمان له قسه گانان نهی. که من رویشتم توانی تریش چونکه
 خوارده که مان به دل نمبو له سر پتانیه که هستا بون و رویشته بون. مام سالی
 گورنسیپ گوی ی له دنگی هندی هاوونی دور بوو، هاواری لی کرد بون: «پیشمرگه
 پلاوی لی بکین روحه هات» کس گوی ی نهما بوئه.

*

روحه!
 گورنسیپ گوندیکه له گرمیان. مام صالح فرماندهی کمرت و، به دستتی خوی
 پیاروی نازا و، هتا پلی ی قسه خوش و جوامیر و دلپاک بو. همو جار نمبوت:
 «مامجدهلالیش به پیشمرگه پلی: برا توپل مبین، پلاوی لی بکین، پیشمرگه دامعزین!
 به قسی ناکن. پلام که فری گزیتتر و هاشمی توپ هات، تیر همو پلاوی لی نه کن
 و له شونی قایم دا دانمعزین! مامجدهلالیش نو مرکزیه تی نه که روحه همه تی.
 مرکزیه تی ها وه لای روحه ده» مبهستی له «روحه» فری هالیکزیتتر و هاشمی توپ
 بو. لیمیر نموه مام سالحمان ناو ناو: «روحه».

*

له پر گولله توپیکی گموره هاشمی کرد و له ناوی دابن بمر پتانیه کی من کمرت،
 هر لموی دا ۴ له پیشمرگه گانی مفرزه کی منی کوشت: کامبل وستا محمد خدلی
 کرپنه، یاسین عیدولکیریم خدلی کفری، نبراهیم محمد خدلی عزیز قادر، نمین
 فتاح خدلی جامیریز. هر وهما بیستون جیگری فرماندهی تپی ۲۱ ی کمرکوک و،

بدرخان صابر پیشمرگه‌ی همان تیپ و، لشکری چوارقورنده‌ی پیشمرگه‌ی تیپ ۹۹ ی کوسرت، کوژدان. دوزگای بیتله‌کمان پارچه پارچه بو. من به ریکوت بهر نکوتوم. همومان هستاین و به راگردن رومان کرده بن شاخ و قولای دولده که تا گمبشتینه ندیو به هیلک چرین. تزیهاران پردوام بو. دیده‌وانده که له پیرزایه‌کی بهرامهر به نیمه چاری لیمان بو چاودیری نکردین. تا نیواره‌کی دره‌نگ نعماتوانی سر دهر بهمین.

*

بیتون (حمید محمد) پیشمرگه‌ی منفوزه سوره‌تایه‌کان بو. هاوریه‌کی کونی کومله و، کادری‌کی کریکاری روشنهر و پیشمرگه‌ی کی تاوا و دلسوز بو. سهر نمبو رژی پیشتر کفورنوبی به پیشمرگه‌کانی تپه‌کمان کرد بو. یه‌کی له پیشمرگه توندروه‌کانی محاسبه کرد بو، نوبش به ناروا تانی لی دابو، وت هی: «نمو همو ساله تز پیشمرگه‌یت، نه‌گمر پیشمرگه‌ی کی باش بو تپه‌ نه‌کوژای یا بریندار نموی»

*

۷ کوژاو و ۲۲ بریندارسان هبو. لاشی کوژاو و برینداره‌کان کز کرانه‌و. بدرخان چمند پارچه‌ی کی کمی لشی مابو. همومان روانی ناوزه‌نگ کردنوه و نامه‌یکم بژ نویسن روداو‌یکم بژ پاس کردن و، داوای دوزگایه‌کی بهتلم لی کردن. نیواره‌ی کی دره‌نگ به تاریکی به ری کتوبین بهرو قلاتوکان. پیشتر ناگاداری هیزکی تپه‌لاوی تپه‌کانی ناسوس و مامندم کرد بو له مرگوه به دهشتی قه‌لازدا بچن بژ قلاتوکان و چنه سوری مولی گوره له زنجیره‌ی چپای قندیل. سوری مولی کتوت بوه نیوان قلاتوکان و قرناقاو، به سر همو سنگره‌کانی جودا زال بو. من به تمای بوم خزم سر بکوم بژ سوری مول و شاخو شاخ هیزیک بنهرم ریگاکانی قندیل له کشانوبی هیزه‌کانی جود بهرو نهران بگرن و، لوبوه که همو ناوچه‌که به چاکی نمبیری شیره‌که بهرویه بیم. بهلام توپهاران دوی خستین و نخشه‌کی تپه‌کان.

پاره‌گایه‌کی حشع له سر ریگامان بو. پیشمرگه‌کانم ناگادار کرد بو خویان تی نه‌گمبشتن. نه‌گمر ریگه‌بشیان پی گرتن خویان پهوه خریک نه‌کمن. بایی تپه‌سهرین تفتوتوکیان له گدل بکمن. زوری پیشمرگه‌کان شو له سر ریگاکه ناگریان کردوه و خویان دا به نمرزدا بژ نوسن. هیزه‌کانی جود که له پیرزایه‌کان بون مشخصه‌لانی ناگه‌کاتیان ندی. خزم چومه قلاتوکان و فرمانده‌کانم بانگ کرد. سر له نوی هیزه‌کانان ریگ خستوه و نرک و فرمانم به سردا دابش کردن. هیزیکمان نارد بژ به‌هیزکردنی «نری مول، بژ نموی هندیکمان لوبوه شور بهنوه بو سر سنگره‌کانی جود. ۴ هیزی ترشم ناماده کرد بژ سر ۴ جیگا له کانی گاتوان، گبری گازی، سوری ساوین.. همو قوله‌کان هژی تزه‌بان پی بو.

*

پیش نموی له ناوزه‌نگ به ری بکوبین ناردم چمند تزییک خامی سپیان کری و، دام به تاقمه‌کی مامه ریشه هلی بگرن. شوانی روف نوری جیگری ریشه بو، کوریکی قسه خوش بو، روی تی کردم وتی: «دپاره نیمت داناهه بژ مردن، وا کفن تسلیمی نیمه نه‌کی؟» من له سوری نه رویشتم. جلویهرگی پیشمرگه‌کانی جود و یه‌کیتی، زمان و سروسیمایان و چه‌که‌کاتیان له یه‌ک نمجو، بژ نموی له کانی تپه‌لاو بون دا له یه‌کتری

جها پکړنډوه، پېش دوس پی کړدنې هېرشه‌که، خامه‌کمان له شپږوي شريت دا ېړی و،
هر پېشمېرگه‌په‌دې پدېکتې پارچه‌کمان داډه بېه‌ستی په بازوی چه‌پېوه.

*

تا نېورو له خزاناماده‌کړدن پوښتوه. غریب سعید په سواری گړېږنیک پېدا
ېو. سېروگړېلاکې خوشنای ېو. هندي ورده پارچه‌ی نارنجوکیکې پېر کتوت ېو.
گالوکیکې په دستوه ېو، له پېرده‌مې دا درزې کړد ېو. شو له کاتې تېه‌پږن دا نمان
دواپېن تاقې کاروانه درېزه‌کمان پون. کتوت پونه پېر شالوای له ناکاوې پاره‌گه‌کې شح
له رزگه. وړېای مام قادر کوژرا ېو، نمېش پېرندار پېو. پدې له پېشمېرگه‌کان که
سېری دېمنې غېرېی کړد په سېر کړېکوه، وتی: «سېرا له مېلا نسرده‌پن ناچې؟»

هر تاقه‌ نمرگه‌کاتې خړېمان په وردې پز روڼ کړد پوهو. له سمعات ۱۳ دا هر
۴ هېزه‌که په ناو لېرواره‌کدا پېرو شوېنې دپارېکراو جولان. منېش، له گڼل گړېخا عېلی
قه‌لاوې، په شېنې دواپان کتوت و، پېر دوام په هژکې تژکې قسم له گڼل فېرماندې
قوله‌کان نه‌کړد. دپوړېږې سمعات ۱۶ هېسو نو شوېنانه‌ی دپارېمان کړد پو گېران.
هېزه‌کاتې جود هنديکېان کوژران و هنديکېان هېلاتن. هېسو شوېنه پېرزه‌کانېان له دوس
دا و خېوت و کملوېدل و خوراکېان په جې هېشت. عېلی مام ره‌سول، لېپرسراوې
زېندانه‌کې حېک ېو، ناگادارې کړدېن که ناماده‌په، هېسو گېراوه‌کان له گڼل خړې بېنې
و، بېته رزې پدېکتېوه. هېوالمان پز نارد بېت. پدې له گېراوه‌کان سېد پرايم ېو، سېد
پرايم فېرماندې کتوت ېو له تېې ۲۱ کمرکوک، له تېقوتقه‌کې ناسزس دا گېرا ېو،
گېپاند پوښانه‌ی نوې.

نازاد هېرواسې پش هېزه‌کاتې مېلېندې سې ی ساز دا ېو له قولې کومتانه‌وه
هېرشې پز کړد پون، هندي پېشروي کړد ېو.

قوناغې پدېکېسې کاره‌کمان نېواره‌ی تېواو ېو، شوه‌که‌پمان دانا پز حېسانوه. هېوا
سارد ېو، نېمه پز حېسانوه چوېنه ناو خېوه‌تېکې توانوه. پدېکېک رادېوې حېشې کړد
پوهو، ژنېک په دېنگېکې ناساز جنېسوي پې نېداپن و، هېره‌شې لې نه‌کړدېن.
پېشمېرگه‌په‌کېش له داېنېنې سېری مول دا پېرندار ېو ېو، گولله‌په‌ک له سمې داېو، دپار
پو نازارې زړوې هېو، زوړې هاوار نه‌کړد، دو سې کسېش لېو لاوه گالته‌پان له گڼل
نه‌کړد، نېپانوت: «هاوار مه‌که‌ تو له راکړدن دا گوللت پېر کتوتوه، پزېه له دواوې
داوې!»

پېپانې روژې داهاتو، رېکوتې ۲ ی مایسې ۸۳ هېزه‌کمان دستې کړدوه په
هېرش. هندي کوزه ره‌پېدې چه‌پش په پېرزه‌په‌کوه ېو پرايمېر قرناقاو و پشاشان، له گڼل
هندي له فېرمانده‌کان من چومه ناو ره‌پېدېکوه. شح په هاوېنې ۱۲. ملېم داپان گرتېنوه
و، په دوشکا دور په دور تېقه‌پان لې نه‌کړدېن. هېزه‌کاتې نېمه رژانه ناو قرناقاو و دستېان
پدې سېر پاره‌گاکاتې حېک و پاسوک دا گرت. پېشمېرگه‌په‌کې پالېک: عوسېر عېلی
دېرېندې کوژرا. له گرتنې حانونه‌کې حېک دا چنډ سارده‌په‌کې ناو قوتوې له دواې پدېک
خوارد پوهو، له کاتې خواردنوهې کوکاپه‌کې قوتوردا گولله‌په‌ک له سېری داېو. لېو کاتېدا
تارېک پارانې دېنک گېوره په خوروم دستې کړد په پارېن. سېرانی حېک و
پېشمېرگه‌کانېان په قندېل دا هېلگېران. هېزه‌کاتان هنديکېان کتوتنه راوانانې نوان و

هندیکيان هلبانکوتابه سر باره گاکانی حشع له پشتاشان. منیش ئیتر دابهزم بۆ دوله که.

*

پی کا کا له قندیل
له بیره می پشتاشان دا راوستا بوم تده گهرم بو چهند کسکیان هینا بۆ لام.
بانگم کردن قسه بان له گهل بکرم، به کرمانجی ندوان، لیم پرسین: «ئیه چهن؟»
وتیان: «ئیمه پی کا کا یه؟»
وتم: «پی کا کا چی تده لیره؟»
وتی: «هات بون بۆ ناوی ئیه و جودا»

وتم: «کاکای برا قسه بکی پیشیان ئهلی: ندهگر کچهل حکیم بویه تداوی سهری خزی ندهگر دا ئیهویش له گهل ههسو گروپ و هینه کانی کوردستانی تورکیا له شهردان بۆچی ناچن له گهل ئهوان ریک بکون له هاتی خهریکی ناوی ئیه ئیمه یه؟»
یهکیکیان زور به داخ بو، به چهریک له سهری خزی ئهلا، هاویرهکی کومیتدی ناوهندیهان کوژرا بو، له لایان زور بهریز و خۆشویست بو، نهیوت: «ئیهو ههسالیکی ئیمه تان کوشتوه، تورکیا و ئهمریکا و ههسو ئهسپهرا لیهزمی جیهانی به دوایهو بون، نهیانتوانی ههچی لی بکمن، کچی ئیهو لیره کوشتان»
داخی خۆم دهری سهارت به کورژانی هاویرهکیان، وتم: «ئیهو له ئهلباسی ههلی خۆتان دا بوه که هاترته ناو ئهم شهروه. ئیستایش بهن چهکه کانتان وهرگرنوه و، بۆ کویتان ئهوی به ریتان بکرم؟»

ئهمانه مفرزه بک بون له گهل حشع له نزیک کومتان بون، که شر دامهزواره به شهوعیهیان زانی بون. داوایان لی کرد بون تسلیم یه. یهکیکیان جنهوی داو ووت بوی: «ئیهو چهن تسلیمستان یه؟» گولله بکیان له سنگی عهزیزی داو دابو خهریک بو بیری. ئیتر ئهوانیش پهلاماریان دابون، کوریکیان لی کوژرا بو به ناوی خالید و، ئهوانی تریان گیرا بون. که زانی بویان پیشمهرگی پی کا کان نارد بویان بۆ لای من. منیش نارد من بۆ لای نازاد ههوامی چهکه کانیان بۆ وهرگرتوه و وهکو خۆیان ئهوانیست به ریان بکا بۆ روستی.

*

عسری ههمان روژ شر به قازانجی یهکیستی به لادا کوت. له گهل نازاد ههوامی و هیزه کانی مهلبندی سی یهکیان گرتوه. بته و باره گاکانی حشع گهران. بۆ ئهوی شتهکان به ساغی نهکویته دس یهکیستی، خۆیان زور شتی نهخۆشخانه، چاپخانه، رادیوکهیان، هاوین و دوشکاکانیان خراپ کرد بو. هندیکیان به قندیل دا ههلگیران بهرو ئیران. بهفر قندیلی بهر ئهلا بو. لیم شهردا دو پیشمهرگی یهکیستی کوژران: عوسمان کاژاوی و، غهفور پشتاشانی. ئاگاداری هیزه کانی خومانم کرد که ئیتر دویان نهکمون و وازیان لی بهیان.

*

هیزه کانی یهکیستی له جود به داخ بون، بهلام تیپی کزسرت لهوان زیاتر، چونکه ههوی چهند روژی بو فرماندهی تهپه کهیان و جیگره کدی و ۳ پیشمهرگهیان کوژرا بو.

دوای به لاداکموتنی شمرکه له کاتیک دا خبریکی کوزکردنموی پلنگه‌کان بون، شورش حاجی که نموسا راهبری سیاسی تپپی کوسریت و، به ریکوت له بؤسه‌کمی پاداوآن دا نه‌کوزرا بو، کموت بوه تمناشا کوردنی پلنگه‌کان. به توره‌بونیکي زؤروه هندی لئو پلنگانئې بز من هینا سهریان بکم. من لئو کاتدا نمئنه‌پروآیه سر نموی سهری شره و پره بکم، نمویست هرچی زوه بگمینه لای هیزه گمارزودراوه‌کمی مملېندنې چوار. بلام شورش پی ی داگرت که هر نمې سهریان بکم و سرنچی بز دوانیان راکشام؛

په‌کېکېان، راپزوتیک بو دهراری روداوه‌کمی پاداوآن بز عسزیز مسحه‌معد و مدکتېی سیاسی حېزه‌کېان نموی بو. لم راپزوتدا نموی بویان تاقمی چدکداری جدلای له گوندی پاداوآن کمېنېکېان بز هاورېانی نموان و هتالای حېزی هاورېیمان؛ حسک دانا بو. بلام هاورېانی نموان لېهان هاتنه دست و کمېنه‌کېان شکاند و، پېنجیان له جدلایه‌کان گوشت. نمش به تموی پېچموانی راستی روداوه‌کوه بو.

دوه‌مېان، دفتريکي گسوره بو به قسواړی (نډی چوار) ترخان کرا بو بز لېکولېنوه و هلېسنگاندنی سرکردایېتی و فرمانده و هیزه‌کانی پدکیتی له سر شپوي نمو راپزوتانې دزگانې نمون و نېستېخبارت دهراری حېزه‌کانی موعارضه ناماده‌يان نه‌کرد. زؤره به درؤی ژمارې پېشممرگه و ناوی فرمانده و نمندمانی سرکردایېتی و کادره پېشکوتوه‌کانی و، راده دلسؤزی و نازایه‌تېيان، تمنانت نموندی بزیان کز کراپوهوه، زانهاریان له سر پلای خوندواری و پېشه و، ناوی ژن و مندال و خوشک و برا و کس و کارشېان نموی بو.

سهر نموه بو، شتېکی له پاهېتی نمېان دهراری حېزی بدعس و جدېشی عېراق سهر نموه بو، شتېکی له پاهېتی نمېان دهراری حېزی بدعس و جدېشی عېراق و دزگا سرکوتکوره‌کانی و، هېچ حېزېکي تر نه‌کرد بو.

*
همو خلکی کوردستان به پزاروهه گوی قولای هوالی نم شمرانه بون. به هاوردردپوه له گدل پدکیتی، که له لایه‌کوه عېراق و، له لایه‌کوه نیران و، لم لایه‌شده هیزه‌کانی جودی تی وروکا بو. دوستانې پدکیتی، تمنانت خلکی بېلایېن، خېمی چاره‌نوسی پدکیتېيان بو، نه‌ترسان بېموتی. نېواری هسان روژ به بېتدل قسم له گدل رادېو کرد و، هوالی سرکوتونی پدکیتی و شکانی هیزه‌کانی چوار پراکمی جوده راگه‌باند.

مېمستی سره‌کېم لئو قسانه روخاندنی وده هیزه‌کانی جود و پهرزگردنموی وده هیزه‌کانی پدکیتی بو، که لئو کاتدا له دهره‌شېر و سرچاوه‌ی مملېکان گمارز درا بون.

*
له پنکه‌کمی حسک دا چدکېکی دؤی فروکه گېرا بو، بلام هندی پارچېيان لی دهره‌بنا بو. به پېشممرگه‌کانم وت: «بهو شویندا برون که نموانی پی دا روشتون بملکو بېاندوزنموا» پاش نمختی هاتنوه پاچ و خاکمناز بېمن وتېان چالېکمان دوزپوته‌نوه تازه هملکمنراوه رنکه له وی دا شارده‌بېختانوه. چون چاله‌که همل بده‌نموه. برام رهبن، کاتی خوی پېشممرگي پدکیتی بو، له قرناکار دائنېشت چاوی لی بو، وتی: «بؤچی نمو چاله هلېسده‌نموا؟» وتېان: «به دوای پارچېی دېسترونه‌کدا نه‌گېرېين» برام وتی: «نموا پارچېی دېسترونی تی دا نېه، بملکو لاشی خولې حېمه تاتنی تی دایه!»

منیش هلم دایه وتم: «خوله له سویده»
وتی: «په‌زی گمبشتموه و، دونی کوژا»

*

روژی راپوردو هندی له سمرکرده و کادره‌کانی حشع روشت بون. هندیکیان
دهره‌ز نه‌یون، له‌وانه: کریم محمد، مه‌لا محمدی پانیخیلانی، قادر رشید ناسک.. من
له دولی خانقا بوم که ئه‌سانه‌یان هینا. هندی قسم له گهل کردن و مفرزه‌ی کم جیا
کرده‌وه به‌رم کردن بۆ ناو‌زنگ، به مفرزه‌ی کم وت بو که به ریزوه رفتاریان له گهل بکین
و، به سه‌لامتی به‌یانگه‌ی نه‌له لای مام‌جهدال. گیراوه‌کانی تر نه‌ردان بۆ وهرتی. حشع
سهرتا هه‌مو گیراوه‌کانیان به کوژراو دانا. له دنیاوایان پلاو کرده‌وه.

*

نیشتر نه‌بو خومان ئاماده بکین بۆ شکاندنی گه‌ماروی مه‌لمندی ٤. پلاو بونه‌وی
هه‌والی گیرانی سمرکرده‌ی حسک و حشع، وری هیزه‌کانی جودی له دولی باله‌سان و
ناوچه‌کانی تر دا‌هه‌زانند. چونه وهرتی هیزه‌کانان کرده دوه‌ش:

- به‌شیکیان له وهرتیه به ساوسپه‌ک دا بو سهرچاوی مه‌له‌کان.

- به‌شیکیان له دهرگه‌لوه بو سهران و گه‌ره‌وان.

له‌ره له باتی خامی سه‌ی، په‌روه‌کی زهرمان کرده بازوی راست.

هیزه‌کان بی به‌رگری گه‌بشته شوینه‌کانی خویان. له گهل کمال خوشناو و هیزه‌کی
مه‌لمندی ٤ له سهرچاوی مه‌له‌کان په‌کمان گرتوه. دولی مه‌له‌کان و پستی خمتی و پستی
شیخ وسان که نه‌یروانی به سهر مه‌له‌کان دا، به دس هیزه‌کانی جوده‌وه بو، به نه‌قه
نه‌یان‌نه‌هشت به ئاسوده‌یی ئاو له کانه‌که به‌یئن بۆ خواره‌نوه.

ئو روژه له‌وی مه‌لانه‌وه بۆ پشودان. به ته‌ما بون روژی دوا‌یی له به‌ره به‌یان دا
په‌لاماریان به‌دین. ئه‌وان له ئه‌واره ده‌ستان کرد به کشانه‌وه. ناوچه‌کمان به ته‌واوی چول
کرد. روژی دوهم که چونه باله‌سان به هه‌زاران کس و به سهدان ئوتومبیل له هه‌ولهر و
شوینه‌کانی تروه هات بون به په‌رمانه‌وه. تا ئه‌و کاته نه‌مشه‌زانی حشع و چاره‌پورس و
به‌یزاران له ئاو خه‌لک دا، زو‌را‌یه‌تی خه‌لک رقیان له‌یان بو به «ما‌به‌ی فیه‌ته» و «هزی
نا‌زاوه» یان نه‌زانین.

*

تفسیری جود بۆ روداوه‌کان

دوا‌ی نه‌وی سه‌رانی جود و هیزه‌کانیان کشانه‌وه بۆ نه‌ران، سمرکرده‌ی جود
په‌یکوه به‌یانیکیان له سهر روداوه‌کان دهرکرد و، هه‌لایه‌منش به جیا به‌یانی خوی دهرکرد.
جود له به‌یانه‌کی دا نوسی بوی:

«وکانت ذروة هذه الاعمال الاجرامية، الهجوم الغادر المفاجئ الذي شنته قيادة (اولك)
على منطقة پشت آشان لتصفية عدد من مقرات الحزب الشيوعي العراقي والحزب الاشتراكي
الكرديستاني والحزب الاشتراكي الكردي (پاسوك)، هذا الهجوم الذي يمر عبر مرحلة جديدة من
الاتحطاط والتدهور، وارتكاب ابلع المجازر الدموية بدعم مفضوح من النظام الدكتاتوري
الدموي...»

حشع له بهمانه‌کمی دا نوسی بوی:
 .. و وهل ممکن لای مستحب للاحداث ان لایرط بین سلوک قادة الاتحاد الوطنی
 الكردستانی هذا والمفاوضات التي تجري بينهم وبين السلطة الدكتاتورية وصفقة المساومة
 والاتفاق مع صدام. ان كل ديمقراطية قادة الاتحاد الوطنی وبراعتهم البهلوانية فی الدعاية
 لايمكن ان تغطي تراطمهم المفضوح مع طغمة صدام حسين.. هذا التواطؤ الذي ظهر فی
 محضرتهم لهذه الحرب بالتعاون مع اجهزة السلطة ومخابراتها ومرتزقتها..»

ههک له بهمانه‌کمی دا نوسی بوی:
 «ان الطبخة التي يتفخها (اولک) ساهمت فی الاعداد لها دوائر الامبريالية العالمية
 بزعماء الامبريالية الامريکية واقطاب الاشتراکية الدولية (سوسیال دیمکرات)، وكافة الانظمة
 والقوى الرجعية السوداء من اعداء الشعب العراقي والشعب الكردي..»

ههک له بهمانه‌کمی دا نوسی بوی:
 «له رۆژی ١ - ٣ ئاباری ١٩٨٣ دا ئاقمی سوڤاکاری به ناو (به‌کیتی نیشتمانی
 کوردستان)، به گۆهری نەخشەبه‌کی گلاوی تاوانکارانه، که ماوه‌به‌کی زۆره نیشی بۆ
 ده‌کەمن، به هاوکاری رۆمی فاشی به‌غداد و تاغاسکانیان له ئیمپریالیزم و هندی
 سهرکردایه‌تی سوشیال دیموکراته‌کانی رۆژنارا، وهک نەلقه‌به‌ک له زنجیره‌ی نەخشه و
 پیلانه‌کانی ئیمپریالیزم و زاپوئیزم و هیزی کۆنه‌په‌رست بۆ تاو ته‌کردن و گه‌ماردانی
 بزوتنه‌وی رزگاری خوازی له ناچه‌که‌دا، هه‌رشه‌کی کشتیبری نامه‌ردانه‌یان کرده سهر
 پاره‌گاکانی سهرکردایه‌تی حه‌زێمان.. و لاینه‌کانی تری جود به کهلک وهرگرتن له
 کۆکردنه‌وی چه‌که‌داره‌کانیان به ئاگاداری و له به‌رچاوی رۆمی فاشی به‌غدا و به پشتیوانی
 هندی لایه‌تی هاو‌به‌مانیان و به هاوکاری و هاوه‌نگاوی راسته‌وخۆی هه‌زه چه‌که‌دار و جاشه
 خۆفرۆشه‌کانی رۆم، به نیازی قه‌لاچۆ کردن و له ناوهرنی ته‌واوی سهرکردایه‌تی حه‌زێمان و
 حه‌زی شیوعی عه‌راقی و پاسۆک وه به مه‌به‌ستی نه‌ه‌ماندانی ئه‌رکی پی سپه‌راویان و جی
 به جی کردنی مه‌رجه‌کی تر له مه‌رجه‌کانی ده‌ست ته‌که‌لاو کردنه پیلانه‌گیری به‌که‌یان له
 گه‌ل رۆم دا..»

پاسۆک له بهمانه‌کمی دا نوسی بوی:
 «په‌رده‌به‌ک له دواپه‌رده‌کانی ئهم شانۆ گاله‌جاریه جاش موده‌رنی جه‌لالی ئنو هه‌مو
 کارسات و مه‌به‌تی و خه‌بانه‌ت و خۆفرۆشی و کۆرڤوژی و رۆژبه‌که‌ری و گه‌ره‌لاوژی و
 ئالوژی و ناپه‌که‌سی ئهم چهند سالی دوا‌ی جه‌لالیزمی پی ئابروه، که له ژهر لافیه‌ته و
 مانه‌شی دیوجام‌سای (به‌کیتی نه‌شته‌نفرۆشانی کوردستان)..»
 په‌ش شه‌ری به‌که‌سی قه‌ندیلێش جود و لاینه‌کانی له شه‌ری په‌وپاگانه‌دا دۆی
 به‌کیتی زۆریان له‌م قه‌سانه کرد به. ئه‌مه، به‌کی به‌لو هه‌ پنه‌ره‌تیانی، زه‌مینه‌ی
 په‌لاماردانی سهرکردایه‌تی جودی ساز کرد.

*
 تضامنی امی، یان قه‌هری قازا
 حشع له سهرانسهری دنیا‌دا هه‌رشه‌کی په‌وپاگانه‌یه‌ن ده‌س پی کرد. شتی وایان له
 گه‌ل حه‌زی به‌عس‌یش نه‌کرد به. ته‌مه به هزی دا‌ه‌رومانه‌وه له دنیا زوڕ ئاگاداری ئهم به‌زمه
 نه‌ه‌وین و گو‌یه‌مان نه‌ش‌دا‌هه. په‌لام زوری نامه و به‌روسکه‌کانیان نه‌نارد به پاره‌گاکمی شام و.

رادهوی پارتی هندیکانی پلار نه کردهوه. نهوه پدکیم چار بو ناوی هندی لمو ریکخرانه بهیستین. قاز به پؤل نه گهرین. هرچمن پدکیکیان بهیستین، بی نهوی نهوانی تر بزائن چی قومماوه، هممویان به پدک دنگ نهیستین. پؤل قازدهکانی نم لا و نهو لاش که گونبان لی ی بزبان نهیسننوه. نهججارهپان (نضامن) ه (امی) پدکسی حیزه شیوعهکان له گدل حشع دژی پدکیتی دهریان بری، له قهری قازدهکان نهجو. چونکه بی نهوی راستی روداوهکان بزائن بز پشتیوانی له حشع کموته ناردنی بروسکی نارمزی بز پدکیتی و، پلاماردانی. پدکیتی هیزکی بی پشتیوان و بی کس بو، نه پدموندی بازوگانی له گدل نهو ولاتانه هبو رایگری، نه نهوتیشی هبو تا لیبان بری. دوژمنایهتی پدکیتی، بز نهوان، هچی تی نهجو.

مهکتبی سیاسی پدکیتی پادداشتیکی دهریاری روتی روداوهکان ناماده کرد و، ناردی بز حیزه شیوعهکان، نامادهیی خوی دهری بز قهرلکردنی لژنهپکی بهلاین لمو حیزانه که له روداوهکان بکولتهوه بز نهوی لاینی بهرپرچار دیاری بکری.

*

نیتیهامهکانی حشع

حشع، شری پشتاشانی کرد بو به کمرستمی پروپاگانده دژی پدکیتی. راستیهکی زوری نهو قسانمی نهان کرد درژی دروستکار بون:

- نهپانوت: «نم ههرشی پدکیتی له سر داوای حکومتی بهس و، به یارمندی

نهوان و، بز رازی کردنی نهوان بو، وهکو بهشی له نرخی ریککوتی له گدل پدکیتی»

لمو کاتدا هیزی سرهکی له مهپدانی خبات دا دژی رژیم بهس، هیزهکانی

پدکیتی بو، هیزهکانی جود قورسایهکی سیاسی - چهکداری نهوتزبان نهبو. چالاک

گورهپان خفریک کردنی هیزهکانی پدکیتی بو، به ملماتی ی دهسلات و شری لاهلاوه.

له کاتی شهروکانی قندیل دا، هیزهکانی پدکیتی بهر ههرشی بهس کتوت، نذک هیزهکانی

نهوان. گهورهترین چهکی دهستی پشمرگهکان: نارنجی و بهیکهسی بو.

- نهپانوت: «همو دیلهکانیان کورشتین»

لمو شهردا زوریان کشانوه بز نهان، زیاتر له . کسپان گهرا. له ناو گهراوهکان

دا: گهریم نهحمد، نهندامی م س. ملا نهحمدی پانیخیلاتی، نهندامی ک ن و مهکتبی

نهقلیمی کوردستان. قادری رشید ناسک، نهندامی مهکتبی نهقلیم. نهمانه ۳ کس بون

له سمرانی حشع، دهسبچی به ریزوه به ری کران بز ناوزهنگ. گهراوهکانی تریش نهردانه

وهرتی. ریکاپان درا بو به نارمزی خزان کسزونهوی سیاسی بهکن، نهنانیت

کومونهویهکیان بز چلی کوژراوهکانیان کرد. کس ریکگی لی نهگرتن. پاش ماوهپدک

همویان بهر دران.

- نهپانوت: «ژندهکانیان کورشته و، دهستدریپان کردوته سر خیزانهکان»

دوای کشانوهی سمرانی حشک و حشع و چهکدارهکانیان، همو خیزانهکانیان له

ناوچهکدا به جی مابون. له ناو نهواندا خیزانی فاتیح رسول و فریشتی خوشکی دلزار..

به ریزکی زوروه رهتاریان له گدل کرا. هر کس وستی ناوچهکه به جی بهیلی ولاخی

بز داپین کرا و، نهوی بهیستی به پاره بو یارمندی درا و، نهوی مایوه کس زوری لی

نهکرد بهوا. تمنا ۱ ناهرهتی شیوعی کوژرا بو، نهویش وهکو دوایی خزیان له ژبنامهکی

دا نوسی بریان، تا دوا فېشک نازا پانه شدری کرد بو.

- نېمانوت: «پاره‌گا و ماله‌گانېان تالان کردون»

جېگې داخه، تا'ن و روادووت پشېکه له نعرتی کونی شدروشوری کوردهواری.
دوای کشانده پان همو کملوپېلی پاره‌گانېان: پدلگه و کتېپ، چدکی قورس، پدتانی و
خېومت، نازوقه، دهرمان. کموته دس هېزه‌کانی پدکیتی. حشع زوری پاره‌گانېانی خونی
تېک داپو. رادپو، کملوپېلی نه‌خوشخانه‌گانېان خراب کرد بو، پارچې گرنګی هاومن و
دوشکاگانېان دهرهنا بو بزو نوبی پدکیتی کملکیان لی ومونه‌گری.

*

زوری پدلگه‌کانی حسک، پاسوک، حشع کموته دس و دسېجی نېردران بو
ناوزنگ. له سر تم شوره نامېلکېدکی تابه‌تی پشت ناستور به پدلگه گېراوه‌کان پلاو
کراپوه. پدلگه‌کان له تارشېفه‌کمی مامجدهلال دا هلکېراون.

*

خوشناوېتی

خوشناوېتی بو ناوچېده تلېن که شوینی ژپانی عمشېره‌تی خوشناوه. خوشناو
پېک هاتوه له تېره‌کانی: مېر محمېلی، مېر وسوی، پشت گمری (پشت گملی) و،
نوانیش نېن به چنډ پرمېاپوه. له لای سروپوه له‌گل عمشېره‌دکانی هعوتی و سورچی
و، له لای خوارپوه له‌گل پېران (پلهاس)، له لای روزه‌لاپوه له‌گل ناکو و، له لای
روژتاوایپوه له‌گل گوردی و هدرکی هاوسنوره. له روی پرمېره‌پرايه‌تېپوه داپش پوه به
سر ناحیه‌دکانی مرکزنی شغلاوه، کوزه، هېران، له پاریزگای هملېر و، ناحیه‌ی بېتواته
له پاریزگای سلېمانی.

عمشېره‌تی خوشناو سروکایه‌تېدکی پدکگرتوپان نېپوه. وېچ، له گذشته‌کمی دا بو
کوردستان سالی ۱۹۲۰، له دانېشتنېک دا له‌گل پېاوماقوله‌کانی پان له سلېمانی، که
باسی پدکیتی فېدرالی ولاته پدکگرتوه‌کانی نهمریکای بو کردون، پدکېکېان وتویدنی
جوړی پرمېره‌پرتېپه‌کېان له هی خوشناو نېچی. مېهستی نوه پوه که سروکایه‌تېدکی
پدکگرتوپان نېپوه کېشه‌کان به لادا پخا، پدککو چنډ کسی له سروکده‌کانی تېره‌گانېان
نهمومېنېان گرتوه بو باس و بریاردانی.

سروکده‌کانی خوشناو نازناوی پدکېان هېه، پدلام عمشېره‌تدکېان پېپان تلېن: مېر
و مېیران. مېیره‌کانی خوشناو رفته‌پاران له‌گل جوتیاره‌کان زور خراب پوه و، سزای
قورسپان داوین، وه‌کو دماوادم نه‌گېرنه‌پوه بو چاوترساندن و بو سزادان، نهمای گوزپان له
سمر سمری زلامی زیندو ناشتوه و، به پی ی پدتی به سمر ستمېری (درکه زی) دا
گوزپان پی کردون.

صدیق پدگ، پدکی له سروکه دسروزیشته‌کانی عمشېره‌تی خوشناو، پا وه‌کو
خوپان پېپان نوت صدیق مېیران، له‌گل مولا مستفا ناکوک بو. تاقی له کاوانېه‌کانی،
که خوشناو و نهمادی پارتی پون، راسپارد پوسپه‌کېان بو دانا کوشتیان. حکومته‌ی قاسم
له سمر نوه فرمانی گرتنی تېپراهم نهمدد، که نوسا سکرتېری پارتی بو، دهرکرد.
دوای تم روداوه تم پنه‌مالېه نېتر به لای حکومت دا کووت و، بو به پدکی له چدکېلگه
دلسزه‌کانی حکومت و، پشداد بو له دروستکردنی قورسان صلاحدېن، مفرزه خاصه،

فوجی خفیف...

ننمبر پدگ، پدکپکی که له سروزکدگانی خوشنار، له سمره تاي دمس پی کردنی شورشی نملول دا پشداري کرد و، پدکی له پنگه سمره کپه کانی له پیتواته دانرا. سمره نجام له گدل کار پدمسته کانی بارزانی به تاپه تی عطلی شمعمان، که پیتواتی کرد بو به باره گای خوی، تپکچو، ننمبر پدگ چره پال حکومت و، بو به پدکی له چه کپه لگره دلسوزه کانی حکومت و، پشدار بو له دوستکردنی فورسان صلاحمدین، سمره زه خاصه، فوجی خفیف...

چیا لمان هزاران کس له روشنبیر و جوتبارانی خوشناره تی له شورشی نملول و، له شورشی حوزه بران دا پشدار بون. خوشناره تی به گشتی شاخاویه، گونده کانیان کموتزه بناری شاخه کانی ماکوک، شیشار، هعوی، سفین، پهرام، پنه پاری. ناروهوای خوش و کانی و ناری سازگار و دپمنه کانی جوان و دلگیرن. ناروهوای و، کشتوکال: رمز و باخ، دانوهیله، توتن و سمره نه کمن و، دوشاوی تری ی خوشناره تی به ناروانگه. بزنی مرمز رانه گرن و، پیتواته جولا ی هونرمند و زانای لی بو، «کر» ی تنک و ناپایان دوست نه کرد.

*

پندیک له خوشناره تی

نافره تپکی بیرون دو هیزه دوشار، هیزه پدک دوشاوی رهش و هیزه پدک دوشاوی سپی، نندا به کولی دا بیبا بز فروشتن. له ریگایه کی چول توشی کاپرایه ک نهی. کاپرا لی ی نه پرسی: «ژنه که کوله کیت چه؟» ژنه که نهی: «دوشاو».

کاپرا نه پرسی: «نه پفروشی؟»

ژنه که نهی: «پهلی». ژنه که له دلی خنوی دا نهی نه گسر لیم نه پوهی ریگایه کرایه کم لی پیدایه بی لیم پکری باشت نه لیم ریگایه دیوه پچوم؟ کاپرا نه پرسی: «نه توانم تامی بکم؟»

ژنه که نهی: «پهلی». کوله کی دانه گری. دمی هیزه پدکیان نه کاتوه. کاپرا پندیه کی لی نندا و تامی نه کتا. نهیجا نهی: «حز نه کم نهی تریش تام

بکم».

ژنه که ملی هیزه کراوه کی به دستوه نهی، دمی هیزه کی تریش نه کاتوه به دسته کی تری نه پگری. کاپرا که دمس نه کتا به پاری کردن له گدل ژنه که و دمس نهی بز ران و ناوگلی. ژنه که نهیجا تی نه کتا مپهستی کاپرا چی بوه، پلام کموت بوه هلو پستیکی دژاوه: دمس له هیزه کان پهر پندا، بز نهی خنوی له کاپرا پپاریزی، دوشاوه کی نهی، دمس له هیزه کان پهر نندا کاپرا سواری نهی. ژنه له داماری دا نازانی کامیان هلو پیری، نهی: «وای له قونی! وای له دوشاوی!»

نمه فوندی «نپیتراز» و «حیز فرسندی» ه له زمانی کوردی دا.

*

چوپنه پالیسان. دلی پالیسان به ناری گوندی پالیسانوه ناو نهی. کموت بوه نهیون زنجیره پدک چپاوه: ماکوک - دمه شیر - پاری خه تی. زنجیره ی هعوی - کلاوقاسم

- پنی همر. چای شپار. روزهلاتی سر به سلیمانی و، روزه‌اوای سر به هولیر بو. دولیکی ناوهدان و پ. له ناوایی بو. گونده‌کانی: شپره، دهراش، میرگسسر، خدی، توقی، زنی، چپوه، ویری، مملوک، پیراوه، کانی پورد، نغدیپک، ننگوز، ناووه، دواوه، زبوه، هیرتدل، همرک، سوره.. له پناری نم شاخانددا بون. پاره‌گای ممله‌ندی چواری پدکیتی له بالهسان و، پاره‌گای لایه‌ن‌کانی جود: پارتی له بالوکاوا و، حشع له شیخ وسان و، حسک له. جاده‌پدکی قیری گرنک به ناوهراستی دوله‌کدا کراپوهه رانیسی نه‌یست به خلیقان، واته به جاده‌ی هولیر - حاجی هومراندوه.

چند روزی له بالهسان مایندوه، خلیک‌کی زور له هولیر و سلیمانیوه هاتن بۆ لامان. ممله‌ند چوهه جیگای خزی. سمرلنوی تپه‌کانی: سفین، هوری، کوسرته، دهشتی هولیرمان ریک‌خستوه و، هندی نالوگورمان له سمرتپه‌کان دا کرد. هندی له هیزه‌کانی حسک کشا بونوه ناوچه‌کانی نازنین، سماق‌لیبه‌کان، دهشتی هولیر..

*

په‌رو سفین

دوای چند روزی له گیل تپه‌کانی سفین، کوسرته، دهشتی هولیر، کمرکوک، گورمیان، سدرمه.. به شاخی هوری دا چرین بۆ نازنین. نازنین له پناری سفین دایه. کموژته تهنشت هیران که ناوهندی په‌روپه‌راپه‌تی ناحیه‌ی خوشناو بو. گوندیکی ناوهدان و خوش و کانی زوری تی دا به‌ر رز و باخی خوشیان هبو. باخه‌کاتیان زوری هتار بو. هتاری نازنین به ناویانگه، ترش و شیرین و مبخوشیان هبو. سرکی ناپایان لی دروست نه‌کرد. پدکیتی له نار خلیکی نازنین دا نندام و لایه‌نگری زوری هبو. کوسرته‌لیش ریک‌خستنیکی باشی هبو.

*

مه‌لای معاشخوړ

پیش چند روزی له پیکادانیک دا، له نیوان مفرزه‌پدکی پدکیتی و مفرزه‌پدکی جودا، پیشمهرگه‌پدکی پدکیتی کوژدا بو. تهرمه‌که‌یان برد بوه نازنین پهنیژن. مه‌لای مزگوت‌که سر به همنس بو، نه‌په‌یشت بو تهرمی پیشمهرگه‌که به‌نده مزگوت‌که‌ی و، له گورستانی ناوایی دا وه‌کو موسولمان کفن و دفنی بکن، وت بوی: «نهمانه کافرن!» پیشمهرگه‌که خلیکی نو ناوچه‌په نه‌بو، مه‌لاک‌پش نه‌پناسی بو، تنها نومنده‌ی زانی بو که پیشمهرگه‌ی پدکیتی بوه و، پدکیتی یش لو کاتدا شکا بو.

مه‌لاکم بانگ کرد، هندی سمرزنشتم کرد، وتم: «تو نوژ به پاره نه‌کمی. هر نوژی به دیناری نه‌کیت، نه‌گور معاشه‌کیت به‌رن، نیتر مه‌لایه‌تی ناکه‌یت و، رهنکه واز له نوژکردنیش به‌جی، کچی حقت به خوت داوه بی ثوه‌ی نیمه پناسی به کافرمان نده‌نی ی و، نه‌پلی له گورستانی نسلام دا پانتیژن. تپی لیره بروی!» کاپرا له گیانی خزی نترسا و، پیشیمانی له قسه‌کاتی دهرنیری، به‌لام بایدخم به قسه‌کاتی نندا داوام لی کرد ناوچه‌که به جی به‌پلی.

*

دوای چند روزی به سفین دا چرینه دولی سماق‌ولی. خزم له سماق‌ولی سمرچاوه و، هیزه‌کاتی تریش له قه‌لاسنج، زیارت، سوسی، گرتک.. به‌لاو بونوه و، پاره‌گایان دانا.

مفرده‌گانی حسپک زیاتر له ۲۰ نوتوموبیلیان له دوی خویان په شاردراوه‌یی په جی هیشت بو. نوتوموبیل‌گان نموی هی خملک بو دامانوه په خاونه‌گانی و. نموی هی حکومت بو داپش کران په سر تپه‌گان دا. لم میراتپه منیش پیکاپیکی دهبل کاپینم پی برا. تپه‌گانی هموری، سفین، دهشتی هولیر، کوسرت.. مان نارده‌وه شوینه‌گانی خویان.

*

سماق‌ولیه‌گان

سماق‌ولی چوار گوندن له ریزی په‌ک: سمروچاوه، گرتک، سینان، گلی. هرچواریان کموت پونه بناری سفین پرامهر شاخی پهنه‌بای. «سماق‌ولی» رهنکه کورتک‌راوی نیسماعیل قولی بی. قولی په تورکی نازیری واته: پهنده، کزیله. هتا نیستایش له نیران دا علی قولی، حسین قولی، رزا قولی زوره که له جیگای عبدالعلی، عبدالحسین، عبدالرضای عمری په کاری تمین و. له گوردی دا نمبی په پهنده علی، پندی حسین و پهنده رزا. سماق‌ولی واته پهنده سایل. «گرتک» وه‌کو لیره ناوی گونده له پشدر و باله‌کاپیتی پش همان ناو هبه. گرتک: گردک، گردولکه. گردی پچوک.

سمروچاوه، سمروچاوه‌یکی گوردی ناو و چند کانه‌کی لی بو. رز و باخی خوش و سپیداری راست و بالا پزریان هبو. کوپخا عزیز و کوپخا عبده هردوکسان له سمروچاوه دانیش‌شتن دو پساوی کورد‌پروور و پریزی ناوچه‌که بو. هرچنده خزمی په‌کتری بو، پلام له گیل په‌ک ناکوک بو. کوپخا عبده په منالی له کوه خوند بی. خوند‌وار و تپه‌بشتو بو.

دولی سماق‌ولی پستراوه په دولیکی تروه پی ی ندین دولی نسحابان له سر ناوی هیزوپ تپواو نمبی. په دریایی دوله‌که هزاران گوری لی په. وه‌کو دانیش‌توانی ناوچه‌که نه‌گیرنوه لم دژلدا شریکی قورس له نیوان نسحابه و کافره‌گان دا بو. ژماره‌یکی زور نسحابه کوژراون و، لو شوناندا نیژراون. پلام هیچ پلکه‌یکی میژوی پشتیوانی لم قسانه ناکا. رهنکه نطسانه بی.

له ناوی روپاری هیزوپ دا له تاستی جلی کانه‌ک هلش‌قولی گراوه. ناوه‌کی گمره زورچار پشم‌مرگه په زستان خویان لی نشت.

شوپن‌واری هندی قولله و قه‌لا له ناوه‌گرد مایو. ناوه‌گرد پشیکه له زنجیره‌ی سفین خملک نمانوت هی سرده‌می میر محمده‌دی میری سوزانه. نمبی پیش نمیش ناوه‌گرد قه‌لای لی بی، چونکه په‌کی له لشکر‌کشی‌سپه‌گانی والی بغداد پز سر میره‌گانی پاپان لم دژلدا په گرتی ناوه‌گرد تپواو بو.

چند وشه‌پکم لو ناوه بیست وایزتم وشمی تایه‌ستی خوشناوه‌تی بن، چونکه له شونی تر پاو نمبون، له‌وانه:

نوک: ناو نورگ، گرو.

خوزی: تپایی ناو گرو. وه‌کو: خوزی له نوک‌دا هیشک بو. کپک: تپله سیری شاخ. وه‌کو کپکی خانزاد و کپکی شیلانه له سفین و کپکی حمداغا له پنی هیریر. رهنکه نمیش له کپو، وه‌کو لوتکه له لوتوه داتاشرا

گفت: هر شه.
شیلو: لیل بوئی ناو.
زیندی: نسیبی.

*

فشه

که گهشتینه خوشناویتی، به گالتنوه به هندی له فرماندهکانی هیزه کم وت: «لهم ناوچه پيدا سهد کاکه فشمی کردوه به بار. نموی فشمی زل و دروی گموره بکا دهریاری نازایدتی خزی به پیاریکی رهشید ناو دهر نهکا. تپوش تا لهم ناوچه پيدا این به نارهزوی خوتان فشه بکنا»

له گوندیکی خوشناویتی دو کریخا خزمی نزیکی په کتری، بهلام له گدل پهکی ناکوک بون. هردولا پان کورد پهرور و دوستی پیشمرگه بون. نمویست ناشتیا بکسموه. گرنده که پان دوژمنایه تی دا نئمما و، نیمش له په کگرتنوهی توان قازانجمنان نه کرد. سامان و روستم راسپارد بو بکونه بهینانوه و، خریکی ریکختنوه پان بن و منیش دوا قسمی تی دا بکم. هردولا ره پیا نئونان و ملیان نمشدا و، سرجهکانی په کتربان قبول نمشکرد.

پهکی له ناوچه بکوره کان سهر نهکا به قسمی خوش و ناموزگاری کسبان نایه ته سهر ریگای ناشتبونوه و ریککوتن، له مزگوتنه کدا که توان و، زوری پیشمرگه و فرمانده گانهانی لی نئی، نئی: «نزانن له دی پهکی گرمیان له گدل دو کس زور خریک بوین ریکبان بختنوه. که لکی نه گرت بز نموی نازاوه که بکوژنمونه هردوکیانم گرت. نموتم پی دا کردن و، هردوکیانم سوتان. نیتر ناوایه که زگاری بو له دهستان...»
پهکی له برادره کاکا هاتوه به پیکمننوه وتی: «تو به نیمست وت فشه بکنا! مبهستت نموه بو: فشه بز خزمان بکین یا بز خه لک؟» وتم: «بز خه لک» وتی: «فلان فشه بز خزمان نهکا» چیروکه کی بز گیراموه کردمان به پیکمنین.

*

گرده سور و حمامزک

لهم ساوه پيدا دو چالاکی پیشمرگه پی گموره بو، له سرانسدی کوردستان دا دهنکیان دایهوه. پهکیکیان بوسه پهکی بو تپیی ۲۱ ی کمرکوک له حمامزکی نزیک کزیموه بز هیزکی هاویشی دوزگا سرکو تکرهکانی نایهوه. ۱۸ کسی تی دا کوژا. زوریان تکریتی بون. نموی تریان، شریک بز له گرده سور تپیی ۸۶ ی دهشتی هولیر کردیان. هیزکی گمورهی جهیش به پشتییرانی کزپتر چو بوه سریان. هیزه کی حکومتیان شکاند و کوشتاریکی زوریان لی کردن و لاشی کوژاوه کان له شرکه کدا به جی مان.

*

شهابه چه پیل

له سرچاوه، له ژوره کی پیرامیرمان تاقی له پیشمرگه کان بز پاریزگاری نیمه نفوسن، روژکیان پهکی له پیشمرگه کان هات وتی: «همومان توشی گری بوین»

ورگ و ملی پیشان دام کریشکی زوری کرد بو نه‌پنژانی له چیموه توش بون. زیاتر له ۲۰ پیشمرگه نمخوشیی پیستان گرت بو. له‌وانه بو پگاته نیمش. پزیشک هات سه‌یری کردن. چاره‌ی نمخوشیه‌کی دوزیموه. نه‌بو همو روژی به ناوی شله‌تین خویان بشون و، جووری دهرمانی بۆ نوسین، خویانی پی به‌منون. فانیله و کراسی تازه له بهر بکهن. نوینه‌کانیان بگژون یا همو روژی له بهر خسور هلیی بخن.. تا چاک نه‌بنوه. لهو هلموهرجدا کاریکی گران و، مسره‌فیکی زور بو. هوالمان نارد بۆ ریک‌خرایی هملیر دهرمان و جلوه‌رگ بهرن.

ویستم هزی پلاو پونه‌وی پدو‌معه. دوا‌ی توژینه‌وه دهرکوت کوریکیان له گهله له میوه نهم نمخوشییدی گرتوه و لی ی کۆن کردوه قسمی نه‌کردوه، به نه‌نقست همو روژی جلوه‌رگی پیشمرگه‌کانی تری له بهر کردوه و، به نوینه‌کانی نوان نوستوه. بهم شیوه‌به ههمریان گرتیانه. نهمه جفنا به (موظف صحی) هیزه‌که‌پانه و، ناوی شه‌هابه و، خه‌لکی خانه‌قینه.

ره‌وشتی نهم کا‌هریم به لاهه سهر بو، پیشمرگه نهمی خزی له سهر هاوریکی به کوشه‌ت پدا، کهچی نهم نمخوشی تی دا پلاو کرد پونه‌وه، له کاتیک دا خزی له بواری تمندروستی دا کاری نه‌کرد. به‌یارم دا له پیشمرگه‌په‌تی دهری بکهم، به‌لام پیش نه‌وه نیوه گیانی بکهم بۆ نه‌وی جاریکی تر تاوانی وا دوباره نه‌کاتوه. بانگم کرد زورم لۆمه کرد و، وتم: «له بهر نه‌وی تۆ نهم تاوانت کردوه، له‌وانه‌به خه‌لکی تریش توش بکه‌یت، به‌یارمان داوه پتسوتین!» به توره‌یه‌وه به پیشمرگه‌کانم وت: «به‌یمن به‌سوتین!» کا‌هرا تا ساوه‌به‌ک وایشزانی به راستی نه‌پسوتین. شه‌هاب له پیشمرگه‌په‌تی دهرکرا. به‌لام مانگی زیاتری پی چو تا پیشمرگه نمخوشه‌کان چاک پونه‌وه.

*

مه‌فرزه‌کانی جود، به تابه‌تی هی حسیک، کهوتنه هلموهرین: هه‌ندیکیان هاتنه ناو به‌که‌تیه‌وه، هه‌ندیکیان چونه پال رژیم و بون به جاش و، هه‌ندیکیشیان له به‌راوه‌تیه‌وه چون بۆ برادوست و بارزان. چه‌کداری جود له ناوچه‌که‌دا نهما. دوا‌ی چه‌ند حه‌فته‌به‌ک منه‌ش ئه‌تر نه‌شم له سما‌قوله‌کان ته‌واو بو، گه‌وامه‌وه دۆلی باله‌سان.

*

مه‌لای خه‌تی

ماوه‌به‌ک له قوتا‌پخانه‌کی گوندی «خه‌تی» دا‌هه‌زیم. خه‌لکی خه‌تی و، دانه‌شتوانی ناوچه‌که به گشتی له گه‌ل نه‌مه دوست و هاوکار بون. مه‌لای خه‌تی خه‌لکی نهم گونده به. له ناو میژوی کوردا تاوانی خه‌پانه‌تی گه‌وره له نه‌توهه و نه‌شتمان نه‌درسته پال دو مه‌لا: ئه‌دریسی پته‌لیسی و مه‌لای خه‌تی.

دوا‌ی شیری چاله‌دیران، به‌شی زوری سه‌رزهمینی کوردستان و، مه‌یرابه‌ته‌کانی کورد کهوتنه ژیر ده‌ستی عوسمانیه‌وه، هه‌ندی کس تاوانی نهمه نه‌خه‌نه ملی مه‌لا ئه‌دریس. به پی ی لیک‌وله‌نه‌کانی من: مه‌لا ئه‌دریس میژون‌سیکی گه‌وره و نا‌گادار و، دی‌پلوما‌تیکی زانا و زیره‌ک و، کوردیکی دلسوز به. نه‌وانی نهم تاوانی به پال نه‌دن هیچ به‌لگه‌به‌کی میژوبیان به ده‌ستوه نه‌ه. نه‌وی نه‌یالی دا‌گیرکردنی کوردستانی له مل دایه دو‌به‌ره‌کی ناو مه‌یره‌کانی کورد به، نه‌ک ئه‌دریسی پته‌لیسی.

به گویری پندوهای ناو خنلک و، گهراندوی هندی له میژونوسه‌گانی کورد، وه‌کو: حوزنی موکریانی له «میرانی سوزان» و عه‌لادین سه‌جادی له «شورشه‌گانی کورد» ا، مه‌لا محممدی ختی، پدکی له مه‌لا گموره‌گانی سردهمی خزی و، موختی میراپه‌تی سوزان پوه. که لشکری تورک هیرشی هیناوه‌ته سر میر محممدی میری سوزان، مه‌لا محممد فتوای داوه: «پهرنگاریی لشکری خلیفهی نیسلام جاتیز نه و، هرکسی شهری له گه‌ل پکا تهلای نه‌کوی.» له نه‌فهامی نم فتوایدا لشکره‌کی میری سوزان بلاره‌پان لی کرده، میری سوزان خزی داوه به دست لشکری تورک‌موه. به گیسوای رهوانی نستمولپان کرد و، هرگیز نه‌گه‌راپوه و، هوالی نه‌بو. میراپه‌تی سوزان کوتایی هات.

*

مه‌لیخا

حوزنی له کتیه‌کی دا: «میرانی سوزان» پاسی کتیه‌ک نه‌کا، وه‌کو سهرچاوه‌ی سهره‌کی یژ گهراندوی روداوه‌گانی سردهمی میر محممد به ناوی «مه‌لیخا»، که میرزا محممدی وه‌قانع نه‌گار به شهر هلی هستوه. جلیلی جده‌لپیش له پیشه‌کی کتیه‌کی دا دهراره‌ی «میراپه‌تیه کوردپه‌گانی ناو نیمه‌پراتویری عوسمانی» پاسی دهنوسه‌کی نم کتیه‌ک نه‌کا، که لشکری روسپای قه‌سیری له شهره‌گانی پدکمین جمنگی جیهانی دا له داگیرکردنی ره‌واندزدا دهستی کوتوه و، له پدکی له کتیه‌خانه‌گانی پدکیتی سوختی چاران دا پوه. له زور مه‌لا و خویندواری ناوچه‌کیم پرسی و، چندی سوزاخم کرد، نه له لای کس هبو و، نه هیچان لی نزمانی.

حوزنی وا پاس نه‌کا میری سوزان کانی ناسنی له روستی دوزیوه‌توه، ناسنی لوی دهره‌ناوه یژ دارشتنی چه‌که‌گانی. رهنه‌گه نممه وایی، به‌لام دانه‌شتوانی ناوچه‌که، وه‌کو له زمانی باووپه‌په‌رانپانه‌وه نه‌پانگه‌راپوه: هرچی پارچه ناسنی شکار و نال و، هوجوش له ناوچه‌کدا هبوه کزبان کردوتوه، لولوی تزیه‌کانپان لهوه دروست کرده نه‌ک له کانه ناسنی روستی.

*

حسن مارگر

پدکی لهو پشمه‌رگانه‌ی شاهز هلی یژارد بون، له دهسته‌کی من پی، کوریکی گهمانی وریا بو، ناوی حسن بو. پشمه‌رگه‌کان ناویان ناو: حسن مارگر، چونکه مار و دوشکی نه‌گرت و، ترسی پشمه‌رگه‌کانیشی له گرته‌پان نه‌شکانه. حسن شاره‌زاییه‌کی زوری پمپا کرد بو له مار و دوشک و جزوه‌کانپان دا.

نه‌هندی من گه‌رام له سهرانسری کوردستان دا مار و دوشک هه‌به. ماره‌کان، هندیکیان زه‌راوین و هندیکیان زه‌راوی نین، به گشتی گموره نین، به ده‌گمین هه‌به له مه‌تریک دریزتر پی. هیزدپه‌ا، که له هندی شوین پی ی تهلین حمزیا یا شامار، له فزولکلزدا پاسی نه‌کری، ده‌په‌په‌کی نه‌فسانه‌په، به راستی نه‌به، یا نه‌ماوه.

لهو همو سالاندا، نه‌هندی من به‌ستومه، ته‌نیا دو چار ریکوتی کرده مار به پشمه‌رگه‌پوه داوه. نه‌ویش له تاریکایی شمودا نه‌پان دی بو پنهان پی دا ناو. مار، چنند جزری هه‌به، وه‌کو: تیره مار، ره‌شمار، زمرده مار، سجه مار، سفره

مار، سپسه مار، شله مار، کوریه مار، کوله وه بیاب، کوله کوریه.. هندی له مانه له هندی شوین هین و له هندی شوینی تر نین.
توله مار، پچکی مار.

مار له زستان دا سر نیی، له بهاردا کاژ فری ئدا، نهگزی یا پیوه ئدا، که ماندو یا تهنوی نیی نهفیشکینی، بز روشتان نهگشی و بز پشودان پهپکه نهخوا، نهگه نازاری ندری به زوری بی وهزن نیی.

دوپشکیش چمند جویری گهوره و ناوچی و پچوک و، زهرد و ردهش و کالی ههیه. جوهره کانی و ناوه کانی به گوری ناوچه کان نهگزی: چه پیاله، کلاشوم، سولسوله، جهرراجه، دهماره کوله، دوپشکه رسته.. هی هندی ناوچه کوشتندن، به هر کسیکوه بدن به دهگمن له مردن دهماز نیی.

حسین زور زور ماوه یکی باش خزی ون نه کرد، به دوی مار و دوپشک دا ناو کله کی بهرد و چم و پهرین و کون و کله بهر نهگرا.

که ماری ئدوژ پیوه بهقه تی ملی نهگرت و، بهنیک یا گزوه پیه کی بهنی له دانی گیر نه کرد. دانی هیل نهگشا ئوسا یاری پی نه کرد. زور جار بهری ئدان.

که دوپشکی ئدوژ پیوه چیلکه به کی نهخته سر پشتی. دوپشکه که کلکی کلا نه نه کرد به چیلکه کسوه بدا، گری ی پیش چهزه کی نهگرت و، به شتیکی روق نوکی چهزه کی، که زور کورت و له مو بهر بکتره، نهگاند، ئوسا تی خسته سر دستی یاری پی نه کرد.

تا چونه بهری مرگه حسین له گلمان بو، نیتر پیوستیمان پی ی نعا، ریگم دا بهگرتنوه ناوچه کی خزیان، له چالاکیه کی پیشمرگه دا کوژا.

*

چمند کسی له کادهره کانی ناوچه ی هویلیر له ناو خزیان دا کسوتیه قسه و قسلوک که گویا من سلیمانچیته نهگم، هرچی خه لکی سلیمانی نیی ریگای نادهم کاری بهریتی و باوهری پی ناگم.

روژیک له بالهسان کوهنوه به کم پی کردن بز ئوهی ئم قسه بهیان له گیل پاس بهکم، به ژماره ئندامانی م س، ک س، مسئولی مهلبنده کان، ئندامانی مهلبنده کان، لهرسراوی ریکخواره کانی کومله، سرتیبه کانی پیشمرگم.. بز پاس کردن و یدک به یدک شوینی له دایک بون و گهوه به نیانم بز روژ کردنبه. دهرکوت ئم قسه به هیچ پناغه به کی نهبو. ئینجا پیم وتن: «ئم بهر کردنبه یی ئیه سهیره. ئیه خوژان به ئینترناسیونالیهست دانهین. هندی بکشان خزی به کزونیست ئزان. ئیه به لاتانوه گرنگ نیی مسئول خه لکی کوی ی؟ بهلکو چمند خزمی شورش و کومله و یدکیتی نهکا» زور جار مروف چمند نهی بهای گهوره بی، بهلام دنیا هه له کونی قازانجه کانی خزیوه نهی.

*

باره گاکسی من که له قوتا بهانه کی خهتی دا بو زور قهره بالخ بو. چنگی عیراق - نیران له ناوچه ی حاجی ئومهران زور گهرم بو. ههمو روژی چمند جاری پوله فروکه و هالیگزی بهری عیراق به سر خوشناوهتی دا نهچون بز مهبدانی شهر. ترسام روژیک نهمش

برود و مان بکمن، گویز امانوه سر «کانی بهرو». شونده کی قایم و، بو خواراستن پیچ و پنا و، تاشه بردی زوری لی بو.

*

رقی تافروت

خولی یه کمسی شمیری جود تهاو و. نعو کاته من ناوم کسوت به ناوان. دوسته کانی جود به خراپ و، دوسته کانی یه کبته به چاک تهبان نمروانیم.

روژیکیان پوله فروکدی عبراق وه کو شاره زمره والهی وروژاو نغفرین بهرو ناوچی حاجی نومردان. نیمه له «کانی بهرو» دانیشته بهون، وه کو روژه کانی تر خمریکی کاری روژانهی پیشمهرگه بوم. عطلی پچکول له خدته بو، نامیده کی بژ ناردم نوسی بهی: دو کچی ناسپارم له سلیمانه بهرو هاتون تمیانوی بهن بژ سمردانت، نه گمر مساوت هبی بیانینی. زردم پی خوش بو. حرمم نه کرد نختی کمشی کوری دانیشته کانم، که به زوری له گدل پیشمهرگه و لادینی بو، به گورم. وه لامم دایهوه بیان نوری.

کچه کان گهشتان به گهرمی پیشوازم کردن و به خیر هاتنم کردن. پیکوه دانیشتم. پیشمهرگه کان نار و چایان بژ هینان. پرسپارم لی کردن: ناویان چیه و، خملکی کوین و، نیشیان چیه؟ هردو گیان ندرمانهر بهون. یه کتیکیان خملکی لای کمرکوک و، نموی تریان خملکی لای سلیمانی بو. کمرکویه گیان جلوه برگی ناسایی له بهردا بو، شوی کرد بو بهلام له سر جیاوازی بهرو باوهری سیاسی له گدل میرده کی ناکوک بو، نم سر به جولانه وی کورد و میرده کی سر به حکومت بو. سلیمانه بهرو هاتون تافروتیکسی بالا بهرز و جلپکی کوردی رازاوهی تمنکی له بهر کرد بو، هیشتا شوی نه کرد بو. به دم و دوانیان دا وریا و زیرهک و تیگه یشتو بهون.

وتم: «هیچ کاریکی تایه تبتان هیده به من بهری بژتان بهکم؟»

وتیان: «هیچ کاریکیسان نیه. هاتون له نزدیکوه تهاور و نه گمر کات هبی

همندی مونا قشیت له گدل بهمین؟»

وتم: «فرموا! به تافروتی خوتان مونا قشه بکمن»

سلیمانه بهرو پرس: «باوروت به خوا هیده؟»

به لاموه سهر بو مونا قشه کانی بهم پرسپاره دهس پی کرد، بهلام تیگه یشتم خوی به چه پیکسی نازاد پخواز و سهریست و کراوه نغزانی. وتم: «نهوه شتیکی تایه تبتیه،

به بهرو مندی به وژدانی مرژف خویوه هیده»

وتی: «نه! تز سکرتهری ریکخراویکی مارکسیت نهی رهشی تاشکرات هبی!»

وتم: «نهوه شتیکی تایه تبتیه، کار له باوهری سیاسی ناکا، له ناو نیمه دا زور کس

همن باوهری قولیان به خوا هیده و، له همنان کات دا خویشیان به مارکسی نغزان»

وتی: «نهوه به به کموه ناگو نجین، یه کی که مارکسی بی نهی مادی بی...» له سر نیمه روشت و، بهلگه و بهانوی مارکسیه کلاسیکه که توندروه کانی دوباره نه کردوه، زوری له گدل خمریک بوم تا پاسه کم پی گوری.

هاته سر کیشی ژن، پرس: «رهنیت بهرامهر به ژن چیه؟»

کردم به گالته له گملی، وتم: «ژن نیروی کومله و دایکی نیوه کی ترشه»

وتی: «مهبستم نهوه به: رهنیت بهرامهر به کسانی ژن و پیاو چیه؟»

وتم: «له گزفاری کومه لدا و تاریکی درېژ له سر کیشی نافرمت پلاو کراوه تموه من نویسمه، لموی دا پاسی په کسانې ژن و پیامو کرده.»
 وتی: «نمی بز ریگه تان نمداره به ژن، وه کو پیار، له شور شه کدا به شدار بن. نموانه پش که هاتون له پهر نموی ریگای کار کردنیان نمدراوه تی وازیان هیناوه؟»
 وتم: «نیمه به هزی جفنگی پارتیزانیپوه خزاونه ته ناوچه شاخاویه سمخته کانهوه، نو ناوچانه پش به هزی دابرانیانوه له پیشکومتی شار و شارستانی له ریزی ناوچه هیره دواکوتوه کانی دنیادان، ناتوانین به پله و به زور پیروچون و ناره زوه کانی خزمان به خینه جیگهی قانونه کانی نموان.. ناچارین ریزی نمرته باوه کانیان پگرین، نه گینا داتهرین و درمان نه گمن.»

زور باهتی جوړاوجوری فلسفی، کومه لایه تی، سیاسی، فرهنگی.. پاس کران، پاسه کان سمره تاپان هیرو کز تاپیان نهو. له زوری دا پیرو زمان جیساواز بو.. به لام بز هیرودکمان خوش بو: بز من چونکه ماوه یک پر ماندوی شروشوریکی پیوه بوم و، زور له میژ پر گویم لهو جوړه پاسانه نهو بو. بز نو، چونکه نه پتوانی به نازادی پیرواکانی خزی بز پدکی دهری که به جیدی گوی ی لی نه گری و، مونا قشعی له گدل نهکا.

نزیک عسر کومتپوینهوه. گفستوگزانان نمونده بان لق و پوپ لی پوهوه، ناسپاو په کی نو تمنا چند سمعاتمانی وها قول کرد بو، نه توت زور له میژ په کتری نمانسین، پوه وها په راشکاوې نمدواین. وستم به نوتومویل رهوانه بان یکم بز ختی بز لای عتلی یا بز نو شوینمی خویان نمانموی. ناردم به شوین شوفیره کدا و، وتم: «نه تانموی بز کوی یون؟»

له ناو چند تاشه هر دیکی قوچ دا له سر لهادیک دانتشت یون، پشتمان دا پر به ریزه چپای دهره شیر - پاری ختی و، دولی پالیسان و ریزه چپای هوری - کلاو قاسم - زینه تیر پرامیرمان بو. شوینکی هتا پلی خوش بز سهیرانی خدلیکی شار و، رومانسی بز دلدار و دلخواز و، قایم بز پیشمرگه..
 کچی تایمن پر به دل حمزی نه کرد پینیتوه دروه به پاسه کانی بدا، منیش پر به دل، حمزم نه کرد دلی راهگرم، به لام نمسته توانی چونکه له قسمو پاسی ناو پیشمرگه نه ترسام، نو قسمه و پاساندی نو نرخی فلسیکی بز دانمندان و، لای واپو نمبی لی ی باخی یون.

پیشمرگه که نوتومویل په کی هینا. داوام لی کردن سوار بن له گلی. کچه به روگوژی و به دلشکاوې هستا روشت. تومز له دلی خوی دا قینیکی قولی لی هلگرت بوم، نمونده دلگران بو بو: له پلینه کی پیشمان پوهه که داپوی له نمخوشخانه ناومندی کار پکا. له ریگستان وازی هینا و، له هر جیه کی بزی پکار په منی تاوانبار نه کرد به دوژمنایه تی ژن و، نه پوت: «پاوه ری به په کسانې ژن و پیانو نیه و، رقی له ژنه!»

له کاتی راگرتی شری به عس - په کیتی دا سالی ۸۴ هاوسره کم له نمخوشخانه بز عملیاتی له دایکونی نما کتوت بو. تم خانه له نمخوشخانه چو بو بز لای، لی ی پرسی بو: «تو ژنی فلانی؟» وت بوی: «پلی» لی ی پرسی بو: «چون نه توانی له گلی هل پکی؟» وت بوی: «بزی؟» وت بوی: «رقی له ژنه!» تم پندواوه تا چند سال به

دواصوه بو، گه‌بشت پوهوه دم چمند نافره‌تېکي ناسپاوم. چارېکیان له مېانې قسدا
 په‌کېکیان لی ی پرسېم: «بژېی رقت له ژنده؟»
 وتم: «په‌کې لږو شتانه‌ی له ژيان دا حېزم لی پتی ژنده کی نمدی پی وتوی؟»
 وتی: «وام بېستوه»

سرلمنوی چپروکه‌کم هاتوه بېر. بېگوسان من نم نوزانی نېجاسه‌کسی وه‌ها
 نښکېتوه و نو جوړه په ری کرده په «نېهانه» دائمی، نه‌گېنا په جوړېکی وه‌ها رفتارم
 له گڼل نه‌کرد په دلی خزش و خدپالی ناسودوه بگمریتوه.

*

ناژاوه‌ی ناو نډېيان

سالی ۱۹۶۹ په بریارېکی م ق ث ریگی دامفرانندی په‌کېتېی نوسمرانی کورد
 درا: کاکه مېم بژتانی و تاقمی له نوسمرانی کورد داوای نېجازه‌يان کرد و، نېجازه‌يان پی
 دان. زوری نځایاند به‌پانی نازار خوندرایوه، نموش خرایه ناو دسکوت‌ه‌کانی نازاره‌وه.
 نم په‌کېتېه، نه‌گمرچی له چار تمسني دا پره‌مسی نډه‌یسی زوری له دواي خزی په جی
 نه‌بېستوه، پلام له روی سپاسېدوه دواي ناشه‌تالېش خوی نډورانډ و، نه‌چوه ژر باری
 زور و گوشاری پدسېدوه.

پدس کوری زانپاری کورد که چاران دوزگاپه‌کې سرپخو بو، به‌پانی نازارېش
 سلمانډ بوی، کرد بو په بشی له «المجمع العلمی العراقی» په ناوی «الهیته الکرده» وه،
 نه‌پوست «په‌کېتی نوسمرانی کورد» یش هلبوه‌شېنېتوه و بېکا په بشی له «اتحاد الادباء
 والکتاب». نوسمرانی کورد له ناو خزیان دا ناکوک پون له سر نموی پېنه ناو په‌کېتېه
 عېراقپه‌کېوه یا مرقاطعه‌ی بکمن. (عبدالامیر محله) چمند کزونه‌په‌کې له گڼل کرد
 پون. عېدولشمیر نموسا راوړکاری روژناموای صددام و نوسری چپروکی «الایام
 الطویله» بو. هندي له نوسمرانی په‌پونډېدار رتی نیمه‌يان پرسې. نیمش پزمان نویسن
 چزن نوسمرانی گڼله‌کسان له مېدانې پېشم‌رگه‌ی و سپاسی دا پاوریان په نیمه هیده،
 ناوه‌ها نیمش له مېدانې نویسن و نډه‌ی دا پاورسان په نوسمرانی گڼله‌کسان هیده،
 بریاردان لږ پاره‌پوه پز خزیان په جی نه‌پلین و، هر بریاری بدن، نیمه ریزی
 برپاره‌کېان نه‌گرن و، په هی خوامی نوزانین.

نمسان مرقاطعه‌يان بگرداپه، یا بشدار پوناپه، پدس رېکخراوه‌کسی هر
 هلته‌وشانډنوه. پز نموی هندي دسکوتی قانونی په دس بهین کوتنه گتروک له گڼل
 (عبدالامیر محله) و دزیری نېحلام (شفیق الکمالی)، شفیق کمالی پلینې هندي
 دسکوتی تابه‌تی پی داپون. له سر نموه زوری نوسمران رنپان وا بو بشداری رېکخراوه
 عېراقپه‌که بن.

ناکوکې دورودرېژی ناو جولانموی کورد و، ناکوکې شخصی، له ناو نوسمرانېش
 دا رنځگی داپوه، نوسمران له ناو خزیان دا ناکوک پون، تنانیت تاوانی ناروایان نډاپه
 پال په‌کتری. کارپه‌کې گزنه شپوعی په ناوی حمه سعید حسن، که خزی په چه‌پېکی
 توندره و، په نوسر و شاعیر و رخنه‌گر دانفا، نامېلکه‌په‌کې نوسی بو داپوی په دزگای
 راگه‌پانندی په‌کېتی پزی چاپ بکمن. له نامېلکه‌کسی دا په زمانی سرسری سرجاده دوا
 بو، جنیوی پېسی په نوسر و نډه‌په‌کانی کورد داپو، نېتېهامی کرد پون په ترسوکې،

جاسوسی، جاشایه‌تی بدعس.. نامیلکه‌که پلاو پوهو، بهلام دهنگی نارده‌ای له همدو تدبیه‌کانهو پروز پوهو. چنن‌دین نویتر و نامه‌یان نارد و، نه‌وی توانی زور نارم‌دیت کرد بو، نه‌و بو: نامیلکه‌که، د‌م‌زگای راگه‌پاندنی په‌کیتی چاپ و پلاوی کرد پوهو.

له مددا هله‌پدگی منی تی دابو، له کاتی چاپ کردنی دا نه‌رسه‌لان په بهیتل له منی پرسی حمعه سعید نامیلکه‌په‌کی هیناره پ‌وی چاپ پکین، بهیکین یا نه؟ منیش بی نه‌وی پزانم یا پیرسم ناوره‌که‌کی چی تی دایه، یا نه‌رسه‌لان بزم پاس پکا، په گ‌ویری داپن‌کردنی سهره‌تای «نان و نازادی» پ‌و نویسرائی ک‌و‌ر و تم پلاوی پکینه‌و توم‌س نه‌رسه‌لان خ‌و‌شی نه‌و جوړه نویسنه‌ی پی خوش بو. له سهره‌تاره نه‌گ‌ر نه‌رسه‌لان تم هله‌پدی په من نه‌کر دایه، تم پزم‌ش دروست نه‌شو.

من ک‌و‌ر پومه هلو‌یستیکي د‌و‌ار‌یو: له لایه‌ک همدو نویسه‌کان له من زیر بون و گله‌پیان لی نه‌کردم، چونکه په ناگ‌داری من پلاو ک‌را پوهو، له لایه‌کی تروه جنپو و نه‌تیه‌ماهه‌کانی حمعه‌سعید راست نه‌بون و، نه‌گ‌ر له د‌م‌زگای راگه‌پاندنی په‌کیتپوه پلاوی نه‌کر دایه‌تروه هیچ ترخ‌پکی نه‌شو. لم باه‌تد نویسرائه هبون، که بدعس یان حشع رایان نویسپاردن پ‌و پ‌لاماردانی نویسرائی تر، بهلام ک‌س پاینی په نویسنه‌کانی نه‌وان نه‌د‌ا، هی تم چونکه له د‌م‌زگایه‌کی شور‌شوه د‌ر‌چ‌ر بو، حساب‌یکي تری پ‌و نه‌ک‌را.

نویسه‌کان خ‌و‌یان نامیلکه‌په‌کیان له وه‌لامی نامیلکه‌که‌کی حمعه سعید نویسی و، داوایان له من کرد: هم پیشه‌کی پ‌و بنوسم، هم له د‌م‌زگای راگه‌پاندنی په‌کیتی پ‌ویان چاپ پکین. داوایه‌اتم جبه‌جی کرد. حمعه سعید زیاتر خ‌و‌ی قوشکی کرد و، نه‌پ‌وست خ‌و‌ی په «قورپانی نازادی پ‌ر» پیشان پ‌ا. په در‌و خ‌و‌ی له هم‌وان گ‌ورگه کرد و ک‌وته جنپودانی «مقی و موزون». هم کاسپه نومه له ریگای حشع‌وه خ‌و‌ی گ‌پانده سوید.

*

شیرکو پیکس

دوای ناشه‌تال شیرکو پیکس در‌ خ‌را پوهو پ‌و خ‌واری عسراق، له ناوایه‌کی دواک‌وتوی گ‌رم له س‌ر رویاری قورات دایان نار. تم در‌و‌خستنه‌وه په شیرکو‌ی له شهر نه‌فست بو. لمو ماوه‌پدا چن‌د شهر‌کی سیاسی در‌و‌ی دانا بو. له‌وانی گ‌ه‌شت بونه نیمه: «ک‌و‌چ» و «پرایم‌وک». له ناو‌ه‌نگ په ریک‌پ‌یکي گ‌و‌زار و ر‌و‌زنامه ک‌وردی و ع‌ر‌به‌په‌کان و، همدو ک‌تبه‌کانی در‌ن‌چ‌ون پ‌یان نه‌گ‌ه‌شت.

«ک‌و‌چ» شهر‌یکي سیاسی بو، په زمان‌یکي تدبیری چیر‌و‌کی ناشه‌تال و چونی په ک‌و‌م‌لی پ‌و نه‌ران نه‌گ‌رایوه. پاش ماوه‌پدک د‌نس‌و «داستانی هلو سوره‌کانی قن‌دیل» مان پی گ‌ه‌شت. نمعه شهر‌یکي سیاسی بو چیر‌و‌کی د‌س پی ک‌ردنه‌وی شور‌ی نه‌گ‌رایوه. شهر‌ه‌کانی په لای من‌وه ز‌ر پ‌رز و گ‌ار‌یگ‌ر و، پ‌ر بون له د‌پ‌منی جوان و، ناو‌زی خوش. جا نازانم ه‌وی نمعه نه‌گ‌رایوه پ‌و نه‌وی که پاسی ق‌و‌ناغ‌یکي خ‌باتی ک‌وردی نه‌کرد خ‌و‌می تی دا به‌شدار بوم، یان هر په راستی شهر‌ه‌کان به لای ره‌خنه‌وان‌یکي پیلاینه‌شوه و‌ها بو. له س‌ر تم شهر‌د پارتی بریاری ک‌وشتنی شیر‌ک‌ویان دا.

له می‌و پ‌و له گ‌یل شیر‌کو در‌و‌د‌و ناسپار‌مان ه‌بو، نه‌گ‌رچی له پ‌روپ‌ا‌وری سیاسی دا جی‌ا‌و‌از بون، بهلام من همیشه په ر‌ی‌ز‌یکي ز‌روه له شهر‌ه‌کانی شیر‌ک‌وم

نئروانی، نو کاتمی له «روانگه» دا بانگی نوی کردنوی نددی کوردیپان دا، ریزی له لای من زیاتر پیدیا کرد. ئهجاره ئهتر له هلوستی سیاسی دا له پدگتری نزدیک کوهسونهوه، نامهیهکم پز نارد و، ئهوش وهلامی دامهوه. ئهتر ئالوگزی نامسمان بی پسانهوه پهردوام بو. سهیم کرد شهرکز به تنها شاعیر نه، بهلکو روشنبهکی گهوهی کورده. خاوهنی بهروای سیاسی پهگهشتر و کامله. ئهوندهی تر له لای من خوشبوست بو. زو زو شهرمی ئهناود له ئهستگه بهلاو ئهکراپهوه. شهیرهکانی له ناوهروک و شههردا تازه بو و، بهمهکی نوی و داههراو بو له شهرمی سیاسی کوردی دا. بۆ پشههرکه و بزواندن گهانی شورشگهراشهپ له ههناوی مرۆفی کوردا کارهکی بی وینه بو.

تا له ناوژنگ بوم نهمتهوانی روهبرو بههیم. که چومه دولی بالهسان چهند جاری له گهلا روهو بهگهرد، مستمفا صالح کهرم، تاپهر صالح سعهید به نهینی هاتن و، پهکوه دانهمشهپن. سه و پاسی جوواوجووی سهاسی و نددیپان نهکرد.

✱

حسبہ لہ جاسوسان

له درلودی شمره‌ګاني حدګا - نيران دا هيزمکي پارتی له چلې زستان دا به سرګردايدنی حسز مهرخان ژاؤکی و، به پارمندی نيران له نالوره‌توانوه هملکشا بون پز چپاکاني پشتي دوله تر نزیک لوتکي جاسوسان، پرامهر ناوړه‌نگ. پلرمکي مستور سرتاپای شاخه‌کي لوس کرد يو، ثوان پز نوې سرمايان نهي چادره‌ګانيان له پلر گرت يو. پز نوې ون نهې له ريګاکي بناری شاخه‌کوه تا چادره‌ګانيان پدتيان راپدل کرد يو، به پدته‌کدا ريګاکيان تدوزيوه و، به کول خواردميني، سورتميني، تيلميني و کلپليني ترپان سرتمخت. چاروبار خانوه‌ګاني ناوړه‌نگيان تدايه پير هاوين. ناوړه‌نگ نيتر له مديري کيوتن دا يو. تير مشوري جپگايدي تر بخوين پز باره‌ګاي دزګا سرګردابه‌ګان، پيرمان له ناوچي باوزی کرد يوه.

پیش راگوزان ناوچه که چندین گردنی و کو: پوزی، سرشمو، رازان، نمشکنه، قندول، چدکوان، دعوژان، پورکیشان، بالبلان، گسناوی تی دا بو. شرنیکی شاخاوی خوش، پر دارو دومن و، کانی و ناو، پشتی دابو به چپای چاوناسکوه، که بمشی بو له زنجیری چپای هومل، زمرده که، بولفت... تهپی جوتیاران سر لنوی ناوچه که پان ناوه دان کرده. فرمانندی تهپی جوتیاران: محمدم رازانی و، فرمانندی کمرته کانی له کوستانه کانی پوزی، بهوه که، قوزغان، سیرکان، سانبه.. باره گاپان دانا بو، خان بهره پان لی دروست کرد پوهوه.

هر بارمان دا همندي له دمزگان بنهريته شوې. پېشه‌كي هېزيگان نارد همندي
جېگاي شمېن پز دمزگاي راگه‌بانندن دپاري پکښ. دمزگاي رادپريان گواسته‌وه و،
نيستگاکه‌پان له شونېک دامزواند له پشتي شمېکنه ناوي قزله‌گي پو.

له دهوورې نورو زده کړو د پیل په وخت کې له دندې پرته شو. همدې له نندارمنۍ نه دکتیبي سیاسي و دیزګای راګه پانډن.. چونه ثوی و، چمند جیګا په کمان ناودان کردهوه. پشی له کلونکې پاره ګاکانی ناوژنگ گوزراپره بو نوی.

✻

هاتنی مامجەلال بۆ خۆشناوەتی

دوای ئەوێ شەری قەندیل بە لادا کەوت. هێزەکانی جود دەرکران بۆ نێران. بارەگاكان لە ناو زەنگ کەم پەڕی و، زۆری ئەندامانی سەرکردایەتی بە ناوچەکان دا پەلا پەڕی و نێتر کاتی ئەو هات بۆ، هێزەکانی ناو زەنگ تەنگ پەڕی و نێچا چۆل پەڕی. سلازم عومەر و هێزەکی کەم مانەو. مامجەلال پەڕو خۆشناوەتی هات. لە نێک گوندی پالێسان پارگی خست و، کەپەیان دروست کرد و خەوەتەیان هەڵدا. ئەو جاری پەکەم بۆ مامجەلال لە شارەکان نێک پەڕی، بە هەزاران کەس لە توێژی جورا و جوری خەلکی گوند و شارەکانی کوردستان ئەمان بۆ سەردانی.

*

جەمال تاپەر: مردنێکی ناوەخت

جەمال تاپەر لە سلیمانی لە دایک بوو، خۆبەندی سەرەتایی و ناوچەیی لە سلیمانی و، خانەیی مامزستانی تەواو کرد. بۆ بە ماموستا. هێشتا هەرزەکار بۆ تیکەلای ژبانی سیاسی بو. ئەندامی پەکی قوتابەیی کوردستان و پارتی بو. ئەندامی شانە سەرەتایەکی کۆمەڵە بو.

دو جار گەڕا و، هەروە جار دوای ئەشکەنجەدانی زۆر لە «ئەمەن» ی سلیمانی بە ریکەوت پێش تەواو بونی لیکۆلینەو و درانی بە دادگا، پەر لێبوردنی گشتی کەوت و پەر بو. لە کاتی گەڕتە دا ناوێکەکی بۆ وێنە نواند بو. سالاتی ۱۹۸۰ - ۱۹۸۳ لێبەرەواری ریکەستە نەپەکی ناوشاری کۆمەڵە و، لێبەرەواری مەفرەزەکانی ناو شار بو. کە هاتیشە شاخ بۆ بە پەڕەری دەزگای ناوەندی ریکەستە. پەکی بۆ لە سەرکردە هەلکەوتەکانی کورد.

روژی ۱۷ ی تەموزی ۸۳ ئەپەری بۆ گەڕان. جەباری حاجی عوسمان بانگ ئەکا بە ئوتومبیلەکی مەن بێت بۆ گەڕان. جەبار لێخۆرەکی پاش نەبو، چەند جاری پێم وت بۆ ئوتومبیل لی نەخوری. ماموستا جەمال زۆری لی کرد بۆ لە گەلی بۆ. ئوتومبیلەکی پێکەبێکی دەپل گەڕەبو. خۆی لە پێشەو سوار ئەبی و، جەبار لی ی نەخوری و، خانەیی ناوەراست و پەشتی ژمارەکی زۆرتر لە باری خۆی پێشەو سوار ئەبی. لە کاتی روشتە دا پێشەو سوار و پەشتەکی زۆر قورس ئەبی. لە سەر جادەیی پالێسان، کە جادەکی تەخت و خۆش بو، لە تاسەپەکی دا هەلکەراوەو و، دەستەپەکی ماموستا جەمال مرد بو، چەند پێشەو سوار بەکێش بێتەر بو.

کە هەواڵەکیان دا بە مەن پەکەسەر چۆم بۆ پالێسان تەرمەکەیان پەد بۆ بۆ مەگەتەکی ئەو. پاش شتە بە خاکیان سپارد و لە سەر گۆرەکی هەندی قەسمان کرد. لە سەردەمی خۆبەندی ناوچەیی، بە هۆی کاری سیاسیی، هەواری پەکەری بۆ. لە دامەزراندنی کۆمەڵەدا لە گۆرەکی ئەمە بو. مردنی ماموستا جەمال زانیکی گۆرە بۆ لە کۆمەڵە و پەکی و بۆشایەکی گۆرە دروست کرد. لە کاروباری ریکەراوەیی دا پەکەبار شارەزا و، لە پێر و لیکدانەوی سیاسی دا زەرەکی و ورد و، لە رۆیوونەو کێشە و گێڕوگەرت دا ئازا و چاوەتەری بو. دۆی دەستەگەری و چەپەتەیی توندرو بو. ئەم مردنە ناوەختە بۆ مەن کۆستیکی راستەقینە بو، هەواری دێسز و پەشتوونەکی پەتەم لە دەس چۆ. جەبار هێچ لی ئەمان بو، بەلام لە ترسی مەن خۆی شارە پەو و، تا ماوەپەکی دێر

نمی‌پرا خنزی پیشانی من بپا، چونکه له ریزی پیش‌سمرگ‌آه‌تی دهرم کرد بو. چهار له ۱۹۷۸ موه له گدا، خوم پیش‌سمرگه بو، کوریکی وریا و نازا و مشورخوژ بو، به راستی دلسوزی من بو، منیش زورم خوش نویست و ریزم نه‌گرت. ماوه‌یه‌کی دریو کاروباری مال و باره‌گاکسی به ریوه نهره. دوی نوی ناثومید بو سری خنزی هه‌لگرت بز تلملمانیا.

*
کۆنونه‌وی سهرکردا‌ه‌تی گرا. لم کۆنونه‌بدا چهند به‌یاریکی گرتنگ درا. بز به‌کسمین چار به‌کیتی دروشمی: «دیمزکراسی بز عیراق و، مائی چاره‌نوس بز گیلی کورد» ی به‌رز کردوه و، ناوی راده‌ی‌کی له «دنگی شورشی عیراق» موه کرد به «دنگی گیلی کوردستان».

*
کۆنفره‌نسی کۆمه‌له
سهرکردا‌ه‌تی کۆمه‌له به‌یاری دا خنزی ناماده بکا بز سه‌یمین کونفره‌نس. بز نو سه‌یمسه دزگای ریکخستن که پیکهات بو له: نازاد هه‌ورامی، قادری حاجی عه‌لی، ریکوتی عوسمان به‌گ. راسپارد سهره‌شتی کۆنفره‌نسه‌گانی کهرته‌گانی ریکخستن بکن بز هه‌له‌واره‌نوه‌ی ئه‌ندامانی کهرت و، نویه‌ترانی کۆنفره‌نسی سه‌یم. هه‌رسپه‌کان به‌ ری کهرت بز به‌به‌یه‌نانی ئهرکه‌که‌یان.

*
شهری دوه‌می جود
هه‌وال هات هه‌زه‌گانی جود سهر له نوی هاتونه‌ته ناوچه سنوره‌گانی قهندیل، له قه‌لاتوکانوه تا دۆلی هاله‌یه‌یان به‌لاز بونه‌توه. هه‌زی ته‌به‌ه‌کانی هاله‌ک، کاروخ، هه‌رسی ۱۴ له دۆلی خانقا به‌ره‌نوه، به‌یاکانی مامه‌ روت، که‌له‌کی هاله‌یی، گرت و له‌یه‌ان دامه‌زوان. جه‌ش هه‌رشه‌کی کرد و، هه‌ندی شه‌ری ناوچه‌کی گرت و هاله‌کۆه‌تر که‌وته فرین و سو‌رانه‌وه. هه‌زه‌گانی به‌کیتی له به‌یاکانی سه‌روی دۆلی خانقا که‌شانه‌وه به‌یاکانی خواری دوله‌که. جه‌ش که‌شاپوه. هه‌زه‌گانی جود شه‌ره‌که‌نیه‌ان گرت و، هه‌مو به‌یاکانی سه‌روی جاده‌ی خانقا که‌وته ده‌سته‌یان و، راده‌ی پارتی گرتنی ناوده‌شت و دۆلی خانقای وه‌کو سهرکه‌وتنه‌کی گه‌وره‌ی جود پاس کرد.

هه‌ر ۴ لایه‌نه‌کی جود: پارتی، حشع، حه‌سک، پاسوک، هه‌مو هه‌زه‌گانی خنزان بز ئه‌م له‌شکرکه‌شیه‌ ناماده کرد بو. نه‌راته‌ش کارناسانی بز کرد بون، یاره‌تی دابه‌ون و، چهند پاسداره‌یکشی وه‌کو نفه‌سری به‌ه‌وه‌ندی له گه‌ل نارد بون.
ئوسا زۆری ئه‌ندامانی سهرکردا‌ه‌تی به‌کیتی بز کۆنونه‌وه هات بون بز دۆلی هاله‌یه‌یان. به‌یاریمان دا' هه‌زه‌یک به‌ سهرکردا‌ه‌تی عه‌لی به‌چکۆل و سه‌ید که‌رم به‌یه‌ین نه‌یه‌لن زیاته‌ر به‌شه‌ری بکن بو ته‌گه‌ر به‌یه‌ان به‌گری ده‌یه‌ان کهن. عه‌لی و سه‌ید که‌رم له به‌ره‌یه‌یانی ۸۳/۸/۱۳ دا هه‌رشه‌په‌کان بز کرد بون بز به‌یاکانی ئه‌ویه‌ر جاده، ده‌سته‌یان له چهند شه‌ره‌یه‌کی گرتنگ گه‌یه‌ر به‌وه، له‌وانه که‌له‌کی هاله‌یه‌یان، به‌لام نه‌یه‌انه‌وانی بو. دریه‌ به‌ هه‌رشه‌که‌یه‌ان به‌دن و، به‌ ته‌واوی ده‌یه‌ان بکن.

زارگه‌لی

له دۆلی هاله‌یه‌انه‌وه به‌ری که‌وت. ناظمی حه‌مدی سه‌یمان و، عه‌لی نه‌ی یشم له گه‌ل

هون. له پټاري کاروخډوه داپهزني هالېکزيټر و شمره تڼي هيزه کاني نيران و عيراق له «گرد مښدل» په چاكي ټيټيران. عيراق گرد مښدلي ناو ناهو: «گرده مښد» و نيران پش ناوي نا هو: «تڼي شمعيد صدر». هيرشه کي جود هاوزمان پر له گډل هيرشي نيران پز سر ناوچي حاجي هوميران و، په ناگاداري و پز هاوکاري نموان هو. پيشمرگه کاني پارتی له گرتي حاجي هوميران دا، شان په شاني هيزه کاني نيران، پشدار هوون. صددام تڼي نم پشدار هوڼي له پارزانپه کاني نوردوگاي قوشتمه و پهوکه کردهوه.

پنکې فرماندهيم له زارگلي دانا. زارگلي گونديکي راگوزراو هو ناوداني تي دا نهو. له سر جزگاکه له نزيک جاده که و له ناو گڼله کېدا چېگمان چاک کرد. نو زمانه من لعشم ساغ و تن دوست هو. له جزگاکي پوره مان دا گزمېکي پچوک دوست کرد هو هسو شوي پر لودي پز نوستن رابکشم، خوم له ناوه سارده کي هلته کېشا. جگه له پختياري پران که کارواري پوهندي بهتل و پروسکي رانه پراند، عبدالرحيم عبدالولا، شورش حاجيم.. له گډل هو. هاورپه تي له گډل عبدالرحيم دا زور خوش هو. پياوېکي نازا و پزات و قسه خوش و وړيا هو. له شوني خزي دا «تعلیق» ي خوش نندا. لم سفرهدا له گډل حاجي خدر ناغاي ټپي ناشناپه تيم پيدا کرد. هسو رڼي له په پانپوه تا نيواره له لامان نهو. حاجي ناغا پياوېکي په سالاچوي پدريز و قسه خوش و په زات هو. کوره کاني پيشمرگه هو. کمالپان لم شراندا راني شکا و، ماوه پدکي دريږ له چېگادا کيوت.

فرماندي قوله کاتم پټي و، هلو مبرجي ناوچه که و هودولام هلستنگاند. کونپنه خزاناماده کردن پز دهراندني هيزه کاني جود.

* هنگواني

له لای سمرمانده نشتکوتیکي گوري دم کراوي لی هو. هنگيک هيلاندی له قلیشي بنسپه کي دا کرد هو. ديار پر هنگيکي قمربالغ و کون هو. هنگوني زړي تي داپو. هرکس نهات پز لامان و نه پيني تماعي تي نکرد. بدلام شونې کي وا هلکوت هو هنگي قلیکیان له گډل پدکار نهينا نيانتوتواني پيگني و بهرن. هنگ، پز جپاگردنوي له مېشه رهش له هندي شوين پي ي تلپن: «مېش هنگون».

هنگ «نير» و «مي» و «شا» ي هدي.

نيري هنگ له مي گسوره ترو. رهنګي پزوه، هنگون ناکا. «چزو» ي نيه و ناتواني پپوه پدا.

مي له نير پچوکتره. پارکله په رنګي تېکه لاه له زرد و رهش. هنگون نکا. چزي هيمه. پپوه نندا له گډل پوهان دا چزه کي دودي و نيمري.

هنگ له پهاران دا پوره (شمنه) نندا. «پوردهان» نوده شاپهک له پوره نسلپه که جپا ټيټپوه، نيري پز دپروه هنگه کانيش شوني نکون. شا له سر لقي درخت، يا گوسوانه يا هر شونېکي تر ننيشپتوه، هنگه کاني تر همويان تي ي نوروکين و له شوي هېشودا لي ي کز نهپتوه. پز گرتنوي ټپي «خېلق» (پلوه، شمنه، کمنو) پدکي تازه پهيان ناوه کي

هنگون یا هر شیرینه کی تری تی هلمسون و، له ژیر پوری هنگه کدا دائنری. به گوری شینه که یان به کوچک هنگه کانی تی نه کن، یا نیمه کینه ناو پوره گوره، که شاکمانی تی چو نمونیش دسان لی ی کوزمنه و تی ی نورو کین. پشتی خلیفه که نه گیری، تمبا کونی پوره می نمیلریمه بز هاترچو. تا نیواری له هسان شون دا دائنری، که تاریکی کرد نه گریزیمه بز «هنگه لان». هنگه لان شیرینی تاپسته ترخان کراوه بز دانانی خلیفی هنگه کان له هارین دا له هتاو نیپاریزی و له زستان دا له پغرو باران.

هنگه کان خزیان ناو خلیفه کیمان به «پهره میو» کونیم نه کن. پهره میو، ماده به کی شینی رفته، زستانیش دمی درگا کیمان به هسان ماده دائنخن.

هنگ له ناو خلیفه کدا له «میو» و «شان» هلمهستی. شانه کان نه گره له باری دروی هلمهسترا بن پی ی نطن: «تیره شان» و نه گره له باری پانی هلمهسترا بن «پنکه شان». شانه کان پر نه کن له هنگون. هندی جار فیرا ناکون هسو شانه کان پر بکن، نوی به بزی میو پوره پی ی نطن: «گوره شان». نه گره پوره یک چالاک و قهرمالخ پی، «دوره» ی زیاد له پشتی پوره کی نمستن. دوره له نور و کو گونج، یا له نمخه و کو کمللی هیلک دروست نه کری و، دوی پرکردنی لی ی نه گریه.

هنگ به دروایی بهار و هارین خسرکی دروستکردنی هنگونین. له پایزا نیمین، واته زوری شانه کانی لی درنه میان و کیمکی بز خواردنی زستانی هنگه که به جی نمیلن. له کانی برین دا به دوکلی تمباله «قانگ» ی نمدن. دوکله که له ناو پوره کی دا گز نیمه پوره زوری هنگه کان پوره که به جی نمیلن نوسا به چنق شانه کان له دیواری پوره که نه گنیمه. برتی پنکه شان ناساتره له برتی تیره شان، چونکه تیره شان به تمبشت پدکوه هلمهستراون وریا به کی زوری نوی بز نوی له کانی برتی پدکیمان دا توانی تر خراب نمین.

دانشجویانی ناوچه شاخاویه کان له بهاردا هنگه کانیان نه گریزیمه بز میره کانی کوسستان تا پایز نوی دایان نمین، له پایزا نیمه کیمان نه گریزیمه بز هنگه لانی زستانه له ناو نارایی دا. میو هنگونین نم شونانه سهی و هنگون کیمان زروی کاله. سهرچاوی میره که گولی گونی که تیره و سهرچاوی هنگون کیمیش هلالی گوله پونخوشه کانی کوسستانه کیمه.

هنگ چنند دوژمنیکی هیه: زمره دواله، شوگره و سارمیلکه، هنگه خنوره و کندمهسه.. نیمخن.

میه، که جزوه پهره لیمه که، نیمه ناو پوره کیمه له ناو شانه کانی دا گرا دائنری. شانه کان ویران نمین و هنگه که نمری.

درج که به شونه کیمان فیر بو نمیش پوره که نمشکینی و هنگون نه کی نمخوا و، هنگه کان سرگردان نمین.

هندی جار زمره میو نه گری بز چاکر دیمه به دوکلی نیسکه ماسی قانگی نمدن. هروها توشی روانی نمین. هندی جاریش له برسان دا پلاماری پوره به کتری نمدن و، به هزاران دانه له هر درگای پوره کانیان دا له پدکتری نه کوزن. بز نوی نم شوره پکوزیمه نمین هنگون یا شیرینان بز دایری.

جوزره هنگیکې کیوی هیده وردتړه له هنگی ناسایی له ناو کونه پمردا هیلاته
 نکا، له هندی شوین پی ی تلپن: «شمه تلپنکه» و له هندی شوینی تر: «شمه توكه».
 تمپش شان هلتیستی و هنگیونی تی نکا. تامی هنگیونکې خوشتره له هنگیونی
 ناسایی، پلام کیمه، هر بشی پارهکه. پیم وانیه له سر شمه تلپنکې کوردستان هیچ
 لیکولیندوهکې زانستی کړا یی.

دوای راگوزانی دیهانی سنور ژماره پکې زور هنگ پمردلا هیون، له کلوزی دار
 و کونی پمرد و تشکوت دا جیگسر هیون. هنگنوز تپان دوزینوه. له سسر کانی
 چاودیری هنگه کپان نکرد که ثعات پز ناو خواردنوه و، دوای هستانی پز قرین چاودیری
 هنگه کپان نکرد چند پمز تپستوه و، پمرو کوی نمروا، پمردا شونته کپان دیاری
 نکرد و تچون پز دوزینوه و گرتنوه و برنی.

پشممرگه کانی دولی بالهپیان و هندی له خلکی ناوچهکه هندی هنگیان گرت
 پمرو و، کردپوانه شمهوه و، له هنگلانی پچوک و تپنزاودا داپان نابو. لشکره کدی
 پارتی که هات پون، دوای نموی زوریان بری بو شمه کانپشپان له ناو هلتکشا بو، پز
 نموی هنگه کان پرن.

* کاروباری لوجستیکی

له تقیممسی و خواردممسی و پسخف دا ناتواو پون، شورش حاجیم کرد به
 لپرسراوی کاروباری لوجستیکی کرنی نازوقه، تقیممسی.. تقیممسی مان له قاچاخچی به
 نرخیکی گران نکری. چمرده پکې پاش فپشهکی کلاشپنکوف، پی کدی سی، گوللوی
 نارپچی، نارنجزکسان.. کری. نازوقمیش به زوری نان و هندی خواردنی قوتو بو.
 پشممرگه کان همو روژی رادیوی پارتیان نکردوه. جنوی زور ناشپرنیان به پدکتی
 ندا و، پاسی لپشوی خواردممسی، تقیممسی، کلوپلی نکرد که عیراق به لژی له دولی
 خانقاهوه پز پدکتی شمیری. نم پروپاگانده درویدی که همو روژی رادیو کپان دوباره
 نکردوه، له دو لاهو پز نموان به زموو بو:

- وروی هیزه کانی خویانی نمروخاند، که ژانپان له پمراپه کانی قمندهل دا به
 هزی سرما و برستی و دورپان له کسوکار و چولی ناوچه کتوه زور ناخوش بو.
 - قینی پشممرگه کانی پدکتی هلتساند و، رقیانی له جود نمونده تستور
 نکرد که به هیچ جوری دستپان لی نپارین و، وکو خاتینی دروزن و، پدکرپگراوی
 بیگانه رفتاریان له گدل پکن. پشممرگه کان دانه جیره پان بو لپیان.

*
 شونیک له زنجیردی بیبه به ناوی پمردیلانوه به دس چه کداره کانی پارتیوه بو،
 نمروانی به سسر جاده کدا و، به سسر بشیکی هیزه کانی تپسدا، زورچار لویوه تقیمپان
 نکرد و، خلکیان پرندار نکرد. حسین کویستانی و علی نمبی به تما پون پلاماری
 پدن نمو شونپان لی پسپان. شو بو به تقیمپکې گرم و، گوللوی نارپچی له تاریکی
 شوه کدا وکو پشکزی ناگر ثعات و تچو. من له زارگلیپوه چاودیری شمه کم نکرد.
 وامزانی هیزه کدی نیمه پلامار تمدن، کچی هیزه کانی پارتی همان شو پلاماریان داپو
 شونته کدی نیمه پگرن. لم شمه دا پراهی تری حسین و پشممرگه پکې تر کوژان، پلام

حسین شوینه‌کمی پهنندا و دانهمزی تا هیرشه‌کمی پارتی تیک شکینرا.

*

کز پونمویه کم له گئل فرمانده‌گانی پیشمرگه کرد که چی بکمین؟ دو رهنی جی‌اواز بون؛ هندیکیان نمانوت لم شاخه سارده بکشپینمویه چیاگانی خواروی جاده؛ دره بی و تموره و، لموی دایمزیمین. هندیکی که نمانوت نمیی پلاماریان بدهن و، بیانکه‌ینمویه به دپوی نیران دا، ناظم، که پدکی له فرماندهی به‌تالپونه نازا و هملکوتوه‌گانی شورشی ته‌لول بو، لم رهنیدا بو، وتی: «نمانوی نملین لم شاخانه بکشپینمویه پز شاخه‌گانی نمویمر، لمویمریش که هاتنه سرمان نملین با بچینه کاروخ و بیرمکه دیفاع بکمین، لمویمر که هاتنه سرمان نملین با بچینه هموری.. ناخپس‌یه‌کمی وای لی دی نمیی له دهشتی کمرکوک شیران له گئل بکمین.. چاکتر وایه شمره‌که لیره بکمین و لیره بیانشکینین!»

*

خز ناماده کردغان تمواو کرد. له گئل پیشمرگه‌گانی گرمیان دا به کله‌کمی باله‌بیان دا سرکوتم پز نزدیک سنگمیری پیشمرگه‌گان. چند کسمیکی شاره‌زام همله‌وارد بچن پز نورینی شوینه‌گانی جود. هاتنمویه ناگاداری وردیان له سدر شوینه‌گانیان و قنواره‌ی هیزه‌گانیان کز کرد بوموه.

هندی سمرچاوه‌مان پیدا کرد پر دنگریاسه‌گانی توانیان پز نماندین. توانیش زانباری باش و به گئلکیان دس نده‌کوت. هواله‌گانی بزمان نعات وایان نده‌کماند نیدرس له دیبه‌کی نزدیک توان بو له دپوی نیران ناگاداری کرد بون که دیت پز سردانیهان. من بلم هواله زور خوشحال بوم. چند سال پر بنمعالی بارزانی له واشنتون و کمرج دانیش بون و، خئلکیان پز شمیری نیمه نماند، وا نیستا خزی دیت پز مه‌یدانی شمر. ماوه‌پدک هیرشه‌کم راگرت به هیوای گنیشتی نیدرس. هر دهر نده‌کوت. ژانیشمان به شاخه‌کوه زور ناخوش بو، ناوی کانبه‌گانی نمونده سارد بو به زحمات دس و دهموچاری پی نمشوا. همومان پشتی دست و رومقان قلبشا بو، روضارمان تاریک هملگرا بو. شو زور سارد و خوارده‌غان زور خراپ بو. هیله‌گانی رومرو پونومان له پدکتری نزدیک بو، له تمقی پرامه‌پردا ۲۰ کس زیاتر بریندار بوو. به‌لام هیچ کس له پیشمرگه‌گان خوی نماندیمویه.

*

شمره جنیو به هوکی توکی
روزیکیان هوکی توکیه‌کم کرد بوموه له گئل عملی پچکول قسم نده‌کرد. کارابه‌ک
هاته سمر خنت. قسه‌گانی پی بریم. پرس: «تو فلاتی؟»

وتم: «هلی!»

جنیوکی به دایکم دا وتم: «دایکم نمانده!»

جنیوکی به ژنه‌کم دا وتم: «ژنم نه!»

جنیوکی به خوشکم دا وتم: «همومان شویان کرده میردیان هه‌پا»

وتم: «بزی له مسسورله‌گانتان ناپرسن له باتی نموی همو سالیب جبارک
بتانه‌یان پز سمر پدکیتی و هندیگتان به گوشت پدن و به شکاوی بتانگیرنمویه پز نیران،
بزی له گئل پدکیتی ربک ناکون به خوشیی و به پی شمر بپنمویه پز کوردستان»

وتی: «نیمه عیدنک له چاوه‌کانی پشتناشان نه - مېهستی شپوعه‌کان هو که له شمری تاپاردا تېشکا پون - نیمه شپېر و پلنگه‌کانی پادېنانین... نیمه هاتوین دایکت....»

کورده که په کرمناغی تدوا، لام سېر هو پادېنانی که به تدوب و مدعریفست ناسراون، جنوئروشی وهایان تی دا بی. سېرم کرد قسه‌کانم کاری تی ناگا، وتم: «شېر و پلنگی پادېنان گوی پگړه هولېری قسه‌په‌کیان هه‌په تلېن: مېدان مشکان نه‌پانخواردوه! له مېدانه‌کدا په‌کتری نه‌پېن»
په همر هوکی توکپه‌کانم راگېاند: نېتر دایپخن و جاریکی تر قسې پی ندکن تا خزم به نامه ناگاداریان نه‌کسموه.

*

مېدانی شمره‌کم کرد هو به ۳ شمرکه:
شمرگی سمره‌کی زنجېره چپای بېه هو که هېزه‌کانی پارتی و بارزانیه‌کانی لی دامنزرا هو.

شمرگی خریک کردن، تمېش دو قول هو:
قولی په‌کم، له سمر چپای بېه، نزیک پنکه‌کسی من که تېو عیلي نه‌بی پلاماریان پدا و، همویان لایان واپو تمه هېرش سمره‌کی لی نه‌کری.
قولی دوم، زنجېره گردیکی نیوان جاده‌ی خانقا و گونده‌کانی نیندزی، لېووی، سلې و بولی.. که هېزه‌کانی حسک و حشعی لی دامنزرا پون، تېو هېزه‌کسی عیلي پچکول پلاماری پدا.
له شمری مانگی مایس دا، حشع و حسک جمره‌پیان پی گېشت هو، نعمانوست نمجاره‌پیان جمره‌په له پارتی بېروین و، غرویان بشکېن. له پو توه ترکېزمان کرده سمر نیوان.

جاریکی تر تاقمیک پېشممرگی تېکه‌لاو له شارفا و نشارمزام نارد بېچن هو سمری شوینه‌کانبان و، ریگا‌کانی پلامارده‌انبان. خزم ناوچه‌که شارفا هو. جاری په‌کم سالی ۱۹۷۱ و جاری دوم له کاتی کارمساتی هدکاری دا سالی ۱۹۷۸ دی بوم و، تېو چمند روژه‌پش که به شاخه‌کموه بوم، پوردوام سېرم نه‌کرد و له شارمزاگانم نه‌پرسی و، بېرم لی نه‌کردوه: رومرو پلاماریان پدېن، پان له لاره؟

رومرو توشی زانی گېمانی زور نه‌پون و، نیوانیش واپان چاومری نه‌کرد لېووه پلامار پدېن. پلام به دروایی دولی خېلاپ پویشای هو، نیوان پریان نه‌کرد پووه و هیزان لی دانما هو. نعمانوتوانی لېووه به نه‌بی لېیان بېسون. دوله‌که دروې هو نیوان به دروایی پرمه‌پیان - کونه‌کوتر - بېه دامنزرا پون و، په‌کی له پنکه‌کانی فرمانده‌پیان له سمر کانی کونه‌کوتر دانا هو. له پانی توهی به رېچکه و له پدک ریزدا پلاماری پدک شوین پدېن، من وهام دانا که به پانایی شاخه‌که له شپوې «گله دروه» دا له ۸ جېگاوه پلاماریان پدېن.

هېزه‌کانم گولېژر کرد، چالاک و تندرست و به زانه‌کانم چپا کردوه، شارفا و نشارمزا و، پېشممرگی ناوچه‌که و پېشممرگی دوه‌وی ناوچه‌کم تېکه‌لاو کرد و، ۸ تاقی رېکوپېکم لی پېک هېنان.

هر تاقسی فرماتندی یه کم و دوهم و سههم و، شوی هیرشه کهمان و نامانجه کهمان بز دیان، کردن و، داوام لی کردن سمعات ۹ ی شو خویان و پیشمرگه کان بین بز دوا بین کزینوموی پیش هیرشه که.

له کاتی دباریکراودا ناساده بون. ههمویان ۲۳. کس بون. بهلام هملپواردهی هیزه کئی یه کیتی و، له پیاره هیره نازا و دلسوزده کانی کوود بون. له قسه کانم دا گرنگی سیاسی هیرشه که و، شکاندنی جودم بز روین کردنوه و ناگادارم کردن که:

- نابی له کاتی رویشان دا قسه و، دهنکه دهنک بکن و یه کتری بانگ بکن.

- نابی لایتی دس به کار بهین، پیله کانی هملپگرنوه، نابی جگره بکیشن.

- نابی هوکی توکی به کار بهین تا تقه دس پی نکا.

- ههمو کس نابی پیشمرگه کئی بردهمی و، نوموی دوا ی خوی بناسی و، نابی

نوریزه له هیچ حالتیک دا، جگه له کوژان و بریندار بون، تیک بذا.

- همر کس کوژا له شوینه کئی خزی به جی ی نمیلان تا شر به لادا نه کوی

و، همر کس بریندار بو یه کس له گلی نه گمیتوه.

- نه گمیر فرماتندی یه کم کوژا، هی دوهم جیگی نه گمیتوه و، هی دوهم

کوژا، هی سههم جیگی نه گمیتوه له نهماندانی نو کاردا که پیلان سپرداوه.

سمعات ۱۰ ی شو خواحقیزم له تاقسی یه کم، که ریگاکئی له ههمویان دورتر

بو، نینجا تاقسی دوهم و سههم تا هشتتم کرد و، به ری کتون.

*

علی نابی خزی ناگاداری جولانی هیزه که و، نمرکه کانی خزی بو، به نامیش

ناگاداری قوئی علی پچکولم کرد: که گویان له تاقسی شر بو، له برزایه کانی بهیه،

نوانیش هیرشه کهمان دس پی بکن و، هوکی توکیه کانان بکننوه.

سمعات ۴، ۲. دهقیقی بهانی رژی ۱ ی نملول، هیشتا تاریک و روین بو

تقه دامهزرا و، له ههمو شوینه کان وهکو دامان نابو شر دست پی کرد. دوا ۱۵

دهقیقه هوکی توکیه کانی: سید گریم، رحمان سیده، عزیز داود، برایی حاجی

کویخا، قادر خیمات.. مؤددهان دا که نمرکی خزان به جی هینا و، هیزه کانی پارتی

دستیان کرد به هلاتن. علی نابی پش سرکوت، من و حسن کویستانی و

عبدولرحیم به دوا دا.

*

یه کی لودیماندانی همرگیز له بیرم ناچیتنوه له کاتی سرکوتن دا

پیشمرگه کئی تبهی سفین ناوی فاروق بو به سختی بریندار بوو، له بن برودیک دا

دانیشت بو خوین له برینه کئی سنگی نهچورا، دوا مردنی که گهرفانی گمرا بون ۲۵۰

فلس له گهرفانی دا بو، که سرکوتم بز شرکه و لاشی کوژاویکی پارتیمان پیشان دم

.. ۲. قن له گهرفانی دا بو، له دلی خزم دا به زهیم به خزم و به گیانازه کانی گله کم دا

هاتنوه. لم شاخه بهرزه له سرچی شر نه کمن؟

شری سره کی تواو بو. دنبا روناک بووه. هیزیکیان له لوتکی بزی دانا بو

کشانوه کهمان بهارزی. چاومان لی بو به کومل به قندیل دا به ری کتون بهرو نهران.

لم سفیردا به زوری عبدولرحیم به هزکی توکیه کئی من قسبی نه کرد. وتم: «بزانه شیر

و پلنگه‌کانی پادشاهان نادوربتوه هندی قسه‌بان له گئل بکرم» عهدولره‌حیم چندی هاواری کرد کسمیان وه‌لامی نده‌ایوه، نازانم خمریکی راکردن بو، یا کوژا بو.

*

حسز له کونه‌کوژتر
پارتی، به تاییدی بارزانی‌سیدگان، زهره‌یکی زوریان لی کسوت. دو له فرمانده ناسراوه‌گانیان: حسز میرخان ژاژوکی و عهدولره‌حیم جهمیم کوژران. همدوگیان له‌وانه بون له گئل مه‌لا مستمفا چو بون بز معاهد و، دواپستر بز به‌کیتی سؤقت. له شورش ته‌یلول دا حسز فرماندهی هیزی کاوه بو له قه‌لازه و، عهدولره‌حیم فرماندهی هیزی حممرین بو له پادشاهان. حسز میرخان دولهمری به سختی بریندار بو به‌لام درپاز بو. حسز ژاژوکی سالیک بو به دواستاده بو له کولمان ننه‌یوه. به زستان جاسوسانی لی گرتین و هیزی ئیرانی هینا به سمران و، به هارین قندهیلی لی گرت بون. له سمر کانیه‌کی کونه‌کوژتر کوژا بو، هه‌گه‌به‌کی لی به جی ماو، پادداشته‌کانی خوی و هندی نامی ئیدرس و مسعود و، کسانانی تری تی دا بو. چمند پاسداریکی ئیرانیسی له گئل کوژا بو.

له به‌کیتی یش دو له فرمانده نازاکانی کوژران: محمد مولود. فرماندهی تیپی کاروخ، به‌یانی زو له پهلمااردانی به‌ییدا. ناظمی حمصی سلیمان، فرماندهی تیپی خانخالان، له دوا ی نیویرودا له راوانانی شکستی هه‌زه‌کدا له نزیک بولی. به درپازی روژ هاله‌کوپتمری عسیرانی چاودیری مه‌یدانی شه‌ره‌کانی نه‌کرد و، جاوریار ریزیکی کویرانی به سیردا نه‌تقاندین.

*

من هیشتا له به‌یه بوم محمودی حمصه بو گه‌بشته سمر شاخ. محمود زو زو نه‌هات بز لام و نامی نم و نموی بز نه‌هینام، به‌لام ئه‌سجاره پیم سهر بو لم کاتیدا هات بو. دهمو نیواره هموشت تهاو بو داپه‌زنه‌وه بز پنکه‌کی زارگلی. محمود کوریکی له سلیمانیه له گئل خوی هینا بو داوای پاره‌بان لی کرد بو، نه‌یوست به‌یخشن. من کومقه ناماده کردنی چمند وتاری بو رادبو، کادریکی راگه‌پاندنی مهبندیشم له لا بو، به‌سه‌کانی هموی تاپ کرد و، تاهلیکه‌به‌کی درپی لی دهرچو چاپ و به‌لو کرایه‌وه. رپورتاجیکی درپی له سمر شه‌ره‌کان و، پادداشته‌کانی حسز و، نامه‌کاتی ئیدرس و مسعود و، ناری کوژراوه‌کان تی دابه.

*

عمره‌ب و ئیسرائیل چمند جاری ترمی کوژراوه‌گانیان نه‌گزیه‌وه و، چمند جاری کوژراوی ئیسرائیلی که نه‌کسوته لای عمره‌ب له گئل گسیرای زیندوی عمره‌ب دا نه‌پانگزیه‌وه. منیش وستم چاو له‌وان بکرم. له گئل پیشمرگه‌کان قسم کرد، وتم: چمند جار ئه‌وان له هورامان و له هه‌کاری پیشمرگه‌کی ئه‌مه‌بان کوشته‌وه و، نه‌پانه‌بشته‌وه کسوکاریان ترمه‌گانیان وهرگز نه‌وه. نیوش لاشه‌کاتی ئه‌مان به‌شارنه‌وه به‌لکو «جه‌نازه به‌رامهر به جه‌نازه» پنهان به‌گزیه‌وه. قندهیل په‌ناو پسیری زوره. پیشمرگه‌کان نه‌ه‌نده رقیان له حسز و تاقمه‌کی بو، زود زو ترمه‌گانیان له کون و په‌ناو پسیری شاخه‌که دا شاردنه‌وه. حسز نو زمانه‌ی که فرماندهی هیزی کاوه بو له پشدر ژنیکی له خلکی نو

ناوچمیه هینا بو. خمزوره کئی و هندی له کسوکاریان هات بون تهرمه کئی بهینوه. منیش پهم وتن: «هیزانه گانی، عملی عسکری و خالید سعید و شیخ حسین چمند ساله به تاواتومن شونی گزوره گانیان بزائن. کئی شونی گزوره گانی تاوانتان بز دوزینوه نیمهیش شونی تهرمه گانتان پیشان ندهین»

*

عملی پچکۆل و چا

خواردغان خراپ بو، پارهمان کم بو، پدکوروژ بو چامان لی برا بو. عملی پچکۆل چمند جاری داوای کرد: هیزه گان نهنن بدهین، من جاری مانوه یانم به پیوست نغانی تا دلنیا نهوم له کشانهوی پدکجاری هیزه گانی جود. عملی روژیک نامه یکی بز نوسی بوم، ئهلی پیشمرگه گان ۳ روژه چایان نهخواردوتهوه، سهریان ژان نهکا ناتوانن ئهرکه گانیان به جی بهین، نهگهر چامان بز نههیری، بهلادی لی نهک بهین. منیش بز نوسی: من مسئولی عسکری جهمیه کم نهک مسئولی چا. نابی پیشمرگه گان، له بهر نهونی چایی، نهنن بذا. له سر نهمه توره بوو، خوی و مفرهزه کئی لیهان دا بو گهراپونهوه بز ناوچدی چمدی ریزان.

*

مهکتبهی سیاسی به بزنی ئهم شهموه بهانیکی دهرکرد. له بهمانه کدا لایهنه گانی جودی بانگ کرد بو بز چارمه رکردنی سیاسی کیشه گان و بز ناشته ونوه. ناگاداری نوسره گانی رادهومان کرد بو زنجیره پدک و تار بهم معنایه بنوسن. رادهوی پارتنی به جهر وهلامی ندهایوه و، ههرمشی نهکرد. منیش به بهتدل قسم له گهل پدکیکیان کرد و داوام لی کرد تهملیه کیان له سر بنوسی به ناویشانی: «رینگۆ تفاهوم ناکا» ئهم عینوانه له ههمو وتاره گانی که زیاتر وروژاندنی بز جبهودان.

*

هیزه گانی جود تاوا بون بز تهران و، تا چمند سالی ئهتر وازیان له گهرانهوی به کۆمهل و لشکرکشی هینا.

*

که هیزه گانی جود له کوردستانی عیراق دهرکران، دانیهشتوانی دهبات له بهکیتهی زیاتریان پی خوش بو، نهک له بهر نهوی پدکیکیان له ههمویان خوشتر نهووست، بهلکو له بهر نهوی ئهرکی ۴ حیزبان له کۆل بهروه، تنها هی پدکیکیانی له سر ماوو.

*

گیرانی بارزانیه گان

ئو کاتهی ناوچدی حاجی هزمهران بو بو به مهیدانی گهرمی جفنگی عیراق - ئهیران. بهنصالی بارزانی و سهزانی پدک به ناشکرا هاوکاریهان له گهل هیزه گانی ئهیران نهکرد دژی جهمیشی عیراقی. کۆکرده نهوی دهنگوباسی عیراق و هیزه گانی و، چاوساخی و رهبریهی هیزه گانی ئهیران و، و هینان و بهردنی دهموانی توپخانهی ئهیرانی نهمه بهشیکی کهمی ئو هاوکاریهی ناشکرا به بو. له ههرشه کانیان دا ئهوان وهکو هیزی پارمه تیدرو و خسریککهر و لهدانی پشتوه بهشتار نهبون.

بهر له ههرشه گانی ئهیران بز حاجی هزمهران، بهعس وهکو له گهل پدکیتهی دهستی

به پیروندی و نالوگوری پیروا کرد بو، له گیل بنمعالی بارزانی یش دا همان کاری دمس پی کرد بو. له پهر ثنوی ثنوان له ناو نهران دا دانیشته بون و، ناشکرا کردنی پیروندی له گیل عیراق، نهو به هژی غمزهی نهران، نهمهیان شارد بویه. لهو کۆبونویهدا که له ناوزنگ له ثنوان نوینهرانی به کیتی و نوینهرانی حکومیت دا کرا، نهو نهمعد (عقید رکن خلیل محمد شاکر) جهگری سهرۆکی ثنوسای دهنگای موخا بهرات بارزان تکریتی، به راشکاوی دانی بیهودا نا که له گیل بنمعالی بارزانی همان پیروندی و نالوگوری پیروایان کرده.

بهشدار بونی بنمعالی بارزانی و هیزه کانیان له هیزه کانی ناوچی حاجی هوزمران دا، له لای سهدام جهگ لهوی به خیانهتی نهشتمانی دانغرا، بۆ خروشی به خیانت و دهسپین و قیل لی کردن نهمارد. بارزانیه کانی له عیراق ماپونوه له نوردوگای بهحرکه و قوشته پیداکۆ کرا بونوه. زلزی پیاوه کانیان بو بون به چه کهیلگری «جهیشی شعیبی» و به دلسوزی نهرکه کانی خزیان به جی نهینا.

شیخ عوسمانی کوری شیخ نهمعد و عیماد و ندهمی کوری بون به بهعی. عیماد سکرتری مجلسی تهرهی بو. عوبید و لوقمان و صابیر له بغداد دانیشته بون. عوبید بۆ شکاندنی پاوکی ساویهک له وزارهتی بهعیسه کان دا بو به وهزیری دولت. داوودزگاکانی بهعی له راهبورت و نوسینه کانیان دا به بنمعالی بارزانیهان ثنوت: «سلیلی الحیانه».

سهدام بۆ ثنوی تۆله له بنمعالی بارزانی بهکاتوه، هیزکی حهرسی جههروری له بهغداده نارد دوری نوردوگاکانی قوشته به بهحرکهیان گرت. هیز پیاوکی بارزانیهان بهردس کتوت له گهنج و پهر ههمریان گرتن. شیخ عوسمان و کوره کانی و، کوره کانی مهلا مستمفا: عوبید و لوقمان و صابیریان چنبیهوه. سهر و سوراخیان نهمدا. دواي گرتنیان به ساویهکی کسوت سهدام له یهکی له وتاره کانی دا له تلهفزیون دا وتی: ثنوانه خیانهتیان کرده له پهر ثنوه: «ارسلناهم الی الجحیم». وا پاو بو که مسعود و نهدریس، هاوزمان له گیل هیزه کانی نهران دا بۆ حاجی هوزمران، هوالیان بۆ بارزانیه کان ناردوه خزیان ناماده بهکن بۆ چهک هیلگرتن و گمزانوه بۆ ناوچه کانی سنور.

لهو کاتیدا که بهعی ثنم تاوانه گنوه بهی بهرامهر به بارزانیه کان کرد من له خهتی بوم. رهزیکیان کوریکی بارزانیهان هینا بۆ لام ناوی عهدولهایی بو. باسی کارساته کدی بۆ گهراموه. له یه کیتی دلنیا نهو، چونکه تازه شهروه کانی قهنبدیل بهو وای نهرانی نیسه رقمان له ههمو بارزانیه که. دواي ثنوی له گیل سامجهلال قسم کرد عهدولهاییم بهینهوه و له زمانی سهرکرده بهی به کیتی بهیم راگنیا: «نه گهر نه پانوی برون بۆ نهران نیسه ههمو کارناسانه کیان بۆ نه کین بۆ رهوانه کردنیان. نه گهر له کوردستان و له شونه کانی خزیان نه میننوه هیز پارمستیه کیان له نیسه بوی به پی ی توانا پیشکشیان نه کین». هیز کسبکشیان نه بوی له گیل به کیتی بهی به پیشمهرگ به خهرهاتی نه کین». عهدولهایی گهراپوه هوبیر و له گیل هندی لهوانی ماپون قسبی کرد، دیسان هاتوه لامان و بهریاری داپو بهی به پیشمهرگه. ناردم بۆ لای سامجهلال. سامجهلال دلنواپی زلزی کرد بو. عهدولهایی بو به پیشمهرگه و کرا به فرماندهی کتوت. کوریکی دلسوز و ورپا بو. جاریکیان بهکی له بارزانیه کان وتی کوشتنی ثنوانه به تابهتی شیخ عوسمان و

کوره‌گانی مەلا مستەفا وەکو بێتاقە وایو بۆ مەسعود دەڕێجی. بەعسبەکان بەم کارە سەرکایەتی عەشیرەتی بارزانپان بە تەنھا بۆ مەسعود هێشتەو بە تایبەتی گە ئیدریس مرد. لە ناو کوره‌گانی مەلا مستەفادا کەس نەما بو موناغەسی پکا، وەکو عەشیرەتەگانی تر نەمانیش پارچە پارچە بێن و، هەر کۆڕێک چەند تیرە و تاپەفەدەک بە لای خۆی دا وایەکیشی. نەوانی ماہون هەمویان لە دایکی خۆی و، لە خۆی مەناڵتر بون.

*

بەرەو ئاسۆس
هەلومەرجی کوردستان زۆر ئالزۆا بو. نەمانەتوانی هەمو ئێندامانی سەرگەردایەتی، یاخود مەکتەبی سیاسی پێکەو لە پەک شوین گۆ بێننەو، ئێبو داہش بێن. لە لایەکەو بۆ سەلامەتی خۆمان وایاش بو، لە لایەکی ترەو بۆ ئەرێ لە نزیکەو خۆمان سەرپرشتی کارەکان پکەین. مەن لە مێژ بو یریام داو بچم بۆ بەری مەرگە.
کە ناوژەنگیان بە پەکجاری چۆل کرد، مەلازم عومەر چو بو بۆ کانی کەنێر لە پشتی کانی تو لە بەری مەرگە، ماوەدەک بو هات بوە دولی بەلسان، یریامان دا پێکەو بگەڕیننەو. ئاوات قارەمانی یش بانگ کرا بو بۆ لێپرسینەو و رێگای دراو بگەڕیتەو شارباژێر، ئێویش تیکەلای کاروانەکی نیمە بو.

هێزەکەمان بە ئوتومسەیل بەرو پتاری هەوری بە ری خست.
چوینە سەختان. دی پەکی گەورە بو بەلام بە هۆی دوژمنایەتی ناوخنایانەو گوندەکەیان وێران بوو، چەند کەسەکیان لە پەکتیری کوشت بو، لە رقی پەکتیری هەر لایەکیان چو بو لە لای پەکیکی دەسلاندار بوو بە جاش.
شەو بە لای مەسکەری هێزۆپ دا رەت نەوین ئوتومسەیلیک لە سەر جادەکە لایەگانی لە نیمە ئێدا رێچکەکەمان لەو شەو تارکەدا پەرچاو نەکووت. هەمو خۆمان دا بە ئەرژدا بۆ ئەوی نەبێرین. لە گەپرای شوڤیەرمان خوری لایەکەکی پکوژنیتەو. شوڤیەرکە پشوکا بو نەبەزانی چی پکا. شتیکی پناویری نەگراو بو لەم شویندا توشی پێشمەرگە بێ. هەرچۆنی بو ئوتومسەیلکە رۆشت. نیمە هیشتا خۆمان دا بو بە ئەرژا لە ناو نیمەو بەلسەپەکی گەورە بەرز بوو و گەرمەپەکی گەورە هات. لە ریزەکەدا عومەر لە پیش مەنو بو. بە دەم رێگاوە قەسمان نەکرد. ماوەدەک بو تۆزا بو. زۆر ئەترسام شتیکی لی هات بێ. لە ناو هەمویان دا خەمی ئێم بو پەکسەر وتم: «کاک عومەر سەلامەتی؟»
وتی: «سەلامەتم» نەگەر شتیکی بە سەر بەاتایە ناحەز و دوژمن ئەیانوت: پیلانی خۆیان بو. سەرەتا وامانزانی هاوینی موعەسکەرەکەبە. کەرتینەو ری چوینە داری قەمەران. تا ئێسا کەس خۆی نەکرد بو بە خاوەنی. دەرگەوت پێشمەرگەپەکی دەستەکی ئاوات تارێجەپەکی لە سەر پی بو، لە شەلێزایی دا لە دەستی دەرچو. کەللە سەری پێشمەرگەپەکی بریندار کرد بو.

ناوچەکە بە رەبە و موعەسکەر تەنرا بو نەمانەتوانی بێننەو. شەو چوینە گوندی مێژە لە پتاری کۆسەرت و، رۆژەکەیشی هەر لەوی مانەو، بۆ عەسرەکی چوینە ئالێقە. پێشتر چەند بەلمەسیکیان بۆ ئامادە کرد بوین. لە تارێکایی شەویدا بە بەلمە لە ناری نەستەلی دوکان پەڕینەو بۆ بەری مەرگە. لە کەلکی مەرگە پێشمەرگە

چاودر بیان نه کردین. هر نو شموه چوپنه ناوهژی. جدهش به پهرینموی نیمسی زانی بو. روژی دواپی هالیکوپتر پهلاماری بهلمی ماسیگره کانی دا زوری سوتاند.

*

چپای ناسوس لهو رگایه کی دهولممنده بز به خپوکردنی ناوړل و. گپا و پوښی زوری هیده، بهلام ناوی کلمه، چینی پمده کانی ناستونیه. له پمزیپه کانی دا تمپا چالیهفری لی به، هاوینان دهری نمپان و ندمتویننمده. هندی جیگا «ماقور» لی به. له قهره چوخ به ماقور نملین «هرکوو». ماقور نو ناو به که له چالایی سر پمدا نمپننمده. کمو و کپوی له هاوین دا لی ی نمخزنمده. «گادمر» و «کوپس» له لوتکه پمزه کانهستی. به مپری گوی شزوم نملین: «کوپس»، بهلام ناوی «گادمر» له چمند جیگای ترپش هیده: ناوه بز شاخ و، ناوه بز نو رویاری بکه له سر سنوری عیراق - نیران هلمنقولی و پمرو شزوم نه کشی. تاک و تورا پزنه کپوی لی ما بو. وکو نمپانوت سردهمی زو پلنگی لی پمراوه.

*

پمری ممرگه

پنگرد، ناوهندی ناوچه که بو، پنکمی ناحیهی لی بو. نوردوگایه کی گمورهشی لی کرا بودو نزمکی ۴ هزار مالی تی دا بو. ناحیهی پنگرد پیک هات بو:

گونده کانی پناری ناسوس: ویسی، پمخری، پمخری، پمانه، دوله گزم، سمرتنگ، نیمزکی، خانلی، کانی هلمپیر، سمرچیا، راگوزرا بون و، گمرکان، ناودمشت، کلهکان، پناویلی ناوهدان بون.

گونده کانی پمری ممرگه: کانی تو، چنارنی، ناوهژی، هواره پمزه، خورخوره، یاخیان، گومزهل راگوزرا بون، لوتمر، هملونه، نزلچکه، سوزفیان، ممرگه، پاشکیش، مدها سفی، پیوه که، پیگمی، شارستین، دوله پی، سپدر ناوهدان بون.

همرو دیوی ناسوس گونده ناوهدان و راگوزراوه کانی له ژیر دهمتی پشممرگه دا بو، بهلام گونده کانی: کوپره کانی، هلمپیره، پنگرد، خزشاو، پموشه، پمدهشان، سپوگان، سیناجیان، قهره تپه، دیپپزه، مملندوا، پمده کوز، سمرسیان که همدیکیان له سر جاده و، همدیکیان له لیواری نمپله کی دوکان دا بون، له ژیر دمهلاتی پممس دا بون. هندی له خملکی شوپنه راگوزراوه کان له ناوچه که دورخرا بونمده بز نوردوگای ته کی له سر ریگای چمچمال.

له روی پمکپهاتی خپله کیسمده ناوچه که تیکه لاو بو له: شیلانه، جاف و ترکه رمشه.

ترکه رمشه تیره په کی پچوک بون له سمرسیان و پمده کوز دانمپشتن.

شیلانه، ۳ تیره بون:

پیره، که له گونده کانی پموشه و هملونه و، همدیکپشپان دواي ژیر ناوکوتنی گونده کانیان چوپونه چوارقورونه، ژاراوه، رانیه، نسکی کلهک. شوانه، له گونده کانی پنگرد، سوزفیان، سمرچیا، همدیکپشپان دواي ژیر ناوکوتنی گونده کانیان له سولتانموی و ژاراوه دانمپشتن.

رهجسب، یا نالی (نالی کسوری رهجسب بوه)، نمانیش له پرمدهشان و، هندیکیشان دوی ژیرناوگوتی گوندهگانان له پازیان دانهنیشتن.
گوندهکانی: خورخوره، پاخان، گومزول، دولی، شارستین، سیدو، کوره کانی و هغیره بشی بون له ناوچی جافهتی.

*

ناوچهکه چمند گوندیکی تی دایه نهمینی له ناستی دا راپوستی، لوانه: مرگه، پرمدهشان، کانی تو.

- مرگه، کانی و ناوی زور و، نمری فراوانی چاندنی دانموبله و، پاخی هغیبری هیده. چوار مزگوتی تی دایو: مزگوتی کانی چاوان، کانی سردهشت، گرمک و جافان. مزگوتیکان په ناوی کانیهکانوه ناو نرا بون. چمند گوزستانیکی نریکه. هندیکیان گورون و، کیلی گزورهگانان پمز و ناستور و، هندیکیان نیگاری شمشر و خغیر و ملیان له سر بو. کیله کزنهکانی هیچ نویسپکیان له سر نه. پی نیچی مرگه له کزنوه ناوهدان بوی. نم گوزستانانه نهمینی لیکولنوهی میوپیان له سر پکری. دانهشتوانی ناوچهکه هندی رودای دماوادم نهگهرنوه که له سردهمی هاتنی لشکری نیسلام دا مرگه پایتمختی قهرالیکی گوره بوه و، دوی شمری قورس و خونای نینجا ناوچهکه گیراه و، په شمشر نیسلامیان کردون. پشدریبهکان په مرگهپهکان نطن: «مرگهیی نسحابهکوژا». مزاری «پهژته سوری مرگهیی» که له ناوچهکدا په شونیکي پیروژ داتنری کتوت بوه دامینی گوره قهلا و پشتی مرگهوه. نموسا «رهپه» پدکی گوروی جیشی لی بو. گواپه پهژته سور له گئل هاتنی نیسلام دا موسولمان بوه و، له شمریکی دینی دا کوژاوه و لموی ناشتوبانه. گهرانوهکان نغسانن، پشت ناستور نین په هیچ پملگپدکی میوپی.

نموسا ناوهندی قهزاکهپان گواستوتوموه بز قهلاذره. مرگه سردهمیک پنکی نمارهتی باهان بوه. په پی ی «پیتی گاکه شیخ و گاکه میر»، هندی له میرهکانی باهان لوانه نم دو میره پمتهکهپان په سردا هلدراوه، له نغجای زورداری و پدروشتی دا، په دهمستی مرگهپیان په کومل کوژاون. تا سالی ۱۸۹۳ مرگه ناوهندی قهزای پشدر بوه.

وهکو نهانوت: مرگه و لوتر و هندی گوندی تری ناوچهکه دپشکی کوشندهپان هبو. تا من لموی بوم چمند جاری دپشک په پشممرگه و خملکی کوهی دا، پلام کسی نهکوشت.

کاتی خوی مرگه ناوهندی پمروپهراپهتی ناوچهکه بوه، هر بزیه په همو ناوچهکه نوتی: «پری مرگه».

*

- پرمدهشان گوندیکه کاتی خوی سر په مرگه و دواپتر سر په پنگرد بوه. پدکی له په ناوبانگترین پمتهپهژهکانی کورد: عملی پرمدهشانی، لم دی پدا له دایک بوه. حاجی قادری کزی له پاسی شاعیرهکانی کوردستان دا پمجزوه ستایشی کردوه:

دو عملین وهکو حسسان

حمر و پرمدهشانه مسکمنیان

له دو عیلى، مېهېستى: عیلى حىبرى و عیلى پردېشانی و، له حسسان مېهېستى: حسان كوری ټاټه. حسسان شاعریكى عمرهې گورهې سدرهې جاهیلی بو، دواى نېسلام په ستایشی پیغه عمر ناوی دمو کرده.

ژماره یكى زور بهت، چیرزك، گزوانی، قسسى نېستېق... په سمرزسانی خلك كوه په، ندرېته پالی، كه هموى نېشانى بلېهتې ټون. كېچې سمرگروشتى ژبانى خزی رون نه و، بابه ته كانی كمېكې نهې، كه لم سالانې دواى دا تومار كراون، ټوى تری نغوسراو تهوه، بلام پرودا كه په كې له بهتېه كانی بژ نوره حسان پاشای باهان وتوه، دپاره هاوچرخى ټو بو.

پرده شان مرکزى عشره تى شېلاته بو. رسول ماسند له پردېشان له دایك بو. كه من له ناوژى نېشته جې بوم، كویخا پېرژى براى رسول، په كېكې ناره لامان بژ بدخبره نان. بېگومان ټمې له پېاوته خزی بو، چونكه هېچ نېشېكې په ټېمه نهې، چكه لېوش ټېمه لېو كاتدا له گڼل حك ناكزك بوین.

*

- كانی تو كوژته پناى شاخوه له كزتابى دولېك دابه لایكې ناسوس و، لایكې شاخى چل بزنېه. هواى خزش و دېستنې جوران و، چنډ كانه كې سارد و سازگارى تى دابه، دوانیان له پرزایى هلمنقولېن و نغزېنه قولایى دله كوه. زستان بفرېكې زورى لى ټپارى.

زموږزارى كشتوكال و دانوېله پان كمه، نوره كانیان په دس پردېز و چاك كراوه. رمزى تری و باخى مېوه و ترشيان زوره، پېاو ټېپنى پشواوېشتى خلكى ټم دى په چنده رهنېان له گڼل پاخه كانیان داوه. مېوه یكى لى بو، وهكو هلوژه رشه بلام پچوكت و تامېشې خزشتر، پېان ټوت: «سېكرو».

ناوېلدارى نه كمن. هواى ناوچه كه بژ پرووده كړنى ناوېل، په تايېه تى بژ راگرتنى بزنه مرمز، له باره.

دانېشتوانى ناوچه كه له كزټوه شارېزايېه كې زوربان هېه له ټونگېرى دا، ناقرت له تمشى رستن و پرهمېه پانې دواى بارېك دا و، پېاو له چنېنى بوژد دا. شالى كانی تو و چنارنى بژ ټنكى و سفتى و جوانى په ناوېانگه.

كانى تو و كانى كوركوډ تمشى بكرېن په شوېنېكې تورېستى خوش. په هاوین بژ سهرېان و په زستان بژ پاری سمرېفر.

*

ټم ناوچه پېش وهكو خوشناوېتى و، زور ناوچه تری كوردستان بزن رانگړن. بزن له سمر همرزانتره، په خېو كړدى ناسانتره، زورتر پدركى نه خوشې و سخته پېه كانی سروشت نه گړى.

له كوردستان ۳ جز بزن هېه: بزنې رېش، بزنې مرمز، بزنې كېوى. پېچكې بزن: كار پا كارو له (له بونډه تا ټمېنى ټمې په ۳ مانگ)، گېسك (له ۳ مانگېهوه تا ټمې په ۱ سال)، چنېر (له ۱ سالېهوه تا ټمې په ۲ سال)، نېنجا په نېره كانی ټوتړى: نېرى، سهرېن، تگه و په منى پدكانى: بزن.

ناوژی گوندیکی پچوک بو. پشتی دابر به ناسزسوه روی له قهرسرد بو. چمند کانی و کارزیکیان ههبو، بهلام زهویزاری کشتوکالیان کم و لیو و، بهرداوی بو. نزیکیی ۲. مالبیکیان له تدهکسوه هات پونهوه پنهان دانا بو. رهزی تری و ترش و باخهکانیان وشک بهبو، تازه خمریکی ژياندنوبی بون. ژمارههکی کم بهزنی صروز و بهزنی رهش و گاوغزتالیان پهیدا کرد بو. دانیشتوانی ناوژی کم دهرامنت و، ژيانیکی ههزارانهیان ههبو، بهلام تهپههتیهان دهرامند و، نطهسیان بهرز و، له مهبانداری دا دل و دهریون فراوان بون. ههر له ناوژی مالی کامهرانی بههجهتی عدونی، زیری عهبدوللا روی، نهحمندی حاجی محمدمدی قهرهتهپه، حمیدی حمههاتی.. لی بو.

خهلکی ناوچهکه به گشتی پهپیان خوش بو، نیمه لهوی جیگیر بهپن، لایان وابر نیتیر هیزهکانی جدهش ناتوانی به ناسانی بهته سهریان و، جاریکی تر رایان بهگویی. مام نهحمند

مام نهحمند له سهرهتای دهس پی کردنهوی شورهشوه بهبو به پیشمهرگه. زورجار که له قسهکردن دا ناوی بهکیکی له بهیر بهجواپه «وانیک» ی به کار نههنا به پاسر عهرههاتی نهوت؛ وانیک عهرههات و، به قاسملوی نهوت؛ وانیکلو.. له بهر نهوه ناویان نا بو مام نهحمند وانیک، نهگهرچی له پنهسالههکی ناسراوی خهلکی ناوچهکه بو، بهلام پیشمهرگه و خهلک ههر بهم ناوههوه نهپانناسی.

دوای نهوی ریگای مهرگه - بهرگلو کراپهوه تراکتور و نوتوموبیل هاتوچزی پی دا بهکن. رژیکیان دلیر به نوتوموبیل هات بو به ناوژی. مام نهحمند نهویست بهوا بهز بهرگلو. به دلیری وت بو: «که رویشی منیش له گیل خوت بهه» دلیر وت بو: «باشه، بهلام من زو زو شتم له بهیر نهچی بهز نهوی له بهیر نهچی له سمعات نهوهندهوه له سهر ریگاکه چاوهری بهکه که هاتم سوارت نهکم» مام نهحمند وای زانی بو ناپوی سوازی بهکا. وت بو: «نهگهر نهونده زو زو شتم له بهیر نهچی نهوه بهچی رژی له بهیرت ناچی له باتی بهرگلو بهچی بهز بهنگرد؟» بهنگرد نهوسا هیزهکانی حکومهتی لی بو.

خاله مین

خاله مین، بهکی له پیاوه ریش سپیهکانیان ناوژی، ژویکی له دو ژورهکی مالی خویان بهز من تهرخان کرد. به درهواپی ۶ مانگی راهبرده، به هزی گهران و سوزان و شهورشورهوه، له هواسرهکم دابرا بوم. ناردم به دوای دا نهویش هات لهوی نهشتیجی بوین. تا خانوهکی خوم تهواو بو، چمند حهفنههیک مهبوانی نهو بوین. نهو ساوهبه تیکهلاویمان زورتر و دوستانهتیهان به هیزتر بو. خاله مین خزی غونهی پیاوی جوامیر و، هواسرهکی غونهی خانی خاندان و، منالهکانی غونهی مرقی بهرز بون.

مام باپیر

مام باپیر، بهکیکی که له پیاوه ریش سپیهکانی ناوژی، کانیهک و پارچههیک نهزی دامی مال و بهارگیای له سهر دروست بهکم. شوینهکه ناوی «کسوزان» بو نزیکیی ناوژی بو. مام باپیر پیاویکی ژیر و بهریز، شارهزای کاروباری عهشائیر و قسه خوش بو. حمیدی کوروشی به دلسوزیهکی پی نهاندازهو کاروباری هینان و بهردنی بهرید و پهویستهکانی تری تههجام نهدا.

خاله مین و مام باپیر خال و خوارزا بون و، ههردوکیان باروکیان له شورش شیخ

محمودا له سهره‌نای سپیه‌کان دا کوژا بو، خنوش‌بان له شورشی نیلول دا
پېشمەرگه‌په‌تېبان کړدو، بهلام دانویان به په‌کویه ننه‌کولا.

*

خانو دروست کردن لپره کاریکی زه‌حمت نه‌بو. جاده‌ی قبر بۇ ناوچه‌که راکېشرا
بو، نهمانتوانی کم‌وستمی خانو دروستکردن: بلزک، چیمنتو، گنج، دمرگا و پنجه‌ره... له
شار پکړین. دیسان کوپنپوه خانو دروست کردن. بناعه‌که‌پیمان دانا. خانویه‌کی ده ژوری
بۇ پېشمەرگه‌کان و، چمند خانویه‌کی دو ژوری بۇ خنوم و ماله‌کانی تر. له همسویان دا
توالیت، حسمام، چپشتخانیه‌ی تایه‌تی مان دروست کړد. گوریکېشمان بۇ ناوډل و نیستر
دروستکرد و، له دمووېشتی خانوه‌کان چمندین چالمان بۇ خنواراستن له هیرشی ناسمانی و
نوپاران هملکمند. وستا و کرپکاری همرو خانوه‌کان پېشمەرگه‌کان خویان بون.
خانوه‌کان تمواو بون. کاتی خوی کلپوېلی پاره‌گا و ماله‌که‌پیمان له ناوزه‌نگه‌وه
گوپزابه‌مویه هیزنه و، دواي نوبش هیناپوهانه تاوژی. پېشمەرگه‌ پاره‌کانپان گومرگ کړد
بو، نوی به کلکپان هات بو برد پیمان، تنیا شتی نهمان برد بو کتېبه‌کانم بو، وه‌کو
خوی مابو. سمرلنوی مشوری کلپوېلی پاره‌گا و مالمان خوارد.

*

په‌رو

هندی شوینی پناری ناسوس دارستان بو. داری په‌رو، قنوزان، گنیز، به‌لاوک...
ی لی بو. پستی چنارنی له هموی چترت بو. پاش دانانی بنکه‌کانی پېشمەرگه، کموتنه
دارپین: بۇ سوتاندن و بۇ داروای خانو. چمند کسپکی خیلکی چنارنی هاتن بۇ
دمپرنی پزاره و نارمزی. شاردراکانپان نهمانوت: لپرواره‌کی پستی چنارنی
دانېشتوانی ناوچه‌کی چمند جاری له قاتوقری و برسیتی و، ناوډله‌کانپانی له مردن، رزگار
کړدو: خیلک پری دارپرویان خواردو و، ناوډله‌که‌پش گه‌لاکی. له پزاره‌ی نمودا بون
نم سامانه به نرخه له ناو بچی.

دارستان پشپکه له سامانی نهمویه، له زور جیگا داپش کراوه و، هر
چوتپاریک «قدهغه» ی خوی همیه، کسی که بزی نیه بهیری، گه‌لاکی نهمان به «گنل»
بۇ تالپکی زستانی بزن و، لق و پوپه‌کی بۇ سوتاندنی خویان به کار نهمپان، نم جزوه
پرنه کاری تی ناگا. بهلام پرنی بی پلان و خملوز کردن، پشپکی ژوری فوتاندوه و،
ژپاندننوی سر له نوی ی کاریکی په‌کچار دژواره.

داری په‌رو، چمند جزوه و، چمند پری جپاوازی همیه:

۱. په‌رو، دانمی په‌رو درپوکوله و رنگی قاده‌ی تیره. هندپکیان گمورن پی ی
نملین: «ونلو». کلاویکی پراویری سهره‌کی له سهرابه پی ی نملین: «جوت». پېشپان
وتوپانه: «خوا کلاوی بۇ په‌رو کړدو». جوت بۇ خوشکردنی کونده، مشکه، هیزه... به
کار نهمپری و، پمرویش به زستان له ناو ژلممژدا برژاندوپانه، یا پېشاندوپانه و
خواردوپانه. له قاتوقری دا هاروپانه و بۇ خواردن «خپله» پان لی دروست کړدو. به
ژوری تامه‌کی تفت و تاله. به زحمت، به بی ناو، قوت ندری.

وه‌کو دمپرنی پېزازی له دوباره پونموی خواردنپکی ناخوش نملین: «په‌رو به
کالی، په‌رو به کولوی، په‌رو به برژای...» و، په‌کی که به پله و بی پسانمویه قسه‌پکا

پن ی تلپن: «تلپی بیروی له دم دا تفسوه» و، وه کو نیشانی پدک کسوتن و نمغوشی گران، تلپن: «پله بی و، بیروان نمخوا؟»
 ۲. مازو، بمریکی خر و سخته. له پایزا نه چن و له بازاردا به کیشانه نمغوشن. بز دهاخی پسته به کار نهی. پیشیان وتوانه: «به زور بیسی بز مازوچن به داره کی دا ناروانی».
 کاروانچی و توانی زور به ریگادا نغون، که پسیان «تلوق» نهکات و، پیستی نیوان پندجه کاتیان نموتیتوه، مازو نهارن و له گمل خنه دا نهیگر نهوه، له پسیانی نهدن، پیستی پسیان «پنگر» نهکاتوه.
 ۳. گزگل.

۴. سپچکه، له هندی ناوچه پی ی تلپن: «گلوان»، بمریکی تری بیروه خره له شپوهی هملوزه رهشدا. توپکله کی رفق و قواوهی تیره، ناره کی جوژی له ناردی زمردی تی دایه. ترخیکی بازوگانی نموتی نهه. پیشیان وتوانه: «به مازوان تی شکاوه، نهیوی به سپچکان هلمستوه».
 هندی سال گمز له سر گدای دارهرو نهیاری، گدای کی کز نهکتهوه و نهیگوتن له بازاردا به کیشانه نمغوشن، پاش کولاندنی «شوک» و «گمز» ی لی دمر نهیاری. لیکولنهوی زانستی دمری خستهوه گمز ناہاری، بملکو جانومرکی پچوکه به چاو ناہیاری له سر گدای داری بیرو زیاد نهکا و، له نهیامی هندی «تفاعل» ی کیسیای دا دروست نهی.

داری بیرو سخته و قورسه، به کملکی دارهوی خانو ناہیت چوتکه نمونده قورسه دیوار بمرکی ناگری، به زوری بز سوتاندن به کاری نهیاری، بلام له نموروا دیگوری قشنگی لی دروست نهکن، نمخشی جوان له قلدی داره کدایه.

*

ملمهندی پدک له ناو شعری عیراق - نیران دا
 هیزه گانی نیران تا نهات له کوردستانی عیراق نزیک نمونهوه. زمانهی شعر گه بشت بوه ناوچه سنو به گانی حاجی نوزمران، قهلازی، پنجوین. عیراق و نیران، هیچ لاپه کپان دستیان له نیمه نهیاریاست. هندی جار «رصد» هکانی نیران که به چاوساخی پشمه رگه گانی پارتی و حسک نهاتنه پشوه، شونه گانی نیمه یان بز نهکردن به نیشانه. شعری حاجی نوزمران کاری له ملمهندی سی و، شعری قهلازه کاری له باره گانی سرکرده بیتی کرد بو. ناوچی ناوژنگ - شینی مان چول کرد بو، ناوچی باوزی پشیان پی چول کرد بوین. داووده زگای راگیمانندن و رادبو گراستپیانوه دولی جافه تی.
 شعر به گهرمی کتوبه ناوچی پنجوین. ملمهندی پدک کوت بوه مفرسیبوه. هیمو رژی بورودمان تهکرا. نموسا بمرکی حاجی سفیر، له جیگی مالا بهختیار، گرا بو به لیسر سراوی ملمهندی پدک. نیمه ناگاداری بمرکی حاجی سفیرمان کرد، فرمان به هیزه گانی پدکیتی بدا پلاماری جهیشی عیراق نهدن، بز نموی بتوانی هیرشه گانی نیران راهگری، چونکه هاتی نیران بز ناوچه که نمو به هزی چولکردنی ناوچه که و ویرانهونی و، له نهیامی نمودهش دا نمو باره گانی ملمهندی پدک و تپه گانی شاربازیر چول بکن.
 ماهیر عبدالر شهید تکریتی قانندی قلمبلی پدک بو. ماهیر به عسبه کی

ره گز پدروست بو، له بهمانه کانی دا جنیوی به «فوری مسجوس» و «نوه کانی دارا و روستیم» نندا! هندی، پیشمرگه و، هندی له دانشترانی ناوچه که، گویان نه دابره فرماتی ملبند، بز څه خوری چدک و تقمینی به دزی ملبندوه، هندی بوسه یان بز هیزه کانی جنیش نابوموو تازاریان دا بو. نویش چمند بهمانیکی پر هروشه و جنیوی به سر ناسانی شاربازیدا به فروکه پلاو کردهوه. چکه لههیش «تعمیم» یکی به بروسکه به سر کمرته کانی فیلدقه کمی دا پلاو کردهوه له بهکیکیان دا نویسی بوی: «تقرر اباحه عرض و مال المخربین و ذویهم».

ملبندی پهک توشی گپرو گرفتگی گوره بوو. ناوچه که یان پدرووام له ژیر توپهاران و پوردمانی هیزه کانی عیراق دا بو. ناچار بون بیر له گواستنوه بکن. لهو کاتدا پههادین لهو ناوه بو، که نم پشپوانه نهی، له سر تاوازی پهکی له سروده کان نم بالوره بوی ریک خست بو:

ندی هاوریان من ره لخدوم

من ۲۰۰۰

قوری دنیا به سر سرم

جاش و عسکر هاتنه سرم

ملبندی پهک بز کوی بوم؟

*

شیر له ۳ مهیدان دا

نیمه له ۳ لاره له شمروه گلا بوین: شیر له گدل عیراق، شیر له گدل نیران، شیر له گدل جود. زور کس به شپهان نوزانین و، ناموزگاریان نه کردین بز ماوه پهکیش بی، شیر له پهکی لم مهیداناندا سارد بکهینوه.

هوله کانی خومان له گدل جود پیری نهگرت.

هسو نو و تاراندی له رادپر به نیازی بانگکردنی لایندکانی جود بز ناشتی، پو پیری توندی و، به جنیوی ناشرین، له رادپری پارتیوه وهلامیان ندهاينوه.

هسو تواندی ناماده بیان پیشان دا بو بز ناوژی له نیوان پهکیتی و جودا، نیمه قوبولان کرد بو، له ناو تواندا مولا، ریش سپی، سترکی عشق، ندهب، مامزستای زانستگایان تی دا بو. نه پارتی و نه حشع گویان نغدا په قسسی هیچ کامیکیان. په پورهندی له گدل سمرانی جود بز کسانکی که له سلیمانی و پغدلا نوزان کاریکی دژوار بو، چونکه نیوان له نیران بون و، کس به ناسانی دوستی نهان نهگیشتی.

مامچلال نامدی بز کارمهدستانی سوری و، بز خالید پهگدش سکرتری حیزی شیرعی سوری و، بز نایف حواقه سکرتری جبهی دیوکرانی فیلستین نویسی بو، دارای لی کرد بون له نیوان پهکیتی و حشع دا ناوژی بکن. حشع گویان نندانی و، نامادی ناشتیونوه نهبون.

نومیدیکمان نمناو پو نزیکانه له گدل جود ناشت بهینوه، به تابهتی سمرانی جود لهو کاتدا زیاتر کموتونه ژیر «نهیستراز» ی نیرانپوه، نیران خوی ناماده نهو له گدل پهکیتی پیک بی، له پرونوه ریگیشی به جود نندا له گدل پهکیتی ناشت بهینوه. نیمه له گدل دپروه پیوندیمان زور کز بو. زورچار به رادپر پهایمی کورقان بز

نناردن. له پهمپامه‌کان دا ناوی نه‌یې نیمه په کوردی: «ناسوده» و په عمری: «صابر» و، هی هیفالاتی دهموه که له شام وریان نه‌گرت په کوردی: «ناواره» و په عمری: «صامد» یو. پهمپامه‌کمی خزمان په رادپوکمی په‌کیتی دا ننارد و، پهمپامه‌کمی ننوگان له رادیوی «صوت العراق» ودرنه‌گرت که پهمپامه‌کمی عراقیه‌کانی سر په سوریا سپهرشعبیان نه‌کرد.

پهمپامه‌کمان نارد یز هیفالاتی دهموه. کورته‌په‌کمی نیمه یو: نیمه له ۳ لاره له شمروه گلاوین. هولی زورمان داوه له گدل جود پیک پین. سوری نه‌گرتوه. له گدل سوریا و لیبیا و فیلسنتینیه‌کان هول بدن شری نیمه و جود راهگرن و، نیران نیمان یز نیمه، نه‌گینا ناچارین خزمان هول پده‌ین شر له گدل عراق راهگرن.

لور کاتدا د. فرناد معصوم، عبدالرزاق فیهلی، دارزی شیخ نوری، سریمست پامرنی، حسین سنجاری.. له شام یون.

*

نازادکردنی بیتواته

بیتواته گوندیکه کورتوته پنازی چپای ساکوک و چپای شیشار په سوری دا نروانی. جیگاپه‌کی خوش و ناووه‌وی سازگاره. پی نیمه له زور کونموه ناوهدان یو، هندی شونموای دیرنمی تی دا دوزراوه‌توه. خلکی بیتواته له پخوکردنی پزنی مریز و، دروستکردنی کردا شارمزایه‌کی زوریان هبو. زور مال دوزگای تونگری تی دا یو. له سوره‌ای شوری نیمول دا عومر مستفا پنکی پشمیرگی تی دا دانا و، یو په پنکی هیزی کاوه. پاشان ملا مستفا علی شمعان بارزانی لی دانا، که په‌کی له هاوسفره‌کانی سؤیت و باورپیکراویکی نزیکی یو. علی شمعان کاپراپه‌کی زوردار یو. ریزی دانبشتوانی ناوچه‌کمی نه‌گرت. پیکاری پی نه‌کردن و، خبریکی خور دمولمین کردن یو. په زور کچی په‌کی له پتماله ناسراوه‌کانی ناوچه‌کمی هپنا.

ننومر پدگ، که له پتمالهی میرانی خوشناو و، ژنبرای عباسی مامعد ناغا یو. له پدلیاکان دا کسریکاری دانبسری غایات و، له سوره‌ای شوری نیمول دا پشنداری خوپیشاندانی چه‌کداری عشاتیر یو، هاته ریزی شورشه‌کموه، له بیتواته دانبشیت، په پپانوی گچچلی علی شمعانموه هدلات و، پپانی یز حکومت برد. هیزیکی جاشی له ناوچه‌کدا پیکموه نا. نیم هیزه تا پپانی نازاری ۷ مایوه. دوی نموه چو یز پدغداد لوی دانبشیت. یز داپنکردنی گوزرانی خیزانه‌کمی چاخانه‌په‌کی دانا یو.

که پدعس کورتوه جاش گرتن. ننومر پدگ سرلفنوی چه‌کی یز حکومت هیلگرت دوی شورشه‌که. دوی ناشه‌تال گپراپوه بیتواته و، یو یو په ده‌سلاترین کسی ناوچه‌ی خوشناوه‌تی. له دوی دس پیکردنموی خیماتی چه‌کدار ننومر پدگ سالی ۱۹۷۷ دیسان مفرزه‌په‌کی جاشی دروست کرده‌وه. له لشکرکیشیه‌کانی حکومت دا پشنداری نه‌کرد و، هندی جار هیزه‌کمی ننارده راوی پشمیرکه. نه‌گرن جارن پهمپامه‌کی نموه یو له دوی بارزانی یوه په جاش نیمجاره‌پان هیچ پپانویه‌کی لور پاپه‌تی نه‌یو، چونکه نیم پشمیرگانه بارزانی نه‌یون، پلکرو پشمیرگی په‌کیتی نیشتمانی و، هندی‌پکیشان خوشناو یون. ننومر پدگ په هزی نیم ده‌سلاتموه ترس و لمرزیکی زوری خست یوه ناو دلی دانبشتوانی ناوچه‌کموه،

هیرکس گویا پلای نه کردایه و، دلسوزی نهواندایه، نازاری نهدا. مینیک له ژ. نۆنۆمۆن پلایک دا تملیپوه. پدکی له کوره کانی نمنور پدگ له ناو نۆنۆمۆن پلایکدا کوژرا. له سر نمنه ناردی کوپخا رسولی پیتواته بگرڼ. کوپخا رسول له رانه به دانیشت بو، هاوولایه پدکی ناسایی بو، تنفیا تاوانی توبهر هاوکی رهشز بو که پېشمهرگه پدکیتی بو. کوپخا رسول به سدی زانی له دهستان هلات و پهنای بز پاره گای حیزی بهس پرده رانه. نمنور پدگ ناردیه ناو پاره گای بهس کوپخا رسولیان دهرهنا. پاره گای بهس کوپخا رسولیان نهپاراست. هر لوی دا کوشتیان و، لاشه کهیان به دوی نۆنۆمۆن پلایک دا تا پیتواته راکېشا و، لوی به هر چاری خه لکوه لاشه کهی سوتاند. نمن تاوانه بی سزا نی پهری.

نمو کانی هیزه کانی نمنه هاته خواری بز دولی بالهسان، سنوری دهسلاتی نمنور پدگ له پیتواته و رۆوهلاتی دا بو. بهلام که پاره گای مامجهلال گویزایوه بز دولی بالهسان و دواتر بز بۆتی له دوله رهقه. نمنور پدگ بهستی دس به سر ناوچه کهدا پگری، ریکای رانه بز خه لپهان بز هیزه کانی حکومت پکاتوه و، پاره گا و هیزه کانی مهلبندی چواری پدکیتی له دولی بالهسان دهرکا. کردیه سر همنو گونده کانی ناوچه که که نمنی پدکی جاشا بهتی بز حکومت هه لپگرڼ. دانیشتوانی ناوچه که کورد پهرور بون نهیان نمنوست پهن به جاش کوه گف و هره شه لیان.

نمنور پدگ به تهریک دو نهشانی نهشکاند. سرکهوتنیک جینگیی به سر پدکیتی دا بز حکومت به دس نههنا و، جاده پدکی ستراتیجی بز هاتوچزی هیزه چه کداره کانی عهراق نه کردوه. له همان کات دا نه پکرد به منه تیک گوره به سر جودا، پدکیتی جودی له خوشناوهتی دهرکرد بو، نمنوش پدکیتی دهر نهکا. بهشی له چه کداره کانی جود که تسلیم بوونوه لای نمنور پدگ بوون به جاش و، چندين جاش - پېشمهرگی پارتی لای نمنور پدگ تاسیر مفرزه بون.

د. کمال خوشناو، لپهر سراوی مهلبندی چوار، نمنوش به گزادهی خوشناوه. به زمانی شهرین هوالی بو نارد که زۆر له دانیشتوانی ناوچه که نهکا و، واز له پلانه بهینی. نمنور پدگ وهلامی داپهوه که نمنو گورهی ناوچه که به و، ناوچه که هی خۆبهتی، نمنی مامجهلال و مهلبند ناوچه که به جی بهیلن. له همان کات دا کردیه سر سرگموره و ریش سهپه کانی ناوچه که، همنویانی گل داپهوه و، به زۆر گونده کانی زیوه، هرتیل، وهری، نهوه، سهردۆل، مېرگهسر، چهوه.. ی چه کدار کرد و، به شۆفل و بلنوزهر سدنگر و رهپیی پی دروست کردن. کار وا برویشتا به همنو ناوچه کهی نهگرت.

له ناو پیتواته کۆمهله ریکهستننی باش و بهیژی ههبر. ناگاداری وردیان له سر هیز و شونه کانی چه کداره کانی نمنور پدگ و حکومت ههبر. مامجهلال خزی له بۆتی بو، که نزیک بو له ناوچه کهوه. له سر پنجینهی ناگاداری چه کانی شانه کانی کۆمهله و، به پرس و راویژی نمان، نهخشه پدکی دانا بز گرتنوی نمنو گوندانی گیرا بون و، بز دهرکردنی نمنور پدگ له پیتواته. مامجهلال هیزه کانی مهلبندی ۳ و چواری ساز دا و، له مهلبنده کانی ۱ و ۲ هندی هیزی تری داوا کرد.

*

نمخشهی سرکوت

مامجدلال نمخشه‌کشی به ناری هیزیی ماموستا چیمال تاهیر «سرکوت» موه ناو نا بو، که تازه به هژی و مرگوانی نوتومی‌یلوه له دولی پالسان کوچی دواپی کرد بو.

هیزه‌کانی کرد بو به ۳ پش بژ نموی له ۳ قۆلوه پلامار بدن:

قۆلی به‌کیم، هیزه‌کانی ملبه‌ندی چوار به سرپهرشتی شوکعتی حاجی موشر بژ

شاخی هوروی و گرتنموی چپوه و سردول و مهرگه سیر.

قۆلی دوم، هیزه‌کانی ملبه‌ندی سی به سرپهرشتی حسن کویستانی بژ شاخی

شیره و گرتنموی دهره زپوه.

قۆلی سیهیم، هیزه‌کانی ملبه‌ندی به‌ک و دو به سرپهرشتی مامجدلال خزی، له

دولی شاورپوه بو سر شاخی ماکۆک و ئهنجا داهیزین بژ ناو بهتواته.

رۆژی ۲۰ ی تشرینی به‌کیم قۆله‌کشی ملبه‌ندی چوار هیرشه‌کشی دس پی کرد.

گوندی نپوه‌یان گرت و شکانی جاشه‌کان دوستی پی کرد و، له هیمو قۆله‌کانپوه پلامار

دران. بو رۆژی دواپی هیمو دولی پالسان و بهتواتش کپوته دس پشمرگهی به‌کیتی

و، هیمو هیزه‌کان له بهتواته به‌کیان گرتپوه.

نیمه شیریکی گپوره بو، هیزیکی گپوره به‌پرداری تی دا کرد و، له ناوچه‌په‌کی

شاخاوی فراوان دا بو. توانای به‌کیتی بژ شیری گپوره دپرخست. سرکوتنیکي گپوره بو

بژ پشمرگه و بژ دانپشتوانی ناوچه‌که، وری خه‌لکی زۆر پهرز کرده‌وه. به‌لام تالان و

راووت، به تاپه‌ستی له بهتواته، روتقی نیم سرکوتنمی کم کرده‌وه. مالی هاویرکانی

کۆمه‌له‌پش له بهتواته که دوریکی کاریگه‌ریان هپو لوو سرکوتنمدا پهر تالان و سوتان

کپوت. مامجدلال لم تالاته زۆر نارحمت بو. فرمانده‌کانی کۆ کرده‌وه و سهرزەنشتی کردن

و، لپۆنه‌په‌کی لپکولهنموی دانا بژ و مرگرتنموی کله‌په‌لی تالانی. راسته‌په‌کی ئۆپالی نیم

کاره له پله‌ی به‌کیم دا نه‌کپوته سیر دیزگای راگه‌باندن، به تاپه‌ستی رادپو، نه‌ک

پشمرگه‌کان. چونکه دیزگای رادپو، وه‌کو پشی له راگه‌باندنی شهر بژ پهرز کرده‌وه و

و، تاودانی هملتی شورشگیرانی پشمرگه‌کان، هانی داپون: ده‌ستیان لی نه‌پاریژن و،

مالپان تالان بکمن و، خانپه‌ریان ناگر تی پهر بدن.

*

مفاوه‌سه له گهل به‌عس

لوو چهند مانگدا کۆنفره‌نسی ناوچه‌یی کهرته‌کانی ریکخستنی کۆمه‌له تپواو بو.

نازاد هورامی، ریکپوتی عوسمان به‌گ، قادری حاجی عه‌لی به‌گ، که سرپهرشتی

کۆنفره‌سه‌کانپان کرد بو، هاتنه تاوهری بژ نموی نه‌جایی کاره‌که‌پان بژ من پاس بکمن.

ته‌ره‌که‌کانی کۆنفره‌نس چهند شتی بو:

۱. هه‌لسنگاندنی هه‌لومهرجی ریکخراوه‌یی، پشمرگه‌یی، دارایی.. کهرته‌که و،

هه‌لومهرجی سیاسی کوردستان و عه‌راق.

۲. هه‌له‌واره‌نموی نه‌ندامانی کهرت.

۳. هه‌له‌واردنی نوینرانی کهرت بژ کۆنفره‌نسی سیهیم.

۴. و مرگرتنی به‌روای نه‌ندامان له سهر گشتوگۆ له گهل به‌عس، ناخۆ زۆراپه‌تی له

جگه له مان، د. سهد عزيزي شمسزني و صلاحديني موهندی و چنډ
کسيکي تر پردموام ناميهان له گډل مامجهدال نالوگور نهکړد.

*

کومډله له تيران له ناو خويان دا پرياريان دابو خاندي موعيني که پدکي له
کادرهکاني سرکرداپه تپيان پر، تازه له زيندان په سمرغزي دمرچو بو، بنسرن بو
کوردهستاني عيراق بو لای نيمه. محمدمدی مولا علفی هينا پری بو ناوچدی نالان پردو
روی محمد فغوللا، جیگری فرماندهی هریمی ۳ ی، کرد پروه پيگه پهنهته لای نيمه.
لمو کاتدا شوني نيمه تاديار بو.

چنډ روژی خانه له گډل محمد بو، جديش له ۲۱ ی حوزه يرانی ۷۸ دا هيرشی
بو کردن بو سر «کاني پيشو» له نزیک گوندي «دری» له ناوچدی ماوت. لم هيرشدا
۶ کس کوژان، پدکيکيان محمد و نوي تريان خانه بو.

خانه، وکو هاوریکاني ثمانوت گنجيکي روشنپير و تيگه پشتو و نازا بو. برای
شهيدان: سوليمان و عبدالل و، کوری محمد نيمی موعيني بو.

دواي کوژانی خانه دو کسی تر له هاوریکاني پريار نهدن پين بو کوردهستاني
عيراق، نودم نيمه له دواي گورگان پوين له قنديل، همدوکيان گهيشتن: د.
جدهغری شفيعی خلکی بوکان و، ساعیدی و طندوست (کاک پرايم) خلکی سنه
بون. ساعيد له گډل خوی چمرده پک پارهی بو هينا پوين پاشه کوتی کرد بو. د.
جدهغریش لمو کاتدا بو نيمه زور په سود بو چونکه پزشکمان نپرو. تنها پک
پرينچيمان هپرو، نويش هر نيرانی بو، نندامي «سازمانی ثنقيلایي» بو.

دو پياوی روشنپير و تيگه پشتو و په زات و وړه پروز بون. حمزيان نهکړد کس
بزانی که نيرانين و ناويان چپه

*

روژيکيان له پردمي چادرهکي خومان دا دانيشت پوين، حمه سعيده له دوروه
دو کسی په دی کرد، پدکيکيان جلی کوردی و، نوي تريان پانتوليکي جينز و
کراسيکي زمردی له پر دا بو، پرچی پر دا پروه. وتی: «وايزانم روژنامنوسه».
که نزیک کوتنوه پانتول له پيکه عومری حاجی عبدالل بو. زورم پی خوش
بو نويش په سلامهتي گهيشتهو لامان. کاک عومر له گډل کاروانهکدا روپشت بو
پچی بو سوربا و، لويوه په پدکجاری پروا بو نوروپا. قم نامه پکيان پی دا نارد بو پر
سرکرداپتي کومډله. په ناو تيران دا له مهاپادوه په نهيني له گډل پدکيکي شارهزادا

گمرا بود. مردم به گالته له گملی، وتم: «سفیری دهرهوت کرد. دو ولاتی بهیگانت به بی پاسپورت و فیزا بهی - مبهستم تورکیا و ایران بو - نیتر هقلی گلهبیت نعاوه» کاک عومر لای نیمه گیر نهو نیزنی خواست بو سردانی کسوکاری بهگیریتوه نزدیک سلیمانی.

سمرانی قم، سامی سنجاری و هاوریکانی، چند جاری له گمل نازاد هورامی و عومر دانیش بون. بهو نیتتهپارهی هردو ریکخراو: «قم» و «کومله» مارکسین، پاسی ریککوتنی دوقولی و هاوکاریسان له گمل کرد بون. بو دهرینی نیازی باشی خویان شم نامهپیان نوی بو و، داهویان به عومر بهیبهی و، دروی قسهکانیشمان بو بهگیریتوه.

قم تاکتیکیکی زیرکانی هیلژارد بو: نهیوست بهکیتی له ناوهو هیل بهوشینی. پیوهندی له گمل کومله و بزوتنوه، به جیا له بهکیتی بان وردتر به جیا له مامجهلال، دروست بکا. لهوی، له گمل نازاد و عومر له سرکردایهتی کومله دانیش بون و، شم نامهپیان بو کومله نوی بو، هر بهو جووه له گمل کاک تاپو و سهد کاکش له سرکردایهتی بزوتنوه دانیش بون و، پیوهندیان له گمل رسول مامند کرد بو.

تاکتیکیکی سامی به سر شمدا له کومله تی تپیری، نیمه سور بوین له سر نهوی که نهگر بیانوی ریک بهکون نهی له گمل بهکیتی نیشتمانی ریک بهکون، نهک له گمل پالهکانی و، داوامان لی کردن چارهنوسی هفاله بزوکافان ناشکرا بهکن و، له گمل نهوان گفتوگری ریککوتن دایمزین.

به راوی له گمل مامجهلال و د. محمود وهامی نامهکمان بو نویسنوه. هر شو کاته نسلی نامهکمی قم و ونی وهامهکمی خوسانم بو ناگاداری و هیلگرتن نارد بو هفالاتی دهره. نهی له لایان مایی.

بهلام تاکتیکیکی سامی کاری له بزوتنوه کرد و، پشویهکی زوری خسته ریزهکانیانوه. رسول و هندی له هاوریکانی شاری که ساوهپک بو نارازی بون له بهکیتی، شو کارساتی به سر بهکیتی هات بو دائنا به بهلگی راستی بهچوندهکانی خویان. به تنیا کموتنه پیوهندی و گورینوهی نامه. شممش بهچواندی شو ریککوتنانه بو که له ناو خومان دا له سری پیک هات بوین. پیوهندی له نیوان هر ۳ پالهکه دا: کومله، بزوتنوه، ختی گشتی، له سر بهچینی جوری له فیدرالیزم ریک خرا بو. له ناو بهکیتی دا هر پاله سرکردایهتی تابهستی و، سر بهخوی نایدیولوجی و، ریکخراوهی خوی هبو، بهلام له کاروباری پیشمرگیمی و، دارایی و، پیوهندی سیاسی

بەلگە

۱. وتاریکی گۆناری «رۆنایی»، شام، ژمارە ۱۷، سالی ۱، ۲ ی ئای ۱۹۴۳
۲. شەجەرە بنەمالی پارزانی. دواي ئاشەنتال دائىرى «ئەمەن» نامادەي کردە.
۳. لېدوانى «پراڭدا» لە سەر شەرى كوردستان. رۆژنامەي «الاخبار» بېروتىيە، رۆژى ۶۳/۷/۱۴
۴. لېدوانى رۆژنامەي «الجمهورية» ی بغدادى، رۆژى ۶۵/۳/۱۴
۵. گۆتۆگۆيەكى رۆژنامەوانى شەيخ ئەحمەد. رۆژنامەي «البلد»، رۆژى ۱۹۶۵/۲/۲۴
۶. نامەي حەبیب مەحمەد كەرىم بۆ ئەمىر.
۷. فونەي موهاتىراتى سالى ۶۶ لە «خەبات» ی مەلایى و جەلالى دا.
۸. سەرژمەرى چوار سالى شەرى بەكەتى - بەس. «الشراة» ی مايسى ۱۹۸۰
۹. تەقەرىرى «ئەمەنى عام» بۆ سەدەدام حەسەن لە سەر خۆپەشاندانى شارەكان.
۱۰. پەرنامەي كۆمەلە بۆ: پەشكەوتنى كۆمەلەبەتتى و، چارەسەرکردنى كەيشەي نەتەواپەتتى.
۱۱. فونەپەك لە پلاوكراره ناوخۆپەكەكانى كۆمەلە: «ژيانى رەكخراوەي».
۱۲. پەيانى بەكەتتى و بەلگە دەربارەي شەرى بەكەمى جود.
۱۳. پەيانى بەكەتتى و بەلگە دەربارەي شەرى دوهمى جود.
۱۴. راپۆرتىكى ئەستەنبهاراتى عەسكەرى باسى دەورى خەيان ئەكا لە خوشكەردنى ئاگرى شەرى ناوخۆي كورد.

SAL 2
HEJMAR 17
—
YEKŞEMB
1 TEBAX 1943

RONAHÎ

ANNÉE 2
NUMERO 17
—
DIMANCHE
1 AOÛT 1943

SUPPLÉMENT ILLUSTRÉ DE LA REVUE KURDE HAWAR

PALEYIYA INGİLİSTANÊ

Di vî şerê xwînxwar de Ingilîstan ne bi tenê di qadên şer de, lê di her warî de xebateke zor xebitiye; guh daye cotkariyê jî. Resimê jorîn gundikî ingilîzî şanî dide yê ko digel keça xwe şixra xwe dikîşîne. Lê welê dixuye ko ingilîz şixra xwe ne li ser ker û hêştiran, lê li ser ereban dikîşînin.

ÇAPXANA TEREQÎYÊ
ŞAM — 1943

ŞÊXÊ BARZAN ÇA WAN FIRANDIN?!

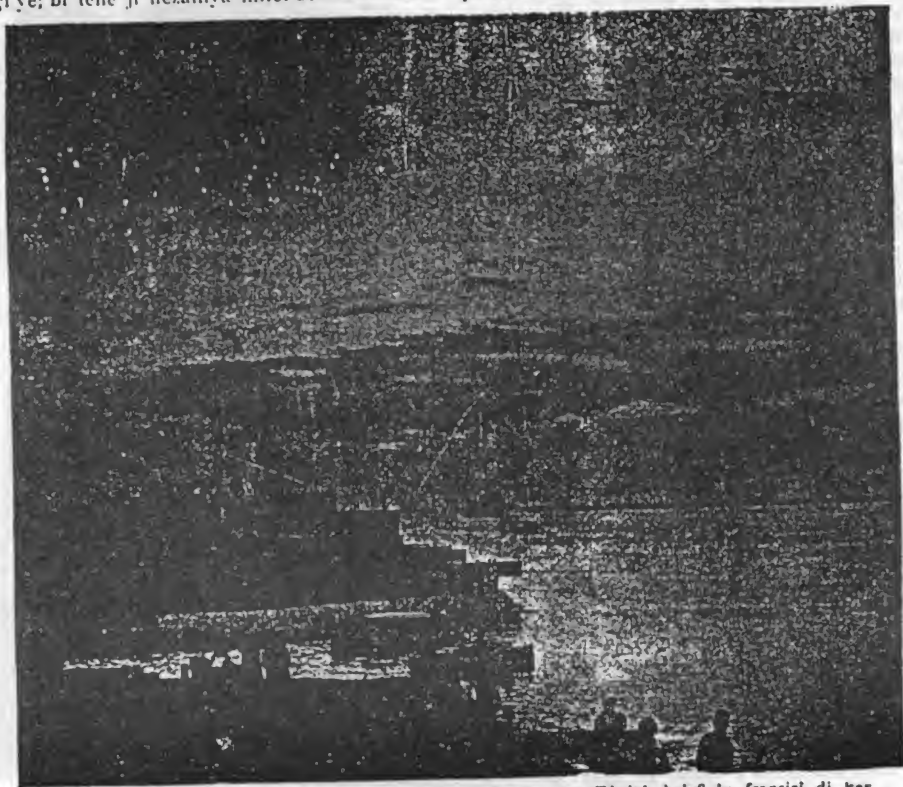
Iro li nav kurdên nîvro gava şexê Barzan tete gotin, şex Ehmedê ko bi Xudanê Barzan hatiye nasîn tê bîra mirov. Ev şexê ko hatiye firandin ne Xudanê Barzan şex Ehmed; bavê wî şex Mihemed e. Der heqê Xudanê Barzan da jî, di hejmara pê vê da, ezê zanîna xwe binivîsim.

Ev çîroka ko dixwazime bêjim, ne tişteki xeyalî ye; lê tişteki qewimî û rast e. Berê, min ev çîrok ji devê şexê Garisî şex Evdirehman bihîst. Paşê min dûr û dirêj pirsî, dawiya ko min xwe gihandê, gotina şexê Garisî ê rehmetî bi tevayî rast bi derket.

Şex Mihemedê Barzan yek ji şexên terîqê bû. Ji wan şexên ko nizanin şexîlî û mîrdilîl çî ye; bi tenê ji nezaniya mîlet destkewîl dibin

û xwe di bin navê şexîtiyê da li ser serê kur dên reben dîkin mezin û riya debareke şahane ji xwe ra, riya mezinahiya cihê ko tê da jî ji kurên xwe ra pêk tînin. Lê bi ser vê yeka han da; şex Mihemed ne mirovekî beradayî bû. Teqez ji gelek şexan qencîr û çaktir bû. Qe ne wek şexên mayî di riya bêemiriya Xwedê da pêş da ne diçû. Heke gunehekî wî hebû, bê ko qeweteke manewî li cem hebe, xwe xwedî manewiyet da bû zanî û di qeza Zîbarê da gelek mirov bi mîrdilî li serê xwe civandi bûn. Ji xwe ev guncê han bû ko bû bû sebeba firandina wî.

Di serê babilîska bîstan da li qeza Zîbarê şex Mihemedê Barzan di nav eşîrên Mizûrlî, Şêrwan û Berojiyan da navekî baş biri bû. Xelkê wî, ewçend jê hez dikirin ko di riya şex da û ji bo daxwazên wî mirin, bextiya-riyeke mezin dîzanîn. Ji dilpaqîjiya xelkê wî pêva, dilçakî û rûnermiya şex jî ev hezkirina

BENDERA TÛNISÊ:

Roja ko genêral De Gol gihastiye Tûnisê balafîrên fransîz di şer benderê re fîriyane û batina serekê Fransa Şerevanî şahînet kirine.

han roj bi roj zêde
dikirin. Her roj piştî
nimêja evare, şex şîre-
tên dîni li mirîdên xwe
dikirin û diwariya roja
pişdawiye û agirê dûje-
bê ji diexist bîra wan.

Şex, rojekê ji rojan
di nava van şîretan da,
çêla rabûna cenabê
Mehdî dike. Di vê navê
da, ji mirîdên sere yek
pirsa nav û rûçikên
Mehdî û tevî dema ra-
bûna wî ji şex dike. Şex
bersiva mirîdê sere, ho-
lê dide:

— Mehdî, piştî pê-
xember pêyayê Xwedê
ê qencir e. Navê wî
Mihemed, milên wî ji
ên hemî kesan dirêjtir

û hinarokên rûyê wî nûr jê dibarin. Çawan
ko şûr wî nabire tîfing jî pê da naçe. Dema
rabûna wî, wehareng e gelekî nîzik e. Heye
ko îro hati be dinê û rîya roja ko Xwedê jê
ra ferman kirî dipêye..

Hînga yek ji mirîdan radibe ser xwe û
dipirse:

— Qurbanî bi awayê ko me ji şex bihîstî,
Decal jî tevî Mehdî radibe û kerê wî gelekî
f beza ye; rojê rîya salekê dikare here. Ma ge-
lo, cenabê Mehdî çilo li ber wî zalimê han
xilas dibe? ..

Bê şik, dema şex ji mirîdên xwe ra çêla
Decal û kerê wî ê beza kiri bû, awayê li
pêş wî xelas bûna Mehdî ne hati bû bîrê. Lê
niha mirîdekî ev yeka han jê dipirsa û ji vê
pirsê ra jî bersivek diviya bû. Nizanîn ne ji
rûçikên şexan e. Gava şex dît, çavên hemî
guhbaran çûne ser wî û bersivekê jê hevî dikin;
bê raman dibêje:

— Difire.. difire kurê min difire..
Di tu kitêban da çêla firîna Mehdî tine;
ji bo ko şex xwe nezan rave neke holê goti
û û mirîdan jî bawer kiri bû. Lê nizam, Xwedê
ev derewa han ji şex qebûl dikir an na.. Vê
ekê emê di dongiya şex da bibînin. Piştî ko
x şîretên xwe dike, li mizgeftê bi derdikeve
diçe dîwanê.

Ûn ko mala şexê Barzan dîtine dizanîn ko
jê dîwana şex çiqas f bilind e. Tayê bînf
mizgeft û yê duduyan xaneqe (tekiye) û yê
yan dîwan e.

HOMBAYÊ Î BALAFIRVAN DI BALAFIRGEHEKE WELATÊN ROHELATÊ NÎZING DE

Gava şex ji mizgeftê diçe dîwanê, mirîd di
nav xwe da li ser şîreta şex a wê rojê (rûçikên
Mehdî) dipeyivin. Dixwazin bizanîn, ka ev
rûçikên han bi kê dikevin. Ji ber ko rûçikên
şex gotî, hemî bi şex diketin, hinek jî mirîdan
dibêjin ko: hebe, tinebe şexê me Mehdî bi xwe
ye. Hinekên wan jî dibêjin: ma kînga şex rastî
ji me veşartîye ko îro jî vegêre; heke ew Mehdî
bûya wê ji me ra bigota. Li ser vê gotinê bi-
rê pêşin dibêje:

— Ma nayê bîra we ko şex got: « dema ra-
bûna wî gelekî nîzik e. Heye ko îro hati be
dinê û rîya roja ko Xwedê jê ra ferman kiriye
dipê ». Erê şex, Mehdî bi xwe ye; lê rîya fer-
mana Xwedê dipê.

Birê duduyan dîsa bi gotina xwe digire ko
şex ne Mehdî ye. Li ser vê dikevin gewriya
hev. Ji her du seriyan yek nikare ê din bîne
ser gotina xwe. Hînga yekî rîsîpî jî mirîdan
radibe û dibêje her du biran:

— Ma cihê ko e jî hebe, hewceye ko hûn
holê zikên hev diêşînin. Ma nayê bîra we ko
şex got: tîfing bi Mehdî da naçe. Werin emê
herin dîwanê û Bestek tîfing berdine şex, heke
Mehdî be, berik tê naçin.

Va eşilmendê Barzan nafikire ko heke
şex ne Mehdî, be dê bimire. Ev yeka han nayê
bîra mirîdên her du biran jî. Gotina hemiyan
li ser vê tevdrê dibe yek û şex peya tîfîngên
xwe radikin û diçin dîwanê. Di nîşka va devê
her şex tîfîngan didin plîsra şex û tîfîyên xwe
davejin lîngên tîfîngan.

Bi dengên tiŕngan û rabûna dû ra, şêx dizane ko evana bi bêbextî wî dikujin. Ew jî dide xwe û direve. Mîrd wî di devê dêrî da digirin ko hemî berik li cîlan ketine û bi cên ne ketine. Li ser vê tecrîba han edî şîka wan namîne ko şêx Mehdi ye.

Lê hinekên mîrdan dîsa naxwazin bi vê yekê bawer bibin. Li ser vê, di navbera van û ên mayî (anê piraniya ko bi Mehdiya şêx bawer bûne) da qirên dibe. Hinga ew eqilmendê ko rîya tiŕng - berdana şêx bi ber

mîrdan xîstî bû, dikeve navbera wan û dibêje:

— Ma ev gotinên we hewceyî qirênê ne? Ma nayê bîra we ko şêx got: Mehdi dikare bîrê? Werin emê herin biceribînin..

Ev gotina han bi serê hemîyan dikeve û tev terin nik şêx û daxwaza xwe holê jê ra dibêjin:

— Qurban! piraniya me bawer in ko şêx Mehdi ye. Lê hinekên bêîman di me da hene ko bi vê yekê bawer nabine. Me divê şêx vê şîka han di dilê wan da bi derxîne.

— Ma ez çawan dikarim vê şîkê di dilê wan da bi derxîm û kê ji we ra gotiye ko ez Mehdi me?

— Qurban, dilê me hemîyan dibêje tu Mehdi yî. Ma şêx negoye ko dilê şel misilmanî li ser çi tiştî bibe yek, ew tişt rast e û nabe derew. Herçî şîka di dilê hin mîrdan da heye tuê bi bîrîne jê biderxî.

— Kuro ma hûn ehmeqîn, ez çawan dikarim bîrîm?!

Hinga eqilmendê Barzan, ew mîrdê ko berê rîya tecrîba tiŕngê şanî hevalên xwe daye dibêje:

— Geli mîrdan! Ji ber ko dema rabûna Mehdi hîn ne hatiye, şêx xwe eskere nakîye. Lê em dikarin biceribînin. Werin emê dest û lingên şêx bigirin û li ser xaneqê bavêjin jêr. Hinga wê bi kotekî bîrî.

Hîn gotina eqilmendê Barzan ne qediye ko mîrd bi dest û lingên şêx digirin û bê ko guh bidin qîr û zariyên wî rebenî, li ser xaneqê davêjin.

Şêx Mihemedê ko cendekê wî i zexim bû, bi selameti nagehê hewşê. Her du dest û lingek, sto û pişt bi şêş cihan dişkên û şêx bi rastî dibe Mehdi. Piştî ko me got, piştî û stoyê şêx jî şikestî bûn, edî ne hewce ye ko em bîjin roja dûtirê canê xwe si-parte ruhîstn û cendekê xwe jî si-parte gorê. Hingê ev şêx Ehmed, ê ko bi navê Xudane Barzan hatiye nasîn i şêş salî bû.

OSMAN SEBRÎ

TANGÊN BRITANÎ DI ENIYA BÎRMANYAYÊ DE

TOPEKE ÎNGİLİZÎ YA 40Î DI ŞARGEHÊ DE

حوال النذخل
الا جنبي حنه
الشعب الكردي

داع رادو موسكو القتل الهام
لبي شره جريده البرافدا
حول حرب الابد في كردستان
لنراي بدم مملها فيكتور مايفسكي
بحث عوان مؤامرة خطيرة . وفيما
لي نشر هذا القتل :

[illegible][illegible][illegible][illegible]

لقد جاء في بيان الحكومة السورية
جاء في الحكومة العراقية والمنشور في
«جريدة» «البريد» ، وكذلك في الجرائد
مؤلفات ايران وبريك وسورية ، ولقد
دعوى برهن على التدخل المباشر من
البلدان المتعددة خلف «المنشور»
السري في الحوادث التي تجري في شمال
البحر -
ان القادة البعثيين باغصام السلفي
والاحزاب عرسا كبرى للاستعمار ،

ان سياسة هؤلاء المستعمر الى ترويعها
بأرضه المحبوس الذين انزلوا حرب الاسلحة
في الارزاق ، ان هذه السياسة متناقضه
لكنها مائة على الصالحه الصوبه للحيثويين
فرسه . وبهذا الصدد نعلم انظر حذب

ان القوى الاستعمارية تحاول استثمار
حرب ضد الإكراد ، كما هي تكون هدف
به موال للاستعمار بسوق فيه بالإضافة
لغضا العالين في « السنو » العراق
و « ديه » وهي هذا أنها تريد الانضمام
لجبه الاستعمار في الشرق العربي تحب

ان حدودها مع العراق ايضا .
وتقول الصحف الاميركية والفرنسية ايضا
سورية قدمت للعراق الطائرات والاطيارين
تشارك في نصف القرى الكردية ، كما
P. بتأمين القمام والذخيرة ووصلت الى
صل لذلك كتيبة من القوات السورية

[illegible]

جريدة الجمهورية - بغداد

١٩٦٥/٤/١٤

لقد التقيت بالكثير من زعماء الاكراد المخلصين والتقيت باللا اكثر من مرة واني اذ اسجل هذه الوقائع فرائدي الامانة والاخلاص وتحديد جزء مهم من تاريخ العراق وكذا ساكون دقيقا واميناً في ما انتقل واسرد !!
لقد التقيت باللا وظهر من ملامح وجهه انه في العقد السادس من عمره ، يبدو عصبى المزاج مترددا حائرا وقد دلت جميع حركاته وتصرفاته انه كمن وقع في مشكلة وشعر بخطئه ويريد لها حلا ولكنه من الناحية الاخرى لا يعترف بهذا الخطا وواقعه الذي اربك المشكلة وازادها تعقيدا ..
لقد اثر في المرة الاولى الصمت وترك الكلام لفترة وكل ما اراده سماه « ضمانا من الحكومة » !! .. فاللقوية الكردية مضمونة ، وحرياتهم مصانة وحقوقهم كفلها القانون والحكومة لا تلحق بين عبدالله ، بين احد وبين احد ... اذن ماذا ؟! يريد « ضمانا لنفسه » ..

وهنا يحار المرء في تفسير ذلك .. فاللا محاط بثلة مدمجة بالسلاح تحصى حركات كل قادم فهو بهذا مضمون ايضا .. اذن اي ضمان يريد ؟
ان المتعقب للاحداث والمقربين عند اللا ومن الاكراد باللات اكثروا ان الضمان الذي يتشده هو « الابقاء على زعامته وسيطرته ونفوذه في المنطقة حتى ولو كانت على حساب الاكراد باللات وعلى حساب مصلحة الشعب وكيانه » ولم يتمالك نفسه في آخر هذه اللقيا ان يندد ويستهزا بمن يطالب بالحكم الذاتي بالسلوب تهكمي كلاما وحرمة .
وفي المرة الثانية كان يقف في بعض القضايا بجانب الحكومة وقد اصر مرة على ان تكون الدراسة باللغة الكردية لحد الصف السادس بينما عارضه الباقون .. وكان يحدثه يومئذ انه لايفهم سوا للبلد وانه لا يومن بالانفصال والحكم الذاتي وبسبب مدافعا عن نفسه سواء من جهة خصومه ام بموقفه تجاه الحكومة وقد ابد بما لايقبل الجدل والشك ما قاله .. وما يريد « ضمانا من الحكم القائم .. وضمان فقط » !!
المشكلة الكردية ليست ضمانا يريد الملا او غير الملا انها تهم الشعب العراقي كمجموع واخواننا الاكراد باللات ، وقد استنكروا بشدة موقف المتدبرين واعتبروا افعالهم وتصرفاتهم وما يقومون به خروجاً على القانون وارادة الشعب .. وليس المهم هذا ايضا .. والمهم طبعا بناء قسم من الاكراد يتوافقون الى بغداد ايضا واكدوا ان الملا لا يومن ولا يقر ما جاء في المذكرة والذين توافدوا احياه يوزقون منهم عكيد صديق وشوكت عقراوي .. حيث قالوا بالحرف الواحد ..

« ان الملا مصطفى قدم المذكرة وهو لا يومن بما جاء فيها ولم تكن الا لكي لا يقال انه فرط في حقوق الاكراد »
من هذا يظهر ان تقديمها كان للاستهلاك المحلي ، وان القضايا المصرية المهمة لاتحل بهذا الاسلوب .
وامامي مشروع لحل المشكلة وافق عليه الملا ووقعه وايده متصرف لواء السليمانية السابق السيد الحاج محمود ووقعه ايضا .

وما انتي اعرفه على الراي العام وبالتكبر والغرور ليروي ما يريد الملا في هذا المشروع وما يريد في الملامحة التي فعلها والتي نشرناها سابقا .. وليتأكد .. وليحكم .. وليفسرو ما يراه متابعي الحسل للمشكلة ..
انه تناقش وتردد .. وحيرة .. وشعور بالخطا .. انه متاجرة بالبادي والاهداف والقيم .. انه مقامرة بالشعب وامانيه واماله !!
انه لقاء يقصد او يهون ، بالاستعمار وبشاربه .. انه تزييف بعقول الاكراد ان كانت لهم حقوق مضمونة .. وحقوق الشعب العراقي كمجموع !!
انه تفريط بمصالح الشعب .. بوحدة الوطنية باماله .. وهذا ما لا يرغبه مخلص ليرود وما لاراهه الحكومة والتي بقى على سياستها في حل المشكلة حلا سلميا يقضي سلامة الوطن ويحجب اوراقه السعيا .
وفي حلقة اخرى ستكون على موعد مع خطوات سلمية اخرى خطاها الحكم الوطني !!

إنشاء الملا مصطفى عنه وعدم امكان تحقق الانفصال شاهد عيان يتحدث عن السلام الذي بعم منطقة الشمال تب الأستاذ احمد سميج محمد مندوب جبهة الانوار البيرونية الى جريدته يقول

طرت برقة العميد عبدالعزيز حميد الهي الى برزان مفسر الاسرة البرزانية في شمال العراق ، وقابلت الملا احمد البرزاني الشقيق الاكبر للملا مصطفى البرزاني ، والملا سليمان البرزاني ابن شقيق الملا مصطفى .

وعلمت هناك ان الخلاف مستحكم بين البرزانيين انفسهم بالإضافة الى الخلاف القائم في حرب (الباطني) . فالاسرة البرزانية التي يبلغ عددها حوالي (١٨) ألف شخص ، قد انقسمت تسعين اضعافا مع الملا احمد البرزاني وابن اخيه الشيخ سليمان ، والقسم الاخير مع الملا مصطفى .

وعلمت ايضا ان احدا من انصار الملا مصطفى لا يجزء على الدخول الى برزان خوفا من انصار الملا احمد .

وحسب فمت في برزان ، فان الشيخ احمد يعتبر كبير الاسرة البرزانية ولكنه شبه مدته عند الاكراد لان زعامته دينية وزمنية في نفس الوقت .

الملا مصطفى يريد الانفصال وحديثي الملا احمد عن اخيه الملا مصطفى بقوله : انه وجعل خيب يقول بلسانه ما ليس في قلبه . فهو قد اتفق معي مرات عديدة على الكف عن القتال ولكنه لم يكن يحقق ما يتعهد به

امامي وامام زعماء القبائل . وسالت الشيخ احمد ان كان الملا مصطفى يريد الانفصال من الجمهورية العراقية ، فاجاب ان اخلاقه ليست فاضلة وهو يتعهد دائما اشغال الفتنة وبث

الفتن في كل ارض يقول فيها . وعليه فان قوله بأنه لا يريد الانفصال قول كاذب .

وسالت الشيخ احمد البرزاني ما دليل ذلك عندك والناطق

باسم الملا مصطفى ، شجوت احمد المقراني ، قد صرح في القاهرة بان البرزاني لا يريد القتال ولا الانفصال ؟

ورد الشيخ احمد على سؤالي بقوله : ان عوده هذه بعهد منها الوصول الى امراض معينة . انه رجل لا يهون .

هل تعرف أنه على خلاف مع ولديه عبيد الله وادريس الذين هجروا وتركوا القرية التي يقيم فيها (رانية) الى قرية اخرى ؟

قالذي يكون من هذا النوع يتحدد سلوكه من خلال نصيره مع الناس ومع انتمهم اليه وسألته : لو قامت دولة كردية فهل تعتقد انها قادرة على

الاستمرار . ان تقوم دولة كردية واجاب بقوله : لا اعتقد ذلك ، ولا اظن انها تستمر اكثر من سنين

تضائية ايام . اما كردي واعرف الاكراد . ان زعماء الاكراد يحركهم طمع الرئاسة وسوف تقوم للحرب بينهم لو سارت لهم دولة . وانا شخصيا ، لو قامت دولة من هذا النوع ، سوف امر

كل البرزانيين بالرحيل منها . الملا مصطفى يصطاد الخنازير وطرت بعد ذلك الى « رانية »

ومن مشاهداتي في الشمال ادركت ان استعدادات الجيش في المنطقة كانت في الجبال التي والجوي . فتع مرفقان من الجنود من كانه الاسلحة تسيطر

سيطرة كاملة على المنطقة . وقد رأيت الجنود العراقيين و اقاصي الشمال وعلى الحدود

الارمنية - العراقية المشتركة . ومن جهة اخرى : فقد رأيت في « رانية » مقر الملا مصطفى البرزاني نفسه السلطة العراقية

كاملة . هناك معمر للشرطة وادارة للتجنيد وغيرها من ادارات الدولة .

البلد ٤٠٠ / ٢٥ / ٢٥

[illegible]

الشيخ محمد بن عبد الله بن محمد بن عبد الله

در این کتاب که در حدود ۱۰۰ صفحه است، به بیان سیر تحول و تکامل فلسفه و اندیشه در ایران و جهان پرداخته شده است. در این کتاب به بیان سیر تحول و تکامل فلسفه و اندیشه در ایران و جهان پرداخته شده است. در این کتاب به بیان سیر تحول و تکامل فلسفه و اندیشه در ایران و جهان پرداخته شده است.

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

[illegible][illegible]

الطبيبة الكبرى لادامي لوربايه ملهون فيلهاله البلهز لاني وبستتكر دن ابعبال الزمره الضخائنه

[illegible]

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय

[illegible]

في سنة ١٢٠٠ هـ في سنة ١٢٠٠ هـ

[illegible]

وہی ہے جو کہ "ہم" کے ساتھ ہے۔

[illegible]

— انبياء مخلصين،

[illegible]

سنگارانی پلانی قلم کاشانه چه نور یکپایان و کوهیه سیر طلال

کرمه دیوتی

اینکه در این روزگار که هر روز با تغییر و تحول روبه رو هستیم و هر روز با چالش و مشکل مواجه هستیم، باید به گذشته نگاه کنیم و به راههای قدیمی برگردیم. در گذشته، مردم با صبر و استقامت مشکلات را حل میکردند و به پیشرفت میرسیدند. اما امروزه، مردم به راحتی تسلیم میشوند و به عقب میروند. این به دلیل این است که مردم امروزه به راحتی تسلیم میشوند و به عقب میروند. این به دلیل این است که مردم امروزه به راحتی تسلیم میشوند و به عقب میروند. این به دلیل این است که مردم امروزه به راحتی تسلیم میشوند و به عقب میروند.

در این روزگار، مردم به راحتی تسلیم میشوند و به عقب میروند. این به دلیل این است که مردم امروزه به راحتی تسلیم میشوند و به عقب میروند. این به دلیل این است که مردم امروزه به راحتی تسلیم میشوند و به عقب میروند. این به دلیل این است که مردم امروزه به راحتی تسلیم میشوند و به عقب میروند. این به دلیل این است که مردم امروزه به راحتی تسلیم میشوند و به عقب میروند.

نا صکای به پانی ۲۱ حور لیل به راگ... سجاد اوی شهبیسی ۱۹ کرمه دیوتی سجاد اوی شهبیسی ۱۹

کرمه دیوتی سجاد اوی شهبیسی ۱۹

اینکه در این روزگار که هر روز با تغییر و تحول روبه رو هستیم و هر روز با چالش و مشکل مواجه هستیم، باید به گذشته نگاه کنیم و به راههای قدیمی برگردیم. در گذشته، مردم با صبر و استقامت مشکلات را حل میکردند و به پیشرفت میرسیدند. اما امروزه، مردم به راحتی تسلیم میشوند و به عقب میروند. این به دلیل این است که مردم امروزه به راحتی تسلیم میشوند و به عقب میروند. این به دلیل این است که مردم امروزه به راحتی تسلیم میشوند و به عقب میروند.

در این روزگار، مردم به راحتی تسلیم میشوند و به عقب میروند. این به دلیل این است که مردم امروزه به راحتی تسلیم میشوند و به عقب میروند. این به دلیل این است که مردم امروزه به راحتی تسلیم میشوند و به عقب میروند. این به دلیل این است که مردم امروزه به راحتی تسلیم میشوند و به عقب میروند.

اینکه در این روزگار که هر روز با تغییر و تحول روبه رو هستیم و هر روز با چالش و مشکل مواجه هستیم، باید به گذشته نگاه کنیم و به راههای قدیمی برگردیم. در گذشته، مردم با صبر و استقامت مشکلات را حل میکردند و به پیشرفت میرسیدند. اما امروزه، مردم به راحتی تسلیم میشوند و به عقب میروند. این به دلیل این است که مردم امروزه به راحتی تسلیم میشوند و به عقب میروند. این به دلیل این است که مردم امروزه به راحتی تسلیم میشوند و به عقب میروند.

در این روزگار، مردم به راحتی تسلیم میشوند و به عقب میروند. این به دلیل این است که مردم امروزه به راحتی تسلیم میشوند و به عقب میروند. این به دلیل این است که مردم امروزه به راحتی تسلیم میشوند و به عقب میروند. این به دلیل این است که مردم امروزه به راحتی تسلیم میشوند و به عقب میروند.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

1875
 1876
 1877
 1878
 1879
 1880
 1881
 1882
 1883
 1884
 1885
 1886
 1887
 1888
 1889
 1890
 1891
 1892
 1893
 1894
 1895
 1896
 1897
 1898
 1899
 1900
 1901
 1902
 1903
 1904
 1905
 1906
 1907
 1908
 1909
 1910
 1911
 1912
 1913
 1914
 1915
 1916
 1917
 1918
 1919
 1920
 1921
 1922
 1923
 1924
 1925
 1926
 1927
 1928
 1929
 1930
 1931
 1932
 1933
 1934
 1935
 1936
 1937
 1938
 1939
 1940
 1941
 1942
 1943
 1944
 1945
 1946
 1947
 1948
 1949
 1950
 1951
 1952
 1953
 1954
 1955
 1956
 1957
 1958
 1959
 1960
 1961
 1962
 1963
 1964
 1965
 1966
 1967
 1968
 1969
 1970
 1971
 1972
 1973
 1974
 1975
 1976
 1977
 1978
 1979
 1980
 1981
 1982
 1983
 1984
 1985
 1986
 1987
 1988
 1989
 1990
 1991
 1992
 1993
 1994
 1995
 1996
 1997
 1998
 1999
 2000
 2001
 2002
 2003
 2004
 2005
 2006
 2007
 2008
 2009
 2010
 2011
 2012
 2013
 2014
 2015
 2016
 2017
 2018
 2019
 2020
 2021
 2022
 2023
 2024
 2025
 2026
 2027
 2028
 2029
 2030
 2031
 2032
 2033
 2034
 2035
 2036
 2037
 2038
 2039
 2040
 2041
 2042
 2043
 2044
 2045
 2046
 2047
 2048
 2049
 2050
 2051
 2052
 2053
 2054
 2055
 2056
 2057
 2058
 2059
 2060
 2061
 2062
 2063
 2064
 2065
 2066
 2067
 2068
 2069
 2070
 2071
 2072
 2073
 2074
 2075
 2076
 2077
 2078
 2079
 2080
 2081
 2082
 2083
 2084
 2085
 2086
 2087
 2088
 2089
 2090
 2091
 2092
 2093
 2094
 2095
 2096
 2097
 2098
 2099
 2100
 2101
 2102
 2103
 2104
 2105
 2106
 2107
 2108
 2109
 2110
 2111
 2112
 2113
 2114
 2115
 2116
 2117
 2118
 2119
 2120
 2121
 2122
 2123
 2124
 2125
 2126
 2127
 2128
 2129
 2130
 2131
 2132
 2133
 2134
 2135
 2136
 2137
 2138
 2139
 2140
 2141
 2142
 2143
 2144
 2145
 2146
 2147
 2148
 2149
 2150
 2151
 2152
 2153
 2154
 2155
 2156
 2157
 2158
 2159
 2160
 2161
 2162
 2163
 2164
 2165
 2166
 2167
 2168
 2169
 2170
 2171
 2172
 2173
 2174
 2175
 2176
 2177
 2178
 2179
 2180
 2181
 2182
 2183
 2184
 2185
 2186
 2187
 2188
 2189
 2190
 2191
 2192
 2193
 2194
 2195
 2196
 2197
 2198
 2199
 2200
 2201
 2202
 2203
 2204
 2205
 2206
 2207
 2208
 2209
 2210
 2211
 2212
 2213
 2214
 2215
 2216
 2217
 2218
 2219
 2220
 2221
 2222
 2223
 2224
 2225
 2226
 2227
 2228
 2229
 2230
 2231
 2232
 2233
 2234
 2235
 2236
 2237
 2238
 2239
 2240
 2241
 2242
 2243
 2244
 2245
 2246
 2247
 2248
 2249
 2250
 2251
 2252
 2253
 2254
 2255
 2256
 2257
 2258
 2259
 2260
 2261
 2262
 2263
 2264
 2265
 2266
 2267
 2268
 2269
 2270
 2271
 2272
 2273
 2274
 2275
 2276
 2277
 2278
 2279
 2280
 2281
 2282
 2283
 2284
 2285
 2286
 2287
 2288
 2289
 2290
 2291
 2292
 2293
 2294
 2295
 2296
 2297
 2298
 2299
 2300
 2301
 2302
 2303
 2304
 2305
 2306
 2307
 2308
 2309
 2310
 2311
 2312
 2313
 2314
 2315
 2316
 2317
 2318
 2319
 2320
 2321
 2322
 2323
 2324
 2325
 2326
 2327
 2328
 2329

... ..

[illegible]

... ..

درد فکال در اسهال، سبب آن
معمولاً در کولیت و بعضی موارد
در کولیت و بعضی موارد
در کولیت و بعضی موارد

...

[illegible][illegible][illegible][illegible]

انصاف

الوحدة الوطنية

[illegible]

وہاں سے پہلے ہی کہتے ہیں کہ یہ ایک عجیب و غریب چیز ہے۔

[illegible]

انما سجد و سجده فرموده است در این حدیث
در باب طهارت کعبه و مسجد و غیره.

۱- در صورتی که در یک سال دو بار در یک منطقه آلودگی رخ دهد، باید به عنوان یک مورد ثبت شود.
 ۲- در صورتی که در یک سال دو بار در یک منطقه آلودگی رخ دهد، باید به عنوان یک مورد ثبت شود.
 ۳- در صورتی که در یک سال دو بار در یک منطقه آلودگی رخ دهد، باید به عنوان یک مورد ثبت شود.
 ۴- در صورتی که در یک سال دو بار در یک منطقه آلودگی رخ دهد، باید به عنوان یک مورد ثبت شود.
 ۵- در صورتی که در یک سال دو بار در یک منطقه آلودگی رخ دهد، باید به عنوان یک مورد ثبت شود.
 ۶- در صورتی که در یک سال دو بار در یک منطقه آلودگی رخ دهد، باید به عنوان یک مورد ثبت شود.
 ۷- در صورتی که در یک سال دو بار در یک منطقه آلودگی رخ دهد، باید به عنوان یک مورد ثبت شود.
 ۸- در صورتی که در یک سال دو بار در یک منطقه آلودگی رخ دهد، باید به عنوان یک مورد ثبت شود.
 ۹- در صورتی که در یک سال دو بار در یک منطقه آلودگی رخ دهد، باید به عنوان یک مورد ثبت شود.
 ۱۰- در صورتی که در یک سال دو بار در یک منطقه آلودگی رخ دهد، باید به عنوان یک مورد ثبت شود.

انقلو السجود و عزرو السجاء السبايين

وجوب إصدار ضوابط عام في العراق

الأكراد ومنع حملات المملاكات عليها
والمغالبين في كردستان وطالب الأكراد
بإقرار الحقوق القومية لهم حسب الذكر
في بيان حيث الاسم الأصلي
للجيش الكردي.

[illegible][illegible][illegible][illegible][illegible][illegible][illegible][illegible]

الشعري والشفرة الحريدية

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

[illegible]

احصاء موجز للفعاليات التي قامت بها فصائل الانصار الوطنية التابعة للاتحاد الوطني الكردستاني منذ تموز ١٩٧٦ الى نهاية ١٩٧٩ ضد قوات السلطة الفائضية

— سنة ١٩٧٦ وقعت — ٤٣ — عملية كانت خسائر العدو فيها ٥١٦ قتيلًا و ٢٢٤ جريحًا و ٢١ أسيرًا وخسائره المادية تدمير ٥ آليات، وكادت غنائم قواتنا ١٥٩ كلاشينكوف ، ٦ رشاشة ، ٧ جهاز لاسلكي ، ٤ بنديقية ، امدفج هاون اما خسائر انصارنا فكانت ٤٥ شهيدا و ٢ جريحا و ٩ اسرى .

— سنة ١٩٧٧ وقعت — ١٩١ — عملية وكانت خسائر العدو ١٦٨٤ قتيلًا و ٦٨٢ جريحًا و ٢٨ أسيرًا وخسائره المادية تدمير ١٢ سيارة عسكرية ، اسقاط ٥ طائرات عمودية ، حرق ١١ مائدة ، تدمير ٢ ناقلة جنود وتدمير دبابة ، وغنم انصارنا ٢١٦ كلاشينكوف ، ٤ رشاشة ، ١٢ مدس ، ٤ جهاز لاسلكي مدفع هاون ٨٢ ملم ، ١ قناصة ، ٢ صندوق عناد ، ١١٢ مخزن كلاشينكوف ، كاشف الفام وخسائر قواتنا كانت ١٢٤ شهيدا و ١٠ جريحا و ٨ نصيرا وقعوا في الاسر .

— سنة ١٩٧٨ وقعت ٢٩٤ عملية وكانت خسائر العدو ١٦٢٤ قتيلًا و ٧٦٤ جريحًا و ٤٣ أسيرًا وخسائره المادية اسقاط ٩ طائرات عمودية ، تدمير ٧٦ سيارة عسكرية ، تدمير وحرق ٢٨ مائدة ، تدمير ناقلة جنود وكانت غنائم قوات انصارنا ٢٢ كلاشينكوف ، ١ رشاشة ، ١٠ مدس ، ٤ جهاز لاسلكي ، ٢٢ بنديقية برنو ، ٥ صناديق ذخيرة ، ١ ناظور ٢ بنديقية سيمينوف ، ١ خيمة . وخسائرنا ٩٦٦ شهيدا و ٢٥ جريح و ١٦ نصيرا وقعوا في الاسر .

— سنة ١٩٧٩ وقعت ٤٠١ عملية ، خسائر العدو فيها كانت ١٤٤٨ قتيلًا و ٣٩٢ جريحًا و ٢٩ أسيرًا وخسائره المادية تدمير ١ مصفحة ، اسقاط ٢ طائرة عمودية ، تدمير ٤٦ سيارة عسكرية ، تدمير مدفع هاون ، حرق ٤ خيام تدمير ٣ مكائن وغنم قواتنا ٦٤ كلاشينكوف ، ١ رشاشة ، ٢ مدس ، ٥ بنديقية برنو ، ٢ مدفع هاون ، ١١ صندوق ذخيرة ، ١ قناصة ، ١٤ قنبلة . اما خسائر قواتنا فكانت ٤٦ شهيدا و ٢٣ جريحا و وقوع ٧ نصيرا في الاسر .

السيد الرئيس القائد المستقر

محرمه وفدي

مستدي

كانت من قبل لجنة مؤلفة من السيدات
من الاتحادات الاغوية التي وقعت في المنطقة الحارة ، ولا جرعات
التي قضا بها لملامحة الوقت هناك ، وتم استعانتها .
فيما يلي الخلاصة مع أشمل التقرير الذي أعده .
لربح الطفل بالاطلاق . . . وأتم مع التقدير جدي .

ادرك - برضاة تقيضا من المصلحة والكل موزين
السياسة - ما هي خطة إنقاذنا - موزون أشتال
تجاه الديمقراطية في حوزات الشغب - موزون أشتال
منظمة - انما اننا لا ندرجه سائر اهل الوطن .
نستقيم وأبنا أسياء غير الذين هم في منظمة - في الأثر بها
لرقتل عدد لهم من ما في - وحيث ذلك
من يدعي أو سادين ؟

٩٨٢/١/١٤

وزارة الداخلية
مصلحة الأمن العامة
العدد / ١٠٩٤
التاريخ / ١٩٨٢/٥/١٦
مستدي

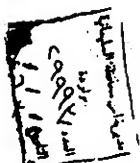
سكن ومجلس صالح باللات

الن / مدينة امن منطقة الحكم الذاتي

م / رسالته

خط الرسالة الوجهة للسيد الرئيس القائد من هذه الدائرة
مع طلبها مع حواش السيد الرئيس .
للتفعل بالاطلاق والاخطار بها لاني . .
مع التقدير .

مصلحة الأمن العام

سنة الى

السيد مدير امن محافظة اربيل
السيد مدير امن محافظة دهوك
السيد مدير امن محافظة السليمانية
السيد مدير امن محافظة الناصرية

۱. **مجلس**
 ۲. **مجلس**
 ۳. **مجلس**

المجلد الثاني
الجزء الثاني
الكتاب الثاني

((ماحق طابع للمصنف ٢٠ فقرة ١٤))

يبدو مطالب رجال الدين التي لا دعوها لدى اجتماعهم بالصلوة

مع اسناد و !

الحظا اليوم

١٠٠٢ . اعادة البناء الى محافظة السلطانية
٢٠٠٣ . اعادة احادي المجمعات

الزيتونه الى قراقرم السابقه ٠٣ بحمل اللقمه : بهنكت : بنور :

في الرحلتين الأولى والثانية والرحلتين

مدفقة الحكم الدائري : البناء السحابي المتكامل : مع

المسكنات والنباتات الطبية

حدود،
محافظة السلطانية
٨٠٠، الخاء، صوف
الشمس، مصر

المشركين المجوس

اسماء علماء ائدين في السلطانة :

١٠. محمد محمد صالح (ملا درويش) : تأثير السامات الجينية على الصحة العامة

•

— 151 —

البريد في ١٩٤١/٢٤

[illegible]

وأصبحت حالات الفصم التي برزت في الحظائر ابتداءً من سنة ١٩٤٢ ميان وحسن بزوايه ، بدأ الاصلاح ، بتأليف الجمع ، والظواهر في معادلات الدولة وحسابات الميزان وحسن السد الزاوي المتكامل في المقامرات وأماكن العلاقات السائدة ، وأنها كانت بدون علاج إلا في حالات نادرة ومحدودة . جدا .

والخلاصة ان الدور في هذا الصراع اعطى الشعب الاثر منه التي
الطالبت منها صغار السن وعدم وكان البعثات وبعض الماسلات
في المسائل الخفيفة للمشاركة في عمليات الشعب ، يندى لنا واعضا
ان نضيق ، البقاء الخفيفة ونأثر المصدي لدى المراقبين مسن
الطلاب عامة . هي التي صدرت من حالات الشعب والامسكان
الناظر من الزوف بوجه المسائل في هذا الزايف الدقيق ، وكـ
التي افسدت في دغلت شاعر هذه الشبهة الاجتهاد بالتياس

(جہاز)

200

المسألة الثاني: الرد في

بما ورد عليه الجواب في بعض أعداد مجلات النظم والكتابات

فالحال: النار بين النيران الأبرشي والشموي وفيه حكمة طلي
تجوز الطبيب القويده وحده فيسبحا وفي برامج وأبحاث عظيمة وذات
البعاء لند واثق ظاهر في السيطه القوي بالعقله النماطه

بعد دراسة سجل الأخبار والمؤثر التي وصلت اليها من مستند
قوات احتلال مويترا ان الدافع العساقي وقضية الموانئ المستورد
عممت لخدمة احتياجات طاحي في القارة جينا تطورات الاضطراب
التردي المصادره واقارضا ((المستوره من عائل ثالثة الاممسات
امسحدا لجلال ان الهالتي ولا غير لسعود. الهالتي والغيره لك موعضا ((
بالاطاف ان اذا هي ايران روسيا ، سببا بعد الاقام المكلف من قبل
ثالثة الجهات المصادره بالاطاف من حصول حالة من الموانئ والاسام
مواجهه محاللي من قوى التنقيب كاه ، بالاضر لوجدة احد المراسل
في اسفار المكم وان اعطفت اميناعرجا واجتازات اياي هذا المجال
وانطقت شرارة التنقيب كمعاد اول لي مركز الاخير من قلعة دوة
ومن خلال تفكروهم محادث هفت الهامه التي اعادتها المكنسون

॥ ॐ ॥

سم هـ ترين لرس

(١)

بمديرية هـ
وزارة هـ
شعبة الاث هـ

وحتى الزام المتاعم التي تصانف مدرم كادما او ضمنيا بوجدا

الوقوف الجديد والمواق المتاعم لورا .

٥٠ ازاروا جريا الى جواق المتاعم تزداد فيها امطالما وتكون

فيها متاعم متاعم غير مدرسة ومطيرة ، لكي يبعد الوقوف طويلا

من قبل سائر الناس وانما هم لم يمل كل التواريخ وقال جوسد

ومتاعم من قول المتاعم ، وكانت قوت التمتع حلم ان متاعم

فاسي بالرد الدال على المتاعم والتجسعات ، لمعمل متاعم

مطرد بين التاعم القديمة التي جالفتها الطريف السابعة في المتاعم

وتاعم جديد . قد متاعم امطالما وعدم بصورتها .

وقد استقرت جواق المتاعم التي جلق بها الوقوف الوفج

للكثمين اجزوات الثيرة الاسا به وسمة مدر القادة . ومتعوسا

ازاء ابناء هـ هـما القردى (كان المتعدين من وجبة المتاعم

بمعتد عدم فتح النار بالهـ - بالكرم من قلته - بالجار ان دولا

المتاعمين متعدين قسرا وليس ثوبا بلك الاحال متعة قدس

المتعدين وعدم فاعين المتاعم المتعدين لا يتألق ابناء المتعدين

المتاعم (.

١٠ جات حدة الاحداث متاعم مع متعدين المتعدين المتعدين

المتاعم المتعدين .

(يفتح لكما)

سم هـ ترين لرس

(٣)

بمديرية هـ
وزارة هـ
شعبة الاث هـ

قوت متعدين ، وذلك استمر متاعم بعض المتعدين بوجدا الاحداث من

علاا متعدين بمتاعم حركة التمتع ، والتاعم التي عادت المتاعم

لتمتع جديد ، من المتعدين ، وقد جلق المتعدين ، وذلك المتعدين

والتمتع ان الوق الثيرة متعدين متعدين المتعدين .

وان حالات التمتع حدة . كانت متعدين بالاساس متعدين

كانات فاعين في المتعدين متعدين بالي :-

١٠ من بين المتاعم متعدين ازاروا مثل حدة المتاعم

حاليا ولي المتعدين .

٢٠ جلق مزو للثيرة الداعمة في التاعم حدة وان حدة المتعدين

الذي تعد عللا متعدين المتعدين المتعدين والمتعدين ، ومتعدين

الوجه المتعدين دو ما يترك متعدين حدة بالثيرة الاولى المتعدين

المتعدين المتعدين حدة المتعدين المتعدين .

٣٠ وقوة متعدين قوت التمتع في حدة ومتعدين حدة المتعدين

في المتعدين على المتعدين المتعدين في المتعدين .

٤٠ المتعدين والمتعدين متعدين متعدين في (المتعدين

والمتعدين في المتعدين (لكي يفتح متعدين حدة المتعدين المتعدين

المتعدين والمتعدين التي متعدين ، وازادوا ايضا اذراك حدة المتعدين

(على المتعدين المتعدين) حدة حدة المتعدين المتعدين حدة المتعدين .

الجمهورية العربية السورية
وزارة التربية والتعليم
دمشق - اللاذقية

كانوا في البدء من ظاهرة النقص هذه ، أو غير متعاقبين معها .
ألا أنهم قد بدأوا يخلطون بأحد السورين بمرتين حالاً
والآخران لا يخلطون بين التمارين والتمارين ، والدراية التي
تجبت بها طائر النقص والتظاهر دائماً ، ما يدل على وجه
مماثل فيما بينهم أن لم يكن هناك ضعف سبق في ذلك .

النتائج :

١. تحولنا إلى هيئة السليمانية بفتح ١٩٨٢/٥/٤ ونشر بالبريد
التركي لسليمانية أعمال النقص وأدركنا حالة الأجهزة (سكنية)
أدناه ، أدناه ، حيثما أ في السورين .
ومثلما لم يكن أدناه في كل مناطق وأقسام السورين المتحركة .
لسليمانية الحالات التي طغى بالنقص ، والسورين المتحركة .
مفتياً فوه متحركة من التمارين المتحركة والأجهزة الأخرى
والتي هي النقص والتظاهر الخاسر والفرط في المناطق التي يعمل
وتجرب حوادث خسر فيها للأجهزة .
٢. طلبنا تحقيق النقص المرفق والتفكير الدبره لنقصات
النقص والتي هي طرية ومماثلة فتح النار في تلك النقصات المتساوية
النقص مع تجنب إلقاء النقص بين حلول غير المتعاقبين فضلاً .

١. بفتح الظاهر

الجمهورية العربية السورية
وزارة التربية والتعليم
دمشق - اللاذقية

٧. كانت ظاهرة حالات النقص والتظاهر لا تتعاقب سببها المحددة
١٠٠-٢٠٠ فليس ، ونعتقد أن هذه النقص كانت متعاقبة
كسبب لمرور زماناً ووجهاتنا إزاحم ، ما يلزم من أن متعاقبين
في مناطق أو أنهم متعاقبين بدوافع النقص أو المثل أو النقص

ولمّا .

٨. بالرغم من أن التمارين لا تشمل أحداثاً كثيرة في التظاهر
وأما أبحاث بدوافع الظن والتفكير ما يحول في دول
التحالفين بسبب تقديم لا بد من إزاحة إزاحم في حوادث
الحوادث في دول القوات التارية المرفقة ، وكذلك متعاقبين
من تحويل إزاحة التي أن المتعاقبين المتحركة من
السليمانية إلى إزاحة . إلا أن المتعاقبين من أحداث حوزة داخلية
في التمارين كما أن التمارين سببها ، وقد يقوم البعض أن المتحركة الأخرى
لا يشمل أحداثاً وأدناه وكيفية لا تعدد بعض المتعاقبين ، إلا أنها
كانت من وقت فاقين مدرسين متعاقبين مع النقص التاري الذي
كان من أبرز أحداث إزاحة حاله من التمارين والأدناه مساعد على مر
الجهة الداخلية من خلال المتعاقبين المتعاقبين .
٩. لسنا أن الإزاحة والتفكير والتظاهر الدارة في المتعاقبين المتعاقبين

١. بفتح الظاهر

البلدية قروية
وزارة صحتي
شعبة الاشراف العامة

العمال السن في ظل هذه الاجراء التي تتكل حالة طاعنة

١٠ . وقد وجهنا بالتحقيق من هذه التظلمات المسكوبة وسمم
وبعضا في التوسع بالترابها ، جعلنا حالة الضرر السامع لسدى
الراغبين في المحطة العامة بمختلف جوانبها ، مستعدين
في اليوم الثوبه برصة الاسم بالقرى الموزعة عدداها واثنا .

١١ . الاجراءات التي اتخذناها كانت علمية وعتاب مع الحائسة

الاستغاثية التي فاعدها المحطة . وكان للوجه المركزي في علاقه

السلطات التي مستجد ، دوماً جائزاً في اهتمام اية قوائم مستمر

ظلاله او مراقب جديد ، وحداداً حدى بنا الى الاضداد بسان

الوجه المركزي والسلطة المباشرة هو المبرر المثل التي طهر اليها

مختلف الحكم الذاتي ، والتي عتاصب مع ظروفها المستعد ، ليكثا

يتمتع من العمل ويوجد هو قاده . يملك السلطة المركزية في الوجهه

والقسم المقرر الاجزوه المسكوبة والندوة لان المواظب القوي

يراع كثرات الاجراءات التي تميز نظام القوه المركزيه . وانسا

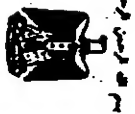
باعتادنا تلك الاجراءات واتخذنا هذه الوجهه ، فوما في المبررين

ساعدهم في زوجه مبيته السلكه ، وذلك فهو من القوه والواضحين

والناس يكرههم (باستثناء الاحداث في رايه بالذات) حيث كانت

الاجراءات خاطره نسبها بسبب قوامه هذه المثلث الاول بعدم ضرب

(يفتح لفظاً)

البلدية قروية
وزارة صحتي
شعبة الاشراف العامة

١٢ . التاخير في تحديد النواحي المهمه والمعامات المساسه

لتحديد النواحي والمراقب عليها ، وتكفل دوماً ستمه في
المرح لمرافقه طرق صلا المبررين وعدم فتح المجال لهم
بالمرور الى القضايا ، ونسب القائل في الاخرى المبررينه
للا زوبها ورافقه المسامر المشهوره فيها .

١٣ . اورنا باطلاق سلاح بعض الموقوف عليهم من غير المبررين

وكذلك السمو بالاحداث والمطالبات من ائمت المحققات

والتصديق

١٤ . تحت اشرافهم لثوبهم بشكل مرفي في امثال العقب ، والتصديق

انما مع القسم الاخر عليهم .

١٥ . السيطره على كافة الاجزوه المتابعه والاذافات المدرجه

توسمها في ما كان اميد وسرورية اذابوها . لايها استقلت حسن

قول المبررين حد دغولهم المدارس او المراجع .

١٦ . حاولنا قدر استطاعه حذراع الجيش في التصدي للمطامرين

الا في حالات المبرره القوي . يمكن دوره بالمثلث او بقتل

المحار . وفي المناطق النسيه ، لان المبررين كانوا يستعملون

الى جر الجيش وانعاشه ولكن بحدود من النسيه ، لم انسا

قدرا حالة بوجوه الا وفي اعطاء الجدي المحطة وما كثر الكثر

من اعطاء الجهات المعصه الاخرى . لكن الجدي لا يحد

(يفتح لفظاً)

(١١٢)

الجمهورية العراقية
وزارة التعليم
بغداد - العراق

م هـ لرس لرس

واكتافها جادة ويغوروا حمايتهم من المشيدين . فانه سيكون
مدين الولاء للثورة ويصل الى ربحان كلفها . اما اذا ترك
لحساب منه ويعدده تحت ريمة المشيدين ويخبرهم . فانه
سكون مهمل ويحظر ان يهاذب ويخاض مع المشيدين (مثل
الاعراب الجاهلي لحساب المصلات في السليمانية صباح يوم
٥/٨ حيث كان مولا . واخبر بالثوب من محلاتهم بالنظام
اجراءات حازت من السلطة بفتح محلاتهم حرة . ليتخلصوا من
ايدي المشيدين لهم في حالة قضمهم لملازم ثوبا . وللمشيدين
الغرة في الاستفاده والتأخير على هذا الوسط من خلال جعلهم
كمالات لايصال السموات والتأخير على الالدم للاتفاق بغري
التعريب او ايلتاقهم كمحلات لدم المشيدين عادية او لثاقهم
اعطاهم .

٢٠ ان السلطة المادي دخل في ايهاه حاك من اند الجاهلي
باجاه واسع . وان كان قد سجع في الاقل السائر (من غيلايل
هذه الظواهرات) . من هرة ساداة العزب والثوب في القفر .
٢٠ ان ظاهرة التعيب والتعريب سبقت وحذرت في اعطاسات
كل الدوايح الاجتاه في السلطة ههنا ويصطف استاذهها القوي .
٢٠ فوج لنا ان وقف اللامع والمعال والورثين وشجع النطق

(يجمع لظواهر)

(١١١)

الجمهورية العراقية
وزارة التعليم
بغداد - العراق

م هـ لرس لرس

هذه الظواهرات في حجبها . لا يفاده . بان معالجة الموقف بالسيح
السلطة اقل من معالجة بالسيح بالسيح .

امم اللامعات ولا سمحات السيرة :

١٠ يمكن تضم الدوايح الاجتاه في خلال واقعها اراء المصاحات
التعيب الى ما يلي :-

١٠ المواطنين الذين هم مع الثورة . ومولا . يعاقبون سجن
مقالة النوف من حمل السركلية . وهم يعاقبون الى سجن
وبادة الله بالمقدم ومعالهم بالسيح . واعطاهم دم فزخم
مواحد .

٢٠ حاصر المشيدين او المصاحم التي تعصاف منهم . ومولا .

يعكفون النطر الرئيسي ولا يحفظ . بالتمن لتسديد الورثين
بالسيح .

٣٠ الوسط الثالث والهم . هم المصاحم الذين ليسوا معنا .
ولهم ينش الوقت ليسوا في القدر . هم يعاقبون لالسن
والاستقرار وجنب المصاحم . وهذا الوسط بعد من اكبر الاوقات
في هم السلطة ومن اعطاهم . وان المصاحم حسب هذه بالذات
ومعقد بان هذا الوسط اذا حصر وتمسك بان اجراءها

(يجمع لظواهر)

سم هـ فرنس فرنس

(١٦)

الجمهورية السورية
دارا هسبا
مدينة اللاذقية

كانت السمات والصفات جعلت دائما على مملكة حمور

بمن الدلائل في العصور واليهامات والمعادن بطريق
الإنسان بمن المصنفين في مملووم ، او كانت على مملكة
صحيح داخل بمن الاموال والبركات البرزخية في انفسه
والسمات المنكبة ، وكانت غاية المصنفين الاساسية حسب
على صلاتهم بفتح جزء كبير من الموثيقين في وسط طيات
الضيق لتصل سمه كبيره حجم الدورات الجماعه التي
ممنهجها لهم اجيزة النساء ، بقدم كتب حث وشار اليه
السب من الموثيقين ، وكانوا يمتدحون في ذلك على التسلل
الجميع والتعريف الا في بعدا من امن المملكه جسد
الامان ، وكما انفسا في جذب رجب الاموال ، التعريف
الى الاقتدار في طيات التناثر : وان كانوا قد استمروا على
اعداد ، حجم بالصفحة ما وقع في بعض السمات .

١٠ من خلال التطبيق مع الطالب المتأخرين في المتغيرات

ظهر لنا ان المتغير المتغير والمتغير المتغير
في حلق السمات المتغيره كان صمما وظلا ، وكانوا -
بمعتنق اساسا على التسمه المدنيه الكبيره من الاكبراد

((بفتح نطقا))

سم هـ فرنس فرنس

(١٥)

الجمهورية السورية
دارا هسبا
مدينة اللاذقية

١) سواء المتأخرين حجم في ارميل بمساعدة علاج الديسمن
او في التاميم) ، دور اساسي في اخذات اعمال الضيق
والصنفين طما ، او من حجم كانوا يفتح ابحاث على
عده الاصدارات في كتابات وصناد بعدد ، كما كان علان
بمن السمات المنكبة اكثر طامحا " وكما لامال التناثر
بسبب الورد المصوره التي فاعلوا قون التعريف على طما
باعداد المتأخرين الى قواسم الاصله وان الطب السمات
التي حدثت فيها الاصدارات فتح فمن قفلح السامانه .

٨. طاه لنا ان امكانات المصنفين حكمها كانت محدوده .

بالرم من صناع ساعته في تصيد انبوك الاذينا ، وكند
لاحتكا ان الطب طالوزم التعريفه السله كانت في بداية
حدوث طيات الضيق قد لم سمها الى ايران ، وبمبنا
قون الانساب لاجازم حكمه كان مختلفا لنا . كما تلمحني
مترافه مع حالة الضيق ، وبعد ذلك عادت الملائز التعريفه
الى الانامل ولم يفتح لنا دخول المدن والاستقرار بشكل
كبير ، والتمر صلبا للسمات رفق القويه فيها ، بشكل
محدود جدا وقال من امكانات التاميم مكميا .

((بفتح نطقا))

مكتبة
الجامعة
بغداد

مكتبة
الجامعة
بغداد

الجامعة في اربيل ، ولكن طالما (من حم من احوالي
 السليمانية) يحاولون نقل الصورة السليمانية لربيع مدينة
 السليمانية الى باقي حادق الحكم الذاتي باستمرار ، حيث
 احتفلوا يوم السبت السادس ١ مارس بالسفر مند يرمون
 المصنوع الى ذبيح بالسليمانية وودعهم اليها مشرفين
 ومتمكنين لمسما للفتاير التي بداه يوم ٥/٢ في الجامعة
 هناك الى ذلك تاريخ ، نقل الجامعة من السليمانية الى
 اربيل من عدم انتقاء الدراسة فيها وبعاد مواقع كلياتها
 واقاموا ادائته ودم زوروا الاخرى الى انهاء
 الداعية .

ويؤكد ان بقا الجامعة في هذه الكلية ليس
 اسطفاي وكقول الدائرة الاكراد الزايعين بالدراسة فوسيا
 بدون جويك . وبدون زعيم . وبعيد الاقسام الداعية والادرياف
 فوسيا كوكبا مشرفين الى تشكل بورق حلق خذره طمس
 حادق اربيل انشاده فانحيا بشكل عام .

() بعيد راقيا

في جامعة صلاح الدين اربل " والتي طوب ال ٥٠٠ من
 جميع الطلاب ، والطلاب من اعدالي السليمانية فابا والتي
 طوب ال ٥٠٠ من ، اما في الحادق السليمانية كاربيل
 وكوكب طوب ولت طيات التي طي من السليمانية
 والوسطية بتعليم حلق . في الجامعة طوب (طوب حلق
 جابل ٢٢ طوب ، وود جبال سمود ٤ طوب) وباليوم
 من طوب جوددم في الاسطاد من اربيل السليمانية ال
 من طوب جوددم في الاسطاد من اربيل السليمانية ال
 ان طوب جوددم في الاسطاد من اربيل السليمانية ال
 كبير ، لذلك كان رد الاجرة طوب جوددم
 طوب جوددم في الاسطاد من اربيل السليمانية ال

والجوددم (١٥) طوب جوددم
 لحيث ان الاجرة الية والذين والاسطاد والسليمانية
 بالرم من كوكبا وطوب جوددم ، لحيث طوب جوددم
 ما جوددم في اربيل الجامعة ، وحيث طوب جوددم
 جوددم من اربيل وطوب جوددم في طوب جوددم
 الى جوددم طوب جوددم في اسطاد السليمانية
 طوب جوددم وطوب جوددم ، لحيث جوددم

() بعيد راقيا

قدورة حل رجال الدين من المؤمنين لأن المصادر التي

١٤

برزت من خلال صولفادوم وقد حل وجود حركة معادي لسي
مولفوم . مسن عائل المالكي والطرحات التي قدومها
للمد نائب رئيس الجمهورية والمؤلفين في حقله الكـ
الداني . رعاية المصلح من رجال الدين الذين يعطون من
الزوايا للدول والأحزاب المتضمنين لبعث السورولون . وما
امدار الشيو التي حصل فوئع حركة علماء الدين الأكراد والتي
يعطون فوزينجا بالملفون الرحمة والكردية إلا بإدوية مسن
بوادر هذا الحرك المعادي في الحدة انجاليه . ولا يصعد
أن يعطى المصنف بملفون ومن حزب الدعوة المسلم في بعث
السلطات المصنفة ومن هذه الفوجات .

وأما بورد مائيل رجال الدين التي قدومها لستدي
اجتاهوم بالسيه نائب رئيس الجمهورية أو بانسورولون لسي
مساهمة السليمانية (المرقه في معاهة القويما .

١٥

بالرم من أن الولوج في الحدة معالي حالها من طازم
والعصاات أقر الشيرين في عائلها وكثيرا من استجالاتها . ليسن
غير السجند أن يعطى المصنف من أعلى أوزرات في الحدة
زوما صديد حدة المشاكل والأزمات لامتد خلاصا جديدا

|| ملحق لملف ||

فوق الثلاثة أشهر المصنفة ، من صديد مظاهر الطامـ

السيامي الواسع للثورة . والأعلام المكلف وطير الممدون لسي
الحدة رعاية السليمانية عديا . وهم هدير تلك الاجزاء
المعالي في استجار المعاصات . والفرجة المصنف في كفسف
المطامير الزاوية في كل عاميه غير ذهنية ، الأمر الذي ترك
إجابها وقد ضموا لدى المؤمنين بالتي حديد السليمانية
فلقت من اندجيم وفيرجت من مدورقزم وفقت تحت ظلمهم
ساعة الثورة . اعانة الى أن اجزاء الحركة والأعلام العربية
والطامير السيه التي وردا الطفرين خلال الاسابيع الثلاثة
الناظمة . ساجت جميعها في حال طاعات النائم . وانسرت
سلا في حركات انما لفين وقاعة الزمان حتم .

١٣

من عائل مائيل وهريق اخذات النائم . والفتا حرات
ومدة انما حصل عدة نوايا معادية . طامي في قدومها عائل
حالات من القويين والارياك المظهور من النجيه الداعليه
أولا . وبعثها كوداه ومادة القفال بشكل واسع ومعجمه
مرد عامل في الحدة عينا . خط ياقن هذه التغيرات فوجدته
المصنف صفر حال جديد لم يفع سابقه في المعاصـ
انجاليه . ليلة فترات التور والممل انما في للمساءة قويا .

|| ملحق لملف ||

سم هـ لرسن فرس

(١٢٢)

التي هي في قعرها
منها في قعرها
منها في قعرها

سم هـ لرسن فرس

(١٢١)

التي هي في قعرها
منها في قعرها
منها في قعرها

باعتبارها ولا زلت اجراء بالمشقة ولا زالت جارية فيها القوي
مع السلطة وهذا في التفكير والصورف : واجراءاتها الاخرى
اجتبت للمواظن القوي هذه السلطة .

ان حجة الحكم الاداري تعاني من ظروف معقدة ، وشاكلة
معقدة وهي بحاجة الى بعض الحلول التي تؤدي الاجراء وتغلب
الامعالات التي قد تفسد خلق حالات سليمة مستحالة ، وان السلطة
لا تحصل في الظروف الراهن حلولاً ومعالجات جذرية .

١٦٠ ان الثورة حمت عقبتها لتعاصر كرده ديمقراطية الشخصية والسياسة

الادارة والتغيير واعدت لها عناصر ادارية جديدة ، من خلال
التصور السائد بان فتح النافذة لتولوا به جسم ولا يهم المتي للثورة ،
في حين ان واقع الحال قائماً ما بقيت كمن ذلك ، لان الصديق يمكن
ان يقع تحت الطامعرات السائدة كجانب ، وبذلك قلنا مظهر في
كثير من الوظائف الادارية الى المتاعير التي تفتح بقوة الشخصية
حين وان كان المتاعير منها فيه نوع من الضمير .

١٧٠ لاحظنا ان الانتاج العام الذي يعود ايجابية في السلطة

التي هي في قعرها ولا زالت جارية فيها القوي
مع السلطة وهذا في التفكير والصورف : واجراءاتها الاخرى
اجتبت للمواظن القوي هذه السلطة .

(بنج لنگه)

واحداً خاتمه ، لان المبتدئين والوفى الموزك لهم ومن
بمنازل منجم جديون صمد الوفاق ، بخلاف الكرامات
وشاعر المداء للثورة في نفس المواقف .

فانما كانت الاجراءات السليمة والسامية التي هيئات
في السلطة انما هي ذرية العمل في لحيات الاحتكاك ، فاعبها
في ههنا لا تعدى حالة السلم والاريا وحالة العنف بالانسياح
وقد ظهر في اية لحظة او ثوب مستحالة اذا لم تسطح راحة
الاحداث ومعالجتها بهذه والعلم في حلقاتها الموزية .

وانما لا يستعد ايها اذا حلت مستحالة حازت اغنى
منازله كاللغات والديناميات ان يستعد فيها السلاح حسب
المتطلبات التي يجادلون فيها ، لان المشكلات المتوزية لديها
تغير الى ان المبتدئين اصبوا ان من ادم اسباب فعل وحش
منه المتاعيرات ذو دم حليفا واستعدادوا السلاح ، ولذا
كانت تلك التغيرات قد احدثت على طريقة الجواهر من جسم

المستعد ان تعدد التعاقب لها مستحالة ، الا انما قدس
مربوه بالمتاعيرات في الحرك داخل الاوساط التسمية التي
متبعين من علاما طامعين السلطة السنية لها حد العز
ولكننا سمانح ان موقد مغلن ابوت ان المصادر لا زالت

(بنج لنگه)

الجمهورية العربية السورية
وزارة التربية والتعليم
مديرية اللاذقية

الجمهورية العربية السورية
وزارة التربية والتعليم
مديرية اللاذقية

في جميع التواريخ من قبل القوات المتحركة :

١- محافظة السويدية :

الوزن	الجرم	القطب
١٢٢ اطلق سراحهم	٢٢	١١
٥١ (٩) منهم لا زالوا في النوكف .		

٢- محافظة ريف دمشق :

الوزن	الجرم	القطب
٢٨٤ اطلق سراحهم	٢٠	٧
٥١ (٢٦) منهم لا زالوا في النوكف .		

٣- محافظة اللاذقية :

الوزن	الجرم	القطب
١٢٥ اطلق سراحهم	١٥	٦
٥١ (٧٥) منهم لا زالوا في النوكف .		

((انتهى))

(٢٥)

٢٠- الملاحظة الاخرى التي لا تفل اهمية من الملاحظات السابقة .

في جميع المواقف في المنطقة الغربية الى ان اطلق سراحهم
والسادى لعدة اسباب مات واحدة وسبعة ، اثناء الس
استمرار ظاهرة المروق من جامعة برامج التطهين والتحصين
مها بجمهورية الدوير التي اعتدت بعد المواقف هربها من
الاعداء للظفرين .

٢١- نرى ان من المهد في هذا البيت بالذات بشبهة اطلاق سراحهم
الوجه في المنطقة ومن استندادها ^{الذين لا يثقون} بالمشايخ ايضا وبعين الزمان

لوجه النازف النفل من حالات قتل الزناد ، والتعسف
من بعض الحيوانات الاستوائية في المنطقة كلها كان ذلك مكن
والاكتفاء بنزول الزناد منهم .

وفي هذا بيان من الخلد ايضا ان فهم اجهزة الاغذية
مخاضية/التجريب بالذات الذي تسمه القهارة ، في
نزلت عليهم اللوم، باستمرار ، من شغل حادنا بهم وعرفنا
لنومهم في المنطقة والتحكم في بعض عواقبهم وتلك الاجوات
من قزم الصغار .

بلغ عدد الذين قتلوا او جرحوا في أحداث التعسف كالمه

(من هنا)

حضرت ابی اناس کرم اللہ

- [illegible]

- [illegible]

- 22

- 1/0

- 2/1

- 5/5

- 5

- 1/2

- 13

- 11

- [illegible]

- 4/8

- 4/3

- 11

- 11

-

- 9

کسی مریکالک و کمالی ذاریتکرای دنیا بیکوت:

کوتلای راجه سده ای کورستان

به نامی
چاره کردنی کیم

دوره کی دورو

نایبین درین کونفره
نایب

نیمه:

ما رفتی پیرا سیهک به روزگاری و گویان و گد
کرتی کومال بهر و پیرا لیرم به گویدی هله سرتی
تا بهی کورستان له سرت بهی قانن و سرتا
گنیه گانی مار کیم - لیمیم - له هله سرتی
تا لوزی کورستان و سرتا و تاچهک و دنیا با
مهمله به کی گرت و کارتی سحت و چونکه نه در رفتی
کو کردی و تا ماده کردی تارای نابوری و سرتی
و کومال بهی ریکه پیکله کومال گمانا هله و له
لیکولیم و نویسی تیر و دوت سینه لیریا ره ده
هله ... و پیرا مای کومالی و سینه لیریا کورستان
بو چار سرتی گندی دندوا بهی نندوی کورده
ک له لیم جوه سرتی کونفره سده به سرتی گرا ده ...
و کو به گمن تا فیکر دنده لیم سرتا دندوا به سرتی
گرتی ران و ره سرتان و زلف سرتی مای کومال
گال گمان نه گمن
لیم سرتا و تا له هله مای بهی کومال و
دندوا بهی کورستان و پیرا سرتی گال گمان نه گمن
ک تا بهی و ره سرتا و پیرا سرتا دندوا بهی
ک کورده گمانی سرتا بهی و پیرا سرتا
کالیمه گمانی به سرتا

کومالی ره سرتا کورستان
تا و سده -

بهره‌مندی

کرپکاران دنیا، نگره‌چسبک ناسانین کونسان و به‌کودنیش سره‌کنی هاریمش، لسمبر ناسنی عورشی سوسپالشی جیپان به‌کلی نمان. به‌لام مهربان له به‌ک قونانی له‌مکوه و به‌ک به‌ک دنیا ریزدوری هسان لدرکن راست‌دور تا بنده ... له‌گال می‌ارزی ندو قونانی جیپانیا و لدرک قونانی راست‌دور و جوراد جورانسانیا، دوا تا ناسنی هسوبان و جوراد و کسمان را نالینش رزمش سحر مایه‌لری و تا مجزولانن سوسپالیزم.

مار کسمه‌لینیمگان له مهر چنگ به‌کنی دم دنیا به‌دا پسند هالگری به‌رور و چون و پادیزری به‌رور و دندنی و لسمش، به‌شیش کرپکارن و هالگری نالانی گوزان و گفتم به‌پانی کومالکا نیا نین بر مینا ندی ندو تا ناسنی کوربه که تا مجزولانن سوسپالیزم.

مار کسمه - لیمینیمگانن کورستا نیول هسان دور و هسان تا ناسنی کوربه کرپکارانین هیه که بر به‌شود به‌رزمش کومال کا مجزولانن سوسپالیزم.

چنین کرپکار له کورستان تا له جوراد پارچه‌ی ولانیکسی را گهر گزاد و تا به‌مکر ادوا نترزی کم :

به‌را جینر کسمه نندوانین کورستان و تا ناسنی هاریمش و به‌رور و دندنی جیپان به‌پانی له دم قوناندا عوی له رزگاری نیشنا نیوی، تا ارادی به‌گرنی و دنی نندوانین و به‌جورانی

و به‌شک و دنی کومالینش را ندینش . به‌هر پارچه‌ی کورستان تا به‌ک رزمش جاسی خوی له مهر به‌شقی نندو و کور له‌گال به‌شکی نند و به‌کسمه به‌شقی یان له‌گال چاند نند و به‌کسمه به‌شقی

دانه‌پادیه و . ولجور به‌دوی به‌ک سیمش تا بوری کومالینش عیواد و تا جیپاندا به‌دوری سوکی به‌کلی لدرن له‌لانی با و نه به‌به چینی کرپکار له مهر به‌شکی کورستان تا به‌شمرکی هاریمش و به‌کشی نیکو یانی له‌گال کرپکاران و جهنمه عوربه‌گهرگانن ندو گالانی له‌گالیا دنیا کسوزن له‌کسمه و دندنی له ناسنی به‌رور و یانی ندو گالانی و جیولانندوری عوربه‌گهرگانن له ناسنی رزگاری و به‌سورکراسی و سوسپالیزم را جیپیش بک .

به‌کشی همدو کرپکارانن سراسرن کورستان له چوار جهنمه به‌ک سترانین هاریمش تا ده وه کرپکار ندو و به‌شانی هاریمش و به‌کشی : نیکو یانی کرپکارانن کورستان له‌گال کرپکاران و کورمانی هالکی عوربه‌گهرن کسالی ندو دوزلاندی کورستان نیا به‌سورا تا به‌کراسه و نیشیه موبه‌کی کاربگر له به‌کشی جیولانندوی عوربه‌گهرانن سترن و کورستان نین نکات قالیانکی به‌ورک گهرانله تا به‌کسمه .

هالیمه به‌چسبانی و عوربه‌گانن کورستان و ناسنی کدا نیشیانی دوزلاندی و دوش گوزان و گفتم کورمانن همدو کرپکارانن کورستان له به‌را جینر به‌ک لدرکی عورشی و راست‌دور به‌ک نیشا و نیشا جاسور کردنی سسورانی کسمه نندوانین کور له به‌کشی نندوان کردنی ندرکراسی و دوزلاندی کورمانن سوسپالیزم و به‌شک و دنی کومالینش را ندینش

له کورستان سیراندا که له زبردندنی رزمش کومالینش سوسپالیزم سراسرن سیراندا دوزلاندی به‌رور و یانی به‌رور و یانی نیا دند و لدرکراسی له سسالی نندوانین کور تا رزگاری ستر دند و لدرکراسی را نادیده به‌جورانی نیا دند و لدرکراسی

[illegible][illegible]

مار که له یمنه کالی سوانه ری کوردستان بسمه و
 چسپا نغی دهوری میزوی چینی کریکل له سوانه ری
 کردنی عهباتی عورنگیرانه ی کومه لانی عهلی کوردستان دا
 له پیناوی رزگاری نه عثماني کوردستان و گمه کردنی
 کومه لانی ربران رگه باندنی به سو .
 بهمهز کردنی ها و کاری و به کیتی نمکوفان له گهل جولانده ی
 چینی کریکل و هیزه بهمهز و تنه واز و دیمو کراته کانی
 عهز و گه لانی تورکیا و ئیران به کیتی و عیسرای به
 تاپه تی . و پرا به تی و ها و کاری له گه لانی هیزانه و گنه
 نه ده واپه تبه گان ه عهروما بهمهز کردنی به یوه نده به کسان
 له گهل هیزه کانی عورغی سوسا لیستی چپا ن دا . له پیناوی
 رزگاری و دیمو کراتی و سوسا لیزم دا .

دنيا آباد ، خدايان ند كرد له پنهان و رنگ و بوى دندونو پهنې حشر و با له پنهان وى نارادى ، دسور كراتى و پښكېنه اتى دولاتى ستر پهلوانو
له اتى پښكو دندونو ز ، خوږ گېڅو ، دسور كراتى زالات پور ، پلالم دندونو
په پهنې پلورنو زوى ، پهنې لوبغاښي رنگ يى دندونو پهنې و ستر دندې زلمى
دندونو و دښكېنى ، تا وروړو گېڅې پندونو زوى بها و راځى هډه له دندونو
دندونو پلورنو زوى باغ لوبغاښي په دندونو زوى دندونو زوى باغ و راځى ،
ستر حوكم ، دسور و جون لوبونو زوى تارى پهنې ستر گوتى و پلورنو زوى ،
تورگيا باغى ستر گوتى دود لوبونو زوى چيا ځى له بيزو دندونو دندونو زوى
تورگيا برون و دود دندونو زوى چيا و راځى دندونو زوى چيا ځى دندونو زوى
خبر پيو جوړه پلورنو زوى حشر پهنې زلمى دندونو زوى چيا ځى له پلورنو زوى حشر پهنې
كا رېځه دندونو

بجواری عرض می کار به دست، نسبتاً دوا کردی مائونه حرمکم
پردهای روی عوی صالالیه و ساز رایتقهیدی عوی بهر آبستر
گلهک عوی و نندودیهو ککاشی ماردلالتی عوی در دستور - ایستاش
خوبدلیدانه و رگدر بهرست، بهالامرد و دستورئی کرانه بسط
ناگمزدن دودوزاری نمدوگان تیر و دستگرتن به حدر سدرهت و
سامان مادی و پمدری پاندا، بو دستگرتن پمدر کورمندی عا و ده
بازاری ساخکودودی کلپهل و دستن کار میروزانیا نا ران پور
بمدر ایینه عورمگیر، بهنگدیندوز و دیوگاشی پکاشی نا، کس
نمدر زاده سروقش چمنا بدی عوبدی که تدماسکار و عابنورک و
چلمه

بہ — سرکردہ روی بلو کرار کا نسہ پیشو مان

مهمو پښتون دودېکې د دواړو ته يې که ټولنه دعادتې گوربات و گمنه کړلې
یعنې نه پېژني له سترگې نه چې بېلورغوازي يا ناوړو کي روه او دېموکراسي
و پېچلک دندو ازي نه گوريښت.

[illegible]

همو خود جهند بهر پوزانیا صدی تصور دیا برون که کلوزانی و بهیست و بالور دیا به بالائی تازادی و بهکائی و دیویراکی و سهریهیستی و نهگیت و دران غریب گورو فرین دا و ویدوگی و شمیریهیستی بسان دا میراند و کورده جهیا نندودی گلانی زلفانی کان یوئان ودا گور کون

چندی بود روزی تدفکر در اروپا می داشت ، تدفکر کرد و به خود
معرفی بپشت ، اهل اینا سر و عامه را می شناسد که جزای این دنیا
عامه است و به پستی گشای همه که زادی در پستی چنانچه و جزای
عامه و قارایج و ده سکوت و بیوزد و پستی . در کنگه ل و تابستانه
گشای که به پستی بود روزی ایامی مستقیم کرد و اند ، به عامه
را که کرد و اند به پستی گشای تر کنگه که در مسافت و توانای
بود جزای عرب که به چنانکه ل و غیر باری چوای دودی در پستی

الى الاخوان والرفاق الامراء

يعتبر المكتب السياسي للاتحاد الوطني الكردستاني باهتافكم بحملاته النضالية الثورية ويمر من السيف والشرور عرض الحقائق التالية عليكم :

اولاً عندما تأسس الاتحاد الوطني الكردستاني لقيادة الحركة التحررية الكردية على نهج نخالي جديد ، بعد انهيار القيادة البازائية الممثلة للاستعمار والمصهونية و للقاء نهج النضال الثوري ضد الاستعمار والمصهونية والدكتاتورية الحاكمة في بغداد وحدد مسارها الاساسي بالاستقلال الوطني للعراق والديمقراطية لعبيد والحكم الذاتي الحقيقي لكردستان العراق . كان الحزب العمومي العراقي يمتدح في الحكومة الفاسدة العراقية بوزمين وببني عماره الاساسي على اعتبار الحكم البورجوازي البهروقرافي العراقي المعادي للعصب وللطبقة العاملة وسائر الكادحين عتوا . حكماً ثورياً تقنياً سائراً نحو بناء الاشتراكية في العراق . فقد كان القصار الرئيسي لمؤمره الامير " فخرهم السمره الثورية للمراق نحو بناء الاشتراكية في البلاد " - وبقائه حزباً للفاشية السمره طغماً ١ - مع ان الحزب العمومي العراقي كان يتحمل لسطه من المسؤولية في الحكم يحكم مبعاً الفضا من الوزاري وحكم دفاعه من النظام واعتراكه فيه ، الا ان الاتحاد الوطني الكردستاني قدم مذكرات ورسائل عديدة الى قيادته طالبا منها التعاون والالتفات الى وضع الشعب الكردي المأساوي .

ثانياً عندما أعلن الاتحاد الوطني الكردستاني الكفاح المسلح في كردستان العراق عام ١٩٧٦ وباسم الممارسة الوطنية والتقدمية العراقية ، باعتبار هذا الكفاح المسلح بنائه للثورة العراقية الديمقراطية المتطلبة في كردستان ، كان الحزب العمومي العراقي يمتدح في المؤسسات الكارثونية للحكم الفاشي المسموح الذي كانت الحكومة العراقية تمارس تحت باطلته سياسة التعريب و " التهميش " والتجهير بحملات الاكوف من الفلاحين الاكراد اذ اعرفت وسعت من الوجود اكثر من (١٩٤٧) قرية كردية في كردستان العراق وميرت (٧٨) ألف مواطن كردي من هذا القرى - وكان لزار التجهير وتدمير القرى قد عرض على ماسحه الحكومة الفاسدة - بالبيبة الوطنية والقومية التقدمية - التي كان الحزب العمومي طرفاً اساسياً فيها .

وعلى الرغم من المسؤولية الجسيمة التي تحملها قيادة الحزب العمومي العراقي من السياسة العوفونية الرسمية ضد الشعب الكردي ، فان فضايل الاسرار السياسية المعاطة بقيادة الاتحاد الوطني الكردستاني قد مارست سياسة دمية مع الحزب العمومي وذلك في الوقت الذي كانت قيادة الحزب العمومي قد اضعفت تعليماتها المهم بالانضمام الى الصفات المناهضين وباحبار السلطات الفاسدة بخركا تهم وبمن سلة معاقبة ضد الثورة العراقية الديمقراطية المتطلبة في كردستان . فقد وصلت تعليمات المركزية وجريدة الحزب العمومي المركزية هذه الثورة بقتة وجميع تدبيرها الاسباط الاستعمارية والعربية المعارضة للعراق - ونقص بها صورة

فإنَّ عندنا ساءت العلاقات بين الحكومة القاسية والحزب الشيوعي العراقي وطردت القاسية من حكومتها الثورية وفساد الحكم الذاتي المسوخ ومن جبهتها اللاوطنية مع الوزراء والمدنيين والصومعيين وهاجرت بطاردة كوادهم واعتقال اغنائهم بساير الاتحاد الوطني الكردستاني الى امواء الشيوعيين وحمايتهم في المناقل المحررة بدماء جهات الأبرار . و يهود الاتحاد الوطني الكردستاني ومنظماته وفي قواعد امواء الثوار تم تطهير المئات من الشيوعيين من الموت وحمايتهم - كما قدم الاتحاد الوطني الكردستاني اهم المساعدات المالية والعسكرية والدوية - فقد قدمنا لهم عشرات القطع من الأسلحة التي كنا في أسر الحايه اليها وقدمنا لهم ما يكفي لقاضيتهم شهوياً عديدة . كما اقترحنا عليهم سجداً جديداً كقائدهم القوي البسامة تكون اساس التحالف الوطني المرحب . ولكن قيادة الحزب الشيوعي رفضت هذا مما سبب موارفتها لعراق اسقاط الحكم باليهيل الديمقراطي الأتقالي إذ كانت تلمح حينئذ بامكانية تحسين علاقاتها مع الحكومة القاسية في بغداد .

رأياً لقد شاركت مع الاتحاد الوطني الثوري في قوى المعارضة التقدمية العراقية في بذل الجهود مع الحزب الشيوعي العراقي من اجل تأليف جبهة وطنية تقدمية عراقية إلا أن قيادة الحزب الشيوعي العراقي ماطلت سنة اطلة ورفضت بعناد المشاركة في اليهود المبدولة لتأليف الجبهة الوطنية بترجمة عدم موافقتها على عمار اسقاط الحكم القاسي المعادي للشعب العراقي واللغة العربية .

وعندما وضعت أمام المعارضة التقدمية العراقية في عام ١٩٨٠ طلت تعارض في اللجنة التضميرية للجبهة الوطنية جميع العيارات النظامية الميوزيوازي البهيموقراطي وتعرض على جميع طبيعتهم ارضاً لا ته بالاستعمار الجديد وعلى اذلة اتفاقية الجزائر ومدت بسبب النقط عبر اللواء السوري انسليب على جميع الصعوبات والتدويرات والبيارات القسرية المعادية للنظام . وكانت بذلك اعلان اليهبة قسمة اخير بئامها .

وعندما تمسرت الجهود لتأليف الجبهة الوطنية العراقية اثمرت الأطراف المشتركة في اللجنة التضميرية بالاجماع تعويل الأمن العام للاتحاد الوطني الكردستاني الأخ جلال التالبي في بذل الجهود لتقريب وجهات النظر باعتبارها وسطاً مقبولاً من الجميع بما فيه الحزب الشيوعي العراقي . وبذل الأخ التالبي بالتعاون الوثيق مع مثل الجبهة الديمقراطية لتحرير فلسطين جهوداً عظيمة . التي تمت صياغة العيارات والصعوبات المقبولة من الجميع . وهكذا بعد جهود أكثر من ثلاثين آخرين تم التخلي على الصعوبات واعلان الجبهة الوطنية القوية الديمقراطية في العراق . ونالت جهود الاتحاد الوطني الكردستاني دوره الفعال في تأليف الجبهة التي كان بيان تأليف لجنتها التضميرية قد تمت صياغتها في مقر الاتحاد الوطني الكردستاني بالأراضي المحررة ايضاً فنقول نال الاتحاد ديمر وعكر واحترام الجميع دون استثناء .

واستجرت الجماهير التقدمية العراقية خيراً وارتفعت المنهيات وعرفت الحركة الوطنية التقدمية نهوياً ثورياً ومذاً جماهيرياً مناسباً بالأمل والانصار .

خاصاً ولكن سرعان ما تلاقت هذه الامل بسبب قيام الحزب الشيوعي بمثل انعقافي وتعريبي في الحركة الوطنية وبالقصد من الجبهة الوطنية القوية الديمقراطية في العراق عندئذ أعلن من تأسيس جبهة جديدة أخرى من الحزب الشيوعي وطرف آخر من الجبهة ومن القيادة البارزانية العربية في عائلتها الدماء الايراني وللأميرالية الأمريكية ولإسرائيل . هذه القيادة التي كذبت وثيقة اوتيس بايك السرية المروقة من الكونغرس الأمريكي ومقالات الصحف الاسرائيلية وتبرعات مناهج بيكن نفسه أنها كانت ذات ارتباطات جاسوسية واستخباراتية بالصعوبات المركزية الأمريكية والمواد الاسرائيلية والسافاك الفاضحة الايراني . هذه القيادة التي هاجرت بمائلتها للأميرالية الأمريكية وللرجعية الفاضحة والمسيونية الاسرائيلية والتي لم تمد عانتها للحركة التحررية الكردية بما فيها على أحد . وما زالت تطعن في موقفه عجيبة في الشعب الكردي في جميع انحاء كردستان .

لقد أدى قيام الحزب العمومي بهذا العمل الانعقافي الى فتح الجبهة الوطنية القومية الديمقراطية و منع توحيد القوى الوطنية المعارضة ضد النظام العراقي .

سادساً لقد دبه الاتحاد الوطني الكردستاني منذ الصروع بهذا العمل الانعقافي من خطوة قيام الحزب العمومي به و أعلن بكل مراعاة بأفقه بقيادة للأقتتال بين القوى التقدمية الكردية و الحزب العمومي . لأن الحزب العمومي يتعاون مع القيادة البارزانية التي تقايل بالسلح القوى التقدمية الكردية و منها الاتحاد الوطني الكردستاني . لقد أعبر الاتحاد الوطني الكردستاني بسفينة و أطار هذا العمل الانعقافي كلاً من اطراف الجيود و الاكراد القومية الفلسطينية و الحزب العمومي السوري والعديد من الأحزاب و المنظمات الماركسية و اليسارية و التقدمية في الشرق و العالم العربي . وعلى الرغم من الجهود المستبنة التي بذلت مع قيادة الحزب العمومي لأعادتها الى الجيود فقد أصرت بمتناد على الموقف الانعقافي و حاولت تطليد جبهتها الانعقافية بمضى الأساليب والبسل حتى عندما اتفق ممثلو (١٩) حزباً و هيئة و جامعة وطنية و تقدمية مراقبة في طرابلس بليبيا على بيان لتأليف الجبهة الوطنية العراقية العاملة ووقع ممثلان من الحزب العمومي على البيان ، تراجمت بعد أسابيع قيادة الحزب العمومي من توثيق مشكلتها و أعلنت انسحابها من الجبهة الوطنية العراقية و تسكبا بالجبهة الانعقافية التي كان من المفروض اعلان حلها مع حل الجيود و الاكتفاء بالجبهة الوطنية العراقية العاملة . ان انسحاب قيادة الجمع من هذه الجبهة الوطنية العراقية دون سبب مقبول و بعد مراقبة مطليها على قيامها بكتف الموقف الطيفي لها من اتحاد قوى المعارضة الوطنية العراقية و يبرهن من جديد على موقفها الانعقافي و التمسك بجبهتها البزيلة مع القيادة البارزانية العميلة للاستعمار و للصهيونية و جيمزمتين كرجيمتين صهيونيتين مشيرتين ، دون كل الحركة الوطنية العراقية المستقلة بأحزابها و هيئاتها و عصاباتا المولعة على بيسان طرابلس للجبهة الوطنية العراقية .

ان هذا النهج الانعقافي يتعارض مع مصالح الطبقة العاملة العراقية و الجماهير العميلة العراقية و الحركة التقدمية المعارضة للفاشية الحاكمة . و يعرقل باستمرار توحيد جميع القوى و الأحزاب الوطنية و التقدمية و القومية العراقية . و هذا النهج هو الذي يقود قيادة الجمع الى معاداة الاتحاد الوطني الكردستاني : القوة التقدمية و القومية الكردستانية الكبرى في ساحة القتال و في الثورة الديمقراطية المندلمة في كردستان والتي تحمل عالماً راية الجبهة الوطنية العراقية و تمر بعد الثورة في كردستان . هذا يمكن من معاداة قيادة الجمع للاتحاد الوطني الكردستاني الذي نال جزاء حتمار من هذه القيادة المؤولة من ماضي الحزب العمومي و الحركة الوطنية العراقية لعمود من السنين ١

سابعاً لقد بذل الاتحاد الوطني الكردستاني جهوداً ضخمة و تحمل كثيراً من مخاطر واعتقالات قيادة الحزب العمومي من اجل تجنب الانقسام المسلح معها و تجنب الاقتتال الأهوة . بينما سلكت قيادة الحزب العمومي البسل المؤدية الى الاقتتال معنا و مارست الأساليب الاستفزازية و الاعتداءات المسلحة ضد كوادرنا و أعضاءنا و أهقات و قتلنا من رفاقنا حتى الآن أكثر من (٢٧) مثاقلاً و كادراً و مثاقلاً في الممارك التي انقضت فيها و تومستان سبرنا و تحملنا ناهمان من العنف و ليس من الصور العالي بالسلوكية الوطنية أو من الحرس المصمد على تجنب اراقة الدماء بين الاتحاد الوطني الكردستاني و الجمع . لقد اعتزك الحزب العمومي بفعالية في حلتين للقضاء بالسلح على الاتحاد الوطني الأولى في عام ١٩٨١ و الثانية في عام ١٩٨٣ . و قتلنا النطالان و أنتمر الاتحاد الوطني الكردستاني على العدوان المسلح ولكنه ظل يهادي الجمع الى نهد الاقتتال و التعاضد السلمي و التعاون النطالي . و لهذا يلي توزير الواقع :

١- في عريف ١٩٨١ قامت قيادة الفاعل للجمع بالتآمر ضد الأوك بالتعاون مع القيادة البارزانية العميلة و جامعة كردية مهمجة سفيرة . اذ تكمد الوثائق الموجودة لدينا و المرفقة مع هذه الرسالة أن قيادة الفاعل للجمع قد عطلت مع طليقتها المذكورين للهجوم على

١- رسالة الزميل للأوك في قرية ورتي وللجيش على مقر قيادة الأوك من منطقة رلي - نازونكو . و تعترف الوثائق المرفقة بأن رسالة الجمع قد رفضت طلب الأوك منها بأن تكون على حياذ في الفخاخ الموجودة بهننا ومع القيادة البارزانية وأصررت على تعاليف معها ضد الأوك - كما رفضت طلبنا بأعلان عدد في المنطقة يكون فيها الجمع وسطاً لأطربنا - إذ تقول في الرسالة المرفقة ٣٥ والمؤرخة في ١٩٨١/١١/١١ بالتض مابلي : " لقد أرتنا مام جلال مرتين و طلب منا الحياذ ... ألبوا منا عدة مؤقفة حتي يتم الوصول الي حل وسط - رفضنا ذلك و قلنا لا يمكن ذلك من نقصان مع الجيود ... " وجاءت في البرقية التي أرسلوها إلينا رفاقهم في منطقة الاضطام بالتض مابلي : " اتصل بهذا الاتحاد الوطني الكردستاني مرتين و طلبوا الحياذ - اكدنا لهم بقا ونا مع اطراف جيود - طلبوا الهدنة في حبله لحين الوصول الي حل وسط - بمحزون بخلفهم - لا تقصروا ... الخ - " راجع نص الرسالة المرفقة .

٢- و عندما تصادوا في فهم و عقا هيوماً عادياً على مقرات الاتحاد الوطني الكردستاني لسم قرية ورتي ، رفض رفاقنا الموجودون مقابلة المصوميين فاستغلها المصوميين وانتصروا منهم الأسلحة - و بعد امراءهم على مواصلة القتال تعدت لهم قوة من وحدات الأنصار الكردستانية البطلة فاصرفهم جميعاً في ضيق ورتي و أطيقت عليهم من جميع الجهات - و كان مع المصوميين القتات من صابانة القيادة البارزانية العميلة و كانت لفرسه ناضرة للأقضي منها . و حينئذ ظهر موقفان متعارضان : أ- موقف لقيادة الداخل للجمع استفزازي يمر على القفال ب - موقف للأوك يقم بالصمود بالمسؤولية الوطنية وحب تجنب اراقصة الدماء رغم الانكسار المؤكد .

من رسالة القيادة الداخل للجمع المؤرخة في ١٩٨١/١١/١١ والمرفقة ٢١٠ يقولون أنهم أبرقوا لقيادة البارزاني العميلة و اللجنة التنسيق المرفقة على العمليات العسكرية في المنطقة لتقوية قواتهم و اعاده التنظيم و عن هيوم جديد على الأوك و عدم اعطاء أية فرصة لأنصار الأوك المسلمين .

أما قيادة الاتحاد الوطني الكردستاني فقد أصدرت أوامرها - بعد تنهيد طلقة الحصار المبلق على قوات الجيود و بعد فشل الهجمات المتتالية لها و قطع الاتصالات عنها - وعندما كان الاستيلاء عليها سهلاً و ممكناً - انفاك أصدرت أوامرها بفك الحصار عنها و السماح لها بالتراجع و العودة من حيث أتت و ذلك لسبب واحد و حيد هو تجنب اراقه دماء المصوميين الموجودين في الحصار - صحيح ان قيادة الحزب المصومي عكرتنا فيها بمدفوعات موقفنا الانساني و القمع بالعمور العالي بالمسؤولية و لكننا سرعان ما تناسله كما تناسلت و تنكرت لأنفاننا و لمواقفنا الودية تجاهها - و عادت إلى عاداتها في عام ١٩٨٣ بعدما رفضنا معها بياناً مفتركا كان يرنا جبا للسل الوطني المشترك و بعدما رفضنا من حترجلة مشتركة في ١٩٨٣/٧/٨ على سياسة مشتركة بحاء الحكم و الثورة و النضال المشترك والحيبة الوطنية العاملة .

خطة الاقضي على الاتحاد الوطني الكردستاني

ان الوثائق الموجودة لدينا والتي ترقى بعضها مع هذه الرسالة تكفي حلة خطيرة اقترتها قيادة الداخل للجمع مع طليقاتها في الجبهة الاتفاقية المرفقة بالجدول للاقضي على مقرات الاتحاد الوطني الكردستاني والقضاء على قيادتنا و قواتنا و بالتالي اخراجنا من ساحة النضال .

و لقد وضعت الخطة بعدما قام الأنصار المصوميين مع حلفائهم في يوم ١٩٨٣/٧/١٥ باغتيال رفيقنا الشهيد محمد جمال قائد قوات كوسرت و معاونة الرفيق الشهيد سرياز أحمد . بهننا كان مستغلان سحارة مع أربعة من الأنصار - و عندما مروا بقرية باننا و انظروا المصوميين فنزلوا للسلام عليهم فكان الجواب مليات الرصاص التي أدت بحياتهم - ومما هو جدير بالذكر ان الشهيد محمد جمال كان قد عدم الحزب المصومي كثيراً عندما كان يفتقل لهم الأسلحة والأقنعة من بعد إلى ... إلى ...

لحاطم اوضاع اليهودت المعروفة للمجمع .
و تبرهن الوثائق ان العلاقة بدأت بالهزينة . المرفقة ١٠٠٢ والمؤرخة ١٩٣٨/٧/٢٠ الغرض من قيادة جماعة رسول مائدة الجمعية المصنوعة التي المكتب السياسي للمجمع وللقيادة البارزانية العملية حيث ظهر القسطنطين المصير في القيادة . الاتحاد الوطني الكرديستاني والتباعدة بالسلطات المصلحة عند . ومن ثم ظهر الاتفاق بين الأطراف الثلاثة - كما تكشف الوثائق - على مايلي :

١- الهجوم المسلح على مقر المركز الزايح للأوك في قرية باليمان وكان يتم قيادة طابع أرمن للأوك ولها عنوان للمكتب السياسي وهو في المكتب العسكري وقد تم هذا الهجوم مبينة يوم ١٩٣٨/٧/٢٧ بقوة كبيرة من الميليشيا الثابطين للمجمع وللقيادة البارزانية وطلبتها الجمعية المصنوعة . و دعى الوثائق انهم قتلوا (٣) من الأوك وجرعوا (٢٢) متأسلاً وكامراً ومقاتلاً .

٢- الهجوم المسلح على مقر المركز الثالث للأوك في قرية دوتى كما وردت في رسالة المكتب العسكري للمجمع وللمكتب السياسي لجماعة رسول الجمعية المؤرخة ١٩٣٨/٧/٢٨ .
٣- الانقضاض على مقر القيادة المركزية للأوك في قرية دوتى و زادن ناوردك . اذ ان الزمالة المؤرخة ١٩٣٨/٧/٢٠ والمأخرة من سؤل المكتب العسكري للمجمع ايجريار (بلا أسد بانيميلتي) التي تامة قرايتهم . تضمنت الهياكل العسكرية . بالانقضاض كاللورد . على الاتحاد الوطني الكرديستاني مع الأخبار بان جماعة قيادة البارزاني تفضل المنطقة خلال يومين لدس الغرض .

وجاءت في برقية المكتب السياسي للمجمع المؤرخة ١٩٣٨/٧/٢١ انه تفور يقول قوات = البارزاني - بقصد جماعة البارزاني . في القتال على محورين ضد الأوك : الأول - محور سكران - تيموري ضد المركز الثالث والمحور الثاني من بوزكو الى ناوردك حيث مقر المكتب السياسي للإيجريار الوطني الكرديستاني ومقرات الكتل العسكرية والتنظيمية والخدمية .
أد تقول البرقية بالتفصيل :

• وردتنا البرقية التالية من ذلك : - المحرب الديموراطي الكرديستاني .
• برقيتكم - أي برقية المكتب السياسي للمجمع - المرفقة ٣٣ والمؤرخة ١٩٣٨/٧/٢٠ - تفيد قواتنا من محورين الأول الى سكران وأيندري . والثاني الى دوتى و ناوردك . نحن على ميل شلكنم أيضاً .

أنه يبدو أن المكتب السياسي للمجمع كان على ميل من الهجوم والانقضاض على مقرات قيادة الاتحاد الوطني الكرديستاني في ناوردك قبل يوم ١٩٣٨/٧/٢٠ .
وهنا يكفد المخطط المظهر للانقضاض على مقرات قيادة الاتحاد الوطني الكرديستاني وهذا المخطط تكشفه الوثائق وتضمنه الوثائق أيضاً .

أبها الرقاق والأعوان الأجزاء

أن هذه الوثائق والمطابق المؤرخة تبرهن أن قيادة الداخل للمجمع كانت تخطط مع حلفائها في الجبهة الانفصالية المعروفة بالجدود وخاصة مع القيادة البارزانية العملية للهجوم والانقضاض على مقرات قيادة الاتحاد الوطني الكرديستاني . و فعلت قوات الجدود الهجمات العسكرية لتفكيك هذا المخطط ولكنها أصطفت بالمقاومة البطولية لقوات الانفصار الكرديستانية التي دمرتها وألحقت بها هزيمة شكرة و حيث أن المناطق مقلابة ومقلابة فقد وأملت قوات الاتحاد من المركز الثالث ومن قاطع فلاكوكان حينها بعد نصر المصنفين وعطت الى أوكارهم التي مقر قيادة جماعة رسول مائدة المصنوعة فصارستها واحتلتها يوم ١٩٣٨/٧/٢١ ثم وولت لقيادة الاتحاد الوطني الكرديستاني قد اناعت لسي بيان مكتبها السياسي فدأياً حاراً الى المجمع طالبت بالانسحاب من الهجوم على الأوك وبأبناء القتال وصديق اتفاقاً مع المصنوع مع الأوك .

ولكن قيادة الداخل للمجمع رفضت تمام تأييدت قواتها حبات عديدة مستخدمة السلفيا والرهاعات الثقيلة لأسناد حلفائها و - للانقضاض كالأسود - على قوات الأوك كما جاء في أمر المكتب العسكري للمجمع . فكان من الطبيعي والمنطقي والضروري العددي لهذه الهجمات

أيناً وسرعاً واستعمال لغة القتال الوحيدة منها - نعم في يومي ٤/٢ و ٥/٢ الاستيلاء على مقرات المعتدين في قرنا فور.

ولكن أذا كانت عالمية أعضاء المكتب السياسي للجمع قد فرت هاربة من المهندسان دون تدبير الأمور وتنظيم المقاومة والأنساب ، وأنا كانت لا تعرف غير لغة الأوامر لمسلحيها " بالانقضاء كالأسود " والقتال حتى الموت وهي بعيدة عن المعركة وقد أكلت قرارها إلى الأراضي الإيرانية ، لأنها وحدها تتحمل مسؤولية الحائز الناجمة عن " الانقضاء كالأسود " - " الأسود حتى الموت " وهي وسطا المسئولة عن الدماء المرافقة هجراً ومهناً والأرواح التي دفنت إلى أتون المعركة دفناً دون سبب أو مبرر ، سواءاً أكانت دماء قتلى الأنصار الوطنية الكردستانية أو قتلى الأنصار الشيوعيين .

أيها الرفاق والأخوان

هذه هي الصورة الحقيقية للمعركة التي حصلت لمراتبها الكثيرة أعضاء المكتب السياسي الشيوعيين في الداخل مع الأوك .

وكان طبيعياً أن يدافع الأوك عن مقراته وقواته وقياداته كما كان ضرورياً تأييد المعتدين ودمرحم وأهلهم من المعركة . وبعد الانتصار المبرر للقتال الأنصار الوطنية الكردستانية وأسروا إلى العسنيين من الشيوعيين ، وأعلنت قيادة الأوك سياسته المبتدئة فأقترحت على الأستاذ عبدالكريم أحمد الداود عضو المكتب السياسي للجمع أنصار بيان مشترك بإيقاف القتال وعندما وافق صدر بيان يحمل توقيع الأخ جلال الطالباني والأخ عبدالكريم أحمد الداود يدعو إلى إيقاف القتال فوراً بين الأوك والجمع . وهكذا كان ما يدل دلالة أكيدة وواضحة أن الانتصار الساحق لقوات الأوك لم يبدل من سياسته المبتدئة المملنة سراً ، والناجمة إلى التماهي مع الجمع وحل العلاقات معه بالأساليب السياسية والوهمية والتي تجنب القتال دوماً معه .

ولكن الفتنة المؤلمة من توريط الجمع في حرب قذرة ضد الأوك في المكتب السياسي للجمع تسمى الآن بالتهريج والمويل والمراخ التي تنويه الحقائق وتبديل الوقائع فتنتصر الأكاذيب والافتراءات ضد الأوك وقد طوك نتائجها السليمة متناحرة أن الأنصار الأبطال قد أحاطوا الأستاذ عبدالكريم أحمد الداود بأنفسهم وأجانبهم كي يحموه من زعماء الرصاص وأهل الغمران عندما كانت المعركة على أشدها - وهنا ما عهد لهم به الأستاذ عبدالكريم أحمد بنفسه بعد وصوله بالأمم إلى قيادة الأوك حيث عول هو وزميله أوسريازو أبوهوان بكل احترام وتقدم لا كأسي بل كتهنؤ ممززين ومكرمين ثم سح لهم باللعاب إلى حيث أرادوا موثمين بالاحترام والتكريم .

وعندما فأننا إذ نضع هذه الحقائق أمام أنظاركم نعوكم إلى إرسال مندوبكم أو مندوبكم إلى كردستان لتلقي الحقائق وتديق الوقائع وجميع الأدلة ثم أعمار الحكم العادل والصحيح وتعيد مسؤولية الجميع في الأحداث . ذلك لأننا نرى بالمناخاتيين الراعين والقيادة المسؤولين أن يمتدوا الأحكام والامتصاصية دون تروي أو تدقيق أو تحكم وبذلك يتركبون الغلطة الكبرى التي تسي إليها عوازمهم وحركاتهم فقط .

أدنا ننظر بفارغ الصبر قدوم مندوبكم ومندوبكم إلى كردستان ليمروا الحقائق والوقائع بأنهمهم وليلامسوا هو المسؤول عن أرافة الدماء والقتال الأسود ومن هو العريس على وجه الصفاء الوطني ضد الامبريالية والصهيونية والدكتا تورية وعلى الجبهة الوطنية العراقية العامة .

و تفصلوا بيقول تمنينا الصداقة

المكتب السياسي
للإتحاد الوطني الكردستاني

الوثيقة رقم (١٩)

● 18 18-18

ای / اس / اس میں ، اس میں صوفی
نے اس میں صوفی

ای سہیں من
س سہیں من

مدون المدن عرب الميوس: منه عود وبقول
خاص منه عنكم رهنما ٥ المطلوب النفساني
المدون المستوفى لتوجيه ضرائب تارسية لهم ٥
رأبينا الى (الف ١) المدون المستوفى
عنه ارسال قوة ٢ مدون غم المدون عودون
الى منطقة ليورده وليينده للمحل الثاني
مدون مدونا المستوفى في المحل الاول ٥

١٠٠ / صد
٢ / ٢٠ / ث

قلى / م . س عىك : م . س عىع
من م . س عىك

مجله اعلام حرب المشهوره قد جود ويغفل خاصه عند حربكم وحررتنا . الصلوات التتبع الفسوري
 المشترك لتوجيه فريسات تامينيه لهم . والاعجاز الى (ل) ١) لفتح المفتكره . يرجى ارسال لواء
 مع الاعاج نجم الدين كوروني الى منطقه لواءه . وشيندره للعمل لتأمين طريق لواتنا المفتكره في قاطع
 ارسل .

تاریخ / ۰/۱

الى م - من
من م - من

وردتنا البرقية التالية من جده (برقيتك ٥٢ / ٤٢٠) 'ستدخل قواتنا من محورين الاول السكران وشيندي وقناشي الى فوله تو وناووهك نحن على عمل متكلم ايضا'.

خزينة شيعة عراق
تحت إشراف
شماره ١٣١١١١١١

برایان به بزم من جزئی است به نسبت به درگاه
مقامی که در آنجا است
برایان و دولت به درگاه من و دولت من
که در آنجا است
که در آنجا است
که در آنجا است

که در آنجا است
که در آنجا است
که در آنجا است
که در آنجا است
که در آنجا است
که در آنجا است

که در آنجا است
که در آنجا است
که در آنجا است
که در آنجا است
که در آنجا است
که در آنجا است

که در آنجا است
که در آنجا است
که در آنجا است
که در آنجا است
که در آنجا است
که در آنجا است

که در آنجا است
که در آنجا است
که در آنجا است
که در آنجا است
که در آنجا است
که در آنجا است

ختانی ولسوالی

الحزب الاشتراكي الكردستاني - العراق
المكتب السياسي

في الرفيق احمد في رهش المناضل (١) ولجنة محلية بالهنا المناضلة

تحية مباركة

(٢) كما تعلمون اعلن الجلايين بتحريض النظام الحرب على (جود) . بعد مقتل سرياز وشمال على يد سيمر كوة شاسوس وتحطيم قواتهم في سهل اربيل واستلام بعض منهم في مناطق كويستق . اخذوا بالتحريض مدة مرات في منطقة السليمان فاجبروا قوات (جود) يوم ١٤/٢٧ كل قوى جود مجمعة ان تحربهم وتحطم مركزهم الرابع وتلاطم باتجاه ورش وتكيدهم هكتير من القتلى . اما نحن (جود) تكيدنا اربعة شهداء . لم يبق ولا جلاي واحد في وادي السليمان ومنطقة خورشار وسهل اربيل ومناطق كويستق . كانت موافق جود موعدة جدا في معارك منطقة اربيل هذه . ولأجل ضمان طريق آمن ومنطقة آمنة لجود يجب ان نخرجهم من ورش وهالها ايماء . يجب ان نتوجه كل قواتكم مع قوة الاخوة في الحزب الشيوعي الى ليوه في دون تاخير . لقد ارسلنا لكم رسالتين اثريتين بملد مجيئكم ، ويبدو عدم استلامكم لهما . يرجى الاهتمام جدا بهذه الرسالة وان تتحركوا دون تاخير مع قواتكم . وفي حالة عدم مجيئ الاغرة في الحزب الشيوعي او كونهم قد تحركوا قبلكم . يجب عليكم المجيء . ولعلكم هناك (٢) مسلمين جلايين في الوادي الواقع خلف القرى (٧) . كونوا على علم منهم . يجب ان تتركوا طريقنا آمنا في المجيء . لان تاخيركم سيولد علينا الخطأ المعقد لهذه المنطقة . نتسلككم ان تملوا متدنا بسرعة ولامعة انشاء الله . ملاحظة / طريق دهر كوله ومانقاه فيها جلايين ، اطلعكم .

المكتب السياسي

١٩٨٢/٤/٢٨

- (١) احمد في رهش : عضو اللجنة المركزية لحدك وأمر لقطاع ٧ لمسلمين .
(٢) سرياز وشمال : ختاني القائد الفرقة ٩٢ كورس لانتصار الاتحاد الوطني الكردستاني والاول معاونته .
انتقلوا على يد مسلحي حلق وحك في ١٩٨٢/٤/٢٥ .
(٣) سري : قرية واقعة في منطقة قجاء جومان

ترجمه (الوثيقة رقم ٧)

الى /المكتب العسكري المحترم

تحية الشرف والقدرة

شامل ان تكونوا مؤلفين في الشمال . اثنا عندما خرجنا الى الداخل للقيام بجولة . وفي الوقت الذي خلقنا فيه رسالتكم . علمنا كيفية استفاد كاك شيركو . بادرنا من جانبنا الى ملاحقة الجالسين بشدة . وبداننا من وادي هورتى وبالبسان بملاحقتهم ونزع السلاح منهم . ولقد الآن نزعنا اسلحة (٢٠) من الجالسين كان احدهم قد سلم كاذبة ارسبي . هي مائدة للحزب الشيوعي ومن ثم التحصيل بالجالسين وهوالآن مندنا رهن الاعتقال . وآخر لم يسلح . وقتلنا بنا واحد آخر مع سلاحه . ولقد اطلقنا سراحيهم بكفالة الا الذي كان قد سلم ارسبي . هي المائدة للحزب الشيوعي . وتم ذلك بالتعاون بين قطاع ١٢ وقطاع ١٧ ولصلى حسين شان . وهم الآن معنا في ساقولس كرتك ...

وكذلك في منطقة قطاع ١١ وقطاع ١٠ . وقبل ان نحل اليهم . وحيث كنا قد ابلغنا القطاعين سابقا . فقام رفاقنا في نازدين و وادي ساقولس بغرب الجالسين بشكل بطولي وقتل منهم مايقارب (٤٠) شخصا و امكن نزع سلاح (٦٢) شخصا آخر منهم وملاحقة الآخرين . واطلق سراح الذين نزعنا سلاحهم بكفالة .. والآن التفتينا كلنا : لقطاع (١٢) و(١٧) و(١٠) و(١١) ونحن نحدد ملاحقتهم ..

وقد واصل مندنا سربارايها . ومتنويات اليشمه ركه ماليا جدا . ويخاطبون جميعا باليهوم صلى مقراتياتهم والمخرجهم من هناك ايها . واننا لي نفس الفري .

اما بعدد اوضاع سبل ارسبي . فقد اصغرنا التمليمات للقطاع (٨) بغرب وملاحقة الجالسين الموجودين هناك . ونحن بخورنا قد لطفنا الطريق عليهم . طريق وادي ساقولس والآن ودره شير وادي بلسه .. وسوف امث سربار الى جهة كوسره لتقطع الطريق عليهم من هناك . وقد ارسنا قطاع (١٧) ايها الى منطقة سوران ودره ركه له لسبحو الجالسين

نشتر اوامركم . اذ ان عبد القهوجر وبرهان ماهدا على ان يحتلوا مامنده (١) بامرهم سامات .. اما من جانبكم فابلقوا لصيل شاسوس بان يقطعوا عليهم جانب البحر .. (٢) ونلتزم مودة ماموستا سعدي الى ملكان حيث فيه مقر للحزب الشيوعي ليدبر اممال الجبهة وان يتمكن للجليل مع العائلتين اي مائلتنا ايها الى ملكان وهذا شيء جيد . اما قواشهم فقد اصابها الاربك ومنقسمين على انفسهم . حيث ان في هذه الايام جرى شجار بين آزاد غوشناو وماموستا ابراهيم اذ ان آزاد اجتمع مع الجبائي والجمهريين بنهرون الى الجالسين (٣) باستفاد . وفيهم شركه بماهدوننا بان الانتقام لدماء قشبيد شيركو ورفاقه يتم بالخفاء على الجالسين

وان امكن . وبشكل مؤثمة . تهيبه خشكة و(٥٧) ملم في الجانب الاخر (٤) لغرب قيادة الجالسين . ان كان ذلك يحل بنايهمكم ..

وابشروا جلال كويها مبد الله واهبه الى منطقة سركه لو لانها يعرفان المنطقة . وان يذهب احصد لقي رهي ايها الى منطقة سركه لو فيكون ذلك جيدا جدا .

والى الاسام

سيدكاكه

(١) مامنده - اعلى كفا مشرفة على مقرات قيادة الاتحاد الوطني الكردستاني .

(٢) البحر - بقصدته بحيرة دوكان .

(٣) الجالسين - انصار الاتحاد الوطني الكردستاني .

(٤) الجانب الاخر - بقصد الجانب الاخر من الحدود : اي ايران .

[illegible][illegible]

دوستان عزیز! این کتاب را به شما می‌بخشیم
و امیدواریم که در یادداشت و تدقیق آن
موفق باشید.

[illegible]

یا کائنات که زنده بودی چه کار می کردی
تا ما را از انبیا میزدی و به عیب الهی میزدی و خود را

به پائامه‌ی مکتبه‌ی سیاسی به کیتسی نیشتمانی کوردستان

بهرتیمی سرکرتسی هتیری پشمرگه کوردستانه بهسر پلا ماری جاشمکانی جیره بهر پاسدارانی داگیرکری

نیشتمانی

هاو و لا تپانی عۆشمیست . . . پشمرگه فارسانمکان

لما تپکا مژده می سرکرتسی هتیری پشمرگه کوردستان بهسر چمکا ارمانی شۆرش چماشدا بهه
نێره و هموو حزب و یتکراو و لا بهه دۆستگانی جیره نهمی شۆرشگێرانی کلیمکان رانگمهن . سۆدی
باکورد نهمی دۆلی بالهیمیان و دۆلی شهیدان و ناود مشت و زنجیره جهای فعد بل لهر کرگرتنه و گهشهره
شۆرتانه رانگمهن که بهن به پشمرگی داگیرکری ئێران له پلا ماردانی کوردستانه . به داخ بهزارهکی
زۆر شهوه هوالی شهید بونی دیو نهماند می ههلهکۆری هتیری پشمرگه کوردستان . ههلهۆی فعد بهسی
نهماند می تپس ١٢ ی سۆدانی وه د ستمهک پشمرگه فارسانتان به رانگمهن . که له بهاراستسی
کوردستان و باکورد نهمی ناوچه نازده کراو مانی شۆرش لهر ههزانه . بهه مشی چمکا ارمانی جیره لسه دیو
شیری داستان ناسادا شهید کران .

هاو و لا تپانی بهرتیر

ههتیره شیری فۆشی و کوراکانی شۆرش چماشه بهو نازیه که تۆلی شکستگانی مانگی تاپاری ١٩٨٢ یان
له ی ک و پشمرگه فارسانمکانی کوردستان بکنهوه . وهه ههتانه دی نازی د تپنان که بهتی به له لساو
بهسردنی (ی ک) و (ه ب ک) و پشۆرش کلیمکان . د موشی نهمیان تۆستوه که ی ک له بهه سۆی
گهر بونی جمنکی عێراق و ئێران امکۆر ههتانه دا . بهسرکرد بهی و بارمکانی له زۆری ناوچهکانی سنهیر
گوترا بهوه بۆ تۆلایی کوردستانی عێراق . تا بارمکا و ههتانه لیم ناوچهاندا نهمونه بهر ههروش و پلا ماردانو
بهرد و یان کردنی ههوه و داگیرکری کوردستان . ههتانه شۆرش چماشه که د سیمک بهر عهزان بۆ ههتیش
کردنه سهری ک ساز د کرد لهر ههتانه ههتیش توانای بهشیری وادی و بهه پشتمانی تپواری ئێران و
و بهتداری کردنی د میان پاسدار وه بهه هموو چمکا ارمانی ناوچهکانی یاد پناشهوه بهیان کردنه زنجیره
جهای فعد بل و ناوچهکانی دۆلی بالهیمیان و دۆلی شهیدان و ناود مشت بۆ داگیرکردنی مهبندی ٢ و
پاشان پلا ماردان و داگیرکردنی مهبندی ٤ وه لهنجا بهسرکرد بهی ی ک . بهلام هر زۆر ههست و
جوامیری پشمرگه شهنیامانگی کوردستان لهر عهتاله خاوانی له مێشکی پلا مارد مرکاندا پزاند . لهره بهوه
پشمرگه د لهرمکانی بزگاری کوردستان له ١٢ لهره ١٤ ی مانگی ٨ دا ههتیشان برده سهر کۆلا نهمه و
سنگرمکان . و لهرمکهن نهمردا زۆری شهنمکانیان لهن گرتنهوه . و بهتیشکی زۆری سنگرمکانیان بهن چۆل
کردن وه لهنمهر مانی د یوسهین شیری ١ پۆی ٨٢ / ١ / ١ ی کۆلانه و سنگرمکانیان بهن چۆل کردن و بهوه
باروشی ناگاکانان له ئێران ههتانه بههین و تا لهره بۆ سنور متهاند پان .

کوردیه نهماند . جوامیر و لهر د سته پشمرگه فارسانه لهر شمر و گهجهشدا شهید بههین که ههتانهکی
شۆرش چماشه بهه نیتی داگیرکردنی کوردستان وه بهه کۆشکی جاشمکانی عێراق بۆ لهری لادان و لهنابردنی
شۆرش نۆوی کلیمکان . سههاند پان بهسهری ک دا .

کورد فارسانه نهمانه لهر ههتانه کم و تپمهیدا شهید بههین که پۆله د لهرمکانی هتیری پشمرگه کوردستان
بۆ بهاراستسی کوردستان و شۆرش دۆی چمکا ارمانی داگیرکری ئێران و هموو هتیر و تپانی جیره . بهسرکردناوه
لهنجایان دا . لهر ههتانه خاوش زانانه که بهه عهتیشی عهزان نهمه و بهلانی چمکی پلانی کۆشهرشی
ئێران و بهارمکانیان تپک شکاند . وه جهای بهرکشی فعد بهیان له قهبل و داله کمرهزانگان باکورد وهه . لهر
نهمانه بههین .

١ - شهید محمد مهملود نهماند می تپس ٧٨ ی کالۆخ و ههلهۆی فعد بل . که لهرودی (سهرکان)
ی دۆلی بالهیمیان له سالی ١٩٥٢ له عهزانکی کورد بهوه لهدا بهه . ههتانه بهتصن مانی بهه که له
شۆرش مهملودا هاته بهی پشمرگه بههوه . وه بهتداری چمکه بهن نهمردی فارسانانی تپا کرد . و کسو
شمرکانی ناوچهی بارزان و شیری گهرودی مامهزنان وه له شۆرش نۆوی کلیمکاندا ههر له سهرتسای
دامهزوانانی ی ک وهه هاته بهی پشمرگه بههوه له سالی ١٩٧٦ م بهه بهه پشمرگه و بهتداری پان بهسرکرد بهی
د میان نهمردی گهرمی کرد بهه . لهرانه شمرکانی و لهری و مایلان و کلیمکی بالهیمیان و کۆلانه و شمرکانی
سالی ١٩٧٨ ی شینی و شمرکانی د بهی کوردستانی ئێران و شمرکانی فزانان و بهت ناغان . لهر ههتانه

شمعید د دو کړود و کوچ و سرورمیکم کورنۍ لېش پېچ ماوه .

۲ - شمعید ناظم حمید سلیمان ، فرماندهی تپه ۱۲ ی سوداښ ، شاهازی شوان و شوق بزغیښ
پوه له کوندي (حمزه) لداپک پوه له سالی ۱۹۶۲ وه پټه پشمیرک لهبر فازا پشی و لښ ماڼی هم
زور کړا پشمیل و پاشان سران و لساالی ۱۹۷۴ دا پوه پشمیراند ی پختالپو ۵ ی هژری رزگاری ، د
له دمان نمری کورنۍ شوقی لېل و شوقی نوڅی گلکماندا پشداری بان سرگرد پشی کره پوه
شمعید ی نمر سرمرای لومړی که فرمانده میکم هلمکوتو پوه ، پزلمیکم خاوم هلمکوتی گلکمنی پوه
نور پوه لکوتونمور شومیکم ناشینالی ۷۵ ی پخالنۍ بارزانی دا له پنجنین له پوهی لداپک میکم
سیاسیاند ۱ و ۱۰ ښه همور فرمانده میکم کمر پیاوړی وکو تر سیاسي بر سر مشیدان پکبا
لما چک نړی ناد مین و د پزوه به شوقی لدا مین ، شمعید ی نمر پوه لېلر اړه و ۱۰ تر پیاوړی نمر شوقی
لبریش لومړی له نمر شوقانکمانی لمری دا پوهی نمرور لمره مېدان و لکلمان ورمه و پیاوړه لېل مېریدیک
نم کور ستاندا له خبات و پزگري دا شمعید په کمپ سرگرد پشی بارزانی لمر ناشینال و هلمکوتان
پور پوښ ، شمعید ی نمر شوقی و ۱۰ نمر لمره مېریدان و پزگري دا شمعید پوه .

۳ - شمعید لېراهم محمد لېراهم ، ناسراو په (پراپی شوقی) . پشمیرک کورنۍ ۲ ی تپه
۷۸ ی کاروخ ، فارمانیک فازا و د لېر پوه له چندين نمری رزگاری نیشیناندا پشداری کړه پوه .

۴ - شمعید عبدالرحمن حد نعيم ، لساالی ۱۹۵۵ له کوندي (شومړش) ای لای حاجی پشمیران
لداپک پوه ، بندالیک لېش پېچ ماوه .

۵ - محمد جبر صالح ، خلکي لمری سیروان و پشمیرک میکم د لېر و چا پړک پوه له کورنۍ (۲) ی
تپه ۵۱ ی کرمیان .

۶ - فاروق حد نعيم ، لساالی ۱۹۵۵ له (پکله) ی کټه لداپک پوه ، پزگري فرمانده ی کورنۍ
۲ ی تپه ۱۱ ی سفین ، و پشمیرک میکم فارمان پوه ، لساالی ۱۹۷۸ پوه پشمیرک پوه .

۷ - حاجی مستفا ، خلکي کوندي (ملنگان) ، و خزی شمعید و سمان پکي لمره لمره کانس
پزوی پکماندا کپانی خزی په نورو و کورستان پخشی و پشمیرک پوه له کورنۍ ۱ ی تپه ۱۲ ی سیروان .

۸ - حاجی کورنۍ شمعید ی عرلا ، خلکي گلانله و برای شمعید حمره رشه که لېلای کاروخ پد مېش
تافه خوږو شوقی ق م شمعید کړا ، برای هخال حسن کورستانی تپاکورمه . شمعید ی لمره فرمانده میکم

۵ ی گل له پوه ، پزلمیکم فازا و پشمیرک میکم فارمان پوه له چندين نمری کورنۍ ۱ پشداری کړه و په
د سستی خزی چندين پاره چکي کړتوبه .

۹ - شمعید مېله محمد ، زنی ، خوشکه زای و سمان سېده و شمعید ی نمر سېده سید ی فارمان
کورستان پوه که لساالی ۱۹۷۶ پوه پشمیرک پوه .

۱۰ - شمعید عصام الدین مېده ، ناسراو به شوقی ، خلکي کوندي (مابل) و پشمیرک میکم فازا و په
جبرکي کورنۍ پکي تپه ۹۲ ی کټه پوه .

۱۱ - شمعید شوان محمد نعيم ، فرمانده ی مغرزه لکوندي ۴ ی شمعید سراز له تپه ۹۲ ی کټه
پزلمیکم فارمان و فازای شاری کټه پوه .

۱۲ - شمعید علی مستفا ، پشمیرک میکم جوامیری کورنۍ ۵ ی تپه ۹۲ ی کټه و خلکي شاری سلطانی
پوه .

۱۳ - شمعید عزیز نمرحان حد ، خلکي کوندي ، (تیمارک) ی دمنش کټه په و پشمیرک میکم
هلمکوتی کورنۍ ۴ ی شمعید سراز تپه ۹۲ ی کټه پوه .

۱۴ - شمعید لېراهم محمد رسول ، لکوندي (سرکان) ی د لېل بالیمیان له داپک پوه ، لسه
۱۹۷۸ دا پټه پشمیرک ، لېرازا پشی و پشداری پوښ له چندين نمری و شمر دا پوه به جبرکي فرمانده ی

کورنۍ ۱ ی تپه ۷۴ ی بالک .

نور شمعید ، نصرانه پخوتی کمنی خوتان لمر راشیدان د ویا کړه و په هلمکوتی شوقی چپاښه

لمراندی لمراندی د وړستانی کور و کورستان لمره هتر شمعید شمر هتر پشمیرک کورستان ، توانا و

زارمان هر چندين پټ ، چک و تقصی پمان چندين زور و لمران پمان پټ ، پشیرانسان هتر کمنی

چنده زل مې ، تپک لکمن و پسر شوقی هلمکوتی و لکمن پمان پمان پمان پمان پمان پمان پمان پمان پمان

کورستان پمان لمراندی جوامیری خلکي پشمری کورستان تپه ۱۰ ی کټه پمان لمر پمان پمان پمان

پمان خلکي سورت د مې ، د باره ښه نمران لا پمان پوه که نور خوږوش و لاد مرانه لکمان د لمر کوردا

- ب -

نومستن و بختی بېگانه هېڅ شتمن نه کله سړ هېڅی پېشمهړی کوردستان و بهادر و د وژنای د پېښې کورد و کوردستان کساروی شوقی نوی کلمه کمان نه من ، نېمشیان ناچار نکودا به که شعیهان لکند ا بکېن و نو وضع و ماند و پور کمان له شعیه دوی وېښی غېږاند ا سرف بکودا به ، شو شعیهانمان له نوحی سرکوتن پسر د وېښی فاشی عېزای د ابدایه ، بلام سعد سخاېن ، تافهتی بېگانه و د اگېرکمانی کوردستان و چینه کڅنډه پسرمانی کوردستان بېښن ، تا کمانی خڅوونستن و خیانت له نیشتمان پېښی تم چوړه شعیه و کڅنډه جاربار پسرمان لکړی ، لخوا نېمشی بډاراستی کوردستان و شوقیه پېښه شعیه لفرمان ، بان له لا دان ، همرویکو شاخه پلند و سرکوشمانی کوردستان له پوړی د اگېرکمان و نڅکمانی د ا نومستین ، هر جار د مرستیان د اند من ، که لوی پېښو تر پېښو تر و کارگرتو بیت

هاو ولا تېانی خڅوېښت ... لمرکاتدا که لکل نیودا سړی پتو و نوازش بډ کمانی پوړی لسو فانله شعیه و بهی کور نماندا د ا لمرنېښ و سرخوښی له هېڅی پېشمهړی کوردستان و پسرمانی لسو شعیه د لمرانه و جساو و د کېن ، پلن تازه لکېښو کلمه لمر شو پتازه پوړو سورېښ که شو شعیهان به سعدان شعیه ی تری ی که ، پتازی پت جساو و پسرمان د زامېښی کورنی د اگېرکمان و لمرنېښو نڅکمانان ، پتازی سړمخوښی و د پوړکمانی بډ عېزای و مانی جاورمنوس بډ کلمه کمان د ا بېن کورن . نېم لکمانی د ا دوی خوښی تم سرکوتنه کورمې هېڅی پېشمهړی پسرمان جاشکمانی جودا لمرنېښو (پسرماند کمانی سلطانی عېزای) د ا کڅنډان پوړی د ا وند کمانی کڅنډای خڅوښی کوردستان و هېڅی پېشمهړی کوردستان ، د ا لکېښو و تم شاهید ، مرنانه پوړی لکېښو ، لمرمان کاتدا لمرموس کڅنډای خڅوښی کوردستان و همرو هېڅکمانی ناوېدا د ا مانا مې خوښان چمنه باره لکېښو بډ کوتابی هېنان پو شعیه که جاشکمانی جود به هېڅی پېشمهړی لمرنېښو پو مرجعی

- ۱ - هېڅکمانی جود سړمخوښی سیاسي خڅوان بېلېښت و پېمان بد من که لوی پارتن .
- ۲ - واز بېښت لمرنېښو پېښوښی کوردستان له همدو د پوړی عېزای و نڅوان .
- ۳ - له کوردستانی عېزایدا ، بېلېښت لمرنېښو چمکداری پلگوتو بېلېښت .
- ۴ - نازادی کاري سیاسي و حزبی بډ همرو لا پک د ا بېن بکری .

نېتر بډ پېشمهړی همرو سرکوتن له شوقیه پېښوښکماندا له پتواری روځاندنی پېښ و هېنانه سرکاری خوځښکی لېښتلافی د پوړکمانی که سړمخوښی و د پوړکمانی بډ عېزای د ا بېن بگا و مانی جاورمنوسو کلمه کمان بېلېښت .

نمړی و سړمخوښی بډ تم شعیهان و همرو شعیهانسی بېکېښی بډ کساروی کسورستان
هر شمکاو پت لالای بډ کاري نیشتمان کوردستان
مردن و سړمخوښی بډ لکمان و د اگېرکمانی کوردستان

لکېښی سیاسي بېکېښی نیشتمان کوردستان
۳ ی لمرنېښو ۱۹۸۲

کریه پادشاهی له دواتی شاهی ناو خندا

کومبلی کوردستان د ننگ هر کومبلیکی فرجهینی نم د نیا به د پلک هاتوه لهچند چين و توپزی کومبلا پتیرا
جیاواز. که هر یکمان بهی شونې جیاوازی خوی له سبتس برهمن کومبلا پتې دا. خاوشی قازانچ و
د سکورت. بیر و چون. پلکو جیبا نهیې تا بهیې خویې و لمرانگی چينا پتې تا بهیې خویېه — صبری
رود او مگانی کومبل ننگ و لیکې لند انوره و رنگ و شویې چار سرگرد نی به قازانجی خوی دا لغت .
چینمگانی کومبل همیشه له مللانی دان. پتا بهیې لمر مصطی د ملاتی سیاسی لند —
جولا نومیکی وکو جولا نومی کوردا. همیشه له مللانی دان نمین بو نومی هرچین و توپزی پکی نومی
قازانجی چينا پتې تا بهیې خوی جولا نومی کورد بهیوه بهات و د ست پسر سرگرد ایتیمکی د اگری و
رهبانگی و شموی گسار و چوار چوړی بهیوه ی مگانی و شموی دوست و د رزمگانی د یاری مگات.
وه پکی بهی چينا نهیې خوی بهیوه ی مگانی د پکی و هرلی چي بهیې کورنی بدات .
مصطی پنجهینی له شوزد. ننگ هر لشروشی کوردستاندا. پلکو له هر شوشکا لند
سرانبری د نیا د مصطی بد منبهیانی د ملاتی سیاسی به مصطی نومی که کی سرگرد ایتیم
جولا نومی که لنگرته د مسته شترانچ و تاکیکمگانی بهیوه ی مگانی د ست و د رزمگانی د یاری مگانی. لوسلی
کارکردنی و شوه خورا وچریکانی د یاری لنگت .
هر لمر شوه لنگرته د نیا د لند ننگی نیتا دا. که جولا نومیکی پر توپزی و جوش لندناوی کومبلی
کورد دایه. شموی ناروشو شومیکه له شومیکه له مللانی چينا پتې بهیې چين تپزه کومبلا پتې بهیوه ی مگانی
کاتی نار کومبلی کوردا لندناوی بهیوه ی مگانی د ملاتی سیاسی . یان به راتا پکی روتنه لندناوی بهیوه
د مسهانی بهیوه ی مگانی و سرگرد ایتیم جولا نومی کوردا .
توند و توپزی بهیوه ی مگانی و شموی ناروشو شومیکه له شومیکه له مللانی چينا پتې بهیې چين تپزه کومبلا پتې بهیوه ی مگانی
ناروشو کسمه خبرخوا و وچریک و شومیکه له شومیکه له مللانی چينا پتې بهیې چين تپزه کومبلا پتې بهیوه ی مگانی
سیاسی کومبلا پتې بهیوه ی مگانی و شموی ناروشو شومیکه له شومیکه له مللانی چينا پتې بهیې چين تپزه کومبلا پتې بهیوه ی مگانی
د مرهنگ پتې و سرگرد ایتیم خیلکی بهیوه ی مگانی و شموی ناروشو شومیکه له شومیکه له مللانی چينا پتې بهیې چين تپزه کومبلا پتې بهیوه ی مگانی
و هرما به ناسانی کور و مصطی سرگرد ایتیم جولا نومی کوردا لندناوی بهیوه ی مگانی د ملاتی سیاسی . یان به راتا پکی روتنه لندناوی بهیوه ی مگانی
وه چینی بورجوازی و سرگرد ایتیم کوردا لندناوی بهیوه ی مگانی د ملاتی سیاسی . یان به راتا پکی روتنه لندناوی بهیوه ی مگانی
بورجی کنگار و رشید مرانی کوردا لندناوی بهیوه ی مگانی د ملاتی سیاسی . یان به راتا پکی روتنه لندناوی بهیوه ی مگانی
لنگل رشید مرانی کوردا لندناوی بهیوه ی مگانی د ملاتی سیاسی . یان به راتا پکی روتنه لندناوی بهیوه ی مگانی
زهرورنگ بهیوه ی مگانی د ملاتی سیاسی . یان به راتا پکی روتنه لندناوی بهیوه ی مگانی
تنگلا و لنگل بهیوه ی مگانی د ملاتی سیاسی . یان به راتا پکی روتنه لندناوی بهیوه ی مگانی
جولا نومی کوردا لندناوی بهیوه ی مگانی د ملاتی سیاسی . یان به راتا پکی روتنه لندناوی بهیوه ی مگانی
روسا بونی سرگرد ایتیم خیلکی بهیوه ی مگانی و شموی ناروشو شومیکه له شومیکه له مللانی چينا پتې بهیې چين تپزه کومبلا پتې بهیوه ی مگانی
بونی بهیوه ی مگانی د ملاتی سیاسی . یان به راتا پکی روتنه لندناوی بهیوه ی مگانی
د رزمگانی و چورتی بهیوه ی مگانی د ملاتی سیاسی . یان به راتا پکی روتنه لندناوی بهیوه ی مگانی
مصطی لوسلی کوری و شومیکه .
کورد ایتیم بهیوه ی مگانی د ملاتی سیاسی . یان به راتا پکی روتنه لندناوی بهیوه ی مگانی
سنگی کنگار و رشید مرانی کوردا لندناوی بهیوه ی مگانی د ملاتی سیاسی . یان به راتا پکی روتنه لندناوی بهیوه ی مگانی
لنډ و توپزی بهیوه ی مگانی د ملاتی سیاسی . یان به راتا پکی روتنه لندناوی بهیوه ی مگانی
لندناوی بهیوه ی مگانی د ملاتی سیاسی . یان به راتا پکی روتنه لندناوی بهیوه ی مگانی
پت د مرهنگ و سرگرد ایتیم و چینی بورجوازی بهیوه ی مگانی د ملاتی سیاسی . یان به راتا پکی روتنه لندناوی بهیوه ی مگانی
چینی د مرهنگ و چینی بورجوازی بهیوه ی مگانی د ملاتی سیاسی . یان به راتا پکی روتنه لندناوی بهیوه ی مگانی
بگرن. همیشه لنگل کسمه خبرخوا و وچریک و شومیکه له شومیکه له مللانی چينا پتې بهیې چين تپزه کومبلا پتې بهیوه ی مگانی

سنوری کوملا پشی ونا بوری و سالیسی و نمره منگی چین و توپزه کوملا پشیمگانیش د بارتر و روزتر و نا شکرا تر
 بون و له ناایی حزب و ریگنراودا خوابان ریگ خستوه وله شیری بهر چون و بهار و بهر نامی جبار و ۱۰
 خوابان د مرئمن که کوپنومری جیبا نینیی و ناید ولوجی جبار و چین و توپزه کوملا پشیه جبار و ازنگانسه
 چین و توپزه کوملا پشیه د سلات داره کونیمهرست و کونیمهرستان و شمرخواستگان لمانیری بهمر ریگمهک و
 بهمر شیومک و بهمر سات و سواد و بهمر جوره شمرک بی با ریزگاری تازانجی جیبا پشی خوشان و
 با ریزگاری د سلاتی خوابان بکن . نهمیلان سرگرد ایشی جولانمیری کورد بان لد مس د مرچی .
 چین و توپزه کوملا پشیه گمشکود و نه خوازمگانیش لمانیری چیر بدوی د مرچکا پشی و بر جوارزی شکون
 لمانیری لمر و ناگی جیبا نینیی خوابان و دست و د ویشی جولانمیری کورد . بهار منگی ، نامانج و د روشمکانی
 نوسلوسی کارکردن و شمرگانی د باری بکن و سرگرد ایشی جولانمیری کورد لد مس د مرچکا و سرورگی
 عمشیرت و بر جوارزی د مرچین و تعلیمی خاوشی راستغیندی خوی واته کرگاران و رنجد مرانی کورد ستانی
 بکن و بهر و ترقی سرکوتنی پیکجاری بهمن .

شتری ناوخوی قوناشی لیستی کورد ستان لمبینی هیز و حیزب و ریگنراود کورد یمگان دا ، نواند نمیری
 لمر ناوکی و طملانی به به که له بهینی چین و توپزه کوملا پشیمگانیش بر جوارزی لکلا پیک و کرگاران و رنجد مران
 لکلا پکی ترور . ده لمبینی پاشا و می زوی د مرچکا پشی و خیمکی لکلا پیک و جوتیاران و رنجد مرانی لای
 دایه لکلا پکی ترور .

هیز و حیزب و ریگنراودگانیش سر لمری کورد ستانی میرای لمان و کوملی کورد ستانوه هل قولون . هر
 بکمان پشیمگانیش له چین با له تیلکی کوملا پشی د باریکراوه و هاتوته مبدانمیره و سرجا و می سان و
 زانیشی لمر و هل لمبینی ، هسو کسکی ترور پشامانی جبار و زوی لمبینی بر جومگانیش ی ن ک و بر جومنه
 کانی حیزبکی و کورق م با خود حش ۱۰ لمر هر مسلیمکی سنوری کورد ستان . میرای ناوچکمه .
 جیبا ن ۱۰۰۰ لمبینی .

هر بومونه ، هملگری نالای تازادی بهر و امر و سمر پشی کاری سیاسی و پیکرانی هیناتسه و
 د پیکرانی بهر و امری جبار و جیبا له سمرانی د امیزانده پیکرانی نیشمانی کسور ستان
 و لمرستانی د سبیرگنی شوری حوز میرانوه له ۱۹۷۶ د امیزمکی بهر ، چونکه بریای به جبار و زوی چین
 و توپزگانی کومل و له لنجاسی لمرشدا بریای به جبار و زوی تازانج و د سبیرگنی جبار و زوی جیبا نینیی و
 نوین بان همیره ، بریای به کوپنومری چند چو . توپزی کوملا پشی ناوکه پیکره نگونجا و نمیره لمان و
 جوارچیری پیک تاته حزب دا . له کاتیک حیزبکی و کورق پیکره هر لمرستانی د امیزانده بریای به
 تاته حزب و خوشماندن و سمرگانیش و لمانیردنی حزب و ریگنراودگانیش تر همیره وای و پیکره که حیزبکی
 هسو چین و توپزه کوملا پشیمگانیش کوملی کورد ستانوه ، مکر د سلاتی تموی لکلا مولی د سکر نمره و
 چورجولی هسو کسور تانیک تری نداد و هر بو لمر مهستمن چندین جبار پشای بر دته بهر بیکار
 هینانی زمر روزنگ و پاکتا کردن و کوشتن و لمانیردن ، هر د روزنویین ق لم لمرستانی د امیزانده نسی
 پیکرانی د سبیرگنی شوری حوز میرانوه هسو هیز و توانای خوی ، بهر پیکره و نوسلوسی جبار و له شیم
 و کانی جبار و ادا ترخان کرد و بو تر و توانا کردنی ی ن ک و بهر مکر و لندام و کاد برنگانی ، چونکه
 بریای به تازادی بهر و امر و سمر پشی کاری سیاسی نمیره .

ی ن ک مکرگیز له طملانی ناید ولوجی نختیاره ، سلی له طملانی سیاسی و زورانی بهر و امر
 لمر و ترور ، چونکه لای و پیکره روز هر بو کرگاران و رنجد مران و بهر و امری بهر و امر و توپزه و نویمه
 هر له سایه ی ی ن ک و جبار و پشی ی ن ک له دابو حشک (لمبشکی بزوتوره و لمر و تفریحی پارتی)
 به هاندان و بارمشتانیشی شتا برانی میرانی پیکره هات و کورته کار .
 و هر لمر لمانی ی ن ک له دابو که پاسوگ بریای به نا شکرا بیه مبدانی کاری سیاسی و چکداران و
 خوی به ناسین دات .

و هر لمر لمانی ی ن ک له دابو که حشک لد وای تی هلد رانی له (جیبه ی وطنی تقدیس ۱۰۰۰ صدام)
 دا بو دمره و سوله کردنی زوری کاد و لندامگانی به اعتراف و تمسید لی و مرگرتن بخوی گوتسره و
 خوی ریگ خستوه و هاتوته مبدانی کاری سیاسی و چکدارانوه .

لمانه لمر لیستا و کورق (مارکسی شیخ همیر) له گردنی ی ن ک له ناچون ، تانانیک پیکرانی تدا نیی ،
 و له لنجاسی چا له هلمستگانده ن و بهر و امری ناراست نمیره ، هملکو له لنجاسی و لکلی ی ن ک له دابو لکلی

هم و نه انبلی تری ی ن ک : بزم ناگر بری شهر ی ناد خود هم نو نیکی تری غایتیانی - اگر دایه ی بزمی بزم گنر سانه زک ش

سرمرای لمر همو تا وانی ق م هر له ۱۹۷۵ هره تا ۱۹۸۱ بهرانهر پی ی ن ک کرد بوی لنگل لومیدا له کاتیکدا که له پایزی ۱۹۸۱ دا لنگلکونکی سیاسی - چکداری چوارتولی جاشکانی جودی تیلشکانده شمری لنگل وستاندن و ناماد می خوی نشان دا بو پیکویرپانی هیمانه لنگل ق م لکورده ستانی هیرا قدا بهر مرجعی بکمی توهه کورد ستانی هیرا ق و دمی له شمری شورش کورد ستان هیلگری نومبر دوجار نهنمری خوی ناره هرازان (بارمگای سرگرد اپشی بازانی) بومرعی کات وشوینی چاویکونتی نهنمرانیس هیرد ولا لمر هر تاسکی لوان لمانی ولهمر شونیک لوان لمانی له باری بکمی همره و جارمکه نهنمریکمان بعدستی بهتل گرا بهره هتا له هر وستان به کلهکایی له شارنور و شارباقره خویان بکنره به کورد ستانی هیرا ق دا . لنگل لومیدا هم لسنوری سلیمانی دا و هم لسنوری هیرلیدا دو ریکونتی ممدانیان لنگل لومیدا کرا بومرعی بین شمر وی تکره هیزمگانی خویان لید بوی لیرانهوه بهینننره بونا و کورد ستانی هیرا ق . بلام لوان نطه هر هیزی راستغینی خویان و سرگرد و لیرسراوگانای خویان نهیمایره کورد ستانی هیرا ق وه نطه هیم تورسایمکی عسکریان لمر هیرا ق دوست نکورد و شریان نکورد . ورنطه هر دستان له هیری برده نه سر شورش کورد ستانی لیران هل نکرت . بیلکسو وستان له ریکمی لمر گنیر وگوجمرانوه که ناره بهرانهر بو شارباقر و خیشانی هم سرچاوی زیاد کردنی بهشمری پیدا بکنن بو ناردنیان بو جاشیتی بود بوی لیران . وه هم به شویمکی زور نامردانه کورته شمر فروشتن به هیزمگانی بکیتی و خصله کردنیان به دروستکردنی رودای لا بلا وه . نطه سرمرای لومری به جویمکی بهرلاو کورته دمی تیکلا وکردن لنگل لومیش پاسدار و بهسچی لیرانی دا بوداگورکردنوه ی محومری حانه - سر دشت بهلا ماردانی پنکگانی حیزی دپوکراتی کورد ستانی لیران و کومطی شورش گبری زمحنهتکستانی کورد ستانی لیران . تا کار گمته لومریهیزمگانی خویان له نالوختان و دواپی ترله کونمشک له نزلک بارمگانی سرگرد اپشی ی ن که مزل دا به نیازی بهلا ماردانی ناوچگانی ناوژمگ . زلفی شهنق که مادی ۵ سال بهارمگا گرنکگانی سرگرد اپشی ی ن که ی لی جگهر بهو و بهو بهنکی حوامانومری چندین تاتی نازاد پخوانی هیرا قی وکورد ستانی .

ق م مادی چند مانگ بهشکی گرنکی هیزمگانی ی ن ک یان بهخو پانوه خرمه کرد - هر بهمشاید گرنکی خطک لهرمی می میزد . سهارمت به نیازی شمر فروشانمی ق م . گویمته سرگرد . بکیتی نهشتانسی کورد ستان رونکرد نومریمکی لمر هراتتی هیزی ق م بهسرگرد اپشی سو میرخان بهسرگرد ی هیران له پزاری چیا ی جاسوسان بهرانهر بارمگانی سرگرد اپشی بد سهرکردنی تحق د مکرد .

سرمرای لمانه هموی ی ن ک هملی دا لنگل ق م که ناگریری شمری ناوخوا بکات . لمریکی دستان سوری و لیبی و چند حزیب و ریکویرای بیگانه وه لمریکی حشع و چندین کسی ولا پشی تروه . هملی دا که شمر لخدوی دور بهخاتوه . تاراد می لومری که راستوش بهیوندی لنگل حسمو میرخان ناوژگی کرا بهو لومری بزانی ناز له هانتکمی چه ؟ تکر گومریمکی بهتوه کورد ستانی هیرا قی توه کس ریکمی لی ناگری . خو لنگر گومریمکی هیزمچکدا رمانکی کومیتی لیران پناوچه نازاد مگانی کورد ستانی هیرا قدا و مگات لومری ریکمی به نادری . سرگرد اپشی ی ن که هخال حمدی ووشان فرماید می تویی ۶۱ ی کومیش که لیرسراوی ناوچهنه . بو لنگل هخال طی ویمش که راهبری سیاسی تیکمگای ناسوس بو راسپارد راستوخو بهیوندی لنگل حسمو بکنن و تکر رازی بو بهیمن و گفت وگویی لنگل بکنن و هملی بد من لنگلی بکنن نهجانبانی هیمانه .

هخال حمد نامیمکی بو حسمو نوی
کورد ستان یان نشان

بو / برای بهر زکاک حسمو میرخان
سلامتی شورشگیرانی گرم
هیواد ارم سرکوتین بوخمانی رمای کله زرد مستکمان که سالهای ساله گلی کورد مان چا و مروانی پشی

برای هزینه خدمت و کرایه

يا سبي زور رسد لعلها بو هفتكرو ده بوز لهرم بر اينست .
 لهرم تا هفتكرو بختا . هفتيا من نه وه له صولزي كو
 هفتكرو هفتيا بختا بر اينست لهرم به لعلها وه رودا يا مه
 صبر سينت .

نویک نه ز بی له سیستانی نه زو نه ز هاتخه مه دل
لی بی بو نه ز هتو یابی له زو لای گوته مه
له یه نه زه فی کینه طرب لمن کر تکه له هتو
ده نه زه زه هه نه زه له نه زه فی کینه
مجا بو نه زه زه زه نه زه نه زه نه زه
ده نه زه نه زه نه زه نه زه نه زه نه زه

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

رجا دلیم حلالا اهر بریا کله دین
لنک هکده اهر ی لوانه دین
هرتا شیر دهره کاری هم کترین

چونکه دیگر به حساب خزانه است
لایحه مردم زود میرسد به خردلی
بکنیم . فدا هتا دیم همه فیکر
دیگر نه نتیجه یابی ، مصلحت نه دزد چه
رأیا بدهم . هفتادمه ندره همه مغانی
خردلی به ندره ها و کلا . است

305

د. امجد علی بیگ

1922.1.15

۲۔ نامی از رہی ہو جسو لالہ کی

برای مخدوم کال کجوسیرضا

باستی نور سه لایما

له صوبای ههنگو و پرستم ده ههنگی و کرم له صوبای ههنگو و پرستم

الهه سه له بستی باشتو سه لایما

کاله زاهنگو یار و ژا ۱۳۰۴/۱۲/۱۹ کشته دهستی مه ده نهقم جواب :-

۱- مه سولیت دوستانه ههنگو یار من بیت دیتی نوکه ضرر که سهستان ههنگو
مه علوم بن و ههنگو یار و ژا باشتو نهما ۲ ههنگو کوهی ههنگو یار
که کرم له سهستان نه بیت دوستانه ههنگو یار و ژا ههنگو یار و ژا
بیت دی بو مه تا سیه کرم

۲- مه تا کاسی له فقه تا آ لوتان ههنگو یار و ژا ده نهقم دوستانه
ههنگو یار و ژا نهما ترانم ههنگو یار و ژا کوهی ههنگو یار و ژا
دولوم ههنگو یار و ژا نهما تا آ لوتان ههنگو یار و ژا
ههنگو یار و ژا نهما تا آ لوتان ههنگو یار و ژا
ههنگو یار و ژا نهما تا آ لوتان ههنگو یار و ژا
ههنگو یار و ژا نهما تا آ لوتان ههنگو یار و ژا
ههنگو یار و ژا نهما تا آ لوتان ههنگو یار و ژا
ههنگو یار و ژا نهما تا آ لوتان ههنگو یار و ژا

۳- له کرم یار و ژا نهما تا آ لوتان ههنگو یار و ژا
ههنگو یار و ژا نهما تا آ لوتان ههنگو یار و ژا

۴- کال موسی مه دیت ده ور باشتو ههنگو یار و ژا

سه لایما له ههنگو یار و ژا نهما تا آ لوتان ههنگو یار و ژا

بو مه و ههنگو

۲- نامی ادیس بو ههنگو یار و ژا

دیه ههنگو

۱۳۰۴/۱۲/۱۹

تههنگی
ههنگو یار و ژا نهما تا آ لوتان ههنگو یار و ژا
ههنگو یار و ژا نهما تا آ لوتان ههنگو یار و ژا

و نه نوښتمرګانې پکښې، پريان راګيانده، که لکمر لوان له هانتور هې لویا ټاټا د من به کولی خوښان
 پټانی و ککلی ملک نشیان بو هلیګین بو لوی شونښی خوښان لویا نوری لمانوز منګه، زلمی، شینی، درزګسه،
 مارد و د قلا توګان با همر شونښکی تر کڅوځیان ستر لکمن بهور جعی هیزی لیرانی لکگل خوښان ته
 هینن .

حسو بهور یی شمری بهور گوڼیوی ؟ نیمه قهزداری لیرانېن . بهور یی لکگل خوښان نههینن .
 لیرانیش شمری عیراتمان بو لکگل لکمر لپوښی ری بکر، من بطولوی توب ریګی خوښ لککسوه .
 همر بوڼموی کړوګرښکده بهور شوی چار سمر بکری و جار یګی تر شمر له نیوان هیزګانې پکښی وی م دا
 هل لکمر سیتوه . نوښترانی پکښی به زبانی سرګرد اېښی پکښی بهور په حوسیان راګیانده به، که پکښی
 ټاټا د مېه نوښترانی لوان له ټاشی منکته یی ساسی یا سرګرد اېښی یا له همر ټاشیګی تردا که لوان بهه
 بهمندی لیرانین بهمن بوڼموی ری وشوښی دوستا پټنیکې بهمیز ویګو یوانی هینانه دا بنین .
 حسو ولایس دا بوڼموی که ټاګا داری سرګرد اېښی خوی شکات ولیرتر د وای لور کونو بهور لمانوز خپوښکده
 خوځا له بهر وسمول بهندانی (سمری گردی پریان) بو، ولام خوی مات کرد تا لوان کله کونم شکوه
 بهور کونم کوزر بهری کوی و لوی سمری خوی دانا ، چونکه همر وګو لپستا له باد دا شکانې حسودا د هر
 لکمری و لمانوګی جاشی نهشتان فروش دا مسعود بو حسو ساغ بوڼموی ، د م لک پکښو زیان ، پلکسو
 پکښی د انیشن و کړوڼمونی پټاوان داناوه .

حسو زاوړکی د وای اموی لکمر دی تولی (لمانو یګزادان) سردانی مسعودی کرد وه وګمراو شمره
 نه غده و لوی لکگل چند کسانیک قسمی کرد وه ، لمانو دا شکانې روزی ۱۹۸۲/۳/۲۱ نویسی پټی ؟
 براد مرک به نیمه کوی : زانویانه که لپره د پیا به پلا و بهور که لکمر کړاوی لپا یمن کاک مسعود مو
 چونکو کړا یا لخوا بهی ټاګا داری کاک مسعود و م س جاورت به جماعتی جلال کویته ؟ منیش جواب هم
 دا بهور ویم کوی : طالبی با یزان حقبان لمر نیمه هیه حوسیان بکمن ، د مران بکمن ، پیان داد من .
 خوښان لپان عاجز بکمن بلام دروه لمانو هیم نمونه وه

د لکمر برادر کک به سیمه کک کورت : زانویانه که له سمر د پیا بکلا
 بهور و نه که له سمر کک لک لپا یمن کاک مسعود و نه ، چرنگو کړا یا
 نه تر سیمه کک کک دار کک مسعود و م چاورت به هراوه کک
 صلاک د وڼم و نه ، شینش جرم واپ و نه ویم کک کورت : لکمر
 مانده حقبان که سمر نیمه کک به هریسان بکمن د لکمر
 کک پیان هراوه کک : طریق لپان عاجز بکمن به لکمر
 دروه به نه مانده کک نه کک به م جرمی شینو به
 خفا کک مان دروزه کک کک تا دروه کک شمر و نه ضرورتین
 د وای لکمر ، کک کک کک : سمر لپا یمن کک کک خفا کک کک
 ی جک کک : هر کک کک کک د لکمر مسعود نامیکې پټر و بوڼموی بو نویسه کک کک ویت

۱۳۶۲ خورشیدی
 باد دا شکانې
 د مسعودی حسو زاوړکی

همر لپا و پټانده که حسو نوښترانی پکښی دیوه مسعود نامیکې پټر و بوڼموی بو نویسه کک کک ویت
 لکمر سیتوه :

برای عزیز حسو مورخان زاوړکی

پاشی سلمان .
 کافرا ته گفته من . و هر چیا ته نفسی من زانی . بهیچ شومیکې حقی نمو هتګ دگل لپوان
 د انیشن تمی دی نموا بو شوان و محدود لکمر لکمر دی تم دوازی نهین . و به بروکشی کړو بو کک نا یی
 دگل وان د انیشن . ټاټا چوا کک د انیشن بهه .
 لکمر چا شری کاک ادری د کک نمو لکمر بهور دی هیم بو ری منطق و لکمر قوتا من دگل خسو
 لپانی همی دی لکمر و کک لکمر له همر قوتا خوی لکمره منطقا قلعده زه و رانی . و لکمر مهم کسوه
 حراستګا پاشی همیت لوان جیبت حساس و بو علینا و هیشتا تقدی لکمر بهور دی هیم انشا الله .
 کرتا لکمر منطقا سمری جاسوسان پټان د وژنا شکاند و لکمر سواسا همیا د کک بیت زحمت کیشای و

باش پانی چود :

چون ده کتبه هیزه پانی نیران یکن، برو ده کمره ستانی عزیزان یکن به سیرانی جنت ؟

هنگامیکه له هیزه رنگانی مانعوی گلی کورد به دواکوتی و کوردستان به ویرانی و شونی سترا تاجی کوردستان بوه که کورتیه سرچشی رنگای هانتی لنگره گبر رنگانی روز هلات و روز ناوا و بونه مهد انسی شعر و مللانی، لشکر رنگانی بران و فارس و عرب و به غول و نیرک لنگره ستانعه رمت بین و هموچا ر کوردستان کوردته مانعی چنگه لنگل هانت و چونی خویاندا، کوردستانان ویران کوردوه، سعوت و سامانیان تالان کوردوه کشتوکال ویران و ناویدانیان کورت کوردونه، سیزی میقسان قی کسردوه و نهشتا ننگمان لگوتی خویاندا نوقم و له چهره وکلدا رمش کوردیه .

بسم رودا پانه له هیزه، نغموی کورد چندی جار دوباره بونهوه و، لعمرد سی دسلانی عوسانی و د موله نیرانیکاندا نغموده د پار و ناخوشی بین که هم هیزه نوسی پایه بهیزی کورد شرف خانی بهلمسی له (شرفنامه) دا وه هم نغمه موسی مغزی کورد محمدی خانی له (دیباچه میم وین) دا به چاکی و زور بهنازاروه رونیا کورد بونهوه .

گهلهک جار میرود مریم رنگانی کورد له پتیاوی قازانچی نابهن خویاندا و میزونهوی به پارمشی بیگانه خویان به میشتن به سر خلیک دا، معشهرت لعدزی معشهرت و کور لعدزی باوک، برا لعدزی براو ناویرا له دزی ناویرا بونهوه د مسکشی سوای داگیرگری بیگانه و لشکری ویرانگری بهانیان بهناو کورد ستاندا و مرگروه و بونهوه مایه نیتنهی خویانای کورد به کورد به کوشندان و ویرانگری شار و ناوایمکانی کورد ستانده .

هیزه میرنه رنگانی باهان و سوزان و لعدلان و باد پتان و جزیره پتان و هیکاری ۰۰۰ هتد، پیرن له نونهوی نغمه چیره د سکتانه ۰۰۰ به کمن چاره له هیزه گسلی کوردا که گلی کورد لعدوهی (۲) سالی را برودا پتانی خوی له شعر و گچیل و مالو پتانی جملگی کارنگری دود موله ناوچکه (واتسه) نیران و میرانی (بهاری) ده لعدیه شووشوه له هر دود بهزی کوردستان نغمه ملی رنگانی بهنه سوتنهی شعر و گلهکی بهیت به زیر د سستی داگیرگری ویران و شار و ناوایمکانی ویران بین، که لعد خوی له خویا سروسر یکی معز به شورش .

هلام سحر نغمه له نغمه دوسی چرخ بهیستدا پاش نغمه دوس و پندانی له میسوری د موله و بر لعدتیکرد نغمه کوردا همه، هیشتا خونروشانیکه همین بو قازانچی شخصی و د مسکوتی معشهرتی خویان بهنه نوکری و زبیل و سوکی بیگانه و د سکتی داگیرگری بوسر خاکی کوردستان .

همو میرخان زازوکی له یاد داشتگانی پنج شمه : ۱۲۰۰ بروداد بهرانی ۱۰۰۰ ی نای ۱۹۸۲ له کاتی سمراندیکی دا بولای لید رس بهرانی له (هوارای سیدان) و روزی دواپی تر له (بهردمان) ی پشی (کونلجان) نیران نویسی .

۰۰۰۰ به خوم چیره لای کاک لید رس بهرانی با برانین داخوا بهجاری نیمه نامت هلام د پارو رای خوی بو کاک مسعود نویسی بو د مرامی نیمه جواب نهانیهوه بهی اکاداری کاک مسعود ایشکی لیدی جی بهی نند کرد . هلام تا نیمه لعدی بین چندی بروسکه لک هانت لعدان بروسکان یک لعدوه که د موله نیرانی هموسی چپای کورد موندل کرد بوه گرتی و د موله میرانی زور شمرزه بوه . لعدی لنگل جملعت هتد مک گتروگان بهیکوه کوردن دوا و مایهک جملعت همتا هانتوه من لعدی کاک لید رس بهرانه کورمانه با سی لیم موشوا لعدی خوار : کاک لید رس کورتی .

هتد می من لعدیه د موله نیران ، بهالکشی و سید مکان و ناوچهی پند مری باک بهکتوه وه نغمه مالا نغمه له نیران (هتد و نیران) بهکون نغمه بو شعر ناوچه نغمه نازاد کران نغمه مسن

به روزگاران، به پاس معرفی نیروی کار که ناشی از نیازان مردم بود، انجام داد. اینجا کمترین شعری فروختن به به یکتبی
نیستانی کردستان و هیزمگانی خیابان له که اهلان و کزینشک بهرانهر به بارمگانی سفرکردا بیی ن له
لناوزنگه زلی، شیشی ... کوکرد مره .

چهار شصه ۵۱ مرداد بهرامبر ۲۷ تهموزی ۸۳

بمیان تو هستامو، چونه سرگاتی تعاشی ناجرعی بند مری و سنگسمر کرد کموکو اینمی له پیش
چاوان بو کوشه فکرکرد نموی و میسی و ابروی خویان که چون کاتی خوی خلگی نم ناجیمیی کرنوشی بو نیمه
د میرد و چون دور بعد در بیمان کمرگیز کرد برون لعانه و ناساکاری نمروش نم خلگه چون خو له نیمه دور

۷ - دستنویس حصاراوی
پادشاهان ۱۳۶۲ خورشیدی

د مخینه له خبره گوئیم ، دم خټکه و بار گوراه زیاد تر د موری انتانیت د مگیری رنگه هم جوړش و مزه ده
 نهی لای تد اوری کی گوره ریږد مت لعا وچی له سمر سو گرامره بونا و جماعتی با ټم کرد همویان همستانره
 خویان امامه کرد ناممکم بو کاک حصو د ولسمری نیس و دوکمسم روانه کردن بولای دوکمسم روان نکورن
 بو سمر ریگی قلا دزه و نیشا روشیان که لعا و تاروشیان ریگا د مروت بو شیرانی خرم ماموه له بیگی خرم

پنګمانی قباد می خاتین لعا و چګمانی ترګومر و مرګومر و نا و مګزادان و شنو د مشته بیل و خانه و شیناوی
 و باد پناوی و کونلا جان و سلهوی و تالوستان و کونشک و د زلی و بلکی و ۰۰ شین و نا و چګمانی تری ننک
 سنور لکورد ستانی شیران لای هیج کسکه شارد راوه نه ، نیمه لکا ټکا که نتران همو همزګمانی خرم
 به خا و شینا نوره بهنننره بونا و شمزی کورد ستانی عیراق و لعا و کورد ستانی عیراق د پنازادی بون و زی
 زلی عیراق بهننن

پار لو میرندا که شیران هینا به سر جاد می خانه - سرد مټ و گوند و د بهات و چیاګانی د مور و
 پشټی ، خا ټنګمانی قباد به پشدا ریگی کار یګمان کرد له همو شمرګمانی نا و چیی خانه و سرد مټ د ا له
 شمزی حسین و خد راوی ، تالوستان ، کونشک ، ۰۰ و چن دین چمک اریان کوزرا و بندا و کرا و ټن د یس و
 مسعود خویان سمر شری راستم خوی همزګمان و نا و مګزادان نکورن و چن دین لېبر سواوی و مګر سلازم
 سمر عیان چکرل (ناسراو به ملازم عطی) و ملازم سردار اهریګر علا (ناسراو به ملازم با ټکر) و حمسو
 میرخان زاروکی و حمسو میرخان د ولسمری و سه عیدی و محمد و چن دین کسی تریان بهننن و تاتمګمانی نا و چ
 پشدا ری شمر و نڅمندی داګرګردنی نا و چیکه نمون ، بهلکو زورجا و نمون به هاند مروت سکیش همزګمانی
 شیران بو نا و چیکه و هملګر ساندنی شمر و توب بازان و چولګردنی گوند و نا و اهریګمان (یاد د اشتګمانی حمسو
 شاپنګی راستګردی د موری خا ټنګمانی لعا نیمه)

کمالش لو هیزنا نعا د کلمه تنی ، یاداران هینا به سر حاجی نورمان ، جګه لید موری هاند مرانی
 کورانی ملا مستقا بو سار دانی هیزشکه ، به نا شکر او بهی مری بی شمر موه همزګمانی خویان بهتا پیش شیرانی
 خټکی نا و چیکه بون یا شامزای شینګمان بون ، خسته نورد مټی کار یګر د ستانی شیرانی موه بو چا و سلی و
 ری بهندان و د طلی شامزاکردنی هیزګمانی شیران له کورن و کلمه و چیکرګر و سترا تیه ټنګمانی نا و چیکه ،
 و لکم بهر و لسمری جاد می حاجی نورمان له چیاګانی کورن و وګرد موندیل و سیکر و لعا و چګمانی حاجی
 نورمان و تارادی و زیات یا پګراوی و د مرمند و شونګمانی ترو ۰۰

میرخان حاجی میرخان که خوند موارنی بهر زانېګان و برازی حمسو زاروکیه و پیکه بوه له ننګمانی

لړ	لړ	لړ	لړ
۱۷	۱۷	۱۷	۱۷
۱۸	۱۸	۱۸	۱۸
۱۹	۱۹	۱۹	۱۹
۲۰	۲۰	۲۰	۲۰
۲۱	۲۱	۲۱	۲۱
۲۲	۲۲	۲۲	۲۲
۲۳	۲۳	۲۳	۲۳
۲۴	۲۴	۲۴	۲۴
۲۵	۲۵	۲۵	۲۵
۲۶	۲۶	۲۶	۲۶
۲۷	۲۷	۲۷	۲۷
۲۸	۲۸	۲۸	۲۸
۲۹	۲۹	۲۹	۲۹
۳۰	۳۰	۳۰	۳۰
۳۱	۳۱	۳۱	۳۱
۳۲	۳۲	۳۲	۳۲
۳۳	۳۳	۳۳	۳۳
۳۴	۳۴	۳۴	۳۴
۳۵	۳۵	۳۵	۳۵
۳۶	۳۶	۳۶	۳۶
۳۷	۳۷	۳۷	۳۷
۳۸	۳۸	۳۸	۳۸
۳۹	۳۹	۳۹	۳۹
۴۰	۴۰	۴۰	۴۰
۴۱	۴۱	۴۱	۴۱
۴۲	۴۲	۴۲	۴۲
۴۳	۴۳	۴۳	۴۳
۴۴	۴۴	۴۴	۴۴
۴۵	۴۵	۴۵	۴۵
۴۶	۴۶	۴۶	۴۶
۴۷	۴۷	۴۷	۴۷
۴۸	۴۸	۴۸	۴۸
۴۹	۴۹	۴۹	۴۹
۵۰	۵۰	۵۰	۵۰
۵۱	۵۱	۵۱	۵۱
۵۲	۵۲	۵۲	۵۲
۵۳	۵۳	۵۳	۵۳
۵۴	۵۴	۵۴	۵۴
۵۵	۵۵	۵۵	۵۵
۵۶	۵۶	۵۶	۵۶
۵۷	۵۷	۵۷	۵۷
۵۸	۵۸	۵۸	۵۸
۵۹	۵۹	۵۹	۵۹
۶۰	۶۰	۶۰	۶۰
۶۱	۶۱	۶۱	۶۱
۶۲	۶۲	۶۲	۶۲
۶۳	۶۳	۶۳	۶۳
۶۴	۶۴	۶۴	۶۴
۶۵	۶۵	۶۵	۶۵
۶۶	۶۶	۶۶	۶۶
۶۷	۶۷	۶۷	۶۷
۶۸	۶۸	۶۸	۶۸
۶۹	۶۹	۶۹	۶۹
۷۰	۷۰	۷۰	۷۰
۷۱	۷۱	۷۱	۷۱
۷۲	۷۲	۷۲	۷۲
۷۳	۷۳	۷۳	۷۳
۷۴	۷۴	۷۴	۷۴
۷۵	۷۵	۷۵	۷۵
۷۶	۷۶	۷۶	۷۶
۷۷	۷۷	۷۷	۷۷
۷۸	۷۸	۷۸	۷۸
۷۹	۷۹	۷۹	۷۹
۸۰	۸۰	۸۰	۸۰
۸۱	۸۱	۸۱	۸۱
۸۲	۸۲	۸۲	۸۲
۸۳	۸۳	۸۳	۸۳
۸۴	۸۴	۸۴	۸۴
۸۵	۸۵	۸۵	۸۵
۸۶	۸۶	۸۶	۸۶
۸۷	۸۷	۸۷	۸۷
۸۸	۸۸	۸۸	۸۸
۸۹	۸۹	۸۹	۸۹
۹۰	۹۰	۹۰	۹۰
۹۱	۹۱	۹۱	۹۱
۹۲	۹۲	۹۲	۹۲
۹۳	۹۳	۹۳	۹۳
۹۴	۹۴	۹۴	۹۴
۹۵	۹۵	۹۵	۹۵
۹۶	۹۶	۹۶	۹۶
۹۷	۹۷	۹۷	۹۷
۹۸	۹۸	۹۸	۹۸
۹۹	۹۹	۹۹	۹۹
۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰

پیدرس و مسمود له پنکمی سلوی لای خانه بیوه له یاداشتی روزانی خوی دا گلمک راستی نویسه
کما هغد پکی تان ویکو خوی بو لغو سنه *

پنج شنبه ۲۲ ی تیر بهرانبر ۱۴ ی ترموز

[illegible]

منعمی پیشمرگه‌گانی جویتہ دستہ ہی کردوہ، بہکم ہوشی صراق دوم ہوشی جملہ لہکان:

جمعه ۱۱ آبان ۱۳۵۷

نصرو بهمانی چوسوه پر نه غنډ می ؟ پر نیومرو هغه لعلالی بویوم ؟ ویاش نیومرو به نه نوتومیلی نام عوضر له نه غنډ می گمرا پتمه پر هغری له سیلوی ؟

تشی نیران هر پهره میامه له عسکری کیشان پروتاوچدی خانی ؟

شعبه ۲۵ ی تهر بهرانپر ۱۶ تسموز

نصرو له مقررې لمسېلوي پروژې • نيد ديس بارزاني پدې وای مام غزالي دا نارد که بچته لای له کونډه لاجان ه که پاشي نيمرو مام غزالي لنگل حسين له حمله جوړونه کونه لاجان بولای نيد ديس بارزاني •

نوتوسپیلگانی نورش کوه چمند جاره دین به دای پشمرگانی حمزی شیخی وه دمان بات لظیره •

پہلے نمبر ۱۱ ی ٹیمر ہرانیہ ۱۱ ی ٹیمر

نەسرە لە مەنقە بۆیەم . لەمەڕ رۆژانی رەشتە لە مەزبۆی عێراق چۆنە رۆژی بە عەسی هاتوێتە سەر حۆرم قووسی ملایزم بە پەنگەر هات بە ئێهر وە تەبەیری بو مەشکان لە پاشان د مەجیت بو عێراق بو ناوچەیی چۆسان وە بەلگاتی بو لەدانی حکومەتی عێراق .

دوشنبه ۲۲ ی تهر بهرانهر ۱۸ تموز

نمسرو لمقمری له سیلوی پروم ؟ مام غزالی بهانی لنگل حسن محمد لکونلا جان هاتنوه پرومقمری له سیلوی دلمان کوتیان که نیدرېس بارزانی لنگل جملاحتی خوی له کونلا جان بهری کورتن وه چرونسوه

بود پوی عیرانی به فندیل دا چوون ، که پشمرگهکی زور چورته لمرای له کونشک د پسان جماعت
چووه پلای عیرانی *

۱- د. ستیوس میرزا ن. س. بن میرزا
یادداشت‌های ۱۳۶۲ خورشیدی

روز	روز	روز
Thurs 21	Thurs 19	Thurs 19
<p>عزیز و دوستداران من که در این روز یاران و عزیزان من که در این روز از من جدا شدند و در این روز در روزی که من در این روز عزیزان من که در این روز عزیزان من که در این روز عزیزان من که در این روز</p>	<p>عزیز و دوستداران من که در این روز یاران و عزیزان من که در این روز از من جدا شدند و در این روز در روزی که من در این روز عزیزان من که در این روز عزیزان من که در این روز عزیزان من که در این روز</p>	<p>عزیز و دوستداران من که در این روز یاران و عزیزان من که در این روز از من جدا شدند و در این روز در روزی که من در این روز عزیزان من که در این روز عزیزان من که در این روز عزیزان من که در این روز</p>

سی ششمه ۲۸ ی تیر بهرانهر ۱۹ تصویز
 تصور به قسمی حکومت شاری خانه چول کرا که زور می زوری مالکان له خانی باران کرد و چون
 بو در مرموی خانی - توتیکی زوری لهرانی د پتن وه د مچته خانه که خوی قایماده د نکات له حاجی
 لومرانه هیرش بهانه سرعیراقی
 چوار ششمه ۲۹ ی تیر بهرانهر ۱۰ تصویز

د وینی شعری له سه عات - شرا بهک وینجا د مچته لهرانی تقوی د مستی پی کرد ووه بو سر حاجی
 لومرانه - رایات - نازادی وه د مرموند وه بهشمهرگکمان له همد ولای جاد نکه لکمل عسکر بهاداری
 لهرانی چوپته بو سر جاده وچهند ربهیمان له عسکری لهرانی ستاند ووه وه تهروش همر شعر بهرد مراه
 نروکی عیراق ناوچی خانیمان بویه باران د نکرد

پنج ششمه ۳۰ ی تیر بهرانهر ۲۱ تصویز
 تصور له مقری له سیلوی بوم - شعری لهرانی ویراق لهری حاجی لومرانه که له شعری بهی تیر
 د مستی پی کرد ووه همر د ریزی همه - نروکی شمکری عیراق لهرانی کوندی بهرگکمان وه نکه کوندی
 خالد ارمان بویه باران کرد که له خالد ار د رو کسی لهرانی بریدار بونه

چشمه ۳۱ ی تیر بهرانهر ۲۲ تصویز
 تصور له مقری له سیلوی بوم - شعری عیراق و لهرانی همر د ریزی همه لهری حاجی لومرانه که
 حاجی لومرانی له لالهونه آیه - لهرانی هیرشان برده - سر عسکری عیراق که له نجایدا حاجی
 لومرانه و نازادی و رایت و بهکراوی کونده د مست عسکری لهرانی و بهشمهرگکمانی لهره که سرکمرتنکی
 زور گیریه

ششمه ۱ ی مرداد بهرانهر ۲۳ تصویز
 تصور له مقری له سیلوی بوم - باغی تهری لکمل صالح عاریس به تهری بهی مام عومر چوپته شنواری
 لای مسمود بازانی وه له باشان گرا بهمه بو مقری - لهرانی سرکمرتنکمانی به خوشه وه له راد بو بهملو
 د نکرد ووه - مسمود بازانی د وینی له شوبه هاتوته خانی - ۱۰ - د مستوی بهرخان حاجی بهرخان
 یاد داشتگانی ۱۳۶۲ خورشیدی

روز	تاریخ	روز	تاریخ
شنبه	۲۳	شنبه	۲۳
یکشنبه	۲۴	یکشنبه	۲۴
دوشنبه	۲۵	دوشنبه	۲۵
سه شنبه	۲۶	سه شنبه	۲۶
چهارشنبه	۲۷	چهارشنبه	۲۷
پنجشنبه	۲۸	پنجشنبه	۲۸
جمعه	۲۹	جمعه	۲۹
شنبه	۳۰	شنبه	۳۰
یکشنبه	۳۱	یکشنبه	۳۱
دوشنبه	۱	دوشنبه	۱
سه شنبه	۲	سه شنبه	۲
چهارشنبه	۳	چهارشنبه	۳
پنجشنبه	۴	پنجشنبه	۴
جمعه	۵	جمعه	۵
شنبه	۶	شنبه	۶
یکشنبه	۷	یکشنبه	۷
دوشنبه	۸	دوشنبه	۸
سه شنبه	۹	سه شنبه	۹
چهارشنبه	۱۰	چهارشنبه	۱۰
پنجشنبه	۱۱	پنجشنبه	۱۱
جمعه	۱۲	جمعه	۱۲
شنبه	۱۳	شنبه	۱۳
یکشنبه	۱۴	یکشنبه	۱۴
دوشنبه	۱۵	دوشنبه	۱۵
سه شنبه	۱۶	سه شنبه	۱۶
چهارشنبه	۱۷	چهارشنبه	۱۷
پنجشنبه	۱۸	پنجشنبه	۱۸
جمعه	۱۹	جمعه	۱۹
شنبه	۲۰	شنبه	۲۰
یکشنبه	۲۱	یکشنبه	۲۱
دوشنبه	۲۲	دوشنبه	۲۲
سه شنبه	۲۳	سه شنبه	۲۳
چهارشنبه	۲۴	چهارشنبه	۲۴
پنجشنبه	۲۵	پنجشنبه	۲۵
جمعه	۲۶	جمعه	۲۶
شنبه	۲۷	شنبه	۲۷
یکشنبه	۲۸	یکشنبه	۲۸
دوشنبه	۲۹	دوشنبه	۲۹
سه شنبه	۳۰	سه شنبه	۳۰
چهارشنبه	۳۱	چهارشنبه	۳۱
پنجشنبه	۱	پنجشنبه	۱
جمعه	۲	جمعه	۲
شنبه	۳	شنبه	۳
یکشنبه	۴	یکشنبه	۴
دوشنبه	۵	دوشنبه	۵
سه شنبه	۶	سه شنبه	۶
چهارشنبه	۷	چهارشنبه	۷
پنجشنبه	۸	پنجشنبه	۸
جمعه	۹	جمعه	۹
شنبه	۱۰	شنبه	۱۰
یکشنبه	۱۱	یکشنبه	۱۱
دوشنبه	۱۲	دوشنبه	۱۲
سه شنبه	۱۳	سه شنبه	۱۳
چهارشنبه	۱۴	چهارشنبه	۱۴
پنجشنبه	۱۵	پنجشنبه	۱۵
جمعه	۱۶	جمعه	۱۶
شنبه	۱۷	شنبه	۱۷
یکشنبه	۱۸	یکشنبه	۱۸
دوشنبه	۱۹	دوشنبه	۱۹
سه شنبه	۲۰	سه شنبه	۲۰
چهارشنبه	۲۱	چهارشنبه	۲۱
پنجشنبه	۲۲	پنجشنبه	۲۲
جمعه	۲۳	جمعه	۲۳
شنبه	۲۴	شنبه	۲۴
یکشنبه	۲۵	یکشنبه	۲۵
دوشنبه	۲۶	دوشنبه	۲۶
سه شنبه	۲۷	سه شنبه	۲۷
چهارشنبه	۲۸	چهارشنبه	۲۸
پنجشنبه	۲۹	پنجشنبه	۲۹
جمعه	۳۰	جمعه	۳۰
شنبه	۳۱	شنبه	۳۱
یکشنبه	۱	یکشنبه	۱
دوشنبه	۲	دوشنبه	۲
سه شنبه	۳	سه شنبه	۳
چهارشنبه	۴	چهارشنبه	۴
پنجشنبه	۵	پنجشنبه	۵
جمعه	۶	جمعه	۶
شنبه	۷	شنبه	۷
یکشنبه	۸	یکشنبه	۸
دوشنبه	۹	دوشنبه	۹
سه شنبه	۱۰	سه شنبه	۱۰
چهارشنبه	۱۱	چهارشنبه	۱۱
پنجشنبه	۱۲	پنجشنبه	۱۲
جمعه	۱۳	جمعه	۱۳
شنبه	۱۴	شنبه	۱۴
یکشنبه	۱۵	یکشنبه	۱۵
دوشنبه	۱۶	دوشنبه	۱۶
سه شنبه	۱۷	سه شنبه	۱۷
چهارشنبه	۱۸	چهارشنبه	۱۸
پنجشنبه	۱۹	پنجشنبه	۱۹
جمعه	۲۰	جمعه	۲۰
شنبه	۲۱	شنبه	۲۱
یکشنبه	۲۲	یکشنبه	۲۲
دوشنبه	۲۳	دوشنبه	۲۳
سه شنبه	۲۴	سه شنبه	۲۴
چهارشنبه	۲۵	چهارشنبه	۲۵
پنجشنبه	۲۶	پنجشنبه	۲۶
جمعه	۲۷	جمعه	۲۷
شنبه	۲۸	شنبه	۲۸
یکشنبه	۲۹	یکشنبه	۲۹
دوشنبه	۳۰	دوشنبه	۳۰
سه شنبه	۳۱	سه شنبه	۳۱
چهارشنبه	۱	چهارشنبه	۱
پنجشنبه	۲	پنجشنبه	۲
جمعه	۳	جمعه	۳
شنبه	۴	شنبه	۴
یکشنبه	۵	یکشنبه	۵
دوشنبه	۶	دوشنبه	۶
سه شنبه	۷	سه شنبه	۷
چهارشنبه	۸	چهارشنبه	۸
پنجشنبه	۹	پنجشنبه	۹
جمعه	۱۰	جمعه	۱۰
شنبه	۱۱	شنبه	۱۱
یکشنبه	۱۲	یکشنبه	۱۲
دوشنبه	۱۳	دوشنبه	۱۳
سه شنبه	۱۴	سه شنبه	۱۴
چهارشنبه	۱۵	چهارشنبه	۱۵
پنجشنبه	۱۶	پنجشنبه	۱۶
جمعه	۱۷	جمعه	۱۷
شنبه	۱۸	شنبه	۱۸
یکشنبه	۱۹	یکشنبه	۱۹
دوشنبه	۲۰	دوشنبه	۲۰
سه شنبه	۲۱	سه شنبه	۲۱
چهارشنبه	۲۲	چهارشنبه	۲۲
پنجشنبه	۲۳	پنجشنبه	۲۳
جمعه	۲۴	جمعه	۲۴
شنبه	۲۵	شنبه	۲۵
یکشنبه	۲۶	یکشنبه	۲۶
دوشنبه	۲۷	دوشنبه	۲۷
سه شنبه	۲۸	سه شنبه	۲۸
چهارشنبه	۲۹	چهارشنبه	۲۹
پنجشنبه	۳۰	پنجشنبه	۳۰
جمعه	۳۱	جمعه	۳۱
شنبه	۱	شنبه	۱
یکشنبه	۲	یکشنبه	۲
دوشنبه	۳	دوشنبه	۳
سه شنبه	۴	سه شنبه	۴
چهارشنبه	۵	چهارشنبه	۵
پنجشنبه	۶	پنجشنبه	۶
جمعه	۷	جمعه	۷
شنبه	۸	شنبه	۸
یکشنبه	۹	یکشنبه	۹
دوشنبه	۱۰	دوشنبه	۱۰
سه شنبه	۱۱	سه شنبه	۱۱
چهارشنبه	۱۲	چهارشنبه	۱۲
پنجشنبه	۱۳	پنجشنبه	۱۳
جمعه	۱۴	جمعه	۱۴
شنبه	۱۵	شنبه	۱۵
یکشنبه	۱۶	یکشنبه	۱۶
دوشنبه	۱۷	دوشنبه	۱۷
سه شنبه	۱۸	سه شنبه	۱۸
چهارشنبه	۱۹	چهارشنبه	۱۹
پنجشنبه	۲۰	پنجشنبه	۲۰
جمعه	۲۱	جمعه	۲۱
شنبه	۲۲	شنبه	۲۲
یکشنبه	۲۳	یکشنبه	۲۳
دوشنبه	۲۴	دوشنبه	۲۴
سه شنبه	۲۵	سه شنبه	۲۵
چهارشنبه	۲۶	چهارشنبه	۲۶
پنجشنبه	۲۷	پنجشنبه	۲۷
جمعه	۲۸	جمعه	۲۸
شنبه	۲۹	شنبه	۲۹
یکشنبه	۳۰	یکشنبه	۳۰
دوشنبه	۳۱	دوشنبه	۳۱
سه شنبه	۱	سه شنبه	۱
چهارشنبه	۲	چهارشنبه	۲
پنجشنبه	۳	پنجشنبه	۳
جمعه	۴	جمعه	۴
شنبه	۵	شنبه	۵
یکشنبه	۶	یکشنبه	۶
دوشنبه	۷	دوشنبه	۷
سه شنبه	۸	سه شنبه	۸
چهارشنبه	۹	چهارشنبه	۹
پنجشنبه	۱۰	پنجشنبه	۱۰
جمعه	۱۱	جمعه	۱۱
شنبه	۱۲	شنبه	۱۲
یکشنبه	۱۳	یکشنبه	۱۳
دوشنبه	۱۴	دوشنبه	۱۴
سه شنبه	۱۵	سه شنبه	۱۵
چهارشنبه	۱۶	چهارشنبه	۱۶
پنجشنبه	۱۷	پنجشنبه	۱۷
جمعه	۱۸	جمعه	۱۸
شنبه	۱۹	شنبه	۱۹
یکشنبه	۲۰	یکشنبه	۲۰
دوشنبه	۲۱	دوشنبه	۲۱
سه شنبه	۲۲	سه شنبه	۲۲
چهارشنبه	۲۳	چهارشنبه	۲۳
پنجشنبه	۲۴	پنجشنبه	۲۴
جمعه	۲۵	جمعه	۲۵
شنبه	۲۶	شنبه	۲۶
یکشنبه	۲۷	یکشنبه	۲۷
دوشنبه	۲۸	دوشنبه	۲۸
سه شنبه	۲۹	سه شنبه	۲۹
چهارشنبه	۳۰	چهارشنبه	۳۰
پنجشنبه	۳۱	پنجشنبه	۳۱
جمعه	۱	جمعه	۱
شنبه	۲	شنبه	۲
یکشنبه	۳	یکشنبه	۳
دوشنبه	۴	دوشنبه	۴
سه شنبه	۵	سه شنبه	۵
چهارشنبه	۶	چهارشنبه	۶
پنجشنبه	۷	پنجشنبه	۷
جمعه	۸	جمعه	۸
شنبه	۹	شنبه	۹
یکشنبه	۱۰	یکشنبه	۱۰
دوشنبه	۱۱	دوشنبه	۱۱
سه شنبه	۱۲	سه شنبه	۱۲
چهارشنبه	۱۳	چهارشنبه	۱۳
پنجشنبه	۱۴	پنجشنبه	۱۴
جمعه	۱۵	جمعه	۱۵
شنبه	۱۶	شنبه	۱۶
یکشنبه	۱۷	یکشنبه	۱۷
دوشنبه	۱۸	دوشنبه	۱۸
سه شنبه	۱۹	سه شنبه	۱۹
چهارشنبه	۲۰	چهارشنبه	۲۰
پنجشنبه	۲۱	پنجشنبه	۲۱
جمعه	۲۲	جمعه	۲۲
شنبه	۲۳	شنبه	۲۳
یکشنبه	۲۴	یکشنبه	۲۴
دوشنبه	۲۵	دوشنبه	۲۵
سه شنبه	۲۶	سه شنبه	۲۶
چهارشنبه	۲۷	چهارشنبه	۲۷
پنجشنبه	۲۸	پنجشنبه	۲۸
جمعه	۲۹	جمعه	۲۹
شنبه	۳۰	شنبه	۳۰
یکشنبه	۳۱	یکشنبه	۳۱
دوشنبه	۱	دوشنبه	۱
سه شنبه	۲	سه شنبه	۲
چهارشنبه	۳	چهارشنبه	۳
پنجشنبه	۴	پنجشنبه	۴
جمعه	۵	جمعه	۵
شنبه	۶	شنبه	۶
یکشنبه	۷	یکشنبه	۷
دوشنبه	۸	دوشنبه	۸
سه شنبه	۹	سه شنبه	۹
چهارشنبه	۱۰	چهارشنبه	۱۰
پنجشنبه	۱۱	پنجشنبه	۱۱
جمعه	۱۲	جمعه	۱۲
شنبه	۱۳	شنبه	۱۳
یکشنبه	۱۴	یکشنبه	۱۴
دوشنبه	۱۵	دوشنبه	۱۵
سه شنبه	۱۶	سه شنبه	۱۶
چهارشنبه	۱۷	چهارشنبه	۱۷
پنجشنبه	۱۸	پنجشنبه	۱۸
جمعه	۱۹	جمعه	۱۹
شنبه	۲۰	شنبه	۲۰
یکشنبه	۲۱	یکشنبه	۲۱
دوشنبه	۲۲	دوشنبه	۲۲
سه شنبه	۲۳	سه شنبه	۲۳
چهارشنبه	۲۴	چهارشنبه	۲۴
پنجشنبه	۲۵	پنجشنبه	۲۵
جمعه	۲۶	جمعه	۲۶
شنبه	۲۷	شنبه	۲۷
یکشنبه	۲۸	یکشنبه	۲۸
دوشنبه	۲۹	دوشنبه	۲۹
سه شنبه	۳۰	سه شنبه	۳۰
چهارشنبه	۳۱	چهارشنبه	۳۱
پنجشنبه	۱	پنجشنبه	۱
جمعه	۲	جمعه	۲
شنبه	۳	شنبه	۳
یکشنبه	۴	یکشنبه	۴
دوشنبه	۵	دوشنبه	۵
سه شنبه	۶	سه شنبه	

دوشنبه ۳۱ مرداد بهرامبر ۲۵ تصویب
تصویب شد بطریق له سبوری بیوم فریادکنانی عیرانی تمویب ماری سی روز که دینه ناوچی خانووه ناوچه
بهراران دکن بلام تا کیست که چند جاره د مریشتی کمی دوه خوشبختانه زانی گیانی نمیره
تغیا د نغمه لمخالد ار برنده او بیومه

[illegible]

۷ موراد پهرانی محمد خلایق هات کوره لنگل ملا عبد و ملا که پیته عراقی بو دیوی نا
و تقاضی بگمخته جلالی ملاز با پکر و نهی ملا عبد و ملا عباس و عزیز حسن لنگلیان جویان
بو عراقی که چله دواخی گوند یان بو له خطک و مرگرتن و دیو کشا با نهان بو گوستاره بو عراق ؟
۹ موراد پهرانی ۲۹ تصویر

کسرو بهائی محمود بارزانی هاته سیاهوی له لیژنه‌ی به‌زی به‌ری نه‌یشتانی کپوهنم‌ی خوی له سیاهوی
د دست به‌ی کرد، نه‌یو مام کرد، له‌گه‌ل چنه‌ت نه‌غیر له‌چکه‌ ارمانی سوسنه‌الیه‌تکان شمری کرد، به‌سلام
به‌لیدی ان خیار د. محمود بارزانی له سیاهوی گرا به‌یو کونلا جان و به‌یان شیناری. نه‌وان له مه‌یوان به‌یو
به‌رد، به‌یو مانگی به‌یو کی: نور له خاکی خوی له به‌یو و مرگرتوه.

دشمنه ۱۰ مورد داد
۱ نام
کسر بهمانی که سرهنگ نگانی هات بر سیلوی و داوی دمکرد که جاد می له سیلوی بهاتسموه
هنگرید بره من و سالم مارس ی لکگل خوی برده پادگانی غانی و له اهان نیمه چوپنه شنای و له
۱۱ - دستوس میرخان حاجی میرخان
و شوه چوپنه سیلوی

یادداشت‌های ۱۳۶۱ خورشیدی

۴۴۱

Feb. 29 1901

~~30V-6-1948~~

بسم الله الرحمن الرحيم

Handwritten text in Urdu script, likely a signature or a line of poetry, located at the bottom of the page.

پہلے صلوات و دعا پڑھ کر پھر یہ دعا پڑھو۔

گروہ سب سے زیادہ ترقی یافتہ ہے۔

هذه نسخة من كتاب الفقه في الدين

[illegible]

تسعة وثمانين ألفاً وستمائة وثمانون

مجلسه اول در بیان کلیات و مقدمات

هذه نسخة من كتابي في تاريخ العرب من سنة ١٢٠٠ هـ إلى سنة ١٢٨٠ هـ

مجلس اول در روز شنبه ۱۳۰۲

نامہ مکرمہ مبارکہ و شریفہ پروردگار

~~॥ श्रीगणेशाय नमः ॥
 ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥
 ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥~~

گفتند که اینها را در میان خود بپاشید

وہاں پہنچ کر انہوں نے دیکھا کہ وہاں ایک بڑا سا گھر تھا جس کے دروازے پر ایک لکڑی کی تختی لگی تھی جس پر لکھا تھا کہ "ہیروئن"۔ انہوں نے اس گھر میں داخل ہو کر دیکھا کہ وہاں ایک بڑا سا کمرہ تھا جس میں ایک بڑا سا میز تھا جس پر ایک بڑا سا گلاس تھا جس میں ایک بڑا سا لکڑی کا ٹکڑا تھا جس پر لکھا تھا کہ "ہیروئن"۔ انہوں نے اس گھر میں داخل ہو کر دیکھا کہ وہاں ایک بڑا سا کمرہ تھا جس میں ایک بڑا سا میز تھا جس پر ایک بڑا سا گلاس تھا جس میں ایک بڑا سا لکڑی کا ٹکڑا تھا جس پر لکھا تھا کہ "ہیروئن"۔

بسم الله الرحمن الرحيم

.....

میرخان لہرو ہندو اور لہواداشتقانی دا ہاسی لغو لغات چوتھو سونے پتھر

[illegible]

425

کد لان هگورتسوی، نهجا بهر گوندی تا شقورگه، ترنانا و . . . و روی دواست گمترته لای هیزمکی مامی
(واته حصو زانکی) له جای بهیه و بهم جوړه دپزه به یادداشتگانی نهاد
درشمه ۳۱ مرداد بهرانیهر ۱۲ تاب

حصو بهانی لکنل خلیل غزالی و حصن محمد علی له ترنانا و جوړونه سر شاخی پشت لهنزی
و بهرانیهر به جای تغدیل نام حصو و جماعت لهنزی بهون که بهرانیهر به چنگه ارمانی جلالیکمان
راوستاین که بهمنگرنی عبد الرحیم حصیم و حصو میرخان د ولسمری و حنزی شیوی و حنزی سوشا لست
و جماعتی لقی یکی یان لین *

[illegible]

در روز شنبه ۱۱ شهریور ماه ۱۳۶۲
 در روز یکشنبه ۱۲ شهریور ماه ۱۳۶۲
 در روز دوشنبه ۱۳ شهریور ماه ۱۳۶۲
 در روز سه شنبه ۱۴ شهریور ماه ۱۳۶۲
 در روز چهارشنبه ۱۵ شهریور ماه ۱۳۶۲
 در روز پنجشنبه ۱۶ شهریور ماه ۱۳۶۲
 در روز شنبه ۱۷ شهریور ماه ۱۳۶۲
 در روز یکشنبه ۱۸ شهریور ماه ۱۳۶۲
 در روز دوشنبه ۱۹ شهریور ماه ۱۳۶۲
 در روز سه شنبه ۲۰ شهریور ماه ۱۳۶۲
 در روز چهارشنبه ۲۱ شهریور ماه ۱۳۶۲
 در روز پنجشنبه ۲۲ شهریور ماه ۱۳۶۲
 در روز شنبه ۲۳ شهریور ماه ۱۳۶۲
 در روز یکشنبه ۲۴ شهریور ماه ۱۳۶۲
 در روز دوشنبه ۲۵ شهریور ماه ۱۳۶۲
 در روز سه شنبه ۲۶ شهریور ماه ۱۳۶۲
 در روز چهارشنبه ۲۷ شهریور ماه ۱۳۶۲
 در روز پنجشنبه ۲۸ شهریور ماه ۱۳۶۲
 در روز شنبه ۲۹ شهریور ماه ۱۳۶۲
 در روز یکشنبه ۳۰ شهریور ماه ۱۳۶۲

۱۲ - د مستوفی میرخان حاجی میرخان انصاری
 یادداشتگانی ۱۳۶۲ خورشیدی

در روز شنبه ۱۱ شهریور ماه ۱۳۶۲
 در روز یکشنبه ۱۲ شهریور ماه ۱۳۶۲
 در روز دوشنبه ۱۳ شهریور ماه ۱۳۶۲
 در روز سه شنبه ۱۴ شهریور ماه ۱۳۶۲
 در روز چهارشنبه ۱۵ شهریور ماه ۱۳۶۲
 در روز پنجشنبه ۱۶ شهریور ماه ۱۳۶۲
 در روز شنبه ۱۷ شهریور ماه ۱۳۶۲
 در روز یکشنبه ۱۸ شهریور ماه ۱۳۶۲
 در روز دوشنبه ۱۹ شهریور ماه ۱۳۶۲
 در روز سه شنبه ۲۰ شهریور ماه ۱۳۶۲
 در روز چهارشنبه ۲۱ شهریور ماه ۱۳۶۲
 در روز پنجشنبه ۲۲ شهریور ماه ۱۳۶۲
 در روز شنبه ۲۳ شهریور ماه ۱۳۶۲
 در روز یکشنبه ۲۴ شهریور ماه ۱۳۶۲
 در روز دوشنبه ۲۵ شهریور ماه ۱۳۶۲
 در روز سه شنبه ۲۶ شهریور ماه ۱۳۶۲
 در روز چهارشنبه ۲۷ شهریور ماه ۱۳۶۲
 در روز پنجشنبه ۲۸ شهریور ماه ۱۳۶۲
 در روز شنبه ۲۹ شهریور ماه ۱۳۶۲
 در روز یکشنبه ۳۰ شهریور ماه ۱۳۶۲

معمولاً نام یادداشتاندا در مکتوبان جاشگانی نهاده له هیرشکمی حاجی نوبزاندان به جورگی
 راستوخون شد آرین ، لغناو پشدارمکان دا جگه له ملازم علی (عمر عثمان بچکل) و ملازم بابکسپر
 (سردار ابن کرعلا) چندین هرجی و هرجی و بکر نیم الدین گروزی و مستفا و حدی برای مامندی
 می خطی ، احمد خلانی ، لعمده گشغه ، قادره سوری روستایی ، رسول احمدی ناوند می : : چون
 بهجارساف هیزگانی نیران له کؤدۆ و گردمندی و پایات و نازاد کرد مرید . و بین به دایلی دبد بیان
 (رصد) ی تقی خانی نیرانی و بهجورده هزاران خیزانی کورد له بالکاپتی اواره و در مرید مر بسون و
 چندین شار و شارچکی و بکو در مرید و پایات و جزایان و قمری لیمیر تو ، بارانی نیرانی چول کران .
 هار زمان لنگل هیرشکمی نیراندان بر سر نارچه و بهجوری حاجی نو . بران . حاجشگانی جود پی به
 نیازی در مرگونی ی ن که له بعدانی خیماتی شورنگه تانه و مرگوتانومی : و لانه می کورد به نخشغه و
 ایلانی بهگانه و کخته خوسازان و کزکردنومی جاشگانیان له مانگی حوزه برانوه خویان ناماده کرد بهو
 هار و قش لنگل نیم هیرشدا که ثمانیش پلاماری چپای مندی و بالکاپتی و ناگش و منگولاپتی
 و پشدر بد من به تاپتی چونکه نیر شوتانه لیمیر سختی و دوزاری ناچده ، و همونی کوسی سوششی
 و بکو چپای سخت و دولی قیل و نیرونی یگای هاتوجوی تاسان و نیرونی جاده می هینان ویردنی (الهات)
 ی نیرانی و لیمو هر به پشه داکر بکین .
 له دوی نیر کزیرنومی لوزمی و لای جاشگانی جود کرد بیان بکیکه لیر برپایاندی دایانه له
 ناوبردنی ی ن که بهو . حصو وازوکی له یادداشتگانی دایانومی :
 چوار ششم ۱۸ ی خرداد بهرانبر ۸ ی جوزمیان
 بهانی نو همتا به چوله لای براد مرکی بهم کورت : تیوه کی له نشده می هاتونومه : جوابی داسره
 د رینی بهم کورت : د منگولاس چی همتا ؟ جوابی دامعه کورت : بهانی قوتیکه دگانه جی د ریمانی
 قوتیکه دپته له یگای ناودشت و ناوچی بالکیشی هیرشکمی کزکردنومی قوتیکه که رومانی هیراتی بکین
 واکاک مسمود واکاک نیر ریس خیمکی خولاماد مکرتن که بین بو نیر . بهم کورت : و بکو د مزان خیمکی
 خیمان یان نه ؟ جوابی دامعه : واکاک گیان نیرومی نیمه د طهین واکاک نیر ریس واکاک مسمود عینی قسمی
 د بکین و رایان و به نکر جلال لغناو نیمه ؟ ناتوانین شورشی بکین . . .

- (۴) حمزیس شیعی عراق و حمزیس سوسا لهنی کوردستان عراق به خوداگانی جانیان لهنی تاقعی جلال (پکنی نیشانی) دیکرد و حمایت و جانشینان به بالدا (له اذاعی پارتیسی خود را به) .
- (۵) حمزیس تورکمی ۱۵ کیلومتر داخل خاکس ایرانی بوله کوردستان عراق بو سرکین کرد نیسی بزوتنوی کورد له ایرانی لهنی و مزایندی دملنی عراق .
- (۶) دو بهشمرگه لهنی من حمایتان کرد و التحانان به دوزن کرد .
- (۷) کهنهک لای تاقعی قاسلوی داتراوه بو فویتی نیمه له حانه ۷ شمعد و ۸ بهندارمان دان .
- (۸) دملنی نیران به ریگای سردشت و فلادزی حرکشی کرد گشته سنوری عراق و تاقعی قاسلوی شکاند .

بهم مالکی را در دو قسم تقسیم کرد خواران تبار را و زون را
 ① قوه بی له صحرایی کوردان را از کمرز به نازان کرده کوردان
 به راضی عراق و له نازان قوه کوردان له را در میان

② هم به کوردان له و دملنی قاسلوی مالکی یک صحنه خود کوردان کوردان
 کوردان له بی عراق و نیران به دملنی قاسلوی مالکی یک صحنه خود کوردان کوردان
 کوردان له به دملنی قاسلوی مالکی یک صحنه خود کوردان کوردان

③ دملنی قاسلوی مالکی یک صحنه خود کوردان کوردان
 عراق و نیران به دملنی قاسلوی مالکی یک صحنه خود کوردان کوردان
 کوردان له به دملنی قاسلوی مالکی یک صحنه خود کوردان کوردان
 کوردان له به دملنی قاسلوی مالکی یک صحنه خود کوردان کوردان

کوردان له به دملنی قاسلوی مالکی یک صحنه خود کوردان کوردان
 کوردان له به دملنی قاسلوی مالکی یک صحنه خود کوردان کوردان
 کوردان له به دملنی قاسلوی مالکی یک صحنه خود کوردان کوردان
 کوردان له به دملنی قاسلوی مالکی یک صحنه خود کوردان کوردان

کوردان له به دملنی قاسلوی مالکی یک صحنه خود کوردان کوردان
 کوردان له به دملنی قاسلوی مالکی یک صحنه خود کوردان کوردان
 کوردان له به دملنی قاسلوی مالکی یک صحنه خود کوردان کوردان
 کوردان له به دملنی قاسلوی مالکی یک صحنه خود کوردان کوردان

کوردان له به دملنی قاسلوی مالکی یک صحنه خود کوردان کوردان
 کوردان له به دملنی قاسلوی مالکی یک صحنه خود کوردان کوردان
 کوردان له به دملنی قاسلوی مالکی یک صحنه خود کوردان کوردان
 کوردان له به دملنی قاسلوی مالکی یک صحنه خود کوردان کوردان

کوردان له به دملنی قاسلوی مالکی یک صحنه خود کوردان کوردان
 کوردان له به دملنی قاسلوی مالکی یک صحنه خود کوردان کوردان
 کوردان له به دملنی قاسلوی مالکی یک صحنه خود کوردان کوردان
 کوردان له به دملنی قاسلوی مالکی یک صحنه خود کوردان کوردان

بعین به نیدری و مسعود که بونه فرماید و سرگموری جانشانی خود و جانشانی خود پیش هاری
 لنگل هوشمندی نیران ا بوسه حاجی نویمان کورته ری بری ناوجهانی سنور و لیدری چندین نفر
 با سدار و نهم و ترمجدار و سربازی لنگل هیزی جانشانی خود دارد دپوی کوردستانی عراق و

۱۵ - دملنی قاسلوی مالکی یک صحنه خود کوردان کوردان
 یادداشتی ۱۴۲۲ خورشیدی

(۴) حیزبى شوىبى عىراقى و حیزبى سوسالىستى كوردستان عىراقى به جود اگالى بهانىان لىسر تانمى جلالى (پىكىتى نهشتان) ده زكرد وه خىمانت و جاشىنان به پالدا (له اذاعى پارتىسى خوند راپهره) .

(۵) جىمىتى توركىمى ۱۵ كىلومتره داخلى خاكى عىراقى بو له كوردستان عىراقى بو سركرى كردنسى بزوتمهرى كورد له عىراقى لىسر رىزىماندى د مولىتى عىراقى .

(۶) ده بىشمىرگه لىسرى من خىمانتبان كورد و التحاقبان به دوزىر كورد .

(۷) كمىتهك لىلاى تانمى قاسلوى دانراوه بو توشى ئىمه له خانى ۷ شىمىد ۸ بىند ارمان دان .

(۸) د مولىتى بهران به رنگاى سىزى شىت و قىلا د زى حركىتى كورد گىمته سىزى عىراقى و تانمى قاسلوى شكاند .

① قوم غنم به ده صبیحی از کوهستان زیاد گریز به ناز غنم داشتند
بعد از این غنم و له نامزدی قوتی در کار له نامزدی

[illegible]

لناود منت بارگا یکی تابیتیان بر دانا بون که کابرایکی باروانی بناوی ایوب سمید سرپرستی زانی -
نکردن . نهه جگه لوانی که لیسراوی جیباری بیتل بون باخود لنگل تاقم ود مستگانی سرمناسخ
چوبون برکشانای نخستنی ناوچنگه *

همیونی باسدار و نضصر و سربازی نیرانی لنگل هیزگانی خودا هطیته هندی پرسبار و گلیمی و
ناروزایی لئاو هندی کلهان دا دوست کرده . بهنا بهیتی لای چکداره سادگان . بهیه لای هندی پیک
انگاریان کرد ووه وشارد ویا نغره و لاهندی شوی تری بناجاری باسیان کرده :

لمبروسکیمکدا که جیباری (سفین) واته بهیطهکی ملا محمد . کوثری لیسراوی لای ۲۱ قصاده
موضعه بو جیباری (باران) واته بهیطهکی حمسز میرحان دولتمبری نارد و له راستی هانتی ۲۰ باسدار
نهرسز . حمسز دولتمبری له ولاددا نعلی راست هانتون وه نعلنی دضی بروسکیمکه :

بوسفین

له باران

کاکه راسته هانتون بلام بو چند روزیک رصدی طویس . بو ناگاداری *

نو | سفین

له باران

لماکه راسته هانتون تو کاکه (بلام) هانتون روزیکیمکه هانتون هانتون هانتون

همر لم بارمیره ایوب سمید له ۸۲/۸/۲۹ دا نامیکی بو حمسز دوله مری نویسه کوا دفتگی
نموسینه :

بو هفخال حمسز میرحان

سلاویکی شورشی گرانه

داوا له خودای گوره دیکین که هر سرکوتوبین بمر دوزن . جماعتی حزب شیوی برنگیان نویسه
د میرامی سربازگانی نیرانی گوتهیان داوا له حزبی پارسی دیوکراة کرد بشان دیران بکه له منطقه و
شوانیش دیران نکرد به تابه نور برنیه بدین بان نه ولام به به نیمه بهیان ووتوه لاسکی راواستوه لیش
ناگات ولام ولام
براتان / ایوب سمید

همان ایوب سمید نامیکی بو حمسز نویسه د میرامی گهشتنی همو باسدارگان بولای نو که نیمه
د مفی نامکیمش :

برای بهیز حسو میرحان

سلاویکی شورشی گرانه

داوا له خودای گوره دیکین هر سرکوتوبین بمر دوزن نیرانی وعلی ناردان بولان هچیان لیسره
نینه دیار نینه له دینی شمر سات ۱۰ دیار نینه هشتیان لیسره بهتوبان لیسره نینه . نیران و طاطسه
وخیار هیز بوتان رومانمان کرد و ده بونی روشن بو نا نعلک هندی شمر کری ارد و وون وشکر . سیرام
باسدارگان همو هانتون بولای نیمه حتی باسدارگانی ملا محمد توانیش هانتون بولای نیمه وشر بهیان
کرد نموه و نیرانم بی دان *

لیتر بخوانتان نمسیرم

براتان / ایوب سمید ۸/۸/۲۱

جگه لم چند تاقمه ددای نهری که وتری جاشنگانی جود بهرو شگان و خراب بون شپشت لیسر
گورناری هیزی پیشمیرکدا تنگاتر نمون . بهیه بهیتا بهیتا به بروسکه لای بهن لیزنمی عسکری جود و لسه
لای بهن نیرماند مگانی قیاد موه ددای هانتی نیران بوز سرکرد اپش جیمبهک و هانتی هیزگی نوزتو نکرا
تا بهتوان خویان رایگن و لیر شوتاند ا بهتونه و نیرانیش ۲۰ جاشی قیاده و ۲۰ سرباز و د موه جوداری

نر بهنانا نیرمه نهری و حمسز زازوکی لم بارمیره له باددا شنگانی دا نویسیش :

۲۶ ی تاب

جمعه ۱۰ شهریور بهرانهر

نیراران تا د رنگ د موه کیمین و به خمرتی د مکراره بو بن بهرد مکی حرم زور د رنگش د موه
بلام نوزتو نیش هطد مستامره چونکه جیمبه بو جیمبهکشان له حالاتی د باغ بو نکل له حالاتی هجیم

برای سبب و سبب

بہارِ یحییٰ بنہرِ یحییٰ

داد به خود امید که راه نه یکنواختی هم به سر کو تو نباشد، در آید

بہنو باقی و علی ناردتان ہولامان ہمیچاں بہ بنس

بسم الله الرحمن الرحيم

وہ وہ فیضانِ لہرہ بہار، ندرۃ نالی چٹا چٹا، وفتیر:

تانا طابعه ان کر۔ ورتونی دروغ بیانا نعلک صلاک

منہ کو آواز نہ دے۔ براہ راست کان دھیں

ساخت بولادیلمه ساسا کای ملامه توانیش صلا:

ولدی. ضحہ رشتہ جبریاں کر دے وہ ، رشتہ نامہ جی ہاں

یونسہ کا دروازہ

بر هفتاد و هشتاد

سیدہ بی بی

دراما لفظي گھڑو ۽ ۲۰۰۰ ۽ ۲۰۰۱

لا تسرر في

بہاؤ شاہ صاحب شریعہ بر قلم کیا : نورسہ

0. 5. 5. 5. 5. 5. 5. 5.

داوا له هنري باري ديوکړه کړهستان د پان

کے لئے منظمہ و آرائش دربان نہ کر دے

بسم الله الرحمن الرحيم

معلمان و مربیان را در خواسته های علمی

مجلس - ۱۰۰ - ۱۰۱

• جالبی

1947

برادر مران نانیاں عوار و چون خورتن خوشم د ستم دابه تلم باد داشتگانی روزانی را برد وی خوشم باد داشت کردن دیوی چه سمرتا خشکی تاویکی تماشی سنگرگانی دوزن کرد لکمل برادر مران دی تماشا کرد نمی زور کوته نکر کرد و به و بخوم گرت د بار نماه (جامعی جلال) بروگان بر مران د جا لشکر واپه حقه نیمه نگرکی با بو بگنجه که لغتا بهین . . . لم فکر و خفا لا نوره دامو به بخرامه و فضیلمی خیم لکمل برادر مرانی فارس کسیرا نامک بو کوته سفکردن سؤالم کرد نیو هوچی هاتنه لهره ؟ جوابان دامو و گوتیان بو لشکر که ای تیج خانی بو نمری لد دوزن بد منی منی هم گوتن باور ناگم چونکو لشکر راست دکی نمی لد بی بلام هاتنه بو کوکرد نمری معلوما تگان لمر نیمه که لمرش اشتباه لهره د مکن بلام ناو راوانگی کرد *

0 اشتراک یافتن با پس برین که بیست سالان

۱۵ و ۱۶ قلمداد.

[illegible]

هينري پېنسمرگه په پکښه له لاشمکان کلاکي باسدانکي نيزاسي يو په پيرکي روسي پوه .
 ده لمېرمېهاني ۹/۱ د لاکتېنکدا دوا نيزاغی پاککردنموي تاريخچه لجا شمعگاني جود لالا پېنسمرگگاني ي ن ک لشمجام لندرا حسو ميرخان د ژلمې نمراند هې حېمه پله پېنموي نمرانه نمکونه
 د دست پېنسمرگه په پله پرموانی لای ايوب سمېدی کړودن که نمېش د سې نامکېبه ۱
 بعريز / کاک ايوب .

سلوکي گرم

له دواي همواي پېرېن . براگيان وا ۲ حدت سمریازی تورمان ناردن بولای هنگو زور چاوتان لي همېن
 له چېکېکې به تنېا بن ارزاني بان بدني ملحد و محمد حاله لکلاي حېمان د مرگړون پوه مجبورين
 نېمې نېمه چاوتان لي همېن تا کاک ادرېس نر حوی دېت و رخصه مکې باشي د فېنمين
 حسو ميرخان
 نېنر خوشنجان

۱۹۰۳/۹/۱

به نيزا لاله ايوب
 سړيکي گرم

له دواي له وېلي پېرېن . براگيان وا ۲ حدت سمریازی تورمان ناردن

بولای هنگو زور چاوتان لي همېن له چېکېکې به تنېا بن ارزاني پوه مجبورين

مدامد و محمد له لکلاي حېمان د مرگړون پوه مجبورين له دې نېمه

چاوتان لي همېن تا کاک ادرېس نر حوی دېت و رخصه مکې باشي د فېنمين

اکبر خوشنجان

هرومير

۹۸۳۱۹۱

محمد حسن خوشنجان

۲۰ - نامې حسو دونه نري : وايوب سمېد
 د مېرماري ميراز ، نيزاسي

هقيقت حسو نيزاسي نمونه رنگه پېرېن بان بکوزيتن چا بونديان نياي پېله پرموانی لای نري
 کړودن له لکلاي نمراند کلاکي د سمریازی و باسدانکي نيزاسي په پيرکي روسي پوه سمېداني شمېره له
 بان کلاکي جاشمکاني نري جود دا پېچي مان له پکښکياي پخواي سيدعلي محمد کوري سيد فخرالدين و
 ناوي خانوادې (برقي) له (پگان) ي (ملي پېن) و حېکلي شاري (تم - حيايان صاعيه) لکلاي
 پېنمک لمانمې شخصي خويان و کمس وکايان پېزاسي فارسي .

★

تلقين رود او مگاني ميزو د وياړه نمېنوه دېنام و لجا ولمان دېناموه د مستنېس پېگه له لالا پېنسمر
 جاشمکاني جود و پېتا پېچي کوراسي ملا مستخاوه که له ميزوي اېردوي کورد ا جند پېن چاروي داوه .
 پېچونکي نالوتيز و د نيزتور و خاينان نيز له اران ديات لېمتوه . جاشمکاني جود پېچونکي کوراسي
 ملا مستخاوه د سمریازی نيزاوه همېن له دېن - نيزي ميراز - نيزان پکښکيو پېزاسي و خاكي کوردستان .
 له لمانمې هينمگاني نيزان نابع پکې . پېته کوردستان نيزازي ، چونکه کوردستان نيزازي پېچونکي

کرد طویل دارد. این تپه به دوی ریش عتراق و به بهترین تپه‌ای بهرگاهانی صدام و دارود مستعمراتی
 حا پنجمانی حاوی حیوان بهشتی نوری عطفک لنگل نواس و هر که گمشته کورد ستانی عتراق همو گلی
 کورد به بنشوا زما عود نهچن و شان بهشتانی نواس و هیزه گاس نتران د مس لد منه چه که بوزخاند نیسی
 ریش عتراق *

(۱) نمائوری هیزه گاسی نتران قانع بکن که نعو شکست نورسی له جنوب و ناومراشی عتراق خوارد وپانه
 و روبروی گپانی و مالی نوزبان لن کوتوه بین نعو میج سرکوتنیک بعد مست بهشتی لچوند ا بونا و خاکی
 عتراق و بهشتی بمری گریلا و نمجف و به غذا بهمارشی نمان نتران لکورد ستاندا نولگی بکنموه و
 نترموه بمری جاله نوننگانی بهشتی بکن و د سی بگن بمسر شاد ساری ناویری عتراقدا *

(۲) نمائوری هیزه گاسی نتران قانع بکن که نموانه نوکمر و نطقه له گوئی خوتان و هرچی بهک نمان
 بهشتی و هرچی حوزره ریشکی نمان له عتراقدا بهانوری به نا بهشتی (جمهوری نیلاس عتراق به رابسموری
 و لا بهشتی فقیه) نمانیش نعو میان گریکه و خوتانی بوزخوشت نعد من به بهجه ایمانی که که لای واپسه
 نمن گلی عتراق خوی بهپاوی نعو ریشه بدات که گریکیش و (جمهوری اسلامی عتراقی بهماربری و لا بهشتی
 فقیه) ناتوانی بهینه (نه جلا ا بدیل) ی (ریش بوزخوژی بهپوزگراسی فاشیست و گنیمرشی عتراق به
 راسری صدام حسین) بهلک هر حوکمکی نیشیلاسی د بوزخانی نمانی بکنموه *

(۳) نمائوری ن که لعمدا اینی خمانی شوزنگیزانه د بکن . چونکه لایان واپه که هتا ی ن که له
 ناو نمن نمان ناتوانی بهشتی بکن بها بهواتمکی تر نمانوئی ن که نمانا بهش بوزخوژی بهپوزگراسی
 بارنگای بازانی به همو . او د مرگا د نونگانی بارنگار باراستن و زندانعو سمر لئون د اینکموه و خوتان
 بهشتی بهما . اکی کورد . ان و به نارخوژی خوتان سرج رنگینیک گسه بهمسلای بهپوزی کورد و پاری
 به خارنوسی بیژنیموه بهلک بکن *

۱ - موه بک به جزوی د کجستی ناری حاشهانی خود له
 لیستی (زندگان) دا

همه شماسر
 صور - ناسی افغان رزمده کتر ۱۱۹۱ (پناهنده کرد هرق) مستقر در منطقه

ردیف	اسم	شهرت	نام پدر	شماره کارت شناسایی	محل پناهگاه	تاریخ درآمدن به پناهگاه	تاریخ خروج از پناهگاه	ملاحظات
۱	حسن	وزیر	میرزا	۶۲-۱۸	کره مشا	نفره	۹	
۲	جمشید	بکر	میرزا	۶۲-۱۸	کره مشا	نفره	۷	
۳	احمد	میرزا	میرزا	۶۲-۱۸	کره مشا	نفره	۶	
۴	علی	میرزا	میرزا	۶۲-۱۸	کره مشا	نفره	۶	
۵	محمد	میرزا	میرزا	۶۲-۱۸	کره مشا	نفره	۶	
۶	محمد	میرزا	میرزا	۶۲-۱۸	کره مشا	نفره	۶	
۷	محمد	میرزا	میرزا	۶۲-۱۸	کره مشا	نفره	۶	
۸	محمد	میرزا	میرزا	۶۲-۱۸	کره مشا	نفره	۶	
۹	محمد	میرزا	میرزا	۶۲-۱۸	کره مشا	نفره	۶	
۱۰	محمد	میرزا	میرزا	۶۲-۱۸	کره مشا	نفره	۶	
۱۱	محمد	میرزا	میرزا	۶۲-۱۸	کره مشا	نفره	۶	
۱۲	محمد	میرزا	میرزا	۶۲-۱۸	کره مشا	نفره	۶	
۱۳	محمد	میرزا	میرزا	۶۲-۱۸	کره مشا	نفره	۶	
۱۴	محمد	میرزا	میرزا	۶۲-۱۸	کره مشا	نفره	۶	
۱۵	محمد	میرزا	میرزا	۶۲-۱۸	کره مشا	نفره	۶	
۱۶	محمد	میرزا	میرزا	۶۲-۱۸	کره مشا	نفره	۶	
۱۷	محمد	میرزا	میرزا	۶۲-۱۸	کره مشا	نفره	۶	
۱۸	محمد	میرزا	میرزا	۶۲-۱۸	کره مشا	نفره	۶	
۱۹	محمد	میرزا	میرزا	۶۲-۱۸	کره مشا	نفره	۶	
۲۰	محمد	میرزا	میرزا	۶۲-۱۸	کره مشا	نفره	۶	

تاریخ: ۱۳۷۱/۱/۱

محل: کره مشا

جیای پیریزی قه قیل : جی قه قیل قیل و دانه کم قه قیل قیل قیل قیل

چمند روزیکه راد پری د منگی حاشمکانی کوردستانی عیراقی لهماال زجیرمهک به مانگه شمر و مریسن و گهنبی بین سمر و عیراد دزی ی ن هک و هیزی پشمرکه و سرکرد و نمراند هکاس . کورتوتی پلورگورد نهموی هند ئ د رزو د طلسمی پر و پنج و قشمر نبالی جوداته و ورتیمی فاده موهفانه به تابهشی د مریسری هاوکاری هیزمکانی بکیتی و حکومتی فاهیشی عیراقی و لغا و نمر د رزو خاخارا نندا که د و رزو لسمریهک بلوری کورد و نهموه نهموه که گوا به هیزی پشمرکه کوردستان له ۱۲ - ۲۰ ن مانگ چمند هیزمکانی بر د رتیه سمر حاشمکانی جود لهماوچی نارد منت به پشتروانی توخانی عیراقی و هیزی ناسانی عیراقی . مطلبته د منگی حاشمکانی کوردستانی عیراقی . ویری بین شمرجهو نهم - رقیانه نکا بۆ باساردانی شکستگانی د را حملی لمارچری جاشمکانی جود بۆ سمر سنوری مطلبندی ۲ رمبو نارد نهم و بزرگرتی لمار ساره زرویی لریان کور زاروه و بره دار کزاره و هکاتوه بمر برنهموه به پشترستان زانی که حصاروی گلمکمان له چمند راستی هک ناگادار بکمن :

ماروی چمند مانگیکه له دوی د مرکوانی جاشمکانی شترشی چمرانه له کوردستانی عیراقی بوناو باومش ناگاکانیاں له دپوی لیران لهنزی بالای حاشمکانی جود له سنوئی . نیکه . مانگان . نهموی کونلاجان . باد پاوی . کرد سوره . شیناوی . نالوستان و همزای واته ناچمکانی نیزان شتر - پیرانه هر میرانشهر - سود مشتبان کرد رتیه بولگای کورگورد نهموی هیزه شکا و بمرت و بلوره و نارد و مگانیاں . بۆ نهموی سمرلنوی به به بارمشی هیزه جند او مغانی نیزان (نمرتش و پاسدار و بمسیر و جانی) حقان تمار و ناماده بکمن بۆ پهلان و هیزشکی تر بۆ سمر شترشی کوردستانی عیراقی و رابهرهکی ی ن هک .

نهم حاشته نیشنان نوزشانه نهموند می توانی بارمشی هیزمکانی نیزانیاں . د ا بۆ هیزش هیتان له قیل بشد مریه . دوی نهموش لکمل هیزشکی نیزاندا بۆ سمر مارچی حاجی نوسران نهمایش بون به به و نهموندانی سلطانی عیراقی و لکمل هیزشکی نیزاندا کورتوتی رقی بمری - بزی عیراقی .

همروکملگی ناچمکانی سنور ناگادارین بۆ نهموی هیزمکانی نهموند نهمونه بهی عیرادش چمنگی عیراقی - نیزان . هیزمکانی بکیتی له دوی نیکهانی کولانی جاسوسی و پهلانگرتانی ناشولگه و نهمونه . و پشت ناشان ناچمکانی سنوری چول کرد .

جاشمکانی جود بکملک و مرکرتن اهر برنا بهی که له نهمجاسی چولکردن ناچمکاندا بهی بیان هیزشهره لکمل هیزته بمرلایمکی نیزاندا بۆ سمر حاجی نوسران و جیای کورد و کرد ممدیل . نهمایش هیزه شعور شرمکانی ختبان خر کرد بوه له کونلا جانموه بمری عیراد میان و کوی کرمسوران و ناچمکانی نمدیل و له کونه شکوه بمری نارد منت کورتوتی .

جاشمکانی جود گف و گهنگی نوزیان کرد که گوا به ها نهموه بۆ نهموند نهم و داگیرکردنی مطلبندی ۲ نهمیا پلایاردانی مطلبندی ۲ و دمرکردنی بکیتی له کوردستانی عیراقی و کرتش و کوشتن و لغا و بورد نیسی هیزمکانی .

جاشمکانی جود بۆ نهم حملیه همرونای سیاسی و مادی و اعلاسی خزان بکمر خست همروهیزمکانی ختبان کورگوردوه .

نهمانت فاده می موهفته هند ئ له گیل و کوجه بمرزبانگانی باد پنا نیشنان لسمرمتی مانگی نالهموه خستهره ری بمری نوسران . نیکهراوی محمد صالح و نیکهراوی رزگاری سمر به ل ن زاخو و نیکهراوی هوریزی سمر به ل ن د هوک و نیکهراوی سمون . بوشن سمر به بارمکی لقی بهک و زیارمهک له بهابهره لیر قهرمانگانی نیزان .

شتمین قه قیل : نهمونه . باد پنا ن و هولنریان کورگوردوه .
حکمیش نهم هیزمکانی گوا و ۱ و ۲ و ۱۲ و ۱۷ و ۲۰ هکاتوه مان چولکرد بوه .
جاشمکانی جود به بزی بهیاری لهنزی بالای جود له مانگی نهمرونه له سنوئی و کونلاجان و کونله

مشکوه کهوتنه ری بمری گوتی کرمسوران له قندیل و لغتوه بمری کوته کونه جا سوسه بکاتان له پشتمن
ناشان و پاشان ختیږونه بو د ولسی و ناوچی نود منت
هترکاتی پکیتی مان ، ما هیئت و نیاززی جا شکانی جود و هیز و نوا و درو دهنه پاتی هترکاتی
به چاکي نژانی ...

له سمرتای مانگی ، تاب دا هندیک له مغربزکاتی نییگانی سر به مطهبدی ۲ بو سوسگردن و نژان
چونه د ولسی بالهسیان و چای قندیل و چای پلریکه و ناود منت همر لخوا شطالعه دا چند کسکه لسه
جا شکانی جود د سگورکون لایم هترکاتی حکومتی عراق لمر پلا ماری چای مامویت و د ولسی خانقادی
که به د مان ماله پشمیرکوی لمر بو ، هرومها زارگلی بو د ولسی کرد و ۱۲ کسی بریندار کرد پلا ماردانه
کتیریکی هتری حکومتی عراق بو بهیوی گهرای نمری پشمیرکاتی پکیتی بو نمری که پی و شونیه پش
پارترگاری ناوچکه داپنه ، جا شکانی جود کلکمان له هترکاتی عترای و کتانه نمری پشمیرکاتی پکیتی
له د ولسی بالهسیان و چای قندیل و ناوچی نود منت و مرگرت بو پشمیری کرد به تابهتی د وای نمری که
پاش د و د و هترکاتی عترای شونیه بکاتان پیردا و گرانوه ...
لغتهوی ۱۲ - ۸ / ۱۳ دا هتره د لهرکاتی ی . ن له ۲ قوکره بمری نمر شونیه کتان که جا شکانی

جودی بو هانین
نژلی پکیم : له د ولسی بالهسیان نمره کهوتن راوانان و پاککرد نمری ناوچکه و باقی نمری زمیری گانیسی
نژلی لیدان ، همر لهماان پیردا جا شکانی جودی راوانا بمری گوتی کرمسوران لمر قندیل
نژلی دوم : له کلکلی بالهسیان نمره کهوتن راوانان و پاککرد نمری ناوچکه و باقی نمری زمیری
گانیسی نژلی لیدان همر لهماان پیردا جا شکانی جودی راوانا بمری مالخ
نژلی سیم : لمر جاده هی حانیز - سنگسره لای زارگلی نمره کهوتن راوانان و پاککرد نمری
ناوچکه و لهماان پیردا کونترولی جاده کی کرد بو و جا شکانی جودی بمری سنور راوانا
همر لمر کتاده که هتشتا سمرنجاسی هترکه پشماوی پلا پکدا نمکرتی و چار به دو وجهه هالیکی نمری
عتراتی هاته ناسانی ناوچکه و همر د و چار که له شونیه پشماوی هترکاتی پکیتی مان له زنجیره چای بیه
و بو هری بریندار کردنی ۱۱ پشمیرکمان ، همر بو هتره بو گوا شتو نمری بریندار کمان هترکاتی نته همدی
شونیهان بهیچ هتشت و جاکمانی جود کلکمان لمر فرسته و مرگرت و غنایان له شکانی مالخ و کونکوترو
بمری سمری کتوه و همدی سنگر و پرمهیاان تیدا داپیرانده
له زنجیره شمرکاتی نژلی پکیم به د مان جاش لایم به جیا و ازمانی جود له د ولسی بالهسیان لسه
شکانی قندیل و له کونکوترو له لیزلی و قندیل کوزان و لا شکانیان له مبدانی شمره بهیچ مان
هرومها چنده پاسدار کوزان ، و پکیکه له بی تله مرکز مان تپاده پناوی (کرد و) کلکلی جفره و
د شمری هرکه و پشیک له پلکمان مان لیزنی ناوچی سمنین سر بطقی ؟ و پشیک له اوراق و یادداشتی شخصسی
و پشیک له اوراق و یادداشتی شخصسی
چنده جاش تپاده و حش و حش کیران
پسجوره هتره تارمان مان پکیتی مان همر لهری پکیم شمره ۳ پوزی پش و پشینی لمر و جهرگوسو
جیمبه پیردا داکوتا که جا شکانی جود داپان مغزانه بو ، و مکتوبه جیمبه پش و د پناهی نیجاس
جا شکانی جود لمری چنده پوزی راپردا چنده پش هترس ناویمد انیان کرد و ته سر هترکاتی
پکیتی مان له قندیل و له همر هترکاتان د شکان و به د مان کسان لمر کوزاره و بریندار بو و نسا
پزاسی و مری و ناویمدی تی دا پلا کرد و نتهوه
شاپانی سرنج راگتانه که جا شکانی جود جکه لمری برخوردان له پشپوایی و یاریش نساوایی
حکومتی ایران و خاکی ایران کرد و ته پکیم پشمری غنایان بو حسانوه و لهری مان و هتانی خواران
و تقیمینی و هتره لهماان کتاده جا شکانی عترایش پنا پش هراسی پازی پالو حاجی محمدی
زودی و حاجی حسنی مارد پشی و کوتخا محمدی پنگوله سنگسره و پشتمین و پناهی و قندیل د زمره به
خوار و سنی و تقیمینی و دنگه و پاس یاریش نژان داوین
که لمرش نونه پکیم تری ها و چارطوسی همر و باهت جا شکانی رپ سلمانی تی شمدی له نمری ۸ / ۱۴

دا لای پکیم جا شکانی هراسی له نژیکتر هترشیاان هتره سر هترکاتی پکیتی مان لای پکیم نمره
جا شکانی جود جهرگولان تی کت و پکیم کهوتنه تغه و هترس و به جبهاز تنسینان لمر
لمر شمراندا ، له هترکاتی کیمه له نژلی پکیم شمره که هترکاتان له ۲ قوکره پتان کتان و ۲

یوازی پشیمان لغناجرمگی هیزمکانی لغنادا ۱۰ اکتاوا ۶ پشیمرگی دلیر و فارسانی بکشیان شمعید

لغنادی چمند شمر ویزی را بردا. جاشمکانی جود تخطا بکی زوزیان داوره بزگزتمودی لغرشوئنهانی
له دسبان جوه و بز دمرکردنی هیزمکانی بکشیان پشیمواری هیزش و بلامارگاناندا ۱۰ پشیمواری وشکاری
گراونشوه *

جاشمکانی جود لغم حمله لغارچوماندا که هغو هیز و توانای سیاسی و عسکری یادی و پشیمواری
تیملاسی خویان به پشیمواری لیزان و جاشمکانی ناوچمکه له هیزان بز تهرخان کرد بو چوئکشین سمرکوتنمان
پند مست نهمیناوه و گورمگی زوزیان داوره و پندمان جاش و لیشرسایان لیز کوزراوه که له پندا تاویرمکانی
تغندیل دا کترکراون *

له چمکدارمکانی حشع دمان چمکدار و لیشرساوی عسکری و سیاسی مان کوزراوه *

له چمکدارمکانی ق م دمان چمکدار و لیشرسایان کوزراوه *

له چمکدارمکانی حکم پیش چمندین چمکدار و لیشرسایان کوزراوه وه لاشی زوزیمان لغمداندسی
شعردا بهچی ماون و یاریمکی کسان کوئوئشوه دهست خوقان *

بمجموعه حملهکی جود توشی شکانگی تاویرچوانه بو زمزمکی گیانی و مه عنوری و سیاسی زلی له
خوقان دا ۱۰ جاشمکانی جود لیشرسایان و این به پشیمواری لیزان و جاشمکانی پند مر و منگوراپشی لغنادان
تجربیمی هیزو سوزمکانی تغندیل له سالانی ۷۶ - ۷۸ دا دیاره بکشمه دیاره بهمغلدا چون چونک
تغندیل می هیزو هیزگیز جاش و قتل و داله کمرخوئ ناتوانین هیلانی تیدا دابنشین *

الدخ المیز جو صحران

عینه طبعه

ا- جو لکم دوام الرضه و التوفیق - رصحه جبره لک

صبا قره بود نطق الحف الدفعی من کرب

و دیتی سله کوزه کوئو رزرا اله الله حلف لکوز

و ای لکوز و دیتی الطریق العام (جاده)

لکوز و دیتی سله کوزه کوئو رزرا اله الله حلف لکوز

قریه کوریه و ان ترسوا لکوز و دیتی سله کوزه کوئو رزرا اله الله حلف لکوز

فد رضم المملوکین صلات و یمن ای قریه الاهداف عذیب

لکوز و دیتی سله کوزه کوئو رزرا اله الله حلف لکوز

لکوز و دیتی سله کوزه کوئو رزرا اله الله حلف لکوز

صربه لکوز و دیتی سله کوزه کوئو رزرا اله الله حلف لکوز

ادیس لکوز و دیتی سله کوزه کوئو رزرا اله الله حلف لکوز

من آهالی الدفعی و دیتی سله کوزه کوئو رزرا اله الله حلف لکوز

العبا لکوز و دیتی سله کوزه کوئو رزرا اله الله حلف لکوز

لکوز و دیتی سله کوزه کوئو رزرا اله الله حلف لکوز

و لکوز و دیتی سله کوزه کوئو رزرا اله الله حلف لکوز

رجه تا مین الدفعی حلف و دیتی سله کوزه کوئو رزرا اله الله حلف لکوز

عنه طبعه و دیتی سله کوزه کوئو رزرا اله الله حلف لکوز

لکوز و دیتی سله کوزه کوئو رزرا اله الله حلف لکوز

لکوز و دیتی سله کوزه کوئو رزرا اله الله حلف لکوز

۱۲ - نامی لکوز عسکری جود پشیم (ملازم خدر - ابوظالد)
بو حیزو دوزلیمی
تجهیز مهندسان (م م م) و (م م م)
بارانی

کرمی کرم شتران ، شپشی
پشتی شپشیز ، لپیژده ، شتران باریانی باریانی .
خوش دنیا ۵۰۰ پوچ

خوش عقیق در شتران کانی

۵۰۰ پوچ

کرمی ۱۰ پوچ شپشی ، کانی باریانی باریانی
شتران شتران شتران باریانی شتران

۱۰ پوچ کرمی ، خوش عقیق ، خوش عقیق

مبارک بنابر رنجار ، خوش عقیق ، خوش عقیق

باریانی ، خوش عقیق ، خوش عقیق ، خوش عقیق

باریانی ، خوش عقیق ، خوش عقیق ، خوش عقیق

شپشی ، ۵۰۰ پوچ ، خوش عقیق ، خوش عقیق

شپشی

۸۰۰ پوچ

(شپشی کرمی باریانی خوش عقیق ، خوش عقیق ، خوش عقیق)

خوش عقیق ، خوش عقیق ، خوش عقیق ، خوش عقیق

سارینی ، خوش عقیق ، خوش عقیق ، خوش عقیق

مبارک ، خوش عقیق ، خوش عقیق ، خوش عقیق

باریانی خوش عقیق ، خوش عقیق ، خوش عقیق

۱۰ پوچ شتران ، خوش عقیق ، خوش عقیق

۱۰ پوچ شتران ، خوش عقیق ، خوش عقیق

۱۰ پوچ شتران ، خوش عقیق ، خوش عقیق

۱۰ پوچ شتران ، خوش عقیق ، خوش عقیق

۱۰ پوچ شتران ، خوش عقیق ، خوش عقیق

۱۰ پوچ شتران ، خوش عقیق ، خوش عقیق

۱۰ پوچ شتران ، خوش عقیق ، خوش عقیق

۱۰ پوچ شتران ، خوش عقیق ، خوش عقیق

۱۰ پوچ شتران ، خوش عقیق ، خوش عقیق

۱۰ پوچ شتران ، خوش عقیق ، خوش عقیق

۱۰ پوچ شتران ، خوش عقیق ، خوش عقیق

بشمار به پنج کارت مساوی که کارت مضاعف و لا ر
 عبدالحق و حسن و یحیی و فاطمه و سید شمس
 مساوی شد و شش

۵) به نامی که در این بازی می باشد در هر دور
 یک کارت به نام که در یک شماره به دست می آید
 یک کارت و سه کارت و توانی از دستش بگذرد
 دو کارت به نام که در هر دور به دست می آید
 که و سه کارت به نام که در هر دور به دست می آید
 که و سه کارت به نام که در هر دور به دست می آید
 که و سه کارت به نام که در هر دور به دست می آید

۶) در این بازی می باشد در هر دور
 که در هر دور به دست می آید
 که در هر دور به دست می آید
 که در هر دور به دست می آید
 که در هر دور به دست می آید
 که در هر دور به دست می آید

۷) که در هر دور به دست می آید
 که در هر دور به دست می آید
 که در هر دور به دست می آید
 که در هر دور به دست می آید
 که در هر دور به دست می آید
 که در هر دور به دست می آید

۸) که در هر دور به دست می آید
 که در هر دور به دست می آید
 که در هر دور به دست می آید
 که در هر دور به دست می آید
 که در هر دور به دست می آید
 که در هر دور به دست می آید

۱۶۴) نامه ای لجنی مسکری جرد به هندی که فرماندهی مکانی خندان
 ۱۲۵) درباری خوشنودان به هندی که فرماندهی مکانی خندان
 ۱۶۶) که نامه ای ۲۱ مهر ۱۲۲۱ / ۸ / ۸۲

بیماریات

تاریخ ۱۳۰۲/۱۰/۱۵

عنوان بیمار، سال، سن (انگلیسی و فارسی)

۱۵ سالگی
نوع: کودکی (سنه ۱۳۰۲ - ۱۳۰۳)

۱۶ سالگی

۱۷ سالگی

۱۱۸ سالگی

صفت بیماری: کلیه اعضا

۱۵ سالگی

۱۶ سالگی

۱۷ سالگی

۱۸ سالگی

۱۹ سالگی

تعداد: بیست و یک نفر

موت: سنه ۱۳۰۲ (۱۵ سالگی)

بیماریات

تاریخ ۱۳۰۲/۱۰/۱۵

۵۰ هر بیمار، سن، سال، سن (انگلیسی و فارسی)

۱۵ سالگی
نوع: کودکی (سنه ۱۳۰۲ - ۱۳۰۳)

۱۶ سالگی

۱۷ سالگی

۱۸ سالگی

۱۹ سالگی

۲۰ سالگی

۲۱ سالگی

۲۲ سالگی

۲۳ سالگی

۲۴ سالگی

۲۵ سالگی

۲۶ سالگی

۲۷ سالگی

۲۸ سالگی

۲۹ سالگی

۳۰ سالگی

۳۱ سالگی

۳۲ سالگی

۳۳ سالگی

۳۴ سالگی

روزنامه ۲۰ / شهریور ۱۳۰۲

آینه علی بابا، نیم و آنوقت هم داد این را

والا نشناختند -
ایضا فی الواقع گفتند که ستم را از جو سبب بد

اینکه ستم کاره یکن با هم نیانهم - چون اینها

نزدک هم آید همتا را که بود - و ستم را بر اینست

همه در باب کینه ایگم سبب بوی - آینه و انصاف

به ستم و بر طبع این صفت انصاف و ایمن و داد

سند نامه - سبب انصاف و ایمن و داد و ستم

لید انقدر ستم در این ستم نامه - حد در انصاف

سند نامه لید انقدر -
افزود لید انقدر -
استیضات -
انه که هر روز انقدر است - این که هر یک از اینها

آینه گفتند که لید - ستم را که هر یک از اینها

لید و عدم ستم - ستم را که هر یک از اینها

میان ستم - حال که ستم را که هر یک از اینها

میان ستم - حال که ستم را که هر یک از اینها

میان ستم - حال که ستم را که هر یک از اینها

میان ستم - حال که ستم را که هر یک از اینها

میان ستم - حال که ستم را که هر یک از اینها

میان ستم - حال که ستم را که هر یک از اینها

میان ستم - حال که ستم را که هر یک از اینها

میان ستم - حال که ستم را که هر یک از اینها

۲۷ - تاملی علامت طار (توکل) بر مکتب باطنی باطنی

پروای عزیز و محترم سرمد خان نژاد وکی

یا حتی زود به لعل

له خدای هتکو درستم ده هیئی نکم له خوری کو هه رتبا شرمو فتن لسه
رکبکا خیری وه دیوایمه هه میا خیره کلت
لامه را نه گه رسته ده ستیمن . مکنه هه ییکی نه خورنی وه ده رری خور
هه بیست خوتکو شه لاسانیوه نه عیفتن . له میا به رایمن تگلله خان
هه مو نه رصه نیا کوهی له زمه شکره خوری کترین خوتکو له خدای
شه هه مو توشن بوی هه باسشه له شه هه نه ده شتن بوم حایر شه
مکنه نو ره خور کبری علی عباسه یاره بی هه له مهالیه ته آیی سهری
ناکت له شه زور دله شه . خوتکو له شه بیست سانه مه چه میزانیه
نینه - عالم هه نه دوا به ریشا نو برسینه . له شه سهره ریم دکه نه شه
له عه یایی هتکو هه میا - مکنه مکنه باسیاسی نوکه هزاران دینارا
قه زردارین باورنگه مه سئاله لیه رته نینه خدای مه به عا هه تا
نوکه له روی تریانی شه زوری خراب بو . تازه لومیه عه یی خان
روژا عیلاجران پینه کمرن وه له شه مطلقه پینه عدل کمرن
استقامه

به رایانه له شه هه نه سالو نه مانه هتکی هه مو رصه یی دکیشن
باستیره بیهینه سهر هه تا لاسکان ره بیست وه هه تا خوری ده رکی
خیری بومه شه دکت وه چاکنده تگلله رابیت خور هه مو سهره طانه
رو لومری وه سعیه اصهر به رروام هه روکار یا خوتکری باستیره
وه تی گا فنی لایم نینه وه مصلحت نینه نه خور وه نه جماعه یی دلسار
کبری وه لاسخا دسه خوری هه روکار وه دعویه هه یی زور
له شه سخاله صل پهی

له ده ساتتی خوری وه یاره لسه مه هه یی له گهر هه تا لوله کهرس
یاری دی نه رایی بنیره تکی مه له زوری عیلاجره یی بوکرم وه
خو عاجز نه کبری ره سله لعل له جماعه یی دکت
وه تگلله له مانه یی خوری پهی

پروای هتکو
داریس مارونی
سکیم

۱۸ - نامه ادیس بو خورزانوکی

۱۹۸۲/۲/۱۱

جای عزیز و محترم خردمندان ماندگی..

[illegible][illegible]

دروس با زبان

۱۹ = نامی ادبی بر حسن زاده کو ... ۱۸۸۱

۳۰ - پروکسمیک سمود پو لجنه ی عسکری (جود) (حشع) (م س) و (ادریح)

الى ا ل ل ع / ع / ع ل ع جود / م / س / ا ب
من ا م ب برتيتكم و الاخوان ا ب و ابو هلمت عه و ك الف
الى طرقتكم و لا تفتنوا من الحجة الموضوعة بالهذه التي تطلبون و يجب
ان تتخذ ل ع جود هذا القراء و ير جع ل ع الموضوعة مع ا ب و
ابو هلمت و مع الجبر و ا

برای عزیزان محترم جرمیه خان نژاد و کی

۲۱ - نامی آورده شده

[illegible][illegible]

۲۲- بروکسی سیدو بؤل ممکمری علیای جود ونید نیل -

$$\mathcal{O} \sim \frac{c_V}{c_A}$$

خبر / ۳۰۰۰

بر قیام ۴ قوتیکه باشی بعد از دو روز و حرکت ده کن بر لای ۵

له رو ها خوریدنی جاکی حکک دیت ○ طالع آیه دیت ○
بهرای نیکه نه گره اهدا نه کریت جو تی بخت لما منه بود مو محوریکه ○

۱. جانشینی خود جکه له د مرگای هوکی نوکی لم هیرندا (۱۰) د مرگای پهنلی (پس نار سی ۷۷)

- پان بکار نعمتیا له توان خندان دا
 (۱۳) نورک (۲) گوریز — ادریس
 (۱۵) پورس (۶) هیلگورد — ملان بابمکر
 (۸) سشین — ملا محمد
 (۱۴) ریزان — حاجی محمد
 (۱۲) گاره — لقی. حاجی خدر
 (۱۴) دیوار — بهرام حاجی عزیز
 (۱۶) نیشان — عبدالرحیم جسم
 (۱۸) بهار — دکتور سعید
 (۲۰) هوار — عرف باسین

۲. غمروما چمند جند وېل و چغری جاجا پان بکار نعمتیا همد لیکان بز بهنی هیزکان خندان و
 لید ریس و سموند پور و همد لیکان بز بهنی خندان و هیزکان لیزان کوا همدی نونوی پلگو
 نکه بنوه که بهنن ناوید لهرسوانی ق م و لغزانی پنگره و ناوی همدی له شونه گرنگانسی
 کوروستانی هیزای پنا بهنی لوانی پشمرگای پگیتی ندها به نازری نسانه له هیزکان چاکر
 رین نکه بنوه که نسا یلا مارانی پشمرگای همدی نکه پیه و مسکرکانی جیش و جاش هیزای
 د مرگان لای لهرسوانی ق م پین و حشع و حکم پش پان لپ و مرنگرتن بهزوی لیزانسی
 لستر پین
 ۳. حشع له پوی لیزان ندها غمه به ناوی غمروه کارکات پلگو بهناوی ق م و حکم پوه لغزین و هاتوچم
 نکه بن

۱۳۳	لچاره	۱۴۹	برینو	۱۵۵	جی به جی	۱۸۱	حدهق دایه
۱۰۴	اهنگام	۱۲۰	بچن	۱۵۶	جه موجول	۱۸۲	حدهق یانه
۱۰۵	آلوانا	۱۴۱	بو	۱۵۷	جه از	۱۸۳	حتی
۱۰۶	أصبر	۱۴۲	بیت	۱۵۸	جندی	۱۸۴	حمید افند
۱۰۷	ارژین	۱۴۳	بین	۱۵۹	جینتی	۱۸۵	جسو
۱۰۸	ایزک	۱۴۴	پ	۱۶۰	جاشن	۱۸۶	هماروسد
۱۰۹	بنیون	۱۴۵	ت	۱۷۶	جی	۱۸۷	خده پو
۱۱۰	کله ت	۱۴۶	تی	۱۷۷	حاجی عمران	۱۸۸	خوشی

۳ بیت / شورش
 ۱. به / هیوا
 عبدالمبین / درگار
 ملک الدین / جمال
 علی عبدالله / جوهر
 خورشید شیره / زهاد
 لحنی شواره / کاروا
 علی خلیل / حسو
 حسو زازوکی / تاسه

شده نای (۱) ۵۰/۵۰
 شده نای (۲) ۵۵/۵۰
 شده نای (۳) ۶۰/۴۷
 شده نای (۴) ۶۰/۴۹
 شده نای (۵) ۵۰/۵۰
 شده نای (۶) ۶۵/۵۵
 شده نای (۷) ۶۵/۶۵

دست‌نویس (الف - ام)		کسب‌دهای قراردادی و عملیات	
بگن	مصرف	عنوان	کسب
۱۰۰	۱۰۰	کالبدیه	۹۴۰
۱۰۱	۱۰۱	رازانه	۹۴۱
۱۰۲	۱۰۲	شیکان	۹۴۲
۱۰۳	۱۰۳	ولایت	۹۴۳
۱۰۴	۱۰۴	ماراتسا	۹۴۴
۱۰۵	۱۰۵	ناو بردان	۹۴۵
۱۰۶	۱۰۶	بازنانه	۹۴۶
۱۰۷	۱۰۷	قصر	۹۴۷
۱۰۸	۱۰۸	دلسی سن	۹۴۸
۱۰۹	۱۰۹	ویسزه	۹۴۹
۱۱۰	۱۱۰	ملازم باپکسر	۹۵۰
۱۱۱	۱۱۱	ملازم طوسی	۹۵۱
۱۱۲	۱۱۲	برادر ادیس	۹۵۲
۱۱۳	۱۱۳	برادر سمجده	۹۵۳
۱۱۴	۱۱۴	بایگه صلیاتی	۹۵۴
۱۱۵	۱۱۵	بایگه تدارکاتی	۹۵۵
۱۱۶	۱۱۶	نوانده	۹۵۶
۱۱۷	۱۱۷	زارآرا	۹۵۷
۱۱۸	۱۱۸	قلمه دیزه	۹۵۸
۱۱۹	۱۱۹	رازگاه	۹۵۹
۱۲۰	۱۲۰	نام سران	۹۶۰

کسب حروف و نشانی (نشانی حروف) (و) (جله انتخابی میا)											
الف	ب	ت	ث	ج	ح	ط	ظ	ز	س	ش	ص
۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵	۱۶	۱۷	۱۸	۱۹	۲۰	۲۱	۲۲
۲۳	۲۴	۲۵	۲۶	۲۷	۲۸	۲۹	۳۰	۳۱	۳۲	۳۳	۳۴

کسب دای اعداد									
۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰
۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵	۱۶	۱۷	۱۸	۱۹	۲۰

۱۵۰	زوبو	۷	وهری
۱۵۱	خه لان	۷	فانی سماقوت
۱۵۲	رایات	۱۷۹	سه تله سیه
۱۵۳	کودو	۱۷۹	سفی کیل
۱۵۴	گورد مندی	۱۸۰	دار السلا
۱۵۵	گروه بول	۱۸۱	تله دزه
۱۵۶	چنگورد	۱۸۲	پیشی
۱۵۷	دهر بند	۱۸۳	له روی عموانا
۱۵۸	چومان	۱۸۴	حسن بخت
۱۵۹	ناو پردان	۱۸۵	دوله تو
۱۶۰	گلانه	۱۸۶	سیدگان
۱۶۱	سهرودی گلانه	۱۸۷	کله شین
۱۶۲	پودی زود	۱۸۸	ریانا
۱۶۳	ریزبول	۱۸۹	کوت مکت
۱۶۴	ره شدد	۱۹۰	لولان
۱۶۵	پودی حامیت	۱۹۱	چاسوسان
۱۶۶	قهریق	۱۹۲	دیلزیان
۱۶۷	دیوان	۱۹۳	ره واندور
۱۶۸	یادوه شست	۱۹۴	کوره و
۱۶۹	کله یان	۱۹۵	زوزک
۱۷۰	موی خه لان	۱۹۶	هندرین
۱۷۱	شینی	۱۹۷	الیان
۱۷۲	دولی شه هیدان	۱۹۸	آوانان
۱۷۳	بشت آندان	۱۹۹	ایران
۱۷۴	قوباقه	۲۰۰	باورنگ
۱۷۵	وهری	۲۰۱	حشیه
۱۵۰	سولیت		
۱۵۱	ازاب وردی		
۱۵۲	مخدو		
۱۵۳	ایواند		
۱۵۴	عزالی		
۱۵۵	سیدکاله		
۱۵۶	حاجی حاجی		
۱۵۷	ایواند		
۱۵۸	لاشیکا وردی		
۱۵۹	زومیه		
۱۶۰	ایزان		
۱۶۱	جاده		
۱۶۲	پویه		
۱۶۳	ریگا		
۱۶۴	نقد		
۱۶۵	خادیان		
۱۶۶	بیوا		
۱۶۷	سیلوه		
۱۶۸	سیناوه		
۱۶۹	حانه		
۱۷۰	پادکاهی خانه		
۱۷۱	کره لاجان		
۱۷۲	حاجی عمدان		
۱۷۳	ده لوی		

۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵	۱۶	۱۷	۱۸	۱۹	۲۰	۲۱	۲۲	۲۳	۲۴	۲۵	۲۶	۲۷	۲۸	۲۹	۳۰	۳۱	۳۲	۳۳	۳۴	۳۵	۳۶	۳۷	۳۸	۳۹	۴۰	۴۱	۴۲	۴۳	۴۴	۴۵	۴۶	۴۷	۴۸	۴۹	۵۰	۵۱	۵۲	۵۳	۵۴	۵۵	۵۶	۵۷	۵۸	۵۹	۶۰	۶۱	۶۲	۶۳	۶۴	۶۵	۶۶	۶۷	۶۸	۶۹	۷۰	۷۱	۷۲	۷۳	۷۴	۷۵	۷۶	۷۷	۷۸	۷۹	۸۰	۸۱	۸۲	۸۳	۸۴	۸۵	۸۶	۸۷	۸۸	۸۹	۹۰	۹۱	۹۲	۹۳	۹۴	۹۵	۹۶	۹۷	۹۸	۹۹	۱۰۰
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	-----

۹۷	خوشگامی	۹۷	موسیقی	۹۷	کوتوبی	۹۷	بازی
۹۸	مویان	۹۸	موسیقی	۹۸	دون	۹۸	درست
۹۹	گردن بالان	۹۹	موسیقی	۹۹	سیاره	۹۹	دورمن
۱۰۰	موسیقی	۱۰۰	موسیقی	۱۰۰	دولغ	۱۰۰	پیشمارک
۱۰۱	موسیقی	۱۰۱	موسیقی	۱۰۱	دولغ	۱۰۱	پیشمارک
۱۰۲	موسیقی	۱۰۲	موسیقی	۱۰۲	دولغ	۱۰۲	پیشمارک
۱۰۳	موسیقی	۱۰۳	موسیقی	۱۰۳	دولغ	۱۰۳	پیشمارک
۱۰۴	موسیقی	۱۰۴	موسیقی	۱۰۴	دولغ	۱۰۴	پیشمارک
۱۰۵	موسیقی	۱۰۵	موسیقی	۱۰۵	دولغ	۱۰۵	پیشمارک
۱۰۶	موسیقی	۱۰۶	موسیقی	۱۰۶	دولغ	۱۰۶	پیشمارک
۱۰۷	موسیقی	۱۰۷	موسیقی	۱۰۷	دولغ	۱۰۷	پیشمارک
۱۰۸	موسیقی	۱۰۸	موسیقی	۱۰۸	دولغ	۱۰۸	پیشمارک
۱۰۹	موسیقی	۱۰۹	موسیقی	۱۰۹	دولغ	۱۰۹	پیشمارک
۱۱۰	موسیقی	۱۱۰	موسیقی	۱۱۰	دولغ	۱۱۰	پیشمارک
۱۱۱	موسیقی	۱۱۱	موسیقی	۱۱۱	دولغ	۱۱۱	پیشمارک
۱۱۲	موسیقی	۱۱۲	موسیقی	۱۱۲	دولغ	۱۱۲	پیشمارک
۱۱۳	موسیقی	۱۱۳	موسیقی	۱۱۳	دولغ	۱۱۳	پیشمارک
۱۱۴	موسیقی	۱۱۴	موسیقی	۱۱۴	دولغ	۱۱۴	پیشمارک
۱۱۵	موسیقی	۱۱۵	موسیقی	۱۱۵	دولغ	۱۱۵	پیشمارک
۱۱۶	موسیقی	۱۱۶	موسیقی	۱۱۶	دولغ	۱۱۶	پیشمارک
۱۱۷	موسیقی	۱۱۷	موسیقی	۱۱۷	دولغ	۱۱۷	پیشمارک
۱۱۸	موسیقی	۱۱۸	موسیقی	۱۱۸	دولغ	۱۱۸	پیشمارک
۱۱۹	موسیقی	۱۱۹	موسیقی	۱۱۹	دولغ	۱۱۹	پیشمارک
۱۲۰	موسیقی	۱۲۰	موسیقی	۱۲۰	دولغ	۱۲۰	پیشمارک
۱۲۱	موسیقی	۱۲۱	موسیقی	۱۲۱	دولغ	۱۲۱	پیشمارک
۱۲۲	موسیقی	۱۲۲	موسیقی	۱۲۲	دولغ	۱۲۲	پیشمارک
۱۲۳	موسیقی	۱۲۳	موسیقی	۱۲۳	دولغ	۱۲۳	پیشمارک
۱۲۴	موسیقی	۱۲۴	موسیقی	۱۲۴	دولغ	۱۲۴	پیشمارک
۱۲۵	موسیقی	۱۲۵	موسیقی	۱۲۵	دولغ	۱۲۵	پیشمارک
۱۲۶	موسیقی	۱۲۶	موسیقی	۱۲۶	دولغ	۱۲۶	پیشمارک
۱۲۷	موسیقی	۱۲۷	موسیقی	۱۲۷	دولغ	۱۲۷	پیشمارک
۱۲۸	موسیقی	۱۲۸	موسیقی	۱۲۸	دولغ	۱۲۸	پیشمارک
۱۲۹	موسیقی	۱۲۹	موسیقی	۱۲۹	دولغ	۱۲۹	پیشمارک
۱۳۰	موسیقی	۱۳۰	موسیقی	۱۳۰	دولغ	۱۳۰	پیشمارک
۱۳۱	موسیقی	۱۳۱	موسیقی	۱۳۱	دولغ	۱۳۱	پیشمارک
۱۳۲	موسیقی	۱۳۲	موسیقی	۱۳۲	دولغ	۱۳۲	پیشمارک
۱۳۳	موسیقی	۱۳۳	موسیقی	۱۳۳	دولغ	۱۳۳	پیشمارک
۱۳۴	موسیقی	۱۳۴	موسیقی	۱۳۴	دولغ	۱۳۴	پیشمارک
۱۳۵	موسیقی	۱۳۵	موسیقی	۱۳۵	دولغ	۱۳۵	پیشمارک
۱۳۶	موسیقی	۱۳۶	موسیقی	۱۳۶	دولغ	۱۳۶	پیشمارک
۱۳۷	موسیقی	۱۳۷	موسیقی	۱۳۷	دولغ	۱۳۷	پیشمارک
۱۳۸	موسیقی	۱۳۸	موسیقی	۱۳۸	دولغ	۱۳۸	پیشمارک
۱۳۹	موسیقی	۱۳۹	موسیقی	۱۳۹	دولغ	۱۳۹	پیشمارک
۱۴۰	موسیقی	۱۴۰	موسیقی	۱۴۰	دولغ	۱۴۰	پیشمارک
۱۴۱	موسیقی	۱۴۱	موسیقی	۱۴۱	دولغ	۱۴۱	پیشمارک
۱۴۲	موسیقی	۱۴۲	موسیقی	۱۴۲	دولغ	۱۴۲	پیشمارک
۱۴۳	موسیقی	۱۴۳	موسیقی	۱۴۳	دولغ	۱۴۳	پیشمارک
۱۴۴	موسیقی	۱۴۴	موسیقی	۱۴۴	دولغ	۱۴۴	پیشمارک
۱۴۵	موسیقی	۱۴۵	موسیقی	۱۴۵	دولغ	۱۴۵	پیشمارک
۱۴۶	موسیقی	۱۴۶	موسیقی	۱۴۶	دولغ	۱۴۶	پیشمارک
۱۴۷	موسیقی	۱۴۷	موسیقی	۱۴۷	دولغ	۱۴۷	پیشمارک
۱۴۸	موسیقی	۱۴۸	موسیقی	۱۴۸	دولغ	۱۴۸	پیشمارک
۱۴۹	موسیقی	۱۴۹	موسیقی	۱۴۹	دولغ	۱۴۹	پیشمارک
۱۵۰	موسیقی	۱۵۰	موسیقی	۱۵۰	دولغ	۱۵۰	پیشمارک

۵۰	۵۵	۶۰	۶۵	۷۰	۷۵	۸۰	۸۵	۹۰	۹۵
۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	۰

له گز هان زینیم به دژایه قه به راصه ریان بوه ستم
 وه ن هاسل، نوسه خوم به دوسته زلیت نهم مرمیم هموکل نیک
 نه بانه ت نهم گریه یوکل ییو خرایانیشی به به ینمانه ا هم بهت
 رانیان

دو چلے بیور به له سیه به نامه کم چونکه وه نوسه
 نامه به به نایند و به سر
 و دانت الله له نامه به ترا ستم زور نهم نوسه
 وه نهم وه ترا و است کر بو و ناردم وه نامه کم ستم
 همر به و دایو نار دس
 وه دهر باره به نهم عی خوتان نکایه به در نهم ناکا دارم بکه وه
 یونکم عی ماوه نهم نهم زور ناکا دارم وه نهم سیه سیم
 وه دهر باره به عی نهم کافه نهم نهم که مان هم حویان رویشون
 یو نهم هاجر هجران

نیمه دایم زور نهم خوتان نهم سیم وه سیم نهم لیدر نکات

خوتان ناو امانه
 نسرت

 آکو عباس حاضره

(۲۹) نامی ناگری جاش بو حسو بوخان

بو / حسو / آ . ب . بو ناکا داری
 له / سکفان حسن
 ناکا به نیم نطاندی به حسو جیها زنگانی ۷۷ قوانتگانی خوتان بد من ناکا به زور هشار بن . لسمولا نطندی
 نهم کردن به ناری چنار ۷۵ / ۵۰ ۲۰ - معین ۴۸ / ۵۰ ۲ - هیرش ۴۷ / ۶۵
 - هیوا ۵۰ / ۲۰ ۵ - خابو ۴۷ / ۰۰ - سپندار ۴۰ / ۴۵ ۸ - لمری ۸
 دهنه بن بکری

سردار جنگی تری هژیر پشید رگه جنگی تری جاشهانی شورشیه چا ایشه !

(۱) باش نوری جاشهانی شورشیه چواشه بهسرکرد ایچی لئزیمی بالای جود لعدیری فتراندوه بهسه یارمشی و پشترانی د مولشی نئزان کومته خو سازدان و خوژاناد کردن و ورمی لعدیم مستش جاشهانی قباد هیزمکانی لقی ۱ و لقی ۲ و قاطمکانی هیزی سرکرد اینیان کوژد موه .
وه جاشهانی سرکرد اینیه انتهاییکی چیزی شیخی نشعبه لئزیمکانی د هژک و نعنما و هورلیان کلترکرد موه .

و همروها حکم هیزته شق و شیمکانی خوتان خیرکرد موه سرلعدی خوتان تمارکرد بهچکی سوک و قورس بزرگوری لککل هیزته بهرلعدی نئزاند بزرگ سنورمکانی نئزان - عیزاق له کورد ستانوه بهسه تا بهشی لعدیمی حاجی کورماریوه . لعدیمی هیزمکانی خوتان بهترنموه ناوچمکانی بالعمکانی داکتیچی .
منگور ایچی و پند موه له بزه پلاماری ملبند مغانی یکیتی بدین .
(۲) به پتی لعدیمه لئزیمی بالای جاشهانی جود دایان نابو و لعدو هیزمکانی لای یکموره هیزش بهپشته سر ملبندی ۲ و داکیری بکا لئبجا هیزش بهاته سر ملبندی ۴ و داکیری بکا و پلاما یکی ترموه هیزش بهپته سرم - ۱ .

(۳) جاشهانی جود ملازم علی و ملازم بابکر و نجمدین کورونی و مامندی میس علی و احمد کشته لعدو جاشهانی لککلن بون ترمخان کرابین بزرگ سارغاش و یارمشی دایان بهیشتاندانی هیزش و پلامادانی هیزمکانی تمارگی هیزه بزرگ کردنی حاجی نورمان و نازادی و پاپات . . .

(۴) هاوریان لککل هیزشکی نئزاند جاشهانی جود پش بهسرمرشی راستمخیزی لعدی و مسعود کومته نارد نوری هیزمکانی خوتان بزرگ ناوچمکانی سنور له م - ۲ کومته چی بهین کردنی لعدی پلامانکیان بزرگ کردنی تارچمکه و له راستشده بهککل و مرکزین له چولایی ناوچمکانی سنور توانیان هیزد بک پشیری بکن بزرگ و لای بالعمیان و ناردشت و دولی شمعیدان و گماریوه بزرگ لعدی و پشیریان له پشت تاشان و ترانه و تاشولکه و همروها بزرگوند مغانی کاسکان و لئبزدی و لئبزی و لئبزی لعدو و بزرگوند مغانی خیزته و کوله و سرشیمخان و قلات . . . له دولی بالعمیان .

(۵) له پترانی ۲۸ - ۲۷/۱۱ دایان لئزیمی عسکری جاشهانی شورشیه چواشه که پک هیزه لعدو لعدی

۲۷ پشی جود بهسرمرشی جاشی نیشندان فروش لعدی بهزانی له قعدیل کورنموه به ناماد موهی .
۱ - نونیمانی قباده : حجه صالح و حمید افندی و ملا محمد کورنه و حمزه و نجمدین .

ب - نونیمانی هیزمرسانی لئزیمی مرکزیه حشع ملازم خدر و ملازم احمد جهوری و ملازم احسان کانی .

ج - نونیمانی حشع حاجی حاجی برایی شیرخود .

لعدو کورنموه دایان و نونیمانی جاشهانی نونیمانی نونیمانی و جوری دایمکردنی هیزمکان و نونیمانی مغانان و پوزی دایمکردنی هیزمکانان دایم کردبو .

کسانه بهنمایین له پوزی ۸/۷ دایان نونیمانی یکمسی پلامانکیان جاشهانی بکن و هیزمکانی دایم لعدو چپای قعدیلوه تا سر جادهی گشتی حافیز - سنگسره دایمکردنی و هیزمکانی پلاماد موه بهترنموه بزرگ کردنی شاشمکانی بزرگ و دایم و گاد مرکه لعدو بهسرگلی بهدیان و زارگلی و ورمی دایم و پاماتیکی تر بزرگرتی هیزد و پیری جادهی گشتی حافیز - سنگسره .

(۶) لعدو هیزمکانان که له جاشهانی جود چمندین پاسدار و سربازانی نئزان لککل خوتان هیزه و همروها هیزش هاورکاری و هاورهنگی دایم لککل جاشهانی عیزاق له پند موه و داکتیچی و پشیریان و بهیمانی یاد دایمکردنی حشع سربازان و سربازان حاجی میرخان و بهیمانی نامی ایوب حمید و بارکا یکمسی تا بهیمانی بزرگ پاسدار و نونیمانی نئزان داناوه و لککل خوتان برد و پان بزرگ هیزش نونیمانی بزرگ کردنی نونیمانی ناوچمکه .

(۷) هیزمگانی م - ۲ هم روز به جرت و غرت و جمرجولی جاشمگانی جودی زانی و لومیش خوری سازده
 بزم بهرملشی پلا مارمکه و بز نیک شکاندنی پیلانمگانی دوزمن ۱۰ له پشندا همدند هیزمی نارد ه ناچمگانی
 سوری بیرمکه و نوسور نیندزی و لیزوی دولی بالسمیان پلام همورکوله رونکرد نومکمی پشندا باس کرا
 هیزمگانی جیشی عیزانی لهر پلا ماری جاده ی خانقای د! و سوری مامعرت و پشنی گوجار و دورپانسی
 د مرگله دی اگیر کرد و بهزجوره رستی لمهچنی هیزمگانی پمکشی ماند ا که لماناچمگانی نسهر و لومیش جاده شکدا
 خسر یکی سوسکردن و چگمبون و دامغزان بون و رستی هیزمگان لمهله دابیری و همور لوزاندا بهسه
 توب و نوکله هالیکو پتر بوزد و بانی ناوچمکی کرد و تنبا لمسرگلی نزمکی ۱۲ کسی له هاوولا تسانو
 خوزانی پشتمرگه برندا ر کرد ... همورقه بهمهله هیزمگانی پمکشی لومیش جاده گرانموره بزمورگی لمکل
 سرجسمی هیزمگانی نری مطبندی ۲ د! بهک بگرنموره و لم فرستدا جاشمگانی جودی پشتمورمیان کرد و
 خوزان گمانده لیزوی و لیزوی دولی بالسمیان ... بتا بهیشی دوی نوری هیزمگانی جیشی عیزانی ها
 د و یوز شوشنانه ی گرنوبان برمان د!

(۸) هیزمگانی ی ن ک سمرلنوی گوتنوه دانانی نخشی پاککرد نوری ناوچمکه بهچند توتلفله
 بزمجین بهجی کردنی توتانی پمکم و لوم هیزمگانی پمکشی لهر حبسه پلازی که دوزنی نندا دامغزان
 چمند پوانیکی پتو دابکوتر و چمند شوشنکی کرنگ بگری بهه له نوزاری ۸/۱۲ د! هیزمگانی ی ن که
 له ۳ توتلفوه له جادی کشر حانتر - سمنگسر بهرستوه

توتلی پمکم - بزم پاککرد نوری دولی بالسمیان و کشان بهرمو جای نشندیل
توتلی دوم - له کلکلو بالسمیانموره بو هیلکندنی سمنگسری جاشمگانی جودی له زنجیره جای بهیه که
 نرپانی بهسر نارد مشت و دولی بالسمیان و دولی خلیاب د!

توتلی سیم - بزم پاککرد نوری توره و لیزوی و لیزوی ...
 لهر بهرمانی ۸/۱۳ د! هیزه قارما شکانی پمکشی دوی نوری زمرری گمانی زنیان لهجا شکانی جودی د!
 همور نوکله پسر گوتنوبی نرنگشانی خوری نچام د! و جاشمگانی شوشنی چواشی له دولی بالسمیان
 رازنا و له زنجیره جای بهیه چمند شوشنی سترانهجی کرنگی کرت و لمانارد مشهور کوشنوتلی جاده ی
 لیزوی و لیزوی زنی کرد و له چمند جیگا چنگر بو و ۲ پوازی پتوری لمانا و جمرگی هیزمگانی دوزمن د! داکتا
 و خوری قام کرد و کوته دپانی نچای تاکانی جوشیم کردنی توتانمگانی نری نخشی پاککردنوی ناوچمکه
 سمرلنوی گوتنمگانی عیزانی پلا ماری هیزمگانی پمکشی د! بتا بهیشی له زنجیره جای بهیه - ۱۱
 پشتمرگی برندا ر کرد که بزم گوتنوی نرانه همدنیک له هیزمگان چمند جیگا پمکیان بهردا
 جاشمگانی جودی لمانا رملی سودیان له هیزشی فاسانی عیزانی و مرکرت و چمند جیگا پمکی گرنیکان له
 زنجیره جای بهیه گوتنوه و مکر گوتنمگانی و سمری خوار و چاک کوله بهرمند ...
 بهزجین بهجی کردنی توتانی دوی نخشی پاککرد نوری ناوچمکه له جاشمگانی جودی لهر بهرمانی ای
 لعلولدا هیزمگانی پمکشی لدر و توتلفوه گوتنه جولان

توتلی پمکم - به لئ سورانیکی نرانه هیلان کوتا به سمر سمنگمگانی دوزمن له زنجیره جای بهیه د!
 له سات ۴۰۰ رگ د منهدی بهانی د! له هیلانمگانی کت وری هیلاندا لمانا و سمنگمگانی سه عاتنگدا
 د وای نوری زمرری گمانی گورمان لدر دوزمن د! همور سمنگمگانی زنجیره جای بهیه گمان کرت و دمان
 کلایک لیزوسرا و چمکد ارمانکی قیاده و یاسد ارمان بهن بهجی هیشتن و همور چمکه قورسنگانان و دوجبهانی
 مفرکی که پمکیان بهنوی (باران) هم حسرت د لسمیری فرماند می کشنی هیزمگانی و جیهانیکی سمر
 بهنوی (توفان) هم خالاد بانی و چمند نارین جی و دمان پارتیه چمکی سوزکان کرت و پتوروی دست
 گیرا بهسر لوتنمگانی چیاکدا

توتلی دوم - هازرمان لمکل هیلننه د لیزانمکی توتلی پمکدا به پانایی ناوچمی نارد مشت لدر ای
 نیندزه و لیزوی و لماناری نرینه کیموره کوته هیزمگانی د لیزانه و بهرلار و هیزمگانی جودی له گوند مگانی
 کونان و نیندزه و لسمیزگان و بولان و کاسکان و پشت فاشان قزاقه و ثاشفولکه ... مرکز و باش نوری
 زمرری گمانی زنیان لیدان بهرمو باشعوه رازانان و همور جاشمگانی جودی له همان نوزاردا بهسه
 رنگی توتلخوزان و بهیگی کوتی کوس سوزاندا کوتنه واکردن و دمرار کردنی خوزان و برندا ارمانکیان
 باش نوری دمان گوتی کوزلاری نوزانی پشوبان له نیندزه و بولان و پناکردن مگدا ... و بهچند پنا لاشمی
 کوزلاریان له ممدانی نمردا بهجین هیشتن بهم جوره و سمرلنوی هیزمگانی جاشمگانی جودی تنگ شکندرا
 بزم نوری حارنکی نرود له کولانمگانیان و مرنگرن نیک ویکه دران بزم جانیکی نیش بهرمو دوی لیزان

پاوانان، به نهمی بارمشی و پشیمانان نیران، باخورد هاوکاری و بارمشی جا شکانی عیترای بان ها تنسی
 با سادر و لغزشی نیرانی دادی جا شه خونی مکانی جود بدا، چونکه رتبه‌ای سیاسی جودت و خاندانان
 گزینش و برپا شدن له پشیمانان و بارمشی و هاوکاری کوتلانی خیلگی کوردستان له همدرد و بود.
 (۱) جنگی داخه لکاتیکدا که نمور کوردستانی نیران بهینه قولای سرانجامی شورش کوردستانی
 عیترای، همدرد سرمنانی دسپژورده شورش خوزستان له ۱۹۲۶ بژنه بنگی شورش چمراشه و همدرد
 لغزشی ساواک و شای گورنگی دا و همدرد می ساواک و حوسکی ناخونده مگاند، بژنه بنگی لکاتیک
 قومباوان و شورش خوز کوردنوه و خونی پشیمانان شورش چمراشه و بهلانگیزان بژنه شورش کوردستانی
 عیترای، بژنه داوا له حیزب و پشیمانان کوردستانی نیران و نیران وه همدرد داوا له جمعی و بارمشی
 گلمکمان لکمن له پوری نیران که چیکه نهمیلان نیشانی نیران بهینه تزلزلای کوردنهمی جا شکانی شورش
 چمراشه و شورش خونی پشیمانان و بهلانگیزان بژنه شورش کوردستانی عیترای.
 (۱) بژنه لکاتیکدا که جود می خورش لکمن سرکومنه گورمیه هیزی پشیمانان بهمدرد جا شکانی جود دا
 به جمعی و گلمکمان و سب و پشیمانان و دوستی بژنه شورش و زکات خوزای گلمکمان را لکمنین، له
 همدرد کاند، لغزشی کوتلانی خیلگی کوردستان و همدرد همدردان ناوچکدا، نااماد می خوزان چمد
 باره لکمننوه بژنه شورش نیران به نهمی که جا شکانی جود به هیزی پشیمانان و بنگی نیشانی لغزش
 به نهمی.
 ۱- همدردان جود سرمنان سیاسی خوزان بهمدرد و بهمدرد بهمدردین
 ۲- وار بهمدرد له شورش به شورش کوردستان له همدرد و پوری عیترای و نیران
 ۳- لکورد، شانی عیتراندا، پشیمانان لکمنین چکدار پشیمانان بهمدردین
 ۴- نازادی کاری سیاسی و حری له سرانهمی کوردستاندا بژنه همدرد لکمنین بکرت.

۱- لکمنین و پشیمانان

۱- له بهمدردانی ۸۲/۸/۱۲ که همدردان بنگی له ۲ قوتلوه کومنه پوری بژنه کورتانی بژنه لکمنین و
 جرمی جبهی پوری همدردان بهمدردان بهمدردان
 قوتلی بکرم
 حاجی مستفا
 خیلگی کوردی له لکمنان
 پشیمانان بهمدرد بهمدردین ۱۲ تیس ۱۲ تیس
 له بهمدردان بهمدرد و همدرد بنگی کرمین
 له نهمی ۸۲/۸/۱۲ له کانی سبی بهمدرد می کورت کرمین بهمدرد
 قوتلی دوم
 بهمدرد احمد سوزی
 له سالی ۱۹۵۵ لغزشی (سکران) لهمدرد بهمدرد
 له ۲۹/۳/۸ بژنه پشیمانان
 بهمدرد نازمینی و بهمدردین له چندین شورش و بهمدردا بژنه بهمدردان می بهمدرد له کورتی ای لکمنین
 ۲۴ ی بالک
 له ۸۳/۸/۱۲ له شای خوزای بهمدرد بهمدرد
 کورتی لکمنین بهمدرد بهمدرد (سکران)
 خوشکورتی قارمانی کوردستان بهمدرد بهمدرد و همدردان تیکور بهمدردان بهمدرد
 قوتلی سوم

۱- شوان محمد امین
 له سالی ۱۹۶۱ له شای (کوتی) لهمدرد بهمدرد
 بهمدرد نازمینی و بهمدردین له چندین شورش و بهمدردا بژنه بهمدردان می بهمدرد له کورتی ۴ ی بهمدرد
 بهمدردان بهمدرد ۱۲ ی کورت
 لهمدردان بهمدرد بهمدرد احمد و بهمدردان کاکه بهمدرد
 بهمدردان بهمدرد ۸۳/۸/۱۲ له شای پاوانان لکمنین لکمنین - بزرگان بهمدرد

۲ - عزیز نعمان

له گوندی (نیمه ژبه) ی د منشي كښه لدايلك بوه
پېشمركه بولكړنې ۴ ي شمعد سرپاڼې تپې ۱۲ ي كښه
لمبرمېماني ۸۲/۸/۱۲ دا له شاخي پاورمان له نړوان لټولې - بزگريگان شمعد بړ
۳ - حلي مستظا

له طبماني لدايلك بوه
له سرپاڼې ۱۹۸۲ دا بړه پېشمركه له كړنې ۵ تپې ۱۲ ي كښه
لمبرمېماني ۸۲/۸/۱۲ دا له شاخي پاورمان له نړوان لټولې - بزگريگان شمعد بړ
۴ - عصام الدين عبيد - ناسراو به شخړې
له گوندې (ماليه) ي لاي سالتې لدايلك بوه
پېشمركه بولكړنې ۱ ي تپې ۱۲ ي كښه

لمبرمېماني ۸۲/۸/۱۲ دا له شاخي پاورمان له نړوان لټولې - بزگريگان شمعد بړ
۵ - له داوډي لور چند پوردا كه مړشتا چاشماني چود له هندو شپې چپاي بيه وناوډ مشط مېرمن
چند ين مېرمن ناوډه انبان كړد بړه مېرمنه د نړوان لټولې - بزگريگان شمعد بړ
نېواندا داي كوتاپين به مېرمنه لور مېرمنه چاشماني چود لمبرمېماني ۸۲/۸/۱۲ كړه ياد بيه
نښلي تپولې وگلكي وگلكي وگلكي ، له داي شكانې مېرمنه چاشماني ، مېرمنه چاشماني ، مېرمنه چاشماني
پاړمان و بهر وگړنې مېرمنه شكاندا د و شمعدې دا :

۱ - حاجي كړي گانه احمد ي مولا
له تاري (گلاډه) لدايلك بوه

له ۱۹۷۶ پورته پېشمركه

لمبرمېماني و بهر د ايرين و سرگرد ايحي د ميان شعر و نهمرد ي تارمانه بړه لمرمانه دې كړنې
گلاډه له مېرمنې ۷ و پاڅان بړه لمرمانه دې كړنې ۵ له تپې ۱۲ ي نړوان
براي شمعد حبه مړه نه كله شكاندې گلكو مېرمنې چاشماني چود له پاړزي ۱۹۸۱ دا
له پناړي چپاي كاڼې شمعد بړه ، براي هاشلي ننگر شمرد حبه مېرمنې كړنې به
له ۸۲/۸/۱۲ له وارمېكه له شكاندې مېرمنې چاشماني چود شمعد بړ

۲ - ابراهيم احمد رسول

له گوندې لمرگران (له دولې بالعميان لدايلك بوه

له ۱۹۷۸ دا پورته پېشمركه

لمبرمېماني ۷۴ ي باليك
له ۸۲/۸/۱۲ له وارمېكه له شكاندې مېرمنې چاشماني چود شمعد بړ

۳ - له داي قزافي پاگړد لوري زنجيرې چپاي بيه و ناوډ مشط و سرگرد لور چاشماني چود بولكړنې
له پړزي ۱ ي تپې دا مېرمنه چاشماني لم شمعدانې دا
نړوان بېكم

۱ - احمد مولود حمد

لمساني ۱۹۵۲ له گوندې سرگران له دولې بالعميان لدايلك بوه

مهر بلا وېش له خورنې لمرلدا بړه پېشمركه و له بالعماني و چند سالتك لمر د وگلكي بړه
و بهر د ايرين و سرگرد ايحي د ميان شعر و نهمرد ي تارمانه بړه لمرمانه دې كړنې
لنگل د سرگرد لوري خورنې حبه مړه نه كله شكاندې گلكو مېرمنې چاشماني چود له پاړزي ۱۹۸۱ دا
تارمانې و لمپانې بړه لمرمانه دې كړنې ۵ تپې ۱۲ ي نړوان
بهرداري د ميان شعر و نهمرد ي وگلكي وگلكي وگلكي ، له شكاندې مېرمنې چاشماني ، مېرمنه چاشماني ، مېرمنه چاشماني
شمرماني خورنې وگلكي وگلكي وگلكي ، له شكاندې مېرمنې چاشماني ، مېرمنه چاشماني ، مېرمنه چاشماني
كړه و بهر د ايرين و سرگرد ايحي د ميان شعر و نهمرد ي تارمانه بړه لمرمانه دې كړنې ۵ تپې ۱۲ ي نړوان

لمبرمېماني و لمپانې و لمپانې بړه لمرمانه دې كړنې ۵ تپې ۱۲ ي نړوان
له ۸۲/۸/۱۲ دا له گوندې لمرگران بړه لمرمانه دې كړنې ۵ تپې ۱۲ ي نړوان
د وگلكي وگلكي وگلكي له پناړي بېكم

۲ - ابراهیم احمد ابراهیم ، ناسراو به (برابری سؤلی)
 له سالن ۱۹۶۲ له کونډی (لیکلاری) ی دولتی بالعمیان له دایک پوه
 پشمیرکه یو لکمتری ۲ ټیپ ۷۸ ی کاروخ
 له چنډین شمېر ونمېردا پشداری کړده
 له پرمېمانی ۸۲/۹/۱ دا له کونډکوتر شمېد یو
 ۳ کیلو ۱ کړی لهانی بهی مایون
 ۳ - عبدالرحمن حن امین
 له سالن ۱۹۵۵ له کونډی (شپږمېش) ی لای حاجی نورمان له دایک پوه
 له سالن ۱۹۸۲ پښتو پشمیرکه پشداری چنډین شمېر ونمېردی کړده
 پشمیرکه یو لکمتری ۱ ټیپ ۷۸ ی کاروخ
 له پرمېمانی ۸۲/۹/۱ دا له کونډکوتر شمېد یو
 ۱۰ کړی لهانی بهی مایو

۴ - احمد جیور صالح
 له سالن ۱۹۵۶ له پرمې سړیان له دایک پوه
 له ۱۹۸۲ پښتو پشمیرکه لکمتری ۳ ټیپ ۵۱ ی گرمیان
 له پرمېمانی ۸۲/۹/۱ دا له کونډکوتر شمېد یو

۵ - نوری حمد
 له سالن ۱۹۵۵ له (دیکل) ی لای کډه له دایک پوه
 له ۱۹۷۸ پښتو پشمیرکه و پشداری چنډین شمېر ونمېردی کړده و لمېرنازایشی و لښ و شاوینی یو
 به جیگری فرماندهی کړی ۲ ټیپ ۹۱ ی سفین
 له پرمېمانی ۸۲/۹/۱ دا له کلک د مری پندار یو پاش چنډ س عاتیکه گیانی سپارد

توتلی دوم

۱ - ناظم محمد سلیمان
 له نوازمانی سیمکندا له کونډی همراو ی ناوچه ی شوان له دایک پوه
 له سالن ۱۹۶۲ له شوقی لملولدا یو پشمیرکه و پشمینی له سرمدیو یو پشمیرک و لمېرنازایشی
 فرماندهی پتالین .
 پتالینکمی شمېد ناظم پکک یو له پتالینونه کوره و همراو چالاکنکانی شوقی لملول پتالینکمی
 له تزه کمرکوک .
 پشداری د میان نمېردی کوره و سرگردا پشی د میان شمېر کوروی سرکوتوانی کړده بهی پکک
 که رنځکی تاپشی همراو همو پشمیرککانی شوقی لملولدا .
 ده لکاتی کورنومی لښسراو عسکری مکانی سنوری کمرکوک و سلیمانی له پتالین له پکک اوس
 فاشپتال دا ، هلقن شوقی جوابداری نموتی همراو هتاپه له مژوی کلمکندا پشانا زیمه باس
 لکری .

له د سیمکند نومی شوقی حوزمیرانوره هاوکاری پککشی و شوقی لکوک و چنډین کسوله خزنه و
 د وستمکانی خزی هان دا یو پتالین پشمیرککشی
 بلال جلال (دلیر) که نامتوای یو له شمېر مایو پش دا شمېد یو
 له ۱۹۸۲ دا سرمدیو هاتوره پتالین پشمیرککشی و له ۲۱ ی کمرکوک یو به فرماندهی کوروی و
 لمېرنازایشی و لښ و شاوینی یو پشمیرک فرماندهی ۲۱ ی کمرکوک و پاشان یو پشمیرک فرماندهی
 ۲۳ ی حوزدایشی
 همراو لښ شوقی لملولدا پشداری یا سرگردا پشی د میان شمېر سرکوتوانی کړده ، له شوقی
 حوزمیرانوشدا پشداری چنډین نمېرد و بوسه سرکوتوانه و سرگردا پشی چنډین شمېر کړده و:
 پشداری شمېرکانی کور سانی نگران یو
 له پاش نیوموی ۸۲/۹/۱ دا له کور نومی لښوکان و بولن دا شمېد یو .
 ۱۲ مندالی لهانی بهی مایون

ہم کہانی پڑھ رہے

- ۱- چکی قورس و ناونچی
۱- دوشکای ۱۲۷ ی روس
۲- کالیمیر ۵۰
۳- هاونی ۸۱ ملم
۴- هاونی ۶۰ ملم
۵- تیتی ۵۷ ملم
۶- نارویی جی ۷
ب- سنجکی ورد
زاترله ۵۰ پارچه کلشینکوف، برینموه-۲
ج- ۲- دزبای بیطی بی ناروسی ۷۷ لنگل دمان باتری
د- دمان بنگه و یادداشت و نامه
ه- نازوقه و کلنعلی تر

زبان کانی در شرمین

- ۱- لیسانس کانی ق م
په کونړی راکمېاندې راد پوکي ځوان لېږنډامې لټواري ۹/۷ و پېمانې ۹/۸ ناوې ۴۶
کوزلواوې ځوانې خوند موه که لغړا لماندا چمن پښ غمیانده وسه کړکړ مو ۱ بر سر اوبان تېدا به
ب حله جاشکانې حشع
۱۸ کوزلواو که چمن پښ کادرو غمیانده مېان تېدا به
ج- له جاشکانې حشع
۶ کوزلواو که چمن کادرو لېږنډامې اوبان تېدا به
د- مېان پېرنداري سوک وقورسي همولا پښکان که پېکېکېان حمسود ولسمري غمیانده مې گشتېان به
ه- پکوزلوانې ۲۴ سادار
و- سکېانعمري ۲ ق م و حشع و ۱ حشع بړ پېزي مټوې پېشمېرگه
ز- هکښتې د مېان جاشې جود و تسمه پوښومان به جاشکانې پښتې عتراق

بانگه وار بگفت له سه کردايرتي يه کيتي نيشاني کوردستانه وه

هاو نيشانايان بهر
 لم تو ناهه گونگي خباتي گيلي عيراني داکه له هسو لا بهکو مهوول و تخطلاي خيتر خوازانه دد نيت بهو
 يکخستتي حيزب و پيکخوا و کيسه نيشانايان عيراني لههريه يکگوتودا . لم کاتدا که هسو چهند
 يولي که ۱۹ حيزب و پيکخواي عيراني لهوانه يکيتي نيشاني کوردستان و پارتي دپوکراتي کوردستاني
 عيراني . بهلگناميکي گونگان فهزا کرد د مبراري بکجهناني بهري يکگوتو و راوستاند ني حملهي عيراني
 و شعر لکول يکتردا . لم کاتدا که بهرستانايان خباتي گيلکمان له هسو لا بهکمان لهخوا نيت ناکوکسي
 لا وکي بهلا وه بنهين و بهريکي گهتوگوي هينانه گهروگرفت و ناکوکمان يکي خهان چاروسر کمن . لم کاتدا
 که له هسو کاتنگ بهرست توه بهومندي ناساي لههيني هيزه کوردستانايان سر لهرزي عيراني بها بهزيوت
 نا لم کاتدا هيزيکي پارتي دپوکراتي کوردستاني عيراني بهسرکردا بهي حمو ميرخان بهارمخي هيزه
 چمکدارمگاني نيزان به بههوانمي شو بهپاراني له بهلگنامي يولي ۶/۲/۸۳ د راه لهانوي سسر
 لهوي شعري ناوخو له کوردستاني عيراني دا هيلگيرسهنهوه له يولي ۸/۱/۸۳ وه گوتونه بهلاماردانسي
 بارمگاني سرکردا بهي يکيتي نيشاني کوردستان
 بهم بهنمهوه داوا له هسو لهولا بهانه لکمن که بهلگنامي يولي ۶/۲/۸۳ بان نيزا کرد وه د مبراري
 بکجهناني بهري يکگوتو . زمخت له پارتي دپوکراتي کوردستاني عيراني بکمن که بهلگنام بکات به بهلگنامي
 خهوه و داواي لي بکمن که ناويراي بهلگنام که جي بهجي بکات . هسو بها داوا لکمن لهکلاي عيراني و
 هيزه نيشانايان بهگشتي و لهکلاي کورد و حيزب و پيکخوا و مگاني کوردستان بها بهي که بهتا ريخ شايست
 بن چ لا بهک هيل دندات بهاي و يکگوتن لهنا و هيز و حيزب و پيکخوا و مگاني کوردستاندا جيکير بهي و
 چ لا بهک هيل دندا شعري ناوخو سر لهوي لکوردستاندا هيلگيرسهنهوه .
 هيله بههري بهري هسو نهري و عورف و باسا بهک خهراستن ماني هسو کس و لا بههک . نينر بههته هوي
 هر چي لهنجامنگ .

سرکردا بهي يکيتي نيشاني کوردستان

۱۹۸۳/۲/۱۰

تبهيني

گم بهانگوازه له نيواري ۱۰/۲/۱۹۸۳ دا له د منگي شوويسي عيراني موه خو نوا بهوه

(سینٹل انسداد، اکریم منہا جی۔)

3 / مکتبہ اہل بیت - بیروت شریعت اسلامیہ

سیدنی وارتھ

SECRET

طی "مستند بر تئوری های جدید، استعاره های جدید و روش های جدید"

• *[Illegible handwritten text]*

... and ...

100

1997

●

الامتداد ما بين الحركات التخريبية

١٠ اسباب المصادمات

- ٢٠ أ. قهر الاتحاد الوطني الكردستاني في آذار الماضي جعل قاطع
السلامية مقلدا لهم وانتموا باناسا طلبوه من مخربي
الاطراف الاخرى الانحاب منه .
- ب. بتاريخ ١ نيسان ٨٢ اتساء توجيه المنسوب جزائي كاتيب
مؤيل لجنة محلية السلامية مع مجموعة من مخربي الس
قصة جنكيان في قاطع جوارنا اطلق عليهم ماروخ اربي جي ٧/
من قبل كمين دسبه مخربوا الاتحاد الوطني الذين اجتمعوا
بانهم من مخربي الحزب الاشتراكي فقتل العوا اليه مع (١٢)
مخرب وطني اشروه قامت مجموعة من مخربي (زمرة البارزاني)
بامرة جلال علي وركه بنصب كمين لمخربي الاتحاد الوطني
وقتلوا (١١) مخرب منهم .
- ج. وفق نهج مخطط من قبل مديريتها ولغرض زيادة شقة الخلاف
بين الاطراف المتنازعة وظهر مصادماتها فقد نفذت مسدة
معلومات استخباريه خاصة من قبل مديريتها وقد حققت النتائج
المرجوة منها .

تمتلك جارية
سلك شاي
٢/٤٨

٢٠ دور مديريتها في المصادمات

- ٢٠ أ. كان لمديريتها دورا مهما في اثارة واستمرار المصادمات بين الاطراف
التخريبية والتي ادت الى الخلل في الامن والستقرار في المنطقة
والتخريب في المصالح العامة والخاصة في العراق
والتي ادت الى الخلل في الامن والستقرار في المنطقة
والتخريب في المصالح العامة والخاصة في العراق

(١ - ٨)
مخربي السلامية

سرى للذاهبه

ب. يوم ٢٦ اذار ٨٢ هجريه من مدينته - بلد واحد صادرنا
الطبعة قبل المغرب - ايمان كان - ان الكوادر السوداء
للانتماء الوطني الكردستاني في قاطع جميعه
وقد روجنا افساه بان مضيوا الحزب الاشتراكي مع
الذين بقوا ذلك .

ج. في بداية نيسان ٨٢ هجريا أحد صادرنا التمويه
(من قباديسي ومرة الطالباي في قاطع السليمانيه)
للتجسس على مفرجي ومرة البارزاني في قاطعه بأى صور
ثم العمل على زيادة حدة الصدامات .

د. نفذت هجرتها الشطليه عطية خاصه ضد قطر المغرب حاجي
حاجي ابراهيم عسكو (م. م) الحزب الاشتراكي في قرية
صوغة - قاطع كوسجق وذلك بالساعة ٢١٠٠ يوم ١٦ نيسان ٨٢
ادت الى جرح المغرب المذكور (٤) آخرين - وتم الترحيل
في حينه بان العطية يدبره من قبل مفرجي المركز الرابع للاتحاد
الوطني الكردستاني لتجدد الصدام بين الطرفين .

هـ. ردتا احد المتعاونين برمانين يدويين وكلفناه بفرض مجموعته
من المفرجين الشيوعيين في قرية طكان - قاطع خليفان بضمهم
آمر الفوج بهم الذين طمو ٠٠ يوم ٢٦ نيسان ٨٢ كان الطالباين
في القرية بانتظار الفرصة في الوقت الذي كانت فيه مجموع من
الشيوعيين تحارب على كمن لمفرجي الاتحاد الوطني الكردستاني .
تساق الحصار في قرية واحدة عليهم قتل كريمة عسكو
وحدثت قسوة في عسكو ففهموا النار على مفرجي الاتحاد
الوطني وقتلت كريمة بين الطرفين .

اورمزا لعداوتنا المتواجدين في صفوف الحركات التخريبية
(بخاصة امري هيات اوكرتات) بهذا كل الهمسرد
للحيلة دون توقف هذه العداوات وقد رموا بنقل اسم
لها وقد بناهم بالاعتاد سريا " لهذا الغرض .

يوم ٢ ايار ٨٢ فتحت مجموعة خاصة تربط بحدود عسا
التاريخي عدد من معلمي الحزب الاشتراكي في اطراف ناحية
خير وتم قتل اقدمهم والاسهل على سلاحه وجرح ثلاثة
اخرين وقد سلحت جثة القتل الى بلدية خير ووجدنا اناس
لوضح مسؤولية ذلك على معلمي الاتحاد الوطني .

سرى الامم المتحدة

بعد جاهدة العدو الايراني بما منى بمعطيات التشهير في
كردستان ايران امصارا " من اذار الماضي وتهم من معلمي
زيرة البارزاني بمحاصرة مقر الاتحاد الوطني في ناورين
انسحب معظم معلمي الاتحاد الوطني الكردستاني الى داخل
الاراضي العراقية وحذروا معلمي (ح . د . ك) العراقيين
من دخول مناطق شهباز في السليمانية وقد تحشد
معلمي الطرفين في هذه المنطقة الحدودية .

في بداية نيسان ٨٢ وقعت أحداث عسيرة بين معلمي
الاتحاد الوطني الكردستاني من جهة ومن اطراف جبهة
(حزب العمال الديمقراطي) الحزب الديمقراطي
الكردستاني من جهة اخرى في الحزب الديمقراطي العراقي
والعراقيين من جهة اخرى في الحزب الديمقراطي العراقي

في بداية نيسان ٨٢ وقعت أحداث عسيرة بين معلمي
الاتحاد الوطني الكردستاني من جهة ومن اطراف جبهة
(حزب العمال الديمقراطي) الحزب الديمقراطي
الكردستاني من جهة اخرى في الحزب الديمقراطي العراقي
والعراقيين من جهة اخرى في الحزب الديمقراطي العراقي

- د . على اثر الحوادث اعلاه وصل الى قاطع شين بازاره اثنان
٨٢ محدود (٤٠٠) مغرب من زمرة المازاني وحرس شخصي
لتميز موقعهم في اللطاح *
- د . بطرخ ١٩ ، ٢٠ و ٢١ نيسان ٨٢ قامت زمرة الاتحاد
الوطني الكردستاني بشن هجوم مكثف على مقرات زمرة
المازاني وصكوا بن السيطرة على مقراتهم في قسرى
(ماهداه ، جتاره ، درجانه وبادانه) وعلى اثر ذلك
انسحب مغربوا (ج . د . ك) العراقي باتجاه الاراضي
الابريه بعد استلامهم الاوامر من النظام الابري خولفا
من قيام مغربي الاتحاد الوطني بمحاصرتهم *
- و . غلكر المصفيين في الحوادث اعلاه (٢٩) قتل ، (١٩)
جرح والناقم القتل على (٨) اخرين *
- ز . يوم ١٧ نيسان ٨٢ حدثت صدامه بين مغربي الاتحاد الوطني
من جهة واطرافهميه (جود) من جهة ثانية في قرية
سالن - لاطح راجدور وقد تكن مغربو الاتحاد الوطني
من القتل على (١٤) مغرب من (ج . د . ك) العراقي
والعرب الاشراقي الكردستاني *
- ح . بطرخ ١٩ نيسان حدثت صدامه بين الاتحاد الوطني من جهة
وجبه (جود) من جهة ثانية في قرية سوره ، ولوسا و
وسطاني قتلوا (٢) من الاتحاد الوطني و (١٢) من
الطرف الاخر بقتلهم من بطاريات كتيبي مغربو الاتحاد
الوطني القتل على (١٢) اخرين *
- ط . يوم ٢٥ نيسان ٨٢ حدثت صدامه بين مغربي الاتحاد
الوطني (جود) من جهة واطرافهميه (جود) من جهة
اخرى بقتلهم من بطاريات كتيبي مغربو الاتحاد الوطني *

يوم ٢ ايار حدثت مصادمة في قرية ديوانه في قاضي خاني
بين مخربي الاتحاد الوطني من جهة والحزب الاشتراكي من جهة
جهة ثانية . خسائر الشيوعيين قهلان وجرح اشروا و...
احدهم المسؤول السياسي لقاطع قسره داغ ٥٥٠ خسائر
الاتحاد الوطني جرح اثنان من مخربيه .

يوم ٢٠ نيسان وصل المغرب بوشروان مصطفى (سكرتير
الاتحاد الوطني الكرديستاني) وامرته عدد كبير من
المخربين الى منطقة قرياقو هشته شان ومعهم عدد
من مسلحي (ح . د . ك) الايراني للهجوم على قاضي
جبهة (جود) هناك وفي يوم ١ ايار ٨٢ سطر مخربي
الاتحاد الوطني فيها بعد مصادمات قهله واستلوا
اسر (٢٠٠) مغرب من الحزب الشيوعي بمعهنهم عدد
الجنه المركزيه كريم احمد واحمد ياني خياشي ومعهن
النساء والمخربين العرب واسلوا على اربعة رماة
دوشكا وجهاز لا ملكي كما دمر الشيوعيين اذاحهم و...
اسلحتهم قبل الانسحاب من مقراتهم .

في يوم ١ ايار وصل الى مقر الاتحاد الوطني في روت (٢٠٠)
اسير من مخربي الحزب الاشعراكي مع اسلحتهم بعد
في لاطح بالهسلان وقيده سفير الاتحاد الوطني (٨) قس
واعامه هذه المصادمة عمرك الى لاطح قرياقو هشته شان
(٢٠٠) مغرب من المركز الثاني للاتحاد الوطني
بافيرة المغرب حسن جويستاني امريه ٢١ ولاور خايسات
امر به ٧٤ اسلحتهم المخربي بوشروان مصطفى .

وصل الى قرية ايبه في قاضي خاني قهله من ايران نجم الدين
كروبي (مخربي) مع اسلحتهم (٢٠٠) مغرب وشي
معهنهم اسلحتهم المخربي بوشروان مصطفى .

- ٥٠ يوم ٤ أيار اذ بعث كلمة المغرب تونيزار
فيها سطره مضمين الاتحاد الوطني في
الشمالي والمغرب الاعتراف في بقية شان وتوافق
المكثمين السياسي والعسكري مع محتوياتها وان
الشمالي والاسلحة الثقيلة والا سنده .
- ٥١ حاول بعض قياديي الاتحاد الوطني تجنب القتال مع
الشماليين في طاعني قره داغ وتجهيزهم لاحتلال
مع الشماليين ومنهم ملا يختار مسؤول المركز الاول الشمالي
قال (انني سأقبل امر القادة بخرب الشماليين
معذب وسأجعله كردستان بعد ذلك) .
- رد عليه نوشيروان مصطفى بشيرة اعادة الشماليين مهمل
كلش الامير .
- ٥٢ وجه كريم احمد عضو اللجنة المركزية للحزب الشمالي (محمد
القبض فيه) تداء بواسطة اذاعة الاتحاد الوطني الشمالي
(ج . د . ك) العراقي والشماليين دعائهم فيه ان
يرك للدم والجزء الى المطامير التي ابدى الاتحاد الوطني
استعدادا " كالدخول فيها .
- ٥٣ طرح نوشيروان في كريم احمد فكرة توحيد قوات الاتحاد الوطني
والشماليين مع الاحتفاظ بمبدأ لكل جهة فواثق الاخير على
الغزو وفي ذلك تم توقيع امريه في القتال لمدة ثلاثة
ايام وتحت اشراف الامير محمد الهادي مع الاتحاد
الوطني في اشد الظروف وفي ذلك تم اطلاق سراح
جميع اسرى الحرب الشماليين .
- ٥٤ يوم ١٠ ايار ١٩٦٢ تم اعلان الاتحاد الوطني موثق
في كريم احمد ومن
٥٥

التخطيط مع بعض عناصر مخبري (ج د هـ ز) العراقيين
 لتفكيك عصابات ضد الرصد الابري و افراد جرس - جينسي
 لزعزعة ثقة النظام الابري بقيادة محمود انباري
 اتخاذ الاجراءات التي من شأنها تعزيز موقف (ج د هـ ز)
 الابري لعدم اعطاء زمة الابري فرصة لاجاد - وطنسي
 قدم في القاطع المقابل لسردت - الاله خشية التطشع
 على موقفه سلبا " في المستقبل
 التحرك على بعض العناصر القاديه التخريبه لاطلاق
 في العودة الى الحف الوطني *
 الاتصال استخبارات " بقيادة الاتحاد الوطني الكردستاني
 وتعبير المعلومات لهم عن نوايا العدو الابري وزميره
 (ج د هـ ز) اتجاهاهم ومدعم بالمساعدات المدنيه رفق
 دقيق ومسدد
 القيام بعملية تدريسه وتخطيط لها جيدا " لغرب مقر الانسج
 الاول ل (ج د هـ ز) العراقي في حركه (قاطع زاحس)
 باستخدام طائرها الخاصه بعض سرايا المظاہر والطائرات
 السبعه المسلحه وتحتل الصفاق مع الجانب التركماني
 في ذلك